

ОСНОВНА ШКОЛА
„20.ОКТОБАР“ ВРБАС

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА ШКОЛСКУ 2021/22 - 2025/ 26.
ГОДИНУ

Основна школа „20.октобар“
ВРБАС
Пете пролетерске 1-3
Тел/факс:021/700-568
Број:
Датум:1.07.2022.

На основу члана 49.став 4.тачка 2) Закона о основама система образовања и васпитања, Школски одбор је на седници одржаној 1.07. 2022.год. под тачком 2) донео

ОДЛУКУ

Доноси се Школски програм за период од 2022.године до 2026.године

Председник Школског одбора:
Мићуновић Миљан

УВОД.....	6
1.1 Назив, врста и трајање школског програма	6
1.2 Услови рада школе.....	7
2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	8
2.1 Закони и важећа подзаконска акта по којима Школа ради	8
2.2 Општи акти Школе	9
3. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	10
4. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	11
5. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	14
5.1 Облици рада у настави	14
5.1.1. Фронтална настава	14
5.1.2 Групна настава	14
5.1.3. Индивидуални облик наставе	14
5.2.1 Наставна средства	15
5.2.2 Наставна помагала	15
5.2.3 Наставна технологија	15
5.3.1. Метода демонстрације	15
5.3.2. Метода практичних радова	16
5.3.3. Метода цртања и илустративних радова	16
5.3.4. Метода писања и графичких радова	16
5.3.5. Метода читања и рада на тексту	16
5.3.6. Метода разговора.....	16
5.3.7. Метода усменог излагања	17
5.4 Наставна начела	17
5.4 .1. Начело очигледности и апстрактности	17
5.4.2. Начело активности и развоја	17
5.4. 3. Начело систематичности и поступности	17
5.4. 4. Начело диференцијације и интеграције	18
5.4.5. Начело примерености и напора.....	18
5.4 .6. Начело индивидуализације и социјализације	18
5.4.7. Начело рационализације и економичност	19
5.5 Начин реализације наставе.....	19
5.5.1 Настава на даљину	19
5.5.2 Настава код куће.....	21
5.5.3 Настава за ученике на кућном или болничком лечењу	21
6. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ.....	21

6.1. Допунска настава	21
6.2. Додатна настава	23
6.3. Припремна настава	25
7. ОЦЕЊИВАЊЕ	26
8. УЏБЕНИЦИ	27
9. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ.....	27
10. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ.....	29
11. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА , ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА	30
11.1. Дефиниција и врсте насиља	30
11.2. Основни принципи и циљеви програма заштите ученика.....	30
11.3. Процедура у интервенцији	31
11.4. Евиденција и документација.....	32
11.5. Задачи и активности који су планирани програмом заштите ученика од насиља	32
11.6. Примери предмета и наставних садржаја који се могу користити за превенцију насиља кроз редовну наставу	33
11.7. Програм превенције других облика ризичног понашања	34
11.8 Спречавање дискриминације деце и младих из осетљивих група	34
12) ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА.....	34
12.1 Обавезне слободне ваннаставне активности	34
12.1.1 35	35
12.1.2 Свакодневни живот у прошлости	36
12.1.3. Хор и оркестар	36
12.2 Слободне активности-секције.....	37
12.2.1. Драмско-рецитаторска секција	38
12.2.2. Литерарна секција	39
12.2.3 Историјска секција.....	39
12.2.4. ТИО секција	40
12.2.5. Спортска секција	41

12.2.6 Ликовна секција	41
12.2.7. Еколошка секција.....	42
12.2.8 Фолклорна секција	43
12.2.9 Музичка секција.....	43
10.2.10 Млади научници-секција	43
12.3 Такмичења ученика	44
12.4 Друштвено-користан рад	45
12.4.1 Друштвено-користан и хуманитарни рад као облик ресторативне дисциплине.....	45
13) ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ УЧЕНИКА	46
14) ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	47
15. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ НА РАДУ	48
16. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	50
17. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	51
18. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ.....	52
19. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	55
20. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	56
20.1. Излет	56
20.2. Екскурзије	56
20.3. Настава у природи	57
21. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	57
22. ФУНКЦИОНАЛНО ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ.....	60
23. ПРОДУЖЕНИ БОРАВАК	86
29. ЕВАЛУАЦИЈА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	89
ПРИЛОЗИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА:	89

1.УВОД

1.1 Назив, врста и трајање школског програма

Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања ОШ „20.октобар“Врбас припремио је Стручни актив за развој школског програма уса радњи са наставним и ваннаставним особљем школе.

Основно образовање и васпитање остварује се на на основу Школског програма који доноси Школски одбор, по правилу сваке четврте године.

Школски програм доноси се на основу наставног плана и програма, односно програма одређених облика стручног образовања.

Школским програмом обезбеђује се остваривање принципа циљева стандарда постигнућа, према потребама ученика и родитеља, односно старатеља и локалне заједнице.

Језик на коме се програм остварује је српски.

Школски програм се доноси на четири године.

1.2.Услови рада школе

Основна школа "20.октобар" налази се у граду Врбасу, тачније на његовој периферији, у близини индустријске зоне.

Град Врбас је познато индустријско место са богатом прошлoшћу, а школа "20.октобар" спада у послератне објекте и сада са већ изграђеном препознатљивошћу. Прва школска зграда се налазила у насељу Виногради, на месту садашње претшколске установе "Бошко Буха" а њени ученици били су и први полазници у садашњој згради.

Садашње име је добила пре четрдесет година, тачније у октобру 1963. године. Од тада ради као самостална установа једна од четири основне школе у граду. Подигнута је као спомен школа у част Дана ослобођења града и општине Врбас – 20. октобра.

Специфичности школе

Основна школа "20.октобар" је једна од четири основне школе у граду, налази се на подручју Треће месне заједнице. Нема подручних одељења. Школско подручје обухвата насеља Виногради, Кудељара, Шећерана, Жељезничка станица. Повезана је мрежом улица тако да ученици могу користити и градски превоз.

У близини школе је пошта и канцеларија Месне заједнице. Главном улицом школа је повезана са центром града где је смештена већина установа од важности за школу па је повољност контакта са њима добра.

Уже школско подручје не располаже у довољном броју институцијама које за делатност имају културу, спорт и рекреацију.

Школа "20.октобар" Врбас 58 година ваљано испуњава своју друштвену улогу образовања и васпитања деце, и то врло успешно. Основна препознатљивост школе, што уједно чини снагу јесте углед који је у последње време стекла, где с разлогом, читава друштвена заједница-град и околина унају да је наша школа једна од најзорнијих васпитно-образовних установа у општини.

Ову препознатљивост смо градили:

- организацијом рада,
- међуљудским односима,
- тимским радом
- до краја испуњавајући своје обавезе, градећи од школе и околине истински естетски доживљај односно пријатну средину за боравак ученика и рад наставника...
- добром сарадњом са родитељима,
- односом ученик-наставник,
- евидентним успесима у настави и наставним активностима,

Услови у којима школа ради

1. Просторни

Укупан школски простор износи 3423 квадратних метара. Зграда је дограђена почетком деведесетих година и изграђена фискултурна сала изузетне квадратуре од 1200 метара квадратних са пратећим просторијама за наставнике, свлачионицама, туш кабинама. такође су дограђене и четири учионице, просторија за продужени боравак, кухиња са трпезаријом. Ово је у многоме допринело побољшању услова за рад школе.

Укупно школа има :

- 9 учионица за рад у нижим разредима
- 11 учионица за предметну наставу
- Два кабинета информатике
- читаоницу са библиотеком
- фискултурну салу
- продужени боравак

- кухињу са трпезаријом
- пет мокрих чворова за ученике и један за наставнике
- зборницу
- канцеларије директора, педагога, секретара, рачунопологача, административног радника

Школска зграда је са уличне стране окружена парком четинара и листопадног дрвећа. Двориште је пространо са изграђеним теренима за мали фудбал и кошарку. Учионице су чисте и са одговарајућим намештајем. Свака учионица има приручни кабинет који ће бити опремљен ормарићима у које ће деца остваривати књиге и прибор. Настава физичког васпитања одвијаће се у физкултурној сали.

Материјално-техничка база наставе у односу на Норматив наставних средстава за основну школу је добар. За наставу информатике и рачунарства постоје опремљени кабинети .

Сви наставници за реализацију наставе поседују лап топ комјутере.

Интерактивне табле су у три учионице/математика, географија, српски језик/. Уз интерактивне табле су и пројектори.

Све учионице имају беле табле.

Шест учионица има ТВ пријемник. Он се налази и у продуженом боравку, зборници и у холу школе.

У целој школи постоји оптички интернет МТС –а.

Школска библиотека располаже фондом од око 6000 књига.

2. Полазне основе за израду школског програма

2.1 Закони и важећа подзаконска акта по којима Школа ради

- Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“ , број– 55/2013);
- Закон о основама система образовања („Службени гласник РС“ број 72/2009,– 52/2011 и 55/2013);
- Правилник о календару образовно-васпитног рада основне школе за школску– 2017/2018. годину;
- Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља– делатност основног образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 73/16);
- Правилник о изменама и допунама Правилника о сталном стручном усавршавању– наставника, васпитача и стручних сарадника: („Службени гласнику РС“, број 73/16);
- Измене се односе на – Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника: („Службени гласник РС“, бр. 85/2013 и 86/2015 – др. правилник);
- Правилник о ближим условима за избор директора установа образовања и– васпитања („Службени гласник РС“ број 108/15);
- Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању– („Службени гласник РС“, број 74/2011);
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални– образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, број 76/2010);
- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и– ученику („Службени гласник РС“, број 63/2010);
- Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље,– злостављање и занемаривање: („Службени гласник РС“, број 30/2010);
- Правилник о остваривању образовно-васпитног рада у иностранству: („Службени– гласник РС“, број 30/2009); Правилник о измени Правилника о дозволи за рад наставника, васпитача и– стручних сарадника („Службени гласник РС“, број 105/15);
- Увод Школског програма
- Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог– професионалног развоја („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2011)
- Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника („Сл. гласник РС — Просветни гласник“, бр. 5/2012);

- Правилник о измени и допуни Правилника о програму завршног испита у– основном образовању и васпитању (Просветни гласник, број 12/14);
- Правилник о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у– основној школи (Просветни гласник, бр. 11/12 и 15/13);
- Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног– образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања (Просветни гласник, бр. 1/05, 15/06, 2/08, 2/10 и 7/10)
- Правилник о наставном програму за IV разред основног образовања и васпитања– (Просветни гласник, бр. 3/06, 15/06 и 2/08);
- Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања– и наставном програму за V разред основног образовања и васпитања (Просветни гласник, бр. 6/07, 2/10 и 4/13);
- Правилник о измени Правилника о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за V разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС“ септембар 2017);
- Правилник о наставном програму за VI разред основног образовања и васпитања (Просветни гласник, број 5/08);
- Правилник о наставном програму за VII разред основног образовања и васпитања (Просветни гласник, број 6/09);
- Правилник о наставном програму за VIII разред основног образовања и васпитања (Просветни гласник, број 2/10);
- Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и– васпитању („Службени гласник РС“, број 67/13);
- Правилник о дипломама за изузетан успех ученика у основној школи: („Службени гласник РС“, бр. 37/1993, 42/1993);
- Стручно упутство о формирању одељења и начину финансирања у основним– и средњим школама за школску 2017/2018. годину;
- Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање: („Службени гласник РС“, број 30/2010);
- Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама (2007).

Приликом израде Школског програма користили су се и школски документи, а посебно Школски развојни план / за период 2018-2022.г./ и резултати самовредновања за све области рада. Из Школског развојног плана у израду Школског програма уграђени су развојни циљеви за све области .

3. Циљеви школског програма

- Развој сваког детета и ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима, како би се остварили потпуни и усклађен интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички капацитети;
- Стицање квалитетних знања и вештина и формирање вредносних ставова језичке, математичке, научне, уметничке, културне, медијске, техничке, финансијске и информатичке писмености, неопходних за наставак школовања и активну укљученост у живот породице и заједнице;
- Развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса, као и изражавање на језицима различитих уметности;
- Развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење медија и информационокомуникационих технологија;
- Оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању и свакодневном животу;
- Развој мотивације за учење и оспособљавање за самостално учење и образовање током целог живота;
- Развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења;
- Оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- Развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву;
- Развој и практиковање здравог начина живота, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- Развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
- Развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;
- Развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских

права, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;

- Формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог матерњег језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националног и светског културног наслеђа;
- Развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне и узрасне равноправности и толеранцији

4. План наставе и учења основног образовања и васпитања

Програм обавезних предмета за први циклус

Обавезни наставни предмети	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
Свет око нас	2	72	2	72	/	/	/	/
Природа и друштво	/	/	/	/	2	72	2	72
Ликовна култура	1	36	1	36	1	36	1	36
Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
Пројектна настава*					1	36	1	36
УКУПНО А	20	720	21	756	21	756	21	756

- Пројектна настава се реализује закључно са 2022/2023

Обавезни изборни програми

Изборни програм	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
	недељ	годиш	недељ	годиш	недељ	годиш	недељ	годиш
Грађанско васпитање/ Веронаука	1	36	1	36	1	36	1	36
Матерњи језик са елементима националне културе	2	72	2	72	2	72	2	72

Укупно Б	1-3	36-108	1-3	36-108	1-3	36-108	1-3	36-108
Укупно А+Б	21-23	756-828	22-24	792-864	22-25	792-900	22-25	792-900

Напомена:

- ученик бира један од понуђених изборних програма

-ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни предмети

Облик образовно-васпитног рада	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
	недељ	годиш	недељ	годиш	недељ	годиш	недељ	годиш
Редовна настава	21-23	756-828	22-24	792-864	22-25	792-900	22-25	792-900
Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
Додатна настава					1	36	1	36
Настава у природи	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Остали облици образовно-васпитног рада	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
	недељ	годиш	недељ	годиш	недељ	годиш	недељ	годиш
Час одељенског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
Ваннаставне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

Напомена: Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта

Програм обавезних предмета за други циклус

Р.б	Обавезни наставни предмети	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1	Српски језик	5	180	4	144	4	144	4	136
2	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
4	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
5	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68

6	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
7	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	36
8	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
9	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	36
10	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	36
11	Физичко и здравствено васпитање	2	72+ 54	2	72+ 54	3	108	3	102
12	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
13	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	72
	Укупно А	24	918	25	954	28	1008	28	952

Р.б	Изборни програми Б	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1	Грађанско васпитање/ Веронаука	1	36	1	36	1	36	1	36
2	Други страни језик (руски језик)	2	72	2	72	2	72	2	72
3	Матерњи језик са елементима националне културе	2	72	2	72	2	72	2	72
	Укупно Б	3-5	108-180	3-5	108-180	3-5	108-180	3-5	108-180
	Укупно А+Б	27-30	1026-1134	28-31	1062-1170	31-34	1116-1224	31-33	1054-1122

Р.б	Облик образовно-васпитног рада	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1	Редовна настава	27-30	1026-1134	28-31	1062-1170	31-34	1116-1224	31-33	1054-1122
2	Слободне наставне активности	1	36	1	36	1	36	1	36
3	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
4	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	36

Р.б	Облик образовно-васпитног рада	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.

1	Час одељенског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2	Ваннаставне активности	1	36	1	36	1	36	1	36
3	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње	

5. Начин остваривања програма

Програм се остварује применом различитих метода и облика рада, у складу са садржајима. Приликом планирања и избора начина рада предност се, када је то могуће, даје методама које стављају нагласак на активности ученика, чиме се омогућава стицање трајних знања.

5.1 Облици рада у настави

5.1.1. Фронтална настава

- наставник води наставни процес ;
- брзо преношење великог броја обавештења;
- ученици у улози слушаоца и примаоца обавештења;
- недостаци: избор градива према просеку разреда, једнака брзина учења и усвајања градива за све ученике, укалупљивање наставе од планирања до вредновања ;

5.1.2 Групна настава

- настава се одвија у више група тако да ученици унутар групе уче самостално, под руководством наставника;
- улога наставника посредна (избор садржаја, припрема, помагање, вредновање) ;
- ученици се групишу у групе једнаког или неједнаког састава ;
- увод: припрема, груписање, подела задатака ;
- главни део: самостални рад у групама;
- завршни део: заједничка расправа .

5.1.3. Индивидуални облик наставе

- ученик ради сам на посебном задатку или на делу задатка који чини целину са радовима других ученика ;
- образовна вредност ове наставе већа од фронталне, али је временски захтевнија
- употреба рачунара за индивидуалне облике

5.2 Наставна средства и помагала

5.2.1 Наставна средства

- визуелна, аудитивна и аудио-визуелна (цртежи, слике, фотографије, дијаграми, графикони, таблице, дијапозитиви, модели, макете, апарати, инструменти, глобуси, касете, плоче, ЦД, филмови, ТВ емисије, ЦД-РОМ-ови...),
- текстуална (уџбеници, приручници, чланци, речници, енциклопедије,...)

5.2.2 Наставна помагала

- средства за рад (геометријски прибор, плоче, дијапројектор, магнетофон, радио, ТВ, рачунар...)

5.2.3 Наставна технологија

- техника с уграђеним садржајем образовања и специфичном дидактичком функцијом подучавања и учења (нпр. рачунар опремљен програмским системом за учење)

5.3 Наставне методе

Наставна метода је научно верификован начин на који ученици, под руководством наставника, у наставном процесу, стичу знања, вештине и навике, примењују их у пракси, развијају своје психофизичке способности и интересовања. Избор методе зависи од постављеног циља на часу, природе градива, састава одељења и узраста ученика. Могу бити

5.3.1. Метода демонстрације

Метода демонстрације је такав начин наставног рада у коме наставник демонстрира предмете, моделе, макете, цртеже, слике, шеме, а ученици их посматрају и тако стичу знања. Циљ посматрања није гледање већ уочавање, а да би се то постигло мора бити пажљиво испланирано. Дакле, није ангажовано само чуло вида, већ у демонстрирању и посматрању треба ангажовати што више чула (слуха, додира, укуса, мириса).

5.3.2. Метода практичних радова

Метода практичних радова је такав начин реализације наставног процеса у ком се знања стичу кроз практичан рад. У остваривању наставних задатака практични радови су начин да се стекну знања и вештине или да се стечена теоријска знања практично провере и утврде. Практични радови служе за стицање умења и навика, тј. они се у настави користе за трансформисање знања у умења и навике

5.3.3. Метода цртања и илустративних радова

Поједини делови наставних садржаја изражавају се цртежом. Користи се на часовима када се циљеви остварују цртањем и за израду графикона, таблица, дијаграма, шема, карти, скица. Приликом цртања на табли, наставник мора да објашњава ученицима оно што црта.

5.3.4. Метода писања и графичких радова

Под методом писаних и графичких радова подразумевају се различити облици писаних и графичких активности у наставном раду.

- наставник пише по табли, графофолијама, израђује веб стране, израђује писане припреме за наставу...
- ученик преписује, води белешке с предавања, израђује самосталне радове (решава задатке, израђује семинаре, веб стране...)

5.3.5. Метода читања и рада на тексту

Метода рада на тексту у комбинацији са другим наставним методама има широку примену у обради друштвених садржаја. Овом методом ученици стичу знања читањем одређених текстова. Скоро свака наставна јединица се може продубити, илустровати тестом. ученици највише раде на текстовима из уџбеника али их треба оспособити да користе и часописе, енциклопедије, дечје листове, да о истој теми читају из више извора па да их упоређују.

Ученици могу да рад и на дигиталним уџбеницима и осталим текстуалним садржајима на рачунарима

5.3.6. Метода разговора

Заједно са методом усменог излагања—монологском метода разговора спада у вербалне методе. Назива се још и дијалогском. Метода разговора је таква метода у којој се наставни задаци остварују у облику питања и одговора, разговору наставника са ученицима или у облику расправе Ова метода се најчешће користи приликом понављавања, увежбавања и проверавања знања, али се може користити и приликом

обrade новог градива само код наставних садржаја о којима ученици имају довољно предзнања о предметима и појавама које се односе на тај садржај. Може се примењивати самостално или у комбинацији са другим методама.

5.3.7. Метода усменог излагања

Метода усменог излагања је наставничко саопштавање одређених информација ученицима. Назива се још и монолошком и акроматском. У наставном процесу се осим наставника овом методом служе и ученици. Постоји више облика методе усменог излагања: причање (приповедање), описивање, објашњавање, образложење.

5.4 Наставна начела

Начела/принципи – основна правила и законитости којима се руководи наставник у наставном раду да би успешно остварио његове задатке. Начела се изводе на темељу објективне законитости наставног процеса. Настава као образовни-васпитни процес има одређену законитост с обзиром на сталне узрочно-последичне везе и на темељу тога изводе се одређена начела по којима се наставник руководи да би у настави ускладио свој рад са претходно наведеном законитошћу. Основна правила и законитости којима се руководи наставник у свом раду да би успешно остварио предвиђене задатке наставна начела су обвезујућа за све делове наставног процеса – наставни садржај, наставне методе, наставна средства и помагала, организацијска питања наставе. Током и за извођења конкретне наставе, наставници морају имати ова начела као полазна руководећа начела у сваком аспекту наставе (од планирања до реализације).

5.4.1. Начело очигледности и апстрактности

- очигледност осигурава усвајање чињеница, апстрактност усвајање генерализација
- ученицима треба осигурати поступан прелаз од конкретног ка апстрактном

5.4.2. Начело активности и развоја

- знање и способности стичу се сопственом активношћу, што води до развоја личности
- успех ученика у настави пропорционалан је уделу активности
- кључ за активирање ученика је у психолошкој страни наставе (у настави треба створити повољне ситуације које ће изазвати потребна емоционална узбуђења као фактор који ће покренути ученика на рад)

5.4.3. Начело систематичности и поступности

- систематичност: обрађивање наставних садржаја у одређеном логичком прегледу, с издвојеним основама око којих се концентришу остали садржајни елементи
- поступност: од лакшег ка тежем, од једноставног према сложеном, од ближег ка непознатом, од конкретног према апстрактном

5.4. 4. Начело диференцијације и интеграције

- анализа и рашчлањивање наставних садржаја, али и њихово синтетисање и повезивање
- диференцијацијом се пођели наставни садржај на наставне предмете, унутар наставног програма појединог предмета проводи се даљња пођела на наставне цјелине, теме и јединице итд.
- Нови принципи у наставном процесу подстичу интеграцију
- најважнији процес диференцијације и интеграције је у вези с обрађивањем наставних садржаја у настави се требају спроводити корелације
- тимски рад наставника пример је јединства интеграције и диференцијације – заједнички рад (интеграција) с унутрашњом пођелом посла (диференцијација)

5.4.5. Начело примерености и напора

- начело примерености заснива се на спознаји објективне законитости да се дете поступно развија (анатомски, физиолошки, психички) неопходно је наставни рад на поједином степену образовања ускладити с физичким и психичким снагама ученика поједине узрасне/развијне доби
- тај се принцип односи на све аспекте наставног рада
- настава по садржају и начину рада не би смела бити ученицима ни претешка ни прелогана.... с проучавањем појединих садржаја не би требало започети ни прерано ни прекасно...психофизичке снаге ученика не би се смеле ни прецењивати ни потцењивати, не могу се узети у обзир само објективне друштвене потребе и при том занемарити субјективне снаге ученик

5.4 . 6. Начело индивидуализације и социјализације

- Због индивидуалних разлика требају се поштовати индивидуалне специфичности ученика што се најлакше реализује у редовној настави индивидуалним радом ученика. Групни рад са унутрашњом поделом рада међу члановима може допринети индивидуализацији наставе. Индивидуализација видљива у различитим начинима диференцијације наставе – допунској, додатној и изборној.
- У настојању развоја индивидуалности и формирања снажног колектива треба развијати интерперсоналне односе међу ученицима у разреду.

Континуирано праћење социјализације ученика од уписа у школу па до осмог разреда доприноси правовременом уочавању проблема и реакцији на исте.

5.4.7. Начело рационализације и економичности

- смисао начела економичности је постићи највећи могући учинак са што мањим утрошком времена, средстава и снага
- претпоставка за добру економичност у настави је да се на правилан начин испланира наставни програм по разредима да се обрада појединих садржаја временски усклади
- рационализовати наставу значи провести смишљене / рационалне промене у наставним поступцима како би се постигао квалитетнији резултат и већи учинак у прописаном наставном времену

5.5 Начин реализације наставе

5.5.1.Редовна настава

5.5.2.Настава на даљину

Настава на даљину, јесте посебан облик образовно-васпитног рада којим ученици стичу основно образовање и васпитање на начин који обезбеђује остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа, тако што један део прописаног плана и програма наставе и учења усвајају путем наставе коју установа основног образовања и васпитања организује користећи савремене информационо-комуникационе технологије за учење, и то у ситуацијама у којима ученик није у могућности да похађа редовну наставу, непосредно у простору школе. Настава на даљину организује се за ученика школе и обухвата наставу и друге облике организованог рада индивидуално, у групи или одељењу.

Циљ организације наставе на даљину је: повећање обухвата деце и ученика основним образовањем и васпитањем и повећање доступности и квалитета основног образовања и васпитања.

Задаци организовања наставе на даљину су:

- обезбеђивање образовно-васпитног рада организацијом наставе на даљину;
- пружање додатне образовне подршке ученицима и родитељима, односно другим законским заступницима (у даљем тексту: родитељ) у складу са њиховим потребама;
- превазилажење просторних, временских, социјалних, економских и других ограничавајућих фактора у образовно-васпитном процесу;
- развој мотивације за учење и оспособљавање ученика за самостално учење и примену знања;
- примена различитих метода и техника учења које одговарају индивидуалним карактеристикама и потенцијалима сваког појединог ученика;

- укључивање стручњака различитих профила у образовно-васпитни процес, који могу својим радом да допринесу свестраном и квалитетном образовању и васпитању ученика;
- коришћење разноврсних облика и метода наставе и учења усмерених на активно учење и ученика;
- примена различитих метода рада у сврху омогућавања веће индивидуализације наставе, било да је реч о талентованим и обдареним ученицима или о ученицима који имају сметње у развоју и тешкоће у раду;
- коришћење система за управљање учењем и других алата из спектра информационо-комуникационих технологија.

Одељењски старешина у сарадњи са члановима стручног већа за разредну наставу, односно одељењски старешина у сарадњи са члановима стручног већа за области предмета припрема план активности за остваривање наставе на даљину за ученика.

План активности садржи:

- план наставе и учења;
- преглед расположивих ресурса;
- распоред образовно-васпитних активности на недељном нивоу;
- начин праћења и вредновања постигнућа ученика;
- начин праћења остваривања плана активности.

Одељењски старешина/наставник разредне наставе на основу праћења и вредновања постигнућа ученика сачињава извештај о чему обавештава одељењско веће на крају класификационог периода.

Активности	Време реализације	Начин реализације
Идентификација ученика	Септембар	Изјашавање родитеља
Израда плана рада	Током године	Израда глобалних и оперативних планова
Мотивисање ученика	октобар	Разговор са ученицима за прихватање наставе на даљину
Реализација часова	септембар-јун	Индивидуални приступ Преко одабране платформе за учење, вибер група, достављање материјала преко педагошког асистента или у директном контакту са родитељима
Праћење ефеката	Континуирано током године	Праћење рада ученика кроз достављене домаће, контролне задатке, разговоре, дневнике...

Школа се определила да се настава на даљину, када за њом има потребе, реализује путем Гугл учионице. Уколико ученици немају техничке могућности да на овај начин прате наставу, сви потребни материјали им се достављају преко педагошког асистента.

5.5.3. Настава код куће

Родитељ, односно други законски заступник има право да свом детету омогући стицање основног образовања и васпитања код куће, уз обезбеђивање трошкова образовања и васпитања. Они су дужни да до краја наставне године писмено обавесте школу у коју је ученик уписан о намери да за своје дете од следеће школске године организује наставу код куће. Школа из става 2. овог члана дужна је да организује полагање разредних испита из свих предмета у складу са планом и програмом наставе и учења.

Основношколско образовање и васпитање код куће мора да обезбеди остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа. За ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом који стиче образовање код куће остваривањем ИОП-а 2, образовање и васпитање код куће обезбеђује остваривање прилагођених циљева и исхода.

Школа води евиденцију о образовању и васпитању ученика код куће.

Ближе услове за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновања наставе код куће, прописује министар (Закон о основном образовању Члан 38)

5.5.4. Настава за ученике на кућном или болничком лечењу

Школа може да организује образовно-васпитни рад као посебан облик рада за ученике на дужем кућном и болничком лечењу, уз сагласност Министарства. За ученике који због већих здравствених проблема или хроничних болести не могу да похађају наставу дуже од три недеље, настава се организује у кућним условима, односно у здравственој установи. Родитељ, односно други законски заступник је дужан да о потреби организовања наставе за ученика на дужем кућном и болничком лечењу обавести школу. Начин организовања наставе за ученике на дужем кућном и болничком лечењу прописује министар.

6. Програм допунске, додатне и припремне наставе

6.1. Допунска настава

Циљ: омогућавање ученицима који заостају у савлађивању образовно-васпитних садржаја да се лакше укључе у васпитно-образовни процес.

Задаци:

- ближе одређивање програмских садржаја у којима ученици не постижу добре резултате
- савлађивање овако утврђених садржаја се усклађује са потребама и могућностима ученика за које се организује допунски рад;
- пружање помоћи ученицима да се лакше уклопе у редовну наставу и праћење њиховог напредовања.

Обим обраде као и дидактичко-методички поступци су више него обично под утицајем индивидуалних карактеристика ученика укључених у допунски рад. Потреба за организовањем допунске наставе утврдиће се у току редовне наставе чим се испоље тешкоће и заостајања у учењу код појединих ученика.

Пре издвајања ученика за допунску наставу треба утврдити узроке и тешкоће које ученици имају у савлађивању градива. У самом идентификовању ученика за које треба организовати допунски рад учествују школски психолог и педагог, предметни наставник, одељењски старешина, родитељ.

С обзиром на узроке заостајања појединих ученика у савлађивању садржаја неких наставних подручја (предмета) допунском наставом се обухватају

- ученици који су због болести, породичних и других оправданих разлога дуже–одсуствовали са наставе;
- ученици који перманентно заостају и тешко савлађују наставно градиво;
- ученици који у довољној мери не познају језик на коме се одвија настава
- ученици који у току наставне године више пута у континуитету добију негативну оцену из неког предмета, а посебно ако су из тог предмета у претходном разреду показали недовољан успех или ишли на поправни испит;
- ученици који долазе из других школа, република где се програми разликују;

Приликом планирања допунске наставе води се рачуна о следећем: један ученик, који заостаје у савлађивању садржаја из више предмета може бити укључен у допунски рад истовремено, само из два предмета;

- допунски рад треба организовати са групом ученика или са појединим ученицима, а број ученика у групи не треба да буде већи од 10 и зависи од узрока заостајања ученика и природе садржаја наставног програма;
- група ученика за допунски рад може се образовати у оквиру једног одељења или у оквиру једног разреда;
- групе, по правилу, треба да обухватају оне ученике који имају исте проблеме и тешкоће у савлађивању садржаја неких предмета;
- састав појединих група не треба да буде сталан у току читаве године, будући да

неки ученици који отклоне пропусте које су имали у праћењу напуштају их, али да се у њих укључују неки нови ученици;

- оријентационо планирати садржаје за сваког ученика и за сваку групу, водећи–рачуна при томе да се допунска настава може одржавати у оквиру једног или два часа недељно.

Треба настојати да се према могућностима допунска настава организује водећи рачуна о просторним, материјалним и организационим могућностима школе, као и о томе које време најбоље одговара ученицима и наставницима, а поготову ученицима путницима.

Евиденција о раду водиће се у Е дневникуДневнику. Сваки наставник на крају године доставља спискове ових ученика стручној служби са запажањима о напредовању.

Активности	Време реализације	Начин реализације
Идентификација ученика	Септембар, октобар	Праћењем ученика на часовима редовне наставе
Мотивисање ученика	октобар	Разговор са ученицима за прихватање допунског рада
Реализација часова	Октобар-јун	Индивидуални приступ у оквиру мањих група
Праћење ефеката	Континуирано током године	Праћење рада ученика кроз разговоре, дневнике...

6.2. Додатна настава

Циљ: омогућавање обдареним и талентованим ученицима да прошире и продубе своја знања и вештине из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и подстицање ученика на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и доприношење њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Задаци:

- задовољавање индивидуалних особености ученика – склоности, интересовања, способности за учење;
- подстицање индивидуалног развоја ученика (адекватног темпа), пре свега њихових интелектуалних карактеристика, што омогућава брже напредовање ученика;
- проширивање и продубљивање обима и садржаја појединих предмета за које ученици показују интересовања и способности;
- груписање ученика према способностима и интересовањима чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада;
- идентификовање обдарених и талентованих ученика.

Препознавање ученика извршити на основу:

- процене предметног наставника (начина рада, активности ученика);
- запажања одељењског старешине;
- мишљења родитеља;
- тестирања ученика у одељењу;
- жеље ученика.

Садржаји додатне наставе полазе од редовног плана и програма, али се сходно потребама и интересовањима ученика, проширују, продубљују и допуњују новим садржајима одређених наука, и као такви важе само за ученике обухваћене овим обликом рада. Самим тим, садржаји додатне наставе су индивидуализовани, како у односу на ученика, тако и у односу на наставника.

Додатном наставом треба обухватити ученике који постижу изузетне резултате у савладавању садржаја програма, који показују интересовање за проширивање и продубљивање знања и вештина и који су обдарени и талентовани за одређене области предмета.

Један ученик се по правилу, може укључити у додатну наставу само из једне наставне области, односно предмета. Међутим, уколико ученик постиже изузетне резултате из више наставних области, односно предмета може бити укључен у додатну наставу из два предмета ако они припадају сродној групи. Ученици који су обухваћени додатном наставом из једне наставне области, односно предмета могу бити ангажовани у раду једне секције, научне групе.

Одељењски старешина, предметни наставник, стручна служба школе, одељењска заједница ученика школе, предлажу ученике за укључивање у додатну наставу. Програм додатне наставе треба планирати и организовати у оквиру недељног распореда часова. Треба настојати да се додатна настава организује водећи рачуна о просторним, материјалним и организационим могућностима школе, као и о томе које време најбоље одговара ученицима и наставницима, а поготову ученицима-путницима.

С обзиром на примену и функцију додатне наставе наставник треба да препоручи најразноврсније облике, методе и поступке рада који ће ученицима омогућити да њихове креативне способности и интересовања максимално дођу до изражаја (индивидуални и групни облик рада, проблемска, индивидуализована и други облици наставног рада). Наставник треба да упућује ученике да самостално испитују разне појаве, да се служе литературом, приручницима, алатима и инструментима, као и да сачине белешке, анализе закључке и сл.

Евиденција о раду водиће се у Е Дневнику. У оквиру додатне наставе биће уједно и припрема ученика за разна такмичења која ће бити организована током године. Сваки наставник на крају године доставља спискове ових ученика стручној служби са запажањима о напредовању.

Активности	Време реализације	Начин реализације
------------	-------------------	-------------------

Идентификација ученика	Септембар, октобар	Праћењем ученика на часовима редовне наставе
Мотивисање ученика	октобар	Разговор са ученицима за прихватање додатног рада
Реализација часова	Октобар-јун	Индивидуални приступ у оквиру мањих група Интезивнији рад у другом полугодишту-такмичења
Евалуација рада	Мај-јуни	Постигнућа ученика на такмичењима

6.3. Припремна настава

Припремну наставу школа организује за ученике који су упућени на поправни испит. Обавезна је за сваког наставника који ради са ученицима од 4. до 8. разреда, а на крају године има ученике који нису са успехом савладали програм његовог предмета. Припремна настава се организује пре почетка испитног рока, најмање пет радних дана са по два часа дневно за сваки предмет.

Наставници српског / матерњег језика, математике, биологије, историје, географије, физике и хемије организују и реализују припремну наставу за завршни испит са ученицима 8. разреда. Поред појачаног рада на систематизацији градива основне школе у току наставне године, припрема се реализује и 10 дана пре полагања испита са најмање два часа дневно.

Часови предметне наставе у 4. разреду одвијају се ради упознавања ученика са наставницима који ће им предавати у 5. разреду. По један час у сваком полугодишту држе сви предметни наставници у одељењима која ће преузети у наредној школској години

Активности	Време реализације	Начин реализације
Израда плана припремне наставе	Септембар	Израда плана припремне настав у складу са извештајима са иницијалног тестирања на почетку школске године
Мотивисање ученика	октобар	Разговор са ученицима о важности припремне наставе за завршни испит
Реализација часова	Октобар-јун	Индивидуални приступ у оквиру мањих група
Процена области укључених у припремну наставу и корекција	Март/април	Пробни завршни –анализа, Корекција планова уколико је потребно
Праћење ефеката	Мај-јул	Закључне оцене на крају године, број бодова на завршном испиту

7.Програм културних активности школе

7.Програм културних активности школ

Културне активности обухватају: прославу дана школе, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, такмичења и смотре, посете установама културе, заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културном развоју окружења школе. (Службени гласник РС, број 101/2017)

Културне активности стварају услове и погодне животне и васпитне ситуације за стицање знања и афирмацију ученичких способности, васпитавају за друштвену активност и солидарност, развијају свест о потреби друштвеног ангажовања у решавању заједничких задатака и проблема, негују и развијају патриотску свест, стичу навику да присуствују културним активностима и развијају потребе за разним културним садржајима. Задовољавајући своја разноврсна интересовања, слободно се опредељујући и удружујући са другима у раду, ученици самостално и уз помоћ својих наставника, водитеља програма изграђују веома богат систем интересних колектива.

Деловању у друштвеној средини у области културе школа организује и остварује у оквиру следећих активности:

- Изложбе и смотре
- Спортски турнири
- Изложба ликовних радова
- Израда панона

Културне и јавне делатности

- Дечја недеља
- Сајам књига
- Прослава Светог Саве,
- Дана школе,
- Нове године,
- Дан државности
- Смотра рецитатора
- Сабор народне традиције „Крчаг“
- Дан малине
- Учествовање у хуманитарним акцијама
- Израда школског часописа

Посете (Имају стручно-образовни карактер. Организују се у оквиру стручних предмета одређених образовних профила у циљу проширивања и примене садржаја образовно-васпитног програма. Врсте посета, време и носиоци реализације утврђује Наставничко веће на предлог стручних већа)

- Посете позоришту, музеју

Задовољење културних потреба ученика у најближем окружењу условљено је све богијом понудом културних институција у граду. У току школске године школа ће за остваривање културних и других програмских садржаја сарађивати са следећим институцијама: Министарством просвете РС, Градским секретаријатом за образовање, Основним школама у општини, Домом здравља, Центром за социјални рад, Средњим

школама, Саобраћајном полицијом, Центром за културу, Музејом, Градском библиотеком, Средствима информисања (новине, радио и телевизија)...

8. Програм школског спорта и спортских активности

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру школског програма, реализује и програм школског спорта, којим су обухваћени сви ученици. Школа је дужна да, у оквиру програма школског спорта, у сарадњи са јединицом локалне самоуправе, организује недељу школског спорта најмање једном у току полугодишта. Програм недеље школског спорта обухвата спортско-рекреативне активности свих ученика, као и културно-уметничке манифестације на тему из области физичког и здравственог васпитања, у складу са планом и програмом наставе и учења.*Службени гласник РС, број 101/2017

Циљеви: развој и практиковање здравог начина живота;

- развој свести о важности сопственог здравља и безбедности;
- развијање и стицање потреба неговања и развоја физичких способности;
- подстицање раста и развоја као и утицај на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја)
- превенција насиља, наркоманије и малолетничке делинквенције;
- мотивација ученика за бављење физичким активностима и формирање позитивних психо-социјалних образаца понашања;
- избор спортских грана, спортско рекреативних или других кретних активности као трајног опредељења за њихово свакодневно упражњавање;
- да се ученици кроз спорске активности упознају са тим шта заиста значи фер-плеј, да се друже и добро забаве.

Активности које школа спроводи су:

- Турнир у одбојци
- Турнир у малом фудбалу
- Спортски дан
- Турнир у стоном тенису.

Програмом школског спорта и спортских активности обухваћени су сви ученици школе уз сарадњу са јединицом локалне самоуправе. У свим спортовима учествују подједнако и дечаци и девојчице. Све време у рад су укључени и заинтересовани родитељи, било као навијачи, судије...

У циљу одржавања равнотеже у данашњим условима живота и рада, као и спречавања обољења и унапређења здравља значајно место заузима управо физичко васпитање, а

посебно спортска активност као забавни вид физичког вежбања. Спортска активност има велики значај у здравственом, економском, педагошком и биолошком погледу у савременом друштву.

9.Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања , дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања

Програм заштите од насиља, злостављања, занемаривања, дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања, као што су, нарочито, употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци и малолетничка делинквенција, саставни су део школског програма и остварују се у складу са Законом.

Програми из става 1. овог члана остварују се кроз различите наставне и слободне активности са ученицима, запосленима, родитељима, односно другим законским заступницима у сарадњи са јединицом локалне самоуправе, у складу са утврђеним потребама.

У остваривање програма из става 1. овог члана укључују се и физичка и правна лица са територије јединице локалне самоуправе, установе у области културе и спорта, вршњачки посредници, као и лица обучена за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања, занемаривања, дискриминације и других облика ризичног понашања. Ближе услове за утврђивање листа из става 4. овог члана прописује министар објављују се на званичној интернет страни Министарства.*Службени гласник РС, број 101/2017

У складу са међународним документом Конвенција о правима дететаи документима које је усвојила Влада Републике Србије (Национални план акције за децу и Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања), Министарство просвете Републике Србије је објавило Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама, којим је прецизирана улога свих који су укључени у живот и рад школе. На основу овог Протокола школа је формирала Тим за заштиту ученика од насиља, који је израдио овај Програм, као саставни део Школског програма и Годишњег плана рада школе. Програмом заштите ученика су дефинисане превентивне активности, као и кораци и процедуре у поступању у заштити ученика од насиља.

9.1.Дефиниција и врсте насиља

Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавања здравља, развоја и достојанства ученика. Форме у којима се јавља насиље су следеће: физичко, емоционално/психолошко, социјално насиље, сексуално насиље и злоупотреба, електронско насиље. Програмом су обухваћене и све врсте злоупотребе, занемаривања и немарног поступања, као и експлоатација деце.

9.2.Основни принципи и циљеви програма заштите ученика

Принципи на којима се заснива овај Програм и поступање на основу њега, односе се на:

- право на живот, опстанак и развој;
- најбољи интерес детета, уз обезбеђивање поверљивости података;
- Увод спречавање дискриминације, што значи обухватање свих ученика овим Програмом;
- активно учешће ученика, које се обезбеђује правовременим информисањем и давањем могућности да искажу своје мишљење.

Програм заштите ученика од насиља има као општи циљ унапређивање квалитета живота ученика у школи применом мера превенције, ради стварања безбедне средине, и мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање ученика.

Специфични циљеви Програма у превенцији су следећи:

- подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања;
- повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, на препознавање насиља и злостављања;
- унапређење способности свих учесника у школском животу наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, лок.заједнице за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља;
- пружање помоћи ученицима у савладавању личних проблема и проблема у учењу;
- изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду;
- дефинисање процедура и поступака реаговања на насиље и информисање свих – учесника у школском животу о томе;
- омогућавање свим ученицима који имају сазнања о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља;
- спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина;
- сарадња са службама ван школе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи. Специфични циљеви у интервенцији: спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља;
- праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма заштите;
- рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака;
- саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су – посматрачи насиља.

9.3.Процедура у интервенцији

Процедуре у интервенцији су различите с обзиром на три ситуације да ли се насиље јавља међу децом, од стране одраслог у школи или од стране одраслог ван школе. Кораци у интервенцији описани су у Посебном протоколу за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама. Ови кораци су обавезујући.

9.4.Евиденција и документација

Запослени у школи, одељенски старешина, стручна служба, директор у обавези су да воде евиденцију о појавама насиља. Документацију о случајевима насиља достављају Тиму за заштиту ученика од насиља, који ту документацију чува и периодично анализира учесталост, појавне облике и последице насилних понашања, како би се пратило стање безбедности у школи.

9.5.Задаци и активности који су планирани програмом заштите ученика од насиља

Активности	Време реализације	Начин реализације
Организовање дежурства наставника	Почетак године Током године	Организована дежурства наставника за матичну школу и издвојена одељења Редовно вођење књиге дежурства
Упознавање са протоколом о заштити ученика од насиља	Током године	Упознати родитељи, ученици, наставници са протоколом и корацима у случају ученог насиља, као и са свим изменама у истом
Обележавање дана толеранције	новембар	Тим за реализацију тематских дана, одељенске старешине
Одржавање спортских дана	Током године	Тим за кулурне, јавне и спортске делатности организује током године различите спортске активности
Часови одељенских старешина на теме насиља, толеранције и превенције насиља	Током године	Одељенске старешине на почетку планирају часове на одређене теме као и по потреби ванредно обрађују адекватне теме на ЧОС-у
Радионице педагога	Током године	Педагог током године реализује радионице за јачање толеранције и превенцију свих облика насиља
Сарадња са институцијама	Током године	Сарадња са Домом здравља, Полицијском управом, Центром за

		социјални рад, ЗЗЈЗ
Укључење родитеља	Током године	Родитељи укључени у рад Тима за превенцију насиља, редовно информисани преко сајта, огласних табли са информацијама од значаја

9.6. Примери предмета и наставних садржаја који се могу користити за превенцију насиља кроз редовну наставу

- Српски језик и страни језици: Обрада различитих текстова и књижевних дела предвиђених програмом може бити оквир за анализу узрока и последица различитих видова насиља (један од циљева може бити уочавање односа моћи, сагледавање последица злоупотребе, замишљање могућих другачијих исхода)
- Свет око нас и природа и друштво: Односи у породици, правила и обавезе чланова породице, развијање одговорног односа према друговима, заједници, окружењу и школским обавезама, поштовање одраслих, прихватање и уважавање различитих култура, могући конструктивни начини реаговања на ускраћивања.
- Физичко и здравствено васпитање и школски спорт: Уважавање разлика у физичким способностима и изгледу, јачање самопоуздања, развијање тимског духа, развијање спортског понашање такмичара, посматрача/навијача и тренера, пружање подршке саиграчима, спортско прихватање неуспеха и развој самоконтроле, поштовање фер-плеј игре.
- Грађанско васпитање: Прихватање карактеристика грађанског друштва, права и обавезе грађана, права и обавезе деце, развој друштвено-одговорног понашања, усвајање норми и прихватање последица њиховог кршења, развој свести о равноправности.
- Верска настава: Развијање толеранције, прихватање различитости, различитих вера и обичаја.
- Географија: Прихватање и уважавање различитости учењем о различитим културама и обичајима, развијање саосећања и бриге о другима на основу примера хуманитарне помоћи угроженим подручјима недостатак хране, воде, земљотреси, поплаве, последице ратова; људска и мањинска права у различитим државама, развијање способности правилног расуђивања расветљавањем мотивације и путева трговине људима и децом, родна равноправност, развијање поштовања етничког идентитета и припадности.
- Историја: Развој осећања сопственог идентитета, саосећања и бриге за друге анализом историјских догађаја, различитим виђењима истог догађаја, упознавање са људским правима и начинима остваривања права, анализом историје развоја слобода и права појединих угрожених група (жена, деце, новинара, особа са инвалидитетом).
- Биологија: Стицање знања о психоактивним супстанцама које изазивају болести зависности, њиховим утицајима на организам и социјалне односе; формирање и развијање ставова, вештина и знања, која ће бити препрека негативном утицају вршњака у погледу коришћења ових супстанци, упознавање са појмовима и

значајем емоционалне и социјалне интелигенције, развијање еколошке свести, изучавање техника указивања прве помоћи, развијање одговорног односа према животињама.

9.7.Програм превенције других облика ризичног понашања

У циљу спречавања и превенције болести зависности као и других облика ризичног понашања, у школи се спроводе активности које су пре свега оријентисане на превенцију, како би ученици прихатили друштвено позитивне, здраве и корисне обрасце понашања. Превентивне активности реализују се у сарадњи са институцијама из окружења (ПУ Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево, Дом здравља Ваљево).

9.8 Спречавање дискриминације деце и младих из осетљивих група

Појам дискриминације

Дискриминација и дискриминаторско поступање у образовању је свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта, односно расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима у установи којом се неоправдано прави разлика или даје првенство. ("Сл. гласник РС", бр. 22/2016)

Превенција дискриминације

Превентивне мере уобличене у Акционом плану за превенцију дискриминације

10.Програм ваннаставних активности ученика

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и целисходног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа је дужна да реализује ваннаставне активности ученика у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

10.1.Слободне активности-секције

Слободне активности представљају ваннаставни факултативни облик рада школе.

Циљ је откривање и подржавање дечијих склоности и интересовања у оквиру

образовно-васпитног рада с ученицима, успостављање сарадничких односа ученик-наставник, откривање надарених, садржајног и сврсисходног коришћења слободног времена, богаћење друштвеног живота и разоноде ученика, развијање и неговање другарства и пријатељства. Непосредни васпитно образовни циљ ученичких слободних активности јесте да допринесу развоју личности на образовном, сазнајном, креативном, друштвеном и личном плану.

Задаци слободних активности су:

- проширивање и продубљивање , као и стицање нових знања и умења а према интересовањима ученика;
- задовољавање специфичних интересовања ученика уз активно усмеравање њихових склоности, способности интересовања и подстицање професионалног развоја;
- мотивисање и оспособљавање ученика за самосталан и креативан рад;
- омогућавање ученицима организовање забаве и рекреације, као и других услова да самостално користе слободно време и организују духовни, културни и друштвени живот у средини у којој живе и раде.

На основу наведених циљева и задатака секција сваке школске године, руководиоци секција планирају активности. Ученици се по принципу слободних и добровољних опредељења, удружују се у секције - слободне активности.

Евиденција о раду секција водиће се у Е-Дневнику

Слободне активности се прате и анализирају у циљу предузимања мера за њихово унапређивање. Оне обухватају четири области:

- научно-истраживачке
- културно-уметничке
- техничке
- спортско-рекреативне.

Планови рада слободних активности су саставни део годишњих планова рада наставника школе.

Слободне активности ученика представљају све облике рада којима се пружа могућност ученику да задовољи своје интересе, склоности и способности за поједине области. Њихова суштина биће да допринесу социјализацији потреба ученика према појединим предметима и областима. Својим садржајима слободне активности унапредиће рад школе и непосредније повезати школу са друштвеном средином.

Кроз слободне активности биће реализовани следећи васпитно-образовни задаци:

- подстицај стваралаштва
- задовољење интелектуалне радозналости
- пружање могућности за заједничку игру, забаву и разоноду
- омогућавање заједничке спортске активности и испуњавање дела слободног времена корисним садржајем.

У слободне активности биће укључени ученици од првог до осмог разреда.

У школи се организују следеће слободне активности – секције:

10.2.Драмско-рецитаторска секција

Програм рада Драмско-рецитаторске секције обезбеђује креативно испољавање и развијање младих - њихове маште, мисли, осећања, воље, карактера и многих позитивних особина. Јавни наступи и такмичења развијају сигурне и позитивне личности реализује се кроз систем драмских игара као и кроз подстицањем изражајног казивања, интензивнијом мисли и емоцијама који пружа могућности за развој стваралачких способности у васпитању деце.

Циљеви и задаци:

- увођење у културу драмског рада;
- увођење у основе драмског изражавања;
- развој стваралачких способности;
- развијање маште;
- развој размишљања и слободног изражавања;
- развијање способности за јавне наступе, правилан изговор гласова артикулација;
- дикција;
- акценатске вежбе;
- интонација и интезитет говорења;
- вежбе темпа и ритма;
- ослобађање ученика у јавним наступима,
- јачање самопоуздања,

Драмско-рецитаторска секција, под руководством наставника ради на припреми и извођењу представа поводом прославе Дана школе, Савиндана и осталих манифестација.

10.3 Литерарна секција

Циљ: неговање талената и интересовања ученика за писано изражавање, као и подстицање мисаоног и критичког сагледавање живота и света око себе.

Задаци литерарне секције:

- стицање и развијање способности и умећа за креативно писање литерарних текстова различитог жанра;
- развијање језичког осећања и културе изражавања;
- подстицање и неговање стваралачких активности;
- развијање критичног мишљења;
- активно учешће у животу и раду друштвене заједнице;
- афирмација и остваривање циљева са подручја моралног, хуманистичког, интелектуалног и естетског васпитања.
- организовање и учествовање на литерарним конкурсима.

10.4 Историјска секција

Циљ: Спровођење рада историјске секције има за циљи развијање интелектуалног, културног напредка као и хуманистички развој ученика од петог до осмог разреда. Доприноси разумевању историјског простора и времена и историјских процеса и токова, као и развијање националног, европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика. Радам у историјској секцији ученици задовољавају своја интересовања и употпуњују слободно време.

Задаци:

- уочавање узрочно – последичне везе појединих појава и догађаја,
- разумевање историјских процесе и токове
- упознавање с улогуом и значајем истакнутих личности у развоју људског друштва
- проширивање знања из националне и опште историје (политичке, економске, друштвене, културне...) као и историју суседних народа и држава.
- оспособљавање ученика за коришћење литературе и историјских извора
- оспособљавање ученика за коришћење историјске карте.,
- оспособљавање да самостално стичу знања.
- развијање сарадње и толеранције кроз рад у групи
- развијање потребе за неговањем историјске традиције везане за националну историју.

Исходи:

Ученик:

- познаје методологије историјске науке
- користи се историјском литературом и изворима
- развија принципа очигледности у педагошком процесу
- развија схватање историјског окружења и његовог значаја
- развија способности разноврсне интерпретације сакупљених историјских информација
- развија свест о значају посећивања културних установа (музеј,архив,) и културно историјских споменика
- развија позитиван однос према учењу и изучавању историје као наставног предмета
- развијање логичног и критичког мишљења кроз изучавање историјских процеса

Начин рада:

Рад историјске секције се обавља у кабинету и ван кабинета (посете Музеја, архива, историјским споменицима, праћење изложби са историјском тематиком). На часовима секције прикупљају се слике и чланци о важнијим темама из опште и националне историје и спроводи истраживачки рад, дискутује се о томе, и на тај начин ученици проширују својазнања. Израђују се тематски панои, изложбе, презентације, цртају историјске карте о појединим периодима опште и националне историје; актуелни догађаји су често тема састанака, организују квизови, праве ленте времена, обележавају значајни датуми, упознају живот и дело истакнутих личности. Ради занимљивијег приступа одређеним темама користе се аудио-визуелна средства. Рад се изводи индивидуално или у мањим групама.

Планирани број ученика: 10-15 ученика по одељењима

Време реализације: Активности током године а број часова предвиђен по задужењу рада наставника.

Начин вредновања и начин коришћења резултата вредновања: Наставник прати рад, залагање, интересовање и напредовање ученика, њихово учествовање на обележавању пригодних манифестација и значајних датума из прошлости и бележи њих

10.5.ТИО секција

Циљеви:

- Унапређење саобраћајне културе и безбедности ученика као учесника у саобраћају;
- Приближавање и повезивање градива са свакодневним животом, као и корелација са сродним наукама
- Помоћи ученицима да развију интересовање за науку и изграде позитиван став према стицању научних знања и примени научне методологије
- Стицање нових знања стваралачким поступцима
- Упознавање нових научно-техничких знања

Задаци :

- Израда школског саобраћајног полигона , ради развијања вештине управљања бициклом код ученика, чиме се постиже њихова већа безбедност као учесника у саобраћају;
- Оспособљавање ученика за уочавање основних научних законитости у процесу рада;
- Развијање техничке писмености;
- Стицање радних навика;
- Развијање стваралачког мишљења и иновативности;
- Повезивање теоријског знања са практичним радом ученика из различитих области технике;
- Образовање, стварање и изграђивање позитивних карактеристика тј. особина као што су тимски рад, сарадња, узајамност, самосталност, толеранција...;
- Оспособљавање ученика за планирање радних задатака;
- Оспособљавање ученика за правилно и рационално коришћење материјала, алата, прибора и њихово одржавање;
- Примена и важност заштите на раду.

10.6. Спортска секција

Учешће у спортским активностима узимају сви заинтересовани ученици од првог до осмог разреда. Поред ученика, активно учешће узимају и наставници и родитељи.

Циљ спортских секција је развијање психофизичких потенцијала ученика, хуманизација и социјализација личности, развијање осећаја за простор и комбинаторику, развијање упорности и одлучности у игри, поштовање правила и противника, учествовање на такмичењима.

Задаци спортских секција су:

- обухватање што већег броја ученика посебним програмом физичког вежбања који заједно са општим програмом чини јединствену целину, односно јединствен систем школског физичког васпитања;
- задовољење нових и све разноврснијих жеља и интереса школске омладине за бављење разним гранама физичког вежбања у слободном времену;
- откривање могућности и лепоте стварања у физичкој култури, у спорту, гимнастици, игри и помагање ученицима да свестрано развију своје природне способности за одређене видове физичког вежбања;
- подстицање ученика да науче како да физичко вежбање интегришу у свој свакодневни живот и да активности у овој области развију као своју трајну потребу и обавезу.

10.7. Ликовна секција

Циљ: Омогућити даровитим ученицима и онима посебних интересовања за области из предмета ликовна култура, да продубе и прошире својих умења и вештине.

Ангажоване ученике посебно стимулишемо и постепено их уводимо у области професионалне оријентације ка широком пољу ликовних делатности. У току школске године чланови ликовне секције учествују у естетском уређењу школе и њене околине; у припремању и опреми изложби и разних других манифестација у васпитно-образовној организацији у оквиру културне и јавне делатности. ове резултате-праћење опсино за сваког ученика.

Задаци:

- Допринос ликовног стваралаштва појединим аспектима дејче личности:
- развој чула; физички развој; когнитивни развој и развој интелигенције; социо-емоционални развој; развој стваралачке комуникације; креативности; естетски и ликовно-обликовни развој; развој критичког мишљења и естетских критеријума,
- практичне активности у области ликовног стваралаштва,
- подстицај ученика на развијање самосталности у раду,
- оспособљавање ученика за критичку рецепцију и решавање ликовних проблема у оквиру задатака,
- коришћење свих ликовних елемената,
- коришћење различитих материјала и медијума,
- усвајање естетских критеријума за креативно мишљење,
- доживљавање ликовних уметничких дела у оквиру културне баштине за препознавање савремених кретања у уметности свог и другог народа,
- визуелну перцепцију и аперцепцију, критичко мишљење,
- оплемењивање животног и радног простора,
- активно естетско унапређивање своје околине и очување природе и баштине завичаја и домовине,
- неговање укупних људских достигнућа,
- еманципацију личности ученика,
- будућа занимања, културу рада.

10.8. Еколошка секција Циљ:

Еколошка секција има за циљ подизање свести код ученика о важности очувања природе, природних ресурса, рециклажи, као и о здравим начинима живота уопште.

Задаци:

- изградња бољег односа према животној средини;
- схватање значаја правилне исхране, упознавање са опасностима које прете од примене појединих дијета, анорексија и булимија код младих, опасности које прете од лоших хигијенских навика, лоше хигијене руку, неправилног чувања намирница;
- разумевање важности штедне електричне енергије и енергетске ефикасности;
- схватање важности воде и потребе да се она сачува и не загађује;

- схватање значаја лековитог биља, самопомоћи као и опасности које прете од нестручне употребе лековитих биљака;
- формирање еколошке свести;
- развијање љубави према природи;
- активно развијање код ученика сопственог осећаја за лепо и стварање се критичког мишљења према загађивачима животне средине

10.9. Млади научници-секција

Наука је веома широка област. Почиње од света који нас окружује, служи да боље разумемо свет око нас. Да би се направиле ствари које нас окружују неопходно је инжењерство. Технологија је неизоставни део наших свакодневица и утиче на мењање

света око нас. Све ове дисциплине се ослањају на математику коју свакодневно примјењујемо у продавници, банкама, итд. Уместо да се ове дисциплине проучавају засебно школа тежи да их уједини да се уче заједно. Залаже се да се са учењем ових области креће у најранијем узрасту и да је доступно свим ученицима, а не само надареним.

Циљ: Кроз игру увести ученике у свет науке, технике, инжењерства и математике. Подизање нивоа интелектуалних способности код деце, развојем логике, аналитичког мишљења и подстицања систематичног начина размишљања.

Задаци:

- повећати заинтересованост ученика за науку
- представљање нових занимања
- интердисциплинарно повезивање градива
- развој аналитичког и критичког мишљења код ученика

10.10. Такмичења ученика

Такмичење је ваннаставна активност која се организује у циљу вредновања и рангирања знања, умења, вештина и способности ученика из предмета, односно области предмета. Ученик се такмичи на језику на коме стиче образовање, уколико се другачије не изјасни.

Циљ такмичења је афирмација образовно-васпитног рада, постигнућа ученика и подизања квалитета образовања.

Задаци такмичења су:

- вредновање нивоа стечених знања, умења, вештина и способности ученика
- рангирање нивоа постигнућа ученика.

Такмичење се организује на школском, општинском, окружном, међуокружном, државном и међународном нивоу.

Школско такмичење је обавезни ниво. Организује га стручно веће школе за предмет односно за област предмета.

Садржај такмичења примерен је узрасту ученика и заснива се на наставном плану и програму. Ученик може учествовати на такмичењу из највише два наставна предмета и једног ваннаставног облика или из једног наставног предмета и два ваннаставна облика образовно-васпитног рада

Школа планира такмичења Годишњим планом рада за наредну школску годину.

Школску комисију за начин вредновања резултата и рангирања ученика на такмичењима образује стручно веће за област предмета. Резултати такмичења су јавни и објављују се наогласној табли школе у дану одржавања такмичења.

Поред такмичарског карактера свој педагошки значај има у зближавању младих, размени искустава, жељи за стваралаштвом и потврђивањем младих у разним областима друштвеног живота.

За учешће на такмичењима ученици се припремају у одговарајућим секцијама а и на додатној настави .

Програм обухвата садржаје који произилазе из потреба и интересовања ученика, материјалних услова и могућности за реализацију.

10.11. Друштвено-користан рад

Циљ друштвено–користног рада је да васпитава ученике да добровољним радом самостално и у оквиру друштвено-организованих активности у слободном времену, допринесу стварању и унапређивању услова живота и рада људи у ужој и широј друштвеној заједници доприносе у изграђивању културе рада и одговорности према раду.

Задаци су:

- развијање навика ученика да стално и рационално обављају различите послове ради задовољавања личних потреба, потреба породице и друштвене средине;
- стицање навика и одговорности за чување и естетски изглед средине у којој ученик учи, ради и живи; развој и неговање урбане и комуналне културе;
- развијање свести о потреби колективног рада и принципима који се примењују у акцијама и активностима друштвено-корисног рада;
- развијање осећања одговорности за преузете обавезе и радне задатке уз неговање радне културе ученика и спремности за сарадњу.

Садржај и облици друштвено корисног рада су следећи:

- одржавање школског простора: уређење учионица, заједничких просторија, уређење школског дворишта (неговање зеленила у згради и дворишту),
- учествовање у акцијама сађењем новог дрвећа и украсног растиња,
- израда паноа и зидних новина, израда шема и графикона и других наставних средстава,
- друге активности за којима се буде указала прилика

10.12. Друштвено-користан и хуманитарни рад као облик ресторативне дисциплине

Друштвено-користан и хуманитарни рад, обухвата активности чијим се остваривањем развија друштвено одговорно понашање ученика и представља облик ресторативне дисциплине (приступ којим се омогућава умањивање или отклањање начињене штете, односно последица те штете, развија свест о одговорности и последицама сопственог и понашања других и поправљају односи укључених страна).

Циљ одређивања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у школама који се остварује у складу са овим правилником, јесте превенција непожељног и друштвено неприхватљивог понашања ученика кроз развој пожељних и позитивних облика понашања. Наставник, односно стручни сарадник у школи за развијање

пожељних/позитивних облика понашања ученика и конструктивно решавање конфликта примењује саветодавни рад, технику дијалога, поступак школске медијације, укључује вршњачку медијацију и друго.

Друштвено-користан, односно хуманитарни рад школа одређује ученику у складу са тежином учињене лакше и теже повреде обавеза ученика или повреде забране утврђене законом којим се уређују основе система образовања и васпитања водећи рачуна о психофизичкој и здравственој способности, узрасту и достојанству ученика. (Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада „Службени гласник РС“, бр.88/17 и 27/18-др.закон)

11.Програм професионалне оријентације ученика

Школа у сарадњи са установама за професионалну оријентацију помаже родитељима, односно другим законским заступницима и ученицима у избору средње школе и занимања, према склоностима и способностима ученика и у том циљу прати њихов развој и информиса их о карактеру и условима рада појединих занимања.

Ради праћења индивидуалних склоности ученика и пружања помоћи ученицима и њиховим родитељима, односно другим законским заступницима у избору средње школе и занимања, школа формира тим за професионалну оријентацију, у чијем саставу су стручни сарадници и наставници.

Тим за професионалну оријентацију реализује програм професионалне оријентације за ученике седмог и осмог разреда.*Службени гласник РС, број 101/2017 (Закон о основном образовању и васпитању, члан 43

Активност	Начин реализације	Време	Реализатори
Формирање тима за КВИС	Одељењске старешине 7 и 8 разреда,сручни сарадник и представник ученичког парламента укључени у израду плана рада, реализацију активности и извештај о раду	Почетак школске године	Наставничко веће
Упознавање ученика са подручјима рада, образовним профилима и средњим школама	Израда паноа за ученике Организовање презентација средњих школа Формирање Кутка за професионалну оријентацију Формирање збирке промотивног и информативног материјала средњих школа	током школске одине	Тим за професионалну оријентацију
Упознавање ученика са занимањима и светом рада	Презентација занимања родитеља ученика Организовање посета радним организацијама и установама Израда паноа са занимањима Организовање посета сајмовима занимања и образовања	током школске одине	Тим за професионалну оријентацију - Одељењска већа
Саветодавни рад	Примена стандардизованих тестова (ТПИ и др.)	друго и треће	Одељењске старешине

ученицима осмог разреда	Индивидуални саветодавни рад с ученицима Индивидуални саветодавни рад са родитељима Сарадња са НСЗ Предавања/радионице за ученике о избору занимања Саветодавни рад с ученицима којима је потребна додатна подршка и сарадња с релевантним службама	тримесечј	Стручна служба
Информисање о упису и средњу школу	Предавања за ученике осмог разреда о избору и упису у средњу школу Предавање за родитеље ученика осмог разреда о избору и упису у средњу школу	четврто тримесечје	Одељењске старешине Стручна служба

12) Програм здравствене заштите

Школа сарађује са здравственим установама и родитељима ученика у спровођењу здравствене заштите ученика.

Основни циљеви здравственог васпитања ученика је изградња компетенција за одговоран однос према здрављу. То подразумева да :

- Ученик прикупља информације о темама у вези са ризицима, очувањем и унапређењем психофизичког здравља.
- Свестан је свих димензија здравља (физичко, ментално, социјално, емоционално здравље).
- Познаје факторе који доприносе здрављу или га својим понашањем, као појединац и део различитих група и заједница, промовише здравље, заштиту здравља и здраве стилове живота.
- Познаје основне састојке хране и промене које утичу на њен квалитет;
- Разуме значај правилне исхране и адекватне прераде хране за очување здравља
- Познаје карактеристике основних заразних болести, њихове изазиваче и мере превенције.
- Познаје могуће последице коришћења никотина, алкохола и других психоактивних супстанци.

Активност	Начин реализације	Време	Реализатори
Сарадња са здравственим установама	Обавештавање родитеља и ученика о планираним редовним систематским лекарским прегледима и вакцинацијама Обавештавање родитеља и ученика и организација редовних стоматолошких прегледа за ученике у школи	током школске године	Одељењске старешине стручна служба

	Сарадња с интерресорном комисијом Систематски прегледи за ученике који иду на екскурзију или рекреативну наставу		
Унапређење здравља ученика	Организација предавања стручњака из различитих области медицине на тему здравих стилова живота и превенције болести Реализација програма здравственог васпитања у млађим разредима Реализација програма здравствене заштите локалне самоуправе Израда паноа о здравим стиливима живота и превенцији Часови одељењске заједнице посвећени превенцији и здравим стиливима живота Ликовни и литерарни радови ученика на тему здравља	током школске године	Одељењска већа Стручно веће Разредне наставе Локална самоуправа
Превенција	Обавештења (писана упутства, видео материјал) за ученике и њихове родитеље о начинима превенције болести, Организација рада у складу са препорученим епидемиолошким мерама Хигијенска средстав у циљу превенције ширења вируса у току пандемије (дезобаријере, средства за дезинфекцију руку и простора, маске за ученике и запослене)	током школске године	Колектив школе

13. Програм заштите и безбедности на раду

Безбедност и здравље на раду подразумева остваривање услова рада у којима се предузимају одређене мере и активности у циљу заштите живота и здравља запослених и других лица који на то имају право.

Интерес школе, свих субјеката и сваког појединца је да се оствари највиши ниво безбедности и здравља на раду, да се нежељене последице као што су повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом сведу на најмању могућу меру, односно да се остваре услови рада у којима би запослени имао осећај задовољства при обављању својих професионалних задатака.

За остваривање оваквог циља неопходан је систематски приступ у превентивном деловању и повезивање свих субјеката који су носиоци одређених обавеза и активности.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених, техничких, здравствених, образовних, социјалних и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, и њиховог свођења на најмању могућу меру.

Оспособљавање за безбедност и здрав рад запосленог мора да буде прилагођено специфичностима његовог радног места. Запослени у Школи имају право да изаберу једног или више представника задужених за безбедност и здравље на раду.

Активност	Начин реализације	Време	Реализатори
Спровођење мера	организовање и контрола спровођење мера безбедности и здравља на раду у Школи и предлагање мере уклањања уочених недостатака	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду
Процена ризика	учествовање у припреми акта о процени ризика	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду
Набавка средстава и опреме личне заштите	организовање набавке средстава и опреме личне заштите у Школи	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду у сарадњи са директором
Опремање и уређивање радног места	учествовање у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду и колектив
Превентивна и периодична испитивања услова радне околине	организовање превентивних и периодичних испитивања услова радне околине, као и проверу и испитавање опреме за рад када је то потребно у складу са Законом	Током године	правна лица са лиценцом за обављање наведених прегледа и испитивања
Обука за прву помоћ	организује оспособљавање одговарајућег броја запослених за пружање прве помоћи,	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду и представници Црвеног крста
Реакција у случају непосредне опасности	спасавање и евакуацију у случају опасности	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду
контрола примене мера безбедности и здравља запослених	свакодневно прати и контролише примену мера безбедности и здравља запослених на раду	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду
Израда	припрема упутства за безбедан и	Током	Лица задужена за

упутстава	здрав рад	године	безбедност и здравље на раду
Забрана рада	забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад у случају када утврди непосредну опасност по живот и здравље запосленог	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду
Сарадња са различитим службама	сарађује са службом медицине рада, инспекцијским органима и др. по свим питањима из области безбедности и здрављу на раду	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду
Реализација конкретних мера	учествује у предузимању конкретних мера ради извршавања наложених обавеза од стране надлежне инспекције рада	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду, инспекција рада
Евиденција о раду	води прописану евиденцију у области безбедности и здравља на раду	Током године	Лица задужена за безбедност и здравље на раду, секретар школе

14. Програм социјалне заштите

Школа у сарадњи са надлежним установама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите. Уколико је потребно школа организује прикупљање средстава за ове сврхе кроз различите добротворне акције.

Специфичност наше школске средине огледа се у чињеници да чак трећина ученика добија неку врсту социјалних примања, као што су једнократна социјална помоћ или дечији додатак, око 10% ученика живи у непуним породицама, више од 30% родитеља није у сталном радном односу и нема стална примања

Активност	Начин реализације	Време	Реализатори
Материјална подршка социјално угроженим ученицима	Идентификација ученика којима је помоћ потребна (на основу пријаве родитеља, запажања одељењског старешине, информација од надлежних институција) Укључивање ученика којима је потребна помоћ у акције локалне самоуправе (набавка уџбеника и др.) Реализација хуманитарних акција Обезбеђивање бесплатних оброка за угрожене ученике	током године	Одељењске старешине одељењска већа
Подршка породицама	Идентификација породица којима је помоћ потребна (на основу пријаве	током године	Одељењске старешине

ученика	родитеља, запажања одељењског старешине, информација од надлежних институција) Размена информација и и заједничко планирање мера подршке с тимовима центра за социјални рад Размена информација и и заједничко планирање мера подршке породицама из осетљивих друштвених група с педагошким асистентом/јединицом локалне самоуправе Саветодави рад стручне службе с родитељима и ученицима код којих су уочене породичне тешкоће		стручна служба
Хуманитарни рад	Реализација програма сарадње с Црвеним крстом Реализација волонтерских акција локалне самоуправе Организовање хуманитарних акција		Одељењска већа Ученички парламент

15. Програм заштите животне средине

Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса. Одговоран однос према околини подразумева познавање и непосредан доживљај природе; увиђање значаја који природа има за одржавање живота на Земљи; разумевање међузависности живог света, природних ресурса и климатских услова за одржање живота; очување његове разноврсности, еколошких станишта и климатских услова; активно учествовање у неговању здравих заједница. Ученик познаје како људске активности могу да унапреде или угрозе животну средину и одржив развој. Спреман је да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи, ради и учи.

- Разуме концепт здравог и безбедног окружења (вода, ваздух, земљиште) за живот људи и спреман је да се активно ангажује у заштити и унапређењу квалитета живота у заједници.
- Показује разумевање и спремност за ангажовање у заштити природе и управљању ресурсима тако да се не угрожава могућност будућих генерација да задовоље своје потребе.
- Процењује ризике и користи од употребе неких супстанци по околину и здравље људи и одговорно поступа са њима (правилно их складишти и одлаже отпад).
- Познаје факторе који утичу на загађење земљишта, воде и ваздуха, разуме и предвиђа последице њихове употребе.
- Увиђа предности и недостатке коришћења различитих извора енергије.
- Разуме значај и користи могућности рециклирања.

Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине – локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља, односно другог законског заступника и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине у складу са

законом. Садржаји овог програма ће се реализовати кроз наставне предмете: свет око нас, природа и друштво и биологија, као и кроз часове одељенских заједница.

Активност	Начин реализације	Време	Реализатори
Обележавање еколошки важних датума	Тематски часови и предавања	током године	Одељењске старешине одељењска већа
Изложбе	Тематске изложбе ученичких радова Панои на тему екологије	током године	Одељењске старешине
Енергетска ефикасност	Предавање и радионице на тему обновљиви,необновљиви и алтернативни извори енергије	током године	Стручно веће природних наука
Еколошке акције	дрво генерације акције чишћења дворишта брига о цвећу и украсном биљу, као и сађење истог уређење учионица	током године	Одељењска већа свих разреда
Рециклажа	Сакупљање папира Сакупљање електронског отпада Сакупљање чепова Сакупљање РЕТ амбалаже	током године	Одељењска већа свих разреда
Посете природним споменицима културе	Посете у склопу екскурзија и наставе у природи	током године	Одељењско веће млађих разреда
Сарадња са Заводом за заштиту природе Србије	Учешће на конкурсима са ликовним и литерарним радовима ученика	током године	Одељењска већа свих разреда
Формирање секција	Еколошке секције за млађе и старије ученике	Почетак године	Наставник биологије и професор разредне наставе

16. Програм сарадње са локалном самоуправом

Школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе.

Носиоци програма: Запослени у школи, односно директор, стручна служба, наставници разредне и предметне наставе и ученици школе У циљу задовољена потреба ученика у реализацији планираних садржаја рада школа ће у наредном периоду остварити сарадњу са различитим институцијама и организацијама из окружења.

Програм	Циљ	Реализатори	Подршка
Реализација наставе	Измене и допуне у оквиру закона и протокола везаних за реализацију наставе	Директор Колектив школе	МПНТР
Подршка реализацији наставног процеса	Сарадња са свим секторима Градске управе ради адекватне подршке свима актерима који су укључни у реализацију наставе	Директор Колектив школе	Градска управа Ваљево
Здравствена заштита	Превентивне активности са циљем очувања здравља	Одељенске старешине	Дом здравља у Ваљеву
	Превентивне активности са циљем очувања здравља	Одељенске старешине	Завод за јавно здравље
	Превентивне активности о очувању здравља кроз предавања, радионице, конкурсе	Колектив школе	Црвени Крст Ваљево
Хуманитарне активности	Подстицање ученика за одговоран однос према друштву кроз хуманитарне акције	Ученици са одељенским старешинама	Центар за вантелесну оплодњу
Култура	Подстицање културних навика ученика кроз посете Позоришним представама, изложбама, и учешће у конкурсима	Ученици са одељенским старешинама	Центар за културу Ваљево
Професионална оријентација	Информисање о тржишту рада, тестови	Стручна служба, одељенске старешине осмог	Национална служба за запошљавање

	професионалних интересовања	разреда	
	Информисање о образовним профилима и могућностима које пружају средње школе	Стручна служба, одељенске старешине осмог разреда	Ваљевска гимназија и средње стручне школе општине Ваљево СШЦ Коцељева
Социјална заштита	Пружање адекватне социјалне помоћи свим угроженим ученицима	Колектив школе	Центар за социјални рад „Колубара“
Безбедност и екологија	Стварање безбедног окружења и подизање еколошке свести кроз предавања	Колектив школе	Друштво истраживача „Владимир Мандић Манда“
Промоција науке	Посете и информисање о научним достигнућима и могућностима за ученике	Стручна већа Одељенске старешине	Истраживачка станица „Петница“
Безбедност на Интернету и пројекат Зауставимо дигитално насиље	Информисање о опасностима и усвајање образаца безбедног понашања	Одељењска већа	УНИЦЕФ Теленор МПНТР
Заштита од пожара	Информисање о опасностима и усвајање образаца безбедног понашања	Стручни актив млађих разреда	Друштво ватрогасаца ваљево
Безбедност у саобраћају	Информисање о опасностима и усвајање образаца безбедног понашања	Одељенска већа	Агенција за безбедност саобраћаја - Управа саобраћајне полиције
Сарадња родитеља на локалном нивоу	Унапређење у областима од значаја за образовања и васпитања ученика.	Одељенске старешине родитељи	Локални савет родитеља

17. Програм сарадње са породицом

У склопу бројних утицаја на младу личност породица је била и остала веома значајан фактор и најпоузданији сарадник школе. Заједничким радом породица и школа могу да појачају позитивно деловање свих осталих фактора васпитања, а својим пропустима у раду могу да отворе врата за њихово негативно деловање. Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно другим законским заступницима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења

Родитељи ће:

- предлагати мере за осигурање квалитета и унапређивање образовно-васпитног рада;
- разматрати предлог програма образовања и васпитања, развојног плана и годишњег плана рада школе, извештаји о њиховом остваривању, вредновању и самовредновању;
- предлагати представнике у стручни актив за развојно планирање и друге активе и тимове школе;
- учествовати у поступку предлагања изборних предмета и избора уџбеника;
- разматрати и пратити услови за рад школе, услови за одрастање и учење, безбедност и заштиту ученика;
- учествовати у поступку прописивања мера безбедности ученика и правила понашања у школи;
- давати сагласност на програм и организовање екскурзија и наставе у природи и разматрати извештаји о њиховом остваривању;
- учествовати у изради Развојног плана школе;
- разматрати друга питања утврђена Статутом школе;
- обављати друге послове за којима се укаже потреба.

Активност	Начин реализације	Време	Реализатори
Информисање	Редовни и ванредни родитељски састанци Пријем родитеља („отворена врата“) Огласне табле за родитеље Сајт и фб школе	Током године	Сви органи и службе школе
Саветовање	Индивидуални саветодавни рад стручне службе или одељењских старешина Организација предавања/радионица за родитеље о различитим темама Препоруке за обраћање одговарајућим институцијама	Током године	Одељењске старешине Стручна служба
Партиципација	Учешће родитеља у реализацији наставе и ваннаставних активности Учешће родитеља у спортским	Током године	Одељењска већа Стручна већа

	активностима Учешће родитеља у реализацији посета и излета за ученике Учешће родитеља у хуманитарним и културним активностима		
Консултовање у доношењу одлука	Доношење одлука из своје надлежности Разматрање питања из своје надлежности Давање сагласности из своје надлежности	Током године	Савет родитеља Школски одбор Комисије Тимови
Отворена школа	Пријава и посете изабраним часовима наставе Израда евиденције о присуству родитеља	Током године	Пријављени родитељи Савет родитеља
Анкетирање родитеља	Израда анкете Избор узорка Обрада података и израда извештаја Препоруке за измену програма сарадње	Током године	Стручна служба Тимови

18. Програм излета, екскурзија и наставе у природи

20.1. Излет

Циљ: проширивање знања и развијање позитивног односа према природним и културно - историјским вредностима.

Задаци: примена усвојеног теоријског знања на терену – организовање истраживачког рада на терену.

20.2. Екскурзије

Екскурзија је облик образовно-васпитног рада који се остварује ван школе.

Циљ: савлађивање и усвајање дела наставног плана и програма непосредним упознавањем појава и односа у природној и друштвеној средини упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе, као и рекреативно-здравствени опоравак ученика.

Задаци:

- проучавање објеката и феномена у природи
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним – односима
- развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика
- упознавање начина живота и рада људи појединих крајева

- развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским– вредностима; спортским потребама и навикама; позитивним социјалним односима
- схватање значаја здравља и здравих стилова живота
- подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

20.3. Настава у природи

Настава у природи је облик образовно-васпитног рада којим се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми, пројектна настава и ваннаставне активности из плана и програма наставе и учења за први циклус основног образовања, у климатски погодном месту из здравствено-рекреативних и образовно-васпитних разлога.

Циљ: да повеже теоријско са практичним образовањем и да путем посматрања у природи, непосредног сусрета и доживљаја остваре у најширем смислу схваћени задаци интелектуалног, физичко-здравственог, моралног, радног и естетског васпитања којима се утиче на развој личности ученика. Настава у природи се реализује за ученике од првог до четвртог разреда у трајању од 7 дана, уз сагласност родитеља, за најмање 80% ученика одељења. Школа у оквиру своје делатности остваривати тесну сарадњу са другим установама које се организовано баве дејим боравком ван школе.

Задаци:

- развијање и јачање физичких способности, јачања здравља и развијање хигијенских навика у условима колективног живота;
- упознавање ученика са животним условима и лепотама околине и погодностима које су људи својим радом створили међајући природу;
- оспособљавајући ученике за посматрање и откривање појава и промена у природи, карактеристика тла, климе, биљног и животињског света и рада људи као и њихове међусобне зависности;
- развијање љубави према природи и спремности за чување и заштиту природе; осамостаљивање ученика за рад и живот ван куће;
- васпитање у духу поштовања личности сваког човека;

Садржаји, носиоци, услови за извођење, реализација, избор агенције, безбедност путовања и извештај о извођењу наставе у природи односно екскурзија регулисани Правилником о организацији и остваривање наставе у природи и екскурзије у основној школи „Сл. Гл. РС“, број 30/19

19. Програм рада школске библиотеке

Стручни сарадник - школски библиотекар, својим стручним ангажовањем, доприноси остваривању и унапређивању образовно - васпитног рада, реализујући програм рада прилагођен наставним плановима и програмима. Програм рада школског библиотекара

обухвата задатке и послове из области образовања и васпитања, као и библиотечно-информацијске послове из домена културних и уметничких аспеката образовања. Школски библиотекар подстиче промовисање читања и самосталност ученика у учењу, даје свој пун допринос развоју информационе писмености за ученике и наставнике, остварује сарадњу и заједничко планирање активности наставника, школског библиотекара и локалне самоуправе.

Најважнији циљ рада школске библиотеке и библиотекара је подстицање читања и развијање информационе писмености. Читање и разумевање прочитаног су основни услови за успешан процес учења у школи. Зато је важно развијати читалачке вештине ученика, подстицати ученике на читање из забаве и задовољства и развијати естетске вредности.

Информациона писменост подразумева разумевање потребе за информацијом, проналажење одговарајуће информације и правилну употребу информације из различитих извора информација.

Сарадњом наставника и библиотекара омогућава се повезивање наставних садржаја више предмета у подручју читалачке и информационе писмености кроз различите активности: реализација заједничког часа, планирање и реализација часова тематске и пројектне наставе, организовање радионица. Ради подстицања личног, професионалног и социјалног развоја ученика библиотекар сарађује са наставницима у организовању програма/активности за развијање социјалних вештина, промовисање здравог стила живота, промовисање заштите човекове околине и подстицање професионалног развоја ученика, као и у организовању превентивних активности које доприносе безбедности у школи.

Школски библиотекар доприноси унапређивању свих облика и подручја рада, тако што учествује у пословима планирања, програмирања, организовања, унапређивања и праћења рада школе, односно целокупног образовног процеса, и као члан школских тимова има задатке:

- развијања и неговања навике читања и коришћења библиотеке код ученика и наставника,
- развијања и промовисања правилне употребе свих облика извора информација,
- стварања услова за интердисциплинарни приступ настави и електронском учењу,
- мотивисања за учење и подстицање на оспособљавања за самостално учење и образовање током целог живота,
- сарадње са наставницима, ученицима и њиховим родитељима,
- праћења и подстицања развоја ученика у индивидуалним способностима и њиховим склоностима ка интелектуалном, емоционално-социјалном и сваком другом професионалном развоју.

Школски библиотекар учествује у пословима:

- пружања помоћи обдареним ученицима при налажењу и избору одговарајуће литературе, а посебно ученицима који имају тешкоће у учењу и раду, али и оним ученицима који живе у тежим социјалним приликама, сарађујући са њиховим родитељима и релевантним институцијама,
- стварања услова за што непосреднији и једноставнији приступ библиотечком фонду и расположивим изворима информација, и развијање индивидуалне стваралачке способности и креативности код ученика,
- обезбеђивања приступа програмима који раде на развијању информационе–писмености, како би се корисници оспособили за проналажење, анализирање примену и саопштавање информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија,
- припремања и реализовања библиотечког програма намењеног ученицима са посебним потребама и посебним способностима,
- инвентарисање и сигнирање, класификација библиотечке грађе и други послови
- коришћење савремених облика и метода рада са ученицима,
- заштита и чување библиотечко-медијатечке грађе и периодична ревизија фонда
- рада са наставницима,
- рада са ученицима,
- рада са родитељима, односно старатељима,
- рада са директором, стручним сарадницима, педагошким асистентом и пратиоцем ученика,
- рада у стручним органима и тимовима,
- сарадње са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе,
- вођења документације, припреме за рад и стручно усавршавање.

20. ПРОГРАМ МАРКЕТИНГА ШКОЛЕ

Програм маркетинга школе обухвата активности интерног и екстерног маркетинга. Маркетинг и промоција одређени су „Закон о основном образовању и васпитању“ (Вођење летописа и представљање рада школе, члан 52). Школа представља програм и организацију рада у на својој интернет страни, званичној фб страни школе и води летопис за сваку школску годину.

Интерни маркетинг се одређује као процес усмерен на наставнике и ученике у циљу повећања ефикасности и ефикасности школе. Промоција успеха ученика, наставника и школе унутар колектива као мотивација за даљи рад и напредак и стварање добре и подстицајне атмосфере. У сврху интерног маркетинга школа има зидне новине, као и књигу обавештења.

Екстерни (спољашњи) маркетинг обухвата активности школе којима она упознаје ученике, родитеље и локалну заједницу (кориснике ван школе) са свим документима од значаја за рад школе, важним информацијама као и дешавањима унутар школе

(гостовања, предавања стручњака, угледно/огледне активности, тематски дани ...). Укључује и односе са јавношћу (контакт са новинама, тв станицама...)

Циљ маркетинга је да се резултати ученика и наставника јавно истичу и промовишу.

21..Школски програм образ овања одраслих

Школски програм рада образовања одраслих

ПРОГРАМ

Школски програм се темељи на **Закону о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр.72/09), Закону о основној школи ("Сл. гласник РС", бр. 57/92, 53/93, 67/93, 48/94, као и закону образовања одраслих**

Образовање одраслих јесте део јединственог система образовања у који обезбеђује одраслима током целог живота стицање компетенција и квалификација потребних за лични и професионални развој, рад и запошљавање, као и друштвено одговорно понашање.

Образовање одраслих остварује се као формално образовање, неформалнообразовање и информално учење.

Формално образовање одраслих обухвата основно и средњеобразовање.

Формално образовање одраслих, у смислу овог закона, јесу организовани процеси учења који се остварују на основу наставних планова и програма основног и средњег образовања, и програма других облика стручног образовања прилагођених потребама и могућностима одраслих и захтевима тржишта рада, у складу са законом.

Неформално образовање одраслих, у смислу овог закона, јесу организовани процеси учења одраслих на основу посебних програма, ради стицања знања, вредности, ставова, способности и вештина усмерених на лични развој одраслих, рад и запошљавањеи социјалне активности.

Информално учење одраслих, у смислу овог закона, јесте процес самосталног стицања знања, вредности, ставова, способности и вештина, усвакодневном животном, радном и социјалном окружењу.

Циљ програма

Модел функционалног основног образовања одраслих (у даљем тексту: ФООО) омогућава доступност и сврсисходност основног образовања овој популацији.

Циљ огледа је да се:

- 1) у систем образовања Републике Србије уведе ФООО као организациона и програмска целина у којој одрасли стичу основно образовање примерено својим потребама, могућностима учења и потребама тржишта рада;
- 2) обезбеди модел образовања у коме одрастао истовремено стиче основно и одговарајући облик стручног образовања;
- 3) на националном и локалном нивоу успоставе механизми осигурања међуресорне подршке за сарадњу, одговорност и учешће у квалитетној реализацији модела ФООО и што већи обухват одраслих основним образовањем;
- 4) у систему образовања оспособи довољан број школа и школских тимова за остваривање модела ФООО доступног већем броју одраслих људи;
- 5) обезбеди остваривање исхода основног образовања потребних за унапређивање квалитета личног и породичног живота, већу социјалну укљученост и запошљивост одраслих;
- 6) унапреди квалитет образовног рада подизањем стручних капацитета педагошког асистента који ради са одраслима (у даљем тексту: андрагошки асистент).

Новине садржане у програму

Као целовити приступ образовању одраслих модел функционалног основног образовања представља новину на концептуалном плану и плану остваривања:

- 1) ФООО се остварује у три циклуса у трајању од по годину дана тако да се у првом стиче основна функционална писменост, у другом - основа општег образовања, а у трећем – основе кључних и стручних компетенција;
- 2) модел ФООО обухвата и обуке као један од облика стручног образовања засниваног на стандардима рада и потребама тржишта рада;
- 3) наставни план и програм ФООО заснован је на исходима који омогућавају развој знања, вештина и вредносних ставова неопходних за квалитетан и одговорн живот и рад у савременом друштву;
- 4) интегрисан наставни план и програм ФООО садржи: међусобно повезане циклусе, међусобно повезано опште образовање и обуке, дефинисане опште исходе који се остварују у свим предметима и модулима, узајамно повезане и функционално рационализоване садржаје различитих предмета, функционално повезане опште и практичне садржаје, хоризонтално и вертикално повезане предмете и модуле;
- 5) нови предмети и модули у програму (Предузетништво, Дигитална писменост, Одговорно живљење у грађанском друштву и модули – Животне вештине и Примењене науке и 30 програма обука и њихови испити);
- 6) организациони облик рада у ФООО је редовна настава;
- 7) организација наставе прилагођена потребама и могућностима полазника (настава у блоку, за време викенда, вечерња настава, сезонско и дневно прилагођавање потребама полазника);
- 8) уважавање специфичности потреба полазника приликом уписивања у школу и остваривања програма ФООО и процењивање потребе за индивидуализацију и начин организације рада;
- 9) уважавање специфичности различитих циљних група кроз начин остваривања програма;
- 10) дужина трајања часа од 30 минута;
- 11) организовање одраслих у одељења тако да се проверава оптималност броја полазника;
- 12) увођење андрагошког асистента и програма обуке за његово оспособљавање;
- 13) обученост наставника за рад са одраслима и за остваривање функционалног основног образовања одраслих;
- 14) израда приручника за наставнике за први, други и трећи циклус, за обуке у стручном образовању, за основне андрагошке вештине и израда материјала за наставу и учење за сваки предмет и модул, намењених наставницима и полазницима;
- 15) остваривање интерсекторске сарадње у пружању подршке остваривању модела ФООО и већи обухват одраслих основним образовањем;
- 16) успостављање и функционисање школског тима за остваривање ФООО да би се обезбедила његова одрживост.

Очекивани исходи

Очекивани исходи огледа ФООО су:

- 1) модел ФООО развијен, примењен, праћен и вреднован;

- 2) полазници који су успешно завршили ФООО, стекли јавну исправу о стеченом основном образовању и исправу о положеном испиту за обуку;
- 3) успостављени механизми осигурања међуресорне подршке у реализацији програма ФООО на националном и локалном нивоу укључујући и повећање социјалне подршке полазницима ФООО;
- 4) оспособљено за остваривање програма ФООО 80 основних и 75 средњих стручних школа и школских тимова;
- 5) остваривање програма ФООО обезбеђује повећан квалитет личног и породичног живота, социјалну укљученост и запошљавање;
- 6) трогодишње трајање основног образовања омогућује остваривање предвиђених исхода;
- 7) концепт програма организованог у три циклуса и предвиђени начин организације наставе одговарају карактеристикама и потребама полазника основног образовања одраслих;
- 8) нови предмети, модули и обуке повећавају мотивисаност одраслих за образовање и запошљавање;
- 9) модел ФООО омогућава укључивање полазника у основно образовање одраслих без обзира на формалне услове, личне, групне, социјалне и друге карактеристике и разлике међу полазницима;
- 10) дефинисан обим, врста послова, услови рада за андрагошког асистента;
- 11) донет програм обука за остваривање ФООО за наставнике и андрагошког асистента и оспособљено 50 тренера за обуку школа и школских тимова;
- 12) израђени приручници за наставнике и материјали за учење за наставнике и полазнике.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ФУНКЦИОНАЛНОГ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

Општи циљ ФООО јесте стицање и унапређивање знања, вештина, вредности и ставова неопходних за проактивно и конструктивно решавање проблема и суочавање са изазовима у свакодневном животу, унапређивање породичних и личних услова живота, обављање једноставних послова и адекватно поступање у радним

ситуацијама и радном окружењу, даље образовање и активно учешће у друштвеној заједници.

Очекивани општи исходи/међупредметне компетенције наставног програма функционалног основног образовања одраслих као интегрисане целине су:

- језичка писменост;
- математичка писменост;
- основе научне писмености;
- дигитална писменост;
- управљање сопственим учењем;
- решавање проблема;
- социјалне интеракције и сарадња са другима;
- грађанска одговорност у/за демократију;
- здравствене компетенције;
- еколошке компетенције;
- иницијативност и предузетништво;
- културна свест, мултикултуралност и креативност.

Први циклус функционалног основног образовања одраслих

Циљ наставе у првом циклусу је основно описмењавање, као и стицање основних елемената функционалне писмености, која се односи на: разумевање и интерпретацију различитих облика текстова једноставног садржаја, ефикасну и целисходну комуникацију у свакодневном животу и у ситуацијама учења, примену умења свих облика стечене писмености (читалачке, нумеричке и информатичке) у реалном животу, укључујући и проблемске ситуације, коришћење савремених средстава комуникације и одговорност у понашању, планирању и контроли личног, породичног и социјалног живота.

Наставни план и програм првог циклуса има два дела:

- први део је намењен основном описмењавању;
- други део је намењен стицању основа функционалне писмености.

Основно описмењавање се остварује кроз почетну наставу српског језика и математике у укупном трајању од 200 сати (по сто сати за сваки од ових предмета).

Успостављање основа функционалне писмености се остварује у настави другог дела програма за први циклус која обухвата:

- предмете: српски језик (матерњи језик), математика, дигитална писменост и енглески језик;
- модул основних животних вештина који садржи теме везане за одговорно живљење, грађанску партиципацију и активизам, као и предузетништво.

Наставни план и програм првог циклуса еквивалентан је првој и другој години учења по важећем програму за основно образовање одраслих (1991. година) или прва четири разреда основног образовања за децу.

Први циклус основног образовања одраслих СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе српског језика у првом циклусу је стицање основне језичке писмености као претпоставке за активну партиципацију одраслих у свакодневном приватном, радном и друштвеном животу.

ИСХОДИ

По завршетку првог циклуса одрасли ће умети да:

Читање и разумевање прочитаног и књижевност

- чита латиничко и ћирилично писмо (штампаним словима);

- одређује основну тему текста, главни догађај и ликове, време и место дешавања у једноставном, краћем тексту (у коме преовлађују речи до три слога, реченице до седам речи);
- одређује дословно значење текста (књижевног и некњижевног);
- користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора и садржај);
- одговара на једноставна питања у вези са текстом;
- у различитим изворима (новинском тексту, реклами, распореду возње, огласу, упозорењу, упутству на производима, обавештењу, рачуну и сл.) проналази експлицитно исказане информације (ко, шта, где, када, колико и сл.);
- разликује прозни текст од текста у стиху;
- издваја непознате речи и изразе;

Писање

- пише штампаним словима ћирилице и латинице;
- правилно употребљава тачку на крају реченице, велико слово на почетку реченице и у писању личних имена и презимена;
- пише кратку поруку;
- попуњава основне обрасце;
- пише користећи кратке реченице једноставне структуре;
- користи скраћенице за мере (метар, литар, килограм);

Говорна култура

- језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној и неформалној - опхођење, телефонирање и сл.);
- познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га, пажљиво слуша саговорнике;
- уме самостално (својим речима) да описује и прича на задату тему; држи се теме;
- изводи једноставан закључак и износи свој став;
- препричава кратак једноставан текст (књижевни или некњижевни);
- препричава садржај играних филмова, телевизијских серија и радио-телевизијских емисија које прати;
- издваја основне информације и главне чињенице из говорног извора;

Граматика

- препознаје врсте реченица према комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне и заповедне) и по потврдности и одричности (потврдне и одричне).

Српски језик као нематерњи језик

Када се настава остварује на језику националне мањине, наставни програм српског као нематерњег језика остварује се у оквиру предвиђеног фонда часова, прилагођавајући садржај одраслима. Наставник процењује, према нивоу владања српским језиком као нематерњим, коју ће методу применити.

ОБАВЕЗНИ САДРЖАЈИ - ОСНОВНО ОПИСМЕЊАВАЊЕ (ПРВИХ СТО ЧАСОВА)

Учење читања и писања - прво и друго писмо штампаним словима

(уз претходно утврђивање нивоа познавања штампаних слова ћирилице и латинице и технике читања)

Усмено изражавање и разумевање прочитаног

- слободно причање о актуелним догађајима са радног места, из живота породице и сл.;

- препричавање садржаја ТВ емисија које прати, филмова и једноставних кратких текстова (из популарне литературе са тематиком из историје, географије, познавања природе и других области актуелних за свакидашњи живот и рад) помоћу задатих питања;
- посматрање и описивање бића, предмета и појава;
- уочавање просторних и временских односа;
- схватање дословног значења краћих књижевних и некњижевних текстова;

Граматика и правопис

- глас, реч и реченица (као посебне јединице) и њихов међусобни однос;
- велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена;
- употреба тачке на крају реченице;
- правилно потписивање (име па презиме).

ОБАВЕЗНИ САДРЖАЈИ - СТИЦАЊЕ ОСНОВА ФУНКЦИОНАЛНЕ ПИСМЕНОСТИ (ДРУГИХСТО ЧАСОВА)

Учење читања и писања

- даље усавршавање технике читања и писања штампаним словима ћирилице и латинице.

Усмено изражавање и разумевање прочитаног

- препричавање садржаја краћих књижевних текстова, текстова из научно- популарне литературе, филмова, радио-телевизијских емисија;
- причање о доживљајима и догађајима из живота с изражавањем властитих мисли и осећања;
- уочавање главних ликова, њихових особина и поступака и изражавање властитих ставова према поступцима;
- проширивање и обogaћивање речника;
- разликовање основних делова књижевноуметничких и неуметничких текстова (и књига): наслов, име аутора, садржај;
- уочавање целина у тексту; разумевање прочитаног текста у целини и по мањим целинама;
- уочавање хронолошког редоследа догађаја (из прочитаног текста или догађаја из свакодневног живота), основних чињеница и њихове међусобне повезаности;
- схватање порука садржаних у тексту;

Писано изражавање

- попуњавање основних образаца, писање кратких порука и бележака;
- описивање бића, предмета и појава блиских искуствима одраслих;
- састављање јасне реченице једноставне структуре;

Граматика и правопис

- препознавање врсте реченица према комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне и заповедне) и по потврдности и одричности (потврдне и одричне);
- улога упитника и узвичника на крају реченице;
- употреба великог слова у писању личних имена и презимена;
- писање основних и редних бројева;
- писање датума;
- скраћенице за мере (метар, литар, килограм);

Књижевност

- упознавање са песмама, причама, баснама, бајкама и кратким народним умотворинама;

- уочавање и разликовање прозног текста од текста у стиху.

НАПРЕДНИ САДРЖАЈИ

Усмено изражавање и разумевање прочитаног

- уочавање узрочно-последичних веза међу догађајима у једноставном тексту или догађаја у свакодневном животу;
- обједињавање информација у једноставном информативном (линеарном и нелинеарном тексту) и у мање сложеном књижевноуметничком тексту и извођење закључака;
- вредновање поступака ликова у књижевноуметничком тексту као и личности из свакодневног живота; процењивање садржаја текста на основу задатог критеријума;
- издвајање делова текста који су нејасни;

Писано изражавање

- писање писаним словима ћирилице и латинице;
- састављање јасне, дуже реченице;
- препричавање кратког и једноставног наративног текста;
- попуњавање различитих образаца и формулара;
- писање честитке, разгледнице, позивнице;

Грамматика и правопис

- одређивање променљивих врста речи: именица и глагола, и времена вршења радње;
- одређивање врсте реченица према комуникативној функцији (обавештајне, упитне и заповедне) и по потврдности и одричности (потврдне и одричне);
- правилно употребљавање упитника и узвичника на крају реченице и великог слова у писању назива улица и једночланих географских појмова;

Књижевност

- препознавање жанрова (басну, бајку, народну епску песму и кратке народне умотворине).

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Циљ наставе српског језика у првом циклусу је стицање основне језичке писмености, односно овладавање вештинама читања, писања, јаснијег изражавања и бољег разумевања исказаног, као предуслова за успешно обављање различитих животних улога одраслог. Основна језичка писменост неопходна је одраслом појединцу у свим подручјима његовог живота, како би се ефикасније сналазио у свакодневним животним ситуацијама, активније укључио у друштвену заједницу и био у могућности да настави формално или неформално образовање.

Општи исходи, односно кључне компетенције. Општи исходи програма ФООО остварују се кроз различите садржаје и активности у настави српског језика.

Кроз реализацију садржаја предмета Српски језик у првом циклусу, одрасли истовремено развијају и примењују вештине проналажења података и тумачења линеарних и нелинеарних текстова - мапа, графикана и слично, читају и правилно записују бројеве и мере које се користе у свакодневним животним ситуацијама. Добро савладано читање и разумевање прочитаног текста важно је при решавању текстуалних задатака из математике, као и за разумевање различитих текстова са којима се одрасли сусрећу, било из радозналости, било у оквиру наставних задатака из различитих предмета.

Садржајима у оквиру теме Усмено изражавање и разумевање прочитаног (слободно причање или препричавање различитих линеарних и нелинеарних текстова, казивање о гледаним емисијама, причање о властитим искуствима и, догађајима са радног места, из породице и средине и сл.) одрасли се подстичу на јасно изражавање ставова, судова и осећања, изношење сопственог гледишта и образлагање, подстицање аргументовања, чиме се остварују многи заједнички исходи. Садржаји и активности предвиђени у оквиру наставе српског језика

омогућиће да се на одговарајући начин дискутује о различитим ситуацијама које су од интереса за одраслог лично, за његову породицу, заједницу у којој живи и ради, као и ширу друштвену средину и демократско друштво у целини.

Радам на одабраним текстовима који садрже здравствене и еколошке поруке стичу се различита знања и компетенције из области здравства и екологије и подстиче коришћење животних вештина које омогућавају одраслима да се ефикасно носе са изазовима и захтевима свакодневног живота. Читањем и разговором о прочитаном, одрасли су у прилици да развијају правилан однос према свом здрављу, као и здрављу чланова своје породице.

Радам у малим групама и паровима, организовањем различитих сценских, односно драмских игара о ситуацијама из свакодневног живота, одраслима је омогућено да стекну вештине сарадње и тимског рада, да заједнички поставе проблем и кораке у његовом решавању и да анализирају шта су урадили и шта су постигли.

Предметни исходи. Основна језичка писменост примаран је услов и неопходно средство одраслом за активно учествовање у свакодневном животу и раду. Предложени исходи осмишљени су тако да омогућавају одраслима изградњу капацитета за успешније функционисање у разноврсним животним ситуацијама, ефикасније решавање проблема, лично напредовање и даље учење и образовање. Листа исхода дата је по областима наставе српског језика у првом циклусу. Наставник осмишљава и организује наставу усмерену ка исходима, односно оним знањима, вештинама и способностима којима одрасли треба да овладају, како би ефикасније и квалитетније обављали своје животне улоге и наставили школовање у другом циклусу.

Предметне теме и области. Садржај предмета Српски језик дат је кроз теме, које су тако структуриране да омогућавају остваривање предвиђених исхода.

Програм предмета Српски језик у првом циклусу садржи следеће теме: Основно

описмењавање - учење читања и писања;

- Усмено изражавање и разумевање прочитаног;
- Писано изражавање;
- Граматика;
- Књижевност.

Основно описмењавање - учење читања и писања

(период од првих сто часова)

На првим часовима неопходно је утврдити технику читања одраслог. Проверавање вештине читања и писања може се вршити на садржају приказаном у материјалу за учење и подучавање. У настави основног описмењавања, у периоду од првих 100 часова, одрасли треба да овладају читањем и писањем ћирилице и латинице штампаним словима. Свакако, у зависности од могућности напредовања одраслих, обрада слова може се наставити и у другихсто часова.

Прво се учи ћирилично, а потом латиничко писмо, али је могуће и обрнуто, у зависности од карактеристика конкретне групе одраслих, њиховог предзнања и средина из којих долазе.

С обзиром на већ постојећа искуства одраслих, могу се групно обрађивати слова и упоредо овладавати техником читања и писања. Наставник процењује који број слова ће се обрађивати у току једног часа. Уколико је наставник у могућности, слова се могу обрадити и комплексним поступком.

У почетном описмењавању одрасли уочавају гласове и слова као ознаке за гласове. Запажају да сваком гласу одговара један знак - слово, да више слова чини реч, а више речи реченицу. Уочавају колико гласова има у речи и који је редослед гласова и слова у тој речи. Затим уочавају и реченицу, број и редослед речи у реченици и др. Истовремено, од слова (са нпр. израђених картица) могу да састављају речи и реченице, које наставник записује на табли и упоредо чита.

С обзиром да се са читањем упоредо одвија и писање, одрасле треба подстицати да смишљају рачи од научених слова и да их записују, да у паровима једни другима диктирају слова и речи.

Поред читања, записивања и преписивања речи и реченица, у наставу се постепено уводе и кратки текстови, који садрже корисне и значајне информације за одраслог. С обзиром на различите нивое познавања писма од стране одраслих, као и различите нивое познавања српског језика, у почетном описмењавању треба користити текстове састављене од речи које се свакодневно употребљавају. У почетном описмењавању одраслих, треба избегавати читање и преписивање кратких текстова (на пример, песмица намењених деци), који, због своје специфичне структуре, нису у функцији остваривања предвиђених исхода.

Садржаји из теме Усмено изражавање и разумевање прочитаног распоређени су на цео први циклус. Током целе године неопходно је подстицати усмено изражавање користећи прочитане текстове, као и слободно причање о свакодневним догађајима из живота одраслих. Стога, садржаји из теме Усмено изражавање и разумевање прочитаног дати су обједињено.

Од самог почетка процеса описмењавања, наставник треба да обезбеди такве наставне активности у којима ће одраслима бити омогућено и да слободно причају о актуелним догађајима, да уз помоћ питања препричавају садржаје телевизијских емисија, филмова и сл., да разговарају о прочитаним текстовима, уочавају основна емоционална стања ликова из прочитаних текстова (радост, туга, љутња, љубомора) и личности из окружења, као и да наводе и тумаче ситуације у којима се ова стања испољавају. Наставник обезбеђује такве ситуације учења у којима одрасли на сваком часу обављају разноврсне активности: пишу, читају, усмено причају, описују и препричавају, одређују на пример, просторне и временске односе - кад и где се десила радња у кратком и једноставном тексту или догађају из њиховог свакодневног живота.

Истовремено, на садржајима предвиђеним за почетно читање и писање, уочаваће се и основна правописна правила - писање великог слова на почетку реченице, у именима и презименима људи, и коришћење тачке као знака интерпункције на крају реченице.

Неопходно је да наставник планира и реализује наставни процес тако да се успостави атмосфера међусобног поверења, подршке и припадности групи, што је један од најзначајнијих фактора за подстицање мотивисаности одраслих на редовније похађање наставе.

Стицање основа функционалне писмености (период од других сто часова)

Усавршавање технике читања и писања наставља се стицањем основа функционалне писмености током других 100 часова. У овом периоду, наставне активности су у највећој мери усмерене на разумевање различитих врста текстова, односно садржаја предвиђених за период стицања основа функционалне писмености.

Исходи из теме Усмено изражавање реализују се радом на кратким текстовима, једноставним по садржају и структури реченица (преовлађују речи до три слога, реченице до седам речи, речи се бирају по критеријуму фреквентности), тематски блиским одраслом човеку, његовим потребама, интересовањима, као и социјалном контексту из кога долазе. Истовремено, подстицање развоја усменог изражавања врши се организовањем таквих наставних активности у којима ће одраслима бити омогућено да слободно разговарају на теме које су им блиске - освакодневном животу и раду, о различитим појавама из окружења, догађајима у породици, на улици, радном месту и сл. Пожељно је креирање наставних ситуација у којима ће одрасли моћи да вежбају правилно поздрављање, обраћање, представљање, као и изражавање молбеи захвалности. Оствареност предвиђених исхода за ову област процењује се у току других сто часова, као и на крају циклуса.

Неопходно је вежбање у усмереном читању различитих врста линеарних (књижевних, информативних), као и нелинеарних текстова (илустрације, табеле, графикони, дијаграми и сл.), уз претходно добијене задатке као што су: проналажење информација, података, чињеница, откривање и тумачење карактеристика ликова, радњи, догађаја и појава. Одраслетреба навикавати да доживе садржај текста и да доживљено изразе својим речима, да слободно изражавају ставове о прочитаном и доживљеном и да их образлажу. У току читања и

обrade текста одрасле треба оспособљавати да одговарају на постављена питања и да их правилно формулишу, да јасно и сажето усмено препричавају и сл.

Пожељно је бирати научно-популарне и информативне текстове из различитих средстава информисања, који ће обогатити знања одраслих о значајним личностима и догађајима, биљном и животињском свету и заштити животне средине, остваривању основних грађанских права и одговорности и права на социјалну и здравствену заштиту, образовање и запошљавање. Такође, користити текстове, садржаје различитих радио и ТВ емисија, из којих одрасли могу да проналазе различите информације корисне за успешније решавање свакодневних проблема, као на пример: о функционисању локалних самоуправа, као и надлежности појединих установа, о васпитању у породици, планирању породице, техникама ненасилног решавања сукоба, превентивним здравственим активностима и сл. Информације треба да су дате на различите начине, како би се омогућило што боље сналажење у различитим животним ситуацијама - коришћење мапа, плана града, упутстава на производима, обавештењима, тумачење података који су представљени табелама, графиконима (на пример, успех на неком тесту, месечна продаја неког производа, годишња производња неке фабрике, резултати неке анкете и сл.). Процењивање остварености предвиђених исхода из теме Усменоизражавање и разумевање прочитаног врши се у току других сто часова, као и на крају циклуса.

Треба имати у виду да се један исход може остварити различитим, међусобно повезаним садржајима. Такође, исти садржај може се користити за остваривање различитих исхода. Када је у питању, на пример, исход "одговара на једноставна питања у вези са текстом", неопходно је изабрати текстове из различитих извора информисања, који ће задовољити различита интересовања и узрасте одраслих. Овај исход може се остваривати на одломцима различитих краћих и једноставних књижевних текстова, на једноставним новинским чланцима и кратким текстовима из популарне литературе у којима су приказани признати појединци и догађаји из различитих средина из којих одрасли долазе, као и етничких група којима припадају.

Постављање питања једна је од погодних техника не само за вежбање разумевања прочитаног и јасноће у усменом изражавању, већ и за подстицање развоја критичког мишљења, као и учења како се учи. Важно је да питања буду отвореног типа, како би одговори могли да се образлажу. Дати су примери групе питања.

- Питања о значењима и садржају текста:

Шта ћете запамтити у овом тексту? О чему сте размишљали док сте читали текст? Шта Вам овај текст поручује? На која питања текст није одговорио?

- "Етичка питања" - тумачење поступака ликова или личности из свакодневног живота или из прочитаних текстова: Како тумачите, односно процењујете поступак...? Шта вам се допало, а шта није у поступку...? Како бисте Ви и Ваши пријатељи реаговали у истој ситуацији? Шта бисте Ви другачије урадили?

- Питања уз навођење аргумената "за и против" - формулисање аргумената за одбрану поступка, идеје, информације, као и против, без обзира на лични став одраслог.

- Когнитивна, метакогнитивна питања - истовремено се размишља о садржају (информацији и идејама и сл.) и о сопственом мисаоном процесу: Шта ја мислим о томе?

Како се то уклапа у оно што већ знам? Шта могу другачије да урадим сада када знам нешто ново? Да ли и шта се у мојим ставовима променило?

Радом на текстовима истовремено се уочавају и врсте реченица према комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне и заповедне) и по потврдности или одричности (потврдне и одричне), употреба великог слова на почетку реченице, као и знаци интерпункцијена крају реченице, што су садржаји из теме Граматика и Писано изражавање. Од одраслих не треба захтевати да уче дефиниције појмова из граматике.

Потребно је осмишљавати такве наставне ситуације у којима ће одрасли бити у могућности да пишу кратке поруке члановима својих породица, да воде кратке белешке или састављају подсетнике, спискове намирница за куповину и сл.

Такође, одрасли уче да попуњавају неке од основних образаца, односно формулара како би могли самостално и успешно да функционишу у ситуацијама које захтевају ову вештину, што доприноси њиховом успешнијем сналажењу уопште и ефикаснијем старању и о себи и о члановима својих породица (да пријаве новорођено дете, упишу дете у школу, добију потребна документа за себе и чланове своје породице и сл.). Зато је неопходно оспособити сваког одраслог да научи да правилно напише своју адресу становања, иако исходи који се односе на употребу великог слова у писању назива места и улица нису предвиђени за основни ниво у првом циклусу.

У периоду од других сто часова постепено се уводе садржаји из теме Књижевност - приче, песме, басне, бајке и кратке народне умотворине. Читањем ових текстова, одрасли усавршавају технику читања, у могућности су да сазнају о свету око себе и шире, да се упознају са разним проблемима и начинима њихових превазилажења, да развијају и богате свој унутрашњи свет. Такође, читање књижевних текстова припрема одраслог за наставак школовања. Приликом одабира текстова, потребно је водити рачуна о речима и изразима који су у њима коришћени, односно колико често се употребљавају у свакодневном животу. Не треба инсистирати на репродуковању карактеристика књижевних врста, већ пажњу усмерити на разумевање прочитаног и исходе из ове области. При раду на остваривању исхода из књижевности - разликује прозни текст од текста у стиху, користити њихова постојећа искуства. Стога, увођење текстова сложених конструкција типичних за епiku (приповетка, роман, епска народна песма), текстова састављених од архаичних речи или сложенијих стилских фигура (на пример, метафора, алегорија и др.), може отежати функционално описмењавање одраслих.

Савремене концепције наставе и учења померају акценат са садржаја и држања фронталне наставе на процес учења и активности одраслог. У том смислу, потребно је одабирати методе учења у настави српског језика које су прилагођене потребама и карактеристикама учења одраслог, које подстичу различите активности у процесу учења, односно наставе, стварају услове за самосталну конструкцију знања и умења, подстичу самоактивност, комуникацију и сарадњу. Одрасли имају различита искуства што је неопходно имати у виду приликом планирања и организације наставе српског језика у функционалном образовању.

Разговор, дискусија, рад на тексту, кооперативно учење у мањим групама одраслих и рад у паровима, као и практично смисаоно и искуствено учење само су неке од метода и облика рада погодних за реализацију наставе српског језика у раду са одраслима у циљу њиховог оснаживања, развоја самопоштовања и преузимања иницијативе и у процесу учења и у свакодневном животу.

Следи листа неких техника и активности које се могу користити у настави српског језика у првом циклусу у раду са одраслима. Оне се лако прилагођавају могућностима конкретне групе, као и појединцима. Многе од наведених активности могу се реализовати са оним одраслима који брже напредују и који су заинтересовани за даље напредовање и усавршавање. Предложене активности могу се примењивати у току првог циклуса, у оквиру свих предвиђених тема.

Коришћење и организовање информација - читање упутстава на производима, обавештењима, рачунима, упозорењима, распоредима вожње; попуњавање основних образаца, упитника и сл.; израђивање подсетника и списка за куповину; писање порука, обавештења, огласа, честитки, разгледница; формирање и вођење адресара, прављење и коришћење речника; израда скица и мапа на основу задатог текста; прављење дневног реда састанака и формулисање закључака; писање молби и сл.

Осмишљавање самосталних и заједничких прича и песама на задату или слободну тему.

Мозгалица - слободно асоцирање одраслих на задати појам; од речи (асоцијација) које наставник или одрасли записује на табли, одрасли смишљају и записују реченице, проширују их, састављају приче и сл.

Сценске игре или игре улога - осмишљавање и приказивање сцена из свакодневног живота уз формално и неформално опхођење, као на пример: наручивање производа телефоном, приказивање сцена "на шалтеру" и "у дому здравља", учествовање у разговору за посао, вођење емисије, репортаже и састанка и сл.

Пантомима - показивање задате (написане) сцене невербалном комуникацијом; ово је пожељна активност за вежбање у препознавању и испољавању осећања, као и за уочавање значаја невербалне комуникације.

Графичко обликовање текста - прављење огласа, обавештења, реклама, колажа, постера и сл.

Израђивање помоћног материјала за учење и наставу - осмишљавање текстова, резимеа, укрштеница, асоцијација, осмосмерки, питалица, задатака типа "избаци уљеза", "повежи", "упиши" и сл. (у групама или паровима).

Обавезни и напредни садржаји. Исходи на нивоу наставног предмета су основа за одабир програмских садржаја. Програмом су предвиђени обавезни и напредни садржаји.

Групе чине одрасли из различитих средина, узраста, животних искустава, знања и сл., па се јавља потреба за применом индивидуализације у настави српског језика. Неопходно је користити различите методе наставе и учења, осмишљавати различите ситуације учења и различите врсте интеракција. Осим обавезних садржаја, предложени су и напредни, намењени одраслима који успешно савладавају захтеве и овладавају предвиђеним основним исходима. Одраслом се омогућава да одабере напредне садржаје у складу са својим интересовањима, жељама и могућностима.

Почетно описмењавање појединаца који нису савладали оба писма, наставља се и у периоду од других сто часова, применом индивидуализације и диференцираних активности, као и организовањем допунске наставе.

У раду са одраслима који имају изразитије сметње у напредовању, наставници имају слободу, у сарадњи са стручним тимом, модификују исходе и прилагоде их њиховим могућностима.

У зависности од степена познавања писма од стране одраслог, које се утврђује иницијалним тестирањем, наставник одређује које ће се писмо прво учити - ћирилица или латиница.

После почетне провере технике писања и читања свих одраслих, у првих 100 часова укључиће се они који не знају да читају и пишу штампаним словима ћирилице и латинице. Остали одрасли се прикључују групи у следећем блоку од 100 часова, када се наставне активности усмеравају и на остале исходе предвиђене за других 100 часова, односно садржаје планиранеза период стицања основа функционалне писмености.

Повезаност са другим предметима. Кроз избор текстова који садржајем одговарају разноврсним интересовањима и потребама и подстичу успешно сналажење у свакодневном животу, а тематиком су везани за домене знања и вештина који се развијају у другим предметима, као и прецизним осмишљавањем задатака, активности и коришћењем различитих метода и облика рада, омогућава се повезаност са наставом других предмета. Истовремено, на часовима српског језика одрасли додатно утврђују, проширују и продубљују употребљива знања, примењују вештине и умења из различитих области и других наставних предмета.

Праћење напредовања и оцењивање одраслих. Дефинисани исходи за српски језик у првом циклусу представљају кључни ослонац наставницима у оцењивању и праћењу напредовања одраслих, као и планирања наредних активности. При томе је неопходно уважавати особености индивидуалног тока развоја и напретка сваког појединачно. Потребно је да наставник, у току описног оцењивања, даје повратне информације непосредно после активности, у континуитету, на јасан, прихватљив и подстицајан начин и тако указује на квалитет постигнућа и степен остварености предвиђених исхода. Овим се истовремено омогућава и оспособљавање одраслих за самостално праћење напредовања и самооцењивање, као и преузимање одговорности за сопствени рад и напредак. Потребно је имати у виду да се оствареност сваког предвиђеног исхода може и треба проверавати различитим задацима, отвореног и затвореног типа.

У првих сто часова треба оцењивати само исходе који се односе на почетно учење читања и писања - читање и писање једним писмом, штампаним словима; употреба великог слова на почетку реченице, великог слова у писању личних имена и презимена, као и употреба тачке на крају реченице. Могу се предложити следећи нивои читања у овом периоду - препознаје слова, сриче, шчитава, чита реч као целину, чита реченицу као целину. Поред давања описних оцена,

одрасли се могу и бројчано оцењивати. Пожељно је дати минимум две бројчане оцене, на диктату штампаним словима и провери технике читања. За писање су предложени следећи нивои - преписује слова, речи, реченице (уз помоћ наставника или самостално), пише краће речи и реченице (уз помоћ наставника или самостално), пише по диктату речи и реченице (уз помоћ наставника или самостално). У зависности од могућности, предзнања одраслих и њихове брзине напредовања, наставник процењује и бира исходе који ће се такође остваривати и процењивати у овом периоду.

Тек у периоду од других 100 часова треба прећи на оцењивање у односу на исходе из области усменог изражавања, осталих исхода из области писаног изражавања, разумевања прочитаног, књижевности и граматике.

Улога и начин коришћења Водича за наставу и учење. Као подршка остваривању програма ФООО, креиран је и Водич за наставу и учење. Водич је намењен заједничком раду наставника и одраслих. Наставницима служи као подршка за квалитетније планирање наставног процеса, ефикаснију реализацију програмских садржаја и предвиђених исхода.

Водич за наставнике и материјал за одрасле састоји се од различитих упутстава о томе како се даље могу развијати, као и примера текстова, наставних активности, задатака, који се могу прилагодити потребама конкретне групе одраслих. Замишљено је да се материјал кроз наставни процес стално развија, односно допуњује и обогаћује, у чему је неопходно учествовање како наставника, тако и самих одраслих.

Имајући у виду функционалност и флексибилност програма ФООО у целини, неопходност креирања услова за самосталну конструкцију употребљивих знања, прилагођеност програма иначина рада одраслима из различитих средина, различитих могућности и др., као и њихову заинтересованост за актуелне теме из свакодневног живота, материјал за учење и подучавање је сврсисходније и примереније средство у односу на коришћење класичних уџбеника у наставном процесу.

МАТЕМАТИКА

Циљ наставе математике у првом циклусу је стицање елементарне математичке писмености употребљиве у свакодневним животним ситуацијама.

Исходи

По завршетку првог циклуса одрасли ће умети да:

- прочита и запише дати број и упореди бројеве по величини, прикаже број збиром у декадном бројном систему;
 - користи знаке за основне рачунске операције и изврши основне рачунске операције у скупу природних бројева;
 - користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама;
 - одређује непознату величину у једноставним реалним ситуацијама;
 - рачуна вредност бројевног израза са две операције истог приоритета (са и без калкулатора);
-
- прочита и формално запише разломак и препозна његов графички приказ;
-
- израчуна половину, четвртину и десетину неке целине;
 - израчуна 10%, 20%, 25% и 50% неке величине;
 - препознаје и именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и простору (коцка, квадар, пирамида, ваљак, лопта и купа);
 - препозна коцку и квадар и идентификује њихове основне елементе;
 - именује јединице за мерење дужине и зна њихове односе;

- именује јединице за мерење површине и зна њихове односе;
- израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника;
- израчуна површину квадрата и правоугаоника;
- изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем;
- именује јединице за време (минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара веће јединице у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама;
- изабере одговарајућу јединицу мере за мерење задате запремине течности (l, dl, cl, ml) и претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање;
- изабере одговарајућу јединицу мере за мерење задате масе (g, kg, t) и претвара јединице за мерење масе из већих у мање;
- примени мере у једноставним реалним ситуацијама;
- чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме;
- користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке.

ОБАВЕЗНИ И НАПРЕДНИ САДРЖАЈИ

Обавезни садржаји

Природни бројеви и рачунске операције са њима

- природни бројеви (читање, записивање и упоређивање природних бројева);
- основне рачунске операције са природним бројевима.

Разломци и проценат

- разломци (читање, записивање и графичко приказивање разломака облика $\frac{a}{b}$);
- разломци и проценат (израчунавање дела целине).

Примена бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама

- примена бројева и бројевних израза у једноставним реалним ситуацијама.

Облици и простор

- геометријски облици у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и у простору (коцка и квадар, лопта, ваљак, купа и пирамида);
- обим троугла, квадрата и правоугаоника;
- површина квадрата и правоугаоника.

Мерење и мере

- мерење и мере (дужина, маса, запремина, површина, време и новац).

Примена мера у једноставним ситуацијама

- мерење дужине, масе, запремине, површине и времена;
- изражавање одређене суме новца преко различитих апоена и рачунање са новцем;
- примена мерења и мера кроз основна израчунавања у једноставним реалним ситуацијама.

Обрада података

- читање и тумачење различитих графикона, табела и дијаграма;
- представљање једноставних података табелама и графиконима.

Напредни садржаји

Природни бројеви и рачунске операције са њима

- читање и тумачење информација које су дате у нумеричкој и текстуалној форми;
- бројевни изрази и њихово коришћење у реалним ситуацијама.

Разломци и проценат

- израчунавање дела неке целине (разломак и проценат);

- читање и формално записивање процента као разломка $(n \leq 100)$.

Примена бројева и бројевних изрази у реалним ситуацијама

- примена бројева и бројевних изрази у реалним ситуацијама.

Облици и простор

- израчунавање обима и површине сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама;
- површина коцке и квадрата.

Мерење и мере

- мерење и мере у реалним ситуацијама.

Примена мера у једноставним ситуацијама

- мерење дужине, масе, запремине, површине и времена у једноставним реалним ситуацијама и рачунање са новцем.

Обрада података

- прикупљање, обрада података и представљање података једноставним дијаграмима и табелама.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Циљ наставе математике у првом циклусу је да оспособи одрасле да примењујући стечена математичка знања решавају једноставније реалне проблеме. С обзиром на то да одрасли поседују одређена предзнања стечена током живота, сврха предмета јесте да се та знања допуне, систематизују и функционализују, тако да овладају основном математичком писменошћу. На тај начин ће се поставити основа и за даљу обуку и за целоживотно учење.

Наставник при планирању и реализацији наставе треба да уважи постојећа предзнања одраслих водећи рачуна и о томе да се целокупан процес учења (усвајање, утврђивање и систематизација математичких знања, вештина и компетенција) одвија на часовима математике. Зато је важно да наставник омогући сваком одраслом да кроз различите активности на часу, кроз групни и индивидуални рад перманентно учи и напредује.

Општи исходи, односно кључне компетенције. Кроз реализацију наставе математике у првом циклусу остварују се и општи исходи основног образовања одраслих. Настава математике је најодговорнија за развијање математичке писмености, али је значајна и за развијање компетенција које се односе на основе научне писмености, решавање проблема и управљање сопственим учењем. Кроз наставу математике развијају се и језичка писменост и компетенције које се односе на социјалне интеракције и сарадњу са другима. Међупредметним повезивањем развијају се дигитална писменост и иницијативност и предузимљивост.

Иако на први поглед математика није директно повезана са развијањем здравствених и еколошких компетенција, као и са развијањем грађанске одговорности за демократију и

културне свести, мултикултуралности и креативности, избором одговарајућих садржаја, метода и активности на часовима, може се допринети развоју и ових компетенција.

Наставник при реализацији програма поред предметних исхода, стално треба да има на уму и опште исходе како би наставни процес усмеравао тако да кроз наставу математике пружи што већи допринос развијању општих компетенција.

Исходи предмета. Знања, вештине и способности које одрасли треба да усвоје до краја првог циклуса дефинисани су кроз исходе учења. Исходи су описи одређених активности које ће одрасли умети да обавља након што савлада програм овог предмета.

Наставни програм математике у првом циклусу је заснован на исходима, што значи да се тежиште рада помера са садржаја на резултате и постигнућа у учењу математике. Приоритетни задатак наставника је остваривање исхода. Наставни програм усмерава наставника да наставни процес конципира у складу са дефинисаним исходима, односно да планира како да оствари исходе, која средства и методе ће да примени, као и које активности ће за то одабрати. Дефинисани исходи показују наставнику и која специфична знања и вештине су потребни за даље учење и ефикасно деловање у животу.

Основни критеријуми за дефинисање предметних исхода за први циклус јесу њихова непосредна употребљивост у оспособљавању одраслог за ефикасно и квалитетно обављање активности везаних за његове главне животне улоге у оквиру породице и друштвене средине.

Листа предметних исхода дата је по наставним темама, па се тако, на пример, кроз тему Облици и простор остварују исходи:

- препознаје и именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и простору (коцка, квадар, пирамида, ваљак, лопта и купа

);

- препознаје коцку и квадар и идентификује њихове основне елементе.

Међутим, поједини исходи се могу развијати континуирано кроз више тема, јер је однос између исхода и обавезних садржаја такав да се један исход може остваривати кроз рад на различитим садржајима и обрнуто, један обавезни садржај може да буде од користи у остваривању различитих исхода. На пример, кроз рад у теми Разломци и проценат непосредно се остварује исход који предвиђа умење одраслог да израчуна половину, четвртину и десетинунеке целине, али се он може развијати и кроз тему Мерење и мере.

Као други пример може да послужи исход да одрасли чита једноставне графиконе - овај исход се остварује кроз тему Обрада података, али га је могуће остваривати и кроз све остале теме.

Такође, важно је да наставници знају да се овако дефинисани исходи не остварују једнократно, већ се граде постепено и кумулативно. Наставник планира наставни процес с обзиром на обавезу да одрасли у што већој мери остваре дефинисане исходе. Због тога предметне садржаје за сваки наставни блок наставник бира с обзиром на њихову целисходност у остваривању исхода. Остварени исходи учења су важне информације одраслима, наставницима, послодавцима и широј друштвеној заједници о компетенцијама које су одрасли стекли током школовања.

Предметне теме и области. Програм предмета Математика за основно образовање одраслих у првом циклусу садржи следеће области:

- Природни бројеви и операције са њима;
- Разломци и проценат;
- Примена бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама;
- Облици и простор;
- Мерење и мере;
- Примена мера у једноставним ситуацијама;
- Обрада података.

Програмом је предвиђено да се области: Природни бројеви и операције са њима; Разломци и проценат; Примена бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама реализују у првих 100 часова (што представља основно математичко описмењавање), при чему већи број часова (половину од планираних) треба одвојити за реализацију садржаја из области Примена бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама.

У наредних 100 часова (основе функционалне математичке писмености) треба реализовати наставне садржаје из области: Облици и простор; Мерење и мере; Примена мера у једноставним ситуацијама (препоручује се око 80 часова) и Обрада података.

При реализацији овог програма највећи број часова је предвиђен за области из којих су знања примењива у једноставним животним ситуацијама, што је и један од основних циљева учења математике у овом циклусу. Препоручена расподела наставног времена треба да повећа ефикасност наставе и да омогући одраслима да на часу усвоје знања, али и да их утврде и систематизују.

Дефинисани исходи представљају основу за одабир програмских садржаја. Програмом су предвиђени обавезни и напредни садржаји. Применом различитих наставних метода и облика рада, након првих 100 часова учења математике очекује се да одрасли умеју да читају, пишу и упоређују природне бројеве; да владају техником основних израчунавања (сабирање, одузимање, множење и дељење природних бројева), односно да умеју да читају и разумеју информације које су дате бројевима и математичким симболима у нумеричкој и писаној форми. Пожељно је да одрасли буду оспособљени да употребе математику (знања о бројевима и рачунским операцијама) у различитим контекстима, укључујући и коришћење математике у новим ситуацијама или измењеним контекстима. Након наредних 100 часова, очекује се да одрасли умеју да именују и препознају геометријске објекте у равни и простору и да знају њихова основна својства; да умеју да израчунају површину квадрата и правоугаоника; да знају основне мере и јединице мере и да их примењују у реалним ситуацијама; да умеју да читају једноставне графиконе, табеле и дијаграме, као и да тумаче податке који су представљени различитим графичким формама.

Након што наставник утврди почетна знања одраслих, они који владају основним рачунским операцијама (које се уче у првих 100 часова) могу се укључити у други, односно следећи наставни блок од 100 часова.

Током реализације програма потребно је стално подстицање одраслих да размишљају на математички начин, који подразумева уочавање, решавање, проверавање, закључивање, апстраховање, генерализовање, што доприноси развијању логичког и апстрактног мишљења.

Програмом су предвиђени и напредни садржаји који су намењени одраслима који брже напредују, показују посебно занимање за математику или су заинтересовани за наставак школовања у средњој школи. Напредни садржаји омогућују одраслом да одређене теме проучи детаљније или да усвоји нова знања из области које га интересују (на пример: површина коцке и квадра - садржај који се ради само на напредном нивоу). Избор напредних садржаја наставник прави у сарадњи са одраслим на основу показатеља добијених кроз праћење напредовања или на иницијативу самог одраслог. Као и обавезни, и напредни садржаји могу да се обрађују и кроз индивидуални и кроз групни рад. У оба случаја наставник води процес, одраслима пружа потребну помоћ и подршку и све време рад и резултате рада управља ка остваривању предвиђених исхода.

На крају првог циклуса очекује се да одрасли владају основним елементима математичке писмености, коју чини способност разумевања бројева и мера; способност да се користе основне рачунске операције, проценти, разломци; као и разумевање елементарних облика математичких представљања графиком, формулом и статистиком, како би се решио низ задатака у свакодневним ситуацијама. При томе, нагласак је више на процесу него на резултату, више на активностима него на акумулирању знања.

Природни бројеви и операције са њима

Програм математике за први циклус ФООО предвиђа да одрасли упознају бројеве природног низа и број нулу, односно да упознају и разумеју систем природних бројева и његова својства.

Један од основних појмова у математици је број, који је настао из потребе за пребројавањем елемената неког мноштва. Први бројеви са којима се сусрећемо су природни бројеви. Низ природних бројева је уређен, јер је сваки број низа већи од претходног, а мањи од следећег броја. Бројеве записујемо у декадном систему помоћу цифара. Декадни систем је позициони, што значи да свака цифра тог система има своју бројну и месну (позициону) вредност. Помоћу бројева прецизно изражавамо количине.

Појам броја се најчешће уводи преко појма скупа. Оваква поступност не мора бити заступљена при реализацији овог програма, јер одрасли већ имају извесна знања о бројевима које су стекли на основу личног искуства. Ако затражимо од одраслих да наведу где све користимо бројеве, шта записујемо бројевима, биће мноштво примера који ће указивати на присуство бројева тј. математике у свакодневном животу (бележење датума, цене, рачуни, бројеви телефона, количине...). Уочавање основних својстава природних бројева, као и тачно читање и правилно записивање природних бројева, затим представљање бројева у облику збира у декадном систему, допринеће систематизацији знања одраслих, што може знатно олакшати решавање разних проблемских ситуација.

Програм предвиђа и да одрасли упознају својства основних рачунских операција, као и начинерачунања, како би стечена знања применили у реалним животним ситуацијама.

Упознавање основних својстава рачунских операција и техника основних израчунавања треба реализовати на што конкретнијим примерима, који ће одраслима бити јасни и сврсисходни. Израчунавања најпре треба вршити са мањим бројевима (једноцифреним и двоцифреним), а касније и са вишецифреним бројевима. Својства рачунских операција треба објаснити на једноставним примерима, који су блиски искуству одраслог (својство замене места сабирака или здруживања сабирака на примерима куповине више различитих артикала).

Разломци и проценат

Појам разломка је најједноставније увести дељењем неке целине на два једнака дела (дељење јабуке, чоколаде, листа папира... на пола) уз објашњење да се дељење целог на два

једнака дела може представити у облику разломка (који се чита: једна половина). Потом сена сличан начин

уведе и остали разломци облика ($a \leq b$).

Процент се уводи преко разломака: 50% је неке вредности, а 25% је вредности.

Процент 10% се уводи као десети део неке вредности, а 20% као 2 пута 10%.

Одраслима на напредном нивоу проценат се може објаснити и као разломак ($n \leq 100$).

Након записивања и читања разломака потребно је увежбати и графичко представљање разломака (именовање означеног дела неке целине или графичко означавање дела целине). Разломци се графички могу представити дељењем дужи, круга или квадрата, чиме би се извршило повезивање са садржајима из области Облици и простор.

Одређивање дела неке целине затим је потребно увежбавати на разноврсним примерима. Примери треба да буду тако изабрани да одрасли могу да читају и разумеју информације којесу записане разломком, да правилно одреде део целине или да одреде проценат од неке величине. Приликом ових израчунавања одрасли резултате могу да проверавају употребом калкулатора, јер је овде акценат више на поступку израчунавања, него на самом израчунавању.

Примена бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама

Програмом је предвиђена област која се односи на примену бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама. Ова област је за одрасле веома важна, јер им јасно указује на

повезаност садржаја које уче са практичном применом истих. Такође, у оквиру ове области могуће је остварити повезивање садржаја са садржајима наставног предмета Одговорно живљење. Бројевни изрази се могу односити на све актуелне теме и интересовања одраслих, што их додатно може мотивисати и заинтересовати за рад. Ево неколико примера:

- попуњавање формулара где је потребно унети нумеричке информације (чекови, признанице, анкете итд.) и образаца у којима се бројеви записују и у текстуалној форми;
- коришћење бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама (интересантни подаци везани за спортске и културне манифестације, куповина, плаћање рачуна, планирање кућног буџета);
- читање и разумевање информација које су записане разломком (половина броја становника, четвртина запослених, трећина укупних прихода...);
- израчунавање процента (попуст од 10%, 20%, 50%... при куповини), као и представљање различитих података процентом (процент гласача, проценат анкетираних, проценти који се односе на уштеду енергије, на информације о здрављу...).

Облици и простор

Почетна настава геометрије може се организовати тако да одрасли геометријске облике у равни и простору и нека њихова својства упознају практичним радом, преко разноврсних модела фигура у току посматрања, цртања, резања, пресавијања, мерења, процењивања, упоређивања, поклапања итд. При томе одрасли уочавају најбитнија и најопштија својства одређених геометријских објеката у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и простору (коцка и квадар), а такође уочавају и геометријске фигуре тела у окружењу (предмети различитих облика: прозорска окна, врата, слике, кутије, куће...).

Израчунавање обима троугла, квадрата и правоугаоника, као и израчунавање површине правоугаоника и квадрата треба реализовати на једноставним примерима из свакодневног живота (постављање жичане оgrade или украсних лајсни, прављење рамова или постављање подних плочица, шивење прекривача и завеса, површине под засадом...).

Уочавање основних својстава геометријских објеката у простору може се остварити прављењем мреже коцке и квадра од папира, односно израдом модела коцке и квадра од жице или картона. Модели и мреже треба да олакшају схватање просторних односа и омогуће лакше израчунавање површине коцке и квадра и каснију примену на једноставне реалне ситуације (кречење просторија облика квадра, прављење кутија од картона...).

Систематски рад на развијању елементарних просторних представа код одраслих у овом циклусу треба да створи добру основу за шире и дубље изучавање геометријских фигура и њихових својстава у наредним разредима.

Мерење и мере

За развијање основних знања о мерама и јединицама мере потребно је користити очигледна средства и давати одраслима да процењују и мере различите предмете из окружења. Тада треба истаћи да приликом мерења користимо стандардизоване јединице:

- за мерење дужине: km, m, dm, cm, mm;
- за мерење масе: t, kg, g;
- за мерење запремине течности: hl, l, dl, cl, ml;
- за мерење површине: km², m², dm², cm², mm²;
- за време: час, минут, секунд, дан, седмица - недеља, месец, година и век;
- користимо и новац (динар).

Свакодневно користимо различите мере кад хоћемо да одредимо дужину, висину, масу и време. Могуће је навести велики број ситуација у којима примењујемо различита мерења: мерење висине и телесне масе, мерење различитих животних намирница, мерење просторија, објеката, мерење времена... Приликом примене мера потребно је изабрати одговарајућу јединицу мере.

Важно је истаћи да одрасли треба да усвоје знања која се односе на јединице мере и њиховеодносе, како би та знања могли да примењују приликом различитих израчунавања. То практично значи да одрасли треба да знају основне јединице мере, као и да изаберу одговарајућу јединицу за различита мерења. Претварање јединица из већих у мање треба показивати и увежбавати на једноставним примерима, док претварање мањих јединица у веће треба вежбати само на примерима када се мања јединица у већој садржи као број пута, јер се у првом циклусу не користе децимални бројеви. На претварању мерних јединица не треба превише insistирати, већ у зависности од предзнања одраслих и њихове заинтересованости за ову област, прилагодити и одмерити тежину задатака.

Обрада података

Обрада података се односи на читање једноставних графикана, табела и дијаграма, као и на тумачење података који су представљени различитим графичким формама: табела, графикон (на пример, успех на неком тесту, месечна продаја неког производа, годишња производња неке фабрике, резултати неке анкете...). Одраслима треба сугерисати да се подаци који су приказани графички или табеларно могу користити у решавању једноставних задатака, као и да се решења неких задатака могу графички представити на основу датих података (на основу датих података одрасли бира графичку форму како би приказао те податке).

У оквиру ове области пожељно је повезивање са садржајима у оквиру самог предмета (на пример: графичко приказивање података повезати са читањем вишецифрених бројева, са разломцима или процентом), као и са предметом Дигитална писменост.

Повезаност са другим предметима и модулима. Циљ наставе у првом циклусу је основно описмењавање одраслих, као и стицање основних елемената функционалне писмености, те је у првом циклусу приоритет у међупредметном повезивању управо допринос свих предмета имодула основном описмењавању и стицању основа функционалне писмености.

Примери повезивања са наставним садржајима других предмета могу се наћи у скоро свим областима математике у првом циклусу. У оквиру области Примена бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама могуће је остварити повезивање садржаја са садржајима предмета Основне животне вештине (тако што ће се задаци актуелизовати темама које се реализују у оквиру овог предмета) или у оквиру области Обрада података повезивање са предметом Дигитална писменост (представљање података различитим графичким формама: табеле, бардијаграм, круг са сегментима "питице" и сл.).

Праћење напредовања и оцењивање одраслих. Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење напредовања и оцењивање одраслих.

Праћење напредовања одраслих обавља се тако да обезбеди што поузданије сагледавање њиховог развоја и напредовања. Оцена треба да буде поуздана мера напредовања и да делује као подстицај за даље напредовање одраслог. Оцењивање и одраслом и наставнику пружа информације о степену остварености исхода, као и о напредовању у односу на почетни ниво знања. Оцењивање, пре свега, треба да буде корисно, односно да буде у функцији унапређивања наставе и учења.

Критеријуми за оцењивање успеха из наставног предмета су: врста, обим и ниво знања и вештина и ангажовање одраслог у раду на часовима. Ангажовање у раду на часовима процењује се на основу:

- активног учествовања у настави (спремност за самосталан и групни рад, учествовање у разговору и дискусији, spremност да постави питање ако нешто не разуме);
- сарадња са другима (спремност да ради и сарађује у групи, допринос резултатима групног рада);
- уважавање других (спремност да подржи друге, да прими и пружи помоћ).

Улога и начин коришћења Водича за наставу и учење. Као подршка остваривању програма, креирани су и Водич за наставу и учење и материјал за одрасле. Главна њихова сврха јесте да осигурају што квалитетнији и ефикаснији заједнички рад наставника и одраслих. Наставницима Водич служи као подршка да квалитетно реализују програм, односно да ефикасно планирају и

изводе наставни процес. Одраслима материјали служе као извори и ослободници у учењу. Помоћу материјала који су за њих припремљени одрасли се укључују и активно учествују у наставном процесу. Водич за наставника и материјали за одрасле не представљају уџбеник, већ су путоказ наставнику како да их што успешније користи тј. како да у што већој мери и што успешније функционализује и индивидуализује наставни процес и како да га, у сарадњи са одраслима, даље развија и унапређује сагласно њиховим потребама, интересовањима, карактеристикама и могућностима.

У Водичу су дати примери на основу којих наставници могу сами да направе материјал прилагођен потребама њихових одраслих, што се од наставника и очекује. За сваку наставну тему дате су разноврсне активности и различити типови задатака, као и задаци на више нивоасложености, који се могу искористити на настави, али и модификовати према специфичности групе одраслих. Дакле, у пракси примене и на основу стеченог искуства у наставном процесу, овај материјал се стално развија, односно допуњује и обогаћује. У таквом унапређивању материјала за наставу и учење учествују и наставници и одрасли.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе енглеског језика у ФООО је оспособљавање за елементарну комуникацију у свакодневним ситуацијама коришћењем енглеског језика.

ИСХОДИ

По завршетку првог циклуса одрасли ће бити у стању да:

Рецептивне вештине (слушање и читање)

- препозна значење једноставних свакодневних речи и израза уколико се говори разговетно и полако и ако се важне ствари понављају;
- препозна основни смисао веома једноставних и кратких исказа или питања у којима преовлађују интернационални термини (уз понављање читања, слушања);
- препознаје конкретне детаље и познате речи (на пример, називе и бројеве) у веома кратком тексту или директном обраћању (уколико се говори полако и разговетно или омогући понављање читања);

Продуктивне вештине (говор и писање)

- представи себе и одговори на једноставна питања којима се траже лични подаци;
- искаже разумевање или неразумевanje саговорника;
- именује неке ствари из свог непосредног окружења (школа, кућа...);
- препише бројеве, слова, појединачне речи.

ОБАВЕЗНИ И НАПРЕДНИ САДРЖАЈИ ЗА ПРВИ ЦИКЛУС

Обавезни садржаји

- поздрављање и упознавање;
- лични подаци;
- једноставна упутства;
- бројеви;
- људи и ствари;
- храна и пиће.

Greeting

Introducing

Hello/ Hi/ Good morning. I am /My name is...This is, She is... What is your/her name?Nice to meetyou. How are you? I'm fine, thanks. And you? Goodbye/ Bye/ See you

Basic personal information

Where are you from? Where do you live? I live...

Where is (Belgrade)? It's in (Serbia). Are you (a student)? What is your job? I am a (baker, taxi driver)... Are you married? Do you have a brother/ a sister?

Simple commands

Look! Write! Read! Listen! Open! Stop! Wait! No smoking! Go! Start!

What does listen mean? Can you spell that, please? What is pomoć in English? What is this in English?

Help me, please. I don't understand. Sorry, I do not know. Thank you. Numbers

How old are you? I am 30. What is your phone number? What time is it? It's 8 o'clock.

How much is this? It is 50 dinars/euros. People and things

Who/What is this? This is/That is (name, my brother...) It's a car/bus/book... I like/ don't like/hate English/ pizza/ my job.

What is in the bag? What colour is it? Is he/she/it...?

He / She/ It is (big, small, long, short, young, old...). Does she have long hair/ blue eyes? Food and drink

Can I have a sandwich/ soup/ pizza/coffee, please?

Here you are. Anything else? An apple juice/a mineral water/milk/yogurt/an ice-cream/a chocolate cake...

Напредни садржаји

- учтивих изрази;

- одећа;

- делови тела;

- дневне активности.

Polite address

Excuse me, can ... I (leave)? Thank you very much.

Sorry. Can you say it again, please. How do you do? Pleased to meet you. Clothes

It's a shirt/ dress/skirt/coat/jacket/t-shirt/shorts...

My shirt is blue. I wear blue jeans. I wear sandals in the summer.

Body parts

leg, hand, head, finger, hair, stomach, eyes, ears... Daily routines

What do you like doing (in the morning/evening)? I like watching

films/reading newspaper/sleeping.

When do you have lunch/ study English? What do you drink in the morning?

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Начин остваривања програма је заједнички за све циклусе и описан је у делу који се односи на програм предмета Енглески језик за други и трећи циклус.

ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ

Циљ наставе предмета Дигитална писменост је оспособљавање одраслих за самосталну употребу информационо-комуникационих технологија с циљем креирања, претраге, чувања и размене дигиталних информација и електронске комуникације, у контексту свих ситуација важних за његову породицу, посао, друштвену средину или лични развој.

ИСХОДИ

Исходи за крај првог циклуса

Расположиво време за реализацију првог циклуса износи 25,5 сати. По завршетку

првог циклуса одрасли ће умети да:

- укључи рачунар, пријави се на систем и безбедно га искључи;
- покреће програм и отвара фасциклу и документ са подразумеване локације;
- користи алатке за приказ и затварање прозора;
- сачува документ на подразумеваној локацији;
- проналази информацију на интернету на основу кључне речи;
- приступа интернет страници на основу адресе;
- приступа унапред креираном налогу електронске поште, чита и шаље поруку;
- бира језик за унос текста, уноси текст у текстуални документ, креће се кроз њега и једноставно га уређује операцијама брисања, преписивања, исецања, копирања и лепљења.

ОБАВЕЗНИ И НАПРЕДНИ САДРЖАЈИ

Прегледности и прецизности ради обавезни садржаји су у свим циклусима груписани у три целине:

- рад са документима у радном окружењу;
- претрага података и комуникација на интернету;
- креирање текстуалног документа.

Обавезни садржаји првог циклуса

Рад са документима у радном окружењу

- електронски уређај, дигитални податак, рачунар, софтвер и хардвер;
- делови рачунара и врсте рачунара;
- укључивање рачунара, пријава на систем, безбедно искључивање;
- руковање мишем;
- отварање документа;
- прелазак између прозора, употреба алата за приказ и затварање прозора;
- покретање програма са подразумеване локације, затварање програма;
- чување документа на подразумеваној локацији;
- обележавање документа, структура имена документа;
- брисање документа, употреба корпе за отпатке.

Претрага података и комуникација на интернету

- шта је интернет, садржаји на интернету;
- повезивање на интернет;

- електронска пошта и интернет;
- приступање интернет страници на основу интернет адресе, адресирање на интернету;
- основни упит за претраживање на интернету - постављање упита, тумачење резултата, безбедно претраживање;
- приступање постојећем налогу електронске поште. Структура адресе е-поште;
- безбедно читање поруке;
- одговарање на поруку, слање нове поруке.

Креирање текстуалног документа

- унос текста, избор језика за унос текста;
- кретање кроз текст;
- брисање, преписивање, исецање, пребацивање и копирање текста.

Напредни садржаји првог циклуса

- креирање и именовање фасцикли;
- промена величине прозора и премештање прозора;
- чување документа на жељеној локацији;
- напредни упит за претраживање на интернету ("", + , - , site:rs);
- заштита деце на интернету;
- чување и брисање поруке;
- прослеђивање поруке;
- креирање безбедне лозинке;
- подешавање величине и облика текста;
- поравнање текста;
- чување и брисање поруке;
- прослеђивање поруке.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Начин остваривања програма је заједнички за све циклусе и описан је у делу који се односи на програм предмета Дигитална писменост за други и трећи циклус.

ОСНОВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

Циљ модула је да оспособи одраслог за унапређење квалитета живота у подручјима здравља, породичног функционисања, животних ситуација, грађанске партиципације и предузимљивости.

ИСХОДИ

По завршетку програма одрасли ће умети да:

- препознаје и примењује основне принципе здравог начина живота и заштите здравља (превенције, контроле, вакцинације, лична и колективна хигијена, правилна исхрана);
- препознаје и идентификује карактеристике здраве породице;
- познаје главне изворе релевантних информација и начине доношења до њих;
- разуме визуелно представљање различитих садржаја (шеме, графикони и сл.);
- чита мапу (план града) и налази се на основу ње;
- користи различите услуге савремених средстава (банкомати, аутомати, апарати...);
- препознаје значај поседовања неопходних личних докумената и увођења у грађанске евиденције;

- познаје врсте личних докумената и поступке њиховог добијања;
- унапређује своје капацитете за остваривање животних улога;
- идентификује своје могућности, склоности и интересовања за бављење одређеним пословима;
- сачињава планове за своју личну и радну будућност;
- уочава проблем, трага за решењем и предузима акцију;
- критички процењује једноставан свакодневни проблем и сопствену улогу у његовом решавању.

ОБАВЕЗНИ САДРЖАЈИ

Одговорно живљењеЗдравље

- важност доброг здравља, превенције, редовних контрола здравља и вакцинације;
- значај и поступци колективне хигијене;
- заразне болести и епидемије;
- значај и основни принципи правилне исхране.

Породица:

- основни елементи функционалних и дисфункционалних породичних образаца.

Животне ситуације:

- извори релевантних информација;
- врсте и начин долазака до информација;
- разумевање и читање различитих симбола, графикона, дијаграма, шема;
- коришћење карата, мапа, шема саобраћаја, симбола на плану града;
- употреба апарата и аутомата за храну, пиће, паркирање, остављање пртљага, телефонских аутомата, банкомата.

Грађанско образовање

- начини и поступци за остваривање права и обавеза грађана и немогућност њиховог остваривања без личних докумената;
- лична документа - значај, врсте, поступци добијања и трајање.

Предузетништво

Управљање личним потенцијалима и могућностима:

- сагледавање личних карактеристика и могућности у остваривању животних улога;
- планирање могућих праваца деловања у остваривању различитих улога одраслих, конструктивним коришћењем знања, вештина и ставова;
- постављање циљева, планирање и доношење одлука о унапређивању породичног и друштвеног живота, школовања и рада.

Креативност, иницијативност и иновативност:

- уочавање проблема и потребе да се проблем реши;
- генерисање идеја о могућим решењима проблема;
- евалуација идеје, идентификовање захтева и ограничења;
- синтеза идеја, избор, сортирање и поређење;
- проналажење најпогоднијег решења;

- провера и тестирање идеја и избора;
- комуникација идеје са другима - презентација и изложба;
- предузимање акције за решавање проблема.

Критичко размишљање и решавање проблема у породици, суседству и локалној средини:

- сагледавање и дефинисање кључних елемената породичног, макро и микро социјалног окружења који одређују квалитет живота појединца;
- идентификација и процена елемената на које појединац може да утиче;
- идентификација и поређење стратегија и избор најделотворнијег приступа за деловање појединца;
- процена могућих ефеката и последица деловања појединца, вредновање и редефинисање стратегије.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Реализација предмета подразумева да се сви очекивани исходи остваре кроз наставу, што је у складу са циљем ФООО - успешно учење у школи.

Општи исходи, односно кључне компетенције. Модул Основне животне вештине својим садржајима доприноси остваривању општих исхода како на директан, тако и на индиректанначин.

Општи исходи чијем развоју овај модул директно доприноси су: решавање проблема, грађанска одговорност кроз демократију, иницијативност и предузетништво, здравствене компетенције.

Решавање проблема

Знања и вештине неопходне за успешно решавање проблема стичу се у оквиру све три области овог модула. Поред тога, модели решавања проблема у оквиру модула користе се као дидактичко-андрагошке методе у реализацији садржаја.

Грађанска одговорност кроз демократију

Основу развоја ове компетенције чине садржаји области Грађанско образовање у оквиру које се, између осталог, одрасли упознају са врстама личних докумената и поступцима њиховог добијања.

Иницијативност и предузетништво

Кроз активности у оквиру Предузетништва, које је трећа област модула, одрасли добијају прилику да развију предузимљивост и иницијативност, самопоуздање и одговорност. Истовремено је ова област циљно оријентисана и на оспособљавање одраслих за сарадњу са другима и успешну социјалну интеракцију, кроз низ активности које подстичу креативност.

Здравствене компетенције

У оквиру области Одговорно живљење, предвиђени су садржаји који оснажују одрасле да одговорно приступе свом здрављу, здрављу своје породице и околине и на тај начин директно развијају здравствене компетенције, а индиректно утичу и на развој еколошке компетенције.

Предметни исходи. Исходи овог предмета се лако и природно повезују са њиховим темама и садржајима. Захваљујући томе, наставнику ће бити релативно лако да у настави функционално везује обавезне садржаје предмета за њихове очекиване исходе.

Сви исходи у овом предмету остварују се након завршетка одговарајућих тема, за које су везани.

Предметне теме и области. Основно полазиште у одређивању садржаја (или модуларних области и јединица) модула Основне животне вештине јесте потпуна функционализација садржаја и могућност имплементације наученог у свакодневне животне ситуације, а све у циљу побољшања квалитета живота одраслих.

Структуру модула чине три области:

- Одговорно живљење;
- Грађанско образовање;
- Предузетништво.

Програм области Одговорно живљење је циљно оријентисан на стицање знања, вештина и ставова неопходних за унапређење квалитета живота у подручјима здравља, породичног функционисања и уобичајених животних ситуација. Стога његову садржинску структуру чинеследеће теме: здравље, породица, вештине примењиве у уобичајеним животним ситуацијама.

Полазна основа за реализацију теме здравља јесте упознавање одраслих са основним принципима здравог начина живота и заштите здравља. С обзиром на то да се у овом делу програма говори о важности превенције, вакцинације, редовним контролама здравља, правилној исхрани и заразним болестима, препоручује се да се оствари сарадња са неком здравственом установом, на пример, домом здравља и да се у обраду ових садржаја укључе одговарајући лекари.

Да би одрасли били у стању да препознају основне елементе здравог породичног функционисања, као и последице дисфункционалних односа у породици, неопходно је одрасле усмеравати на трагање, анализу, дискусију и процену конкретних примера функционалних и дисфункционалних породичних образаца у њиховом непосредном окружењу.

У оквиру области Одговорно живљење посебан нагласак је стављен на сет животних вештина, који треба да омогући да се одрасли снађу у свакодневним животним ситуацијама, одговоре изазовима технолошког друштва и успешно користе продукте које оно нуди, буду успешни усвом радном и животном окружењу и у очувању свог и породичног здравља. Препоручује се да обука у овом делу предмета буде реализована тако што ће реалне ситуације и предмети представљати дидактички оквир за реализацију садржаја.

Област Грађанско образовање је циљно оријентисана на упознавање одраслих са врстама личних докумената и поступцима њиховог добијања. Коришћење примера из живота и праксе одраслих, као и упућивање на реалне ситуације са којима се сусрећу, може бити добар оквир за остварење планираног циља. На пример, упознавање са грађанским регистрима, личном документацијом, уверењима и сл. треба да буде праћено управо конкретним примерима - одизгледа, структуре и елемената ових докумената, па до указивања на њихов значај и штете од непоседовања. Веома је важно и упућивање на конкретне службе и инстанце у нашем друштву и локалном окружењу одраслог које су везане за остварење његових права и обављање дужности. Препоручује се и посета некој од служби која издаје лична документа.

Трећа модулarna област је Предузетништво, која укључује три теме: управљање личним потенцијалима и могућностима; креативност, иницијативност и иновативност; критичко размишљање и решавање проблема у породици, суседству и локалној средини.

Област Предузетништво је усмерена ка развоју предузетничких ставова - особина личности и вештина које се сматрају предусловом за успешно деловање појединца у породичном, макро и микро социјалном окружењу. Крајњи циљ је да одрасли стекне знања и вештине које су примењиве и које му омогућавају брзо укључивање и праћење друштвено-економске ситуације у заједници, кроз адекватно прихватање промена у многобројним сегментима живота и рада. Подразумева стицање компетенције како би одрасли могли себи да обезбеде одговарајуће место у друштвеној заједници.

Област Предузетништво је релевантна за разне животне улоге одраслог, укључујући улоге у раду, друштвеном и приватном животу. Исходи Предузетништва одређују ново понашање које одрасли треба да покажу након процеса учења. Описују знање, вештине и ставове које ће одрасли стећи. Област Предузетништво у првом циклусу базира се на следећим принципима:

- изградња и одржавање позитивне слике о себи;
- разумевање, правилно деловање и управљање процесом напредовања у животу;
- позитиван став према променама и напредовању током живота;
- доношење одлука које воде побољшању;

- разумевање променљиве природе живота и рада.

При извођењу наставе, наставник треба да прати и надзире сваки део активности, како би биосигуран да иста води развијању знања, вештина и ставова специфичних за дати исход учења. С друге стране, мора одраслима оставити слободу да сами доносе одлуке и преузму ризике.

Теме у оквиру области Предузетништво су структуриране на начин да одрасле воде кроз три фазе - фазу током које ће одрасли да постане свестан чињенице да свако поседује квалитете који могу бити валоризовани, фазу чији резултат треба да буде конкретан план акције, односно осмишљен начин како да најбоље искористи сопствене потенцијале и валоризује квалитете и, коначно, фазу током које ће спознати да проактиван став може директно да допринесе побољшању квалитета живота. При реализацији области Предузетништва са одраслима треба имати у виду да њихова претходна негативна животна искуства, било приватна или професионална, могу бити додатни изазов за уочавање поседовања поменутих особина. Наставник треба да буде припремљен да одрасли могу имати песимистичан став по питању својих могућности и мањак мотивације.

Реализација садржаја теме "Управљање личним потенцијалима и могућностима" треба да почне разматрањем квалитета и могућности с једне стране, и потреба за побољшањима како би шансе које су на располагању биле искоришћене. У овој фази су у центру одрасли, односно његове карактеристике. Различитим активностима треба их наводити и мотивисати да препознају квалитете које поседују и да исте поставе у контекст реално употребљивих животних околности - професионалних и приватних. Одрасли треба да развију правилан однос према одабиру будућег деловања, имајући у виду своје потенцијале и могућности које су им на располагању. Треба да изграде проактиван - "како може" предузетнички став. Од одраслих се очекује да имају позитивну визију за себе и своју будућност, да су припремљени да активно учествују у заједници.

Предузетништво третира креативност (друга тема у оквиру Предузетништва) као процес развоја идеја које су вредне и оригиналне, а иновације као процес имплементације нових идеја. У контексту образовања одраслих, пажњу треба посветити искоришћавању и јачању њихових постојећих креативних потенцијала, иницијативности и иновативности. Од одраслих се очекује да правилно резонују, постављају питања и учествују у дискусијама, изразе способност за решавање проблема, да су у стању да креирају, комуницирају и преносе идеје јасно и самоуверено. Као резултат успешног спровођења ових садржаја, одрасли треба да оснажи ове особине и да буде способан за примену у конкретним контекстима. С обзиром на то да област Предузетништво (у оквиру овог модула) доминантно третира потенцијале одраслих и могућности за њихово искоришћавање, резултат успешног спровођења ових садржаја треба да буде конкретан план акције, односно осмишљен начин како да најбоље искористе сопствене потенцијале и валоризују квалитете.

Трећа тема из области Предузетништва "Критичко размишљање и решавање проблема у породици, суседству и локалној средини", указује да је развој предузимљивости нераскидиво повезан са развојем самосталности, одговорности, самопоуздања, преузимања ризика у разумним размерама, способностима критичког размишљања, решавања проблема и доношења одлука. Когнитивна димензија креативности и иновација помаже одраслима да развију вештине планирања, решавања проблема и доношења одлука које се тичу породичног, макро и микро социјалног окружења, а које одређују квалитет живота одраслог. Реализација садржаја треба да га оспособи да идентификује елементе у свом окружењу на које може да утиче и да препозна ефекте које ће својим деловањем да постигне.

У реализацији програма модула треба да доминира практичан и, кад год је то могуће, самосталан рад одраслог. Треба примењивати облике и методе рада са њим у центру и учење засновати на стварном контексту, да би се јачала одговорност и "власништво" одраслог надучењем, и рад у групи да би одрасли знали колико знају и шта даље. Одрасли морају да разумеју резултате - исход и сврху учења. Стога је потребно обезбедити да оно што се учи буде релевантно за њихова животна искуства и учинити учење партиципативним: искуство = сигурност у себе ("ја радим" и "ја разумем"), укључити партнере да би све деловало "стварно" - ко би могао да им помогне у учењу кроз пружање савета, информација, ресурса, учинити

учење сврсисходним то јест, какву би акцију одрасли могли да покрену као резултат учења, коби вредновао то учење (породица, шира заједница, предузеће и др.), како би могли да изложесвоје идеје другима.

Садржаје би требало реализовати путем разноврсних активности. Активности осмишљаватина такав начин да допринесе достизању једног или више исхода учења. Дужина трајања спровођења активности може варирати у зависности од обима и природе активности. Наставницима је за реализацију на располагању широк спектар метода наставе и учења са одраслим у центру, међу којима се, као посебно корисне, издвајају: изношење идеја, мапе ума, учење кроз рад, менторство и усмеравање, учење откривањем, подела улога на основу стварне ситуације, рад на решавању проблема, студије случајева и стварни сценарији, евалуација према заједнички утврђеним критеријумима, пројекти, рад у групи, "SWOT" анализа, дискусија и презентације. Важно је направити пажљив одабир да би се обезбедило да одређена метода одговара конкретним исходима учења.

Обавезни и напредни садржаји. У модулу Основне животне вештине нема напредних садржаја. Сви исходи су дефинисани тако да се може очекивати да се кроз наставу остваре и да их постигну сви одрасли, без обзира на међусобне разлике и животно искуство, интересовања, постојећа знања, породичну ситуацију и радне и професионалне амбиције и стремљења.

Повезаност са другим предметима и модулима. У циљу успешног остваривања дефинисаних исхода модула, препоручује се сарадња са предметима Српски језик и Дигитална писменост. Ово се посебно односи на области Животне вештине и Предузетништво.

Праћење напредовања и оцењивања одраслих. Одрасли треба да учествују у дефинисању критеријума учинка и развијају вештине самопроцене. За проверу постигнућа могу се примењивати три облика процене: процена одраслог од стране наставника, од стране других одраслих и лично (самопроцена). Препоручује се примена следеће динамике процене: иницијална евалуација - утврђивање предзнања на почетку процеса учења, формативна евалуација - праћење напредовања одраслог и утврђивање тешкоћа у току процеса учења исумативна евалуација - евалуација постигнућа. За проверу постигнућа исхода учења могуће је користити следеће начине: групни пројекат и индивидуални пројекат (одрасли или група добија задатак за који планира и организује спровођење), разговор или презентација теме, играње улога (опсервирају се вештине понашања одраслих током игре улога), портфолио (одрасли прикупљају доказе својих постигнућа).

Препоручује се описно оцењивање, с обзиром на природу предмета. Оно што се може оцењивати јесте ангажованост одраслог, сарадња и уважавање осталих учесника.

Улога и начин коришћења Водича за наставу и учење. Водич за модул Основне животне вештине није уџбеник. Он треба да упути наставника како да креира радионице кроз које ће најуспешније остварити дефинисане исходе и упућује га у садржаје које радионице треба да обухвате. Водич је помоћно средство наставнику како да успешно реализује наставу и омогући полазницима да остваре предвиђене исходе. Уз помоћ Водича наставници сами креирају материјале који ће одрасле привући и инспирисати на учење.

Други и трећи циклус ФООО

Циљ наставе у другом циклусу је стицање основа општег основног образовања и успостављање и развој базичних интелектуалних и социјалних вештина које су неопходне за унапређење квалитета личног, породичног и социјалног живота, наставак учења, социјалну интеграцију и постепену транзицију ка тржишту рада.

У састав другог циклуса улазе предмети: Српски језик, Математика, Физика, Хемија, Биологија, Историја, Географија, Одговорно живљење у грађанском друштву, Дигитална писменост, Енглески језик и Предузетништво.

Наставни план и програм другог циклуса еквивалентан је трећој години учења по важећем програму за основно образовање одраслих (1991.) или петом и шестом разреду основног образовања за децу.

Циљ наставе у трећем циклусу је завршавање основног образовања и стицање обуке за једноставно занимање.

Овај циклус подразумева даље стицање основног општег образовања и развој компетенција које увећавају запошљивост, омогућају улазак на тржиште рада и даље стручно образовање. Након завршеног трећег циклуса полазници су подједнако оспособљени за даљи наставак образовања, као и стицање квалификација за занимања.

Наставни план и програм трећег циклуса чине два дела.

У састав првог дела улазе предмети: Српски језик, Математика, Физика, Хемија, Биологија, Историја, Географија, Одговорно живљење у грађанском друштву, Дигитална писменост, Енглески језик и Предузетништво.

У састав друге половине трећег циклуса улазе:

- предмети: Српски језик, Математика, Одговорно живљење у грађанском друштву, Дигитална писменост, Енглески језик и Предузетништво;
- модул: Примењене науке;
- модули обука..

Наставни план и програм трећег циклуса је у погледу општеобразовних предмета еквивалентан четвртој години учења по важећем програму за основно образовање одраслих (1991.) или седмом и осмом разреду основног образовања за децу.

Одрасли који се укључују у функционално основно образовање према сведочанству о завршеном четвртим, петом или шестом разреду основне школе имају индивидуализовану наставу садржаја предвиђених модулом Основне животне вештине, као и предметима Дигитална писменост, Предузетништво и Одговорно живљење у грађанском друштву, како би се на одговарајући начин припремили за праћење наставе у другом, односно трећем циклусу.

Индивидуализацију припремног програма из ових предмета обавља предметни наставник, ако је потребно у сарадњи и уз подршку школског тима, а с обзиром на утврђена постојећа знања одраслог.

Наставни програм основног образовања одраслих

Наставни предмет: **Српски језик**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: други и трећи
Број часова у циклусу :153

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none">- језичка писменост;- математичка писменост;- основе научне писмености;- дигитална писменост;- управљање сопственим учењем;- решавање проблема;- социјалне интеракције и сарадња са другима;- грађанска одговорност у/ за демократију;- здравствене компетенције;- еколошке компетенције;- иницијативност и предузетништво;- културни свет, мултикултуралност и креативност.
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	<ul style="list-style-type: none">- користи оба писма (ћирилицу и латиницу);- разликује у тексту битно од небитног;- препознаје и изабере основне информације у тексту;- напише разумљиву, граматички исправну реченицу;- користи основне жанрове писане комуникације: састави писмо, попуни образац, захтев, напише молбу, жалбу, изјаву, CV;- користи Правопис-школско издање и примени основна правописна правила;- примени основне књижевнојезичке норме у говору;- препозна синтаксичке јединице;- правилно користи падеже;- разуме фразеологизме која се употребљавају у свакодневnoj комуникацији;- у једноставним случајевима одреди значење непознатих речи и израза на основу њиховог састава или контекста у коме су употребљени;- користи Речник српског језика и Речник страних речи и израза; <p>- препозна типове књижевног стваралаштва (писану и народну књижевност).</p>
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none">1. ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ;3. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ И СВАКОДНЕВНА КОМУНИКАЦИЈА4. ГРАМАТИКА, ЛЕКSIKA, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК5. КЊИЖЕВНОСТ-УСМЕНА И АУТОРСКА

<p>СТАНДАРДИ</p>	<p>1. ОСНОВНИ НИВО</p> <ul style="list-style-type: none"> - изражава се поштујући основну књижевнојезичку норму у свакодневном говору; - разговара о слободно одабраној теми (породица, пријатељи, филм, фудбалска утакмица...) и структурира своје казивање; - разликује уметнички од информативног текста; - разликује у тексту битно од небитног; - уме да запише једноставну информацију користећи оба писма; - саставља разумљиву, граматички исправну реченицу; сажето препричава наративни текст (до 400 речи); - правилно употребљава падежне облике именских речи и глаголске облике (презент, перфекат и футур) у реченици; - одређује врсте реченица према комуникативној функцији (обавештајне, упитне и заповедне) и по потврдности/ одричности (потврдне и одричне); - препознаје различите облике казивања у књижевно-уметничком тексту: нарација, дескрипција и дијалог. <p>2. НАПРЕДНИ НИВО</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме фразеологизме који се употребљавају у свакодневној комуникацији; - аргументовано расправља о проблему; јасно износи лични став о теми о којој се говори, уз уважавање и поштовање саговорниковог мишљења; - проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима); - изводи закључке о прочитаном тексту (нпр. узрок-последница); - користи фонд речи ширег обима (употребљава синонине); - пише сажетак једноставног информативног текста; - саставља краћи наративни или дескриптивни текст на задату тему и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); - разликује променљиве од непроменљивих врста речи; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама; - одређује карактеристике лика (психолошке, социолошке и етичке) и међусобно их повезује.
<p>ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА</p>	<p>1. Портфолио</p> <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника <p>2. Андрагошка свеска наставника</p>
<p>МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Водич за наставника за предмет Српски језик; 2. Материјал за полазнике за предмет Српски језик; 3. Материјал на CD за наставнике и полазнике; 4. Посебно припремљени материјали: шеме, табеле, панои.

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блока је 60 минута)
1.ТЕМА		Читање и разумевање прочитаног	36	
	1. БЛОК	Читање и проналажење важних информација у тексту		3
	2.БЛОК	Читање нелинеарног текста у табелама		4
2.ТЕМА		Писано изражавање	34	
	3.БЛОК	Састављање биографије и писање молбе за посао		6
	4.БЛОК	Коришћење Правописа- школско издање		2
3.ТЕМА		Усмено изражавање и свакодневна комуникација	26	
	5.БЛОК	Проналажење и размењивање информација са интернета		4
	6.БЛОК	Разговор о догађају (посета позоришту, фудбалској утакмици...)		6
4.ТЕМА		Граматика, лексика, народни и књижевни језик	30	
	7.БЛОК	Настанак српског књижевног језика- Вук Караџић		8
5.ТЕМА		Књижевност-усмена и ауторска	27	
	8.БЛОК	Милутин Бојић: „Плава гробница“		6
	9.БЛОК	Иво Андрић-добитник Нобелове награде		4

Наставни предмет: **Математика**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: други Број часова у циклусу: 153

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none"> • језичка писменост, • математичка писменост, • основе научне писмености, • дигитална писменост, • управљање сопственим учењем, • решавање проблема, • социјалне интеракције и сарадња са другима, • грађанска одговорност и одговорност за демократију, • предузетништво, • културна свест, мултикултуралност и креативност.
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	<ul style="list-style-type: none"> • читање и записивање различитих врста бројева (природне, целе, рационалне); • превођење децималног записа броја у разломак и обратно; • упоређивање по величини целих бројева, и разломака са истим имениоцем или бројиоцем; • извршавање основне рачунске операције са бројевима истог облика (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); • коришћење бројева и бројевних израза са њима у једноставним реалним ситуацијама (користећи стечена основна знања); • процена приближне вредности броја; • примена процената у једноставним реалним ситуацијама; • примена размере и пропорције у једноставним реалним ситуацијама; • препознавање дужи, полуправе, праве, равни и угла у реалним ситуацијама; • разликовање неких врста углова и дефинисање јединице за мерење угла степен;

	<ul style="list-style-type: none"> • уочавање модела троугла у реалним ситуацијама и цртање троуглова; разликовање основних врста троуглова, идентификовање основних елемената и израчунавање обима и површине троугла; • уочавање модела квадрата и правоугаоника у реалним ситуацијама и цртање квадрата и правоугаоника; дефинисање њихових својстава и израчунавање обима и површине; • препознавање круга и његових основних елемената, цртање круга, уочавање модела круга у реалним ситуацијама; • уочавање сличних фигура; • уочавање подударних фигура; • уочавање осно симетричних фигура.
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бројеви и операције са њима 2. Геометрија у равни
СТАНДАРДИ	<p><i>Основни ниво:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • чита и записује различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) • упоређује по величини целе бројеве и једноставније разломке • користи бројеве (природне, целе и рационалне) и операције са њима у једноставним свакодневним ситуацијама • примењује размеру и проценте и одређује директно зависне величине • уочава и разликује неке врсте углова, паралелне и нормалне праве; користи јединицу за мерење угла (степен) • користи особине троугла, квадрата, и правоугаоника, рачуна њихове обиме и површине (када су непосредни подаци познати) • користи сличност, подударност и осну симетрију у једноставним ситуацијама <p><i>Напредни ниво:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • упоређује по величини бројеве записане у различитим облицима • користи бројеве и бројевне изразе • рачуна елементе, обим и површину троугла, паралелограма и трапеза • рачуна обим и површину круга, кружног прстена и кружног исечка
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	<ol style="list-style-type: none"> 1. Портфолио <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника 2. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	Водич за наставника и полазника

Редни број теме	Редни број блока	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок
1.ТЕМА		БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА	85	
	1. блок	Разломци		25
	2.блок	Цели бројеви		20
	3.блок	Рационални бројеви		20
	4.блок	Примене		20
2.ТЕМА		ГЕОМЕТРИЈА У РАВНИ	68	
	1.блок	Скупови тачака у равни		10
	2.блок	Угао		10
	3.блок	Троугао		28
	4.блок	Четвороугао		10
	5.блок	Сличност, подударност и симетрија		10

Наставни предмет: **МАТЕМАТИКА**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: IIIБрој часова у

циклусу: 102

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none"> • језичка писменост, • математичка писменост, • основе научне писмености, • дигитална писменост, • управљање сопственим учењем, • решавање проблема, • социјалне интеракције и сарадња са другима, • грађанска одговорност и одговорност за демократију, • предузетништво, • културна свест, мултикултуралност и креативност.
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	<ul style="list-style-type: none"> • израчунавање степена датог броја; • одређивање положаја тачке у првом квадранту координатног система ако су дате координате и обратно, и примена тога у једноставним реалним ситуацијама; • одређивање вредности функције дате табелом; • решавање линеарних једначина у којима се непозната појављује само у једном члану; • коришћење једначине у једноставним текстуалним задацима; • читање података са графикона, дијаграма или из табеле, и одређивање минимума или максимума; • примена процента у једноставним реалним ситуацијама; • примена размере и пропорције у једноставним реалним ситуацијама; • коришћење одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине,

	маса, времена и углова; <ul style="list-style-type: none"> • претварање веће јединице времена у мању; – уочавање модела призме, пирамиде, купе, ваљка и лопте у реалним ситуацијама; – коришћење особина коцке и квадрата; – израчунавање површине и запремине коцке и квадрата. 	
ТЕМЕ	3. Алгебра и функције 4. Обрада података 5. Геометрија у простору	
СТАНДАРДИ	Основни ниво: <ul style="list-style-type: none"> • рачуна степен датог броја; • примењује и решава једначине у једноставним реалним ситуацијама; • употребљава одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе и времена, претвара веће јединице дужине, масе и времена у мање; • одређује координате објекта у задатом систему или положај објекта на основу познатих координата; • користи податак са графикона, дијаграма или из табеле; • примењује размеру и проценте и одређује директно зависне величине; • користи особине коцке и квадрата, рачуна њихову површину и запремину (када су непосредни подаци познати). 	Напредни ниво: <ul style="list-style-type: none"> • врши операције са степенима и примењује особине степена и квадратног корена • примењује и решава једначине, неједначине и системе једначина • зна линеарну функцију и графички је интерпретира • пореди величине које су изражене мерним јединицама и рачуна са њима • одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове • обради прикупљене податке и представи их графиконом, дијаграмом или табелом • примењује пропорцију и процентни рачун • користи особине призме, пирамиде, ваљка, купе и лопте, рачуна њихову површину и запремину
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	2. Портфолио <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самовалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника 2. Андрагошка свеска наставника	
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	Водич за наставника и полазника	

Редни број теме	Редни број блока	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок
1. ТЕМА		АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ	51	
	1. блок	Степен броја		11
	2. блок	Неке основне функције		20
	3. блок	Линеарне једначине и неједначине		20

2.ТЕМА		ОБРАДА ПОДАТАКА	34	
	1.блок	Графички приказ		17
	2.блок	Мерење		17
3.ТЕМА		ГЕОМЕТРИЈА У ПРОСТОРУ	17	
	1.блок	Геометријска тела		17

Наставни предмет: **ЕНГЛЕСКИ**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: **II**

Број часова у циклусу: **51**

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<p>Језичка писменост Математичка писменост Основе научне писмености Дигитална писменост Управљање сопственим учењем Решавање проблема Социјалне интеракције и сарадња са другим Грађанска одговорност у/за демократију Здравствене компетенције Еколошке компетенције Иницијативност и предузимљивост Културална свест, мултикултуралност и креативност</p>
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	<p>По завршетку другог циклуса полазник/ца ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме фреквентне речи и изразе који се односе на блиске теме; - разуме основни смисао или конкретне детаље (нпр. личне податке, бројеве, боје) у једноставном тексту или (раз)говору (уз понављање читања/слушања) - разуме кратке и једноставне натписе који се чести на јавним местима(нпр. знаци за оријентацију, ресторани, продавнице, станице), нарочито ако садрже слике - разуме једноставна питања о блиским темама која се брижљиво формулишу - оствари веома једноставну конверзацију у предвидљивим, свакодневним ситуацијама ослањајући се на питања и помоћ саговорника - затражи помоћ (нпр. тражи да се нешто понови или појасни) - искаже своје потребе, допадање или непопадање - именује и даје кратак опис ствари из свог окружења(боја, величина, број) - затражи и да информацију о правцу, месту и времену (једноставним речима и изразима) - попуни једноставан формулар у коме се траже лични подаци - напише кратке одговоре на једноставна писана питања
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енглески око нас 2. Започињање разговора 3. Путовање 4. Посао и слободно време 5. Куповина 6. Осећања и потребе

СТАНДАРДИ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ОСНОВНИ НИВО 2. НАПРЕДНИ НИВО
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	<ol style="list-style-type: none"> 3. Портфолио <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други производи полазника 2. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	<ol style="list-style-type: none"> 5. Водич за наставника за предмет ... 6. Материјал за полазнике за предмет ... 7. Материјал на CD за наставнике и полазнике 8. Посебно припремљени материјали

Редни бројтеме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блока је 60 минута)
1. ТЕМА		Енглески око нас	5	
	1. БЛОК	Поздрављање и упознавање		2
	2. БЛОК	Енглески језик у свакодневном окружењу		3
2. ТЕМА		Започињање разговора	12	
	1. БЛОК	Допадање /недопадање		2
	2. БЛОК	Учествовање у разговору		4
	3. БЛОК	Обнављање и утврђивање		6
3. ТЕМА		Путовање	10	
	1. БЛОК	Важна места / институције		2
	2. БЛОК	Тражење / давање упутстава		2
	3. БЛОК	Казивање времена (гледање на сат)		2
	4. БЛОК	Обнављање и утврђивање		4
4. ТЕМА		Посао и слободно време	10	
	1. БЛОК	Посао		3
	2. БЛОК	Слободно време		3
	3. БЛОК	Обнављање и утврђивање		
5. ТЕМА		Куповина	8	
	1. БЛОК	Боје		2
	2. БЛОК	Одећа		2
	3. БЛОК	Цене		2
	4. БЛОК	Обнављање и утврђивање		2
6. ТЕМА		Осећања и потребе	6	
	1. БЛОК	Расположења и осећања		2
	2. БЛОК	Конкретне потребе		2
	3. БЛОК	Систематизација градива		2

Наставни предмет: **ЕНГЛЕСКИ**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: **III**

Број часова у циклусу: **68**

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	Језичка писменост Математичка писменост Основе научне писмености Дигитална писменост Управљање сопственим учењем Решавање проблема Социјалне интеракције и сарадња са другим Грађанска одговорност у/за демократију Здравствене компетенције Еколошке компетенције Иницијативност и предузимљивост Културална свест, мултикултуралност и креативност
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	По завршетку трећег циклуса полазник/ца ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none">- разуме смисао једноставног текста/разговорног говора о блиским темама уколико садрже речи у честој употреби- проналази конкретне детаље/информације у једноставном тексту о блиским темама или форматизованом тексту (у мејлу, јеловнику, реду вожње, распореду, телефонском именику, реклами, огласима)- разуме једноставна упутства, упозорења или пригодне поруке- комуницира на једноставан начин у познатим, свакодневним ситуацијама- даје једноставна упутства и објашњења (нпр. правац кретања, време, лоцирање ствари)- напише једноставну, кратку поруку/писмо/разгледницу
ТЕМЕ	1. Ћаскање 2. Прошле активности 3. Компјутер и енглески 4. Здравље 5. Енглески у твом животу 6. Око света
СТАНДАРДИ	3. ОСНОВНИ НИВО 4. НАПРЕДНИ НИВО
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	4. Портфолио <ul style="list-style-type: none">- задаци за праћење напредовања полазника- материјали за самоевалуацију полазника- други задаци за полазника- други продукти полазника 2. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	9. Водич за наставника за предмет ... 10. Материјал за полазнике за предмет ... 11. Материјал на CD за наставнике и полазнике 12. Посебно припремљени материјали
	13.

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блока је 60 минута)
1. ТЕМА		Ћаскање	10	
	1. БЛОК	Поздрављање и упознавање		3
	2. БЛОК	Ћаскање		7
2. ТЕМА		Прошле активности	14	
	1. БЛОК	Разговор о прошлости		6
	2. БЛОК	Обнављање и утврђивање		8
3. ТЕМА		Компјутер и енглески	10	
	1. БЛОК	Енглеске речи на компјутеру		5
	2. БЛОК	Обнављање и утврђивање		5
4. ТЕМА		Здравље	10	
	1. БЛОК	Делови тела		2
	2. БЛОК	Код доктора		2
	3. БЛОК	Обнављање и утврђивање		6
5. ТЕМА		Енглески у твом животу	12	
	1. БЛОК	Енглески језик у свакодневном окружењу		12
6. ТЕМА		Око света	12	
	1. БЛОК	Основна знања из других предмета		6
	2. БЛОК	Систематизација градива		6

Наставни предмет: **Дигитална писменост**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: други и трећи
Број часова у циклусу: 34+27

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<p>Језичка писменост Математичка писменост Основе научне писмености Дигитална писменост Управљање сопственим учењем Решавање проблема Социјалне интеракције и сарадња са другима Грађанска одговорност у/за демократију Здравствене компетенције Еколошке компетенције Иницијативност и предузетништво Културна свест, мултикултуралност и креативност</p>
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	<p>По завршетку трећег циклуса полазник/ца ће умети да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • укључи рачунар, пријави се на систем, одјави се, поново покрене систем и базбедно искључи рачунар • покреће програм и отвара фасциклу и документ са подразумеване локације • користи алате за приказ и затварање прозора и мења

	<p>величину прозора</p> <ul style="list-style-type: none"> • размењује податке између рачунара и спољне меморије и преноси податке са оптичких медија на рачунар • креира фасциклу и документ на подразумеваној локацији • сачува документ на подразумеваној локацији • штампа документ • проналази информацију на интернету на основу кључне речи • приступа интернет страници на основу адресе • приступа налогу електронске поште, чита и шаље поруку и отвара придружени документ • бира језик за унос текста, уноси текст у текстуални документ, креће се кроз њега и једноставно га уређује операцијама брисања, преписивања, исецања, копирања и лепљења • подешава величину, боју и облик текста и користи алат за поравнање текста
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рад са документима у радном окружењу 2. Претрага података и комуникација на интернету 3. Креирање текстуалног документа
СТАНДАРДИ	<ol style="list-style-type: none"> 5. ОСНОВНИ НИВО Полазник/Полазница: <ol style="list-style-type: none"> a. уме да укључи рачунар, да се пријави на систем, одјави се, рестартује рачунар и да га безбедно искључи b. користи алате за приказ и затварање прозора и мења величину прозора c. размењује податке између рачунара и екстерне меморије (flash) и преноси податке са оптичких медија на рачунар d. уме да креира објекте (фолдере и документа) на радној површини e. чува документа на подразумеваној површини f. штампа документ g. проналази информацију на основу кључне речи h. приступа интернет страници на основу адресе i. приступа налогу електронске поште и чита и шаље поруку и отвара придружени документ j. бира језик за унос текста, уноси текст, креће се кроз њега и једноставно га уређује (cut, copy, paste) k. подешава величину, боју и облик слова и користи алат за поравнање текста 6. НАПРЕДНИ НИВО Полазник/Полазница: <ol style="list-style-type: none"> a. уме да изврши основна подешавања радног окружења b. преноси податке из рачунара на оптичке медије и размењује податке између рачунара и екстерних уређаја (нпр. фото апарат, мобилни телефон) c. користи апликацију за манипулацију објектима d. чува објекте (фолдере и документа) на жељеној локацији e. преузима објекте (документа и апликације) са Интернета f. придружује документ електронској поруци g. уме да подеси нумерисање и набрајање у тексту h. подешава формат странице и маргине i. креира једноставнију табелу j. уноси слику у документ и подешава позицију и величину слике

ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	5. Портфолио <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - самоевалуација полазника - евалуација наставника - радови полазника 6. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	14. Водич за наставника за предмет Дигитална писменост 15. Материјал за полазнике за предмет Дигитална писменост 16. Материјал на CD за наставнике

Редни број теме	Назив теме	Број часова предвиђен за тему
		1. ТЕМА
2. ТЕМА	Претрага података и комуникација на интернету	14
3. ТЕМА	Креирање текстуалног документа	5

Наставни предмет: **Биологија**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: **II**

Број часова у циклусу: **51**

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	<p>Након овог циклуса полазник/ца ће бити оспособљен/а да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примени основна биолошка знања у свакодневном животу (појмове, закључке, законитости) - препозна, упореди и наведе основне разлике између живе и неживе природе из непосредног окружења - објасни по којим се особинама жива бића групишу у одређене систематске категорије (до нивоа царства) - наведе основне особине вируса и микроорганизама - бактерије и протисти, објасни њихов значај за природу и човека и ова знања примењује у одлукама и поступцима у свакодневном животу - наведе основне особине гљива и лишајева и објасни њихову улогу у природи и значај за човека и ова знања примењује у свакодневном животу - именује и опише основну грађу биљака (корен, стабло, лист, цвет, плод, семе) и ова знања о грађи биљака примењује у свакодневном животу (гајење и сакупљање јестивог и лековитог биља за исхрану и припремање чајева, коришћење биљака у припремању хране, сушење воћа и поврћа, лековитих биљака) - препозна и опише значај биљних процеса (дисање, фотосинтеза, клијање, раст, опрашивање, оплођење, плодношење) и ова знања примењује приликом гајења

	<p>биљака (услови који погодују за раст биљака)</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе основне особине и значај животиња (из непосредног окружења) за природу и човека и ова знања примењује у одлукама и поступцима у свакодневном животу (одговоран однос према животињама, начин гајења животиња) – именује и опише основну грађу и начин функционисања система органа човека. – препозна и примени основна знања из прве помоћи, како би помогао себи и другима (заштита на/при раду) – разликује особине које се наслеђују од особина које се не наслеђују и та знања користи приликом формирања одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу породице – препозна и објасни разоран утицај болести зависности на укупан квалитет живота – препозна значај и начине очувања здравља и примењује знања ради спречавања болести (личне и просторне хигијенске навике за здрав живот) – примени стечена знања, вештине и вредности, унапређујући културу живљења у свакодневном животу
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наука о животу 2. Разноврсност живота 3. Наука о човеку 4. Хигијена и здравље
СТАНДАРДИ	<p>ОСНОВНИ НИВО</p> <p>БИ.1.1.1. Омогућава преживљавање различитих врста (биљке, животиње, гљиве) пружајући им основне услове за живот (залива биљке, расејава биљке, храни животиње, гаји печурке)</p> <p>БИ.1.1.2. Планира и организује активности у складу са просторним и временским променама које се дешавају код живих бића (листање, цветање, плодношење; подизање младих)</p> <p>БИ.1.1.3. Користи одређена жива бића и њихове делове у исхрани, одевању и за друге потребе</p> <p>БИ.1.3.1. Одржава хигијенске навике (води рачуна о личној хигијени, хигијени животиња са којима је у додиру и хигијени околине).</p> <p>БИ.1.3.2. Примењује хигијенске навике у исхрани као и термичку обраду хране и зна како да сачува њену хранљиву вредност</p> <p>БИ.1.3.3. Примењује здрав стил живота (физичка активност, одмор и сан, правилна исхрана)</p> <p>НАПРЕДНИ НИВО</p> <p>БИ.2.1.1. Описује, упоређује и класификује организме према различитим критеријумима (нпр. по употребној вредности: јестиве, лековите, нејестиве, отровне...)</p> <p>БИ.2.1.2. Хумано и одговорно се односи према живом свету који га окружује</p> <p>БИ.2.1.3. Користи знања о основним животним процесима који се одвијају на нивоу организма (дисање, исхрана, раст, размножавање) ради побољшања квалитета сопственог живота</p> <p>БИ.2.3.1. Препознаје положај одређеног органа у људском телу и његову основну улогу</p> <p>БИ.2.3.2. Примењује знања о наслеђивању приликом планирања породице</p> <p>БИ.2.3.3. Зна путеве преношења полних болести, као и начине превенције (како да се заштити у циљу смањења ризика од полних</p>

	болести и нежељене трудноће) БИ.2.3.4. Препознаје болести зависности и способан је да потражи адекватну помоћ БИ.2.4.1. По упутству примењује једноставно истраживање и уме да тумачи графиконе и табеле како би олакшао себи избор, решио проблем, донео исправну одлуку у свакодневном животу
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	7. Портфолио - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника 2. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	17. Водич за наставника за предмет Биологија 18. Материјал за полазнике за предмет Биологија 19. Материјал на CD за наставнике и полазнике 20. Посебно припремљени материјали: различити текстови, видео материјали

Редни број теме	Назив теме	Број часова предвиђен за тему
		1. ТЕМА
2. ТЕМА	Разноврсност живота	30
3. ТЕМА	Наука о човеку	15
4. ТЕМА	У здравом телу здрав дух	2

Наставни предмет: **Биологија**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: **III**

Број часова у циклусу: **17**

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	Након овог циклуса полазник/ца ће бити оспособљен/а да: <ul style="list-style-type: none"> - примени основна биолошка знања у свакодневном животу (појмове, закључке, законитости), (одговоран однос према животињама, начин гајења животиња) - наведе и објасни основне особине популације (јато, стадо, чопор, крдо, рој, породица), животне заједнице и екосистема (травнати екосистеми, шумски екосистеми, екосистеми копнених вода) - препозна и опише односе исхране између појединих чланова ланца исхране (произвођач, потрошач, разлагач) - препозна, изрази и објасни утицај човека на биолошку разноврсност (илегални лов и риболов, прекомерна експлоатација шума, неконтролисано брање биљака и недозвољена трговина угроженим врстама) и значај потребе за очувањем биодиверзитета (ресурс хране, лекова, грађевинског материјала, горива-дрво и биомаса) - именује и опише значај заштићених природних добара Србије (природни резервати и национални паркови) - препозна и разликује позитивне и негативне последице човековог деловања на природу, предлаже начине и мере заштите и активно учествује у унапређивању животне средине у

	непосредном окружењу (пошумљавање, компостирање, гајење органске хране) - препозна улогу и значај, и активно учествује у одрживом коришћењу природних ресурса, одвајању и одлагању отпада, рециклажи и уштеди енергије
ТЕМЕ	1. Однос живих бића и животне средине 2. Животна средина у опасности 3. Одржива будућност
СТАНДАРДИ	ОСНОВНИ НИВО БИ.1.2.1. Одрживо користи природне ресурсе, штеди енергију, правилно одлаже отпад, компостира и рециклира БИ.1.2.2. Упућено и одговорно користи средства против непожељних врста организама (биолошка, хемијска и агротехничка средства) БИ.1.2.3. Учествује у провођењу мера заштите и унапређивања своје околине и поштује и придржава се прописа који се на то односе НАПРЕДНИ НИВО БИ.2.2.1. Примењује знања да смањи последице утицаја човека на биосферу (климатске промене, оштећење озонског омотача, загађивање животне средине, киселе кише)
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	8. Портфолио - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други производи полазника 2. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	21. Водич за наставника за предмет Биологија 22. Материјал за полазнике за предмет Биологија 23. Материјал на CD за наставнике и полазнике 24. Посебно припремљени материјали: различити текстови, видео материјали, приручник <i>Зелени пакет</i> , REC, Београд 2010.

Редни број теме	Назив теме	Број часова предвиђен за тему
		1. ТЕМА
2. ТЕМА	Животна средина у опасности	6
3. ТЕМА	Одржива будућност	5

Наставни предмет: Хемија

Циклус функционалног основног образовања одраслих: Трећи циклус
Број часова у циклусу: 34

<p>ОПШТИ ИСХОДИ ФООО</p>	<p>Језичка писменост. Хемија обухвата специфичне термине - научна терминологија којом полазници богате свој речник.</p> <p>Математичка писменост. Учење хемије обухвата израчунавања којима се повезује микро и макро ниво. Квантитативни аспект физичких и хемијских промена има практичан значај у свакодневном животу и производњи.</p> <p>Основе научне писмености. Чињенице, појмови, принципи, теорије и закони у области хемије, као и методе којима се формира знање о њима, с једне стране одсликавају природу науке, а с друге, представљају основу за разумевање окружења, доношење одлука и извођење активности у свакодневном животу и професионалној делатности.</p> <p>Дигитална писменост. Учење хемије се ослања на изворе информација у електронском виду.</p> <p>Управљање сопственим учењем. Учењем хемије развијају се опште вештине анализирања садржаја, учачања и издвајања битног, повезивања са претходно ученим градивом из хемије, физике, биологије, са свакодневним животом, коришћење различитих извора информација, расподела времена за различите активности.</p> <p>Решавање проблема. Учењем хемије полазници се оспособљавају да стечено знање примењују у решавању свакодневних проблема у раду са супстанцама.</p> <p>Социјалне интеракције и сарадња са другима. Резултати до којих се дође у индивидуалном или групном експерименталном раду или коришћењем различитих извора информација, могу се делити са другима у циљу формулисања објашњења, или извођења закључака. Полазници формирају знање на основу кога могу аргументовано дискутовати.</p> <p>Грађанска одговорност у/за демократију. Кроз наставу хемије се формира знање које се може користити за разматрање битних питања/проблема савременог друштва у области хране, здравља, енергије, материјала и екологије.</p> <p>Здравствене компетенције. Знање о својствима супстанци је основа за њихов избор према потребама и правилан рад са њима, бригу о сопственом здрављу и здрављу породице.</p> <p>Еколошке компетенције. Знање о својствима супстанци је основа за предузимање потребних активности за очување животне средине, од правилног одлагања отпада, до предузимања акција чишћења.</p> <p>Иницијатива и предузетништво. Учењем хемије сагледава се њена улога у различитим професијама, али и различите професије из угла хемије. Доношење ваљаних одлука подржавају различита знања и вештине стечене у хемији о својствима супстанци, променама којима подлежу и практичној примени, њиховом безбедном и рационалном коришћењу у свакодневном животу и пракси.</p> <p>Културна свест, мултикултуралност и креативност. Достигнућа науке припадају свима. Она су основа за развој нових технологија и друштва.</p>
<p>ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА 2 И 3.</p>	<p>други циклус опише разлику између чистих супстанци (елемената</p>

<p>ЦИКУС</p>	<p>и једињења) и смеша на основу њихове сложености препозна физичка и хемијска својства супстанци препозна физичке и хемијске промене супстанци и да се при тим променама не мења укупна маса супстанци описује основна физичка и хемијска својства неметала и метала и повезује својства неметала и метала са њиховом практичном применом наведе да атоми и молекули граде елементе и да молекули и јони граде једињења препозна на основу симбола хемијске елементе, а на основу хемијских формула једињења која се користе у свакодневном животу и пракси препозна тип хемијске везе између честица и повеже тип хемијске везе са својствима супстанци наведе шта су раствори, опише како се припремају и препозна примере раствора у свакодневном животу и пракси израчуна масу растворене супстанце и растварача на основу процентног састава раствора и обрнуто, и прави раствор одређеног процентног састава бира на основу својства састојака смеше одговарајући поступак за њихово раздвајање и изводи га испита својства супстанци у једноставним огледима (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), и та својства опише безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором, загрева супстанцу на безбедан начин, мери масу, запремину и температуру супстанце По завршетку трећег циклуса полазник/ца ће умети да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором, загрева супстанцу на безбедан начин, мери масу, запремину и температуру супстанце • опише основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли и повеже их са практичном применом ових једињења • опише основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола и карбоксилних киселина и повеже их са практичним значајем ових једињења • опише физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата и протеина • наведе примере намирница које садрже масти и уља, угљене хидрате и протеине • опише најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима • препозна загађиваче ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај • опише безбедно поступање са супстанцама у складу са значењем ознака упозорења на паковањима или боцама у којима се супстанце чувају, начине њиховог правилног складиштења с циљем очувања здравља и животне средине.
<p>ТЕМЕ</p>	<p>1. Неорганска једињења - својства и значај 2. Органска једињења - својства и значај 3. Хемија животне средине</p>
<p>СТАНДАРДИ</p>	<p>7. ОСНОВНИ НИВО ХЕ.1.1.7.описује основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли, наводи њихову практичну примену и</p>

	<p>мере предострожности у раду са овим супстанцама</p> <p>XE.1.1.8.описује основна физичка својства представника угљоводоника, алкохола и карбоксилних киселина које практично користи у свакодневном животу</p> <p>XE.1.1.9.препознаје да је запаљивост својство угљоводоника и алкохола и да се ове супстанце користе као гориво</p> <p>XE.1.1.10.наводи примере намирница које садрже масти и уља, угљене хидрате и протеине</p> <p>XE.1.1.11.описује најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима, као и значај правилне исхране</p> <p>XE.1.2.1.рукује са супстанцама (производима) у складу са значењем ознака упозорења на паковањима или боцама у којима се супстанце чувају (ознаке за штетно, корозивно, експлозивно, лако запаљиво, отровно и радиоактивно)</p> <p>XE.1.2.2.безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором, загрева супстанцу на безбедан начин, мери масу, запремину и температуру супстанце</p> <p>XE.1.2.3.наводи загађиваче ваздуха, воде и земљишта и описује њихов утицај</p> <p>XE.1.2.4.придржава се правила о начину чувања супстанци и одлагању отпада</p> <p>8. НАПРЕДНИ НИВО</p> <p>XE.3.1.8.објашњава основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбоксилних киселина и естара и повезује их са практичним значајем ових једињења</p> <p>XE.3.1.9.описује физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина</p> <p>XE.3.2.1.објашњава значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења и значајрециклаже с циљем очувања здравља и животне средине</p>
<p>ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА</p>	<p>9. Портфолио</p> <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника <p>2. Андрагошка свеска наставника</p>
<p>МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ</p>	<p>25. Водич за наставника за предмет хемија</p> <p>26. Материјал за полазнике за предмет хемија</p> <p>27. Материјал на CD за наставнике и полазнике</p> <p>28. Посебно припремљени материјали: модели молекула и кристалне решетке натријум-хлорида, лабораторијски прибор и посуђе, супстанце, додатни текстови за полазнике</p>

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блока је 60 минута)
1. ТЕМА		1. Неорганска једињења - својства и значај	11	7 часова за обраду и 4 за утврђивање и провера-вање
	1. БЛОК	Оксиди неметала и оксиди метала	2	2 часа за обраду
	2. БЛОК	Киселине и базе	6	3 часа за обраду, 1 за утврђивање и 2 за провера-вање
	3. БЛОК	Соли (натријум-хлорид, натријум-карбонат, натријум-хидрогенкарбонат, калцијум-карбонат, калцијум-хидрогенкарбонат, калцијум-сулфат, бакар(II)-сулфат петнахидрат) и њихов практични значај	3	2 часа за обраду и 1 за утврђивање и провера-вање
2. ТЕМА		2. Органска једињења - својства и значај	20	12 часова за обраду, 4 за утврђивање и 4 за провера-вање
	1. БЛОК	Угљоводоници - извор енергије. Физичка и хемијска својства угљоводоника и практични значај. Нафта и земни гас - извори угљоводоника и енергије. Полимери и њихова практична примена.	6	4 часа за обраду, 1 за утврђивање и 1 за провера-вање
	2. БЛОК	Органска једињења са кисеоником: алкохоли и карбоксилне киселине, физичка и хемијска својства и практични значај.	4	2 часа за обраду, 1 за утврђивање и 1 за провера-вање
	3. БЛОК	Биолошки важна органска једињења (масти и уља, угљени хидрати, протеини).	10	6 часова за обраду, 2 за утврђивање и 2 за провера-вање
3. ТЕМА		3. Хемија животне средине	3	2 часа за обраду и 1 за утврђивање и провера-вање
	1. БЛОК	Безбедан рад са супстанцама и правилно одлагање супстанци. Загађивачи ваздуха, воде и земљишта. Мере заштите.	3	2 часа за обраду и 1 за утврђивање и провера-вање

Наставни предмет: Хемија

Циклус функционалног основног образовања одраслих: Други циклус Број часова у циклусу: 34

Редни број теме	Назив теме	Број часова предвиђен за тему
1. ТЕМА	Супстанца	6
2. ТЕМА	Промене супстанци у природи и пракси	4
3. ТЕМА	Смеше и раствори у природи и пракси	14

Наставни предмет: ПРИМЕЊЕНЕ ПРИРОДНЕ НАУКЕ

Циклус функционалног основног образовања одраслих: Трећи циклус Број часова у циклусу 50

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<p>Језичка писменост. Предмет ППН обухвата специфичне термине свих природних наука тј. научну терминологија којом полазници богате свој речник.</p> <p>Основе научне писмености. Чињенице, појмови, принципи, теорије и закони у области свих природних наука, као и методе којима се формира знање о њима, с једне стране одсликавају природу науке, а с друге, представљају основу за разумевање окружења, доношење одлука и извођење активности у свакодневном животу и професионалној делатности.</p> <p>Дигитална писменост. Учење хемије се ослања на изворе информација у електронском виду.</p> <p>Управљање сопственим учењем. Учењем ППН развијају се опште вештине анализирања садржаја, уочавања и издвајања битног, повезивања са претходно ученим градивом из хемије, физике, биологије, са свакодневним животом, коришћење различитих извора информација, расподела времена за различите активности.</p> <p>Решавање проблема. Учењем хемије полазници се оспособљавају да стечено знање примењују у решавању свакодневних проблема у раду са супстанцама.</p> <p>Социјалне интеракције и сарадња са другима. Резултати до којих се дође у индивидуалном или групном експерименталном раду или коришћењем различитих извора информација, могу се делити са другима у циљу формулисања објашњења, или извођења закључака. Полазници формирају знање на основу кога могу аргументовано дискутовати.</p> <p>Грађанска одговорност у/за демократију. Кроз наставу ППН се формира знање које се може користити за разматрање битних питања/проблема савременог друштва у области хране, здравља, енергије, материјала и екологије.</p> <p>Здравствене компетенције. Кроз наставу ППН ствара се основа за бригу о сопственом здрављу и здрављу породице.</p> <p>Еколошке компетенције. Знање о практичним аспектима природних наука је основ за предузимање потребних активности за очување животне средине, од правилног одлагања отпада, до предузимања акција чишћења.</p>
--------------------------	---

**ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА 3. ЦИКУС, тј.
ЗА ЗА КРАЈ ОСНОВНОГ
ОБРАЗОВАЊА**

Исходи за крај основног образовања:

По завршетку основног образовања полазник/ца ће умети да:

- критички размишља о појавама и стварима које се догађају у окружењу
- управља догађајима и пословима од важности за свакодневни живот
- се понаша безбедно по себе и околину приликом употребе различитих техничких ствари или процедура
- примењује знања од критичне важности за квалитет и поштовање потребних стандарда у обављању различитих послова
- практикује основно еколошко понашање

Исходи модула усмерени ка обукама за услуге

Полазник је оспособљен да:

- примењује принципе хигијенског и здравог живота
- заштити себе и ближње од инсеката и глодара који могу бити преносиоци заразних болести
- се адекватно чува од микроорганизама као узрочника болести
- заштити своје здравље и здравље других применом основног хигијенског понашања
- да поштује основне процедуре примарне и секундарне здравствене заштите

Исходи модула усмерени ка обукама за пољопривредне послове и исхрану

- Полазник је оспособљен да адекватно узгаја биљке за исхрану
 - да направи план узгоја неке културе биљака за исхрану
 - да планира предуслове који су неопходни за правилан узгој биљака за исхрану
 - да безбедно користи средства за заштиту биља од штеточина
 - да се адекватно понаша са амбалажом у којој се чувају средства за заштиту биља (пестициди)
- Полазник је оспособљен да адекватно узгаја животиње за исхрану
 - да планира предуслове који су неопходни за правилан узгој животиња за исхрану
 - да адекватно (храни и негује) домаће животиње
 - уме да адекватно здравствено заштити домаће животиње у редовним условима живљења
 - да безбедно користи средства за здравствену заштиту домаћих животиња у редовним условима живљења
 - да се адекватно понаша са амбалажом у којој се чувају средства за здравствену заштиту домаћих животиња
- Полазник је оспособљен да здраво и економично припрема храну
- Полазник је оспособљен да здраво и безбедно чува

различите врсте храна

	<ul style="list-style-type: none"> • Полазник уме да правилно конзервира зимницу <p>Исходи модула усмерени на обуке у области грађевинарства и занатских услуга</p> <p>Полазник:</p> <ul style="list-style-type: none"> • је оспособљен да економично, здраво и функционално планира или учествује у планирању изградње неког грађевинског објекта • уме да адекватно (економично, здраво и безбедно) планира употребу различитих материјала за зидање грађевинског објекта • уме да адекватно планира употребу различитих врста изолационих супстанци (зидних, подних и кровних) • је оспособљен да адекватно рукује са вишковима употребљеног грађевинског материјала • уме да адекватно и економично планира употребу различитих енергената • уме да адекватно рукује са гасовитим горивима која се користе у домаћинству • уме да адекватно (здроно, безбедно и економично) планира послове око водовода и канализације у условима у којима живи и ради • је оспособљен да адекватно (здроно, безбедно и економично) складишти, чува и рециклира индустријски и кућни отпад (уља, масти, киселине, пластика, расхладне течности, електролити, био-материјали) у условима у којима живи и ради • је оспособљен да адекватно заштити предмете који га окружују (коришћењем заштитних боја, лакова итд.) <p>Исходи модула усмерени на обуке у области машинско-електричарских послова</p> <p>Полазник је оспособљен да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • адекватно (здроно, економично, безбедно) рукује кућним електричним инсталацијама • безбедно користи осигураче у струјној инсталацији • безбедно користи продужне каблове • адекватно (здроно, економично, безбедно) рукује електричним апаратима и машинама • користи техничко упутство које се тиче кућних електричних апарата
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кућа и око куће 2. Храна 3. Здравље
СТАНДАРДИ	<p>9. ОСНОВНИ НИВО</p> <p>После прве теме полазник:</p> <p>ППН. 1.1.1. уме да адекватно (економично, здраво и безбедно) планира употребу различитих материјала за зидање грађевинског објекта</p> <p>ППН. 1.3.1. уме да адекватно планира употребу различитих врста изолационих супстанци (зидних, подних и кровних)</p> <p>ППН. 1.4.1. је оспособљен да адекватно рукује са вишковима употребљеног грађевинског материјала</p> <p>ППН. 1.5.1. уме да адекватно и економично планира употребу</p>

различитих енергената
ППН. 1.6.1. уме да адекватно рукује са гасовитим горивима која се користе у домаћинству
ППН. 1.7.1. уме да адекватно (здрово, безбедно и економично) планира послове око водовода и канализације у условима у којима живи и ради
ППН. 1.8.1. је оспособљен да адекватно (здрово, безбедно и економично) складишти, чува и рециклира индустријски и кућниотпад (уља, масти, киселине, пластика, расхладне течности, електролити, био-материјали) у условима у којима живи и ради
ППН. 1.9.1. је оспособљен да адекватно заштити предмете који га окружују (коришћењем заштитних боја, лакова итд.)
ППН. 1.10.1. адекватно (здрово, економично, безбедно) рукује кућним електричним инсталацијама
ППН. 1.11.1. безбедно користи осигураче у струјној инсталацији
ППН. 1.12.1. безбедно користи продужне каблове
ППН. 1.13.1. адекватно (здрово, економично, безбедно) рукује електричним апаратима и машинама
ППН. 1.14.1. правилно користи техничко упутство које се тиче кућних електричних апарата

После друге теме полазник:
ППН.2.1.1. да направи план узгоја неке културе биљака за исхрану
ППН.2.2.1. да планира предуслове који су неопходни за правилан узгој биљака за исхрану
ППН.2.3.1. да безбедно користи средства за заштиту биља од штеточина
ППН.2.4.1. да се адекватно понаша (придржава правила) са амбалажом у којој се чувају средства за заштиту биља (пестициди)
ППН.2.5.1. да планира предуслове који су неопходни за правилан узгој животиња за исхрану
ППН.2.6.1. да адекватно (храни и негује) домаће животиње
ППН.2.7.1. да уме да адекватно здравствено заштити домаће животиње у редовним условима живљења
ППН.2.8.1. да безбедно користи средства за здравствену заштиту домаћих животиња у редовним условима живљења
ППН.2.9.1. да се адекватно понаша са амбалажом у којој се чувају средства за здравствену заштиту домаћих животиња
ППН.2.10.1. да здраво и економично припрема храну
ППН.2.11.1. да здраво и безбедно чува различите врсте храна
ППН.2.12.1. да правилно конзервира зимницу

После треће теме полазник:
ППН. 3.1.1. примењује принципе хигијенског и здравог живота
ППН. 3.2.1. уме да адекватно заштити себе и ближње од инсеката и глодара који могу бити преносиоци заразних болести
ППН. 3.3.1. уме да се адекватно чува од микроорганизама као узрочника болести
ППН. 3.4.1. уме да поштује основне процедуре примарне и секундарне здравствене заштите

10. НАПРЕДНИ НИВО
После треће теме полазник:
ППН. 1.1.2. да економично, здраво и функционално планира или учествује у планирању изградње неког грађевинског објекта.
ППН. 1.2.2. да даје научно објашњење различите природе и применљивости различитих изолационих материјала.

	<p>ППН. 1.3.2. да даје научно објашњење зашто је потребан различит приступ при руковању вишковима употребљеног грађевинског материјала</p> <p>ППН. 1.4.2. да даје научно објашњење зашто је потребан одређени приступ за складиштење, чување и рециклирање индустријског и кућног отпада</p> <p>ППН. 1.5.2. да даје научно објашњење процеса који је у основи заштите предмета из окружења (употреба заштитних боја илакова)</p> <p>ППН. 1.6.2. да даје научно објашњење безбедног руковања електричним инсталацијама</p> <p>После друге теме полазник:</p> <p>ППН. 2.1.2. уме да да научно објашњење зашто су потребни одговарајући предуслови за узгој одређених биљних култура за исхрану.</p> <p>ППН. 2.2.2. уме да да научно објашњење зашто су потребни одговарајући предуслови за узгој одређених животиња за исхрану</p> <p>ППН. 2.3.2. уме да да научно објашњење зашто су потребно поштовати правила са амбалажом у којој се чувају средства за здравствену заштиту домаћих животиња и заштиту биљака</p> <p>ППН. 2.4.2. уме да да научно објашњење шта је здрава и економична припрема хране</p> <p>ППН. 2.5.2. уме да да научно објашњење шта је здраво и безбедно чување различитих врста хране</p> <p>ППН. 2.6.2. уме да да научно објашњење шта је правилно конзервирање зимнице.</p> <p>После треће теме полазник:</p> <p>ППН. 3.1.2. уме да објасни принципе хигијенског и здравог живота</p> <p>ППН. 3.2.2. уме да да научно објашњење како су инсекти и глодари преносиоци болести и како делује заштита од њих.</p> <p>ППН. 3.3.2. уме да да научно објашњење како су микроорганизми узрочници болести.</p> <p>ППН.3.4.2. уме да да научно објашњење како се превентивно чува од болести, који су принципи лечења и шта је рехабилитација за поједине болести</p>
<p>ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА</p>	<p>10. Портфолио</p> <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника <p>2. Андрагошка свеска наставника</p>
<p>МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ</p>	<p>29. Водич за наставника за предмет ППН</p> <p>30. Материјал за полазнике за предмет хемија</p> <p>Посебно припремљени материјали: текстови из штампе који покривају чланке типа «сам свој мајстор», савете око хране, научне чланке о здрављу итд. као додатни текстови за полазнике</p>

Редни бројтеме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блока је 60 минута)
1. ТЕМА		КУЋА и ОКО КУЋЕ	18	12 часова за обраду и 6 за утврђивање и проверавање
	1. БЛОК	1.1. Стари материјали за зидање кућа	3	2 часа за обраду и 1 за утврђивање и проверавање
	2. БЛОК	1.2. Новији материјали за куће	6	4 часа за обраду, 1 за утврђивање и 1 за проверавање
	3. БЛОК	1.3. Живот у кући	9	6 часова за обраду и 1 за утврђивање и 2 за проверавање
2. ТЕМА		ХРАНА	15	10 часова за обраду, 5 за утврђивање и проверавање
	1. БЛОК	2.1. Производња хране	6	4 часа за обраду, 1 за утврђивање и 1 за проверавање
	2. БЛОК	2.2. Чување (конзервирање) хране	5	3 часа за обраду, 1 за утврђивање и 1 за проверавање
	3. БЛОК	2.3. Припрема хране	4	3 часа за обраду, 1 за утврђивање и проверавање
3. ТЕМА		ЗДРАВЉЕ	17	12 часова за обраду и 5 за утврђивање и проверавање
	1. БЛОК	3.1. Како смо направљени и како функционишемо?	5	3 часа за обраду и 1 за утврђивање и 1 за проверавање
	2. БЛОК	3.2. Шта је здравље и како се здравље губи?	6	5 часова за обраду и 1 за утврђивање и проверавање
	3. БЛОК	3.3 Како се бранимо од других напасти	3	2 часа за обраду и 1 за утврђивање и проверавање
	4. БЛОК	3.4 Кућна хигијена	3	2 часа за обраду и 1 за утврђивање и проверавање

Наставни предмет: **ИСТОРИЈА**

Циклус функционалног основног образовања одраслих:

Број часова у циклусу: **34**

ДРУГИ

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none">- Језичка писменост;- Математичка писменост;- Основе научне писмености;- Дигитална писменост;- Управљање сопственим учењем;- Решавање проблема;- Социјалне интеракције и сарадња са другима;- Грађанска одговорност у/за демократију;- Здравствене компетенције;- Еколошке компетенције;- Иницијативност и предузетништво;- Културна свест, мултикултуралност и креативност.
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	<ul style="list-style-type: none">- Правилно употребљава појам историја;- Наведе и препозна историјске изворе;- Именује, разликује и правилно употребљава (примењује) основне временске одреднице (датум, деценија, век, миленијум, ера);- Наведе поделу прошлости на праисторију и историју;- Именује и поређа по редоследу историјске периоде (стари, средњи, нови век и савремено доба);- Препозна простор на историјској карти;- Препозна значење основних појмова из историје цивилизације (друштво, држава, монархија, република, аристократија, демократија, скупштина, рат, сеобе, писмо);- Наведе најважније догађаје, личности, појаве и процесе из опште историје;- Наведе најважније догађаје личности, појаве и процесе из националне историје;- Прикаже, на одабраним примерима, да један историјски догађај/ личност може различито да се тумачи (Косовска битка/ Вук Бранковић...);- Препозна повезаност неких најважнијих појава из прошлости са појавама из садашњости (сеобе, демократија, република, скупштина...);- Опише значај и покаже одговоран однос према историјском културно-уметничком наслеђу.
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none">1. Основни појмови историјске науке2. Друштво, друштвени односи и људска права3. Држава и државне институције4. Преломни моменти у историји5. Културно-уметничко наслеђе и религије6. Локална историја
СТАНДАРДИ	<p>1. РАЗУМЕВАЊЕ ИСТОРИЈЕ (ИСТОРИЈСКА ЗНАЊА И ВЕШТИНЕ)</p> <ul style="list-style-type: none">- Познаје и користи основне елементе хронологије (година, деценија, век);- Разуме појам историјског времена - дистанце између савременог и тренутка у прошлости;- Разуме основ историјске науке - реконструкција

	<p>прошлости преко извора;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разликује основне врсте историјских извора - материјални, писани, сликовни, усмени, савремени; - Познаје најважније догађаје и личности из опште историје (светска, европска, регионална), историје државе Србије и националне историје (мањине); - Познаје најважније елементе цивилизације и особености њиховог историјског развоја (друштвени слојеви, институције, култура, религија, наука, прогрес, конфликти и тд.); - Препознаје међусобну (узрочно-последичну и територијалну) повезаност најважнијих историјских догађаја, појава; - Прави разлику у важности извора информација (извори прве и друге руке, усмено предање); - Препознаје разлику између историјског извора и историјске нарације/интерпретације (текстуални и сликовни извори); - Разуме постојање више углова гледања на исти догађај, личност, појаву (историјски и савремени контекст); - Разуме постојање више углова гледања на исти догађај, личност, појаву (историјски и савремени контекст); - Познаје значење стереотипа и уме да их идентификује на историјским и савременим примерима; - Разликује пропаганду од објективног исказа. <p>2. ИСТОРИЈА У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уочава утицај догађаја из прошлости на садашње догађаје; - Познаје историјску основу савремене државе, најважнијих државних институција и њихову савремену улогу (према TLM) + данашњи празници и меморијали; - Препознаје историјску основу најважнијих институција савременог друштва (разуме историјски и данашњи значај); - Познаје улогу институција друштва које му помажу у реализовању и заштити основних људских и грађанских права у свакодневном животу (навести које су и примере); - Разуме и уочава значај људских права у свакодневном животу; - Развија елементе интеркултуралног дијалога ради унапређивања толеранције и спречавања конфликта у друштву; - Показује одговоран и толерантан однос према културно-уметничком наслеђу свог народа као и других етничких група и верских заједница; - Уочава основне елементе историјског развоја локалне заједнице; - Познаје изглед основних државних симбола Србије.
<p>ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА</p>	<p>11. Портфолио</p> <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника

	- други продукти полазника 2. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	31. Водич за наставника за предмет ... 32. Материјал за полазнике за предмет ... 33. Материјал на CD за наставнике и полазнике 34. Посебно припремљени материјали:

Редни бројтеме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока		
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блока је 60 минута)
1.ТЕМА		Основни појмови историјске науке	7	
	1.БЛОК	О историји		3
	2.БЛОК	Шта знамо о праисторији и старом веку		2
	8.БЛОК	Да ли је средњи век био мрачно доба прошлости?		2
2.ТЕМА		Друштво, друштвени односи и људска права	4	
	3.БЛОК	Како је изгледало друштво у праисторији и старом веку?		2
	9.БЛОК	Да ли је витез био део друштва у средњем веку?		2
3.ТЕМА		Држава и државне институције	4	
	4.БЛОК	Када је настала држава и које су њене установе?		2
	10.БЛОК	Како је изгледала држава и њене установе у средњем веку?		2
4.ТЕМА		Преломни моменти у историји	11	
	5.БЛОК	Човек открива ватру, точак, писмо и ствара државу		2
	6.БЛОК	Које су биле карактеристичне државе и ко су биле значајне личности у старом веку?		3
	11.БЛОК	Сеобе, христијанизација и Крсташки ратови		2
	12.БЛОК	Карактеристичне државе средњег века и значајне личности		2
	13.БЛОК	Српска средњовековна држава и значајне личности		3
5.ТЕМА		Културно-уметничко наслеђе и религије	5	
	7.БЛОК	Религијски системи, култура, уметност и културно наслеђе праисторије и старог века		3
	14.БЛОК	Хришћанство, ислам и културно наслеђе средњег века		2
6.ТЕМА		Локална историја	2	
	15.БЛОК	Локална средина у праисторији, старом и средњем веку		2

Наставни предмет **ИСТОРИЈА**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: **III**

Број часова у циклусу: **34**

<p>ОПШТИ ИСХОДИ ФООО</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ • МАТЕМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ • ОСНОВЕ НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ • ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ • УПРАВЉАЊЕ СОПСТВЕНИМ УЧЕЊЕМ • РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА • СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ И САРАДЊА СА ДРУГИМА • ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ У/ЗА ДЕМОКРАТИЈУ • ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ У/ЗА ДЕМОКРАТИЈУ • ЗДРАВСТВЕНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ • ЕКОЛОШКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
<p>ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКЛУС</p>	<ul style="list-style-type: none"> – препозна значење основних појмова из историје цивилизације (друштво, држава, монархија, република, аристократија, демократија, скупштина, устав, народ, људска права, рат, геноцид/ холокауст, револуција, сеобе, писмо); – наведе најважније догађаје, личности, појаве и процесе из опште историје; – наведе најважније догађаје личности, појаве и процесе из националне историје; – прикаже, на одабраним примерима, да један историјски догађај/ личност може различито да се тумачи (Косовска битка/ Вук Бранковић); – уочи повезаност националне, регионалне и светске историје на најзначајнијим примерима (Велики рат, Други светски рат); – препозна повезаност неких најважнијих појава из прошлости са појавама из садашњости (сеобе, демократија, република, скупштина); – наведе узроке и последице неких најважнијих историјских догађаја у националној и општој историји (Сеоба Срба 1690. године, Француска револуција, Српска револуција, Велики рат); – опише значај и покаже одговоран однос према историјском културно-уметничком наслеђу.
<p>ТЕМЕ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основни појмови историјске науке 2. Друштво, друштвени односи и људска права 3. Држава и државне институције 4. Преломни моменти у историји 5. Културно уметничко наслеђе и религија 6. Локална историја

СТАНДАРДИ				
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА		<ul style="list-style-type: none"> - Портфолио - Задаци за праћење напредовања полазника - материјал за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други производи полазника - образац за планирање процене постигнућа полазника - андрагошка свеска наставника 		
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ		<ul style="list-style-type: none"> - Водич за наставника - Материјал за полазнике - Материјал на ЦД за наставнике и полазнике 		
Редни број теме	Редни број блока	НАЗИВ ТЕМЕ НАЗИВ БЛОКА	Број часова	
			за	за блок
1.тема		Основни појмови историјске науке	6	
	1.	Периодизација, извори и хронологија		2
	2.	Општа историја новог века		2
	3	Национална историја новог века		2
2.тема		Друштво, друштвени односи и људска права	6	
	4.	Људска права и револуција у Америци и Европи		2
	5.	Институције и документа која се односе на људска права		2
	6	Злочин и кршење људских прва		2
3.тема		Држава и државне институције	4	
	7.	Облици државног уређења		2
	9	Карактеристичне државе у новом веку и савременом добу		2
4.тема		Преломни моменти у историји	10	
	10.	Открића у новом веку и савременом добу (научна, технолошка открића, географска открића - откривање планета);		2
	11	Сеобе (насељавање Новог света и колонизација, сеобе Срба од краја XVII до XX века, појам и природа миграција у XX и XXIвеку);		2
	12.	Најзначајније личности новог века и савременог доба		2
	13.	Друштвене - верске и политичке промене у новом векуи савременом добу		2
	14.	Ратови у XX веку		2
5.тема		Културно уметничко наслеђе и религија	4	
	15.	Култура новог века и савременог доба		4
6.тема		Локална историја	4	
	15.	Посета културно историјским споменицима		4

Наставни предмет **Географија**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: **други**

Број часова у циклусу: **34**

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none">• Језичка писменост;• Математичка писменост;• Основе научне писмености;• Дигитална писменост;• Управљање сопственим учењем;• Решавање проблема;• Социјалне интеракције и сарадња са другима;• Грађанска одговорност у/за демократију;• Здравствене компетенције;• Еколошке компетенције;• Иницијативност и предузетништво;• Културна свест, мултикултуралност и креативност
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА 2. ЦИКУС	<p>По завршетку другог циклуса полазник/ца ће умети:</p> <ul style="list-style-type: none">• одреди главне и споредне стране света у простору и на географској карти• опише облик Земље и наведе њена кретања и последице• именује и покаже на географској карти велике копнене и водене површине (континенти, океани, мора)• на географској карти (света, Европе, Србије) и у средини у којој живи разликује и опише основне облике рељефа (планине, котлине, низије, пустиње) и објасни њихов значај за живот и активности људи• наведе опште одлике основних типова климе и времена на Земљи, у својој држави и користи временску прогнозу за планирање својих активности• именује и покаже на географској карти (света, Европе, Србије) и у својој средини подземне и текуће воде и објасни њихов значај за живот и рад људи• разликује природне феномене (торнадо, ураган, вулканске ерупције, земљотресе, цунами, поплаве, суше, ширење пустиња) и опише њихове последице за људе и географску средину• разликује главне облике обновљивих (сунчева енергија, снага ветра, вода) и необновљивих природних ресурса (нафта, природни гас, угаљ, минералне сировине, дрво), и на географској карти (света, Европе, Србије) покаже њихов географски размештај и наведе начине њиховог коришћења за потребе људи• наведе позитивне и негативне утицаје човека на животну средину и учествује у мерама за њену заштиту и унапређивање• разликује кретање становништва (природно и механичко) и основне структуре становништва• на карти света покаже географски размештај великих држава света• наведе и опише основне привредне делатности људи на глобалном нивоу, у својој земљи и у локалној средини• користи географску карту, географске термине, слику, табелу, график и једноставне моделе за стицање знања и у свакодневној комуникацији

ТЕМЕ	1. Планета Земља 2. Живот и активности људи на Земљи 3. Глобално повезивање на Земљи
СТАНДАРДИ	<p>ОСНОВНИ НИВО: Одређује стране света у свом окружењу ради организовања својих активности Планира и организује своје активности узимајући у обзир доба дана и годишње доба Користи временску прогнозу за планирање својих активности Предузима одговарајуће заштитне мере у условима временских непогода Одговорно користи изворе и текуће воде у свом окружењу и воду за пиће и за домаћинство припремљену у фабрици воде Правилно одлаже отпад и одговорно се односи према рециклажи Учествује у акцијама које се односе на заштиту и унапређивање животне средине Планира своју породицу и одговорно се односи према проблемима у њој</p> <p>НАПРЕДНИ НИВО: У решавању неких проблема са којима се среће користи специјалне карте, табеле, дијаграме, шеме, слике Планира и организује активности у складу са природним факторима животне средине (облицима рељефа, климатским елементима, особинама вода, типовима тла, распоредом биљних зона) У својој непосредној средини учествује у иницијативама и активностима ради решавања проблема који се односе на заштиту и унапређивање животне средине (прекомерна сеча, сушење и паљење шума, неадекватна испаша, спречавање ерозије, загађивање вода, ваздуха и тла, прекомерна употреба хемијских средстава, непланска и недозвољена изградња објеката, ненаменско и недозвољено коришћење јавних и туђих површина) Рационално користи енергенте и штеди енергију у свом домаћинству Уочава рефлексiju глобалних проблема човечанства у својој средини (сукоби и насиље, глад, недостатак пићаће воде, дискриминација, болести зависности), предлаже начине и учествује у њиховом решавању у својој породици и у локалној средини</p>
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	12. Портфолио <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други производи полазника 2. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	35. Водич за наставника за предмет Географија 36. Материјал за полазнике за предмет Географија 37. Материјал на CD за наставнике и полазнике 38. Посебно припремљени материјали: општа географска карта Света, Европе, Србије; план; видео презентације; модели или

	шеме: глобус, облици рељефа, текуће воде, вулкан; инструменти и апарати (или слике) које поседује школа или наставник (компас, термометар, барометар, вертоказ, кишомер, лењир)
--	---

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блока је 60 минута)
1. ТЕМА		Планета Земља	17	
	1. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> Оријентација у простору и на географској карти; употреба (читање) географске карте 		2 (60 минута)
	2. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> Облик и кретања Земље (смена обданице и ноћи, часовне зоне, неједнака дужина обданице и ноћи у току године, смена годишњих доба, топлотни појасеви) 		2 (60 минута)
	3. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> Свет који се помера - континенти и Светско море њихов географски размештај, значај за живот и активности људи Високе планине, висоравни и низије на Земљи, географски размештај, опште географске одлике, значај за живот и активности људи. 		3 (90 минута)
	4. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> Време и клима; прогноза времена и њен значај; утицај човека на климатске промене Подземне воде, велике реке и језера на Земљи, географски размештај, опште географске одлике, значај за живот и активности људи 		3 (90 минута)
	5. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> Природне непогоде (вулкани, земљотреси, цунами, торнадо, ураган, поплаве, суше, ширење пустиња) и њихов утицај на живот људи и на географску средину 		2 (60 минута)
	6. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> Земљина блага: обновљиви (сунчева енергија, снага ветра, вода) и необновљиви (нафта, природни гас, угаљ, минералне сировине, дрво) природни ресурси, географски размештај и њихов значај за развој привреде. 		2 (60 минута)
	7. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> Распоред становништва на Земљи: пораст броја светског становништва, неравномерна густина насељености, природно кретање становништва, миграције становништва (узроци и последице), популациона политика и планирање породице. 		3 (90 минута)

		<ul style="list-style-type: none"> • Основне структуре становништва (расна, верска, полна, старосна, образовна) и социјална заштита. • Насеља на Земљи: положај, врсте и типови; урбанизација као светски процес. 		
2. ТЕМА		Живот и активности људи на Земљи	12	
	1. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> • Географски размештај великих регија и држава у свету 		2 (60 минута)
	2. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> • Живот и активности људи у пространим низијским областима света 		3 (90 минута)
	3. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> • Живот и активности људи у високопланинским областима у свету 		2 (60 минута)
	4. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> • Живот и активности људи у пустињским и у поларним пределима • Живот и активности људи у приморским областима и на острвима света 		3 (90 минута)
	5. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> • Светски коридори и њихов значај за међународну размену људи и робе 		2 (60 минута)
3. ТЕМА		Глобално повезивање на Земљи	5	
	1. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> • Политичке и економске карактеристике савременог света (богати „Север“, средње развијени свет и сиромашни „Југ“) 		2 (60 минута)
	2. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> • Глобални проблеми човечанства и начини њиховог решавања (недостатак сировина и енергената, недостатак хране, воде за пиће, појава глади, нарушавање мира и безбедности, стварање услова за безбедност, толеранцију, мирну сарадњу и очување мира) • Еколошки проблеми савременог света (загађивање животне средине, нарушавање озонског омотача, глобално отопљавање и ефекат стаклене баште, киселе кише, повећање радијације, производња хране која садржи вештачке и генетски измењене састојке). 		3 (90 минута)

Наставни предмет: **ГЕОГРАФИЈА**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: **III**

Број часова у циклусу: **34**

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО		<ul style="list-style-type: none"> • ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ • МАТЕМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ • ОСНОВЕ НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ • ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ • УПРАВЉАЊЕ СОПСТВЕНИМ УЧЕЊЕМ • РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА • СОЦИЈАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ • САРАДНИЧКИ ОДНОСИ, ИНИЦИЈАТИВНОСТ И КРЕАТИВНОСТ • ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ ЗА ДЕМОКРАТИЈУ • ЕКОЛОШКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ 		
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКЛУС		<p>-наведе и опише основне друштвеногеографске одлике Балканског полуострва, државе Србије и локалне средине;</p> <p>-на карти света покаже географски размештај великих држава света;</p> <p>-наведе и опише развијеност основних привредних делатности људи на глобалном нивоу, у својој земљи и у локалној средини;</p> <p>-наведе савремене политичкогеографске процесе на глобалном нивоу и опише њихов утицај на развој наше државе и света у целини;</p> <p>-користи географску карту, географске термине, слику, табелу, график и једноставне моделе за стицање знања и у свакодневној комуникацији;</p>		
ТЕМЕ		<p>1. Живот и активност људи на Земљи</p> <p>2. Глобално повезивање на Земљи</p>		
СТАНДАРДИ				
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА		<ul style="list-style-type: none"> - Портфолио - Задачи за праћење напредовања полазника - материјал за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника - образац за планирање процене постигнућа полазника - андрагошка свеска наставника 		
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ		<p>- Водич за наставника</p> <p>- Материјал за полазнике</p> <p>- Материјал на ЦД за наставнике и полазнике</p>		
Редни број теме	Редни број блока	НАЗИВ ТЕМЕ НАЗИВ БЛОКА	Број часова	
			Затему	за блок
1. тема		Живот и активност људи на Земљи	16	
	1.	Планинска Србија		2
	2.	Панонска Србија		2

3	Балканско полуострво		2
4.	Активности и начини живота људи у планинским областима света		2
5.	Активности и живот људи у низијским областима света		2
6.	Активности и живот људи у пустињским и у поларним пределима		2
7.	Активности и живот људи у приморским областима и на острвима света		2
8.	Светски коридори и њихов значај за међународну размену људи и робе		2
2.тема	Глобално повезивање на Земљи	18	
9.	Политичке и економске карактеристике савременог света		2
10.	Друштвено- економска транзиција у Републици Србији и у бившим социјалистичким земљама Европе		2
11.	Сарадња Републике Србије са другим државама и у међународним организацијама		2
12.	Европска унија и савремени интеграцијски процеси у Европи		2
13.	Мултинационалне компаније и међународне институције и њихова улога на светској економској сцени, улога САД-а у економској и политичкој глобализацији света		2
14.	Културна, духовна и етничка глобализација		2
15.	Економско повезивање на Земљи (богати „Север“, средње развијени свет и сиромашни „Југ“)		2
16.	Еколошки проблеми савременог света		2
17.	Глобални проблеми човечанства и начини њиховог решавања		2

Наставни предмет: **ОДГОВОРНО ЖИВЉЕЊЕ У ГРАЂАНСКОМ ДРУШТВУ**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: Други Број часова

у циклусу: 50+10

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none"> - језичка писменост; - математичка писменост; - основе научне писмености; - дигитална писменост; - управљање сопственим учењем; - решавање проблема; - социјалне интеракције и сарадња са другима; - грађанска одговорност у/за демократију; - здравствене компетенције; - еколошке компетенције; - иницијативност и предузетништво; - културна свест, мултикултуралност и креативност.
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКЛУС	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје и руководи се у свом понашању правима и одговорностима одраслог грађанина; - конструктивно учествује у спречавању насиља, предрасуда, дискриминације, - нетолерантности у породичном, микро и макро окружењу; - препознаје и примењује основне принципе здравог начина живота и заштите здравља;

	<ul style="list-style-type: none"> - схвата значај заштите сексуалног и репродуктивног здравља и познаје основне принципе њиховог очувања; - познаје различите начине преношења и заштите полнопреносивих инфекција и ХИВ/АИДС-а; - препознаје значај превенције злоупотребе психоактивних супстанци (дуван, алкохол, дрога) и зна последице коришћења истих. - користи постојеће механизме за приступ информацијама правовремено и на одговарајући начин; - разликује јавне и приватне информације и одговорно их користи у јавној и приватној комуникацији; - разликује изворе информација и вреднује их с обзиром на врсту и поузданост; - располаже вештинама интерперсоналне комуникације – препознаје ситуације у којима се користи формална/неформална комуникација и њихова основна правила; - препознаје значај и поседује стратегије ненасилног решавања конфликта уз препознавање основних баријера у комуникацији;
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Грађанин, његова права и одговорности; Насиље и мир у околини; 2. Здравствено образовање кроз животне вештине 3. Информације у јавним средствима информисања 4. Животне вештине...
СТАНДАРДИ	<ol style="list-style-type: none"> 11. ОСНОВНИ НИВО 12. НАПРЕДНИ НИВО
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	<ol style="list-style-type: none"> 13. Портфолио <ul style="list-style-type: none"> - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника 2. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	<ol style="list-style-type: none"> 39. Водич за наставника за предмет ... 40. Материјал за полазнике за предмет ... 41. Материјал на CD за наставнике и полазнике 42. Посебно припремљени материјали:

Редни бројтеме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блокаје 60 минута)
1.ТЕМА		Грађанин, његова права и одговорности; Насиље и мир у околини	12+2	
	1. БЛОК	Грађанин, његова права и одговорности		6+2
	2.БЛОК	Насиље и мир у околини		6
2.ТЕМА		Здравствено образовање кроз животне вештине	12	
	1.БЛОК	Репродуктивно и сексуално здравље		4
	2.БЛОК	ППИ и ХИВ		5
	3.БЛОК	Превенција злоупотребе психоактивних супстанци		3

Наставни предмет: **ОДГОВОРНО ЖИВЉЕЊЕ У ГРАЂАНСКОМ ДРУШТВУ**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: III

Име и презиме наставника: Марија Вулетић

Број часова у циклусу: **50 + 10 (25 + 5** - 25 + 5**)**

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none">• ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ• МАТЕМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ• ОСНОВЕ НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ• ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ• УПРАВЉАЊЕ СОПСТВЕНИМ УЧЕЊЕМ• РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА• СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ И САРАДЊА СА ДРУГИМА• ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ У/ЗА ДЕМОКРАТИЈУ• ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ У/ЗА ДЕМОКРАТИЈУ• ЗДРАВСТВЕНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ• ЕКОЛОШКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКЛУС	<ul style="list-style-type: none">– препознаје породицу као систем завистан од окружења и променљив у различитим фазама породичног развоја– препознаје повезаност брачних и родитељских улога у породичном функционисању;– препознаје како је задовољавање потреба деце начин васпитања, пружање подршке учењу, образовању, одрастању и осамостаљивању– препознаје различите васпитне стилове и њихове последице на дечији развој– препознаје типове родитељског ауторитета и њихов утицај на однос родитељ-дете;– препознаје структуру републичке и локалне власти и идентификује надлежности локалне самоуправе– идентификује послове којима се бави општина– разликује основне врсте и могуће доприносе удружења грађана на локалном нивоу;– препознаје значај и улогу грађанске иницијативе и активизма у побољшању живота у локалној заједници и планира локалну акцију– образложи предности и ризике интеграције Србије у ЕУ– користи европске вредности приликом доношења одлука, приликом процењивања– понашања појединаца и група.
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none">1. ПОРОДИЦА КАО СИСТЕМ2. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА И РОДИТЕЉСТВА3. ФУНКЦИОНИСАЊЕ РЕПУБЛИЧКЕ ВЛАСТИ И ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ, ГРАЂАНСКА ИНИЦИЈАТИВА И АКТИВИЗАМ4. ЕВРОПСКА УНИЈА И ПРОЦЕС ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА

СТАНДАРДИ				
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА		<ul style="list-style-type: none"> - Портфолио - Задаци за праћење напредовања полазника - материјал за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника - образац за планирање процене постигнућа полазника - андрагошка свеска наставника 		
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ		<ul style="list-style-type: none"> - Водич за наставника - Материјал за полазнике - Материјал на ЦД за наставнике и полазнике 		
Редни број теме	Редни број блока	НАЗИВ ТЕМЕ НАЗИВ БЛОКА	Број часова	
			за те у	за
1. тема		ПОРОДИЦА КАО СИСТЕМ	10	
	1.	Моја породица : снаге и слабости		2
	2.	Породични систем		3
	3	Породични циклуси		3
	4.	Функционални и дисфункционални породични обрасци - циклуси		2
2. тема		УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА И РОДИТЕЉСТВА	15	
	5.	Партнерско родитељство		2
	6	Васпитање и васпитни стилови		2
	7.	Родитељска моћ, награде и казне		2
	8.	Дечије потребе и начини њиховог задовољавања		2
	9	Школски успеси и неуспеси		2
	10.	Однос родитељ - дете, неизбежни сукоби		3

3. тема		ФУНКЦИОНИСАЊЕ РЕПУБЛИЧКЕ ВЛАСТИ И ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ, ГРАЂАНСКА ИНИЦИЈАТИВА И АКТИВИЗАМ	12	
	11.	Карактеристике и функционисање републичке власти и локалне заједнице - Структура републичке и локалне власти - Надлежности локалне самоуправе (послови општине)		5
	12	Грађанска иницијатива и активизам - Организације грађана - Грађанска иницијатива - Локална удружења грађана - Грађански активизам		7
	13.	Посета локалној самоуправи		5
4. тема		ЕВРОПСКА УНИЈА И ПРОЦЕС ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА	13	
	14.	Европска унија - развој и карактеристике		

		<ul style="list-style-type: none"> - Настанак Европске уније - Контакт и разлози - Структуре Европске уније - Органи и начин функционисања - Етничка, религијска, културна и језичка разноврсност Европе 		4
	15.	Функционисање Европске уније <ul style="list-style-type: none"> - Европска унија као гаранција стандарда и квалитета - Функционисање Европске уније као заједнице - Поштовање људских права, мобилност људи - Европске унија, заједничко тржиште, политика и монета - Солидарност и равноправност, заштита слабих, права потрошача, заштита потрошача 		4
	15.	Процес придруживања Европској унији, предности и мане		5

Наставни предмет: **ПРЕДУЗЕТНИШТВО**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: Други Број часова

у циклусу: 17

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none"> – Језичка писменост; – Математичка писменост; – Дигитална писменост; – Управљање сопственим учењем; – Решавање проблема; – Социјалне интеракције и сарадња са другима; – Иницијативност и предузетништво; – Културна свест, мултикултуралност и креативност.
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКЛУС	<ul style="list-style-type: none"> – Развија план спровођења једноставне активности из контекста породичног, макро и микро социјалног окружења; – Припрема буџет и временски план за реализацију једноставне активности; – Организује и спроводи, индивидуално или као члан тима, једноставну активност из контекста породичног, макро и микро социјалног окружења у складу са материјалним и временским ресурсима;
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формулисање циљева и планирање спровођења активности 2. Спровођење активности и процена постигнућа
СТАНДАРДИ	13. ОСНОВНИ НИВО <ol style="list-style-type: none"> 1. способан је да процени сопствене предности и слабости 2. препознаје добро постављене циљеве у реалним ситуацијама и окружењу 3. способан је да разликује и разврстава циљеве према реалном времену потребном за њихово остављање 4. препознаје принципе тимског рада способан је да ради индивидуално и заједнички у тиму 5. уме да припреми организациони план за спровођење активности који је временски и квалитативно мерљив као и да испланира потребна средства за реализацију активности

	6. НАПРЕДНИ НИВО 1. способен је да себи исправно постави циљ (SMART) 2. способен је да планира, организује и управља пројектима ради остваривања циљева 3. уме да процени ниво успешности рализације планираних активности
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	14. Портфолио - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника - точак предузимљивости - образац за планирање процене постигнућа полазника 2. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	43. Водич за наставника за предмет предузетништво 44. Материјал за полазнике за предмет предузетништво 45. Материјал на CD за наставнике и полазнике

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блока је 60 минута)
1. ТЕМА		Формулисање циљева и планирање спровођења активности	8	
	1. БЛОК	4. Доношење одлука и постављање циљева;		2
	2. БЛОК	5. Припрема организационог плана за спровођење активности;		3
	3. БЛОК	6. Планирање потребних средстава за реализацију активности; 7. Израда временског плана за реализацију активности.		3
2. ТЕМА		Спровођење активности и процена постигнућа	9	
	4. БЛОК	<ul style="list-style-type: none"> Одговорно извршавање задатака у складу са планом реализације активности, средствима која су на располагању и у предвиђеним временским оквирима; Иницијативност и преузимање разумног ризика при извршавању задатака; Разумевање улоге, права и одговорности чланова тима; Праћење остваривања постигнутих у односу на планиране резултате и процена постигнућа. 		9

Наставни предмет: **ПРЕДУЗЕТНИШТВО**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: **III**

Број часова у циклусу: **34**

<p>ОПШТИ ИСХОДИ ФООО</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ • МАТЕМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ • ОСНОВЕ НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ • ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ • УПРАВЉАЊЕ СОПСТВЕНИМ УЧЕЊЕМ • РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА • СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ И САРАДЊА СА ДРУГИМА • ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ У/ЗА ДЕМОКРАТИЈУ • ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ У/ЗА ДЕМОКРАТИЈУ • ЗДРАВСТВЕНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ • ЕКОЛОШКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
<p>ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКЛУС</p>	<p>– препознаје прилике за генерисање прихода путем запошљавања и самозапошљавања и анализира ризик који се односи те прилике;</p> <p>– креира једноставну радну биографију и обавља поступак пријављивања за добијање запослења;</p> <p>– израчунава потребне ресурсе за самозапошљавање;</p> <p>– идентификује ресурсе који су доступни у породичном, макро и микро социјалном окружењу да помогну остваривање циљева самозапошљавања;</p> <p>– осмишљава једноставан комерцијални производ/услугу;</p> <p>– израчунава потребна улагања и формира продајну цену производа/услуге;</p> <p>– прави једноставан план дистрибуције производа/услуге;</p> <p>– креира једноставан рекламни летак.</p>
<p>ТЕМЕ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Свет рада 2. Самозапошљавање 3. Пословање 4. Развој комерцијалног производа/услуге
<p>СТАНДАРДИ</p>	
<p>ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Портфолио - Задаци за праћење напредовања полазника - материјал за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника - образац за планирање процене постигнућа полазника - андрагошка свеска наставника
<p>МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Водич за наставника - Материјал за полазнике - Материјал на ЦД за наставнике и полазнике

Редни број теме	Редни број блока	НАЗИВ ТЕМЕ НАЗИВ БЛОКА	Број часова	
			за тему	за блок
1.		Свет рада	12	
	1.	Различити облици рада - волонтирање, повремени и привремени послови, стално запослење, самозапошљавање;		2
	2.	Очекивања послодаваца, вештине које омогућавају бољи положај на тржишту рада и увећавају шансе за запослење		2
	3.	Креирање радне биографије		2
	4.	Тражење информација о могућностима за запослење		2
	5.	Подношење захтева за запослење - пријавни обрасци, мотивационо писмо, обављање интервјуа		2
	6.	Закључивање уговора о запослењу - трајање запослења, зараде и услови рада, људска права и права радника.		2

2.		Самозапошљавање	8	
	7.	Предузетник и предузетничко деловање - особине предузетника, мотиви, предности, недостаци и ризици самосталног обављања делатности;		2
	8.	Развој пословне идеје и потребна улагања у пословање;		2
	9.	Извори почетног финансирања пословања - сопствена и позајмљена средства		2
	10.	Инокосно власништво и облици удруживања капитала.		2
3.		Пословање	4	
	11.	- Роба и услуге. - Понуда и тражња		2
	12.	- Добитак и губитак - Процес производње – улаз, процеси и излаз.		2
4.		Развој комерцијалног производа/услуге	10	
	13.	Осмишљавање производа/услуге односно, асортимана производа/услуга у циљу задовољења одговарајућих потреба потрошача;		2
	14.	- Истраживање тржишта понуде и тражње за истим и/или сличним производима - Формирање цене коштања и продајне цене		2
	15.	- Паковање, означавање и етикетирање; - Пласман и продаја: - Промоција		3
	15.	- Квалитет производа/услуге и хигијенско-безбедоносни аспекти; - Израда рекламног летка		3

Наставни предмет: **Физика**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: други Број часова

у циклусу: 34

-

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none">• Језичка писменост,• Математичка писменост,• Основе научне писмености,• Дигитална писменост,• Управљање сопственим учењем,• Решавање проблема,• Социјалне интеракције и сарадња са другим,• Грађанска одговорност у и за демократију,• Здравствена свест и вештине компетенције,• Еколошка свест и вештине компетенције,• Иницијативност и предузимљивост,• Културна свест, мултикултуралност и креативност
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	<ul style="list-style-type: none">• наброји основне физичке величине које описују појаве у природи и користи СИ систем у изражавању мерних јединица за те физичке величине и то користи у избору и руковању техничким уређајима;• изведе једноставне демонстрационе огледе и поступке по датом усменом или писаном упутству;• користи графички приказ зависности физичких величина и правилно поступа по графички датом упутству;• користи табеларно дате податке за густину, електрични отпор и топлотну проводљивост у разноврсним практичним ситуацијама;• разликује основне врсте кретања у гравитационом пољу;• израчуна средњу брзину кретања и пореди брзине изражене различитим мерним јединицама (m/s и km/h);• идентификује електрично, магнетно и гравитационо узајамно деловање као и деловања која се јављају при кретању и предвиђа последице тих деловања;• примењује полугу, стрму раван и катурачу;• процењује вредност притиска чврстог тела, течности и гасова и то користи за решавање свакодневних ситуација;
ТЕМЕ	<ol style="list-style-type: none">1. Важност изучавања физике и знања која она развија. Мерење2. Сила3. Кретање4. Притисак чврстих тела и течности
СТАНДАРДИ	<ol style="list-style-type: none">14. ОСНОВНИ НИВО15. НАПРЕДНИ НИВО
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	<ol style="list-style-type: none">15. Портфолио<ul style="list-style-type: none">- задаци за праћење напредовања полазника- материјали за самоевалуацију полазника- други задаци за полазника- други продукти полазника16. Андрагошка свеска наставника
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	<ol style="list-style-type: none">46. Водич за наставника за предмет Физика47. Материјал за полазнике за предмет Физика48. Материјал на CD за наставнике и полазнике49. Посебно припремљени материјали:<ul style="list-style-type: none">- тестови са задацима и питањима, текстови о актуелним дешавањима везаним за садржаје физике, текстови о научницима.

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најк раће трајање блока је 60 МИНУТА)
1. ТЕМА		ВАЖНОСТ ИЗУЧАВАЊА ФИЗИКЕ И СТИЦАЊЕ ЗНАЊА КОЈА ОНА РАЗВИЈА. МЕРЕЊЕ	8	
	1.БЛОК	Важност изучавања физике и знања која она развија.		2
	2.БЛОК	Мерење		6
2. ТЕМА		СИЛА	8	
	3.БЛОК	Узајамно деловање између два тела која се додирују		4
	4.БЛОК	Узајамно деловање између два тела која се не додирују		4
3. ТЕМА		КРЕТАЊЕ	10	
	5.БЛОК	Равномерно кретање		2
	6.БЛОК	Променљиво кретање.Кретање у гравитационом пољу		4
	7.БЛОК	Механички талас. Звук		4
4. ТЕМА		ПРИТИСАК ЧВРСТИХ ТЕЛА, ТЕЧНОСТИ И ГАСОВА	8	
	8.БЛОК	Притисак чврстих тела		4
	9.БЛОК	Хидростатички и атмосферски притисак		4

Наставни предмет: **Физика**

Циклус функционалног основног образовања одраслих: трећиИме и

презиме наставника: Јасмина Илић

Број часова у циклусу: 34

ОПШТИ ИСХОДИ ФООО	<ul style="list-style-type: none"> • Језичка писменост, • Математичка писменост, • Основе научне писмености, • Дигитална писменост, • Управљање сопственим учењем, • Решавање проблема, • Социјалне интеракције и сарадња са другим, • Грађанска одговорност у и за демократију, • Здравствена свест и вештине компетенције, • Еколошка свест и вештине компетенције, • Иницијативност и предузимљивост, • Културна свест, мултикултуралност и креативност
ИСХОДИ ПРЕДМЕТА ЗА ЦИКУС	<ul style="list-style-type: none"> • наброји основне физичке величине које описују појаве у природи и користи СИ систем у изражавању мерних јединица за те физичке величине и то користи у избору и руковању техничким уређајима; • изведе једноставне демонстрационе огледе и поступке по датом усменом или писаном упутству; • користи графички приказ зависности физичких величина и правилно поступа по графички датом упутству; • користи табеларно дате податке за густину, електрични отпор и топлотну проводљивост у разноврсним практичним

	<p>ситуацијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује електрично, магнетно и гравитационо узајамно деловање као и деловања која се јављају при кретању и предвиђа последице тих деловања; • примењује полугу, стрму раван и катурачу; • представља електрично коло шемом и на основу снаге потрошача одређује његову применљивост; • у хидроелектранама, термоелектранама, соларним панелима, ветрењачама и различитим машинама и уређајима идентификује претварање енергије из једног облика у други и познаје и користи неке од главних начина уштеде енергије; • описује како од простирања светлости зависи настајање сенке и лика у огледалу и сочиву и то користи у различитим свакодневним ситуацијама као на пр. осигурању потребне прегледности, уочавању удаљених објеката, побољшавању услова становања, корекцију вида и сл.
ТЕМЕ	<p>5. Равнотежа 6. Механичка и топлотна енергија, рад и снага 7. Оптика 8. Електрична струја</p>
СТАНДАРДИ	<p>16. ОСНОВНИ НИВО 17. НАПРЕДНИ НИВО</p>
ПЛАН ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА ПОЛАЗНИКА	<p>1. Портфолио - задаци за праћење напредовања полазника - материјали за самоевалуацију полазника - други задаци за полазника - други продукти полазника: модели које су полазници самостално израдили (батеријска лампа, ручни вентилатор, модел воденице, перископ,...) 2. Андрагошка свеска наставника</p>
МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	<p>50. Водич за наставника за предмет Физика 51. Материјал за полазнике за предмет Физика 52. Материјал на CD за наставнике и полазнике 53. Посебно припремљени материјали: тестови са задацима и питањима, текстови о актуелним дешавањима везаним за садржаје физике, текстови о научницима.</p>

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Назив теме Назив блока	Број часова	
			За тему	За блок (Напомена за наставника: најкраће трајање блока је 60 минута)
5. ТЕМА		РАВНОТЕЖА	4	
	1. БЛОК	Равнотежа и примена стрме равни полуге и катураче		2

	2. БЛОК	Пливање Услови равнотеже		2
6.ТЕМА		МЕХАНИЧКА И ТОПЛОТНА ЕНЕРГИЈА, РАД И СНАГА	12	
	3. БЛОК	Појмови : механички рад , механичка енергија, снага		4
	4. БЛОК	Топлотна енергија и трансформација механичког рада у топлоту. Температура		4
	5. БЛОК	Трансформација енергије и закон одржања енергије		4
7.ТЕМА		ОПТИКА	4	
	6. БЛОК	Светлост, одбијање светлости, огледала		2
	7. БЛОК	Преламање светлости _сочива		2
8.ТЕМА		ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	14	
	8. БЛОК	Извори електричне струје, проводници и изолатори		4
	9. БЛОК	Просто електрично коло, Омов закон		6
	10. БЛОК	Употреба и принцип рада електромотора, трансформатора, грејача ; Заштита од грома и електричног удара		4

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Српски језик II циклус

Ред.бр. теме	Предмет: Српски језик, други циклус Програм допунске наставе, други циклус	Број часова	
1. тема	Писано изражавање	7	
	Диктат- ћирилица		1
	Диктат - латиница		1
	Увежбавње читања- ћирилица		1
	Увежбавање читања- латиница		1
	Описивање једноставног радног поступка		1
	Писање писма		1
	Писање молбе		1
2. тема	ВЕШТИНА ЧИТАЊА И ПРОНАЛАЖЕЊА ВАЖНИХ ИНФОРМАЦИЈА	1	
	Читање и проналажења важних информација		1
3. тема	Књижевност	1	
	Лирске народне песме		1

Ред.бр. теме	Предмет: Српски језик, други циклус Програм додатне наставе, други циклус	Број часова	
1. тема	ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК	4	
	Препознавање вишезначности речи		1
	Препознавање глаголских времена		1
	Промена именских речи по падежима		1
	Подела реченица према комуникативној функцији		1
2. тема	ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РЗУМЕВАЊА ПРОЧИТАНОГ	5	
	Увежбавање читања са унапред постављеним задацима		1
	Функционални стилови		1
	Разликовање информативног текста од књижевног		1
	Упознавање са облицима казива		2

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Српски језик III циклус

Редни број теме	Редни број блока	Програм допунске наставе III циклус		
1.ТЕМА	1. блок	Читање по улогама „Покондирене тикве“ Јована Стерије Поповића	1	
	2.блок	Разговор о прочитаном делу		1
2.ТЕМА		ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ		
	1.блок	Писање знакова интерпункције	1	
	2.блок	Писање ћирилицом и латиницом	1	
	3.блок	Употреба великог слова	1	1
	4.блок	Писање биографије		1
	5. блок	Правилно састављање молбе за конкурс за радно место		1
3.ТЕМА	1. блок	Препричавање текста по самостално начињеном плану		1
	2.блок	Дискусија о прочитаном тексту из новина или о телевизијској емисији		1
4. ТЕМА		ГРАМАТИКА, ЛЕКSIKA, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК		
	1.блок	Писање знакова интерпункције	1	
	2.блок	Значај Вука Караџића за настанак српског књижевног језика	1	
	3.блок	Глаголска времена:прошло, садашње, будуће	1	
	4.блок	Променљиве речи (глаголи и именице)		1
5.ТЕМА		КЊИЖЕВНОСТ-УСМЕНА И АУТОРСКА		
	1.блок	Уочавање разлике између дела ауторске и народне књижевности		1

Редни број теме	Редни број блока	Програм додатне наставе III циклус Српски језик	Број часова	
3.ТЕМА		УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ И СВАКОДНЕВНА КОМУНИКАЦИЈА	1	
	1. блок	Проналажење непознатих речи у Речнику страних речи	1	
	2.блок	Хронолошко и ретроспективно приповедање		1
	3.блок	Проналажење и преузимање података са Интернета	1	
4.ТЕМА		ГРАМАТИКА, ЛЕКSIKA, НАРОДНИ И		

		КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК		
	1.блок	Променљиве речи (придеви, заменице, бројеви)	1	
	2.блок	Падежи (основна знања о падежним облицима)		1
	3.блок	Основни лексички односи (синоними, хомоними, антоними)		1
5. ТЕМА		КЊИЖЕВНОСТ-усмена и ауторска		
	1.блок	Анализа поеме „Ђачки растанак“ Бранка Радичевића	1	
	2.блок	Стилске фигуре (епитети, персонификација, оноματοпеја)	1	
	3.блок	Облици казивања		1

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Математика **II** циклус

Редни број теме	Редни број блока	Програм допунске наставе II циклус Математика	Број часова	
1. ТЕМА		БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА	10	
	1. блок	Разломци		3
	2.блок	Цели бројеви		2
	3.блок	Рационални бројеви		2
	4.блок	Примене		3
2. ТЕМА		ГЕОМЕТРИЈА У РАВНИ	10	
	1.блок	Скупови тачака у равни		2
	2.блок	Угао		2
	3.блок	Троугао		2
	4.блок	Четвороугао		2
	5.блок	Сличност, подударност и симетрија		2

Редни број теме	Редни број блока	Програм допунске наставе II циклус Математика	Број часова	
1.ТЕМА		БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА	10	
	1. блок	Разломци		3
	2.блок	Цели бројеви		2
	3.блок	Рационални бројеви		2
	4.блок	Примене		3
2.ТЕМА		ГЕОМЕТРИЈА У РАВНИ	10	
	1.блок	Скупови тачака у равни		2
	2.блок	Угао		2
	3.блок	Троугао		2
	4.блок	Четвороугао		2
	5.блок	Сличност, подударност и симетрија		2

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Математика II циклус

Редни број теме	Редни број блока	Програм допунске наставе III циклус Математика	Број часова	
1.ТЕМА		АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ	10	
	1. блок	Степен броја		2
	2.блок	Неке основне функције		4
	3.блок	Линеарне једначине и неједначине		4
2.ТЕМА		ОБРАДА ПОДАТАКА	6	
	1.блок	Гrafички приказ		2
	2.блок	Мерење		4
3.ТЕМА		ГЕОМЕТРИЈА У ПРОСТОРУ	4	
	1.блок	Геометријска тела		4

Редни број теме	Редни број блока	Програм додатна наставе III циклус Математика	Број часова	
1.ТЕМА		АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ	10	
	1. блок	Степен броја		2
	2.блок	Неке основне функције		4
	3.блок	Линеарне једначине и неједначине		4
2.ТЕМА		ОБРАДА ПОДАТАКА	6	
	1.блок	Графички приказ		2
	2.блок	Мерење		4
3.ТЕМА		ГЕОМЕТРИЈА У ПРОСТОРУ	4	
	1.блок	Геометријска тела		4

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Физика **II** циклус

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Програм додатне наставе II циклус Физика	Број часова	
1.ТЕМА		ВАЖНОСТ ИЗУЧАВАЊА ФИЗИКЕ И СТИЦАЊЕ ЗНАЊА КОЈА ОНА РАЗВИЈА. МЕРЕЊЕ	3	
	1.БЛОК	Важност изучавања физике и знања која она развија.		1
	2.БЛОК	Мерење		2
2.ТЕМА		СИЛА	3	
	3.БЛОК	Узајамно деловање између два тела која се додирују		2
	4.БЛОК	Узајамно деловање између два тела која се не додирују		1
3.ТЕМА		КРЕТАЊЕ	5	
	5.БЛОК	Равномерно кретање		2
	6.БЛОК	Променљиво кретање.Кретање у гравитационом пољу		2
	7.БЛОК	Механички талас. Звук		1
4.ТЕМА		ПРИТИСАК ЧВРСТИХ ТЕЛА, ТЕЧНОСТИ И ГАСОВА	4	
	8.БЛОК	Притисак чврстих тела		2
	9.БЛОК	Хидростатички и атмосферски притисак		2

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Програм допунске наставе II циклус Физика	Број часова	
1.ТЕМА		ВАЖНОСТ ИЗУЧАВАЊА ФИЗИКЕ И СТИЦАЊЕ ЗНАЊА КОЈА ОНА РАЗВИЈА. МЕРЕЊЕ	3	
	1.БЛОК	Важност изучавања физике и знања која она развија.		1
	2.БЛОК	Мерење		2
2.ТЕМА		СИЛА	3	
	3.БЛОК	Узајамно деловање између два тела која се додирују		2
	4.БЛОК	Узајамно деловање између два тела која се не додирују		1
3.ТЕМА		КРЕТАЊЕ	5	
	5.БЛОК	Равномерно кретање		2
	6.БЛОК	Променљиво кретање.Кретање у гравитационом пољу		2
	7.БЛОК	Механички талас. Звук		1
4.ТЕМА		ПРИТИСАК ЧВРСТИХ ТЕЛА, ТЕЧНОСТИ И ГАСОВА	4	
	8.БЛОК	Притисак чврстих тела		2
	9.БЛОК	Хидростатички и атмосферски притисак		2

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Физика **III циклус**

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Програм додатне наставе III циклус Физика	Број часова	
5.ТЕМА		РАВНОТЕЖА	3	
	11. БЛОК	Равнотежа и примена стрме равни полуге и котураче		2
	12. БЛОК	Пливање Услови равнотеже		1
6.ТЕМА		МЕХАНИЧКА И ТОПЛОТНА ЕНЕРГИЈА, РАД И СНАГА	5	
	13. БЛОК	Појмови : механички рад , механичка енергија, снага		2
	14. БЛОК	Топлотна енергија и трансформација механичког рада у топлоту.Температура		2
	15. БЛОК	Трансформација енергије и закон одржања енергије		1
7.ТЕМА		ОПТИКА	3	
	16. БЛОК	Светлост,одбијање светлости, огледала		2
	17. БЛОК	Преламање светлости_сочива		1
8.ТЕМА		ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	4	
	18. БЛОК	Извори електричне струје, проводници и изолатори		2
	19. БЛОК	Просто електрично коло, Омов закон		1
	20. БЛОК	Употреба и принцип рада електромотора,трансформатора,грејача ; Заштита од грома и електричног удара		1

Редни број теме	Редни број БЛОКА	Програм допунске наставе III циклус Физика	Број часова	
5.ТЕМА		РАВНОТЕЖА	3	
	21. БЛОК	Равнотежа и примена стрме равни полуге и катураче		2
	22. БЛОК	Пливање Услови равнотеже		1
6.ТЕМА		МЕХАНИЧКА И ТОПЛОТНА ЕНЕРГИЈА, РАД И СНАГА	5	
	23. БЛОК	Појмови : механички рад , механичка енергија, снага		2
	24. БЛОК	Топлотна енергија и трансформација механичког рада у топлоту.Температура		2
	25. БЛОК	Трансформација енергије и закон одржања енергије		1
7.ТЕМА		ОПТИКА	3	
	26. БЛОК	Светлост,одбијање светлости, огледала		2
	27. БЛОК	Преламање светлости_ сочива		1
8.ТЕМА		ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	4	
	28. БЛОК	Извори електричне струје, проводници и изолатори		2
	29. БЛОК	Просто електрично коло, Омов закон		1
	30. БЛОК	Употреба и принцип рада електромотора,трансформатора,грејача ; Заштита од грома и електричног удара		1

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет Енглески Језик **II** и **III** циклус

Редни број теме	Редни број часа	Програм допунске наставе - III циклус Енглески језик	Број часова	
1.		ГРАМАТИКА		
	1.	Correcting mistakes/ vocabulary and grammar exercises	1	
	2.	Much,many,a lot of	1	
2.		РЕЧНИК		
	3.	Reading	1	
	4.	Numbers 10-50	1	
	5.	Plural of nouns	1	
3.		Рад на текстовима		
	6.	Writing an essay	1	
	7.	Retelling a story	1	
	8.	Vocabulary	1	
	9.	Writing an essay	1	
	10.	Retelling a story	1	
2.		РЕЧНИК		
	11.	Vocabulary: House	1	
	12.	Vocabulary: Furniture	1	
	13.	Adverbs of place	1	
	14.	Conversation: At the bus station	1	
1.	15.	ГРАМАТИКА		
	16.	The present simple tense - revision	1	
	17.	The past simple tense	1	
	18.	The past simple tense	1	
	19.	Question words	1	
	20.	Asking questions and giving answers	1	
	21.	Adjectives	1	
	22.	Comparison of adjectives	1	
	23.	The future simple tense	1	
	24.	The future simple tense	1	

Редни број теме	Редни број часа	Програм допунске наставе - II циклус Енглески језик	Број часова	
1.		КОНВЕРЗАЦИЈА		
	1.	An Introductory Class	1	
	2.	Starting a conversation	1	
2.		ГРАМАТИКА		
	3.	Common Verbs	1	
	4.	The Present Simple Tense	1	
	5.	The Present Simple Tense	1	
3.		РЕЧНИК		
	6.	Jobs and Free Time	1	
	7.	Body Parts	1	
	8.	Body Parts	1	
	9.	Clothes	1	
	10.	Animals	1	
	11.	Fruit	1	
	12.	Numbers 1 – 15	1	
	13.	Places in Town	1	
	14.	Relatives	1	
	15.	Fruit , vegetable	1	
	16.	Clothes	1	
2.		ГРАМАТИКА		
	17.	I have She/he has...	1	
3.		РЕЧНИК		
	18.	Animals	1	
	19.	Numbers 1 - 10	1	
1.		КОНВЕРЗАЦИЈА		
	20.	Asking questions and giving answers	1	
4.		РАД НА ТЕКСТУ		
	21.	Reading	1	
2.		ГРАМАТИКА		
	22.	Verb: to be	1	
3.		РЕЧНИК		
	23.	Body and face	1	
	24.	Possessive pronouns	1	

Редни број теме	Редни број часа	Програм додатне наставе – II и III циклус Енглески језик	Број часова	
1.		КОНВЕРЗАЦИЈА		
	1.	Describe yourself	1	
	2.	Describe your friend, a neighbor or a teacher	1	
2.		ПИСАЊЕ		
	3.	Write about one of your parents	1	
	4.	Writing a letter to a pen friend	1	
3.		РАД НА ТЕКСТУ		
	5.	Describe the picture: the farm, the seaside	1	
	6.	Popular holidays in English speaking countries	1	
	7.	Popular holidays – Halloween	1	
	8.	My favorite book	1	
	9.	Well-known poets; reading poems	1	
	10.	Translating poems	1	
	11.	Popular holidays – Thanksgiving day	1	
	12.	A day in my life	1	
	13.	Read on: London	1	
	14.	This is my town	1	
	15.	Popular holidays – Christmas	1	
1.		КОНВЕРЗАЦИЈА		
	16.	I would like to travel to...		
	17.	Excuse me, could you tell me the way to... - asking for direction	1	
		My birthday party	1	
	18.	Friendship; personal relationship	1	
	19.	Popular holidays – Valentine's Day	1	
2.		ПИСАЊЕ		
	20.	Internet relationships, yes or no?	1	
	21.	What do I do after school?	1	
	22.	Leisure time	1	
	23.	Leisure time	1	
	24.	Holiday of my dreams	1	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ
Предмет: Биологија **II** циклус

НАСТАВНА ТЕМА	РЕДНИ БРОЈ БЛОКА	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	БРОЈ ЧАСОВА
Разноврсност живота	1.	Разноврсност гљива/ лишајева Значај за природу и човека. Употреба у свакодневном животу.	2
	2.	Разноврсност биљака. Значај биљака за човека (јестиве, лековите, отровне врсте биљака). Услови гајења биљака(правилно заливање, прехранивање, орезивање калемљење)	2
	3.	Разноврсност животиња. Значај животиња за човека. (у исхрани, као регулатори бројности непожељних врста)	2
	4.	Разноврсност инсеката и њихов значај за природу. Значај инсеката за човека.	2
Наука о животу	5.	Нервни систем-основна грађа и улога. Нега и заштита(значај одмора и сна). Систем чулних органа-основна грађа и улога. Нега и заштита. Прва помоћ код повреда.	2
	6.	Систем органа за циркулацију.основна грађа и улога. Нега и заштита. Прва помоћ код повреда.Систем органа за размену гасова-основна грађа и улога. Нега и заштита.	2
	7.	Систем органа за варење-основна грађа и улога. Нега и заштита. (Цревни паразити, начин заразе и лечење). Болести као последица неправилне исхране. Употреба здраве исхране ради очувања здравља(основни састојци хране, правилна и разноврсна исхрана)	2
	8.	Болести зависности. Штетно деловање и последице конзумирања алкохола, пушења и наркотика. Важност очувањаи одржања здравља. Култура живљења.	2

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

Предмет: Биологија II циклус

НАСТАВНА ТЕМА	РЕДНИ БРОЈ БЛОКА	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	БРОЈ ЧАСОВА
Разноврсност живота	1.	Разноврсност гљива/ лишајева Значај за природу и човека. Употреба у свакодневном животу.	2
	2.	Разноврсност биљака. Значај биљака за човека(јестиве, лековите, отровне врсте биљака). Услови гајења биљака(правилно заливање, прехрањивање, резивање калемљење)	2
	3.	Разноврсност животиња. Значај животиња за човека. (у исхрани, као регулатори бројности непожељнихврста)	2
	4.	Разноврсност инсеката и њихов значај за природу. Значај инсеката за човека.	2
Наука о животу	5.	Нервни систем-основна грађа и улога. Нега и заштита(значај одмора и сна). Систем чулних органа-основна грађа и улога. Нега и заштита. Прва помоћ код повреда.	2
	6.	Систем органа за циркулацију.основна грађа и улога. Нега и заштита. Прва помоћ код повреда.Систем органа за размену гасова-основна грађа и улога. Нега и заштита.	2
	7.	Систем органа за варење-основна грађаи улога. Нега и заштита. (Цревни паразити, начин заразе и лечење). Болести као последица неправилне исхране. Употреба здраве исхране ради очувања здравља(основни састојци хране, правилна и разноврсна исхрана)	2
	8.	Болести зависности. Штетно деловање и последице конзумирања алкохола, пушења и наркотика. Важност очувања и одржања здравља. Култура живљења.	2

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ
Предмет: Биологија **III** циклус

НАСТАВНА ТЕМА	РЕДНИ БРОЈ БЛОКА	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	БРОЈ ЧАСОВА
Односи живих бића и животне средине	1.	Популација . Екосистем-разноврсност. Односи исхране у екосистему	2
	2.	Угроженост, заштита и очување биодиверзитета	2
Животна средина у опасности	3.	Климатске промене. Ефекат стаклене баште. Оштећење озонског омотача	2
	4.	Загађење воде, ваздуха, земљишта, хране (директно и индиректно загађивање).	2
Одржива будућност	5.	Концепт одрживог развоја - равнотежа између узимања (искоришћавања) и обнављања природних ресурса. Природни ресурси. Одрживо коришћење природних ресурса (одговоран однос према потрошњи воде).	2
	6.	Енергетска ефикасност. Отпад и рециклажа	2

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ
Предмет: Биологија **III** циклус

НАСТАВНА ТЕМА	РЕДНИ БРОЈ БЛОКА	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	БРОЈ ЧАСОВА
Односи живих бића и животне средине	1.	Популација . Екосистем-разноврсност. Односи исхране у екосистему	2
	2.	Угроженост, заштита и очување биодиверзитета	2
Животна средина у опасности	3.	Климатске промене. Ефекат стаклене баште. Оштећење озонског омотача	2
	4.	Загађење воде, ваздуха, земљишта, хране (директно и индиректно загађивање).	2
Одржива будућност	5.	Концепт одрживог развоја - равнотежа између узимања (искоришћавања) и обнављања природних ресурса. Природни ресурси. Одрживо коришћење природних ресурса (одговоран однос према потрошњи воде).	2

	6.	Енергетска ефикасност. Отпади рециклажа	2
	8.	Болести зависности. Штетно деловање и последице конзумирања алкохола, пушења и наркотика. Важност очувања и одржања здравља. Култура живљења.	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА
II ЦИКЛУС

НАСТАВНА ТЕМА	РЕДНИ БРОЈ БЛОКА	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	БРОЈ ЧАСОВА
Супстанце у окружењу-својства, структура и практична примена	1.	Елементи-најједноставније чисте супстанце и њихова структура(атоми и молекули).Хемијски симболи и формуле. Периодни систем елемената.	2
	2.	Неметали (H, C, P, N,S Cl) заступљност у природи и значај.	2
	3.	Метали (Na, K, Mg, Ca, Fe, Cu, Zn Pb) заступљност у природи и значај.	2
Промене супстанциу природи и пракси	4.	Физичке промене супстанци-практични значај	2
	5.	Хемијске промене супстанци-практични значај	2
Смеше и раствори у природи и пракси	6.	Растварање и раствори у свакодневној употреби	2
	7.	Процентни састав раствора	2

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА
II ЦИКЛУС

НАСТАВНА ТЕМА	РЕДНИ БРОЈ БЛОКА	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	БРОЈ ЧАСОВА
Супстанце у окружењу-својства, структура и практична примена	1.	Елементи-најједноставније чисте супстанце и њихова структура(атоми и молекули).Хемијски симболи и формуле. Периодни систем елемената.	2
	2.	Неметали (H, C, P, N,S Cl) заступљност у природи и значај.	2
	3.	Метали (Na, K, Mg, Ca, Fe, Cu, Zn	

		Pb) заступљност у природи и значај.	2
Промене супстанци у природи и пракси	4.	Физичке промене супстанци-практични значај	2
	5.	Хемијске промене супстанци-практични значај	2
Смеше и раствори у природи и пракси	6.	Растварање и раствори у свакодневној употреби	2
	7.	Процентни састав раствора	2

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Хемија **III** циклус

Ред.бр. теме	Ред.бр. блока	Програм допунске наставе, трећи циклус, Хемија	Број часова	
1. тема		Неорганска једињења	5	
	1. блок	Оксиди неметала и метала		2
	2.блок	Киселине и базе		1
	3.блок	Соли		1
2. тема		Органска једињења	4	
	1.блок	Угљоводоници		2
	2.блок	Органска једињења са кисеоником		2
3. тема		Хемија животне средине	1	
	1.блок	Загађивачи и загађујуће материје		1

Ред.бр. теме	Ред.бр. блока	Програм додатне наставе, трећи циклус, Хемија	Број часова	
1. тема		Неорганска једињења	5	
	1. блок	Оксиди неметала и метала		2
	2.блок	Киселине и базе		1
	3.блок	Соли		1
2. тема		Органска једињења	4	
	1.блок	Угљоводоници		2
	2.блок	Органска једињења са кисеоником		2
3. тема		Хемија животне средине	1	
	1.блок	Загађивачи и загађујуће материје		1

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

Предмет: Историја II циклус

Ред.бр. теме	Предмет: Историја, други циклус Програм додатне наставе, други циклус	Број часова	
1.тема	Основни појмови историјске науке	2	
	Основни појмови о историји		2
2.тема	Друштво, друштвени односи и људска права	4	
	Праисторија и стари век		1
3.тема	Држава и државне институције		
	Како је настала држава и које су њене установе		1
	Како је настала држава и које су њене установе у срдењем веку		1
4.тема	Преломни моменти у историји	2	
	Човек открива ватру, точак ватру, и ствара државу		1
	Сеобе ,христанизација крсташки ратови		1
5.тема	Културно уметничко наслеђе и религија	1	
	Религијски системи, култура, уметност и културно наслеђе праисторије и средњег века		1
6.тема	Локална средина	2	
	Локална средина у праисторији, старом веку и средњем веку		2

Ред.бр. теме	Предмет: Историја, други циклус Програм допунске наставе, други циклус	Број часова	
1.тема	Основни појмови историјске науке	2	
	Основни појмови о историји		2
2.тема	Друштво, друштвени односи и људска права	2	
	Праисторија и стари век		1
3.тема	Држава и државне институције	2	
	Како је настала држава и које су њене установе		1
	Како је настала држава и које су њене установе у срдењем веку		1
4.тема	Преломни моменти у историји	2	
	Човек открива ватру, точак ватру, и ствара државу		1
	Сеобе ,христанизација крсташки ратови		1
5.тема	Културно уметничко наслеђе и религија	1	
	Религијски системи, култура, уметност и културно наслеђе праисторије и средњег века		1

6.тема	Локална средина	1	
	Локална средина у праисторији,старом веку и средњем веку		1

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Историја III циклус

Ред.бр. теме	Предмет: Историја, Програм допунске наставе, трећи циклус	Број часова	
1.тема	Основни појмови историјске науке	2	
	Општа историја новог века		1
	Национална историја новог века		1
2.тема	Друштво , друштвени односи и људска права	5	
	Злочин и кршење људских права		1
	Географска открића		1
	Сеобе и насељавање новог света и кололијализам		1
	Најзначајније личности новог века и савременог доба		1
	Култура новог века и савременог доба		1

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Примењене науке III циклус

Ред.бр. теме	Ред.бр. блока	Предмет: Примењене науке, Програм допунске наставе, трећи циклус	Број часова	
1.тема	1. блок	Стари материјали за зидање кућа		2
	2.блок	Нови материјали за зидање кућа		1
	3.блок	Живот у кући		1
		Храна	4	
2.тема	1.блок	Чување хране		2
	2.блок	Припрема хране		2
		Здравље	1	
3.тема	1.блок	Шта је здравље и како се здравље губи		1

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Предмет: Географија II и III циклус

Ред.бр. теме	Предмет: Географија, Програм допунска наставе, други циклус	Број часова	
1.ТЕМА	Планета земља		
	Орјентација у простору и географској карти		1
	Вулкан и земљотреси,Размештај планина ,висоравни и низија на земљи		1
	Време и клима ,прогноза времена и њен утицај начовека и климатске промене		1
	Подземне воде велике реке и језера на земљи		1
	Обновљиви и необновљиви природни ресурси		1
2.ТЕМА	Живот и активност људи на земљи		
	Распоред становништва на земљи		1
	Панонска Србија		1
	Балканско полуострво,Демографска структура		1

Ред.бр. теме	Предмет: Географија, други циклус Програм додатне наставе,	Број часова	
1.ТЕМА	Планета Земља	4	
	Орјентација у простору и географској карти		1
	Облик и кретање земље		1
	Климатологија време и клима		1
	Хидрологија воде на земљи		1
2.ТЕМА	Живот и активности људи на земљи	1	
	Демографија становништво		1

Ред.бр.теме	Предмет: Географија, Програм додатне наставе, трећи циклус	Број часова	
1.тема	Живот људи на земљи	6	
	Балканско полуострво		1
	Планинска Србија		1
	Активносри људи у планинским пределима		1
	Панонска Србија		1
	Активносри људи у низијским областима света		1
	Политичке и економске карактеристике савременог света		1

22.Продужени боравак

Савремени начин живота све већем броју родитеља намеће потребу збрињавања детета млађег школског узраста који након редовне наставе одлазе кући и без надзора проводи време до доласка родитеља. Самостални боравак код куће, често излаже дете многим опасностима, а страх и брига родитеља за дете током радног дана намећу потребу за организованом бригом о детету. Продужени дневни рад након један је од модела којим се могу квалитетно и конструктивно решити проблеми запослених родитеља и перманентно иновирати ваннаставне активности. Нова улога школе на тај начин ће бити максимално и рационално искоришћена, јер пружа небројене могућности деловања у сврху правилног раста и развоја сваког детета.

Циљеви програма рада и организације слободног времена у продуженом боравку:

- омогућити детету боравак испуњен различитим садржајима које ће повољно утицати на развој целокупне личности, индивидуалних и јединствених потенцијала,
- омогућити развој детета као социјалног бића,
- припремити дете за даље образовање и перманентно учење

Специфични циљеви:

- потпун и хармоничан развој детета,
- важност истицања индивидуалних различитости,
- корелација учења и слободног времена,
- иновативнији и флексибилнији приступ учењу,
- оспособљавање ученика за самостално учење,
- подстицање мотивације за учењем,
- партнерство у образовању,

- улога технологија у образовању,
- брига о деци са посебним потребама,
- олакшавање преласка из млађих у старије разреде основног образовања,

Кључна подручја развоја:

- складан емотиван, когнитиван, социјалан и психолошки развој,
- лакоћа процеса социјализације и комуникације,
- развој комуникацијских компетенција,
- утемељење математичко-логичке и информационо-комуникационе писмености,
- културно-уметничко подручје развоја,
- игра, спорт и рекреација,
- активности према одабиру школе.

Подручја рада продуженог боравка су:

- језичко-комуникацијско подручје;
- математичко-логичко и информационо-комуникационо социјализација;
- однос према себи, здрављу, околини и радном обавезама;
- културно-уметничко;
- телесно-здравствено.

Време реализације	Активности	Носиоци
Септембар	Пријављивање ученик и упис у продужени боравак Родитељски састанак Организација рада Разговор са педагогом школе добијање података о ученицима првог разреда Вођење педагошке документације	Учитељи Ученици Родитељи Стручна служба
Октобар	Сарадња се учитељима Израда домаћих задатака Вођење педагошке документације Индивидуална помоћ појединим ученицима Сарадња са стручном службом Уређење паноа на тему „Јесен“ Индивидуални разговори са родитељима	Учитељи Ученици Родитељи Стручна служба
Новембар	Организовање забавног садржаја за ученике Сарадње са библиотеком	Учитељи Ученици Родитељи

	Редовно праћење рада ученика који спорије напредују Стална сарадња са учитељима и родитељима	Стручна служба
Децембар	Праћење и усвајање хигијенских навика, уредност школског прибора Разматрање успеха и дисциплине у продуженом боравку Уређење простора и паноа у духу празника Новогодушња приредба	Учитељи Ученици Родитељи Стручна служба
Јанура	Понављање усвојеног Развијање говорне културе Очување школске имовине и личне својине кроз свакодневне активности Обележавање школске славе Свети Сава	Учитељи Ученици Родитељи Стручна служба
Фебруар	Вођење педагошке документације Сарадња са родитељима Припрема приредбе поводом Дана школе	Учитељи Ученици Родитељи Стручна служба
Март	Сарадња са стручном службом Индивидуалан рад са ученицима којима је помоћ неопходана Индивидуални разговори са родитељима Осмомартовска приредба	Учитељи Ученици Родитељи Стручна служба
Април	Разматрање успеха и дисциплине на крају трећег класификационог периода Уређење простора поводом доласка пролећа Сталан рад на постизању бољих резултата у раду Развијање сарадње и другарства међу ученицима	Учитељи Ученици Родитељи Стручна служба
Мај	Сарадња са колегама	Учитељи

	Негвање односа ученика према раду и учењу Индивидуалан рад са ученицим	Ученици Родитељи Стручна служба
Јун	Разматрање рада и постигнутих резултата у учењу и дисциплини Резултати друштвених активности Школској години за крај-приредба	Учитељи Ученици Родитељи Стручна служба
Август	Планирање групе за наредну школски годину Прављење распореда и организација Припрема наставних средстава за наредну школски годину Уређење простор	Учитељи Стручна служба

22. Индивидуални образовни план

Индивидуални образовни план, скраћено ИОП, је докуменат који се израђује за дете у школи. Њиме се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређено дете у складу са његовим способностима и могућностима.

Право на ИОП има ученик коме је потребна додатна подршка због тешкоћа у приступању, укључивању и учествовању у образовању и васпитању, ако тетешкоће утичу на његову добробит, односно остваривање исхода образовања и васпитања или предствљају ризик од раног напуштања школовања.

ИОП се израђује према образовним потребама ученика и може да буде:

1. ИОП -1 – прилагођени програм наставе и учења у коме се планира циљ пружања подршке, прилагођавање и обогаћивање простора и услова у којима се учи, прилагођавање метода рада, уџбеника и наставни средстава током образовно васпитног рада, односно активности.
2. ИОП -2 – измењени програм наставе и учења у којем се, осим садржаја планира прилагођавање исхода образовања и васпитања и прилагођавање садржаја за један, више или све предмете.
3. ИОП -3 – проширен и продубљен програм наставе и учења који се примењује за ученике са изузетним способностима.

23. Евалуација школског програма

Активност	Носиоци активности	Време реализације
Седнице Наставничког већа	Директор Помоћник директора Стручни сарадници Наставници Родитељи	Континуирано током школске године
Седнице одељењских већа		
Састанци стручних актива и тимова		
Реализација посете часова од стране директора и стручног сарадника		
Континуирана сарадња са родитељима		

Сарадња са локалном заједницом	Представници локалне заједнице	
Праћење реализације Развојног плана школе		
Реализација процеса самовредновањ		

ПРИЛОЗИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА:

1. Наставни планови и програми обавезних и изборних наставних предмета
2. Индивидуални образовни планови

ПРИЛОГ ШКОЛСКОМ ПРОГРАМУ

- **ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ/ПРИЛОГ/**

ПРВИ РАЗРЕД

Назив наставног предмета: српски језик

Циљ предмета: Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Разред: први

Недељни број часова: 5

Годишњи број часова: 180

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
Почетно читање и писање Глас и слово; штампана и писана слова	53	34	87	Ученик ће бити у стању да: - разликује изговорени	1СЈ.1.3. 1. 1СЈ.1.3. 2.	- комуникативна компетенција;	- индивидуални - фронтални - у пару - групни - радионица	- монолошка - дијалогска - текстуална - писаних радова -	- Посматрање - Испитивање

<p>Ћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују/текстов и предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима . Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и диктат). Читање (шчитавање/глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање</p>				<p>глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; - влада основном техником читања и писања ћириличног текста; - разуме оно што прочита. Ученик ће бити у стању да: - активно слуша и разуме садржај књижевно-уметничког текста којим се чита; - препозна песму, причу и</p>	<p>1СЈ.1.3.3. 1СЈ:1.3.4. 1СЈ.1.3.5. 1СЈ.1.3.6. 1СЈ.1.3.7. 1СЈ.1.3.8. 1СЈ.1.3.10. 1СЈ.2.3.2. 1СЈ.2.3.3. 1СЈ.2.3.5. 1СЈ.2.3.6. 1СЈ.2.3.7. 1СЈ.3.3.1. 1СЈ.3.3.5.</p>	<p>- компетенција за учење; - компетенција за рад са подацима; - дигитална компетенција; - компетенција за решавање проблема; - компетенција за сарадњу; - предузетничка компетенција; - естетичка компетенција; - компетенција за одговоран однос према здрављу; - компетенција</p>		<p>илустративна – демонстративна - истраживачке - пројектне - партиципативне - кооперативне - примена ИКТ - Метод решавања проблема</p>	<p>- Тестирање</p>
---	--	--	--	--	---	--	--	---	--------------------

<p>прочитаног. Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ђ, ћ; ц, ч; ј, љ).</p>						<p>је за одговорно учешће у демократском друштву; - компетенци је за одговоран однос према околини.</p>			
<p>Књижевност ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма „Ја сам чудо видео“ Јован Јовановић Змај „Зимска песма“ Војислав Илић „Пролетња зора“/ Воја Царић „Пролеће“/ Мира Алчковић „Ветар сејач“ Десанка Максимовић „Првак“; „Хвалисави зечеви“; „У гостима“; „Ливадско</p>	37	29	66	<p>Ученик ће бити у стању да: - активно слуша и разуме садржај књижевно-уметничког текста којим се чита; - препозна песму, причу и драмски текст; - одреди главни догађај, време и место дешавања у вези са прочитаним текстом; - уочи ликове и прави</p>	<p>1CJ.1.2. 1. 1CJ.1.2. 2. 1CJ.1.2. 4. 1CJ.1.2. 5. 1CJ.1.2. 6. 1CJ.1.2. 8. 1CJ.2.2. 2. 1CJ.2.2. 5. 1CJ.2.2. 7. 1CJ.2.2. 8. 1CJ.2.2. 9.</p>	<p>- комуникативна компетенција; - компетенција за учење; - компетенција за рад са подацима; - дигитална компетенција; - компетенција за решавање проблема; - компетенци</p>	<p>фронтални, групни, у пару, индивидуални индивидуализована настава</p>	<p>Метод срицања Слоговна метода Фонографска фонетичка дијалогска монолошка метода писаних радова метода рада на тексту вербална драматизација игровне активности илустративна</p>	<p>- Ученички радови - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика - Самооцењивање ученика - Полугодишњи и годишњи тестови</p>

<p>звонце“ Гвидо Тартаља „Китова беба“; „Мрави“; „Постеља за зеку“ Бранко Ђокић „Јежева кућица“ (читање у наставцима) Душан Радовић „Јесења песма“; „Срећна Нова година“ Љубивоје Ршумовић „Ау што је школа згодна“; „Дете“; „Деца су украс света“ Стеван Раичковић „Цртанка“/ Бранислав Лазаревић „Сликар“ Перо Зубац „Добар друг ти вреди више“ Драгомир Ђорђевић „Није лако бити дете“ Проза Народна прича „Свети Сава и ђаци“ Народна прича „Деда и репа“; „Голуб и пчела“ Народна</p>				<p>разлику између њихових позитивних и негативних особина; - изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; - препозна загонетку и разуме њено значење; - препозна басну и разуме њено значење.</p>	<p>1CJ.2.2. 10. 1CJ.3.2. 1. 1CJ.3.2. 7.</p>	<p>ја за сарадњу; - предузетни чка компетенци ја; - естетичка компетенци ја; - компетенци ја за одговоран однос према здрављу; - компетенци је за одговорно учешће у де- мократском друштву; - компетенци је за одговоран однос према околини.</p>			<p>- Критеријумс ки тестови</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

<p>басна „Лисица и гавран“ Доситеј Обрадовић „Два јарца“; „Две коза“ Лав Николајевић Толстој „Два друга“ Драган Лукић „Јоца вози тролејбус“/ Игор Коларов „Дум – дум Оливер и његов бубањ“ Ђуро Дамјановић „Дан када је јутро било слово“/ Весна Ћоровић Бутрић „Ноћни ћошак“ Избор из народних и ауторских загонетки (Десанка Максимовић „Загонетке лаке за прваке ђаке“/ „Загонетке“ Григора Витеза и Бране Цветковића) Драмски текстови Гвидо Тартаља „Зна он унапред“ Душан</p>									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Радовић „Тужибаба“ Александар Поповић „Неће увек да буде први“ Бора Ољачић „Први дан у школи“ Популари и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Свети Сава, Вук Стефановић Караџић, знаменита завичајна личност и др.); Милан Шипка „Буквар“ ДОМАЋА ЛЕКТИРА Јован Јовановић Змај „Песме за децу“ (избор) Избор из басни и сликовница за децу Књижевни</p>														
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>појмови: - песма - прича - догађај; место и време збивања - књижевни лик; изглед, основне особине и пошупци - драмски текст за децу - шаљива песма - басна – загонетка</p>									
<p>Језик Реченица; реч, слово Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи Реченице као обавештење, питање и заповест Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као</p>	3	3	6	<p>Ученик ће бити у стању да: – разликује слово, реч и реченицу; – правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом односно интерпункцијом ким знаком на крају; – правилно употреби велико слово.</p>		<p>- комуникативна компетенција; - компетенција за учење; - компетенција за рад са подацима; - дигитална компетенција; - компетенције за решавање проблема; - компетенција за</p>			

и назив школе коју похађа Правилно потписивање (име, презиме) Тачка на крају реченице; место и функција упитника и узвичника у реченици						сарадњу; - предузетни чка компетенци ја; - естетичка компетенци ја; - компетенци ја за одговоран однос према здрављу; - компетенци је за одговорно учешће у де- мократском друштву; - компетенци је за одговоран однос према околини.			
Језичка култура Вођени и слободни разговор Говорни	6	15	21	Ученик ће бити у стању да: - учтиво учествује у	1CJ.0.1. 1. 1CJ.0.1. 2. 1CJ.0.1.	- комуникати вна компетенци ја;	- индивидуални - фронтални - у пару - групни - радионица	- монолошка - дијалогска - текстуална - писаних радова -	- Описна оцена на крају првог и другог полугодишта

<p>предлошци Усмена порука Причање, препичавање и описивање Казивање књижевног текста Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација Сценско извођење текста(драмско и луткарско) Богаћење речника; лексичке и синтаксичке вежбе Разговорне, ситуационе и језичке игреСтварне и симулиране ситуације Слушна порука Аудио-визуелни записи Игре за развијање слушне пажњеПитања о сопственом искуству,</p>			<p>вођеном и слободном разговору; - обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено прича према слици и о доживљајима; - усмено описује ствари из непосредног окружења; - бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; - напамет говори краће књижевне текстове; - учествује у сценском извођењу текста; - гласно чита,</p>	<p>3. 1CJ.0.1. 5. 1CJ.0.1. 7.</p>	<p>- компетенци ја за учење; - компетенци ја за рад са подацима; - дигитална компетенци ја; - компетенци је за решавање проблема; - компетенци ја за сарадњу; - предузетни чка компетенци ја; - естетичка компетенци ја; - компетенци ја за одговоран однос према здрављу; - компетенци</p>		<p>илустративн о – демонстрати вна - истраживачк е - пројектне - партиципати вне - кооперативн е -примена ИКТ - Метод решавања проблема</p>	<p>- Праћење активностии залагања на часу - усмено испитивање, квиз знања, писмена провера (5. радна недеља) усмено испитивање, квиз знања, писмена провераусме но испитивање, квиз знања, писмена провера</p>
--	--	--	---	---	---	--	---	--

<p>бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту Писана порука Краћа текстуална целина; о сопственом искуству, о доживљају, о сликама, поводом књижевног текста Реченице/ кратак текст погодан за диктирањеКњижевни текстови Текстови са практичном наменом; позивница, упутство, списак за куповину и др. Нелинеарни текстови; текст у табели, распоред часова, стрип, улазница идр. Информативни текстови: 1. уџбенички:</p>				<p>правилно и саразумевање м; - тихо чита (у себи) са разумевањем прочитаног; - пронађе информације експлицитно изнете у тексту; - примењује основна правописна правила; - пише читко и уредно; – писмено одговара на постављена питања; – спаја више реченица у краћуцелину; – пише реченице по диктату.</p>		<p>је за одговорно учешће у демократском друштву; - компетенци је за одговоран однос према околини.</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Милан Шипка, „Буквар“; текстови о знаменитим личностима српске културе 2. вануџбенички: о правилима учтивог понашања (бонтон); о месту у којем ученици живе; о животињама итд.									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Образовни стандарди за крај 1. разреда

Ниво образовних стандарда	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Област			
ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	1СЈ.1.3.1. пише штампаним и писаним словима ћирилице; 1СЈ.1.3.2. уме да се потпише; 1СЈ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком; 1СЈ:1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих); 1СЈ.1.3.5. пише кратким, потпуним	1СЈ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања назива места (насеља); правилно пише гласове Ћ, Ч, Ђ, Џ; 1СЈ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типови реченица, дужина реченица...); 1СЈ. 2.3.5. језички израз	1СЈ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; 1СЈ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст);

	<p>реченицама једноставне структуре; 1СЈ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме; 1СЈ.1.3.7. препричава кратак и једноставан текст; 1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст) и правилно их употребљава; 1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан);</p>	<p>прилагођава комуникативној ситуацији (формално/неформално); 1СЈ. 2.3.6. саставља кратак наративни текст; 1СЈ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст;</p>	
КЊИЖЕВНОСТ	<p>1.СЈ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног текста; 1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.); 1СЈ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора, садржај, речник); 1СЈ.1.2.5. одређује основну тему текста; 1СЈ.1.2.6. разуме дословно значење текста; 1СЈ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате</p>	<p>1СЈ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле); 1СЈ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену; 1СЈ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера, закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама, и сл.); 1СЈ.2.2.8. износи свој став о</p>	<p>1.СЈ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста; 1СЈ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. Објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста)</p>

		<p>садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/не занимљив, да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова;</p> <p>1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни;</p> <p>1CJ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст;</p>	
ЈЕЗИК (граматика, правопис, ортоепија)	<p>1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне);</p> <p>1CJ.1.4.4. препознаје антонимију;</p> <p>1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.);</p>	<p>1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне и заповедне);</p> <p>1CJ.2.4.8. препознаје синонимију;</p> <p>1CJ.2.4.9. Познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава</p>	<p>1CJ.3.4.4. одређује значење непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени</p>
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (говорење, слушање, писање, читање)	<p>1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора; уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике;</p> <p>1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања;</p> <p>1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући</p>		

	интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења“ или „скандирања“; 1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова; 1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему; 1CJ. 0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју;		
--	---	--	--

Назив наставног предмета: Енглески језик

Циљ наставе енглеског језика у првом разреду је оспособљавање ученике да на енглеском језику комуницирају у усменом облику, на основном нивоу, о темама из њиховог непосредног окружења, као и подстицање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика и олакшавање разумевања других и различитих култура и традиција. Стимулише критичко и креативно мишљење, радозналост и истраживачки дух и омогућава одговарајући социјални и интелектуални развој ученика.

Разред: I

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно,
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Метод	

								ра д а	суматив но оцењива ње, шта пратимо и инструм енти оцењива ња)
--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--

<p>1. Hello Здраво Изразе који се користе за поздрављање, представљање, и основну друштвену комуникацију са вршњацима – <i>Hello! I'm (Betty). What's your name? Hi. My name's Ron. Goodbye. Bye. One, two, three, four, five. Let's play!;</i> песме и приче које се односе на тему. *Кроз ову, као и кроз теме кјо следе, наставник постепено уводи основну комуникацију у учионици на енглеском језику – налоге и упутства, молбе, захваљивања и сл – <i>Open/Close your books, please. Listen and draw/circle... Cut and stick. May/Can I go out, please?</i></p>	3	6	9	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији: поздраве и отпоздраве примењујући једноставна језичка средства; -разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговаре на њих; - разумеју и упућују позиве на заједничку активност; - разумеју упутства и молбе и реагују на њих; - упућују молбе и захвалност; - разумеју и користе формалне и неформалне поздраве и поштују устаљена правила учтивости.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.4. 1.3.1.	Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење	Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монологска, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама.
--	---	---	---	--	--	---	--	---

<p>2. School Школа Описивање предмета. Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>What's this / that? It's a ruler/rubber. What colour is ti? It's (yellow). Is it a computer? Yes, it is. No, it isn't;</i> песме и приче које се односе на тему.</p>	3	5	8	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују предмете из непосредног окружења; - разумеју кратке, једноставне описе предмета из непосредног окружења и реагују на њих; - описују предмете из непосредног окружења користећи једноставна језичка средства; - упуте кратке и једноставне молбе, искажу и прихвате захвалност; - уочавају сличности и разлике у школском животу у циљној култури и код нас. 	<p style="text-align: center;">1.1.1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1.</p>	<p>Комуникац ија Сарадња Компетенц ија за целоживот но учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монологска, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формирања, оцењивања, пројекти.</p>
--	---	---	---	--	---	--	--	---

<p>3. Family and friends Пријатељи и породица Представљање себе и других; тражење и давање основних информација личне природе; изражавање припадања. Речи којима се именују чланови породице и кућни љубимци; језичке структуре <i>Who's this/that? It's my father/mother/grandfather... This is my (dog). Is that your (sister)? Yes, it is. / No, it isn't.</i>; песме и приче које се односе на тему.</p>	3	5	8	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - представе себе и другог; - разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговаре на њих; - постављају питања личне природе; - изразе припадање; - уочавају сличности и разлике у породичним односима и односима према кућним љубимцима у циљној култури и код нас. 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1.	Комуникац ија Сарадња Компетенц ија за целоживот но учење	Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монологска, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формираних оцена, пројекти
--	---	---	---	--	---	---	---	---

<p>4. You and me Ти и ја Тражење и давање основних информа-ција личне природе; бројење до 10; описивање живих бића и предмета; исказивање потреба, осета и осећања. Речи које се односе на тему – <i>happy, sad, hungry, thirsty, fat, thin, small, big</i>; језичке структуре <i>How old are you? I'm (six). Are you (happy)? Yes, I am. / No, I'm not. Is (she) sad? Yes, (she) is. No, (she) isn't. She's (thin). It's (big)</i>; песме и приче које се односе на тему.</p>	4	5	9	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговаре на њих; - постављају питања личне природе; - препознају и именују бројеве до 10; - разумеју једноставне описе живих бића; - описују жива бића и предмете користећи најједноставнија језичка средства; -разумеју свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих - изразе основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; - разумеју и примењују правила учтиве комуникације. 	<p style="text-align: center;">1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1.</p>	<p style="text-align: center;">Комуникац ија Сарадња Компетенц ија за целоживот но учење</p>	<p style="text-align: center;">Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалoшка, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p style="text-align: center;">Посматр ање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровим а, симулац ије у паровим а и групама, задачи у радној свесци, тестови слушања , различит е технике формати вног оцењива ња, пројекти</p>
--	---	---	---	---	--	--	--	---

<p>5. Toys and games Играчке и игре Разумевање и давање једноставних упутстава и налога; изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања; Изразе и речи којима се именују играчке; језичке структуре <i>Stand up. Clap your hands. Come and sit with me. I Have got a (bike). I haven't got a (robot). Have you got a (robot)? Yes, I have. No, I haven't;</i> приче и песме које се односе на тему.</p>	3	5	8	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју кратка и једноставна упутства и налоге и реагују на њих; дају кратка и једноставна упутства и налоге; - разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање / неприпадање, поседовање / непоседовање и реагују на њих; - траже и дају једноставне исказе којима се изражава припадање/ неприпадање, поседовање/ непоседовање</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13.</p>	<p>Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти</p>
---	---	---	---	---	---	--	---	---

<p>6. My body Моје тело Разумевање и давање једноставних упут-става и налога; описивање живих бића. Речи којима се именују делови тела; језичке структуре <i>Touch your nose. (She) has got (two legs). He hasn't got (big feet). Has (it) got three eyes? Yes, (it) has. No, (it) hasn't;</i> приче и песме које се доносе на тему.</p>	3	6	9	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју и реагују на кратке налоге; - дају кратке налоге; - разумеју једноставне описе живих бића; - опишу жива бића користећи једноставна језичка средства; - разумеју и примењују правила учтиве комуникације. 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.3. 2.1.12.	Комуникац ија Сарадња Компетенц ија за целоживот но учење	Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монологска, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)	Посматр ање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровим а, симулац ије у паровим а и групама, задачи у радној свесци, тестови слушања , различит е технике формати вног оцењива ња, пројекти
--	---	---	---	---	--	---	---	--

<p>7. Food Храна Изражавање допадања/недопадања; исказивање учтивих молби и захваљивања. Речи којима се именује храна; језичке структуре <i>I like (apples). I don't like (beans). Two bananas, please. Here you are. Thanks;</i> песме и приче које се односе на тему.</p>	3	7	10	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; -разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; траже мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;</p> <p>- разумеју кратке и једноставне молбе и реагују на њих; - упуте кратке и једноставне молбе; - искажу и прихвате захвалност на једноставан начин; - уочавају сличности и разлике у начину исхране у циљној култури и код нас.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13.</p>	<p>Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формације, оцењивања, пројекти</p>
---	---	---	----	---	--	--	---	--

<p>8. My house Моја кућа Исказивање положаја у простору; описивање предмета; изражавање припадања/неприпадања. Речи којима се именују просторије у стану/кући, намештај и одећа; предлоге за место – <i>in, on, under</i>; језичке структуре <i>Where's the (ball)? It's (in) the wardrobe. Where are the (shoes)? They're (under) the table. His (shoes) are (green).. Her (shirt) is (yellow)</i>; приче и песме које се односе на тему</p>	3	8	11	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставна обавештења о положају у простору и реагују на њих; траже и пружају кратка и једноставна обавештења о положају у простору. - разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање; тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање; - именују земље у којима се енглески говори као матерњи језик.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13.</p>	<p>Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монологска, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формационог оцењивања, пројекти</p>

Стандарди постигнућа:

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.

ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење.

ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме.

ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.).

ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.).

ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства.

ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника.

ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.

ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.

ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на средњем** нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.

ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.

ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.

ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.

ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама.

ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.

ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике.

ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме.

ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.

ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама.

ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.

ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.

ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.

ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.

ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.

ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.

ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).

ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила.

ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.

ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).

ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.

ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.

ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.

ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.

ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на напредном** нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.

ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори развојно и умереним темпом.

ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.

ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама.

ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих развојних текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

- ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.
- ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.).
- ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика.
- ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе.
- ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција.
- ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.
- ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике.
- ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.
- ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама.
- ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикана, информатора и сл.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

- ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност.
- ПСТ.3.1.17. Учествује у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање.
- ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.
- ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима.
- ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.
- ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикана, информатора и сл.
- ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

- ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.
- ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).
- ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.

ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме.

ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.

ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.

ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.

ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.

ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога.

ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.

ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).

ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура.

ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању.

ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик.

ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.

ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема.

ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.

ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

Назив наставног предмета: МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: Циљ учења предмета математика је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: први

Недељни број часова: 5

Годишњи број часова: 180

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

<p>ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИН А И ОБЛИК ПРЕДМЕТ А</p> <p>Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријск а тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријск е фигуре: круг, троугао, правоугаони к, квадрат. Права, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија Тачка и линија. Дуж.</p>	5	6	11	<p>- одређује међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; - упоређује предмете и бића по величини; - уочава и именује геометријске облике предмета из непосредне</p>	1МА.1.2 .1.	<p>- компетенциј а за целоживотн о учење; - комуникаци ја; - решавање проблема.</p>	<p>фронтални, групни, у пару, индивидуални индивидуализов ани.</p>	<p>вербалне (метода усменог излагања, метода дијалога, метода монолога),</p> <p>текстуалне (метода самосталног рада ученика, метода писмене речи, метода решавања задатака),</p> <p>илустративне (цртеж, симбол, скица, схема итд.),</p> <p>демонстрати вне (показивање предмета у функцији циља часа), метода</p>	<p>- Посматрање - Испитивање - Тестирање</p> <p>- Ученички радови - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ченика</p> <p>- Полугодишњ и и годишњи тестови</p> <p>- Критеријумск и тестови</p> <p>- Самооцењив ање ученика</p>
--	---	---	----	---	----------------	---	--	--	--

								сценске комуникације	
<p>Скуп природних бројева</p> <p>Бројање, писање и читање бројева.</p> <p>Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој.</p> <p>Упоредивање бројева.</p> <p>Редни бројеви.</p> <p>Сабирање и одузимање</p>	58	87	145	<p>околине - именује геометријска тела и фигуре; - групише предмете и бића са заједничким својством; - слоаже/разложе фигуру која се састоји од познатих облика; - разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију; - црта праву линију и дуж помоћу лењира; - броји унапред и уназад са прескоком; - чита, записује, и упоређује и уређује бројеве прве стотине и приказује их на бројевној правој; - користи редне</p>	<p>1МА.1.1 .1. 1МА.1.1 .2. 1МА.1.1 .4. 1МА.1.1 .5. 1МА.2.1 .1. 1МА.2.1 .3. 1МА.2.1 .4. 1МА.3.1 .1. 1МА.3.1 .2. 1МА.3.1 .4.</p>	<p>- компетенција за целоживотно учење; - комуникација; - решавање проблема.</p>	<p>фронтални, групни, у пару, индивидуални индивидуализовани</p>	<p>вербалне (метода усменог излагања, метода дијалога, метода монолога), текстуалне (метода самосталног рада ученика, метода писмене речи, метода решавања задатака), илустративне (цртеж, симбол, скица, схема итд.), демонстративне (показивање предмета у функцији циља</p>	<p>- Посматрање</p> <p>- Испитивање</p> <p>- Тестирање</p> <p>- Ученички радови</p> <p>- Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика</p> <p>- Полугодишњи и годишњи тестови</p> <p>- Критеријумски тестови</p> <p>- Самооцењивање ученика</p>

<p>бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. Својства сабирања. Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом. Динар, кованце и новчанице до 100 динара.</p>			<p>бројеве; - разликује парне и непарне бројеве, одреди најмањи и највећи број, претходника и следбеника; - користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика; - сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући поступак; - сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; - раставља број на сабирке и примењује замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања; - решава текстуални задатак са једном операцијом; - разликује</p>				<p>часа), метода сценске комуникације</p>	
---	--	--	--	--	--	--	---	--

				новчане апоене до 100 динара и упоредињихову вредност; - уочава правило и одређује следећи члан започетог низа; -чита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; -мери дужину задатом, нестандардном јединицом мере; -пресликава тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатаког упутства.					
Мерење и мере Мерење дужине нестандардним јединицама	2	4	46		1МА.1.2 .2. 1МА.1.2 .3. 1МА.1.4 .1.	- компетенција за целоживотно учење; - комуникација; -решавање проблема.	-Фронтални - Индивидуални - Рад у пару - Групни рад	-Дијалогска - Демонстративна -Метода графичких и писаних радова - Хеуристичка метода - Илустративна о- демонстративна -	- Посматрање - Испитивање - Тестирање - Ученички радови - Заједничко оцењивање ученика од

мере.							истраживачке - пројектне - партиципативне - кооперативне - примена ИКТ - Метод решавања проблема	стране наставника и ученика - Полугодишњи и годишњи тестови - Критеријумски тестови - Самооцењивање ученика
-------	--	--	--	--	--	--	--	--

Образовни стандарди за крај првог разреда

Ниво образовних стандарда Област	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА			
ГЕОМЕТРИЈА	1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност,	1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни;	

	нормалност, припадност);		
ЛИНИЈЕ	1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност);		
БРОЈЕВИ	1.МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој; 1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања до 100; 1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом; 1МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине;	1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број)и разуме декадни бројни систем; 1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза; 1МА.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције;	1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака; 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени; 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми;
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе; 1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица; 1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама;	1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине;	

Назив наставног предмета: СВЕТ ОКО НАС

Циљ предмета: Циљ учења предмета Свет око нас јесте да ученици упознају себе ,своје окружење и развију способности за одговоран живот у њему.

Разред: први

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструментно оцењивање)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ЈА И ДРУГИ Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне отребе (дисање ,храна,вода ,спавање и	6	3	9	-Препознаје и исказује радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; -правовремено и примерено ситуацији исказује своје основне животне	1ППД. 1.5.1. 1ППД. 2.5.2. 1ППД.	Комуникативна, за учење, за сарадњу,	- Фронтални - Индивидуални -	-метода усменог излагања (монолошка и	Испитивање -

<p>потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу, старости, способностима и интересовањима.</p>				<p>потребе за храном, водом и одласком у тоалет; -се понаша тако да уважава различитости својих вршњака и других људи;</p>	<p>2.5.3. 1ППД. 3.5.1. 1ППД. 3.5.2.</p>	<p>естетичка, за одговорно учешће у демократском друштву, за одговоран однос према околини, компетенција за целоживотно учење, вештина комуникације, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, вештина</p>	<p>Рад у пару - Групни</p>	<p>дијалошка); - текстуална метода; - демонстративна метода; - илустративна метода; - метода писаних радова; - метода лабораторијског рада; - амбијентално учење. - истраживачке - пројектне - партиципативне - кооперативне - примена ИКТ - Метод решавања проблем</p>	<p>Тестирање - Ученички радови - Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика - Самооцењивање ученика - Полугодишњи и годишњи тестови - Критериј</p>
---	--	--	--	--	---	--	----------------------------	---	---

						сарадње, брига за здравље, еколошк а компетен ција, естетска компетен ција.		а	УМСКИ ТЕСТОВИ
ПОРОДИЧНИ ДОМ , ШКОЛА Групе људи: породица, школска заједница ,разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединаца и групе. Празници: породични, ш колски.	8	7	15	-придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; -сарађује са вршњацима у заједничким активностима;	1ППД. 1.5.2. 1ППД. 1.5.3. 1ППД. 2.6.5.	- компетен ција за целожив отно учење; - вештина комуник ације; - рад са подацим а и информа цијама; - дигиталн а компетен ција; - решавањ е проблем а;			

						<ul style="list-style-type: none"> - вештина сарадње; - брига за здравље; - еколошка компетенција; - естетска компетенција. 			
<p style="text-align: center;">ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ</p> <p style="text-align: center;">Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, природних непогода).</p>	4	3	7	<p>Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; Чува своју и школску имовину и имовину других; Прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; Својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; Примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; Чува своју и школску имовину и имовину других; Прати инструкције</p>	<p>1 ППД. 1.2.3. 1 ППД. 1.5.4. 1 ППД. 1.5.5. 1 ППД. 2.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - вештина комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетенција; 			

				<p>одраслих у опасним ситуацијама:поплава, земљотрес,пожар; Својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; Примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - решавање проблем а; - вештина сарадње; - брига за здравље; - еколошка компетенција; - естетска компетенција. 			
<p>ОРЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице:напредназад,лево-десно,горедоле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице:делови дана,обданица и ноћ,дани у недељи,пре,сад,псле,јуче данас,прекјуче,преко сутра.</p>	8	6	14	<p>-снађе се у простору помоћу просторних одредница напред – назад,леводесно,горе-доле и карактеристичних објеката; - одреди време својих активности помоћу временских одредница:делови дана,обданица и ноћ,дани у недељи,пре,сад,псле,јуче,данас,прекјуче, прекосутра.</p>	<p>1ППД. 1.4.2. 1ППД. 1.4.4. 1ППД. 1.4.5. 1ППД. 2.4.1.</p>				

<p style="text-align: center;">ЧОВЕК СТВАРА Човек ради и ствара(материјали и средства за рад,производи људског рада). Материјали за израду предмета(дрво,камен,метал,стакло,гума,пластика,папир,ткаина)и њихова својства(тврдомеко,провиднонепровидно,храпавоглатко).</p>	2	2	4	<p>-посматрањем и опипавањем предметаодреди својства материјала:тврдомеко,провиднонепровидно,храпавоглатко; -учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене; -разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења;</p>	1ППД. 1.1.1 1ППД. 2.3.5.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - вештина комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетенција; - решавање проблема; - вештина сарадње; - брига за здравље; - еколошка компетенција 			
--	---	---	---	---	-----------------------------------	--	--	--	--

						ција; - естетска компетен ција.			
<p>РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ</p> <p>Сунчева светлост и топлота. Основна својства ваздуха: провидност, мирис, кретање. Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег. Облици појављивања воде у природи. Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале. Изглед земљишта: равница, брдо, планина. Изглед земљишта у непосредном окружењу. Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност. Карактеристичне биљке и животиње у непосредном окружењу. Изглед и делови тела биљака. Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, исека та. Човеково тело- делови тела (глава, труп, руке и</p>	3	20	23	<p>- препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; - препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равнице, брда, планине. - идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа; - препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; - препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневним функционисању и сазнавању окружења; - штеди воду и одлаже отпад на одређеном месту; - се понаша тако да не угрожава и животиње у непосредном окружењу; - повезује резултате учења и</p>	<p>1 ППД. 1.1.2. 1 ППД. 1.1.3. 1 ППД. 1.1.4. 1 ППД. 1.1.5. 1 ППД. 1.3.1. 1 ППД. 1.6.1. 1 ППД. 2.1.1. 1 ППД. 2.1.2. 1 ППД. 2.1.3. 1 ППД. 2.1.4. 1 ППД. 2.1.5. 1 ППД. 2.1.6. 1 ППД. 3.1.1. 1 ППД. 3.1.2.</p>				

ноге)и чула(вида,слуха,укуса,м ириса и додира). Значај воде,ваздуха,земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот биљака ,животиња и човека. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде,одлагање отпада на одређена места,брига о биљкама и животињама).				рада са уложеним трудом.					
--	--	--	--	--------------------------	--	--	--	--	--

Образовни стандарди за крај ПРВОГ разреда

Ниво образовних стандарда	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Област			
ЈА И ДРУГИ	1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови;	1ПД.1.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова; 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама; 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности;	1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима; 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују;
ПОРОДИЧНИ ДОМ, ШКОЛА	1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу; 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу;	1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад.	/

ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ	<p>1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе;</p> <p>1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите</p> <p>1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља;</p>	<p>1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса;</p>	/
ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	<p>1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, карактеристични објекти;</p> <p>1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век;</p> <p>1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара;</p>	<p>1.ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела;</p>	/
ЧОВЕК СТВАРА	<p>1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада</p>	<p>1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала;</p>	/
РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ	<p>1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу;</p> <p>1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића;</p> <p>1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и</p>	<p>1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима;</p> <p>1ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи;</p> <p>1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих</p>	<p>1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима;</p> <p>1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића;</p>

	<p>размножавања; 1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића; 1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта; 1ПД.1.6.1. зна основне одлике рељефа и површинских вода;</p>	<p>бића; 1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића; 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту; 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници;</p>	
--	--	---	--

Назив наставног предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ предмета: Циљ учења предмета музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред: први

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање,
	Обрада	Утврђивање/лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

									шта пратим о и инструменти оцењивања)
<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Музичка игра – Иде маца поред тебе; Мачка Ен, тен, тини – Обрада бројалице; Звук – тон ; Коњ има чет’ри ноге – З. М. Васиљевић , обрада песме по слуху ; Две ручице – обрада песме по слуху Ушо меда у дућан – обрада бројалице;</p>	16	8	24	<p>Ученик ће бити у стању да: - изговара у ритму уз покрет бројалице; - пева по слуху песме различитог садржаја; - пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре; - примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; - свира по слуху звучне омотаче и илустрације, ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранж-мане, свирачке деонице у музичким играма; - повезује почетне тонове песама и једноставних наменских песама са бојом а, ритам са графичким приказом; - објашњава својим речима доживљај свог и туђе извођења; - учествује у школским приредбама и манифестацијама.</p>	<p>- компетенција за учење; - естетичка компетенција; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција.</p>	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуална	демонстрација, дијалогска, монолошка, примена ИКТ	<p>- Посматрање - Праћење - Ученички радови - Заједничко оцењивање - Формативно оцењивање и</p>	

<p>Ситна је киша падала – Народна из Шумадије, обрада песме по слуху Обрада темпа, брзо – споро;Зец копа репу – обрада песме по слуху Музички квиз;Јеж – Народна песма, обрада песме по слуху;Пада снежак – П. Коруновић , обрада песме по слуху Авантуре малога Јују – П. Бергамо, обрада песме по</p>																			<p>бележе ње напредо вања ученика</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

<p> слуху Дошла ми бака – Народна песма, обрада песме;Ој, бадњаче – Народна, обрада песме по слуху Химна Светом Сави, обрада песме по слуху Брате Иво – Непознати аутор, Обрада песме по слуху ;На крај села жута кућа – Народна песма, обрада песме по слуху;Ми идемо преко поља – </p>																			
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Народна, обрада песме по слуху Висибаба – В. Астрарцие ва обрада песме по слуху Музичка игра, Саобраћаја ц – Н. Хиба Плива патка преко Саве, обрада бројалице; Киша пада – Народна, обрада песме по слуху Престај, престај, кишице – обрада песме по слуху Ластавица – обрада бројалице</p>																			
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Музичка игра Рибар – В. Томерлин; Сол ми дај – Народна из Србије, обрада песме по слуху Лептир и свет – обрада бројалице;									
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање музике; Слушање музике Ламбра Димитријевић – Медведова женидба; Слушање музике, А. Кораћ – Радост Европе; Слушање музике: Музички разговор;	2	5	7	Ученик ће бити у стању да: - објасни својим речима у тиске о слушаном делу, особи-нетона, доживљај пре гласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; - разликује одабранезвукове и тонове, певање/свирање; - хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; - препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; - повезује музичко дело у односу на његово мјесто у историји, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; -		- компетенција за учење; - естетичка компетенција; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција.			

<p>Дечје музичко стваралаштво Музички разговор Слушање музике Волфганг Амадеус Моцарт – Абецеда;Музика на филму Мала сирена – Под морем Обнављање градива Музички квиз;</p>			<p>поштуједоговоренаправилапонашањап рисушањумузике; - користисамосталноилиузпомоћодрасл их користисамосталноилиузпомоћодрасл их, доступненосиоцезвука.</p>					
<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Јеж – Народна песма, обрада песме по слуху; Музички разговор;Дечје музичко</p>	2	3	<p>Ученикћебити у стању да: - направидечјеритмичкеинструменте; - стваравучнеефекте, покретеузмузику, мањуритми- чкуцелинупомоћуразличитихизвора звукa, ритмичкупратњузабројалице, песме и музичкеигрепомоћураз- личитихизворазвукa, музичкопитање и одговорнари-тмичкимударљкама, једноставнумелодијунакраћизадатитек ст; - изаберепремалитерарномсадржајуодго варајућиммузичкисадржај.</p>		<p>- компетенцијазауче ње; - естетичкакомпетен ција; - комуникација; - решавањепроблем а; - сарадња; -предузимљивост</p>			

стваралаштво Музички разговор Слушање музике Волфганг Амадеус Моцарт – Абецеда;						и оријентација ка пре-дузетништву - дигитална компетенција.			
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

Назив наставног предмета: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ предмета: : Циљ учења предмета ликовна култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Разред: први

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облиц и рада	Методе рада	

									пратимо и инструмент и оцењивања)
<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Читање визуелних инфомација. Илустрација у дечијим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани анимирани филм-традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови,) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова. Знак. Графучки знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучник знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и украшавање.</p>	2	1	3	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката и облицима из природе и окружења; - одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; 		<ul style="list-style-type: none"> - компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције ; - комуникација ; - решавање проблема. 		<p>демонстративна, илустративна, кооперативна наставник-ученик и ученик - ученик)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Посматрање - Испитивање

<p>Невербално изражавање. Мантомима, игре перформанс. Читање визуелних инфомација. Илустрација у дечијим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани анимирани филм-традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови,) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова. Знак. Графучки знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучник знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Мантомима, игре перформанс.</p>			<p>- користи материјал и прибор у складу са инструкцијама; - изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; - преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; - повеже одабрану установу културе са њеном наменом; - поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете</p>					
---	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>Простор. Отворени и затворени простор, природа и простор који је човек обликовао.</p> <p>Карактеристичне визуелне одлике по којима се препознаје врста простора. Значај чувања споменика или значајних објеката у најближем окружењу. Значај уређења простора у којем ученик борави. Уметничка занимања и производи. Сликар-слика, вајар-скулптура, фотограф-фотографија...</p> <p>Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници. Установе културе (биоскоп, музеј, галерија, позориште, библиотека...).</p> <p>Правила понашања и облачења у различитим</p>				<p>установама културе.</p>					
---	--	--	--	----------------------------	--	--	--	--	--

установама културе, договорена правила понашања.									
<p>ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ</p> <p>Облици. Облици из природе, облици које је створио човек, правилни и неправилни облици. Својства облика (цело, део, велико, мало, високо, ниско, краће, дуже, уско, широко, светло,, тамно, обојено, безбојно, једнобојно, шарено, меко, тврдо, глатко, храпаво, обло, рогљасто). Положај облика у простору и у равни (горе, доле, између, испод, у, на, испред, иза, усправно, положено, косо, лево, десно). Кретање. Покретни и не покретни облици. Кретање бића и машина. Смер кретања облика (налево, надесно, нагоре и</p>	12	9	21	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу предмета и облицима из окружења; - одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; - користи материјал и прибор у 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције ; - комуникација ; - решавање проблема. 			<ul style="list-style-type: none"> - Истраживање - Ученички радови 	

<p>надоле). Безбедност у саобраћају-илузија величине покретних и непокретних објеката у односу на удаљеност од посматрача.</p> <p>Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења.</p> <p>Промена осветљености у току дана. Изглед облика и сенке у зависности од осветљењ</p>			<p>складу са инструкцијама</p> <ul style="list-style-type: none"> - изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; - црта на различитим подлогама и форматима папира; - обликује једноставне фигуре од меког материјала; - одабере самостално, начин спајања два материјала; - преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; - преобликује 					
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену.				
<p>ОБЛИКОВАЊЕ Материјал и пробор. Поступци правилног и безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором. Обликовање скулптуре. Обликовање меких материјала поступком додавања. Спајање разноврсних материјала. Обликовање цртежа. Врсте линија (отворена, затворена, права, крива, светла, тамна, широка, уска, дугачка, кратка,</p>	2	4	6	<p>Ученик ће бити у стању да: - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу предмета и облицима из окружења; - одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у</p>		<p>- компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције; - комуникација; - решавање проблема.</p>		<p>- Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика - формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>

<p>непрекината, испрекидана, груба, незна, спирална, таласастна, степенаста...).</p> <p>Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор.</p> <p>Обликовање слике.</p> <p>Боја природних облика и поја облика које је створио човек.</p> <p>Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор.</p> <p>Преобликовање.</p> <p>Предмети иматеријал погодни за преобликовање (оштећени предмети, амбалажа, остатци тканина...).</p> <p>Различите информације као мотивација за стваралачки рад.</p> <p>Природа и непосредно окружење, машта и стварни догађаји, приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и</p>				<p>равни;</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи материјал и прибор у складу са инструкцијама - црта на различитим подлогама и форматима папира; - преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; - доживљаје, утиске, сећања и опажања; - преведе једноставне појмове и информације. 					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

уџбеника, уметничка дела...).									
<p>СПОРАЗУМЕВАЊЕ</p> <p>Читање визуелних инфомација. Илустрација у дечијим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани анимирани филм-традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови,) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова. Знак. Графучки знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучник знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Мантомима, игре перформанс.</p>	4	2	6	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу предмета и облицима из окружења; 		<ul style="list-style-type: none"> - компетенције за целоживотно учење; - естетичке компетенције; - комуникација; - решавање проблема. 			

Назив наставног предмета: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ предмета: Циљ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: први

Недељни број часова: 3

Годишњи број часова: 108

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТ И Вежбе за развој	5	3	8	-примени једноставне, двоставне општеприпре		- Компетенција за целоживотн	групни, рад у пару, индивидуални	метода обучавања, увежбавања, демонстративна,	- Посматрање

<p>снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.</p>				<p>мне вежбе (вежбе обликовања);</p>		<p>о учење; - Естетска компетанциј а.-</p>		<p>објашњавање, спортски тренинг, такмичарски метод</p>	<p>- Испитивање</p> <p>- Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ченика</p> <p>- Ученичке активности</p> <p>- Формативно оцењивање и бележење напредовања ученика</p>
<p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ Ходање: - кратким корацима, -</p>	53	38	91	<p>– правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена</p>		-			

<p>дугим корацима, - у различитом ритму, - ходање са реквизитом, - ходање са променом, правца и смера Техника трчања: - трчање преко препрека, - трчање са променом правца и смера, - брзо трчање 20 m са стартом из различитих почетних положаја, - игре са коришћењем научених облика ходања и трчања. Поскоци у месту. Поскоци у кретању. Скакања удаљ. Скакања увис. Прескакање дуге вијаче. Вежбе скакања и прескакања упором рукама. Игре уз коришћење различитих</p>			<p>кретања; – комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; – примењује правилну технику дисања приликом вежбања; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – игра дечји и народни плес; – користи</p>		<p>Компетенција за целоживотно учење; - Вештина комуникације; - Решавање проблема; - Естетска компетенција; - Вештина сарадње.</p>			
---	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>облика скакања и прескакања. Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис. Вођење лопте. Додавање лопте. Игре са вођењем, додавањем лопте и гађањем у циљ. Пузања на тлу. Пењања. Провлачења. Вис лежећи опружено. Помицања улево и удесно у вису лежећем и вису слободном. Упори. Основни садржаји Основни ставови и положаји. Поваљка на леђима. Став на лопатицама (свећа). Колут напред из чучња у чучањ. Поваљка на стомаку. Састав</p>				<p>основну терминологију у вежбања; – поштује правила понашања на просторима за вежбање;</p>					
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>од научених елемената. Игре са усвојеним вежбама.</p> <p>Проширени садржаји Колут назад из чучња у чучањ, низ косуповршину.</p> <p>Одељенско такмичење са задатом комбинацијом вежби. Ходање по линији.</p> <p>Ходање по шведској клупи.</p> <p>Лагано трчање на шведској клупи или ниској греди. Кратак састав на линији обележеној на тлу, шведској клупи и ниској греди. Вежбе обликовања са реквизитима.</p> <p>Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита.</p> <p>Дизање и ношење предмета и</p>														
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом. Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз пљесак и уз музичку пратњу. Галоп напред. Дечији поскок. Њихање и кружење вијачом или траком. Суножни скокови кроз вијачу са обртањем напред. Народно коло по избору. Комбиновани полигон од усвојених вештина (вежби).</p>									
<p>ФИЗИЧКА ЗДРАВСТВЕН А КУЛТУРА Основни</p>	6	3	9	-поштује мере безбедности током вежбања;		- Вештина комуникације; - Вештина			

<p>термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада победим. Навијам фер.</p>			<p>– одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија фер и бодри учеснике у игри; – прихвати сопствену победу и пораз; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – наведе делове свога тела и препозна њихову улогу; – уочи промену у расту код себе и других; – уочи разлику</p>		<p>за живот у демократском друштву; - Естетска компетенција; - Вештина сарадње; - Брига за здравље.</p>			
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>између здрaвог и болесног стања; – примењује здравствено- хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – схвати значај коришћења воћа у исхрани; – правилно се понаша за столом.</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Назив наставног предмета: ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Циљ предмета: наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања

Разред: први

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>ДИГИТАЛНО ДРУШТВОРазличит изглед дигиталних уређаја. Дигитални уређаји у различитим занимањима. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно изражавање са</p>	11	7	18	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; – наведе неке од животних ситуација у којима дигитални 		<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење; - Дигитална компетенција; - Естетичка компетенција; - Рад с подацима и информацијама; - Сарадња. 	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуална	демонстрација, дијалогска, монолошка, примена ИКТ	Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим задацима; вештине, руковање

<p>дигиталним уређајима и без њих. Комуникација посредством дигиталних уређаја. Дигитални уређај и паметни дигитални уређај. Коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности.</p>				<p>уређаји олакшавају обављање послова; – упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; – упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; – користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); – упореди дигитални и папирни уџбеник; – упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством</p>					<p>алатима и технологијама и извођење радних задатака.</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>дигиталних уређаја;</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе неке од карактеристика „паметног” дигиталног уређаја; - наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине. 				
<p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА</p> <p>Дигитални уређај и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад). Подаци о личности и њихова заштита при комуникацији помоћу дигиталних уређаја. Помоћ у</p>	7	1	8	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; – наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја; 		<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење; - Дигитална компетенција; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини; - Рад с подацима и информацијама; - Сарадња. 		

<p>случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, зло намерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Одговорно руковање дигиталним уређајем (мере физичке заштите, коришћење лозинке).</p>			<ul style="list-style-type: none"> – доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; – наброји основне податке о личности; – објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; – именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, 					
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин;</p> <p>- наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем</p>					
<p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА. Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање корака који воде до решења једноставног проблема. Тумачење постојећих и креирање алгоритама изражених симболима. Уочавање и исправљање грешака у алгоритму.</p>	6	4	10	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; – протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима; – уочи и исправи 		<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Рад с подацима и информацијама; - Естетичка компетенција; - Сарадња. 			

Тумачење понашања дигиталног уређаја у односу на приказани алгоритам.				грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); - доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја.					
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Назив наставног предмета: Верска настава – православни катихизис

Циљ предмета: упознавање ученика са садржајима вере и укључивање у литургијски живот Цркве

Разред: први

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи	Број часова	Исходи	Образовни	Опште и међупредметни	Начин и поступци остваривања програма	Начин провере
----------------	-------------	--------	-----------	-----------------------	---------------------------------------	---------------

садржаји у оквиру теме	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно		стандарди	е компетенције	Облици рада	Методе рада	остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
I – УВОД Упознавање са садржајем програма и начином рада	1	/	1	Упознавање ученика и Вероучитеља ; упознавање ученика са садржајима предмета и начином рада; мотивисање ученика за похађање часова верске наставе			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалошка	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: □ процењивање м реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих

									листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивање м ставова
<p>II - ЗАЈЕДНИЦА КАО ОСНОВ ЖИВОТА</p> <p>☐ приче и слике које приказују породицу ☐ може и прича о „малој породици“ (деца са једним родитељем, или старатељем) ☐ садржаји у вези са животом у школи (нова заједница);</p>	3	1	4	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да опише и објасни значење појма заједнице као и његов однос према њему блиским особама (породици) • моћи да препозна да не можемо једни без других • знати да нас љубав повезује са другима • знати да се правилно осени 		Сарадња	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <p>☐ процењивање м реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;</p>

<p>односи у заједници, правила понашања</p> <p>☐ Божја породица (ко су чланови Божје породице; како се постаје њен члан...)</p>				<p>крсним знаком</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да је Бог Света Тројица (Заједница) • знати да крштењем постајемо чланови Божје породице (Цркве) <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пожелети да чини добро другима (ближњима) у својој заједници • желети да изражава хришћанску љубав према Богу и ближњима 					<p>☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивање м ставова</p>
<p>III - ЗАЈЕДНИЦА ЉУБАВИ БОГА, ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ</p>	<p>4</p>	<p>1</p>	<p>5</p>	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да заједница са Богом почива на слободи 		<p>Одговоран однос према околини</p>	<p>Фронтални, индивидуални</p>	<p>Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална</p>	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и</p>

<p>☐ приче које говоре о томе да када некога волимо, онда га и слушамо</p> <p>☐ како можемо да помогнемо другоме; љубављу чиним добра дела</p> <p>☐ садржаји који говоре и приказују лепоту створеног света</p> <p>☐ песмица: „Ал` је леп овај свет“, Ј.Ј. Змај</p> <p>☐ Бог је цео свет створио из љубави</p>					<ul style="list-style-type: none"> • знати да је послушност израз љубави • моћи да препозна да је даривање плод љубави • моћи да сазна да је молитва разговор са Богом • моћи да усвоји текст молитве Оче наш • знати да је Бог Отац створио свет из љубави • моћи да препозна да је наш живот Божји дар • знати да Бог жели да живимо у заједници са Њим <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • показивати 							<p>остварености задатака и исхода наставе)</p> <p>наставник ће остварити на два начина:</p> <p>☐ процењивање м реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <p>☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивање м ставова</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>жељу да љубав исказује на конкретан начин</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити мотивисан да љубав према Богу изражава молитвом 				
<p>IV - НЕИЗМЕРН А ЉУБАВ БОЖЈА - ХРИСТОС СЕ</p> <p>☐ Новозаветно сведочанство о Христовом Рођењу (препричано и прилагођено)</p> <p>☐ Божићна песма: „Божји, Божић благи дан“</p> <p>☐ Свети Сава –</p>	4	2	6	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна основне догађаје библијске приповести о Христовом рођењу • моћи да препозна и именује главне личности из библијске приче о Христовом рођењу (уз помоћ иконе празника и по кључним 	Естетичка компетенција	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <p>☐ процењивање м реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем</p>

<p>остварени син Бога Оца (кроз љубав и заједницу са Богом, свако од нас постаје као Свети Сава) ☐ Химна Светом Сави</p>			<p>симболима) •моћи да препозна да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави •моћи да усвоји текст (садржај) и мелодију песме (Божић, Божић) • моћи да препозна да је Свети Сава посветио свој живот Богу због љубави према Њему Афективни аспект: По завршетку теме: • код ученика ће се развити</p>					<p>анкетних евалуационих листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивање м ставова</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

				<p>жеља да активно учествује у прослави Христовог рођења</p> <ul style="list-style-type: none"> • код ученика ће се развити жеља да према ближњима подражава пример љубави Светога Саве 				
<p>V - ЦРКВА - ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ</p> <p>☐ Библијско казивање о стварању света</p> <p>☐ Живот првих људи-Божја жеља да свет буде Црква</p> <p>☐ Човек не прихвата Божје дарове-</p>	7	2	9	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> •моћи да опише појединости библијске повести о стварању света • моћи да разликује оно што је Бог створио од онога што је човек направио на примерима из 	Одговоран однос према околини	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <p>☐ процењивање реакције ученика или</p>

<p>непослушност и себичност</p> <p>☐ Прича: “Где је љубав, ту је Бог”, Л.Н. Толстој</p> <p>☐ Прва Литургија (Христови ученици); „Православна читанка“, с. Нина Неранцић и Ана Савковић</p>					<p>непосредног окружења</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати зашто за Бога кажемо да је Творац • моћи да објасни, на елементарном нивоу, повезаност људи и природе • уочити да се у Цркви остварује јединство људи и природе са Богом • знати да у заједници са Богом учествујемо слободно – само ако то желимо (пример Светога Сави и његовог слободног избора) 					<p>прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <p>☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • да се упозна са Литургијом као догађајем (заједничком трpezом) на којем се окупља Божја породица Афективни аспект: <ul style="list-style-type: none"> • код ученика ће се развити жеља да својом послушношћу изражава своју љубав и слободу • ученик ће желети да учествује у Литургији 					
VI – ХРИСТОВА ЛЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ ☐ Јевађељска	3	1	4	Когнитивни аспект: <ul style="list-style-type: none"> • упознати Христово учење као „учење“ о љубави и праштању (на 		Одговоран однос према околини	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и

<p>прича Милостиви Самарјанин ☐ Песмица: „Знаш ли ко те љуби слилно“ ☐ Новозаветно сведочанство о Христовом Васкрсењу (препричано и прилагођено) ☐ Прича: „Добро дрво“ Ш. Силверстејн</p>					<p>примерима из јеванђељски х прича) • препознати и разумети да је права љубав када је показујемо делима • усвојити садржај и мелодију песме „Знаш ли ко те љуби силно“ • бити у могућности да опише појединости библијске повести о Христовом Васкрсењу • препознати и именовати главне личности из библијске приче о Христовом Васкрсењу (</p>							<p>исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ☐ процењивање м реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитавање м ставова</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>уз помоћ иконе празника и по кључним симболима)</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави • моћи да опише прослављањ е Васкрса у својој породици • зн ати обичаје у вези са Васкрсом <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • развијати потребу да делима исказују љубав • развијати жељу да 					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				учествује у припремама за прославу овог највећег хришћанског празника					
<p>VII – НАША БРИГА О СВЕТУ</p> <p>☐ Разне приче о које говоре о служењу човека човеку</p> <p>☐ Човекова брига за очување природе, биљака и животиња</p> <p>☐ Прича Свети Герасим и лав</p> <p>☐ Јордан</p> <p>☐ Приче и слике о кућним љубимцима</p>	5	2	7	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча одабране приче које говоре о Христовој љубави према свету и човеку • на елементарно м нивоу моћи да објасни међусобну повезаност свих људи и природе • препознати и именовати поступке људи који су прожети љубављу према 		Одговоран однос према околини	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <p>☐ процењивање реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <p>☐ провером знања које</p>

				природи, људима и Богу • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православно г катихизиса 1. разреда основне школе Афективни аспект: • развијати жељу да се брине о биљкама и животињама и целокупној природи					ученици усвајају на часу и испитаивање м ставова
--	--	--	--	---	--	--	--	--	---

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Разред: I

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења *A magyar nyelv – anyanyelvőpolás* tanításának célja, hogy a szerb nyelvű tagozatra járó magyar anyanyelvőtanulók elsajátítsák a magyar nyelv alapvető nyelvhasználati szabályait, és megfelelő módon tudják magukat kifejezni szóban és írásban, tudatosuljon bennük az anyanyelv fontosságát a nemzeti identitás megőrzés szempontjából.

п.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђивање	свега
1.	Nyelvi kultúra	24	24	48
2.	Irodalom	7	7	14
3.	Nyelvismeret és nyelvhelyesség	5	5	10
укупно		36	36	72

Кључни појмови: nyelvi kultúra, irodalom, nyelvismeret és nyelvhelyesség.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<ul style="list-style-type: none"> - elsajátítja a helyes kiejtést, hangsúlyt, hanglejtést; - pontosan artikulál, beszéde tagolt, érthető és közepes tempójú; - helyesen ejti ki a rövid és a hosszú magán- és mássalhangzókat; - részt vesz az irányított és a szabadon folytatott beszélgetésben; - szóbeli üzenetet fogalmaz meg, megfelelő szavakkal; - történetet mond el kép/képsor és saját élménye alapján; - kívülről/fejből mond rövid népköltészeti alkotást; gyermekverset; - képes egyszerű beszédhelyzetek eljátszására; - a felolvasott rövid szöveggel kapcsolatban tud a feltett kérdésekre vála- szolni (elmesélni a szöveg tartalmát); - figyelemmel kíséri és megérti a szöveget a bemutató olvasás során. 	<p>NYELVI KULTÚRA</p>	<p>Szókincsfejlesztő és mondatalkotási gyakorlatok. Az életkornak megfelelő rövid, mesék, történetek. Irányított és szabadon folytatott beszélgetés (párbeszéd). A beszélgetés szabályai. Szóbeli üzenet. Elmesélés, elbeszélés és leírás. Az irodalmi szöveg előadása. Dráma- és dramatizált szövegek, színpadi improvizációk. Jelenetek előadása és bábozás. Beszélgetések, szituációs és nyelvi játékok. Valós vagy szimulált helyzetek. A hallgatás üzenete. Audiovizuális lejegyzések. A meghallgatást, másokra figyelmet fejlesztő játékok.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók beszédének fejlesztése a pedagógus által történő irányított beszélgetés során lehetséges, így kommunikációjukat tökéletesítik. - A gondosan kiválasztott szöveg vagy szövegrészlet memoriterként való alkalmazásának célja a szókincs gazdagítása és a helyes beszéd. - A szókincs gazdagítása a következőképpen valósul meg: a megfelelő szóhasználattal a beszéd során, ismeretlen (újabb) szavak elsajátításával és alkalmazásával, valamint egy-egy szó jelentéstartományának kiszélesítésével. - A tanulók beszédkulturáját játékos aktivitásokkal (tevékenységekkel) tanácsos fejlesztheteni. - A játékokat a tanulók érdeklődésének és a tananyag kontextusának megfelelően kell megválasztani. - A tanító/tanár ösztönözze a tanulókat, hogy a feltett kérdésre a válaszukat mondatokkal fejezzék ki, természetes beszéddel, helyes kiejtéssel. - A kommunikációs partner meghallgatása a kommunikáció lényeges eleme. A tanító/tanár tanulókat arra utasítja, hogy figyelmesen és kulturált módon hallgassák meg társukat.
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ</p>				

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;

слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none"> - megkülönbözteti a verset és a mesét; - időrendbe helyezi az eseményeket; - felismeri a szereplőket, és meg tudja különböztetni őket a pozitív és anegatív tulajdonságaik alapján. 		<p>ISKOLAI OLVASMÁNYOK (a tanító/tanár olvassa vagy mondja el őket, a felsorolás tájékoztató jellegű)</p> <p>Költészet Zelk Zoltán: <i>Ákombákom</i> Weöres Sándor: <i>Haragosi/Kocsi és vonat</i> Gazdag Erzsébet: <i>Mesebolt</i> Kassák Lajos: <i>Testvérek</i> Csoóri Sándor: <i>Tavaszi bodzavérs</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Tavaszi felhők</i> Varró Dániel: <i>Andris beszélget az állatokkal (részlet)</i></p> <p>Próza Népmese: <i>A kis gida</i> Mészöly Miklós: <i>A tíz testvér</i> Népmese: <i>A róka és a kacsák</i></p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>- Az irodalomra vonatkozóan az ajánlott szövegeket a tanulók a tanév folyamán fogadják be (a tanító/tanár felolvasása alapján). - A tanító/tanár az iskolában különböző szövegtípusokkal ismerteti meg a tanulókat. - A tanulók könnyen felfedezik a szövegekben az események időrendi sorrendjét, meghatározzák az esemény helyét és idejét, valamint felfedezik az ok-okozati összefüggéseket, következtetéseket vonnak le.</p>

<p>IRODALOM</p>	<p>Móricz Zsigmond: <i>A török és a tehenek</i> Adaptált szövegek (A tanító/tanár szóbeli közlése) A három hangya A két okos csacsi A három kismacska Egérmese A farkas és a sün A róka és a varjú Népköltészeti alkotások: köszöntők, sorolók, mondókák, népi gyermekjátékok.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók elsajátítanak bizonyos irodalomelméleti alapfogalmakat is (vers, mese, szerplő, tanmese stb.), és ez arra ösztönzi őket, hogy megfigyeljék a mű szereplőit (azok tulajdonságait és cselekedeteit), érzelmi állapotaikat (bánatos, vidám), és különbséget tegyenek a jó és a rossz/gonosz fogalmak között. - A tanulónak meg kell különböztetnie a verset, a mesétől. - Szoktatni kell a tanulókat arra, hogy felfedezzék a számukra ismeretlen szavakat, megkérdezzék a tanítótól azok jelentését, hogy minél pontosabban megértsék a szöveg értelmét. - A tanulók válaszaikat egyéni képességeiknek megfelelően adják meg: mondatok, összefüggő mondatok vagy rövid szöveg formájában. - A témák feldolgozásakor a párbeszéd, a bábozás, a szituációs játékok a tanulókat számos kreatív tevékenységre motiválják. - A tanítónak/tanárnak folyamatosan, minden órán, új szavakkal kell hogy gyarapítsa a tanulók szókincsét, amelyeket a gyakorlás soránbe is építenek szókincsükbe. Emellett fejlesztenie kell az elsősök szövegértés képességét is.
-----------------	--	--	---

--	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	------------------------------	-----------------	-----------------------------------	--

<p>– megkülönbözteti a hangot, a szót és a mondatot; – helyesen, megfelelő hangsúllyal és hanglejtéssel ejti ki (mondja ki) a szerkezeti egységeket.</p>	<p>NYELVISMERTÉST ÉS NYELVHELYESSÉGET</p>	<p>A közlő, kérdő és felszólító mondatok. A hangok helyes kiejtésére.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>– A nyelvet rendszerként kell bemutatni a tanulóknak. – A hallás- és a beszédgyakorlatok folyamán a tanulók anélkül figyelik meg a nyelvi jelenségeket, hogy azokat megneveznék. Ezáltal megalapozzák a nyelvről szerzett tudás további elmélyítését a következő osztályokban. – A morfológia alapjait a tanulók azáltal sajátítják el, hogy azonosítják a szót mint a hang és a mondat közötti nyelvi egységet. A szót mindig a mondaton belül kell megfigyeltetni. – A mondat kiejtésekor felhívjuk a tanulók figyelmét a hanglejtésre, különösen a kérdő mondatok esetében. Különös figyelmet kell szentelni a hangok helyes kiejtésének. – Az anyanyelvápolás alapelve szerint a tanulóknak olyan szintű nyelvtani tudást kell elérniük, hogy ismereteiket új beszédhelyzetekben alkalmazni tudják.</p>
--	---	---	---	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава ostvarenost ishoda;</p>	<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>

План провере оставрености исхода-план евалуације

	Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време
	<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Усмено испитивање; · Писмено испитивање; · Посматрање понашања ученика; · Редовно доношење домаћег задатка; <p>Прегледање свеске;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика. 	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневн о бележење током године</p>
		<p>-Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>

<p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери показује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске
			године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

Ангажовање ученика у настави:	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)</p> <p>– показује делимични степен активности</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).</p> <p>- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности догађају.</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	По потреби
		<p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова.</p> <p>-Формативно оцењивање.</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано;</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима; - Учествује, помаже другима, израђује</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

<p>Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	
---	---	--	---	--

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Школски програм.

први разред

Русински језик са елементима националне културе

Циклус: први

Разред: 1

Наставни предмет: Русински језик са елементима националне културе

Недељни и годишњи фонд часова: 2 / 72

Циљ: Циљ наставе и учења русинског језика са елементима националне културе је постићи такав степен развоја комуникативних способности ученика да би он иго примењивао вештине изговарања у стандардним и стручним комуникативним ситуацијама/ у складу са тематским минимумом и у писаној форми/, неговао и културни идентитет, етичко самопоштовање и упознавање ученика са елементима традиције, културе и обичаја Русина.

Програм наставе и учења	Исходи	Начин остваривања	Међупредметне компетенције	Стандарди постигнућа
<p>ШКОЛСКА ЛЕКТИРА</p> <p>Поезия</p> <p>Гавриїл Костельник, <i>Стари але здрави</i></p> <p>Мелания Павлович, <i>Жимно було</i></p> <p>Янко Олеяр, <i>Музика,</i> <i>Заячки</i></p> <p>Михал Симунович, <i>Цо то моц</i></p> <p>Мелания Римар, <i>Розчитованя</i> (вибор)</p> <p>Народна писньочка, <i>Цица и Амалка</i></p> <p>Розчитованя и загадки (вибор)</p> <p>Руска народна писня по вибору</p> <p>Проза</p> <p>Черешњов квиток</p> <p>Учебник пестованя руского языка, Яков Кишюгас</p> <p><i>Ручник</i></p> <p><i>Мачка</i></p> <p><i>Вовк</i></p> <p><i>Божа катичка</i></p> <p><i>Заяци</i></p> <p><i>Рада</i></p> <p><i>Пчоли</i></p>	<p>-препознати причу,песму и драмски текст</p> <p>-одредити главне ликове и уочити разлику међу позитивним и негативним ликовима</p> <p>-препознати загонетку</p> <p>-разликовати глас,реч и реченицу</p> <p>-напамет изговарати кратке књижевне текстове</p> <p>-учествовати у сценском извођењу текста</p> <p>-учествовати у културно – уметничким манифестацијама/и као учесник и као посматрач/</p> <p>-лепо захвалити и замолити за помоћ</p> <p>-с пажњом слушати саговорника</p> <p>-разумети појам националне припадности и поштовати припаднике других народа</p>	<p><u>Облици:</u> фронтални,индивидуални, рад у пару,групни рад</p> <p><u>Методе:</u> вербална(монолог,дијалог),и лустративно-демонстартивна, практичан рад и радионица, игровне активности</p> <p><u>Средства:</u> слике, апликације, уџбеник, илустрације, ЦД</p> <p><u>Активности ученика:</u> уочава, именује,чита, препознаје, открива, комуницира, разуме, упоређује, одговара на постављена питања,</p> <p><u>Активности наставника:</u> Подстиче, осмишљава, пом аже, партнер у дијалогу, партнер у активности, инспирише, раз говара, указује, уважава труд, показује, учествује, подстич е, мотивише, помаже у раду, објашњава, одабира садржај, одабира методе, одабира средства, бира текстове, коригује, вреднује , прати ефекте, оцењује, образлаже</p>	<p>1) компетенција за учење;</p> <p>2) одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>3) естетичка компетенција;</p> <p>4) комуникација;</p> <p>5) одговоран однос према околини;</p> <p>6) одговоран однос према здрављу;</p> <p>7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>8) рад са подацима и информацијама;</p> <p>9) решавање проблема;</p> <p>10) сарадња;</p> <p>11)дигитална компетенција</p>	<p>/</p>

<p><i>Бицигла</i> <i>На стред драги</i> <i>Кутатовац</i> <i>Табличка 1, 2</i> Народна приповедка, <i>Дідо и цвигла</i> Басна <i>Лев и миш</i></p> <p>Драмски тексти Драмски тексти зоз часописа за дзеци <i>Заградка</i> (вибор)</p> <p>Популарни и информативни тексти Вибор зоз илустрованих дзецинских енциклопедийох Вибор популарних и информативних текстох зоз часописа за дзеци <i>Заградка</i></p>	<p>-усвојити правилан однос према матерњем језику и језику других народа</p> <p>-знати сличности између русинског и српског језика</p> <p>-интерпретација песама које се односе на празнике или годишња доба</p>			
<p>Вигваряне гласох хтори школяром представяю почержкоц: <i>з, х и д', т'</i>. Приповедане о подійох з родителського дому, школи; приповедане по слики и плану у форми питаньох. Розликоване виреченьох як обвисценя, питаня и розказу з вигваряньом</p>	<p>-правилно изговарати кратке и потпуне реченице</p> <p>-усмено препричати текст</p> <p>-усмено причати по задатим сликама и о догађајима</p> <p>-усмено описивати предмете из непосредног окружења</p>			

<p>(интонацію) и їх препознаванє на слух. Традиційна руска народна култура. Подоба школяра; знац ше представиц, вириповедац дацо о себе и своєй фамелиї, о товаришови, вириповедац о своєй омиленей животинї, бависку. Драмски, драматизовани тексти, сценски обробок. Збогацованє словніка. Бешедни ситуації и язични бависка. Реални и симулативни ситуації. Аудио-визуелни записи Литературни тексти чита наставнік або ше емітує аудио-визуелни запис Нелитературни тексти: текст зоз таблічки, розпорядок годзинох, уходніца, поволанка и друге. Информативни тексти: правила справованя у школи, живот у нашим околїску, енциклопедия</p>	<p>-правилно користити нове речи у свакодневном говору</p> <p>-правилно изговарати специфичне гласове у свакодневној конверзацији</p> <p>-напамет изговарати кратке књижевне текстове</p> <p>-учествовати у сценском извођењу текста</p> <p>-учествовати у културно – уметничким манифестацијама/и као учесник и као посматрач/</p> <p>-лепо захвалити и замолити за помоћ</p> <p>-с пажњом слушати саговорника</p> <p>-интерпретација песама које се односе на празнике или годишња доба</p> <p>-учествовати у дечијим драмским игроказима у складу са својим узрастом</p> <p>-упознати традиционалне</p>			
---	--	--	--	--

за дзеци.	<p>русинске обичаје/Божић,Ускрс/и упознати традиционална јела</p> <p>-уочавати разлике између русинских и српских народних обичаја</p> <p>-разликовати и користити обавештајне,упитне и узвичне реченице</p> <p>-правилно изговарати гласове русинског језика</p> <p>-користит једноставне реченице о себи и о блиским и познатим особама</p> <p>-постављати једноставна питања и одговарати на њих</p> <p>-интерпретација песама које се односе на празнике или годишња доба</p>			
-----------	---	--	--	--

Наставник:

Славица Мали

Директор:

Раденко Шимун

ДРУШТВЕНО-ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНО-СПОРТСКЕ, И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ (СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ)

Општи
циљеви и
задачи

Развијање љубави према матерњем језику и потреби да се он негује и унапређује;
-Развијање смисла и способности за правилно, течно, економично усмено и писмено истраживање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
-Развијање поштовања према културној баштини и потреби да се оно негује и унапређује;
-Развијање интересовања музичке осетљивости и креативности;
-Развијање ученичких ликовних и визуелних способности;
-Развијање моторичких способности ученика;
-Подстицање и развој учениковог стваралачког мишљења и деловања;
-Задовољавање основних дечјих потреба за играма и кретањем.

Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начиностваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Друштвене активности: Активности поводом обележавања: Дан планете Земље, Дан борбе против пушења, Дан заштите животне средине, Дружимо се са великим Вуком	3	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонтираа, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
2.	Техничке активности: - уређење школског простора - Израда честитки ,слика, рамова или беџева поводом значајних датума - Израда костима	11	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонтираа, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
3.	Хуманитарне активности -Акције поводом Дечје недеље -Јесењи и пролећни	3	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује,	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се,	посматрање праћење ангажовања ученика

	<p>крос -Помоћ болесном другу -Помоћ старим особама</p>		<p>Слуша, Емпатише, Демонстрираа, Посматра, Прати</p>	<p>Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се,</p>	<p>продукти ученикових активности белешке задовољство ученика</p>
4.	<p>Културне активности Посете: -позоришту - музеју - учествовање и организовање активностима поводом празника и прослава</p>	15	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрираа, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује, Размењује, Глуми, Артикулише, Сарађује</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика</p>

5.	Спортске активности Организовање спортских такмичења одељенска међуодељењска	4	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрираа, Посматра, Прати	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се,	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
----	--	---	--	--	--

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Општи циљеви и задаци	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање на сарадњу и дружење међу децом - правила понашања у групи, друштву, у школи - уочавање различитог одевања у зависности од прилике - развијање љубави према другу или другарици - препознавање правих животних вредности и подстицање оптималног развоја личности - остваривање активног односа и узајамне сарадње школе-продице-заједнице - препознавање правих животних вредности - правила понашања у групи, друштву, на улици, у саобраћају, на излету, на екскурзији... - подстицање ученика на постизање бољег успеха у школи - стицање знања о здравим стилевима живота - формирање ставова и понашање ученика у вези са здрављем и здравим начином живота - унаређивање хигијенских услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље - стицање знања о рађању, репродукцији и полним разликама - развијање хуманих односа међу људима - пораст нивоа свести о различитом понашању као „узрочнику“ низа здравствених проблема 				
	Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања	
			Активности наставника	Активности ученика	

					исхода
1.	<p>ПОРОДИЦА И ШКОЛА</p> <ul style="list-style-type: none"> - правила понашања у школи - упознајемо ученичке организације, колективе ученика - упознавање и представљање правила лепог понашања - зашто се тучемо, тужакамо, називамо ружним речима - како се дружимо у породици - рад деце у породици, помоћ старијима без обзира на полне разлике - какав успех постижемо у школи - да ли је оцена мерило знања 	10	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује Евоцира</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица
2.	<p>ДРУЖЕЊЕ И ПРОСЛАВЕ ПРАЗНИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дан школе - Дечја недеља - Нова година - 8. март 	10	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра,</p>	<p>Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује,</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица

	<ul style="list-style-type: none"> - Свети Сава - одевање у различитим приликама - идемо на излет - екскурзија - намењујем песму, изреку, бајку другу или другарици - погоди чиме се бавим 		Прати	Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује	
3.	<p>ИСХРАНА, ХИГИЈЕНА И ЗДРАВЉЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - правила здраве исхране - болести услед неправилне исхране - здравствени радници и здравствене установе - лична хигијена, хигијена простора и околине - путеви преношења болести (капљична инфекција, прљаве руке, храна, инсекти) - шта за тебе значи бити здрав 	5	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Црта</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица
4.	<p>СЕКСУАЛНО ВАСПИТАЊЕ, БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - постоје ли разлике у игри дечака и девојчица 	6	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Посматра,</p>	<p>Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује,</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица

	<ul style="list-style-type: none"> - болести зависности (алкохол, дуван и дрога) - развој и сазревање личности - како сам дошао на свет - шта је ХИВ инфекција - шта знам о штетности никотина и алкохола 		Прати	Сакупља, Уређује, Препознаје, Игра се, Уређује, Размењује, Сарађује	
5.	<p>ПРВА ПОМОЋ</p> <ul style="list-style-type: none"> - опасности при непрописној употреби воде, ватре, плина и струје - управљање љутњом - живот без страха и панике - стрес и психолошка прва помоћ - моја душевна задовољства 	5	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Игра се	<p>посматрање разговора</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица

Допунска настава

Општи циљеви и задаци	<ul style="list-style-type: none"> - објашњавање граматичке јединице која је ученицима слабијих језичких способности и могућности посебно тешка или нејасна - објашњавање лексичке јединице која је ученицима слабијих језичких способности и могућности посебно тешка или нејасна - оспособљавање ученика слабијих језичких способности и могућности да кроз додатна вежбања стекну самопоуздање неопходно за израду писмених задатака - оспособљавање ученика слабијих језичких способности и могућности да усвоје одређене технике самосталног учења
-----------------------	---

Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Почетно читање и писање	18	пратити, охрабрује, помаже, омогућује ученицима да сами изводе закључке, мотивише, подстиче ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују научено	активно приступа при усвајању новог градива и изради задатака на часу, практично примењује стечена знања, самопроцењује напредак, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство	Посматрање Испитивање Тестирање

Допунска настава

Општи циљеви и	- објашњавање математичке јединице која је ученицима слабијих математичких способности и могућности посебно тешка или нејасна - оспособљавање ученика слабијих математичких способности и могућности да кроз додатна
----------------	--

задаци	вежбања стекну самопоуздање неопходно за израду писмених задатака - оспособљавање ученика слабијих математичких способности и могућности да усвоје одређене технике самосталног учења				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Геометрија	2	пратити, охрабрује, помаже, омогућује ученицима да сами изводе закључке, мотивише, подстиче ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују научено	активно приступа при усвајању новог градива и изради задатака на часу, практично примењује стечена знања, самопроцењује напредак, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство	Посматрање Испитивање Тестирање

2.	Бројеви до 100	15			
3.	Мере и мерења	1			

ДРУГИ РАЗРЕД

Назив наставног предмета: Српски језик

Циљ предмета:

Циљ наставе и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Разред: 2.

Недељни број часова: 5

Годишњи број часова: 180

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање,
	Обрада	Утвр/лаб.ве жбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

									шта пратимо и инструменти оцењивања)
<p>Учење другог писма</p> <p>Друго писмо латиница (штампана и писана слова); Разумевање причитаног кроз одговоре на питања</p>	24	21	45	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: влада основном техником читања и писања латиничког текста; Пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном);</p>	<p>1CJ.1.2.1; 1CJ.1.2.2; 1CJ.1.2.5; 1CJ.1.2.6; 1CJ.1.2.8; 1CJ.1.3.1; 1CJ.1.3.2; 1CJ.1.3.5; 1CJ.1.3.10; 1CJ.2.2.1; 1CJ.2.2.2; 1CJ. 2.2.3; 1CJ.2.2.7; 1CJ.2.2.8; 1CJ.2.2.9; 1CJ.2.2.10; 1CJ.2.3.2; 1CJ. 2.3.9.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема.</p>	<p>Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару</p>	<p>Вербално – текстуална метода, илустративно – демонстративна метода, дијаложка метода, монолошка метода, метода писаног рада, репродуктивна, Амбијентално учење, Метода активног учења,</p>	<p>Посматрање домаћи задаци, усмено испитивање писмено испитивање ученички радови контролне вежбе диктат</p>

								Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова	
Књижевност ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма: Да вам певам шти истина није/Мишја моба Народна песма:Мајка Јову у ружи родила/Санак иде низ улицу Ј.Ј. Змај: Пролећница/Хвала Војислав Илић: Први снег Б. Ђопић: Огласи „Шумских новина“ – одломци,	48	22	70	Разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; Одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; Одреди редослед догађаја у тексту; уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; Разликује стих и строфу; Уочи стихове који се римују; Објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; Чита текст поштујући интонацију	1CJ.1.5.3; 1CJ.1.5.4; 1CJ.2.5.4; 1CJ.2.5.5; 1CJ.3.5.1; 1CJ.3.5.2; 1CJ.3.5.3; 1CJ.2.5.2.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема.	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	Вербално – текстуална метода, илустративно – демонстративна метода, дијалогска метода, монологска метода, метода писаног	Иницијално тестирање посматрање домаћи задаци усмено испитивање писмено испитивање ученички радови контролне вежбе диктат учешће на школским

<p>Болесник на три спрата Д. Радовић: Лепо је све што је мало/ Мама Д. Лукић: Школа/Равнотежа Мирослав Антић: Тајна Душко Трифуновић: Два јарца Григор Витез: Дохвати ми, тата, мјесец Александар Сергејевич Пушкин: Бајка о рибару и рибици (читање у наставцима) Проза</p> <p>Н. прича: Свети Сава, отац и син/Свети Сава и отац и мати са малим дететом Н. прича: Седам прUTOва Н.басна: Бик и зец/Коњ и магарац Доситеј Обрадовић: Пас</p>				<p>реченице/стиха; Изражајно рецитије песму; Изводи драмске текстове; Износи своје мишљење о тексту;</p>				<p>рада, репродуктивна, амбијентално учење, метода активног учења, метода читања и рада на тексту метода практичних радова</p>	<p>приредбама</p>
---	--	--	--	---	--	--	--	---	-------------------

и његова сенка / Коњ и магаре Д. Максимовић: Бајка о лабуду Гроздана Олујић: Шаренорепа Градимира Стојковић: Деда Милоје Мирјана Стефановић: Златне рибице не праве штету Ђани Родари: Кад дедица не зна да прича приче Су Ју Ђин: Свитац тражи пријатеља Феликс Салтен: Бамби (одломак по избору) Драмски текстови Александар Поповић: Два писма Ана Миловановић: Слатка математика Гвидо Тартрља: Оцене									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Тоде Николетић: Шума живот значи Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Доситеј Обрадовић – баснописац), Никола Тесла 8приче из детињства), знаменита завичајна личност идр.</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <p>1.Избор из кратких народних умотворина (загонетке, пословице, брзалице, питалице,</p>															
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>разбрајалице) 2. Ханс Кристијан Андерсен: Принцеза на зрну грашка, Царево ново одело, Девојчица са шибицама 3. Десанка Максимовић: Ако је веровати мојој баки, Прстен на морском дну, Бајка о трешњи, Сликарка зима, Како су пужу украли кућу, Три патуљка, Чика- Мраз, Божић- Батини цртежи, Траве говоре бакиним гласом, Орашчићи- палчићи, Кћи вилиног коњица, (три бајке по избору ученика) 4. Љ. Ршумовић: избор из збирке песама Ма шта ми рече (Једног дана, Др, Десет љутих гусара,</p>									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Ишли смо у Африку, Ако желиш мишице, Уторак вече ма шта ми рече, Има један, Телефонијада, Дете, Вуче, Вуче бубо лења, Вук и овца)</p> <p>5. Драгомир Ђорђевић, избор песама (Кад сам био мали, Бабе су нам сјајне, Рецепт за деду, Све су мајке, Ја сам био срећно дете, Једном давно ко зна када, Првоаприлска песма, Ми имамо машту, Тајанствена песма, Бити пекар то је сјајно, Успон једног лава, Стонога, Вештице су само трик)</p> <p>6. Избор из кратких прича за децу: Бранко</p>															
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Стевановић Прича из ормана, Весна Видојевић Гајевић, Бркљача, Дејан Алексић Једном је један дечко зевнуо</p> <p>Књижевни појмови: Стих, строфа, рима; Народна успаванка; басна; бајка; тема, место и време збивања, редослед догађаја; главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци); лица у драмском тексту за децу; глас и слог; самогласници и сугласници. Врсте речи: Именице (властите и заједничке); род и број именица;</p>									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>глаголи; глаголска времена: прошло, садашње, будуће време; потврдни и одрични глаголски облици; придеви (описни); бројеви (основни и редни). Реченице: обавештајне, упитне, заповедне и узвичне. Потврдне и одричне реченице</p>									
<p>Језик</p> <p>Велико слово: писање назива држава, градова и села (једночланих и вишечланих) и једночланих</p>	23	17	40	<p>Разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; Разликује врсте речи у типичним случајевима; Одређује основне граматичке категорије именица и глагола; Разликује реченице по</p>		<p>Комуникатив на компетенција, компетенција за учење,</p>	<p>Фронта лни, индиви дуални, групни, рад у</p>	<p>Вербално – текстуална метода, илустратив но – демонстрат ивна метода,</p>	<p>Иницијално тестирање посматрање домаћи задаци усмено</p>

<p>географских назива.</p> <p>Спојено и одвојено писање речи: писање речце ли и речце не уз глаголе.</p> <p>Интерпункција: тачка (на крају реченице и иза редног броја); две тачке и запета у набрајању; писање датума арапским и римским цифрама.</p> <p>Писање скраћеница: (мерне јединице и опште скраћенице ОШ, бр., итд., стр. и нпр.).</p>				<p>облику и значењу;</p> <p>Поштује и примењује основна правописна правила;</p>	<p>1CJ.1.3.3;</p> <p>1CJ.1.3.4;</p> <p>1CJ.1.3.5;</p> <p>1CJ. 1.3.8.</p>	<p>компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, решавање проблема.</p>	<p>пару</p>	<p>дијалогска метода,</p> <p>монологска метода,</p> <p>метода писаног рада,</p> <p>репродуктивна метода,</p> <p>Метода активног учења</p> <p>Метода читања и рада на тексту</p> <p>Метода практичних радова</p>	<p>испитивање</p> <p>писмено испитивање</p> <p>ученички радови</p> <p>контролне вежбе</p> <p>диктат</p>
<p>Језичка култура</p> <p>План за препричавање</p>	4	21	25	<p>користи различите облике усменог и писменог изражавања</p>	<p>1CJ.0.1.1;</p> <p>1CJ.0.1.2;</p>	<p>Комуникатив</p>	<p>Фронта</p>	<p>Амбијентално учење,</p>	<p>Иницијално тестирање</p> <p>посматрање</p> <p>домаћи задаци</p>

<p>кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања. План описивања на основу непосредног посматрања. Правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање. Језичке вежбе: загонетке, ребуси, укрштене речи, осмосмерке, асоцијације састављање реченица, проширивање задатих реченица. Лексички-семантичке вежбе: дописивање реченица, опис бића и предмета. Сценско</p>				<p>препричавање, причање, описивање; правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); изражајно чита ћирилички текст.</p>	<p>1CJ.0.1.3; 1CJ.0.1.4; 1CJ.0.1.5; 1CJ.0.1.6; 1CJ. 0.1.7; 1CJ.0.1.8; 1CJ.1.3.7; 1CJ.1.3.9; 1CJ.2.3.4; 1CJ.2.3.5; 1CJ.2.3.8.</p>	<p>на компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема.</p>	<p>лни, индивидуални, групни, рад у пару</p>	<p>Вербално – текстуална метода, илустративна – демонстративна метода, дијалогска метода, монолошка метода, метода писаног рада, репродуктивна метода, метода запажања и показивања метода читања и рада на тексту, метода активног</p>	<p>усмено испитивање писмено испитивање ученички радови контролне вежбе диктат</p>
--	--	--	--	--	--	---	--	---	--

приказивање драмског/драмат изованог текста.								учења	
--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

КЊИЖЕВНОСТ

Основни ниво

1СЈ.1.2.5. одређује основну тему текст

1СЈ.1.2.8.. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате.

1СЈ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну);

1СЈ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту.

Средњи ниво

1СЈ.2.2.7.изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну пове-заност догађаја на основу поступака јунака/ актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.

1СЈ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине – пословице, загонетке, брзалице);

1СЈ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми;

1СЈ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту;

1СЈ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту);

1СЈ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога;

1СЈ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту.

Напредни ниво

1СЈ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст;

1СЈ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту;

ГРАМАТИКА

Основни ниво

1CJ.1.3.3 почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком

1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе

1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе);

1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица);

1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне).

Средњи ниво

1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, њ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалној позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању

1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе);

1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу;

1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго;

1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне);

1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику.

Напредни ниво

1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе).

1CJ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму: заједничких именица према броју, а глагола, придева и заменица према роду и броју

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Основни ниво

1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике;

1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања;

1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља;

1CJ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став.

1CJ.1.2.3 препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту;

1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице;

1CJ.1.3.2. уме да се потпише; 1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком;

1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре;

1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи);

1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.);

Средњи ниво

1CJ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије;

1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст;

1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синониме (нпр. да избегне понављање);

Напредни ниво

1CJ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.);

1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста).

Назив наставног предмета: Енглески језик

Циљ наставе енглеског језика у другом разреду је оспособљавање ученике да на енглеском језику комуницирају у усменом облику, на основном нивоу, о темама из њиховог непосредног окружења, као и подстицање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика и олакшавање разумевања других и различитих култура и традиција. Стимулише критичко и креативно мишљење, радозналост и истраживачки дух.

Назив наставног предмета: Енглески језик

Циљ наставе енглеског језика у другом разреду је оспособљавање ученике да на енглеском језику комуницирају у усменом облику, на основном нивоу, о темама из њиховог непосредног окружења, као и подстицање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика и олакшавање разумевања других и различитих култура и традиција. Стимулише критичко и креативно мишљење, радозналост и истраживачки дух и омогућава одговарајући социјални и интелектуални развој ученика.

Разред: II

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова		Исходи		Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

<p>1. We're back</p> <p>Вратили смо се</p> <p>Поздрављање и представљање; описивање предмета.Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје <i>Hello! My name's (Meg). What's your name?I'm (Jack)What's this/that? It's a (bag/rubber). What are these? They're (apples). What colours is it? It's (red);</i> песме и приче које се односе на тему.</p> <p>*Наставник води основну комуникацију у учионици на енглеском језику што више – даје налоге и упутства, инсистира на учтивим молбама и захваљивању – <i>Open/Close your books, please. Listen and draw/circle... Cut and stick. May/Can I go out, please?May I see your workbook? Yes, miss. Thank you.</i></p>	2	7	9	<p>Ученици ће по завршетку теме/области моћи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поздраве и отпоздраве примењујући једноставна језичка средства; представе себе и другог; -разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговаре на њих; - разумеју и користе формалне и неформалне поздраве и поштују устаљена правила учтивости; - уоче сличности и разлике у школама циљне културе и код нас. 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1.	<p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи;</p> <p>Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>
--	---	---	---	---	---	---	--	--

<p>2. Party time</p> <p>Време за забаву</p> <p>Честитање; изражавање количина; описивање предмета.</p> <p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје <i>Happy brthiday (Meg). This is for you. Thank you. How many (dolls)? Two (dolls). What are these? They're (lollipops). What colour are they? They're (red). Are tey (lollipops)? Yes, they are. No, they aren't. She is a cat. She's black and white;</i> песме и приче које се односе на тему.</p>	2	6	8	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују предмете који се односе на тему; - разумеју једноставно исказане честитке и одговоре на њих; упуте једноставне честитке; - разумеју и саопште једноставне исказе који се односе на бројеве и количине; - разумеју једноставне описе предмета; опишу предмете користећи једноставна језичка средства; - празници везани за циљну културу - <i>Halloween</i> 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.15. 1.2.1. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2.</p>	<p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи;</p> <p>Комбинована (дијалогска, текстуална, монологска, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>
--	---	---	---	---	---	---	---	--

<p>3. Home and family</p> <p>Дом и породица</p> <p>Представљање других; давање информација о себи и тражење и давање информација о другима; изражавање припадања; описивање места – положаја у простору.</p> <p>Речи којима се именују чланови породице и кућни љубимци; језичке садржаје <i>Who's that? It's my (sister). This is my (grandmother). This is my father, Bill. Where's the puzzle? It's on/in/under the (wardrobe). Where are the balls? They're (on) the (sofa).</i> ; песме и приче које се односе на тему.</p>	2	6	8	<p>Ученици ће по завршетку теме/области моћи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - представе друге; - разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговаре на њих; постављају питања личне природе; - изразе припадање; - траже и пруже кратка једноставна обавештења која се односе на опис места – положаја у простору; - уочавају сличности и разлике у породичним односима и односима према кућним љубимцима у циљној култури и код нас. 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.22. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.12. 2.1.25.</p>	<p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи;</p> <p>Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>
--	---	---	---	---	---	---	--	--

<p>4. You and me</p> <p>Ти и ја</p> <p>Изражавање поседовања/непоседовања; изражавање количина; описивање живих бића. Речи које се односе на тему; језичке садржаје <i>I've got (eleven kites). Have you got a pet (cat)? Yes, I have. No, I haven't. (He) has got (fair hair). (She) has got (big ears). This is Lilly, my rabbit. She has got brown eyes, big ears and a small nose. I'm Rosie. I'm black and white. I've got brown eyes and brown ears;</i> песме и приче које се односе на тему.</p>	3	6	9	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставне исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагује на њих; - разумеју и саопште једноставне исказе који се односе на бројеве и количине; разумеју једноставне описе живих бића; опишу жива бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - уочавају сличности и разлике у односу према животињама у земљама циљне културе и код нас 	1.1.1.1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5.1.1.10. 1.1.11.1.1.12. 1.1.13.1.1.15. 1.1.22.1.2.1.1.2.3. 1.2.4.1.3.1.2.1.1.2.1.12.2.1.25.	<p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи;</p> <p>Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>
--	---	---	---	--	--	---	--	--

<p>5. Animals</p> <p>Животиње</p> <p>Описивање живих бића; изражавање способности; изражавање количина.</p> <p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје <i>How many (monkeys) can you see? I can see (three) monkeys. Can you (swim)? Yes, I can. No, I can't. This is a (parrot). It can talk. It can fly, too. This is my lion. It can run, jump and swim. It can't fly.</i> приче и песме које се односе на тему.</p>	2	6	8	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставне описе живих бића; опишу жива бића користећи једноставна језичка средства; - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање способности; траже информацију о туђим способностима и саопште шта они или неко други може/не може/уме/не уме да уради; - разумеју и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине; - уочавају сличности и разлике у односу према животињама у земљама циљне културе и код нас. 	<p>1.1.1.1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5.1.1.10.1.1.12.1.1.13.1.1.15.1.1.22.1.2.1.1.2.3.1.2.4.1.3.1.2.1.1.</p> <p>2.1.2.2.1.3.2.1.12.2.1.25.</p>	<p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи;</p> <p>Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>
--	---	---	---	--	--	---	--	--

<p>6. My town</p> <p>Мој град</p> <p>Описивање места</p> <p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје <i>This is my town. There is a (park). There are two (restaurants). There are two police stations, too. Is there a zoo in your town? Yes. No.</i></p>	3	6	9	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему;</p> <p>- разумеју једноставне описе места; опишу места користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- разумеју и поштују правила учтивног понашања у јавном простору.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.22. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.25.</p>	<p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи;</p> <p>Комбинована (дијалoшка, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>
--	---	---	---	---	--	---	---	--

<p>7. My favourite food</p> <p>Моја омиљена храна</p> <p>Изражавање допадања/недопадања; исказивање потреба. Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје <i>What's your favourite food? I like (meat). I don't like (chips). I want (fruit). I don't want (cola). I'm hungry. Me, too. Come with me. I've got sweets and cake. Chips. Yum! They're good/bad for you.</i> песме и приче које се односе на тему.</p>	3	7	10	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему;</p> <p>-разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагују на њих; траже мишљење и изражавају допадање/недопадање једноставним језичким средствима;</p> <p>- разумеју свакодневне исказе у вези са непосредним потребама и реагују на њих; изразе основне потребе, кратким и једноставним језичким средствима;</p> <p>- уочавају сличности и разлике у начину исхране у циљној култури и код нас.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.22. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.25.</p>	<p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи;</p> <p>Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>
---	---	---	----	--	--	---	--	--

<p>8. Clothes</p> <p>Одећа</p> <p>Описивање живих бића. Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје <i>I'm wearing jeans. Look! (He)'s wearing a (hat). (She)'s wearing (glasses). Is (she) wearing (jeans and trainers)? Yes (she) is. No, (she) isn't. This is Mario. He's wearing a sombrero. It's a hat.</i></p>	3	8	11	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему;</p> <p>- разумеју једноставне описе живих бића; опишу жива бића користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- култура одевања.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.22. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.25.</p>	<p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи;</p> <p>Комбинована (дијалoшка, текстуална, монологска, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>
---	---	---	----	---	--	---	--	--

Стандарди постигнућа:

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.

ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење.

ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме.

ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.).

ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средстава приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљувања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.).

ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства.

ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника.

ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.

ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.

ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура

за коју показује интересовање.

ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на средњем** нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.

ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.

ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.

ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.

ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама.

ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.

ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике.

ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме.

ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.

ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама.

ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.

ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.

ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.

ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.

ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.

ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.

ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).

ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила.

ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.

ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).

ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.

ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.

ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.

ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.

ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на напредном** нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.

ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.

ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама.

ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих разговетних текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

- ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.
- ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.).
- ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика.
- ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе.
- ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција.
- ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.
- ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике.
- ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.
- ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама.
- ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикона, информатора и сл.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

- ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност.

ПСТ.3.1.17. Учествује у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање.

ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.

ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима.

ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.

ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.

ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).

ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.

ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме.

ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.

ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.

ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.

ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.

ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога.

ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.

ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).

ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура.

ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању.

ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик.

ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.

ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема.

ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.

ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

арајући социјални и интелектуални развој ученика.

Назив наставног предмета: МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: Циљ учења математике ја да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуницирања математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: други

Недељни број часова: 5

Годишњи број часова: 180

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ОБАВЉАЊЕ	/	6	6			Решавање	фронтални	вербална	иницијални

ГРАДИВА ПРВОГ РАЗРЕДА						проблема Рад с подацима и информацијама Комуникација	индивидуал ни групни рад у пару	дијалогска демонстративна текстулна илустративна писани радови	тест посматрање активност ученика самосталан рад учествовање у дискусији рад у групи
БРОЈЕВИ ДО 100 Први део -Сабира и одузима са преласком. Замена места и здруживање сабирака. -Веза сабирања и одузимања -Римске цифре I, V, X, L, C.	16	23	39	– одреди десетице најближе датом броју; – усмено сабира и одузима бројеве до 100; – примени замену места и здруживање сабирака и чинилица ради лакшег рачунања; – израчуна	1МА.1.1.1. 1МА.1.1.2. 1МА.1.1.4. 1МА.1.1.5 1МА.2.1.3. 1МА.2.1.4. 1МА:2.1.5.	Компетенција за учење Решавање проблема Сарадња Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација	фронтални индивидуал ни групни рад у пару	вербална дијалогска демонстративна текстулна илустративна писани радови	посматрање активност ученика самосталан рад учествовање у дискусији рад у групи тестови

				<p>вредност бројевног израза са највише две операције; – реши текстуални задатак постављање м израза са највише две рачун- ске операције и провери тачност решења; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичко м опера- цијом; – одреди делове (облика) дате величине; – изрази одређену суму новца преко различитих</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>апоена; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; – прикаже мањи број података у табlici и стубичастим дијаграмом; – уочи правило и одреди следећи члан започетог низа</p>					
<p>ГЕОМЕТРИЈА Први део</p> <p>-Дуж, полуправа и права. Тачка и права. Отворена и затворена изломљена линија.</p> <p>-Графичко</p>	7	9	16	<p>– разликује дуж, полуправу и праву; – одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); – одреди обим геометријске фигуре;</p>	<p>1МА.1.2.2 1МА.1.2.3 1МА.3.2.1</p>	<p>Компетенција за учење Решавање проблема Сарадња Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>фронтални индивидуални групни рад у пару</p>	<p>вербална дијалoшка демонстративна текстулна илустративна писани радови</p>	<p>посматрање активност ученика самосталан рад учествовање у дискусији рад у групи</p>

надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула.				– изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; – измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине					тестови
БРОЈЕВИ ДО 100 Други део -Множење и дељење (таблично). -Нула и један као чиниоци, нула као дељеник. -Замена места и здруживање чинилаца. -Редослед рачунских операција. -Множење и дељење збира и разлике бројем.	38	58	96	– користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; – усмено множи и дели у оквиру прве стотине; – израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; – реши текстуални задатак постављање м израза са	1МА.1.1.3. 1МА.1.1.4. 1МА.1.1.5. 1МА.1.3.1. 1МА.1.3.2. 1МА:2.1.5.	Компетенција за учење Решавање проблема Сарадња Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација	фронтални индивидуални групни рад у пару	вербална дијалогска демонстративна текстулна илустративна писани радови	посматрање активност ученика самосталан рад учествовање у дискусији рад у групи тестови

<p>-Веза множења и дељења. Једначине са множењем и дељењем.</p> <p>-Бројевни изрази.</p> <p>-Разломци облика $1/n$, визуелно и симболичко представљање</p>			<p>највише две рачунске операције и провери тачност решења; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; – уочи правило и одреди следећи члан започетог низа</p>						
<p>ГЕОМЕТРИЈА Други део</p> <p>-Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи и тачкастој мрежи.</p> <p>-Симетричне</p>	2	4	6	<p>– нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; – уочи подударне фигуре на датом цртежу; – уочи</p>	<p>1МА.1.2.1. 1МА.2.2.1.</p>	<p>Компетенција за учење Решавање проблема Сарадња Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација Естетичка компетенција</p>	<p>фронтални индивидуални групни рад у пару</p>	<p>вербална дијалогска демонстративна текстулна илустративна писани радови</p>	<p>посматрање активност ученика самосталан рад учествовање у дискусији рад у групи</p>

фигуре. -Подударност фигура (интуитивно).				симетричне фигуре; – допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву					тестови
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ -Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). -Мерење времена (минут, час, дан, месец, година).	2	4	6	– чита и запише време са часовника; – користи јединице за време у једноставни м ситуацијама	1МА.2.4.2 . 1МА.1.2.2.	Компетенција за учење Решавање проблема Сарадња Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	фронтални индивидуал ни групни рад у пару	вербална дијалогска демонстративн а текстулна илустративна писани радови	посматрање активност ученика самосталан рад учествовањ е у дискусији рад у групи тестови
УТВРЂИВА ЊЕ ГРАДИВА ДРУГОГ РАЗРЕДА	/	11	11			Решавање проблема Рад с подацима и информацијама Комуникација Сарадња	фронтални индивидуал ни групни рад у пару	вербална дијалогска демонстративн а текстулна	посматрање активност ученика самосталан рад учествовањ

								илустративна писани радови	е у дискусији рад у групи тестови
--	--	--	--	--	--	--	--	-------------------------------	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Р. БР.	ТЕМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
1.	Бројеви до 100 први део	1.1.1. зна да прочита и запише дати број; уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве стотине 1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве стотине 2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције 2.1.5. уме да решава једначине
2.	Геометрија први део	1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе 1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 3.2.1. претвара јединице за мерење из већих у мање
3.	Бројеви до 100 други део	1.1.3. множи и дели (таблично) у оквиру прве стотине 1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве стотине 1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $1/n$ ($n < 10$) и препозна његов графички приказ 1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине 2.1.5. уме да решава једначине
4.	Геометрија	1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, правоугаоник, троугао, тачка, права, полуправа, дуж)

	други део	2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни
5.	Мерење и мере	1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе (метар, дециметар, центиметар) 2.4.2. зна јединице за време (минут, час, дан, месец, година)

Назив наставног предмета: СВЕТ ОКО НАС

Циљ предмета: Циљ учења света око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Разред: други

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструме
	Обрада	Утврђивање/ лабораторijske вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

									НТИ оцењивања)
ДРУГИ И ЈА - Групе људи: родбина, (ван)школска заједница, становници насеља. - Права и обавезе чланова група. - Однос потреба и жеља. - Правила понашања појединаца и група. - Породични, школски и празници насеља.	7	4+2	13	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> - оствари права и обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; - прихвати последиче када прекрши правила понашања; - понаша се тако да уважава различитос ти других људи; - сарађује са другима у групи на заједнички м активности 	1ПД.1.5.1 1ПД.1.5.2 1ПД.1.5.3 1ПД.1.5.4 1ПД.1.5.5 1ПД.2.5.2 1ПД.2.5.3 1ПД.3.5.1 1ПД.3.5.2	<ul style="list-style-type: none"> - комуникати вна компетенциј а, - компетенциј а за учење, - дигитална компетенциј а, - компетенциј а за сарадњу, - компетенциј а за одговорно учешће у демократско м друштву, - компетенциј а за одговоран однос према здрављу 	фронтални индивиду ални групни рад у пару	вербална дијалошка демонстрати вна текстулна илустративн а писани радови метода активне наставе	Свакодне вно и континуи рано праћење и подстица ње; Праћење активност и ученика на часу; Писмени тестови; Усмене провере.

				<p>ма;</p> <ul style="list-style-type: none">- препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима;- идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима;- разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота;- повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>разноврсну исхрану са очувањем здравља;</p> <ul style="list-style-type: none"> - повеже резултате рада са уложеним трудом; - одржава личну хигијену руку, зуба и чулних органа. 					
<p>КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА</p> <p>-Симболи Р Србије: грб, застава, химна.</p> <p>-Типови насеља; село, град.</p> <p>-Здрав начин живота.</p> <p>-Врсте саобраћаја.</p> <p>- Правила понашања у превозним</p>	10	5+1	16	<ul style="list-style-type: none"> - одреди тип насеља на основу његових карактеристика; - оствари права и обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; - идентификује групе људи којима 	<p>1ПД.1.5.1</p> <p>1ПД.1.5.2</p> <p>1ПД.1.5.3</p> <p>1ПД.1.6.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - комуникативна компетенција, - компетенција за учење, - дигитална компетенција, - компетенција за сарадњу, - естетичка компетенција, - компетенција за одговорно учешће у 	<p>фронтални</p> <p>индивидуални</p> <p>групни</p> <p>рад у пару</p>	<p>вербална</p> <p>дијалошка</p> <p>демонстративна</p> <p>текстулна</p> <p>илустративна</p> <p>писани радови</p> <p>метода активне наставе</p>	<p>Свакодневно и континуирано праћење и подстицање;</p> <p>Праћење активности и ученика на часу;</p> <p>Писмени тестови;</p> <p>Усне провере</p>

<p>средствима.</p> <p>-Временске непогоде (олуја, град, мећава) и безбедно понашање у затвореном и на отвореном простору.</p>				<p>припада и своју улогу у њима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сарађује са другима у групи на заједничким активностима; - понаша се тако да уважава различитости других људи; - примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; - именује занимања људи у свом насељу са околином; - пронађе 		<p>демократском друштву,</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенцијом а за одговоран однос према околини. 			
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>тражени објекат у насељу помоћу адресе / карактеристичних објеката;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује облике рељефа у свом насељу и околини; - разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини. 					
<p>КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ</p> <p>-Различити облици кретања тела.</p>	11	5+1	17	<ul style="list-style-type: none"> - одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и 	<p>1ПД.1.4.1</p> <p>1ПД.1.4.2</p> <p>1ПД.1.4.4</p> <p>1ПД.2.4.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> - комуникативна компетенција, - компетенција за учење, - дигитална компетенција, 	<p>фронтални</p> <p>индивидуални</p> <p>групни</p> <p>рад у пару</p>	<p>вербална</p> <p>дијалогска</p> <p>демонстративна</p> <p>текстулна</p>	<p>Свакодневно и континуирано праћење и подстицање;</p> <p>Праћење</p>

<p>-Утицај облика тела, подлоге и средине на кретање тела и пређено растојање тела.</p> <p>-Сналажење у насељу помоћу адресе и карактеристичних објеката.</p> <p>- Сналажење у времену у односу на временске одреднице: минут, сат, дан, седмица, месец, година; датум; годишња доба.</p> <p>- Средство за мерење времена: часовник, календар, лента времена.</p>				<p>средину у којој се тело креће;</p> <ul style="list-style-type: none"> - понаша се тако да уважава различитости својих вршњака и других људи; - сарађује са другима у групи на заједничким активностима; - наводи примере различитих облика кретања у окружењу; - измери растојање које тело пређе током свог кретања; - одреди време помоћу часовника и 		<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за сарадњу, - за одговорно учешће у демократском друштву. 		<p>илустративна писани радови метода активне наставе</p>	<p>активност и ученика на часу;</p> <p>Писмени тестови;</p> <p>Усмене провере</p>
---	--	--	--	---	--	---	--	--	---

				<p>календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмица, месец, година;</p> <ul style="list-style-type: none"> - забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена; - повеже резултате рада са уложеним трудом; - изведе једноставне огледе пратећи упутства. 					
<p>РАЗНОВРСН ОСТ ПРИРОДЕ</p> <p>-Релјеф и</p>	12	7+1	20	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује заједничке особине живих бића 	<p>1ПД.1.1.1</p> <p>1ПД.1.1.2</p> <p>1ПД.1.1.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење, - комуникативна компетенција 	<p>фронтални</p> <p>индивидуални</p>	<p>вербална</p> <p>дијалогска</p> <p>демонстративна</p>	<p>Свакодневно и континуирано праћење и</p>

<p>облици рељефа: узвишења, удубљења и равнице.</p> <p>- Рељеф у насељу и околини.</p> <p>- Облици појављивања воде: површинске воде (текуће и стајаће) и њихови делови.</p> <p>- Заједничке особине живих бића.</p> <p>- Улога делова тела живих бића.</p> <p>-Разноврсност биљака у окружењу (зељасте и дрвенасте; лишћарске и четинарске).</p> <p>-Разноврсност</p>				<p>на примерима из окружења;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сарађује са другима у групи на заједничким активности - препозна примере повезаност и живих бића са условима живота; - разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране; - изведе једноставне огледе пратећи упутства; - разврста биљке из окружења 	<p>1ПД.1.2.3 1ПД.2.1.1</p> <p>1ПД.2.1.4</p> <p>1ПД.2.2.3</p> <p>1ПД.2.2.4</p> <p>1ПД.3.1.1</p> <p>1ПД.3.1.2</p>	<p>а,</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенција за сарадњу, - рад с подацима и информацијама, - дигитална компетенција, - естетичка компетенција, - одговоран однос према околини, - одговоран однос према здрављу 	<p>групни рад у пару</p>	<p>вна текстулна илустративна писани радови метода активне наставе</p>	<p>подстицање;</p> <p>Праћење активност и ученика на часу;</p> <p>Писмени тестови;</p> <p>Усмене провере</p>
--	--	--	--	--	---	--	--------------------------	--	--

<p>животиња у околини (домаће и дивље; биљоједи, месоједи, сваштоједи).</p> <p>- Значај биљака и животиња за човека.</p> <p>- Улога човека у очувању природе.</p> <p>- Сунчева светлост и топлота, вода, ваздух и земљиште – неопходни услови за живот.</p> <p>- Промене у природи и активности људи у зависности од годишњег доба.</p>				<p>на основу изгледа листа и стабла;</p> <ul style="list-style-type: none"> - повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/уло гама; - негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу; - наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; - повеже резултате рада са уложеним трудом; - повеже промене у природи и 					
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>активности људи са годишњим добима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - безбедно поступа пре и током временских непогода; - штедљиво троши производе које користи у свакодневн им ситуацијама; - разврста отпад на предвиђена места; - понаша се тако да уважава различитос ти других људи. 					
<p>ЧОВЕК СТВАРА</p> <p>-Материјали и производи људског рада.</p>	4	1+1	6	<ul style="list-style-type: none"> - сарађује са другима у групи на заједнички м активности 	<p>1ПД.1.1.1</p> <p>1ПД.1.3.6</p> <p>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенциј а за учење, - комуникати вна компетенциј а, 	<p>фронтални</p> <p>индивидуа лни</p> <p>групни</p>	<p>вербална</p> <p>дијалогска</p> <p>демонстрати вна</p>	<p>Свакодне вно и континуи рано праћење и подстица</p>

<p>-Еластичност материјала.</p> <p>- Својства материјала одређују њихову употребу.</p> <p>- Нова намена предмета направљених од различитих материјала.</p> <p>- Занимања људи у граду и селу.</p>			<p>ма;</p> <ul style="list-style-type: none"> - одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; - истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; - именује занимања људи у свом насељу и околини; - повеже резултате рада са уложеним трудом; - штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама 		<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за сарадњу, - рад с подацима и информацијама, - дигитална компетенција, - естетичка компетенција, - одговоран однос према околини, - предузимљивост и оријентација као предузетништву. 	рад у пару	<p>текстулна илустративна</p> <p>писани радови</p> <p>метода активне наставе</p>	<p>ње;</p> <p>Праћење активност и ученика на часу;</p> <p>Писмени тестови;</p> <p>Усне провере</p>
---	--	--	---	--	--	------------	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> a; - пронађе нову намену коришћеним предметима; - разврста отпад на предвиђена места. 					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Р. БР.	ТЕМА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
1.	Други и ја	1.5.1. зна које друштвене групе постоје и који су њени чланови 1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу 1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља 2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности 3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима 3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују
2.	Култура живљења	1.5.1. зна које друштвене групе постоје и који су њени чланови 1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу

		1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике
3.	Кретање и оријентација у простору и времену	1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама 1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век 2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела
4.	Разноврсност природе	1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада 1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу 1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића 1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима 2.1.4. зна улогу основних делова живих бића 2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса 2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити 3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима 3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића
5.	Човек ствара	1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада 1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха

Назив наставног предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ предмета:

Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред: Други

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утвр/лаб.вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>Слушање музике</p> <p>Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук – лик, музика-радња.</p> <p>Композиције које илуструју различита осећања.</p> <p>Звук и тон (извори) звуци из природе и</p>	7	1	8	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>Објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело;</p> <p>Разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима;</p> <p>Издвоји основне музичке изражајне елементе;</p>	МК.1.2.1. МК.1.2.2	<p>Рад са подацима и информацијама, дигитална, вештина комуникације, вештина сарадње, естетичка</p>	<p>Фронтални,</p> <p>Индивидуални,</p> <p>Рад у пару,</p> <p>Рад у групи</p>	<p>Монолошка,</p> <p>Дијалочка,</p> <p>Демонстративна метода</p> <p>Рад на тексту,</p> <p>Учење кроз игру</p>	<p>посматрање</p> <p>домаћи задаци</p> <p>усмено испитивање</p> <p>ученички радови</p>

<p>окружења.</p> <p>Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак-дуг), јачина (гласан – тих), висина (висок – дубок).</p> <p>Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената.</p> <p>Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар).</p> <p>Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика.</p> <p>Музичка прича.</p>			<p>Преозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу;</p> <p>Повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима;</p> <p>Изводи уз покрет музичке и традиционалне игре;</p> <p>Примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању;</p> <p>Објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења;</p> <p>Према литерарном</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика).</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Музика и здравље.</p> <p>Носиоци звука (цеде плејер, рачунар...)</p>				<p>садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај;</p> <p>Поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>Користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.</p>					
<p>Извођење музике</p> <p>Изговара бројалице у ритму уз покрет.</p> <p>Звучне ономатопеје и илустрације.</p> <p>Правилан начин певања – држање тела и дисање.</p>	15	3	18	<p>Изговара бројалице у ритму уз покрет;</p> <p>Пева по слуху песме различитог садржаја и расположења;</p> <p>Изводи уз покрет музичке и традиционалне игре;</p> <p>Користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне</p>	<p>МК. 1.3.1. МК. 1.3.2.</p>	<p>Естетичка, вештина сарадње, еколошка, дигитална, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, вештина комуникације</p>	<p>фронтални, индивидуални, рад у пару, рад у групи</p>	<p>Монолошка, Дијалог, Демонстративна метода Учење</p>	<p>посматрање домаћи задаци усмено испитивање ученички радови учешће на школским приредбама</p>

<p>Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица.</p> <p>Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.</p> <p>Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме.</p> <p>Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (a1 бела, ха1 љубичаста боја).</p> <p>Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима;</p> <p>Инструментална пратња по слуху</p>				<p>носиоце звука</p> <p>Поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>Објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења;</p> <p>Повезује ритам са графичким приказом;</p> <p>Повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама;</p> <p>Свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма;</p> <p>Пева по слуху песме различитог садржаја и расположења;</p>				<p>кроз игру</p>	
---	--	--	--	---	--	--	--	------------------	--

<p>уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара.</p> <p>Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације.</p> <p>Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука.</p> <p>Музички бонтон.</p>									
<p>Музичко стваралаштво</p>	7	3	10	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p>	<p>МК. 1.4.1. МК. 1.4.3.</p>	<p>Естетичка, вештина сарадње,</p>	<p>фронтални,</p>	<p>Монолошка,</p>	<p>посматрање домаћи</p>

<p>Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала.</p> <p>Креирање сопствених покрета уз музику.</p> <p>Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука;</p> <p>Музичка питања и одговори и музичка допуњалка.</p> <p>Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст.</p>				<p>Изговара бројалице у ритму уз покрет;</p> <p>Пева по слуху песме различитог садржаја и расположења;</p> <p>Изводи уз покрет музичке и традиционалне игре;</p> <p>Учествује у школским приредбама и манифестацијама;</p> <p>Направи дечје ритмичке инструменте;</p> <p>Осмисли покрете уз музику;</p> <p>Осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука;</p> <p>Осмисли одговор на</p>		<p>еколошка, дигитална, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, вештина комуникације</p>	<p>индиви дуални, рад у пару, рад у групи</p>	<p>Дијалогска, Демонстративна метода Рад на тексту, Учење кроз игру</p>	<p>задаци усмено испитивање ученички радови учешће на школским приредбама</p>
---	--	--	--	---	--	--	---	---	---

				музичко питање; Осмисли једноствну мелодију на краћи задати текст;					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Слушање музике

МК.1.2.1. ученик уме да на основу слушања музичких примера, да именује музичке изражајне елементе

МК. 1.2.2. ученик уме да именује извођачки састав

Музичко извођење

МК. 1.3.1. Ученик уме да пева једноставне дечје, народне или популарне композиције.

МК. 1.3.2. ученик уме да изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту.

Музичко стваралаштво

МК. 1.4.1. ученик уме да направи музичке инструменте користећи предмете из окружења.

МК. 1.4.3. ученик уме да изводи пратеће ритмичке и мелодијско – ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима

Назив наставног предмета: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ предмета: Циљ учења ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практичан рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Разред: други

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облик и рада	Метод е рада	
ОБЛИЦИ -Облици	22	10	32	<ul style="list-style-type: none"> Тумачи једноставне визуелне 		<ul style="list-style-type: none"> Рад с подацима и 	фронтални	вербална	Наставник прати, процењује,

<p>(светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу).</p> <p>- Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испупчено и удубљено, ближе и даље,...).</p> <p>- Облик и целина (истакнути део целине, везивање и спајање облика).</p>				<p>информације везане за облике које опажа у свакодневно м животу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Користи информације о светлости и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад • Природне облике надограђују, допуњују и на тај начин развијају комбинаторне способности ; • Користи информације о особинама облика и контрасту у свом стваралачком раду. • Разматра сам и са другима 		<p>информацијама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за учење • Естетичка компетенција <p>Комуникација</p>	<p>индивидуални</p> <p>групни</p> <p>рад у пару</p>	<p>дијалогска</p> <p>демонстративна</p> <p>илустративна</p> <p>ликовни радови</p>	<p>подстиче: однос према раду, себи и другима, разумевање, повезивање, оригиналност, организација композиције, употребу техника и средстава;</p> <p>самопроцена радова вербална и писана</p>
--	--	--	--	---	--	--	---	---	--

				<p>шта и како је учио и где та знања може применити.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје замисли одабраном ликовном техником. • Примени стечена знања и доживљена искуства на новим задацима. • Користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; Уочава визуелне супротности у свом окружењу и изрази одабраним материјалом и техникама свој доживљај и замисли. 					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • Преобликују материјале у занимљиве ликовне целине • Користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин • Користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу • Изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли. • Преобликује, 					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разматра, сам или у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. - Повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; 					
<p>ПРОСТОР</p> <p>-Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба, музеј).</p> <p>- Кретање (једног и више облика у простору).</p> <p>- Сцена (маске, костими, реквизити).</p>	8	6	14	<ul style="list-style-type: none"> • Повезује и примењује стечена знања из различитих области, да уређује простор у коме живи и да води рачуна о њему • Повезује уметничко занимање 		<ul style="list-style-type: none"> • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за учење • Естетичка 	<p>фронтални</p> <p>индивидуални</p> <p>групни</p> <p>рад у пару</p>	<p>вербална</p> <p>дијалогска</p> <p>демонстративна</p> <p>илустративна</p>	<p>Наставник прати, процењује, подстиче: однос према раду, себи и другима, разумевање, повезивање, оригиналност, организација</p>

				<p>сценографа, костимографа и одговарајуће продукте;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава говором, мимиком, и телом различита расположења, покрете и дешавања; • Упоредњује свој и туђ естетски доживљај простора, изрази, одабраним материјалом и техникама замисли; • Тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу и користи их као подстицај за стваралачки рад 		<p>компетенција</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комуникација • Одговоран однос према здрављу <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p>		<p>ликовни радови</p>	<p>композиције, употребу техника и средстава;</p> <p>самопроце на радова вербална и писана</p>
--	--	--	--	--	--	---	--	-----------------------	--

				<ul style="list-style-type: none"> • користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин се изрази, одабраним материјалом и техникама 					
<p>СПОРАЗУМЕВАЊЕ</p> <p>-Тумачење (невербално и визуелно изражавање, садржај визуелних информација).</p> <p>-Слика и реч (редослед радње у стрипу, знаци, лепо писање, честитке).</p>	10	4	14	<ul style="list-style-type: none"> • тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневно м животу • користи информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; • тумачи једноставне визуелне информације • користи материјал и прибор на безбедан, одговоран и 		<ul style="list-style-type: none"> • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за учење • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према здрављу <p>Одговорно учење у демократском друштву</p>	фронтални индивидуални групни рад у пару	вербална дијалогска демонстративна илустративна ликовни радови	<p>Наставник прати, процењује, подстиче: однос према раду, себи и другима, разумевање, повезивање, оригиналност, организација композиције, употребу техника и средстава;</p> <p>самопроцена радова вербална и</p>

				креативан начин; изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли					писана
<p>ЛИКОВНЕ ИГРЕ</p> <p>-Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук).</p> <p>-Замишљања (стварност и машта).</p>	4	8	12	<ul style="list-style-type: none"> • изрази бојом, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, осећања и замисли • вајањем у глини изрази своје емоције, машту, осећања и замисли • користи информације као подстицај за стваралачки рад; <p>разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за учење • Естетичка компетенција • Комуникација 	<p>фронтални</p> <p>индивидуални</p> <p>групни</p> <p>рад у пару</p>	<p>вербална</p> <p>дијалогска</p> <p>демонстративна</p> <p>илустративна</p> <p>ликовни радови</p>	<p>Наставник прати, процењује, подстиче: однос према раду, себи и другима, разумевање, повезивање, оригиналност, организација композиције, употребу техника и средстава;</p> <p>самопроцена радова вербална и писана</p>

Назив наставног предмета: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ предмета: Циљ наставе и учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: други

Недељни број часова: 3

Годишњи број часова: 108

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образ. стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструмент и оцењивања)
	Обрада	Утврђивање	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбе за развој снаге		На свим часовима		- примени једноставне двоставне општеприпремне вежбе	ФВ.1.1.1 . ФВ.1.1.2	- Компетенција за целоживотно учење - Естетска компетенција	Индивидуални, Групни У пару	демонстративна метода, дијалошка	Посматрање, Провере способност,

Вежбе за развој покретљивости				(вежбе обликовања); - правилно дише током вежбања; - разликује правилно од неправилног држања тела; - успостави правилно држање тела;	. ФВ.1.1.3 . ФВ.2.1.1 . ФВ.3.1.1	- Брига за здравље		метода, монолошка метода, игре	мерења
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ									
Ходање и трчање	44	62	108	- правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и свакодневно м животу; - одржава равнотежу у различитим	ФВ.1.2.1 . ФВ.1.2.2 . ФВ.1.2.3 . ФВ.1.2.4 . ФВ.2.2.1 . ФВ.2.2.2 . ФВ.2.2.3 . ФВ.3.2.1 . ФВ.3.2.2 .	- Компетенција за целоживотно учење, - Вештина комуникације - Решавање проблема - Естетска компетенција - Вештина сарадње	Индивидуални, Групни У пару	демонстративна метода, дијалoшка метода, монолошка метода, игре	Посматрање, Провере способност, мерења
Скакања и прескакања									
Бацања и хватања									
Пузања вишења, упори и пењања									
Вежбе на тлу									
Вежбе равнотеже									
Вежбе са реквизитима									

Плес и ритмика Полигони			кретањима; - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес;	ФВ.3.2.3 .				
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Култура вежбања и играња Здравствено васпитање		На свим часовима	- користи основну терминологију у вежбања; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; – поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима	ФВ.1.3.1 . ФВ.1.3.2 . ФВ.2.3.1 . ФВ.2.3.2 . ФВ.2.3.3 . ФВ.3.3.1 . ФВ.3.3.1 .	- Вештина комуникације Вештина за живот у демократском друштву - Естетска компетенција - Вештина сарадње - Брига за здравље	Индивидуални, Групни У пару	демонстративна метода, дијаложка метода, монолошка метода,	Посматрање, Провере способност, мерења

				за вежбање; - поштује правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин који никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; - уочава улогу делова тела у вежбању; - уочи промене у расту код себе и други; – препозна сопствено болесно стање и не вежба када је				игре	
--	--	--	--	---	--	--	--	------	--

				<p>болестан; - примењује здравствено - хигијенске мере пре, у току и након вежбања; - одржава личну хигијену; - учествује у одржавању простора у коме живи и борави; - наведе врсте намирница у исхрани; - препознаје везу вежбања и уноса воде; – повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				вежбања; – вреднује успех у вежбању;					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Физичке способности

- ФВ.1.1.1.Разуме значај правилног држања тела за здравље
- ФВ.1.1.2.Разликује правилно од неправилног држања тела
- ФВ.1.1.3.Остварује напредак у развоју моторичких способности у складу са индивидуално постављеним нормама
- ФВ.2.1.1.Правилно изводи једноставније вежбе обликовања, са и без реквизита
- ФВ.3.1.1.Примењује самостално научени комплекс јутарње гимнастике

Моторичке вештине

- ФВ.1.2.1.Унапређује моторичке способности
- ФВ.1.2.2.Усклађује своје кретање са кретањем пара
- ФВ.1.2.3.Познаје правила елементарних и штафетних игара
- ФВ.1.2.4.Прави разлику по карактеристикама елементарних и штафетних игара
- ФВ.2.2.1.Вешто изводи разноврсне форме природних облика кретања
- ФВ.2.2.2.Изводи гимнастичке покрете предвиђене за други разред
- ФВ.2.2.3.Поседује позитивно искуство успешности кроз овладавање правила елементарних и штафетних игара
- ФВ.3.2.1.Спретно учествује у елементарним и штафетним играма
- ФВ.3.2.2.Покретом изражава своје емоције и искуства, покрет усклађује са музиком
- ФВ.3.2.3.Вешто изводи сложеније форме природних облика кретања

Физичка и здравствена култура

- ФВ.1.3.1.Познаје основна начела безбедности у сали, на игралишту и учионици
- ФВ.1.3.2.Уочава своје моторичке и друге способности и особине и сличности и разлике међу вршњацима
- ФВ.2.3.1.Познаје неспортско понашање
- ФВ.2.3.2.Упознаје и прихвата себе и друге кроз игру

ФВ.2.3.3.Примењује здравствено-хигијенске мере

ФВ.3.3.1.Упознаје и прихвата своје способности, особине и ограничења значајна за учешће у игри

ФВ.3.3.1.Позитивно вреднује успешне потезе и уложени труд свих учесника у игри, уз подстицање свих учесника у игри

Назив наставног предмета: Верска настава – православни катихизис

Циљ предмета: упознавање ученика са садржајима вере и укључивање у литургијски живот Цркве

Разред: други

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
I – УВОД ☐ Упознавање	1	/	1	Когнитивни аспект: ☐ моћи да			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска	Евалуацију наставе (процењива

<p>са садржајем програма и начином рада</p>			<p>сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. Афективни аспект: ☐ желети да активно учествује на часовима верске наставе</p>					<p>Ње успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ☐ процењивањ ем реакције ученика или прикупљањ ем коментара ученика путем анкетних евалуациони х листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањ ем ставова Непосредно описно оцењивање</p>
<p>II – МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ</p> <p>☐ Икона Христовог Крштења ☐ Библијска прича о</p>	5	1	6	<p>Когнитивни аспект: • знати да се Крштењем постаје члан Цркве • знати да је Црква заједница</p>	Сарадња	Фронтални, индивидуал ни	Монолошка , дијалошка, илустратив на, текстуална	<p>успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ☐ процењивањ ем реакције ученика или прикупљањ ем коментара ученика путем анкетних евалуациони х листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањ ем ставова Непосредно описно оцењивање</p>

<p>Ноју – Нојева барка – брод спасења</p> <p>☐ Народна приповетка „Седам прUTOва“</p> <p>☐ Сlike различитих православних храмова (спољашњи и унутрашњи изглед)</p> <p>☐ Новозаветно сведочанство о Свадби царевог сина (препричано и прилагођено)</p>			<p>потпуно другачија од свих</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да је Црква заједница са Богом • разликовати значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо) • на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови • моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве • знати да у Литургији учесвује само онај ко је крштен и ко то жели <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • желети да посети храм и боље 					<p>ученика може се вршити кроз:</p> <p>☐ усмено испитивање;</p> <p>испитивање;</p> <p>посматрање понашања ученика;</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

				уозна основна обележја православних храмова					
<p>III – ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ</p> <p>☐ Садржаји који се односе на разне службе људи у свету</p> <p>☐ Прича „Отац управља бродом“</p> <p>☐ Садржаји који се односе на службе у цркви(примери светитеља и њихових служби (епископи: Св. Сава, Св. Никола...;Св. ава Јустин; Св.СерафимСаровски; Св. архиђакон Стефан, Св.ђакон Авакум;народ: Св.</p>	5	1	6	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији • знати да свако у Цркви има своју службу • уочити међусобну повезаност служби у Цркви • уочити од коликог је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова • уочити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве • моћи да објасни службу Епископа у Цркви 		Сарадња	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалoшка, илустративна, текстуална	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <p>☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <p>☐ провером знања које ученици усвајају на часу и</p>

<p>Петка, Св. Димитрије, Св. Ђорђе)</p> <p>☐ Разне илустрације епископа, свештеника, ђакона</p> <p>☐ Сlike са Литургије монахиња;</p> <p>„Велики монаси најсличнији анђелима“</p> <p>☐ Манастири – извори љубави и светлости</p> <p>☐ Сlike манастира</p>			<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом • учити да Епископ предводи молитву Цркве • моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири Афективни аспект: • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви 					<p>испитаивање м ставова</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <p>☐ усмено испитивање;</p> <p>испитивање;</p> <p>посматрање понашања ученика</p>
<p>IV – ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА</p> <p>☐ Пресвета Богородица – Ваведење и Благовести</p> <p>☐ Богородичини празници</p> <p>☐ Молитва</p>	4	2	6	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • учити разлог нашег великог поштовања према Богородици • знати да је Богородица много волела Бога и желела да му 	Естетичка компетенција	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће</p>

<p>„Богородице Дјево“ ☐ Рођење Христово Прича „Мали Данило сведок Христовог рођења“ ☐ Божићна песма: „Витлејеме славни граде“ Христово Светом Сави и Светом Симеону Песме Св. Владике Николаја: Брижни син (о Св. Сави и Св. Симеону) и Хиландар</p>			<p>служи и да много воли нас ☐ уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих ☐ знати молитву Богородице Дјево ☐ усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде“ • знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица • знати да је Свети Сава наш први Архиепископ • знати ко је подигао манастир Хиландар Афективни аспект: ☐ пожелети да</p>					<p>остварити на два начина: ☐ процењивањ ем реакције ученика или прикупљањ ем коментара ученика путем анкетних евалуациони х листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањ ем ставова Непосредно оцењивање ученика може се вршити кроз: испитивање; испитивање; посматрање</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				радо учествује у прослављању празника ☐ пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж), искаже своју љубав и поштовање према Богородици					понашања ученика
V – ТРПЕЗА ГОСПОДЊА ☐ Прича о Литургијским даровима: вину и хлебу ☐ Сlike литургијских предмета: Путир, кашичица, дискос, звездаца, кадионица... ☐ Сlike славе	4	1	5	Когнитивни аспект: • моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу • учити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом • моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете • учити да је заједничка трпеза		Естетичка компетенција	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалoшка, илустративна, текстуална	

				<p>израз љубави</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве • моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране • уочити сличности елемената Литургије и славе <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • код ученика ће се развити жеља да учествује у Литургији 					
<p>VI – СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА</p> <p>☐ Причешће, храна љубави – прича из књиге «Мали анђео», Невена</p>	4	2	6	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати значај празновања Васкрса • проширити своја знања о Христовом Васкрсењу • уочити да је 			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе)

<p>Витошевић</p> <p>☐ „Корица хлеба“ (Из житија Св. Онуфрија)</p> <p>☐ „Божије старање“ (о томе како је у сиромашном манастиру аве Теодосија понестало хлеба и вина, а ава се уздао у Божју помоћ. И Бог се постарао да монаси добију све што је потребно за причешће)</p>			<p>Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да је Христос увек са нама <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз 					<p>наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова
<p>VII ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ</p> <p>☐ основни делови храма</p> <p>☐ иконе Господа, Богородице, празника, светитеља</p> <p>☐ прилагођена и</p>	4	2	6	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да наброји основне делове храма • уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије • знати да 	Естетичка компетенција	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална	<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <p>испитивање;</p> <p>испитивање;</p> <p>☐</p>

<p>препричана жителија светих</p>			<p>објасни ко су светитељи</p> <ul style="list-style-type: none"> • испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо • учити да постоје светитељи и у данашње време • сазнати о неким светитељима новијег доба <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама • бити подстакнут да воли природу и друге људе • бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје 					<p>посматрање понашања ученика</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Школски програм

други разред

Русински језик са елементима националне културе

први

Разред: 2

Наставни предмет: Русински језик са елементима националне културе

Недељни и годишњи фонд часова: 2 / 72

Циљ: Циљ наставе и учења русинског језика са елементима националне културе је постићи такав степен развоја комуникативних способности ученика да би он могао примењивао вештине изговарања у стандардним и стручним комуникативним ситуацијама/ у складу са тематским минимумом и у писаној форми/, неговао свој идентитет и културни идентитет, етичко самопоштовање и упознавање ученика са елементима традиције, културе и обичаја Русина.

Програм наставе и учења	Исходи	Начин остваривања	Међупредметне компетенције	Стандарди постигнућа
КУЛТУРА ВИСЛОВЊОВАНЈА ОРТОЕПИЈА И ПРАВОПИС ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија 1. Михал Ковач Качур рибар 2. Јован Й. Змај Качур и жаби 3. Гавриїл Надь Брамужка и пчолка 4. Меланија Павлович . Мотилчок 5. Михал Симунович Давно то було Проза Яков Кишюгас “Черешњов квиток “ 1. Чудо 2. Скрита цеплота 3. Ластовки 4. Качур 5. На доліни 6. Говлі и жаби 7. Мац 8. Цагане шерпенки 9. Тайна 10. На пошти Мали писани букви п,т 11. Вельки писани	-знати слова русинског језика -писати русински са русинском ћирилицом -читати русинске текстове прилагођене његовом узрасту -преписивати речи на складове -попуњавати укрштенице, ребусе -раставити речи на складове -писати велико слово на почетку реченице и код властитих имена и презимена	<u>Облици:</u> фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад <u>Методе:</u> вербална (монолог, дијалог), и илустративно- демонстративна, практичан рад и радионица, игровне активности <u>Средства:</u> слике, апликације, учбеник, илустрације, ЦД <u>Активности ученика:</u> уочава, именује, чита, препознаје, открива, комуницира, разуме, упоређује, одговара на постављена питања, <u>Активности наставника:</u> Подстиче, осмишљава, пом аже, партнер у дијалогу, партнер у активности, инспирише, раз говара, указује, уважава	1) компетенција за учење; 2) одговорно учешће у демократском друштву 3) естетичка компетенција; 4) комуникација; 5) одговоран однос према околини; 6) одговоран однос према здрављу; 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву; 8) рад са подацима и информацијама; 9) решавање	/

<p>букви Д;Б Й 12. Геленка и гуски букви Г,Г 13. Мещок буква Щ,щ 14. Як ше дзеци бавя буква Я,я 15.</p> <p>Компютер буква Ю,ю 16. Єдна Єленка буква Є,є 17. Їжова фамелия буква Ї,ї 18. Надьово хлопи буква Ъ (мєжки знак) Ть;Дь;Ль;Нь 19. Джуджарово дзвони букви Д+З Д+Ж 20.</p> <p>Драмски тексти зоз ЗАГРАДКИ по вибору 21.</p> <p>Присловки, загадки по вибору Мацерински язык и язики ґругих народох</p> <p>Упознац писмо руского языка рушаюци од подобносцох ґу розликом у одношеню на сербску кирилку Розвиванє чувства и потреби за упонаваньом руского языка Упознаванє руского народного облєчива и култури</p> <p>Руснацох вообщє</p> <p>Правилне вичваряне руских гласох Правилна интонация опитних и викричних виреченьох</p> <p>Правилне хаснованє знакох интерпункциї;</p>	<p>-писати знаке интерпункције:тачка,зарє з,знак узвика и знак питања</p> <p>-причати и о личном доживљају</p> <p>-причати о гледаном филму или позоришној представи</p> <p>-правилно користити потврднє и оричне речи</p> <p>-правилно одговорити пуном реченицом</p> <p>-користити различит облик приповєдања</p> <p>Користити дијалог као облик разговора</p> <p>-драматизација краће басне или анагдоте</p> <p>-разликовати род и број бића и појава</p> <p>-правилно користити говор у прошлом, садашњєми будућєм времену</p> <p>-бројити основне и редне бројєве</p>	<p>труд, показује, учествује, подстичє, мотивише, помаже у раду, објашњава, одабира садржај, одабира методе, одабира средства, бира текстове, коригује, вреднује, прати ефекте, оцењује, образлаже</p>	<p>проблема;</p> <p>10) сарадња;</p> <p>11)дигитална компетенција</p>	
---	--	--	---	--

<p>точка, запята, знак питаня, викричнік Правилне писанє велькей букви на початку виреченя як и при писаню менох и презвискох Приповеданє о власних дожицох зоз пременку роду и дієсловних часох Основни и шорни числа Диялог – правилне поставяне питаньох без опитних словох, тє. зоз интонацию Драматизация текста – виразне читанє по улогах Аудиовизуелни записи Присловки, язиколомки и загадки Бешедни и язиково бависка</p> <p>Ключни поняца: кніжовносц, язык и язична култура. УПУТСТВО ЗА ВИТВОРЙОВАНЄ ПРОГРАМИ Наставна програма руского языка зоз елементами националней култури состої ше зоз трох предметних обласцох: литератури, языка и култури висловйованя.</p>	<p>-разликовати карактеристике русинске народне ношње</p> <p>-разликовати русинске народне традиционалне обичаје(Божий и Ускрс)</p> <p>-познати русинска традиционална јела која се спремају за посебне празнике</p> <p>-певати и рецитовати божийне песме</p> <p>-правилно изговари гласове русинског језика</p> <p>-имати правилну интонацију у говору</p> <p>-одговорити пуном речиницом потврдно и одрично</p> <p>-правилно изговарати гласове ђ,ћ који су слични са српским ћ и ђ</p>			
---	--	--	--	--

<p>Розподзельоване наставних годзинох би не требало буц зробене на основи предметних обласцох, а на каждой годзини треба окремну увагу пошвениц култури висловйованя школярох и култури Руснацог у Сербиї зоз акцентом на народну традицию и обичаї. Шицки три обласци медзисобно попреплетани и ані єдну не мож виучовац изоловано и бею учасци других обласцох. Наставна програма руского языка зоз елементами националней култури фундаментуйе ше на исходах, односно на процесу ученя и школярских посцигнуцох. Исходи представляю опис интегрованих знаньох, схопносцох, становискох и вредносцох хтори школяр формує и преглібює през три предметни обласци того предмета КУЛТУРА ВИСЛОВЙОВАНЯ</p>				
--	--	--	--	--

<p>ОРТОЕПИЯ И ПРАВОПИС</p> <p>ШКОЛСКА ЛЕКТИРА</p> <p>Поезия 1. Михал Ковач Качур рибар 2. Йован Й. Змай Качур и жаби 3. Гавриїл Надь Брамуска и пчолка 4. Мелания Павлович . Мотильчок 5. Михал Симунович Давно то було Проза Яков Кишюгас “Черешньов квиток “ 1. Чудо 2. Скрита цеплота 3. Ластовки 4. Качур 5. На доліни 6. Говлі и жаби 7. Мац 8. Цагане шерпенки 9. Тайна 10. На пошти Мали писани букви п,т 11. Вельки писани букви Д;Б Й 12. Геленка и гуски букви Г,Г 13. Мещок буква Щ,щ 14. Як ше дзеци бавя буква Я,я 15. Компютер буква Ю,ю 16. Єдна Єленка буква Є,є 17. Їжова фамелия буква Ї,ї 18. Надьово хлопи буква Ъ (мєжки знак) Ть;Дь;Ль;Нь 19. Джуджарово дзвони букви Д+З Д+Ж 20. Драмски тексти зоз ЗАГРАДКИ по вибору 21.</p>				
---	--	--	--	--

<p>Присловки, загадки по вибору Мацерински язык и язики ґругих народох Упознац писмо руского языка рушаюци од подобносцох ґу розликом у одношеню на сербску кирилку Розвиване чувства и потреби за упонаваньом руского языка Упознаване руского народного облечива и култури Руснацох вообщє Правилне вичваряне руских гласох Правилна интонация опитних и викричних виреченьох Правилне хасноване знакох интерпункциї; точка, запята, знак питаня, викричнїк Правилне писанє велькей букви на початку виреченя як и при писаню менох и презвискох Приповеданє о власних дожицох зоз пременку роду и дїєсловних часох Основни и шорни числа Диялог – правилне поставяне питаньох без опитних словох, тє. зоз интонацию</p>				
---	--	--	--	--

Драматизација текста – виразне читане по улогах Аудиовизуелни записи Присловки, јазиколомки и загадки Бешедни и јазиково бависка				
---	--	--	--	--

Наставник:

Славица Мали

Директор:

Раденко Шимун

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Разред: II

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења *A magyar nyelv – anyanyelvápolás* tanításának célja, hogy a szerb nyelvű tagozatra járó magyar anyanyelvűtanulók elsajátítsák a magyar nyelv alapvető nyelvhasználati szabályait, és megfelelő módon tudják magukat kifejezni szóban és írásban, tudatosuljon bennük az anyanyelv fontosságát a nemzeti identitás megőrzés szempontjából.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђивање	свега
1.	Nyelvi kultúra	15	15	30
2.	Irodalom	15	15	30
3.	Nyelvtan	6	6	12

укупно	36	36	72
--------	----	----	----

Кључни појмови: nyelvi kultúra, irodalom, szövegértés, nyelvismeret, alapvető kommunikációs készség és nyelvhelyesség.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Elsajátítja a helyes kiejtést, hangsúlyt, hanglejtést; pontosan artikulál, beszéde tagolt, érthető és közepes tempójú; helyesen ejti ki a rövid és a hosszú magán- és mássalhangzókat; alapszinten képes verbális kommunikációra; rövid szóbeli üzenetet fogalmaz meg, megfelelő szavakkal; kívülről/fejből mond rövid népköltészeti alkotást, drámai szöveget, gyermekverset; képes egyszerű beszédhelyzetekben eljárására; a felolvasott rövid szöveggel kapcsolatban. Figyelmesen hallgatja</p>	<p>NYELVI KULTÚRA</p>	<p>Szókincsfejlesztő és mondatalkotási gyakorlatok. Az életkornak megfelelő rövid mesék, történetek. Irányított és szabadon folytatott beszélgetés (párbeszéd). Nyelvi játékok. Beszélgetések, szituációs játékok. Dráma- és dramatizált szövegek, színpadi improvizációk. Jelenetek előadása és bábozás. Hibás szórendű mondatok javítása. Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése. Önellenzés, közös javítás. Valós vagy szimulált helyzetek. Szóbeli közlés befogadása. Felolvasott szöveg befogadása. Utastás, szóbeli üzenet. A másokra figyelmet fejlesztő játékok. Ismeretterjesztő szöveg bemutatása. Irodalmi szöveg bemutatása.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учење у демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција</p>	<p>- A nyelvi kultúra készség szintjévé mélyítésén van a hangsúly. - A szóbeli kifejezőkészség permanens fejlesztésére. Az alapozás lényege, hogy a tanulók viszonylag fejlett beszédalap birtokába jussanak. Ezért beszédüket a szó, a mondat és a szöveg szintjén egyaránt fejlesztjük. - A beszédfejlesztés alapozását szolgáló (szó-, illetve mondat szintű) tevékenységformák közül kiemelünk néhányat: közös szógyűjtés adott szempontok szerint, szavak csoportosítása, rokon értelmű szavak felismerése adott szóhalmazból, szópárok alkotása, mondatalkotás képek segít- ségével, megadott szavakkal, kifejezésekkel, hiányos mondatok kiegészítése,</p>

<p>beszédpartnerét, és nem szakítja félbe; meghallgatja, megéri és értelmezi az üzenetet; megéri a felolvasott, rövid ismeretterjesztő szöveget; átéli az irodalmi szöveget a bemutató olvasás során.</p>			<p>kérdések alapján válasz megfogalmazása. A szövegszintű beszédfejlesztés történhet kép/képsor alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A szóbeli megnyilvánulás része a versmondás és a drámarészletekben való hangos szereplés is. - A tanulók beszédkultúráját játékos aktivitásokkal is fejleszthetjük: nyelvi játékkal, játékos beszélgetéssel. - <i>A befogadás</i> (beszédhallás), a kommunikációs partner meghallgatása a kommunikáció lényeges eleme. - A nyelv gazdag szókészletéből való tudatos válogatás nem képzelhető el a tanulók szókincsének állandó bővítése nélkül. Ezért figyeltetjük meg az olvasmányok stílus eszközeit, nyelvi fordulatait, tanítjuk meg az új szavakat, kifejezéseket.
---	--	--	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПИЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Felismeri a verset és a mesét; mehatározza a szöveg témáját; mehatározza a szöveg számára kevésbé érthető tartalmi elemeit; mehatározza a szöveg cselekményét, annak idejét és helyét; felismeri a szereplőket, és meg tudja különböztetni őket a pozitív és negatív tulajdonságaik alapján; képes rövid szöveget értelmezni; felismeri a rímet.</p>	<p>IRODALOM</p>	<p>ISKOLAI OLVASMÁNYOK Költészet: Balázs Imre József: <i>A mese</i> Cseh Katalin: <i>Meghatározás</i> Fecske Csaba: <i>Jó leszek/A nagymamánál</i> Kovács András Ferenc: <i>Kanásznóta</i> Tolna Éva: <i>Ünnep</i> Tóth Krisztina: <i>Kobra</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Lila fecske</i> József Attila: <i>De szeretnék...</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Mi van a titkos úton?</i> Weöres Sándor: <i>A kutya-tár</i> Tamkó Sirató Károly: <i>Mondjam még?</i> Kányádi Sándor: <i>Három kérdező</i> Próza: Janikovszky Éva: <i>Már megint (részletek)</i> May Szilvia: <i>A Fásli Utcai Állatkórház</i> Csukás István: <i>Süsü, a sárkány (részlet)</i> Janikovszky Éva: <i>Már iskolás vagyok</i> Lázár Ervin: <i>A Kék meg a Sárga</i> Népmese: <i>Kutya akart lenni</i> Kolozsvári Grandpierre Emil: <i>A pecsenye</i> Népmese: <i>A róka és a gólya</i></p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учење у демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција</p>	<p>- Az irodalomra vonatkozóan az ajánlott szövegeket a tanulók a tanév folyamán fogadják be (a tanító/tanár felolvasása alapján). - A tanító/tanár az iskolában különböző szövegtípusokkal ismerteti meg a tanulókat. - A tanulók könnyen felfedezik a szövegekben az események időrendi sorrendjét, meghatározzák az esemény helyét és idejét, valamint felfedezik az ok-okozati összefüggéseket, következtetéseket vonnak le. - A tanulónak meg kell különböztetnie a verset, a mesétől. - Szoktatni kell a tanulókat arra, hogy felfedezzék a számukra ismeretlen szavakat, megkérdezzék a tanítótól azok jelentését, hogy minél pontosabban megértsék a szöveg értelmét. - A verseket szavalják, a gyermekek számára írt drámaszövegek</p>

	<p>Darvasi László: Pálcika, ha elindul (<i>A nem varázslás</i>)</p> <p>Népköltészeti alkotások: mondóka, közmondás, szólás, találós kérdés, szöveges, népi gyermekjáték.</p> <p>Drámai szöveg: Dušan Radović: <i>Nebáncsvirág</i></p> <p>Tudományos és ismeretterjesztő szövegek A magyar nemzeti kultúra elemeivel kapcsolatos szövegek.</p> <p>Válogatás a gyermekenciklopédiák és a gyermeklapok szövegeiből.</p> <p>Irodalomelméleti fogalmak: - vers; - mese; - a cselekmény; helye és ideje; - a mű szereplője – külső és belső tulajdonságai és cselekedetei.</p>		<p>feldolgozásakor a tanulók számos kreatív tevékenységre motiváltak, amelyek a mű hatására keletkeznek (színpadi előadás, drámajáték, bábjáték, gyermekszínházi előadások, dramatizált részletek megbeszélése).</p> <p>- A tanítónak/tanárnak folyamatosan, minden órán, új szavakkal kell hogy gyarapítsa a tanulók szókincsét, amelyeket a gyakorlás során be is építenek szókincsükbe.</p>
--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава ostvarenost ishoda;</p>	<p>слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	------------------------------	-----------------	-----------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - Megkülönbözteti és megnevezi a hangot, a szót és a mondatot; - odafigyel a helyes szórendre; - kérdő mondatokat tud szerkeszteni; - a főnevek többes számát helyesen használja; - a helyhatározó ragokat megfelelően használja. 	NYELVTAN	<p>Csoportmunka, nyelvi játékok alkalmazása.</p> <p>Hallás után befogadott mesével, történettel kapcsolatban rövid mondat megfogalmazása, szereplők nevének felsorolása.</p> <p>A szerb nyelv hangrendszerétől eltérő magyar hangok ejtésének gyakorlása.</p> <p>Ismert történetekkel kapcsolatban kérdés megfogalmazása.</p> <p>Párbeszéd folytatása játék keretében, illetve ismert szöveggel kapcsolatban.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9. Одговоран односпрема околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<p>- A tanuló a tanító irányításával összehasonlítja a magyar és a szerb nyelv hangjait. Képek és indukciós szövegek kapcsán mondatokat és kérdéseket fogalmaz meg, majd egyszerű mondatokkal történetet mesél el. Megadott szavakból mondatokat alkot, a szórendre figyel, annak jelentőségét felismeri. Szavakat gyűjt adott témával kapcsolatban. A kérdésekre válaszokat fogalmaz meg.</p>
---	-----------------	---	---	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава ostvarenost ishoda;</p>	<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>

План провере остварености исхода-план евалуације

План провере остварености исхода-план евалуације			
Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време

<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Усмено испитивање; · Писмено испитивање; · Посматрање понашања ученика; · Редовно доношење домаћег задатка; · Прегледање свеске; · Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника.</p> <p>- Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневн о бележење током године</p>
	<p>-Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
	<p>-Усмено одговарање.</p>	<p>Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
	<p>-Описно оцењивање.</p>	<p>На основу целокупног рада ученика током полугођа.</p>	<p>На крају полугодишта и школске</p>

<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери покаује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>			године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ,	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива	По потреби

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>истраживање о датој личности догађају.</p>		
		<p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; - Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

ДРУШТВЕНО-ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНО-СПОРТСКЕ, ИКУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ (СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ)

<p>Општи циљеви и задаци</p>	<p>Развијање љубави према матерњем језику и потреби да се он негује и унапређује; -Развијање смисла и способности за правилно, течно, економично усмено и писмено истраживање, богаћење речника, језичког и стилског израза; -Развијање поштовања према културној баштини и потреби да се оно негује и унапређује; -Развијање интересовања музичке осетљивости и креативности; -Развијање ученичкох ликовних и визуелних способности; -Развијање моторичких способности ученика; -Подстицање и развој учениковог стваралачког мишљења и деловања; -Задовољавање основних дечјих потреба за игром и кретањем.</p>				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начиностваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
1.	<p align="center">Друштвене активности: Активности поводом обележавања: Дан планете Земље, Дан борбе против пушења, Дан заштите животне средине, Дружимо се са великим Вуком</p>	3	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонтираа, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
2.	<p>Техничке активности: - уређење школског простора - Израда честитки ,слика, рамова или бецева поводом значајних датума - Израда костима</p>	11	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонтираа, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља,	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика

				Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује	
3.	Хуманитарне активности -Акције поводом Дечје недеље -Јесењи и пролећни крос -Помоћ болесном другу -Помоћ старим особама	3	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонтираа, Посматра, Прати	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се,	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
4.	Културне активности Посете: -позоришту - музеју - учествовање и организовање активностима поводом празника и прослава	15	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонтираа, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује,	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика

				Размењује, Глуми, Артикулише, Сарађује	
5.	Спортске активности Организовање спортских такмичења одељенска међуодељењска	4	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрираа, Посматра, Прати	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се,	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Општи циљеви и задаци	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање на сарадњу и дружење међу децом - правила понашања у групи, друштву, у школи - уочавање различитог одевања у зависности од прилике - развијање љубави према другу или другарици - препознавање правих животних вредности и подстицање оптималног развоја личности - остваривање активног односа и узајамне сарадње школе-породице-заједнице - препознавање правих животних вредности - правила понашања у групи, друштву, на улици, у саобраћају, на излету, на екскурзији... - подстицање ученика на постизање бољег успеха у школи - стицање знања о здравим стилевима живота - формирање ставова и понашање ученика у вези са здрављем и здравим начином живота - унаређивање хигијенских услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље - стицање знања о рађању, репродукцији и полним разликама - развијање хуманих односа међу људима - пораст нивоа свести о различитом понашању као „узрочнику“ низа здравствених проблема
-----------------------	--

Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начиностваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ПОРОДИЦА И ШКОЛА - правила понашања у школи - упознајемо ученичке организације, колективе ученика - упознавање и представљање правила лепог понашања - зашто се тучемо, тужакамо, називамо ружним речима - како се дружимо у породици - рад деце у породици, помоћ старијима без обзира на полне разлике - какав успех постижемо у школи - да ли је оцена мерило знања	10	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује Евоцира	посматрање разговора - дискусија - едукативна радионица
2.	ДРУЖЕЊЕ И ПРОСЛАВЕ ПРАЗНИКА	10	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује,	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа,	посматрање разговора - дискусија

	<ul style="list-style-type: none"> - Дан школе - Дечја недеља - Нова година - 8. март - Свети Сава - одевање у различитим приликама - идемо на излет - екскурзија - намењујем песму, изреку, бајку другу или другарици - погоди чиме се бавим 		<p>Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује</p>	<p>- едукативна радионица</p>
3.	<p>ИСХРАНА, ХИГИЈЕНА И ЗДРАВЉЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - правила здраве исхране - болести услед неправилне исхране - здравствени радници и здравствене установе - лична хигијена, хигијена простора и околине - путеви преношења болести (капљична инфекција, прљаве руке, храна, инсекти) - шта за тебе значи бити здрав 	5	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Црта</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица

4.	<p>СЕКСУАЛНО ВАСПИТАЊЕ, БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - постоје ли разлике у игри дечака и девојчица - болести зависности (алкохол, дуван и дрога) - развој и сазревање личности - како сам дошао на свет - шта је ХИВ инфекција - шта знам о штетности никотина и алкохола 	6	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Игра се, Уређује, Размењује, Сарађује</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица
5.	<p>ПРВА ПОМОЋ</p> <ul style="list-style-type: none"> - опасности при непрописној употреби воде, ватре, плина и струје - управљање љутњом - живот без страха и панике - стрес и психолошка прва помоћ - моја душевна задовољства 	5	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Игра се</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица

Допунска настава - српски језик

Допунска настава - српски језик					
Општи циљеви и задаци	да ученик овлада основним знањем из матерњег језика				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Учење другог писма	5	Показује, чита, исправља, објашњава, подстиче, контролише	Слуша, пише, говори, боји, чита,	Ученички радови, домаћи задаци, усмено испитивање
2.	Књижевност	8	Показује, чита, исправља, објашњава, подстиче, контролише	Слуша, пише, говори, боји, чита,	Ученички радови, домаћи задаци, усмено испитивање
3.	Језик	2	Показује, чита, исправља, објашњава, подстиче, контролише	Слуша, пише, говори, боји, чита,	Ученички радови, домаћи задаци, усмено испитивање
4.	Језичка култура	3	Показује, чита, исправља, објашњава, подстиче, контролише	Слуша, пише, говори, боји, чита,	Ученички радови, домаћи задаци, усмено испитивање

Допунска настава из математике

Допунска настава из математике					
Општи циљеви и задаци	Усвајање, утврђивање или увежбавање наставних садржаја обрађених на редовним часовима математике. Увежбавање или понављање стечених знања и вештина и давање савета за савладавање потешкоћа у учењу. Пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја. Оспособљавање ученика у повезивању градива сродних предмета и примене стечених знања у свакодневном животу.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број	Начин остваривања		Начин праћења

		часова	Активности наставника	Активности ученика	ефеката и остварености циљева / исхода
1.	Бројеви до 100	10	-редовно прати рад и залагање ученика -подстиче -охрабрује	-вежба	посматрање
2.	Геометрија	5	-додатно објашњава -усмерава -изналази нове методе и начине објашњавања проблема	-поставља питања -стиче самопоуздање -разговара и дискутује о проблему	активност ученика
3.	Мерење и мере	3	-разговара и дискутује о проблему	-сарађује -размишља	самосталан рад учествовање у дискусији
	УКУПНО	18			

ТРЕЋИ РАЗРЕД

Назив наставног предмета: српски језик

Циљ предмета: Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Разред: трећи

Недељни број часова: 5

Годишњи број часова: 180

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Метод рада	
КЊИЖЕВНОСТ	54	19	73	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> • чита са разумевањем различите текстове; • опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; • изнесе своје мишљење о тексту; • разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; • одреди тему, редослед догађаја, време и место 	Књижевност 1CJ.1.5.1. 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4. 1CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3. 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.5. 1CJ.3.5.1. Вештина читања и разумевање	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема	Фронтални, индивидуални Вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, дијалогска, метода усменог излагања, метода писаног рада	ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ УЧЕНИЧКИ РАДОВИ	

			<p>дешавања у прочитаном тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> • именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; • уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); • разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; • разуме идеје књижевног дела; • уочи основне одлике народне бајке; • разликује народну од ауторске бајке; • представи главне особине јунака; • уочи основне одлике народне епске песме; • уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; • разликује опис од приповедања у књижевном делу; • покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; 	<p>1СЈ.1.2.1. 1СЈ.1.2.2. 1СЈ.1.2.4. 1СЈ.1.2.5. 1СЈ.1.2.6. 1СЈ.1.2.8.</p> <p>1СЈ.2.2.2. 1СЈ.2.2.4. 1СЈ.2.2.7. 1СЈ.2.2.8.</p> <p>1СЈ.3.2.2. 1СЈ.3.2.5.</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				уочи хумор у књижевном делу.				
ЈЕЗИК	20	41	61	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; • одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; примењује основна правописна правила. 	Граматика и лексикологија 1CJ.1.4.1. 1CJ.1.4.1. 1CJ.1.4.2. 1CJ.2.4.1. 1CJ.2.4.4. 1CJ.2.4.6. 1CJ.3.4.4. 1CJ.2.3.2.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, решавање проблема	Фронтални, индивидуални Вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, дијалошка, метода усменог излагања, метода писаног рада	ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ УЧЕНИЧКИ РАДОВИ
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	18	28	46	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> • чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; • изражајно рецитије песму и чита прозни текст; • изводи драмске текстове; • јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; • споји више реченица у краћу и 	Говорна култура 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.3. 1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. Писано изражавање 1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5. 1CJ.1.3.6. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.9. 1CJ.1.3.10.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема	Фронтални, индивидуални Вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, дијалошка, метода усменог излагања, метода писаног рада	ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ УЧЕНИЧКИ РАДОВИ

				<p>дужу целину;</p> <ul style="list-style-type: none"> • препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; • извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; • варира језички израз; • попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; • разликује формални од неформалног говора (комуникације); учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника. 	<p>1CJ.2.3.1.</p> <p>1CJ.3.3.4.</p> <p>1CJ.3.3.6.</p> <p>1CJ.2.3.3.</p>			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

У области ГОВОРНА КУЛТУРА ученик/ученица:

1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике 1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања 1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења“ или „скандирања“ 1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља 1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације 1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање 1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју 1CJ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став 3 Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на

ОСНОВНОМ НИВОУ.

2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

1СЈ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста 1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.) 1СЈ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту 1СЈ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник) 1СЈ.1.2.5. одређује основну тему текста 1СЈ.1.2.6. разуме дословно значење текста 1СЈ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста 1СЈ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате

3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица: 1СЈ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице 1СЈ.1.3.2. уме да се потпише 1СЈ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1СЈ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе 1СЈ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре 1СЈ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме 1СЈ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи) 1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава 1СЈ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.) 1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије)

4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА

У подобласти ГРАМАТИКА, у типичним школским примерима, ученик/ученица: 1СЈ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1СЈ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур) 1СЈ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) У подобласти

ЛЕКСИКОЛОГИЈА ученик/ученица: 1СЈ.1.4.4. препознаје антонимију 1СЈ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.)

5. КЊИЖЕВНОСТ У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица: 1СЈ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме 1СЈ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1СЈ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту 1СЈ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту 5 Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу. 2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица: 1СЈ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије 1СЈ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима

текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле) 1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту 1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/деталј који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму) 1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену 1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту 1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.) 1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова 1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни 1CJ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене илустрације

Назив наставног предмета: Енглески језик

Циљ наставе енглеског језика у четвртном разреду је оспособљавање ученика да на основном нивоу комуницирају на енглеском језику, у усменом и писаном облику, о темама из непосредног окружења. Учење енглеског језика подстиче свест о значају сопственог језика и културе и олакшава разумевање различитости између своје и култура народа који енглески говоре као матерњи језик. Стимулише критичко и креативно мишљење, радозналост и истраживачки дух и омогућава одговарајући лични, социјални и интелектуални развој ученика.

Разред: III

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облиц и рада	Метод е рада	

									инструменти оцењивања)
1.NEW FRIENDS (Hello/At school) Лични идентитет Школа и школски живот	4	8	12	По завршетку наставне теме ученик ће бити у стању да: – поздрави и отпоздрави, примењујући једноставна језичка средства; – представи себе и другог користећи адекватна језичка средства; – разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих кроз интервју; – искаже и прихвати захвалност на једноставан начин; – препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења користећи лексику и изразе који се односе на упознавање,	ФУНКЦИОНАЛН О- ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈ А РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА Основни ниво: ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4. ПСТ.1.1.5. Средњи ниво: ПСТ.2.1.3 ПСТ.2.1.2. ПСТ.2.1.1 РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА Основни ниво: ПСТ.1.1.7 ПСТ.1.1.8. ПСТ.1.1.9 УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ Основни ниво: ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11. Средњи ниво: ПСТ.2.1.16. ПСТ.2.1.13.	Комуникациј а Сарадња Компетенциј а за целоживотно учење	Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)	Посматрање и праћење, усмена провера кроз игре улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.	

			<p>представљање и поздрављање; породицу, школу, школски прибор и учионицу; називе боја.</p> <p>– разуме једноставне описе бића, предмета и места користећи лексику и изразе који се односе на упознавање, представљање и поздрављање; породицу; школу, школски прибор и учионицу; називе боја; показне заменичке облике у једнини; именице у једнини и множини.</p> <p>– опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства која се односе на упознавање, представљање и поздрављање; породицу школу, школски прибор и учионицу; називе</p>	<p>ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15. ПСТ.2.1.12. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ Основни ниво: ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17. ПСТ.1.1.20. ПСТ.1.1.19. ПСТ.1.1.18. ПСТ.2.1.26. ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3. ПСТ.1.2.4. Средњи ниво: ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2.</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>боја; показне заменичке облике у једнини; именица у једнини и множини; – разуме и саопшти једноставне исказе користећи бројеве од 1 до 20; сабира и одузима до 20 на енглеском језику;</p>				
<p>2. PEOPLE (Let's play/I'm a man) Живи свет Уже друштвено окружење</p>	4	8	12	<p>– препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења користећи лексику која се односи на људе и професије; морске животиње и животиње које живе у џунгли и мочвари; – разуме једноставне описе бића, предмета и места; – опише бића, предмете и места користећи лексику која се односи на људе и професије; морске животиње</p>	<p>МЕДИЈАЦИЈА Основни ниво: ПСТ.1.1.21 ПСТ.1.1.22. ПСТ.1.1.23. Средњи ниво: ПСТ.2.1.24. ПСТ.2.1.25. ПСТ.2.1.26. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА Основни ниво: ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3. ПСТ.1.2.4. Средњи ниво: ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2.</p>	<p>Комуникација а Сарадња Компетенција а за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>

				<p>и животиње које живе у џунгли и мочвари; и једноставна језичка средства која се односе на показне заменице и потврдни облик глагола <i>to be</i>;</p> <p>– разуме позив на заједничку активност и на прикладан начин реагује на њега користећи облике императива;</p> <p>– упути позив на заједничку активност користећи облике императива;</p> <p>– разуме једноставна упутства и налоге и реагује на њих;</p> <p>– саопшти једноставна упутства и налоге;</p> <p>– размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију;</p> <p>- препозна културолошка</p>	<p>ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <p>Основни ниво: ПСТ.1.3.1. ПСТ.1.3.2.</p> <p>Средњи ниво: ПСТ.2.3.1. ПСТ.2.3.2. ПСТ.2.3.3. ПСТ.2.3.5.</p>			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

				обележја земаља енглеског говорног подручја и разликује основне видове транспорта у Великој Британији; - поштује правила учтиве комуникације.				
3. HAPPY DAYS (That's me/I can play tennis) Млади, живот деце и омладин	4	8	12	– препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења користећи лексику која се односи на морске животиње и школске предмете; – разуме једноставне описе бића, предмета и места; – опише бића, предмете и места користећи лексику која се односи на морске животиње, школске предмете и потврдни, упитни и одрични облик глагола <i>to be</i> ; описује осећања и физички изглед		Комуникација а Сарадња Компетенција а за целоживотно учење	Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.

			<p>користећи најфреквентније придеве;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања једноставним језичким средствима; – разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости користећи потврдни, упитни и одрични облик модалног глагола <i>can</i>; – опише радње и способности користећи једноставна језичка средства (модални глагол <i>can</i>); – разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих; – упуту једноставне честитке, односно да честита Нову годину и Божић; – размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; 				
--	--	--	---	--	--	--	--

				<p>- препозна културолошка обележја земаља енглеског говорног подручја као што су празници Божић и Нова година и знаменитости светских градова;</p> <p>- поштује правила учтиве комуникације.</p>				
<p>4. AT HOME (You've got big ears/ Where's Toto?) Породица а Становање</p>	4	8	12	<p>– препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења користећи лексику која се односи на делове тела и породичне односе; просторије у кући, намештај и играчке;</p> <p>– разуме једноставне описе бића, предмета и места;</p> <p>– опише бића, предмете и места користећи лексику која се односи на делове тела и породичне односе; просторије у кући, намештај и играчке;</p> <p>– разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих</p>		<p>Комуникација а Сарадња Компетенција а за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монологска, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>

				<p>користећи потврдни, упитни и одрични облик израза <i>have got</i>;</p> <p>– тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање користећи потврдни, упитни и одрични облик израза <i>have got</i>;</p> <p>– опише шта личност поседује или не поседује;</p> <p>– разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих;</p> <p>– тражи и пружи једноставна обавештења о положају у простору; изрази локацију користећи <i>предлоге за место</i>;</p> <p>– размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију;</p> <p>- препозна културолошка обележја земаља енглеског говорног подручја; разликује знаменитости Лондона;</p> <p>- поштује правила учтиве комуникације.</p>				
5. AROUND	4	8	12	– разуме једноставне		Комуникација	Фронтални,	Посматрање

<p>TOWN (I like bananas /There's a zoo) У граду Исхрана</p>			<p>исказе за изражавање допадања/ недопадања и реагује на њих користећи потврдни, упитни и одрични облик глагола <i>like</i> (present simple tense); – тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима користећи потврдни, упитни и одрични облик глагола <i>like</i> (present simple tense); – препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења користећи лексику која се односи на воће, поврће, храну и пиће; град, институције у граду, музеј, музичке инструменте и превозна средства; – разуме једноставне описе бића, предмета и места; – опише бића, предмете и места користећи користећи лексику која се односи на воће, поврће, храну</p>		<p>Сарадња Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.</p>
---	--	--	--	--	--	--	---

				<p>и пиће; град, институције у граду, музеј, музичке инструменте и превозна средства и користећи егзистенцијални израз <i>there is/there are</i> у потврдним, упитним и и одричним реченицама; – разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко време користећи конструкције да изрази <i>колико је сати;</i> - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине користећи бројеве до 100 и изразе <i>How many/How much;</i> – разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих; – упуту једноставне честитке, односно честита Ускрс; – размени информације које се односе на дату комуникативну</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>ситуацију; - препозна културолошка обележја земаља енглеског говорног подручја, празник Ускрс и новчане валуте у Великој Британији и Сједињеним Америчким Државама; - поштује правила учтивне комуникације.</p>				
<p>6. GOOD TIMES (A tall hat/ Goodbye) Мода и облачење Временске прилике</p>	4	8	12	<p>– препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења користећи лексику која се односи на одећу, прослављање рођендана, забаву; – разуме једноставне описе бића, предмета и места; – опише бића, предмете и места користећи лексику која се односи на одећу, прослављање рођендана, забаву и користећи потврдни, упитни и одрични облик трајног презента (<i>present progressive</i>); - разуме једноставне текстове у којима се</p>		<p>Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуалн и, рад у групи; Комбинована (дијалошка, текстуална, монолошка, показна, репродуктивн а, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрањ е и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задачи у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативн ог оцењивања</p>

			<p>описују радње у садашњости;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме и наведе уобичајене активности које се односе на прославе рођендана; – разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; – упути кратке и једноставне молбе; – искаже и прихвати извињење на једноставан начин; – разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих користећи облике саксонског генитива; – тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање користећи облике саксонског генитива; – разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и 					, пројекти.
--	--	--	---	--	--	--	--	-------------

				метеоролошко време; – размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију;				
--	--	--	--	---	--	--	--	--

Стандарди :

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.

ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење.

ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме.

ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.).

ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.).

ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства.

ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника.

ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.

ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.

ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

- ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).
- ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.
- ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.
- ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.
- ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на средњем** нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

- ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.
- ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.
- ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.
- ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.
- ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

- ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.
- ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.
- ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама.
- ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.
- ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике.

ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме.

ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.

ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама.

ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.

ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.

ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.

ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.

ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.

ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.

ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

- ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).
- ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила.
- ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.
- ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

- ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).
- ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).
- ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.
- ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.
- ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински.
- ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.
- ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.
- ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на напредном** нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

- ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.
- ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговодно и умереним темпом.
- ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.
- ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама.

ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих разговетних текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.

ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.).

ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика.

ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе.

ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција.

ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.

ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике.

ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.

ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама.

ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикана, информатора и сл.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност.

ПСТ.3.1.17. Учествује у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање.

ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.

ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима.

ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.

ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикана, информатора и сл.

ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.

- ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).
- ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.
- ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме.
- ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.
- ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

МЕДИЈАЦИЈА

- ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.
- ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.
- ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.
- ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

- ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.
- ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремеће разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.
- ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога.
- ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

- ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.

ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).

ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура.

ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању.

ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик.

ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.

ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема.

ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.

ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

Назив наставног предмета: МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности уживоту и друштву, да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање, као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика

Разред: трећи

Недељни број часова: 5

Годишњи број часова: 180

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

Бројеви до 1000	60	78	138	<p>Ученик зна да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој • одреди десетице и стотине најближе датом броју • изврши рачунске операције сабирања и одузимања, писмено и усмено (до 1000) • процени вредност израза са једном рачунском операцијом • израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције • реши једначину са једном рачунском операцијом 	<p>МА.1.2.1.</p> <p>1МА.1.1.1.</p> <p>1МА.1.1.4.</p> <p>1МА.1.4.1.</p> <p>1МА.2.1.1.</p> <p>1МА.2.1.3.</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Естетска компетенција</p>	<p>Фронтални, индивидуални</p> <p>Вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, дијалогска, метода усменог излагања, метода писаног рада</p>	<p>ПОСМАТРАЊЕ</p> <p>ИСПИТИВАЊЕ</p> <p>ТЕСТИРАЊЕ</p> <p>УЧЕНИЧКИ РАДОВИ</p>	

				<ul style="list-style-type: none"> • одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем • реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину • уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа • чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм) • прочита број записан римским цифрама и напише дати број ри подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат • изврши четири основне 				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>рачунске операције, писмено и усмено (до 1000)</p> <ul style="list-style-type: none"> • реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину • мским цифрама (до 1000) 				
Геометрија	14	15	29	<p>Ученик зна да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат • именује елементе угла • разликује врсте углова • именује елементе правоугаоника, квадрата, троугла и круга • разликује врсте троуглова • опише особине правоугаоника и квадрата • одреди обим правоугаоника, квадрата и 	<p>1MA.1.1.1.</p> <p>1MA.1.1.4.</p> <p>1MA.1.4.1.</p> <p>1MA.2.1.1.</p> <p>1MA.2.1.3.</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Естетска компетенција</p>	<p>Фронтални, индивидуални</p> <p>Вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, дијалогска, метода усменог излагања, метода писаног рада</p>	<p>ПОСМАТРАЊЕ</p> <p>ИСПИТИВАЊЕ</p> <p>ТЕСТИРАЊЕ</p> <p>УЧЕНИЧКИ РАДОВИ</p>

				<p>троугла, применом обрасца</p> <ul style="list-style-type: none"> • конструише троугао и круг • преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства • користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање • уочи делове целине и запише разломке облика ($m \leq n \leq 10$) • упореди разломке облика са једнаким имениоцима 				
Мерење и мере	5	8	13	<p>Ученик зна да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом • чита, упореди и претвара 	<p>1МА.1.1.1. 1МА.1.4.1. 1МА.2.1.1. 1МА.2.1.3. 1МА.1.2.3. 1МА.2.4.5.</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p>	<p>Фронтални, индивидуални Вербално- текстуална, илустративно- демонстративна, дијалогска, метода усменог излагања, метода писаног рада</p>	<p>ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ УЧЕНИЧКИ РАДОВИ</p>

				јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена <ul style="list-style-type: none"> • упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време) • измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом) • примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама 		– Дигитална компетенција – Естетска компетенција		
--	--	--	--	--	--	---	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард: 1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА У области ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица: 1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде 1МА.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде 1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде 2. ГЕОМЕТРИЈА У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица: 1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност) 1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе 1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1МА.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 3. РАЗЛОМЦИ У области РАЗЛОМЦИ ученик/ученица: 1МА.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $n/1$ ($n \leq 10$) и препозна његов графички приказ 1МА.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине 4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ У области МЕРЕЊЕ И МЕРЕ ученик/ученица: 1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца

преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама 1МА.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml) 2 1МА.1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t) 1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу. 1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА У области ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица: 1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју 1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1МА.2.1.4. рачуна вредност израза с највише две операције 1МА.2.1.5. уме да решава једначине 2. ГЕОМЕТРИЈА У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица: 1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни 1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине 1МА.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе 1МА.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадра и уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама 3. РАЗЛОМЦИ У области РАЗЛОМЦИ ученик/ученица: 1МА.2.3.1. уме да препозна разломак $\frac{b}{a}$ ($b \leq 10$, $a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова 1МА.2.3.2. уме да израчуна n -ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $\frac{p}{1}$ ($n \leq 10$) 4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ У области МЕРЕЊЕ И МЕРЕ ученик/ученица: 1МА.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама 1МА.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама 1МА.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање 1МА.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање 3 1МА.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу. 1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА У области ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица: 1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени. 1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми 1МА.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом 2. ГЕОМЕТРИЈА У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица: 1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање 1МА.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама 3. РАЗЛОМЦИ У области РАЗЛОМЦИ ученик/ученица: 1МА.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак $\frac{b}{a}$ ($b \leq 10$, $a < b$) 1МА.3.3.2. зна да израчуна део $\frac{b}{a}$ ($b \leq 10$, $a < b$) неке целине и користи то у задацима 4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ У области МЕРЕЊЕ И МЕРЕ ученик/ученица: 1МА.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама 1МА.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности 1МА.3.4.3. претвара јединице за мерење масе

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструмент и оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Метод е рада	
ПРИРОДА, ЧОВЕК. ДРУШТВО	24	14	38	<p>да:</p> <ul style="list-style-type: none"> –идентификује облике рељефа у свом крају; –идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; –илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у 	<p>1ПД.1.6.1 , 1ПД.1.6.2, 1ПД.2.6.1, 1ПД.2.6.2, 1ПД.2.6.3, 1ПД.1.5.1, 1ПД.1.5.2, 1ПД.1.5.3, 1ПД.2.1.1.</p> <p>1ПД.2.5.1, 1ПД.2.5.2, 1ПД.2.5.3.</p> <p>1ПД.3.1.1, 1ПД.3.5.1, 1ПД.3.5.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - комуникативна компетенција, -компетенција за учење, -дигитална компетенција, -компетенција за сарадњу, -за одговорно учење у демократском друштву, -естетичка 	<p>фронтални , групни, индивидуални , у пару</p>	<p>демонстративна ,, дијалогска монолошка кооперативна , учење кроз игру.</p> <p>илустративна , радна</p>	<p>Посматрање, испитивање, тестирање, ученички радови</p>

			<p>крају;</p> <p>–примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима;</p> <p>–повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живе;</p> <p>–представи резултате истраживања;</p> <p>–повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи;</p> <p>–примени правила безбедног понашања у саобраћају;</p>	<p>.1ПД.1.1.1, 1ПД.1.3.1, 1ПД.2.3.1, 1ПД.2.3.2, 1ПД.3.3.1, 1ПД.1.1.2, 1ПД.1.1.6, 1ПД.1.2.3, 1ПД.2.1.1, 1ПД.2.1.3, 1ПД.2.1.5, 1ПД.2.1.6, 1ПД.2.2.3, 1ПД.3.1.1, 1ПД.1.5.4, 1ПД.1.5.5, 1ПД.2.2.4.</p>	компетенција		тексту ,црта ња	
--	--	--	---	--	--------------	--	-----------------	--

				<p>–повеже резултате рада са уложеним трудом.</p> <p>–разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу;</p> <p>–повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха;</p> <p>–очита вредност температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра;</p> <p>–прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланца исхране;</p> <p>–илуструје</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини;</p> <p>–примени поступке (мере) заштите од заразних болести;</p> <p>–сарађује са другима у групи на заједничким активностима;</p> <p>–представи резултате истраживања;</p> <p>–повеже резултате рада са уложеним трудом.</p>					
ОРИЈЕНТАЦИЈА УПРОСТОРУ	3	1	4	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>-се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из</p>	<p>1ПД.1.4.2, 1ПД.1.4.3, 1ПД.1.4.4, 1ПД.2.4.3, 1ПД.2.4.4, 1ПД.2.4.5, 1ПД.3.4.1,</p>	<p>- комуникативна компетенција, -компетенција за учење, -дигитална компетенција,</p>	<p>фронтални , групни, индивидуални , у пару</p>	<p>демонстративна ,, дијалогичка монологичка кооперативна</p>	<p>Посматрање, испитивање, тестирање, ученички радови</p>

				<p>природе/окружења;</p> <p>-опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља;</p> <p>-идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије</p> <p>-повеже резултате рада са уложеним трудом.</p>		<p>-компетенција за сарадњу,</p> <p>-за одговорно учешће у демократском друштву,</p> <p>-одговоран однос према околини,</p> <p>-рад са подацима и информацијама</p>		<p>ративна , учење кроз игру.</p> <p>илустративна</p>	
ОРИЈЕНТАЦИЈА У ВРЕМЕНУ, ПРОШЛОСТ	4	3	7	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>-користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом</p>	<p>1ПД.1.4.2, 1ПД.1.4.3, 1ПД.1.4.4, 1ПД.2.4.3, 1ПД.2.4.4, 1ПД.2.4.5, 1ПД.3.4.1, 1ПД.1.6.4, 1ПД.1.6.5, 1ПД.1.6.6, 1ПД.2.6.4, 1ПД.2.6.5,</p>	<p>комуникативна компетенција,</p> <p>-компетенција за учење,</p> <p>-дигитална компетенција,</p> <p>-компетенција за сарадњу,</p> <p>-за одговорно учешће у</p>	<p>фронтални , групни, индивидуални , у пару</p>	<p>демонстративна ,, дијалогска монолошка кооперативна , учење кроз</p>	<p>Посматрање, испитивање, тестирање, ученички радови</p>

				описивања догађаја из прошлости -прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; -повеже резултате рада са уложеним трудом.	1ПД.2.6.7.	демократском друштву, -одговоран однос према околини, -рад са подацима и информацијама		игру. илустративна	
КРЕТАЊЕ	6	5	11	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; • повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; • разликује природне и	1ПД.1.4.1. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.1. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5.	- комуникативна компетенција, -компетенција за учење, -дигитална компетенција, -компетенција за сарадњу, -за одговорно учешће у демократском друштву, -одговоран однос према	фронтални , групни, индивидуални , у пару	демонстративна ,, дијалогска монолошка кооперативна , учење кроз игру. илустративна	Посматрање, испитивање, тестирање, ученички радови

			<p>вештачке изворе светлости;</p> <ul style="list-style-type: none"> • повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; • повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; • изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; • представ и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и 		<p>околини, -одговоран однос према здрављу</p> <p>.</p>			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

				др.); <ul style="list-style-type: none"> • сарађује са другима на заједничким активностима. 					
МАТЕРИЈАЛИ	6	6	12	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> • разликује повратне и неповратне промене материјала; • уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност; боја; густина; • одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном 	1ПД.1.3.4, 1ПД.1.3.5, 1ПД.1.3.6, 1ПД.2.3.3, 1ПД.2.3.4, 1ПД.2.3.5, 1ПД.2.3.6, 1ПД.3.3.2.	-компетенција за учење, -дигитална компетенција, -естетичка компетенција, -рад са подацима и информацијама , -одговоран однос према околина	фронтални , групни, индивидуални , у пару	демонстративна ,, дијалогска монологска кооперативна , учење кроз игру. илустративна	Посматрање, испитивање, тестирање, ученички радови

				<p>животу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни како рециклажа помаже очувању природе; • изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; • повеже резултате рада са уложеним трудом; <p>представи резултате истраживања.</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард: 1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА У области ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА ученик/ученица: 1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада 1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу 1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића 1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања 1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића 1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима 2. ЕКОЛОГИЈА У области ЕКОЛОГИЈА ученик/ученица: 1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе 1ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 3. МАТЕРИЈАЛИ У области МАТЕРИЈАЛИ ученик/ученица: 1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта 1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала 1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке 1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха 4. КРЕТАЊЕ И

ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ У области КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ ученик/ученица: 1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама 1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара 2 5. ДРУШТВО У области ДРУШТВО ученик/ученица: 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља 6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ У области ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ ученик/ученица: 1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике 1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво 1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу. 1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА У области ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА ученик/ученица: 1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима 1ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи 1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића 1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници 2. ЕКОЛОГИЈА У области ЕКОЛОГИЈА ученик/ученица: 1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе 1ПД.2.2.2. разуме еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса 1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити 3. МАТЕРИЈАЛИ У области МАТЕРИЈАЛИ ученик/ученица: 1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање 1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава 3 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала 1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали 4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ У области КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ ученик/ученица: 1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела 1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски 1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена 5. ДРУШТВО У области ДРУШТВО ученик/ученица: 1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности 6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ У области ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ ученик/ученица: 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини 1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији 1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора – рељефа, вода, климе – и делатности људи 1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности 1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад 1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода 1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском

периоду или личности је реч Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу. 1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА У области ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА ученик/ученица: 1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима 1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића 4 3. МАТЕРИЈАЛИ У области МАТЕРИЈАЛИ ученик/ученица: 1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи 1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу 4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ У области КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ ученик/ученица: 1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова 5. ДРУШТВО У области ДРУШТВО ученик/ученица: 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују 6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ У области ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ ученик/ученица: 1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава

Теме и годишњи жаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и ејупредметне омпетенције	Начин и поступци аривања програма		Начин провере варености исхода рмативно, умативно ивање, шта ратимо и струменти ењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Метод ада	
ПРИРОДА, ЧОВЕК. ДРУШТВО	24	14	38	а: идентификује ке рељефа у свом ; идентификује ке рељефа и шинских вода у крају; илуструје ерима како ф и површинске утичу на живот у крају; примени ила друштвено ватљивог шања поштујући , обавезе и читости међу ма; повеже чита занимања и ности са бама људи у у коме живе; представи тате живања; повеже врсте и	1ПД.1.6.1, Д.1.6.2, 1ПД.2.6.1, Д.2.6.2, 1ПД.2.6.3, Д.1.5.1, 1ПД.1.5.2, .1.5.3, 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.5.1, 2.5.2, 1ПД.2.5.3. 1ПД.3.1.1, 1ПД.3.5.1, 1ПД.3.5.2. .1ПД.1.1.1, .1.3.1, 1ПД.2.3.1, .2.3.2, 1ПД.3.3.1, .1.1.2, 1ПД.1.1.6, .1.2.3, 1ПД.2.1.1, .2.1.3, 1ПД.2.1.5, .2.1.6, 1ПД.2.2.3, .3.1.1, 1ПД.1.5.4, .1.5.5, 1ПД.2.2.4.	комуникативна етенција, компетенција за е, дигитална етенција, компетенција за њу, за одговорно ће у кратском тву, -естетичка омпетенција	фронтал ни, упни, индивид и, у ару	емонс ивна „ лошка лошка коопер вна, е кроз гру. илустр вна, д на у, црта ња	Посматрање, питивање, стирање, ички радови

			<p> j саобраћаја у крају са бама људи; примени ила безбедног ња у аћају; повеже тате рада са еним трудом. разликује о, течно и ито стање воде у оди и дневном животу; повеже ературне промене оменама мине и кретања ха; очита вредност ературе воде, ха и тела помоћу ометра; прикаже везе живим бићима у житим животним ницима помоћу а исхране; илуструје ерима одговоран дговоран однос а према тној средини; примени пке (мере) ите од заразних ти; сарађује са ма у групи на </p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				ничким ностима; представи тате живања; –повеже зултате рада са женим трудом.					
ОРИЈЕНТАЦИЈА УПРОСТОРУ	3	1	4	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окуже ња; -опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; -идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије -повеже резултате рада са уложеним трудом.	1ПД.1.4.2, 1ПД.1.4.3, 1ПД.1.4.4, 1ПД.2.4.3, 1ПД.2.4.4, 1ПД.2.4.5, 1ПД.3.4.1,	- комуникативна компетенција, -компетенција за учење, -дигитална компетенција, -компетенција за сарадњу, -за одговорно учешће у демократском друштву, -одговоран однос према околини, -рад са подацима и информацијама	фронт ални , групн и, индив идуал ни , у пару	дем онс тра тив на ,, дија лош ка мон оло шка коо пер ати вна , уче ње кро з игр у. илу стр ати вна	Посматрање, испитивање, тестирање, ученички радови

ОРИЈЕНТАЦИЈА У ВРЕМЕНУ, ПРОШЛОСТ	4	3	7	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости -прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; -повеже резултате рада са уложеним трудом.	1ПД.1.4.2, 1ПД.1.4.3, 1ПД.1.4.4, 1ПД.2.4.3, 1ПД.2.4.4, 1ПД.2.4.5, 1ПД.3.4.1, 1ПД.1.6.4, 1ПД.1.6.5, 1ПД.1.6.6, 1ПД.2.6.4, 1ПД.2.6.5, 1ПД.2.6.7.	комуникативна компетенција, -компетенција за учење, -дигитална компетенција, -компетенција за сарадњу, -за одговорно учење у демократском друштву, -одговоран однос према околини, -рад са подацима и информацијама	фронт ални , групн и, индив идуал ни , у пару	дем онс тра тив на ,, дија лош ка мон оло шка коо пер ати вна , уче ње кро з игр у. илу стр ати вна	Посматрање, испитивање, тестирање, ученички радови
КРЕТАЊЕ	6	5	11	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом;	1ПД.1.4.1. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.1. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5.	- комуникативна компетенција, -компетенција за учење, -дигитална компетенција, -компетенција за сарадњу,	фронт ални , групн и, индив идуал ни , у	дем онс тра тив на ,, дија лош ка	Посматрање, испитивање, тестирање, ученички радови

				<ul style="list-style-type: none"> • повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; • разликује природне и вештачке изворе светлости; • повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; • повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; • изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/ закључком; • представ и резултате истраживања (писано, 		<p>-за одговорно учешће у демократском друштву, -одговоран однос према околини, -одговоран однос према здрављу</p>	пару	мон оло шка	коо пер ати вна , уче ње кро з игр у. илу стр ати вна
--	--	--	--	--	--	--	------	-------------------	---

				<p>усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијама и/или цртежом и др.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • сарађује са другима на заједничким активностима 					
МАТЕРИЈАЛИ	6	6	12	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује повратне и неповратне промене материјала; • уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност; боја; густина; • одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном 	<p>1ПД.1.3.4, 1ПД.1.3.5, 1ПД.1.3.6, 1ПД.2.3.3, 1ПД.2.3.4, 1ПД.2.3.5, 1ПД.2.3.6, 1ПД.3.3.2.</p>	<p>-компетенција за учење, -дигитална компетенција, -естетичка компетенција, -рад са подацима и информацијама, -одговоран однос према околини</p>	<p>фронтални, групни, индивидуални, у пару</p>	<p>демонстративна „дијагностика“ монотонска кооперативна, учење кроз игру.</p>	<p>Посматрање, испитивање, тестирање, ученички радови</p>

				<p>животу; <ul style="list-style-type: none"> • објасни како рециклажа помаже очувању природе; • изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/ закључком; • повеже резултате рада са уложеним трудом; представи резултате истраживања. </p>				илустративна	
--	--	--	--	---	--	--	--	--------------	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард: 1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА У области ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА ученик/ученица: 1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада 1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу 1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића 1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања 1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића 1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима 2. ЕКОЛОГИЈА У области ЕКОЛОГИЈА ученик/ученица: 1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе 1ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 3. МАТЕРИЈАЛИ У области МАТЕРИЈАЛИ ученик/ученица: 1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта 1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала 1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке 1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха 4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ У области КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ ученик/ученица: 1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама 1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља,

месец, година, деценија и век 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара 2 5. ДРУШТВО У области ДРУШТВО ученик/ученица: 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља 6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ У области ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ ученик/ученица: 1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике 1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво 1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу. 1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА У области ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА ученик/ученица: 1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима 1ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи 1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића 1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници 2. ЕКОЛОГИЈА У области ЕКОЛОГИЈА ученик/ученица: 1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе 1ПД.2.2.2. разуме еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса 1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити 3. МАТЕРИЈАЛИ У области МАТЕРИЈАЛИ ученик/ученица: 1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање 1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава 3 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала 1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали 4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ У области КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ ученик/ученица: 1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела 1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски 1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена 5. ДРУШТВО У области ДРУШТВО ученик/ученица: 1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности 6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ У области ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ ученик/ученица: 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини 1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији 1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора – рељефа, вода, климе – и делатности људи 1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности 1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад 1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода 1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу. 1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА У области ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА ученик/ученица: 1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима 1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића 4 3. МАТЕРИЈАЛИ У области МАТЕРИЈАЛИ

ученик/ученица: 1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи 1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу 4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ У области КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ ученик/ученица: 1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова 5. ДРУШТВО У области ДРУШТВО ученик/ученица: 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују 6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ У области ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ ученик/ученица: 1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава

Назив наставног предмета: музичка култура

Циљ предмета: оспособљавање ученика за лепо и заједничко певање и активно слушање музике

Разред: трећи

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Метод е рада	

									пратимо и инструмент и оцењивања)
Слушање музике	5	1	6	<p>На крају разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише своја осећања у вези са слушањем музике; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -препозна музичку тему или карактеристичн и мотив који се понавља у слушаном делу; -развиј активног слушања и ритмичке меморије уз помоћ музичке приче; 	<ul style="list-style-type: none"> • М. К.1.1.1. • М. К.1.3.1. • М. К.1.3.2. М.К.1.4.3. 	<p>Естетичка;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Компетенције за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама ;</p> <p>-Решавање проблема;</p>	<p>Фронтални, индивидуални демонстратив на дијалогска монолошка кооперативна учење кроз игру</p>	<p>ПОСМА ТРАЊЕ</p> <p>ИСПИТИВАЊЕ</p> <p>ТЕСТИРАЊЕ</p> <p>УЧЕНИЧКИ РАДОВИ</p>	

				- препозна музичку тему или карактеристичн и мотив који се понавља у слушаном делу; - опише своја осећања у вези са слушањем музике				
Извођење музике	20	7	27	<p>На крају разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изговара бројалице у ритму, уз покрет; <ul style="list-style-type: none"> • - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; • пева по слуху песме различитог карактера и расположења; - наведе особине тона; - свира по слуху ритмичку и мелодијску пратњу своје омиљене песме; 	<ul style="list-style-type: none"> • М.К.1.1 • М.К.1.2.1. • М.К.1.2.2. • М.К.2.2.2. • М.К.1.1.2. 	<p>Естетичка;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Компетенције за учење;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Одговорно учешће у друштву;</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рад са подацима и информацијама; 	<p>Фронтални, индивидуални демонстративна дијалогска монолошка кооперативна учење кроз игру</p>	<p>ПОСМАТРАЊЕ</p> <p>ИСПИТИВАЊЕ</p> <p>ТЕСТИРАЊЕ</p> <p>УЧЕНИЧКИ РАДОВИ</p>

				<p>- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>- самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације;</p> <p>- коментарише своје и туђе извођење музике;</p> <ul style="list-style-type: none"> • поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; • наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; • повезује почетне тонове песаме – модела са тонском висином; 				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none">• свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу;• самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације;• комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара;• комуницира са другима кроз извођење музичких игара;• разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима;• повезује карактер				
--	--	--	--	---	--	--	--	--

				дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима.				
Музичко стваралаштво	2	1	3	<p>На крају разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изговара текст песме у ритму, уз покрет; • осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст • осмисли музички одговор на музичко питање • осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; • учествује у школским приредбама и манифестацијама. • комуницира са другима. 	<ul style="list-style-type: none"> • М. К.1.4.2. • М. К.1.4.3. 	<p>сарадња, компетенција за учење, комуникација, Дигитална,</p> <ul style="list-style-type: none"> • естетичка, • еколошка, • вештина сарадње. • рад са подацима и информацијама, • решавање проблема, <p>вештина комуникације</p>	<p>Фронтални, индивидуални демонстративни на дијалогску монолошку кооперативна учење кроз игру</p>	<p>ПОСМАТРАЊЕ</p> <p>ИСПИТИВАЊЕ</p> <p>ТЕСТИРАЊЕ</p> <p>УЧЕНИЧКИ РАДОВИ</p>

				ира са другима кроз извођење музичких игара; • изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају;				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард: М.К.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености.

М.К.1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције;

М.К.1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту;

М.К.1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима.

М.К.1.1.2. опише основне карактеристике музичких инструмената и састава;

М.К.1.2.1. на основу слушања музичких примера да именује музичке изражајне елементе;

М.К.1.2.2. на основу слушања музичких примера да именује извођачки састав;

М.К.2.2.2. препозна структуру одређеног жанра;

М.К.1.1.2. опише основне карактеристике народног стваралаштва.

М.К.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела;

М.К.1.4.3. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте.

Назив наставног предмета: ликовна култура

Циљ предмета: васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Разред: трећи

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
Материјали	11	15	26	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; –повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; –преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за		сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама	Фронтални, индивидуални демонстративна дијалогска монолошка кооперативна учење кроз игру	ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ УЧЕНИЧКИ РАДОВИ	

				рециклажу мењајући им употребну функцију;				
Композиција	5	7	12	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -укаже на сличностии разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; –изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;		сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама	Фронтални, индивидуални демонстративна дијалогска монолошка кооперативна учење кроз игру	ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ УЧЕНИЧКИ РАДОВИ
Споразумевање	9	11	20	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом,		сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална, одговорно учешће у демократском	Фронтални, индивидуални демонстративна дијалогска монолошка кооперативна учење кроз игру	ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ УЧЕНИЧКИ РАДОВИ

				<p>прибором и техникама; –користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; –протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота;</p>		друштву		
Простор	5	9	14	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: –распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; –разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући</p>		<p>сарадња, компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, одговорно учење у демократском друштву</p>	<p>Фронтални, индивидуални демонстративна дијалогска монолошка кооперативна учење кроз игру</p>	<p>ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ УЧЕНИЧКИ РАДОВИ</p>

				различитости; –учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; –разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.				
--	--	--	--	---	--	--	--	--

Назив наставног предмета: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ предмета: Циљ физичког васпитања јесте да разноврсним и системским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавшавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теориских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Разред: трећи

Недељни број часова: 3

Годишњи број часова: 108

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовн и стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Метод е рада	

ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТ И Батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	0	6	6	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: примени једноставне двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - прати промене у тежини и висини код себе и других; мај - коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; - правилно држи тело;	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.1.3. ФВ.2.1.1. ФВ.3.1.1.	- Компетенција за целоживотно учење - естетска компетенција - брига за здравље	Фронтални, индивидуални демонстративна дијалогска монолошка кооперативна учење кроз игру	ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ ВЕЖБЕ	
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ 1. Атлетика 2. Спортска гимнастика 3. Основе тимских, спортских и елементарних игара 4. Плес и ритмика	11 14 9 8	19 14 15 8 4	30 28 24 16 4	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу;	ФВ.1.2.1. ФВ.1.2.2. ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4. ФВ.1.2.5. ФВ.1.2.6. ФВ.2.2.1. ФВ.2.2.2. ФВ.2.2.3. ФВ.2.2.4. ФВ.2.2.5. ФВ.3.2.1.	- Компетенција за целоживотно учење - вештина комуникације - решавање проблема - естетска компетенција - вештина сарадње	Фронтални, индивидуални демонстративна дијалогска монолошка кооперативна учење кроз игру	ПОСМАТРАЊЕ ИСПИТИВАЊЕ ТЕСТИРАЊЕ ВЕЖБЕ	

5. Полигони				<ul style="list-style-type: none"> - одржава равнотежу у различитим кретањима; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; 				
<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>1. Култура вежбања и играња</p> <p>2. Здравствена култура</p>	На свим часовима	На свим часовима		<p>– По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбалиштима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; 	<p>ФВ.1.3.1. ФВ.1.3.2. ФВ.1.3.3. ФВ.2.3.1. ФВ.2.3.2. ФВ.3.3.1.</p>	<p>Вештина комуникације</p> <ul style="list-style-type: none"> - вештина за живот у демократском друштву - естетска компетенција - вештина сарадње - брига за здравље 	<p>Фронтални, индивидуални демонстративна дијалогска монолошка кооперативна учење кроз игру</p>	<p>ПОСМАТРАЊЕ</p> <p>ИСПИТИВАЊЕ</p> <p>ТЕСТИРАЊЕ</p> <p>ВЕЖБЕ</p>

				<ul style="list-style-type: none"> - примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин који никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује здравствено - хигијенске мере пре, у току и након вежбања и у другим животним ситуацијама; - уредно одржава простор у коме живи и борави; - користи здраве намирнице у исхрани; - повезује различита вежбања са њиховим 				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета у вежбању; - се придржава правила вежбања; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању;				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ФВ.1.1.1. Унапређује моторичке способности ФВ.1.1.2. Правилно изводи једноставније вежбе обликовања, са и без реквизита ФВ.1.1.3. Разуме значај правилног држања тела за здравље ФВ.2.1.1. Примењује самостално научени комплекс јутарње гимнастике ФВ.3.1.1. Правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела
ФВ.1.2.1. Правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат ФВ.1.2.2. Зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока ФВ.1.2.3. Зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице ФВ.1.2.4. Правилно изводи вежбе на тлу ФВ.1.2.5. Правилно изводи вежбе на греди и шведској клупи ФВ.1.2.6. Познаје правила спортских елементарних игара ФВ.2.2.1. Правилно изводи прескоке ФВ.2.2.2. Правилно изводи вежбе на вратилу ФВ.2.2.3. Игра Мини - рукомет, “Футсал”- мали фудбал и “Између четири ватре”, примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других ФВ.2.2.4. Правилно изводи основне ритмичке вежбе са лоптом и вијачом ФВ.2.2.5. Правилно изводи плес и народно кола предвиђена за трећи разред ФВ.3.2.1. Игра Мини - рукомет, “Футсал”- мали фудбали “Између четири ватре”, примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других
ФВ.1.3.1. Зна основне појмове везане за физичко вежбање ФВ.1.3.2. Познаје основна начела безбедности у сали, на игралишту и учионици ФВ.1.3.3. Примењује здравствено-хигијенске мере ФВ.2.3.1. Зна основна правила Мини - рукомета, “Футсала” и “Између четири ватре” ФВ.2.3.2. Позитивно вреднује успешне потезе и уложени труд свих учесника у игри, уз подстицање свих учесника у игри ФВ.3.3.1. Зна утицај физичког вежбања

Назив наставног предмета: Верска настава – православни катихизис

Циљ предмета: упознавање ученика са садржајима вере и укључивање у литургијски живот Цркве

Разред: трећи

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
I – УВОД ☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада	1	/	1	Когнитивни аспект: ☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалoшка	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода)

				<p>катихизиса у току 3. разреда основне школе;</p> <p>☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православн ог катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. Афективни аспект:</p> <p>☐ ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе</p>					<p>наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <p>☐ процењивање м реакције ученика или прикупљање м коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <p>☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивање м ставова</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <p>испитивање;</p> <p>испитивање;</p>
<p>П – БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА</p> <p>☐ Појам Светога Писма као</p>	5	2	7	<p>Когнитивни аспект:</p> <p>☐ препознати неке елементе библијске</p>		Одговоран однос према околина	Фронтални, индивидуалн и	Монолошка, дијалoшка, илустративн а, текстуална	

<p>књиге откривења ☐ Стварање</p> <p>невидљивог света- духовних сила -</p> <p>анђела ☐ Библијско казивање о стварању света по данима човека</p> <p>„Молитва“ Бранко Радичевић(песн ик се диви Божјем стварању и моли благослов...) ☐ Прича „Паче“ А. Солжењицин</p>			<p>повести о стварању света; ☐ моћи да препозна и именује иконе на којима су представљен и дани стварања света, на основу библијске повести; ☐ моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; ☐ моћи да објасни да је свет створен љубављу</p>					<p>☐ посматрање понашања ученика;</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>Божјом;</p> <p>☐ моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу;</p> <p>☐ уочити да је човек сличан Богу. Афективни аспект:</p> <p>☐ бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу;</p> <p>☐ развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи.</p>				
<p>III – БОГ НАС ВОЛИ</p> <p>☐ Прича</p>	5	3	8	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да је Бог створио 		Одговоран однос према околини	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалoшка, илустративна,

<p>„Шишарка“ или прича „Себични цин“ О. Вајлд (са правим крајем, кад се појављује Христос...) ☐ Прича Св. Владике Николаја о томе како је Господ са Богородицом избавио пастира Давида из невоље (кад је заспао у пећини а змија му легла на груди...)А кад је одрастао Цар Давид је описао Богородицу и Христа у псалму ☐ „Љубавна песма“, М. Данојлић (о маслачку и облачку) ☐ Јављање</p>			<p>свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; • препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; • увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; • увидети да Бог жели да свет постоји вечно; • увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздељени; • увидети различитост</p>				<p>текстуална</p>	
---	--	--	--	--	--	--	-------------------	--

<p>анђела Богородици; ☐ Јављање анђела Јосифу; ☐ Сусрет Богородице и Јелисавете; ☐ Јављање анђела пастирима; ☐ Јављање анђела мудрацима; ☐ Анђео јавља Јосифу да склони породицу у Египат; ☐ Молитва Анђелу чувару; ☐ Песма: „Анђели певају“.</p>			<p>која постоји између Бога и створеног света; • знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; • упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; • уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; • упознати сдржај молитве Анђелу чувару; • усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“.</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; • бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит). 				
<p>IV – ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА</p> <p>Прича „ Три дрвета“ (Ова прича је и Божићна и Васкршња) ☐ Подизање задужбина – најзначајније</p>	4	2	6	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; • проширити 		<p>Одговоран однос према околина; естетичка компетенција</p>	<p>Фронтални, индивидуални</p>	<p>Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална</p>

<p>задужбине Светога Саве и Светог Симеона Мироточивог ☐ Јеванђељско казивање о Христовом служењу – прање ногу апостолима и Тајна вечера ☐ Прича: Доброчинство – најлепши начин да постојиш, из књиге «Мали анђео», Н. Витошевић.</p>			<p>своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; • учити да нема љубави без служења ближњима; упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. Афективни аспект: • бити подстакнут да љубав препознаје као служење; • знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељим</p>					
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				а Божјим.					
<p>V – ЛИТУРГИЈА- ПРЕОБРАЖЕН И СВЕТ</p> <p>Твар у Литургији – хлеб и вино ☐ Песма“Како настаје хлеб“ Лидија Поповић ☐ Твар у Литургији – тамјан, уље, восак, вода, врба, бадњак, јаје, жито, грожђе... ☐ Прича о удовичиној лепти ☐ Велика Лектенија ☐ Прича „Мудри чобанин“ Патријарх српски Иринеј Гавриловић(при ча</p>	5	3	8	<p>Когнитивни аспект: • препознати да је Литургија захвалност Богу; • уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; • уочити да наши дарови хлеб и вино представљај у свет у малом; • увидити везу Литургије и спасења човека и света; • проширити своја знања о празнику Васкрсења; • увидити шта за створену</p>			Фронтални, индивидуалн и	Монолошка, дијалoшка, илустративн а, текстуална	

<p>о причешћу) ☐ Библијско казивање о васкрсењу Лазара ☐ Казивање о женама мироносицама на Христовом гробу ((„Зашто тражите живога међу мртвима“) ☐ Васкршња прича „И жовотиње“ Зинаида Хипијус</p>				<p>природу значи Христово Васкрсење; • усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“ Афективни аспект: ☐ бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; • бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима.</p>					
VI	4	2	6	Когнитивни		Одговоран	Фронтални,	Монолошка,	

<p>– ЧОВЕК И ПРИРОДА</p> <p>Поучне приче :</p> <p>☐ „Свети Власије благосиља животиње“</p> <p>☐ „Игуман и медвед“</p> <p>☐ „Необична лађа“ (Свети Елије и крокодил)</p> <p>☐ „Свети Серафим и медвед“</p> <p>☐ Песма „ Радуј се“</p> <p>М. Одаловић ☐ Израда иконе Израда стрипа</p>			<p>аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати личну одговорност за творевину; • увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; • увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; • препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; • уочити у којој мери је 		<p>однос према околини</p>	<p>индивидуални</p>	<p>дијалошка, илустративна, текстуална</p>	
--	--	--	--	--	----------------------------	---------------------	--	--

				<p>напредовао и савладао градиво Православн ог катихизиса трећег разреда основне школе. Афективни аспект: • бити подстакнут на очување природе и своје животне средине; • бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину; ☐ Ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				за стварање и очување света					
--	--	--	--	-----------------------------------	--	--	--	--	--

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Општи циљеви и задаци	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање на сарадњу и дружење међу децом - правила понашања у групи, друштву, у школи - уочавање различитог одевања у зависности од прилике - развијање љубави према другу или другарици - препознавање правих животних вредности и подстицање оптималног развоја личности - остваривање активног односа и узајамне сарадње школе-продице-заједнице - препознавање правих животних вредности - правила понашања у групи, друштву, на улици, у саобраћају, на излету, на екскурзији... - подстицање ученика на постизање бољег успеха у школи - стицање знања о здравим стилевима живота - формирање ставова и понашање ученика у вези са здрављем и здравим начином живота - унаређивање хигијенских услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље - стицање знања о рађању, репродукцији и полним разликама - развијање хуманих односа међу људима - пораст нивоа свести о различитом понашању као „узрочнику“ низа здравствених проблема 				
	Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања	
Активности наставника				Активности ученика	
1.	ПОРОДИЦА И ШКОЛА - правила понашања у школи - упознајемо ученичке организације,	10	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише,	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се,	посматрање разговора - дискусија - едукативна

	<p>колективе ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознавање и представљање правила лепог понашања - зашто се тучемо, тужакамо, називамо ружним речима - како се дружимо у породици - рад деце у породици, помоћ старијима без обзира на полне разлике - какав успех постижемо у школи - да ли је оцена мерило знања 		<p>Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Учи, Презентује, Сакупља, Уређује Евоцира</p>	<p>радионица</p>
2.	<p>ДРУЖЕЊЕ И ПРОСЛАВЕ ПРАЗНИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дан школе - Дечја недеља - Нова година - 8. март - Свети Сава - одевање у различитим приликама - идемо на излет - екскурзија - намењујем песму, изреку, бајку другу или другарици 	10	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица

	- погоди чиме се бавим				
3.	ИСХРАНА, ХИГИЈЕНА И ЗДРАВЉЕ - правила здраве исхране - болести услед неправилне исхране - здравствени радници и здравствене установе - лична хигијена, хигијена простора и околине - путеви преношења болести (капљична инфекција, прљаве руке, храна, инсекти) - шта за тебе значи бити здрав	5	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Црта	посматрање разговор - дискусија - едукативна радионица
4.	СЕКСУАЛНО ВАСПИТАЊЕ, БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ - постоје ли разлике у игри дечака и девојчица - болести зависности (алкохол, дуван и дрога) - развој и сазревање	6	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Игра се,	посматрање разговор - дискусија - едукативна радионица

	<p>личности</p> <ul style="list-style-type: none"> - како сам дошао на свет - шта је ХИВ инфекција - шта знам о штетности никотина и алкохола 			<p>Уређује, Размењује, Сарађује</p>	
5.	<p>ПРВА ПОМОЋ</p> <ul style="list-style-type: none"> - опасности при непрописној употреби воде, ватре, плина и струје - управљање љутњом - живот без страха и панике - стрес и психолошка прва помоћ - моја душевна задовољства 	5	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Игра се</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица

Разред: III
 Годишњи фонд: 72
 Недељни фонд: 2

Циљ учења А *magyar nyelv – anyanyelvápolás* tanításának célja, hogy a szerb nyelvű tagozatra járó magyar anyanyelvűtanulók elsajátítsák a magyar nyelv alapvető nyelvhasználati szabályait, és megfelelő módon tudják magukat kifejezni szóban és írásban, tudatosuljon bennük az anyanyelv fontosságát a nemzeti identitás megőrzés szempontjából.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђивање	свега
1.	Nyelvi kultúra	15	15	30
2.	Irodalom	15	15	30
3.	Nyelvtan	6	6	12
укупно		36	36	72

Кључни појмови: nyelvi kultúra, irodalom, szövegértés, nyelvismeret, alapvető kommunikációs készség és nyelvhelyesség.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-----------------------	----------	----------------------------	---------------------------------------

<p>– Megérti az elolvasott, kimondott mondatokat;</p> <p>– alapszinten képes verbális kommunikációra;</p> <p>– meg tudja nevezni a szöveg szereplőit, a cselekmény helyét és idejét;</p> <p>– rövid szóbeli üzenetet fogalmaz meg, megfelelő szavakkal;</p> <p>– képes rövidebb szövegek alkotására;</p> <p>– kívülről/fejből mond rövid népköltészeti alkotást, drámai szöveget, gyermekverset;</p> <p>– képes egyszerű beszédhelyzetek eljátszására;</p> <p>– a felolvasott rövid szöveggel kapcsolatban tud a feltett kérdésekre válaszolni (elmesélni a szöveg tartalmát).</p> <p>– Figyelmesen hallgatja beszédpartnerét, és nem szakítja félbe;</p> <p>– meghallgatja, megérti és értelmezi az üzenetet;</p> <p>– megérti a felolvasott, rövid ismeretterjesztő szöveget;</p> <p>– átéli az irodalmi szöveget a bemutató olvasás során.</p> <p>– Elsajátította a magyar ábécé betűit;</p> <p>– eszközhasználat szintjén tud nyomtatott és</p>	<p>NYELVI KULTÚRA</p>	<p>Szókincsfejlesztő és mondatalkotási gyakorlatok. Irányított és szabadon folytatott beszélgetés (párbeszéd).</p> <p>Az életkornak megfelelő rövid mesék, történetek. Vázlat.</p> <p>Nyelvi játékok.</p> <p>Beszélgetések, szituációs játékok.</p> <p>Élménybeszámoló, egy szöveg tartalmának elmesélése.</p> <p>Dráma-és dramatizált szövegek, színpadi improvizációk.</p> <p>Jelenetek előadása és bábozás.</p> <p>Szituációs játék.</p> <p>Hibás szórendű mondatok javítása.</p> <p>Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése.</p> <p>Önellenőrzés, közös javítás.</p> <p>Valós vagy szimulált helyzetek.</p> <p>Szóbeli közlés befogadása.</p> <p>Felolvasott szöveg befogadása.</p> <p>Utasítás, szóbeli üzenet.</p> <p>A másokra figyelmet fejlesztő játékok.</p> <p>Ismeretterjesztő szöveg bemutatása.</p> <p>Irodalmi szöveg bemutatása.</p> <p>Másolás, tollbamondás, közös fogalmazás lejegyzése.</p> <p>Hibás szórendű mondat javítása.</p> <p>Gondolattérkép készítése és alkalmazása.</p> <p>Vázlatkészítés.</p> <p>A mondatfajták kommunikációs szerepe.</p> <p>Iskolai és házi olvasmány.</p> <p>Kép, képsor, megadott szavak.</p> <p>Hiányos vázlat kiegészítése.</p> <p>Tartalmilag összefüggő mondatok írása.</p> <p>A cím és a tartalom kapcsolata.</p> <p>Szerkezeti egységek.</p> <p>Iskolai és házi olvasmány.</p> <p>Megfigyelés, anyaggyűjtés.</p> <p>Vázlat, vázlatkészítés, címadás.</p> <p>Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9. Одговоран односпрема околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<p>– A szóbeli kifejezőkészség permanens fejlesztésére. Az alapozás lényege, hogy a tanulók viszonylag fejlett beszédalap birtokába jussanak. Ezért beszédüket a szó, a mondat és a szöveg szintjén egyaránt fejlesztjük.</p> <p>– <i>A beszédfejlesztés</i> alapozását szolgáló (szó-, illetve mondatsztintű) tevékenységformák közül kiemelünk néhányat: közös szógyűjtés adott szempontok szerint, szavak csoportosítása, rokon értelmű szavak felismerése adott szóhalmazból, szópárok alkotása, mondatalkotás képek segít- ségével, megadott szavakkal, kifejezésekkel, hiányos mondatok kiegészítése, kérdések alapján válasz megfogalmazása. A szövegsztintű beszédfejlesztés történhet kép/képsor alapján.</p> <p>– A tanulók beszédkulturáját játékos aktivitásokkal is fejleszthetjük: nyelvi játékkal, játékos beszélgetéssel, szituációs gyakorlatokkal.</p> <p>– <i>A befogadás</i> (beszédhallás), a kommunikációs partner meghallgatása a kommunikáció lényeges eleme.</p> <p>– A nyelv gazdag szókészletéből való tudatos válogatás nem képzelhető el a tanulók szókincsének állandó</p>
---	---------------------------	--	---	--

<p>írott betűkkel írni; – képes a mondatok helyes megszerkesztésére és a tartalmilag összetartozó mondatok összekapcsolására; – tud rövid üzeneteket írni; – ügyel a szórendre, a különböző mondatfajták helyes használatára; – le tudja írni a rövid szöveg tartalmát kérdések segítségével vagy azok nélkül; – összefüggő mondatokat ír, és betartja az időrendi sorrendet; – 4-6 mondatos elbeszélő fogalmazást ír közös vagy egyéni élmény alapján; – közös terv alapján adott témáról, tárgyról, növényről, állatról írásban összefüggő mondatokat alkot; – kerüli a szóismétlést; – az új szavakat megfelelő módon építi be szókincsébe; – képes saját szövegének javítására.</p>		<p>gyűjtése. Szólások, szóláshasonlatok jelentése. Önellenőrzés, javítás.</p>	<p>bővítése nélkül. Ezért figyeltetjük meg az olvasmányok stílus eszközeit, nyelvi fordulatait, tanítjuk meg az új szavakat, kifejezéseket. - Az írás harmadik osztályban, a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése mellett immár összetettebb írásbeli kifejezőképességi formát, azaz a fogalmazásírást is megtanítjuk a tanulókkal. - A folyamatközpontú megközelítésére épülő fogalmazás- nítás során a szöveg az írás folyamatának különböző fázisaiban alakul ki. Ezek: a tervezés, a piszkozat megírása, az átdolgozás és a bemutatás. - A harmadik osztályban a tanulók elbeszélő fogalmazást készítenek az olvasmány tartalmáról, képsor, kép, átélt közös vagy egyéni élmény alapján (kirándulás, színházlátogatás, tárlatmegtekintés stb.). A fogalmazás tanítása összefügg a szövegelemzéssel, ezért a szövegfeldolgozó órá- kon nagy gondot kell fordítani az elbeszélések, mesék, mondák szerkezeti elemzésére (mondatkapcsolás, hármas tagolás). - Módszertani szempontból indokoltabb előbb az események időrendbe állításával foglalkozni. Minden esetben fel kell hívni a tanulókat</p>
---	--	---	--

				<p>figyel- mét arra, hogy a jó cím valamit előre közöl a szöveg tartalmából, utal a mondanivaló lényegére, esetleg a szereplőkre, a helyszínre vagy az esemény idejére. Meg kell tanulniuk, hogy a tartalomnak és a címnek összhangban kell lenniük, azaz a fogalmazásnak a címről kell szólnia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A fogalmazástanítás fontos eleme a vázlatkészítés. Kezdetben közösen készített vázlat alapján fogalmaznak a tanulók. - A fogalmazástanítás igen fontos feladata, hogy rászoktassuk a tanulókat az önellenőrzésre. - Az írásbeli munkákat rendszeresen kell ellenőrizni, javítani, javíttatni és értékelni.
--	--	--	--	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-----------------------------	----------	-------------------------------	---

<p>Felismeri a verset, az elbeszélést és a mesét (tanmese és tündérmese); meghatározza a szöveg témáját; meghatározza a szöveg számára kevésbé érthető tartalmi elemeit; meghatározza a szöveg cselekményét, annak idejét és helyét; felismeri a szereplőket, és meg tudja különböztetni őket a pozitív és negatív tulajdonságaik alapján; képes rövid szöveget értelmezni; felismeri a rímet.</p>	<p>IRODALOM</p>	<p>ISKOLAI OLVASMÁNYOK</p> <p>Költészet:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Petőfi Sándor: Füstbement terv – József Attila: Altató – Weöres Sándor: Szán megy el az ablakod alatt – Devecseri Gábor: Tavaszhívogató – Szabó Lőrinc: Esik a hó – Nagy László: Dióverés <p>Próza:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikszáth Kálmán: Madárfészek – A kőleves (népmese) – La Fontaine: A nyúl meg a teknős – A kígyóbőr (vajdasági magyar népmese) – Az égig érő paszuly (népmese) – Mit gondolt Kinizsi Pál a maga fejről? (monda) – Gyurkovics Tibor: Rád nem lehet számítani – Adaptált szövegek <p>Népköltészeti alkotások:</p> <p>Közmondások, szólások, népi mondókák és gyermekjátékok, találós kérdések, sorolók és ünnepköszöntők.</p> <p>Drámai szövegek: drámai szövegek gyermeklapokból</p> <p>Tudományos és ismeretterjesztő szövegek A magyar nemzeti kultúra elemeivel kapcsolatos szövegek. Válogatás a gyermekenciklopédiák és a gyermeklapok szövegeiből.</p> <p>Irodalomelméleti fogalmak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vers (versszak, verssor); – mese (tündérmese, állatmese); – párbeszéd, dráma; – a cselekmény; helye és ideje; – a mű szereplője – külső és belső tulajdonságai és cselekedetei. 	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>- Az irodalomra vonatkozóan az ajánlott szövegeket a tanulók a tanév folyamán fogadják be (a tanító/tanár felolvasása alapján). - A tanító/tanár az iskolában különböző szövegtípusokkal ismerteti meg a tanulókat. - A tanulók könnyen felfedezik a szövegekben az események időrendi sorrendjét, meghatározzák az esemény helyét és idejét, valamint felfedezik az ok-okozati összefüggéseket, következtetéseket vonnak le. - A tanulónak meg kell különböztetnie a verset, a mesétől. - Szoktatni kell a tanulókat arra, hogy felfedezzék a számukra ismeretlen szavakat, megkérdezzék a tanítótól azok jelentését, hogy minél pontosabban megértsék a szöveg értelmét. - A verseket szavalják, a gyermekek számára írt drámaszövegek feldolgozásakor a tanulók számos kreatív tevékenységre motiváltak, amelyek a mű hatására keletkeznek (színpadi előadás, drámajáték, bábjáték, gyermekszínházi előadások, dramatizált részletek megbeszélése). - A tanítónak/tanárnak folyamatosan, minden órán, új szavakkal kell hogy gyarapítsa a tanulók szókincsét, amelyeket a</p>
--	-----------------	---	---	---

				gyakorlás során be is építenek szókincsükbe.
--	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;

слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	----------------------------------	-----------------	-----------------------------------	--

<p>– Felismeri, megkülönbözteti és alkalmazza a kijelentő, a kérdő és a felszólító mondatokat a beszédben és az írásban;</p> <p>– helyesen használja a megtanult rokon értelmű szavakat és az ellentétes jelentésű szavakat;</p> <p>– odafigyel a helyes szórendre;</p> <p>– megkülönbözteti a különféle időben végbemenő cselekvéseket, történéseket;</p> <p>– a mondatvégi írásjeleket helyesen használja az egyszerű mondatok végén;</p> <p>– helyesen használja az igeidőket beszédben és írásban;</p> <p>– felismeri a köznevet és a tulajdonnevet, és helyesen írja le őket;</p> <p>– képes többes számú főneveket alkotni;</p> <p>– alkalmazni tudja a melléknevet a nyelvhasználatban;</p> <p>– megérti a névmások (személyes, mutató, kérdő) alkalmazását a beszédben és a szövegben;</p> <p>– A hosszú magánhangzókat és mássalhangzókat helyesen használja</p>	<p>NYELVTAN</p>	<p>Csoportmunka, nyelvi játékok alkalmazása. A szerb nyelv hangrendszerétől eltérő magyar hangok ejtésének gyakorlása. Mondókák, versek hangosan történő felolvasása. A hosszú magánhangzók és mássalhangzók minél pontosabb kiejtésének begyakorlása. Beszélgetés. Párbeszéd folytatása játék keretében, illetve ismert szöveggel kapcsolatban. Képek alapján történet elmondása. Olvasmány alapján történet elmondása és leírása. Nyelvhelyességi gyakorlatok. Saját élmény, tapasztalat, vélemény megfogalmazása szóban. Hibás szövegek javítása. Üzenet írása. Saját élmény megfogalmazása, leírása. Helyesírási gyakorlatok.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>- A tanuló a tanító irányításával összehasonlítja a magyar nyelv hangjait, és azokat helyesen ejti ki. Képek és indukciós szövegek kapcsán mondatokat és kérdéseket fogalmaz meg, majd egyszerű mondatokkal történetet mesél el. Beszédben és írásban megkülönbözteti és alkalmazza a beszélő szándéka szerint a kijelentő, a kérdő és a felszólító mondatokat.</p> <p>- Megadott szavakból mondatokat alkot, a szórendre figyel, annak jelentőségét felismeri. Szavakat gyűjt adott témával kapcsolatban. A mondatvégi írásjeleket helyesen használja. Ezen kívül a jelen, a múlt és a jövő idő, valamint a többes számú főnevek is megjelennek megfogalmazásában. Nyelvhasználatában alkalmazni tudja a mellékneveket.</p>
---	-----------------	---	---	---

írásban. – a j hangot biztonságosan jelöli a tanult szófajok körében.				
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђањеи повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато	

План провере оставрености исхода-план евалуације

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време
<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Усмено испитивање; · Писмено испитивање; · Посматрање понашања ученика; · Редовно доношење домаћег задатка; · Прегледање свеске; · Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p>	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника.</p> <p>- Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневн о бележење током године</p>
	<p>-Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>

<p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери показује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске
			године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

Ангажовање ученика у настави:	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)</p> <p>– показује делимични степен активности</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).</p> <p>- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности догађају.</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	По потреби
		<p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова.</p> <p>-Формативно оцењивање.</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано;</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима; - Учествује, помаже другима, израђује</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

<p>Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	
---	---	--	---	--

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Школски програм

трећи разред

Русински језик са елементима националне културе

Разред: 3

Наставни предмет: Русински језик са елементима националне културе

Недељни и годишњи фонд часова: 2 / 72

Циљ: Циљ наставе и учења русинског језика са елементима националне културе је постићи такав степен развоја комуникативних способности ученика да би он/она примењивао вештине изговарања у стандардним и стручним комуникативним ситуацијама/ у складу са тематским минимумом и у писаној форми/, неговао свој национални и културни идентитет, етичко самопоштовање и упознавање ученика са елементима традиције, културе и обичаја Русина.

Програм наставе и учења	Исходи	Начин остваривања	Међупредметне компетенције	Стандарди постигнућа
ПОЕЗИЈА 1. М. Колошњаї, Бависка мойого бачика 2. Народна шпиванка, Танцовала нина	-самостално читати и разумети краће и једноставније текстове -разликовати и одредити род књижевног дела -разликовати	<u>Облици:</u> фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад <u>Метод:</u> вербална (монолог, дијалог), и лустративно- демонстративна, практичан	1) компетенција за учење; 2) одговорно учешће у демократском друштву 3) естетичка компетенција;	/

<p>з нину 3. Мирон Колошняї, Яка моя мац 4. Михал Ковач, Шицких любим 5. Серафина Макаї, Цо ми брига 6. Мелания Римар, Брат и шестра Проза Яков Кишюгас, Черешньов квиток 1. Як пуканка 2. Предня 3. Важни папери 4. Парток 5. Стара слика 6. Андри 7. Сушеди 8. Седми рай 9. Розмария 10. Пацери 11. Крачун 12. Миколая 13. Сушедов хлапец 14. Живе кино 15. Колена 16. Черешньов квиток 17. Табличка 18. Дзеци то народ окремни 19. Мирон Канюх, Пчолка Смолка 20. Мелания Римар, Поспани пчолки 21. Народна приповедка, Троне ловаре 22. Драмски тексти зоз Заградки 23. Загадки и присловки по вибору Основни характеристики прози, поезиї и драми Характеристики басни, сказки и приповедки Присловки и загадки Руски народни приповедки,</p>	<p>басну,бајку,приповетку</p> <p>Навести основне карактеристике прозе, поезије и драме</p> <p>-издвојити главне и споредне ликове</p> <p>-уочавати ток догађаја у књижевном делу</p> <p>-повезивати поуке из басне са реалним животом</p> <p>-препознати елементе фантастике у бајци</p> <p>-препознати основна осећања у песми</p>	<p>рад и радионица, игровне активности</p> <p><u>Средства:</u> слике, апликације, уџбеник, илустрације, ЦД</p> <p><u>Активности ученика:</u> уочава, именује, чита, препознаје, открива, комуницира, разуме, упоређује, одговара на постављена питања,</p> <p><u>Активности наставника:</u> Подстиче, осмишљава, помаже, партнер у дијалогу, партнер у активности, инспирише, разговара, указује, уважава труд, показује, учествује, подстиче, мотивише, помаже у раду, објашњава, одабира садржај, одабира методе, одабира средства, бира текстове, коригује, вреднује, прати ефекте, оцењује, образлаже</p>	<p>4) комуникација;</p> <p>5) одговоран однос према околини;</p> <p>6) одговоран однос према здрављу;</p> <p>7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>8) рад са подацима и информацијама;</p> <p>9) решавање проблема;</p> <p>10) сарадња;</p> <p>11) дигитална компетенција</p>	
--	---	---	--	--

басни, сказки и писні				
<p>Вигваряне гласох хтори школяром представляю почужкоц: <i>г, х и ђ', т'</i>. Приповедане о подійох з родителського дому, школи; приповедане по слики и плану у форми питаньох.</p> <p>Розликоване виреченьох як обвисценя, питаня и розказу з вигваряньом (интонацию) и їх препознаванe на слух.</p> <p>Традиційна руска народна култура.</p> <p>Подоба школяра; знац ше представиц, виприповедац дацо о себе и своей фамелиї, о товаришови, виприповедац о своей омиленей животинї, бависку.</p> <p>Драмски, драматизовани тексти, сценски обробок.</p> <p>Збогацоване словніка.</p> <p>Бешедни ситуації и язични бависка. Реални</p>	<p>-правилно изговарати кратке и потпуне реченице</p> <p>-усмено препричати текст</p> <p>-усмено причати по задатим сликама и о догађајима</p> <p>-усмено описивати предмете из непосредног окружења</p> <p>-правилно користити нове речи у свакодневном говору</p> <p>-правилно изговарати специфичне гласове у свакодневној конверзацији</p> <p>-напамет изговарати кратке књижевне текстове</p> <p>-учествовати у сценском извођењу текста</p> <p>-учествовати у културно – уметничким манифестацијама/и као</p>			

<p>и симулативни ситуацији. Аудио-визуелни записи Литературни тексти чита наставник або ше емітує аудио-визуелни запис Нелитературни тексти: текст зоз таблічки, розпорядок годзинох, уходніца, поволанка и друге. Информативни тексти: правила справованя у школи, живот у нашим околїску, енциклопедия за дзеци. Одредзоване главней особи и других особох у приповедки Обачоване цека дії у приповедки Композиция приповедки: увод, заплет и розплет (розришене) Опис простору и особох Поручене присловки Поуки баснох и реални живот Фантастичне у сказкох Чувства у писньох Характеристики драмского діла Страна 44 – Број 1 ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК 21. јануар 2020. – обачовац розлики и подобносци</p>	<p>учесник и као посматрач/ -лепо захвалити и замолити за помоћ -с пажњом слушати саговорника -интерпретација песама које се односе на празнике или годишња доба -учествовати у дечијим драмским игроказима у складу са својим узрастом -упознати традиционалне русинске обичаје/Божих,Ускрс/и упознати традиционална јела -уочавати разлике између русинских и српских народних обичаја -разликовати и користити обавештајне,упитне и узвичне реченице -правилно изговарати гласове русинског језика -користит једноставне реченице о себи и о блиским и познатим</p>			
---	--	--	--	--

<p>медзи сербску и руску кирилку – складац виреченя зоз датих словох – препознац слова зохторима ше меную особи, предмети и чувства – розликовац слова зохторима ше означує дїя, прикмета и количество – розликовац и правилно хансовац три дїєсловни часи – розликовац и меновац три роди у єднини и множини – розликовац и меновац три особи у єднини и множини при власних заменовнікох – правилно вигваряц и писац гласи руского языка – правилно хасновац знаки интерпункції; запяту при начишльованю и наводніки при писаню насловох кнїжовних дїлох – писац по диктату пейц до шейсц слова у виреченю и коло шейсц слова у диктату – правилно писац букви Я, Є, Ї, Ю, Й, Ъ у розличних позиційох – правилно</p>	<p>особама</p> <p>-постављати једноставна питања и одговарати на њих</p> <p>-интерпретација песама које се односе на празнике или годишња доба</p>			
--	--	--	--	--

<p>писац мегки знак Ђ зоз буквами Д, Т, Л, Н – правилно писац слова зоз буквами (гласами) ДЗ и ДЖ – правилно хасновац букву Щ – правилно хасновац вельку букву при писаню назвох кнїжкох, часописох, школох, местох и улїцох – правилно вигваряц гласи руского язика – хасновац правилну интонацию розповедного виреченя – правилно хасновац наглашку на предостатнїм складу – приповедац о власних дожицох, о тим цо видзел и цо жада – пренесц цудзи слова на директни и</p> <p>индиректни способ – виражовац количество зоз словами половка и штварцина – водзиц диялог на дату тему – виражовац приближносц места, часу и количества – виразно читац драмски текст подзелени по улогох</p>				
--	--	--	--	--

<p>и замяновац улоги – хасновац загадки за забаву и розвагу – розумиц словнік кождодньовой конверзації – препознац значене словох на основу контексту – зжато преприповедац филм, представу, спортске змагане або музичну манифестацию – описац нукашні, вонкашні простор и людзох – хасновац прикметніки при описованю – драматизовац текст або дожиту подію, анегдоту – читац у себе и розумиц пречитане зоз напредок датим задатком – хасновац правилну интонацию виреченя – писац кратки литературни состави на познати и блізки кождодньовой теми – здравкац на стретнуцу и при розходзе так як вимага швето Велька ноц або Крачун – шпивац єдну руску народну шпиванку – шпивац єдну руску дзецинску популярну</p>				
--	--	--	--	--

<p>шпиванку – препознац, меновац и одредзиц зач служели хижни ствари старого руского обисца: руски пец, кочерга, ожох, дзивоцка лада, кудзель, кросна, керпари, перини – поровнац живот у сучасней рускей фамелиї зоз животом рускей фамелиї у прешлосци</p> <p>ЯЗИК ГРАМАТИКА И ПРАВОПИС</p> <p>Морфология Слова хтори меную дацо и слова хтори означую дію, прикмету або количество Дієсловни часи: прешли, терашні и будуци час Особни заменовніки Род пременлівих слухох</p> <p>Правопис Правилне писанє двозначних вокалских буквох Я, Є, Ї, Ю</p> <p>Писанє буквох Щ, Ы, Ь и слухох зоз ДЗ и ДЖ Писанє слухка НЄ и дієслухох</p> <p>ЯЗИЧНА КУЛТУРА</p> <p>Приповеданє о власним дожицу Зжате преприповедованє</p>				
---	--	--	--	--

<p>филмох, театралних представох, спортских змаганьох або музичних маніфестаційох</p> <p>Описованє нукашнього простору и людзох Диялог, директна и индиректна бешеда Драматизация текста; читанє по улогах и заменьованє улогах</p> <p>Розгварка, теми з каждодньового живота, словнік каждодньовой конверзациї (комуникації)</p> <p>Присловки, загадки и „питаня за роздумованє”</p> <p>Словнік меней познатих словох и виразох у хторих ше таки слова хасную</p> <p>Заменьованє странских словох зоз словами руского языка; толкованє значеня словох у контексту</p> <p>Розлични значеня истих словох у зависносци од контексту Читанє наглас и у себе зоз напредок датим задатком Составяне особного словніка</p> <p>Составяне крижалькох и ребусох Преписованє кратших виреченьох;</p>				
--	--	--	--	--

<p>записоване стихох и фразох Писане диктату Писане составох ЕЛЕМЕНТИ НАЦИОНАЛНЕЙ КУЛЬТУРИ Народни писні хтори ше шпиваю Дзецински популярни писні зоз фестивала Червене пупче Сотрудніцтво зоз часописом Заградка Драмски мемориял Петра Ризнича Дяді – брац учасц у драмских секцийох Провадзенє руских дзецинских ТВ емисийох Двоєне родичом и старшим людзом Медзисобне двоєне старших людзох; муж-жена, сушедово, родзини и подобне Здравкане старшим при стретнуцу на уліци Окремне здравкане на швета Вельку ноц и Крачун Старе руске обисце; ствари у хижи: руски пец, дзивоцка лада, ормани, лавка, посцелї, кerpари, перини, образи и друге Живот у сучасней фамелиї и фамелиярни</p>				
---	--	--	--	--

живот Руснацох у прешлосци Ключни поняца: кнїжовнось, язык граматика и правопис, язична култура, елементи националней култури. УПУТСТВО ЗА				
---	--	--	--	--

Наставник:

Славица Мали

Директор:

Раденко Шимун

ДРУШТВЕНО-ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНО-СПОРТСКЕ, ИКУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ(СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ)					
Општи циљеви и задачи	<p>Развијање љубави према матерњем језику и потреби да се он негује и унапређује; -Развијање смисла и способности за правилно, течно, економично усмено и писмено истраживање, богаћење речника, језичког и стилског израза; -Развијање поштовања према културној баштини и потреби да се оно негује и унапређује; -Развијање интересовања музичке осетљивости и креативности; -Развијање ученичкох ликовних и визуелних способности; -Развијање моторичких способности ученика; -Подстицање и развој учениковог стваралачког мишљења и деловања; -Задовољавање основних дечјих потреба за игром и кретањем.</p>				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начиностваривања		Начин праћења ефеката и
			Активности	Активности ученика	

			наставника		оствареностициљева / исхода
1.	Друштвене активности: Активности поводом обележавања: Дан планете Земље, Дан борбе против пушења, Дан заштите животне средине, Дружимо се са великим Вуком	3	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрираа, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
2.	Техничке активности: - уређење школског простора - Израда честитки ,слика, рамова или беџева поводом значајних датума - Израда костима	11	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрираа, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
3.	Хуманитарне активности -Акције поводом	3	Организује, Усмерава, Подржава,	Упознаје, Истражује, Опажа,	посматрање праћење ангажовања

	<p>Дечје недеље</p> <p>-Јесењи и пролећни крос</p> <p>-Помоћ болесном другу</p> <p>-Помоћ старим особама</p>		<p>Истиче,</p> <p>Охрабрује,</p> <p>Слуша,</p> <p>Емпатише,</p> <p>Демонтираа,</p> <p>Посматра,</p> <p>Прати</p>	<p>Изражава,</p> <p>Договара се,</p> <p>Учи,</p> <p>Презентује,</p> <p>Уређује,</p> <p>Препознаје,</p> <p>Евоцира,</p> <p>Игра се,</p>	<p>ученика</p> <p>продукти ученикових активности</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика</p>
4.	<p>Културне активности</p> <p>Посете:</p> <p>-позоришту</p> <p>- музеју</p> <p>- учествовање и организовање активностима поводом празника и прослава</p>	15	<p>Организује,</p> <p>Усмерава,</p> <p>Подржава,</p> <p>Истиче,</p> <p>Охрабрује,</p> <p>Слуша,</p> <p>Емпатише,</p> <p>Демонтираа,</p> <p>Посматра,</p> <p>Прати</p>	<p>Упознаје,</p> <p>Црта,</p> <p>Истражује,</p> <p>Опажа,</p> <p>Изражава,</p> <p>Договара се,</p> <p>Учи,</p> <p>Презентује,</p> <p>Сакупља,</p> <p>Уређује,</p> <p>Препознаје,</p> <p>Евоцира,</p> <p>Игра се,</p> <p>Уређује,</p> <p>Размењује,</p> <p>Глуми,</p> <p>Артикулише,</p> <p>Сарађује</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>продукти ученикових активности</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика</p>

5.	Спортске активности Организовање спортских такмичења одељенска међуодељењска	4	Организује, Умерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрираа, Посматра, Прати	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се,	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
----	--	---	---	--	--

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Пружање помоћи ученицима у савладавању садржаја предвиђеним планом наставе и учења.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	КЊИЖЕВНОСТ	4	Објашњава и поставља задатке	Прати и решава задатке	- Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. - Белешке о напредовању ученика
2.	ЈЕЗИК (граматика, правопис,	10	Објашњава и поставља задатке	Прати и решава задатке	- Праћење рада и

	ортоепија)				постигнућа ученика на редовној настави. - Белешке о напредовању ученика
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (говорење, слушање, писање, читање)	4	Објашњава и поставља задатке	Прати и решава задатке	- Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. - Белешке о напредовању ученика

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Пружање помоћи ученицима у савладавању садржаја предвиђеним планом наставе и учења.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	БРОЈЕВИ	7	Поставља задатке	Прати и решава задатке	- Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави.

					-Белешке о напредовању ученика
2.	ГЕОМЕТРИЈА	4	Објашњава и поставља задатке	Прати и решава задатке	- Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. -Белешке о напредовању ученика
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	7	Објашњава и поставља задатке	Прати и решава задатке	- Праћење рада и постигнућа ученика на редовној настави. -Белешке о напредовању ученика

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Назив наставног предмета: српски језик

Циљ предмета: Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности

Разред: четврти

Недељни број часова:

Годишњи број часова: 180

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

1.КЊИЖЕВНОСТ ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија	66	14	80	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - чита са		Комуникативна компетенција, компетенција за учење,	Индивиду лни фронтални	Дијалош ка метода	иницијално тестирање посматрање
--	----	----	----	--	--	---	------------------------------	-------------------------	---------------------------------------

<p>1. Шаљива народна песма Женидба врапца Подунавца 2. Војислав Илић: Јесен/Владислав Петковић Дис: Зима 3. Момчило Мошо Одаловић: Молитва за маму 4. Мирослав Антић: Космонаутска песма 5. Бранко Миљковић: Песма о цвету 6. Добрица Ерић: Завичај/Отаџбина је наша очевина/Момчило Мошо Одаловић: Птице косовчице 7. Мирослав Антић: Прва љубав/Најљубавнија песма/Алексије Марјановић: Љубав 8. Бранко Ћопић: Месец и његова бака/Десанка Максимовић: Пауково дело 9. Бранислав Црнчевић: Кад би мени дали један дан 10. Владимир</p>				<p>разумевањем различите врсте текстова; – укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; – разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; – одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; – именује позитивне и негативне особине ликова; – уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); – тумачи идеје</p>	<p>1.5.1 1.5.2. 1.5.3. 1.5.4. 2.5.1. 2.5.2. 2.5.3. 2.5.4. 2.5.5. 2.5.6. 2.5.7. 3.5.1. 3.5.2. 3.5.3.</p>	<p>компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема</p>	<p>групни у пару</p>	<p>Метода писаних радова Метода рада на тексту Илустративна Демонстративна Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова</p>	<p>домаћи задаци усмено испитивање писмено испитивање ученички радови</p>
--	--	--	--	--	--	---	---------------------------	---	--

<p>Андрић: Дај ми крила један круг 11. Народна песма Милош у Латинима 12. Народна песма Јетрвица адамско колено Проза 1. Народна прича о животињама: Међед, свиња и лисица 2. Народна приповетка: Најбоље задужбине 3. Народна приповетка: Ветар и сунце 4. Народна бајка: Пепељуга 5. Бранислав Нушић: Прва љубав (одломак из Аутобиографије) 6. Бранислав Црнчевић: Босоноги и небо 7. Гроздана Олујић: Стактарева љубав 8. Светлана Велмар Јанковић: Стефаново дрво 9. Лав Николајевич Толстој: Врабац и ласте/Два мрза 10. Драган Алексић: Позориште на небу 11. Весна Алексић:</p>				<p>књижевног дела; – препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; – уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; – разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу; – уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); – уочи супротстављеност лица у драмском тексту; – усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела.</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p> Детективско срце 12. Ханс Кристијан Андерсен: Ружно Паче – читање у наставцима Драмски текстови 1. Гвидо Тартаља: Подела улога 2. Љиљана Крстић: Кад пролеће дође 3. Дејан Алексић: Слава Научнопопуларни и информативни текстови (из књига, енциклопедија и часописа за децу) ● о нашим знаменитим књижевницама, сликаркама и научницама; ● о природним лепотама и културним знаменитостима Србије; ● о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету ● бонтон. ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Милован </p>									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Данојлић: Избор из поезије за децу 2. Драган Лукић: Избор из поезије за децу 3. Јасминка Петровић: О дугмету и срећи 4. Рене Гијо: Бела Грива 5. Ерик Најт: Леси се враћа кући 6. Александар Поповић: Пепељуга</p> <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР (са наведеног списка или по сопственом избору бирају се три дела)</p> <p>1. Избор драмских текстова за децу 2. Бранко В. Радичевић: Песме о мајци 3. Светлана Велмар Јанковић: Књига за Марка/Очаране наочаре 4. Горан Петровић: Разлике 5. Едмондо де Амичис: Срце 6. Јохана Шпири: Хајди 7. Михаел Енде: Бескрајна прича (одломак) 8. Астрид Линдгрен:</p>									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Пипи Дуга Чарапа 9. Златко Васић: Чаробно путовање 10. Урош Петровић: Мартинина велика загонетна авантура 11. Гордана Тимотијевић: Сличице/Владимир из чудне приче 12. Угљеша Шајтинац: Чарна и Несвет 13. Момо Капор: Сања 14. Весна Алексић: Брљиво срце Књижевни појмови: –шаљива народна песма, – прича о животињама, – особине народне епске песме, – приповетка, – роман за децу, – персонификација, – опис природе и ликова, – приповедање у 1. и 3 – сукоб драмских лица.</p>									
<p>2. ЈЕЗИК Речи које у писању и говору мењају</p>	27	23	50	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		Комуникативна компетенција,		Дијалош ка метода	иницијално тестирање

<p>облик; речи које не мењају облик (без именована врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе). Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат. Појам предиката (глаголски предикат). Појам објекта (именице у функцији објекта). Прилошке одредбе за време, место и начин. Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел).</p>				<p>– повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; – одреди основне реченичне чланове; – разликује врсту речи од службе речи у реченици; – поштује и примени основна правописна правила; – правилно пише сва три модела управног говора.</p>	<p>1.4.1. 1.4.2. 1.4.3. 1.4.4. 1.4.5. 2.4.1. 2.4.2. 2.4.3. 2.4.4. 2.4.6. 2.4.7. 2.4.8. 2.4.9. 3.4.1.</p>	<p>компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, решавање проблема</p>		<p>Метода писаних радова Метода рада на тексту Илустративна Демонстративна Монолошка Активна метода Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова</p>	<p>посматрање домаћи задаци усмено испитивање писмено испитивање ученички радови контролне вежбе диктат</p>
--	--	--	--	---	---	---	--	--	---

<p>Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела – примери из обрађених дела (нпр. Ружно Паче...); устаљена и посебно наденута имена животиња; називи институција, предузећа и установа, манifestација; устаљена имена историјских догађаја и личности (усклађено са предметом Природа и друштво). Речца ли; скраћени упитни облик је ли (је л') према узрочном везнику јер. Предлог са уз заменице (нпр. са мном, с њом и сл.) Писање вишечланих бројева</p>					3.4.4.				
3. ЈЕЗИЧКА	6	44	50	По завршетку				Дијалош	иницијалнот

<p>КУЛТУРА Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова); устаљени језички изрази. Разгледница, честитка, писмо. Књижевни и други текстови (линеарни</p>				<p>разреда ученик ће бити у стању да: – преприча текст из различитих улога/перспектива; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове; – употреби основне облике усменог и писменог изражавања: причање и описивање; – употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика; – препозна значење речи и</p>	<p>0.1.1. 0.1.2. 0.1.3. 0.1.4. 0.1.5. 0.1.6 0.1.7 0.1.8. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.2.5. 1.2.6. 1.2.7. 1.2.8. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5 1.3.6. 1.3.7. 1.3.8. 1.3.9. 1.3.10.</p>			<p>ка метода Метода писаних радова Метода рада на тексту Илустративна Демонстративна Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода</p>	<p>естирање посматрање домаћи задаци усмено испитивање писмено испитивање ученички радови Писмени задаци диктат</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе: рецитоване, изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста и сл. Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица Ви из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца ли, предлог са, вишечлани бројеви). Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације. Лексичко-</p>				<p>фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији; – напише разгледницу, честитку, приватно писмо; – прилагоди језички израз комуникативној ситуацији формалној и неформалној; – повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; – правилно структурира текст; – учествује у предлагању садржаја и начина рада.</p>	<p>2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.2.5. 2.2.6. 2.2.7. 2.2.8 2.2.9. 2.2.10. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.5. 2.3.6. 2.3.7. 2.3.8. 2.3.9. 2.3.10. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.2.5. 3.2.6.</p>			<p>практичних радова</p>	
---	--	--	--	---	---	--	--	--------------------------	--

<p>семантичке вежбе: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју. Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту</p>					<p>3.2.7.</p> <p>3.3.1.</p> <p>3.3.2.</p> <p>3.3.3.</p> <p>3.3.4.</p> <p>3.3.5.</p> <p>3.3.6.</p>				
---	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Стандарди за српски језик

Теме	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Књижевност	1СЈ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме;	1СЈ.2.5.1. разликује лирску од епске песме; 1СЈ.2.5.2. одређује фолклорне	1СЈ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст;

	<p>1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну);</p> <p>1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту;</p> <p>1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту.</p>	<p>форме (кратке народне умотворине – пословице, загонетке, брзалице);</p> <p>1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми;</p> <p>1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту;</p> <p>1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту);</p> <p>1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога;</p> <p>1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту.</p>	<p>1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту;</p> <p>1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст.</p>
Језик	<p>ГРАМАТИКА</p> <p>1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе);</p> <p>1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица);</p> <p>1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне).</p>	<p>1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе);</p> <p>1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве);</p> <p>1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу;</p> <p>1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из</p>	<p>1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе).</p>

	<p>ЛЕКСИКОЛОГИЈА</p> <p>1CJ.1.4.4. препознаје антонимију; 1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.).</p>	<p>једног глаголског времена у друго; 1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне); 1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику.</p> <p>1CJ.2.4.8. препознаје синонимију; 1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава.</p>	<p>1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени.</p>
<p>Језичка култура</p>	<p>ГОВОРНА КУЛТУРА 1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике; 1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања; 1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења” или „скандирања”;</p>	<p>1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу); 1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин,-ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, ђ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији;</p>	<p>1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене; 1CJ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатне информације унутар текста и пасуса;</p>

	<p>1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља;</p> <p>1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације;</p> <p>1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање;</p> <p>1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју;</p> <p>1CJ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став.</p> <p>ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <p>1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице;</p> <p>1CJ.1.3.2. уме да се потпише;</p> <p>1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком;</p> <p>1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе;</p>	<p>правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању;</p> <p>1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...);</p> <p>1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима;</p> <p>1CJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној);</p> <p>1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст;</p> <p>1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст;</p> <p>1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синониме (нпр. да избегне понављање);</p> <p>1CJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке);</p> <p>1CJ.2.3.10. уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон; школа, разред, одељење);</p> <p>1CJ.2.3.11. пише писмо</p>	<p>1CJ.3.3.3. прилагођава језичко-стилски израз типу текста;</p> <p>1CJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст;</p> <p>1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст);</p> <p>1CJ.3.3.6. издваја пасусе.</p>
--	--	---	--

	<p>1СЈ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре; 1СЈ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме; 1СЈ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи); 1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава; 1СЈ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.); 1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије).</p> <p>ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊА ПРОЧИТАНОГ 1СЈ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста; 1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.); 1СЈ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може</p>	<p>(приватно) и уме да га адресира.</p> <p>1СЈ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије; 1СЈ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама,</p>	<p>1СЈ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста; 1СЈ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ); 1СЈ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста и</p>
--	--	---	---

	<p>да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту;</p> <p>1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник);</p> <p>1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста;</p> <p>1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста;</p> <p>18 1CJ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста;</p> <p>1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли мусе допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате.</p>	<p>пасусима, пољима табеле);</p> <p>1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту;</p> <p>1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/деталј који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму);</p> <p>1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену;</p> <p>1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту;</p> <p>1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.);</p> <p>1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/ не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова;</p> <p>1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни; 1CJ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене</p>	<p>мишљења учесника у догађају);</p> <p>1CJ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст;</p> <p>1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм);</p> <p>1CJ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.);</p> <p>1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста).</p>
--	--	---	---

Назив наставног предмета: Енглески језик

Циљ наставе енглеског језика у четвртом разреду је оспособљавање ученика да на основном нивоу комуницирају на енглеском језику, у усменом и писаном облику, о темама из непосредног окружења. Учење енглеског језика подстиче свест о значају сопственог језика и културе и олакшава разумевање различитости између своје и култура народа који енглески говоре као матерњи језик. Стимулише критичко и креативно мишљење, радозналост и истраживачки дух и омогућава одговарајући лични, социјални и интелектуални развој ученика.

Разред: IV

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Метод е рада	

1. About me**О мени**

Изражавање количина; описивање бића и предмета; изражавање допадања/недопадања ; описивање способности у садашњости; исказивање потреба, осета и осећања; представ-љање других; изражавање припадања и поседовања. Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје *How many (books) are there? There are (six) (books)*

(Егзистенцијално *there is/are*; правилна множина именица); *He's got (eight fingers). She's got two hands. The slide is gold and silver. I'm a (pink and silver robot). Has he got a (beard)? Yes, he has. No, he hasn't. Has she got (straight) hair? Yes, she has. No, she hasn't. We're (gold and silver robots) Is it (red)? Yes, it is. No, it isn't. (Have got за описивање; The Present Simple Tense глагола – to be); I like apples. I don't like oranges. (Глагол like за изражавање допадања*

3

9

12

-разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и саопште колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; разумеју једноставнији опис особа и предмета; описују особе и предмете користећи једноставнија језичка средства; разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на изражавање допадања /недопадања; изразе допадање/недопадање једноставним језичким средствима; разумеју краће текстове у којима се описују способ-ности у садашњости; размене једноставне исказе који се односе на способности у садашњости; саопште шта они или неко други уме/не уме да уради; разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и потребама, осетима и осећањима; изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; језичка

1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15.
1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.3.1.

Комуникација
Сарадња
Компетенција
за
целоживотно
учење

Фронтални,
индивидуални,
рад у групи;
Комбинована
(дијалогска,
текстуална,
монолошка,
показна,
репродуктивна,
илустративна,
интерактивна,
учење путем
открића)

Посматрањ
е и
праћење,
усмена
провера
кроз
играње
улога у
паровима,
симулације
у паровима
и групама,
задаци у
радној
свесци,
тестови
слушања,
различите
технике
формативн
ог
оцењивања

<p>2. People Људи Описивање догађаја у садашњости; исказивање времена; изражавање једноставних упутстава и налога; представљање других; изражавање припадања; описивање предмета; изражавање допадања/недопадања. Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје <i>We're (flying). The (birds) are (singing). (Maggy) is (eating). Is he/she (watching TV)? Yes, he/she is. No, he/she isn't. I'm not (reading). They aren't studying.</i> The Present Continuous Tense за описивање тренутних радњи); <i>It's half past six in Toronto, Canada and half past one in Cape Town, South Africa. Don't stand up. Put your seatbelts on.</i> (Императив) He's a (policeman). This is his (uniform). She's a (teacher). These are her (students). That is his (mask) (The Present Simple Tense глагола – to be, показне заменице this/these, присвојни придеви);</p>	3	9	12	<p>- препознају и именују предмете и појмове који се односе на тему; разумеју једноставне текстове у којима се описују тренутне радње; размене информације које се односе на дату комуника-тивну функцију; опишу тренутне радње једноставним језичким средствима; разумеју и саопште једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време; разумеју и реагују на једноставна упутства и налоге; упућују једноставна упутства налоге; разуме краће, једноставне, краће исказе који се односе на представљање других; представља друге једноставним језичким средствима; разуме и формулише једноставније изразе који се односе на припадање; разумеју једноставне описе предмета; описују предмете једноставним језичким средствима; препознају и описују интернационалне знаке упозорења; уоче сличности и разлике у правилима понашања</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања 300 , пројекти.</p>
---	---	---	----	---	---	---	---	---

<p>3. Environment Окружење Описивање радњи у садашњости; описивање бића; исказивање времена. Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје <i>I help my father. He (works) here. They (eat) in the evening. Do you (drive)? Yes, I do. No, I don't. Does she (get up) early? Yes, she does. No, she doesn't. I don't (get up) early every day. She doesn't want to...Monkeys have got long arms and they climb trees. A bat never sleeps at night. (Have got за описивање карактеристика људи и животиња, The Present Simple Tense за описивање сталних, уобичајених радњи); He goes to the cinema on Wednesday, does karate on Tuesday. What's the time? It's a quarter to/past four. When is your birthday? It's on the 2nd of July. September is the ninth month of the year. My favourite season is (spring). (Редни бројеви);</i></p>	4	9	13	<p>-препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене радње; размене информације које се односе на дату комуника-тивну функцију; опишу свакодневне, уобичајене радње једноставним језичким средствима; разумеју једноставне описе бића (животиња); опишу бића (животиње) користећи једноставна језичка средства; разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену (сати, дани у недељи, датуми, годишња доба); опишу дневни / недељни распоред активности; опишу неки важнији догађај у једној од земаља циљне културе (Маратон у Лонодону).</p>	<p>1.1.1.1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5.1.1.6.1.1.8.1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15.1.1.18.1.1.20.1.1.22.1.1.23.1.2.1.1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи; Комбинована (дијалогска, текстуална, монолошка, показна, репродуктивна, илустративна, интерактивна, учење путем открића)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативн ог оцењивања, пројекти.</p> <p>301</p>
--	---	---	----	---	---	--	---	--

4. Shopping

Куповина

Исказивање потреба, осета и осећања; исказивање просторних односа; изражавања цена; изражавања количине. Речи које се односе на тему; језичке садржаје *My ankle hurts. Let's go home. I'm thirsty kids. I want a drink. My stomch hurts. Take me to the hospital.*

(Императив, стативни глаголи)

Excuse me, where's the (hospital)? Turn right at (the cinema), then turn left. The (school) is between (the bank) and (the school). It's next to/opposite/behind the... (Предлози за место);

How much is this (hat)/are these (hats)? It's/They're €60.

(Прости бројеви до 100) *I always get toys for my birthday; There are some (cherries). There aren't any (eggs). Are there any (peaches)? There's some (juice). Is there any (rice)? There isn't any (meat) I would like to order, please. I want (a salad) Who doesn't want fish? In England, tennis is very popular. people from all over the*

5

8

13

- препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и потребама, осетима и осећањима; изразе, основне потребе, осете и осећања једноставним језичким средствима; разумеју једноставнија питања која се односе на положај и оријентацију у простору и одговори на њих; опише специфичније просторне односе једноставним језичким средствима; на једноставан начин затражи артикле у продавници и једноставним изразима пита/саопшти колико нешто кошта; разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и саопште колико нечега има/нема једноставним језичким сред-ствима; наруче јело/пиће у ресторану;

1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.
1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20.
1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.
2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.23. 2.3.1. 2.3.2.

Комуникација
Сарадња
Компетенција
за
целоживотно
учење

Фронтални,
индивидуални,
рад у групи;
Комбинована
(дијалогска,
текстуална,
монолошка,
показна,
репродуктивна,
илустративна,
интерактивна,
учење путем
открића)

Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.

5. Free time**Слободно време**

Описивање бића и места; скретање пажње; изражавање интересовања, допадања/недопадања; изрицање правила понашања и упозорења. Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје *He's very (tall). The girl in the photo is (short). You're (beautiful). Look at him. He's (funny). Listen to her. She's (great). You are (fast). But I'm (faster) than you. He's better than me. He's the youngest in our family. She's the best singer. The iguana is uglier than the dog. Mount Everest is the highest mountain. (The Present Simple Tense глагола to be, императив, личне заменице у функцији објекта, компаратив и суперлатив придева); In his free time, he likes (reading comics). I like (playing football). She doesn't like (watching DVDs). Do you like (going shopping)?(Like + глаголска именица); We must wear a white uniform, but we mustn't wear shoes. You must*

4

8

12

-препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе бића (људи и животиња) и места; упореде и опишу бића (људе и животиње) и места користећи једноставна језичка средства; разумеју и формулишу једноставне исказе за скретање пажње; разумеју једноставне текстове у којима се описују интересовања, допадање/недопадање; размене информације које се односе на датум комуникативну функцију; опишу своја и туђа интересовања, допадање/недопадање једноставним језичким средствима; разумеју и формулишу једноставна правила понашања и упозорења; размене једноставне информације које се односе на правила понашања и упозорења; уоче сличности и разлике у начину разоноде;

1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10.
1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23.
1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.25. 2.1.26. 2.3.1. 2.3.2.

Комуникација
Сарадња
Компетенција
за
целоживотно
учење

Фронтални,
индивидуални,
рад у групи;
Комбинована
(дијалогска,
текстуална,
монолошка,
показна,
репродуктивна,
илустративна,
интерактивна,
учење путем
открића)

Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.

6. Stories
Приче
 Описивање радњи у прошлости; исказивање времена; исказивање жеља, претпоставки, планова и намера. Изразе и речи које се односе на тему; језичке садржаје *I was in (the oasis). What was in the (forest)? There was a (monster). Was it (scary). Yes, it was. No, it wasn't. Once upon a time there was a fox in a forest. She was thirsty, so she jumped into a well. Lucy (walked/didn't walk to school) yesterday. Did you go to school yesterday? Yes, I did. No, I didn't. (The Past Simple Tense глагола to be и најчешћих правилних и неправилних глагола); She doesn't see a hole. She's going to fall. Are you going to go to the beach? Yes, I am. No, I'm not. I'm going to visit my cousins. Where are you going to go on holidays? (Going to... за исказивање претпоставки заснованих на искуству и за изражавање планова и намера ;*

3

7

10

-препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју краће текстове у којима се описују радње у прошлости; размене инфор-мације у вези са радњама у прошлости; опишу радње у прошлости једноставним језичким средствима; разумеју једноставне жеље, планове и намере и реагују на њих; размене једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; саопште шта они или неко други желе, палнирају или намеравају; разумеју и описују живот Индијанаца у Америци; уочавају сличности и разлике у начину провођења распуста у земљама циљне културе и код нас.

1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.14. 2.1.17. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.23. 2.3.1. 2.3.2.

1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.8. 1.1.9.

Комуникација
 Сарадња
 Компетенција
 за
 целоживотно
 учење

Фронтални,
 индивидуални,
 рад у групи;
 Комбинована
 (дијалогска,
 текстуална,
 монолошка,
 показна,
 репродуктивна,
 илустративна,
 интерактивна,
 учење путем
 открића)

Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања, пројекти.

Стандарди постигнућа:

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.

ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење.

ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме.

ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.).

ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.).

ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства.

ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника.

ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.

ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.

ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на средњем** нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.

ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.

ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.

ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.

ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама.

ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.

ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике.

ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме.

ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.

ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама.

ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.

ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.

ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.

ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.

ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.

ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.

ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).

ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила.

ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.

ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).

ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.

ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.

ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.

ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.

ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на напредном** нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.

ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.

ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама.

ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих разговетних текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

- ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.
- ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.).
- ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика.
- ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе.
- ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција.
- ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.
- ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике.
- ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.
- ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама.
- ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикана, информатора и сл.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

- ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност.
- ПСТ.3.1.17. Учествоје у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање.
- ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.
- ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима.
- ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.
- ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикана, информатора и сл.
- ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

- ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.
- ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).
- ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.

ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме.

ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.

ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.

ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.

ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.

ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога.

ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.

ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).

ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура.

ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању.

ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик.

ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.

ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема.

ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.

ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

Назив наставног предмета:Математика

Циљ предмета:Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред:четврти

Недељни број часова: 5

Годишњи број часова:180

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, штапрати мо и инструмен
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вјежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

									ти оцењивањ а)
<p>1.Бројеви Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са</p>	48	91	139	<p>Ученик ће бити у стању да: -прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; -одреди месну вредност цифре; -изврши рачунске операције сабирања и одузимања у скупу N_0; -састави израз, израчу на вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; -реш</p>	<p>2МА.1.1.1; 2МА.1.1.2; 2МА.1.1.3 2МА.1.1.4; 2МА.1.1.5; 2МА.1.3.1; 1.3.2.2МА.2.1.1; 2МА.2.1.2; 2МА.2.1.3; 2МА.2.1.4; 2МА.2.1.5. 2МА.2.3.1; 2МА.2.3.2. 2МА.3.1.1; 2МА.3.1.2;</p>	<p>Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција</p>	<p>индивидуални, фронтални, групни, у пару,</p>	<p>-дијалогска, -метода писаних радова, -монолошка, -демонстративна, илустративна, -метода читања рада на тесту, -метода практичних радова, - метода активног учења</p>	<p>-иницијално тестирање посмтрање, тестирање, , -усмено испитивање. -писмени испитивање, ученички радови, матемтички и диктат, писмени задатак, контролне вежбе</p>

<p>променљивом). Једначине и неједначине у скупу \mathbb{N}_0 .Разломци облика $(m, n \leq 10)$. Упоређивање разломака са једнаким бројиоцима. Једнакост разломака. Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са две децимале. Сабирање и одузимање децималних бројева.</p>			<p>једначине и неједначине са сабирањем и одузимањем и провери тачност решења; -решит проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину са сабирањем, одузимањем, множењем и дељењем; -процени вредност израза са једном рачунском операцијом; -одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; -чита, користи и</p>	<p>2МА.3.1.3; 2МА.3.1.4, 2МА.3.1.5. 2МА.3.3.1; 2МА.3.3.2.</p>				
---	--	--	--	---	--	--	--	--

				предста-вља податке у табелама или графи-чким дијагра- мима; -формира низ на основу упутства; -реши задатак применом различитих начина представља њапроблема. -изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0 ; -прочита и запише разломке облика $(m, n$ $\leq 10)$; -упореди разломке облика са једнаким бројоцима или имениоцима;					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>-сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; -запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; -сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>2.Геометрија Квадар и коцка.</p>	3	8	11	<p>Ученик ће бити у стању да: -именује елементе и опише особине квадрa и коцке; -црта мреже и прави моделе квадрa и коцке; -препозна сликовну представу изгледа телапосматра ног са различитих страна.</p>	<p>2МА.1.2.2; 2МА.1.2.3; 2МА.1.2.4; 2МА.2.2.1; 2МА.2.2.2; 2МА.2.2.3; 2МА.2.2.5; 2МА.2.2.6.</p>	<p>Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција</p>	<p>иви-дуални, фронтални, групни, у пару,</p>	<p>дијалoшка, -метода писаних радова, -монолошка, -демонстративна, илустативна, -метода читања рада на тесту, -метода практичних радова, - метода активног учења</p>	<p>- иницијалнo тестирање посмтрање, тестирање, -усмено испитивање. -писменио ипитивање, ученички радови, матемтички и диктат, писмени задатак, контролне вежбе</p>
<p>3.Мерење и мере</p>	10	20	30	<p>Ученик ће бити у стању</p>	2МА.1.2.1;	– Компетенција за учење	иви-дуални,	дијалoшка,	- иницијалн

<p>Мерење површине (m^2, dm^2, cm^2, mm^2, km^2, ha, a). Површина квадрата и правоугаоника.</p> <p>Површина квадра и коцке.</p> <p>Мерење запремине (m^3, dm^3, cm^3, mm^3).</p> <p>Запремина квадра и коцке.</p>			<p>да:</p> <p>-прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине;</p> <p>-израчуна површину квадрата и правоугаоника;</p> <p>реши проблемске задатке у контексту мерења.</p> <p>-прочита, упореди и претвори јединице за мерење запремине;</p> <p>-израчуна површину и запремину квадра и коцке;</p> <p>реши проблемске задатке у контексту мерења</p>	<p>2МА.1.2.2;</p> <p>2МА.1.2.3;</p> <p>2МА.1.2.4</p> <p>2МА.2.2.1;</p> <p>2МА.2.2.2.;</p> <p>2МА.2.2.3;</p> <p>2МА.2.2.5</p> <p>2МА.2.2.6.</p> <p>2МА.3.2.2;</p> <p>2МА.3.2.3.</p> <p>2МА.3.2.5;</p> <p>2МА.3.4.2.</p>	<p>– Комуникација</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Естетска компетенција</p>	<p>фронтални,</p> <p>групни,</p> <p>у пару,</p>	<p>-метода Писаних радова,</p> <p>-монолошка,</p> <p>-демонстративна,</p> <p>илустативна,</p> <p>-метода читања рада на тесту,</p> <p>-метода практичних радова,</p> <p>- метода активног учења</p>	<p>о тестирање посматрање,</p> <p>тестирање,</p> <p>-усмено испитивање.</p> <p>-писмени испитивање,</p> <p>ученички радови,</p> <p>матемтички и диктат,</p> <p>писмени задатак,</p> <p>контролне вежбе</p>
--	--	--	--	--	---	---	---	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
<p>1.Природни бројеви и операције са њима</p>	<p>1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој;</p> <p>1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде;</p> <p>1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде;</p> <p>1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом;</p> <p>1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде.</p> <p>1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $1/n$ ($n \leq 10$) и препозна његов графички приказ;</p> <p>1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине.</p>	<p>2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем;</p> <p>2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју;</p> <p>2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза;</p> <p>2.1.4. рачуна вредност израза с највише две операције;</p> <p>2.1.5. уме да решава једначине.</p> <p>2.3.1. уме да препозна разломак a/b ($b \leq 10, a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова;</p> <p>2.3.2. уме да израчуна n-ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $1/n$ ($n \leq 10$).</p>	<p>3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака;</p> <p>3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени;</p> <p>3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет;</p> <p>3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми;</p> <p>3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом.</p> <p>3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак a/b ($b \leq 10, a < b$);</p> <p>3.3.2. зна да израчуна део a/b ($b \leq 10, a < b$) неке целине и користи то у задацима.</p>

2.Геометрија	<p>1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе;</p> <p>1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица;</p> <p>1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица.</p>	<p>2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни;</p> <p>2.2.2. претвара јединице за мерење дужине;</p> <p>2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе;</p> <p>2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама;</p> <p>2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадра и уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама.</p>	
3.Мерење и мере	<p>1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност)</p> <p>1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе</p> <p>1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица</p> <p>1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица</p> <p>1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама;</p> <p>1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби</p>	<p>2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни</p> <p>2.2.2. претвара јединице за мерење дужине</p> <p>2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе</p> <p>2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама</p> <p>2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадра и уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама</p> <p>2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим</p>	<p>3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање</p> <p>3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника</p> <p>3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника</p> <p>3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама</p> <p>3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век)и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама;</p> <p>3.4.2. претвара јединице за мерење запреmine течности;</p>

	<p>за мерење задате запремине течности (l, dl, ml);</p> <p>1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t);</p> <p>1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме.</p>	<p>ситуацијама;</p> <p>2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама;</p> <p>2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање;</p> <p>2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање;</p> <p>2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке.</p>	
--	---	---	--

Назив наставног предмета: природа и друштво

Циљ предмета: Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Разред: четврти

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода
	Обрада	Утврђивање /	Укупно				Облици рада	Методе рада	

		лабораторијске вежбе							(формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
<p>1. Природне и друштвене одлике Србије Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута. Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме. Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња – значај и заштита. Национални паркови Србије. Друштвене карактеристике Србије (становништво,</p>	17	12	29	<p>– одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; – одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; – повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем</p>	<p>1.1.6. 1.6.1. 1.6.2. 1.6.3. 2.6.1. 2.6.2. 2.6.3. 3.1.1. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 1.5.2. 1.5.3. 2.5.2. 2.5.3. 3.5.1. 3.5.2.</p>	<p>- комуникативна компетенција - компетенција за учење; - дигитална компетенција - компетенција за сарадњу; - за одговорно учешће у демократско м друштву; - естетичка компетенција</p>	<p>Индивидуални фронтални групни у пару</p>	<p>Дијалoшка метода Метода писаних радова Илустративна Демонстративна Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту</p>	<p>Иницијално тестирање посматрање домаћи задаци усмено испитивање писмено испитивање ученички радови</p>

<p>насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност)</p> <p>Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима). Одржива употреба природних ресурса (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света)</p>			<p>становништва, изгледом насеља и делатностима људи; - уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; –представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; –у дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као</p>		<p>- рад са подацима и информацијама.</p>		<p>Метода практичних радова</p>	
--	--	--	--	--	---	--	---------------------------------	--

				<p>и коришћењу обновљивих природних ресурса; –представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); –пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); –повеже резултате рада са уложеним трудом; –сарађује са другима у групи на заједничким активностима– учествује у друштвено-корисним</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--

				акцијама уз подршку одраслих.					
<p>2. Човек – природно и душтвено биће</p> <p>Човек – природно, друштвено и свесно биће. Физичке промене у пубертету. Дигитална безбедност и последице прекомерног коришћења информационо-комуникационих технологија; непримерени садржаји</p>	3	3	6	<p>– повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; – планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; – затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); – пронађе и одабере потребне</p>	<p>1.1.3. 1.1.4. 1.5.1. 1.5.2. 1.5.4. 1.5.5. 2.1.2. 2.1.4. 2.5.1. 3.1.2. 3.5.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • комуникативна компетенција • компетенција за учење; • дигитална компетенција • компетенција за сарадњу; • компетенција за одговоран однос према околини; • компетенција за одговорно учешће у демократском друштву. 	<p>Индивидуални фронтални групни у пару</p>	<p>Дијалoшка метода</p> <p>Метода писаних радова</p> <p>Илустративна Демонстративна</p> <p>Монолошка</p> <p>Метода активног учења</p> <p>Метода читања и рада на тексту</p> <p>Метода практичних радова</p>	<p>Иницијално тестирање посматрање</p> <p>домаћи задаци усмено испитивање</p> <p>писмено испитивање</p> <p>ученички радови</p>

				информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима.					
3. Материјали Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух). Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање). Наелектрисавање предмета од различитих материјала. Електрична проводљивост – проводници и изолатори. Рационална потрошња	8	5	13	идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаравањем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије;	1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.3.3. 2.3.4. 3.3.2.	<ul style="list-style-type: none"> • комуникативна компетенција • компетенција за учење; • дигитална компетенција • компетенција за сарадњу; • одговоран однос према околини; 	Индивидуални фронтални групни у пару	Дијалошка метода Метода писаних радова Метода рада на тексту Илустративна Демонстративна Монолошка	Иницијално тестирање посматрање домаћи задаци усмено испитивање писмено испитивање ученички радови

<p>електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају). Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасност и заштита од пожара.</p>			<p>– наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са</p>		<ul style="list-style-type: none"> • решавање проблема; • естетичка компетенција 		<p>Метода активног учења</p> <p>Метода читања и рада на тексту</p> <p>Метода практичних I лабораторијских радова</p>	
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				другима у групи на заједничким активностима.					
<p>4. Прошлост Србије</p> <p>Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота). Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота). Живот под турском влашћу (начин живота, облици пружања отпора). Настанак и развој модерне српске државе (Први и Други српски устанак – узрок и ток; вође устанка; култура, начин</p>	15	9	24	<p>– прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности;</p> <p>– опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација;</p> <p>– представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.);</p> <p>– пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних,</p>	<p>1.6.4.</p> <p>1.6.5.</p> <p>1.6.6.</p> <p>2.6.4.</p> <p>2.6.5.</p> <p>2.6.6.</p> <p>2.6.7.</p> <p>3.6.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • комуникативна компетенција • компетенција за учење; • дигитална компетенција • компетенција за сарадњу; • компетенција за одговорно учешће у демократском друштву; • естетичка компетенција • рад са подацима и информацијама. 	<p>Индивидуални</p> <p>фронтални</p> <p>групни</p> <p>у пару</p>	<p>Дијалoшка метода</p> <p>Метода писаних радова</p> <p>Илустративна</p> <p>Демонстративна</p> <p>Монолошка</p> <p>Метода активног учења</p> <p>Метода читања и рада на тексту</p> <p>Метода практичних радова</p>	<p>Иницијално тестирање</p> <p>посматрање</p> <p>домаћи задаци</p> <p>усмено испитивање</p> <p>писмено испитивање</p> <p>ученички радови</p>

<p>живота). Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске државе, Други светски рат, промена облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије; култура, начин живота).</p>				<p>сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима.</p>					
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
--------------------------	---------------------	--------------------	----------------------

<p>1. Природне и друштвене одлике Србије</p>	<p>1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима. 1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе; 1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса; 1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе. 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу 1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике 1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво</p>	<p>2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе; 2.2.2. разуме еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса; 2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса; 2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити. 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини 1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији 1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора – рељефа, вода, климе – и делатности људи</p>	<p>3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима; 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују</p>
---	---	---	--

<p>2. Човек – природно и друштвено биће</p>	<p>1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића; 1.1.4. уме да класификује жива бића према изгледу, начину исхране, кретања и размножавања; 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља</p>	<p>2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи; 2.1.4. зна улогу основних делова живих бића; 1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова</p>	<p>3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића. 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима</p>
<p>3. Материјали</p>	<p>1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала; 1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке; 1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност; 1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу;</p>	<p>2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису; 2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу;</p>	<p>3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу.</p>
<p>4. Прошлост Србије</p>	<p>1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их</p>	<p>1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности 1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота</p>	<p>1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава</p>

		некад и сад 1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода 1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч	
--	--	--	--

Назив наставног предмета: музичка култура

Циљ предмета: Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа

Разред: четврти

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно,)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијс	Укупно				Облици рада	Методе рада	

		ке вежбе							сумативно оцењивање , шта пратимо и инструменти оцењивања)
<p>1.СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Композиције различитог карактера.</p> <p>Елементи музичке изражајности (инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика).</p> <p>Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и</p>	6	2	8	<p>На крају године ученик ће моћи да:</p> <p>– опише своја осећања у вези са слушањем музике;</p> <p>– препознаје народну и уметничку музику;</p> <p>– опише улогу музике у медијима;</p> <p>– разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима;</p> <p>– повеже</p>	<p>1.1.2.</p> <p>2.1.1.</p> <p>1.2.1.</p> <p>1.2.2.</p> <p>1.2.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • естетичка компетенције, • комуникација, • дигитална компетенција 	<p>Индивидуални</p> <p>фронтални</p> <p>групни</p> <p>у пару</p>	<p>Дијалoшка метода</p> <p>Метода писаних радова</p> <p>Метода рада на тексту</p> <p>Илустративна</p> <p>Демонстративна</p>	<p>посматрање</p> <p>разговор</p> <p>домаћи задаци</p> <p>усмено испитивање</p> <p>продукти ученичких активности</p>

<p>страних композитора).</p> <p>Дела фолклорне традиције српског и других народа.</p> <p>Музичка прича.</p> <p>Музика у служби других медија.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Музика и здравље</p>				<p>карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности;</p> <p>– уочи контраст и понављање у музичком делу;</p> <p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>– коментарише своје и туђе извођење музике;</p> <p>– самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације:</p>				<p>Монолошка</p> <p>Активна метода</p> <p>Метода читања и рада на тексту</p> <p>Метода практичних радова</p>	
<p>2. ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	16	7	23	<p>– пева и свира по слуху и са нотног текста</p>	1.1.1. 1.3.1.	• компетенција	Индивидуални	Дијалoшка метода	разговор

<p>Музичке игре (дидактичке).</p> <p>Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху.</p> <p>Певање и свирање песама из нотног текста.</p> <p>Свирање песама по слуху на дечјим инструментима и/или на другим инструментима.</p> <p>Народни инструменти нашег и других народа.</p> <p>Музичке драматизације.</p> <p>Свирање инструменталних аранжмана на</p>				<p>песме различитог садржаја и расположења;</p> <p>– примени изражајне музичке елементе;</p> <p>– осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу;</p> <p>– учествује у школским приредбама и манифестацијама – самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације.</p>	<p>1.3.2.</p> <p>3.3.1.</p> <p>1.4.1.</p>	<p>за учење,</p> <ul style="list-style-type: none"> • естетичка компетенције, • комуникација, • одговоран однос према околини, • одговоран однос према здрављу, • сарадња, • дигитална компетенција 	<p>фронтални</p> <p>групни</p> <p>у пару</p>	<p>Метода писаних радова</p> <p>Рад на нотном тексту</p> <p>Илустративна</p> <p>Демонстративна</p> <p>Монолошка</p> <p>Активна метода</p> <p>Метода читања и рада</p>	<p>посматрање</p> <p>домаћи задаци</p> <p>усмено испитивање</p> <p>продукти ученичких активности</p>
---	--	--	--	--	---	---	--	---	--

<p>дечјим инструментима и на алтернативним изворима звука.</p> <p>Динамика (крешендо, декрешендо).</p> <p>Темпо (Andante. Moderato. Allegro).</p> <p>Боја (различити гласови и инструменти).</p> <p>Трајање (цела нота и пауза. нота четвртине са тачком).</p> <p>Савладавање тонске висине и солмизације у обиму це1-це2</p> <p>Тактирање у 3/4 и 4/4 такту.</p> <p>Це-дур лествица.</p> <p>Репетиција,</p>												<p>на тексту</p> <p>Метода практичних радова</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

прима и секунда волта									
<p>3. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Једноставна ритмичка и мелодијска пратња.</p> <p>Музичка питања и одговори и музичка допуњалка.</p> <p>Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономатопеје и илустрације на краћи литерарни текст (учење у контексту).</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе.</p> <p>Креирање</p>	2	3	5	<p>– осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу;</p> <p>– осмисли музички одговор на музичко питање;</p> <p>– осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст;</p> <p>– изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају;</p> <p>– самостално или уз помоћ одраслих користи</p>	<p>1.4.2.</p> <p>1.4.3.</p> <p>1.4.4.</p> <p>3.4.1.</p> <p>3.4.2.</p> <p>3.4.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • компетенција за учење, • естетичка компетенције, • комуникација, • предузимљивост и оријентација ка предузетништву, • решавање проблема, • сарадња, • дигитална компетенција. 	<p>Индивидуални</p> <p>фронтални</p> <p>групни</p> <p>у пару</p>	<p>Дијалoшка метода</p> <p>Метода писаних радова</p> <p>Рад на нотном тексту</p> <p>Илустративна</p> <p>Демонстративна</p> <p>Монолошка</p> <p>Активна</p>	<p>разговор</p> <p>посматрање</p> <p>домаћи задаци</p> <p>усмено испитивање</p> <p>продукти ученичких активности</p>

мелодије на одабрани текст				предности дигитализације.				метода Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова	
----------------------------	--	--	--	---------------------------	--	--	--	--	--

Стандарди за музичку културу

Наставна тема	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
	М.К.1.1.2. опише основне карактеристике музичких	М.К.2.1.1. анализира повезаност музичких елемената и	

<p>1. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>инструмената и састава; народног стваралаштва</p> <p>М.К.1.2.1. на основу слушања музичких примера да именује музичке изражајне елементе;</p> <p>М.К.1.2.2. на основу слушања музичких примера да именује извођачки састав;</p> <p>М.К.1.2.4. на основу слушања музичких примера да именује српски музички фолклор;</p>	<p>карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)</p>	
<p>2. ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>М.К.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености.</p> <p>М.К.1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције;</p> <p>М.К.1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту;</p> <p>М.К.1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима.</p>		<p>М.К.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима</p>
<p>3. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>М.К.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела;</p> <p>М.К.1.4.3. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте;</p> <p>М.К.1.4.4. учествује у одабиру</p>		<p>МК.3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте</p> <p>МК.3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и</p>

	музике за дати жанровски и историјски контекст.		стилова МК. 3 4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс
--	---	--	--

Назив наставног предмета: ликовна култура

Циљ предмета: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Разред: четврти

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

<p style="text-align: center;">1. Композиција</p> <p>Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални. Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпере, фротаж, колаж, деколаж, асамблаж, меки материјали</p>	28	22	50	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о 	<p>ЛК1.1.1. ЛК1.1.2. ЛК1.1.3. ЛК2.1.1. ЛК2.1.2. ЛК2.2.2. ЛК2.2.1. ЛК3.1.1. ЛК3.1.2.</p>	<p>компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>Фронтални Групни Индивидуални У пару</p>	<p>Вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, дијалогска, метода усменог излагања, метода практичног рада</p>	<p>- посматрање</p> <p>- практични радови</p> <p>- прављење портфолија ученичких радова</p> <p>- естетско уређење учионица и школског простора</p> <p>- испитивање (разговор, усмено излагање, презентација радова, изложбе)</p> <p>- учешће на ликовним конкурсима, -дикусија</p>
---	----	----	----	---	---	--	--	--	--

				композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад;					
2. Споразумевање Хералдика – застава, грб, печат. Пиктограми. Споразумевање сликом	2	2	4	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела	ЛК1.1.2. ЛК1.1.3. ЛК1.3.4. ЛК2.1.2. ЛК3.1.1. ЛК3.1.2.	компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву	Фронтални Групни Индивидуални У пару	Вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, дијалогска, метода усменог излагања, метода практичног рада	посматрање - практични радови -прављење портфолија ученичких радова -разговор, - усмено излагање, презентација радова,
3. Наслеђе Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји.	6	2	8	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – разговара о значају одабраног	ЛК1.3.1. ЛК1.3.3. ЛК1.1.3. ЛК1.3.4. ЛК2.1.3. ЛК2.2.1. ЛК2.3.1. ЛК3.3.1.	компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и	Фронтални Групни Индивидуални У пару	Вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, дијалогска,	- посматрање - практични радови -разговор, - усмено

Познати уметници и најзначајнија дела				уметника, уметничког дела, споменика и музеја;	ЛК3.3.3.	информација ма, одговорно учешће у демократском друштву		метода усменог излагања, метода практичног рада	излагање, презентација радова, -изложбе -дикусија
4. Сцена Сценографија за позориште, филм и телевизију. Елементи сценографије.	6	4	10	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.	ЛК.1.1.3 ЛК1.3.2. ЛК1.3.4. ЛК2.1.2. ЛК2.2.1. ЛК3.3.2. ЛК3.3.4.	компетенција за учење, комуникација, естетичка, решавање проблема, рад са подацима и информација ма, одговорно учешће у демократском друштву	Фронтални Групни Индивидуални У пару	Вербално-текстуална, илустративно - демонстративна, дијалогска, метода усменог излагања, метода практичног рада	- посматрање - практични радови -естетско уређење учионичног и школског простора - испитивање (разговор, - усмено излагање, --дикусија

Наставна тема	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. Композиција	ЛК.1.1.1 разликује и користи (у	ЛК.2.1.1. познаје и користи (у	ЛК 3.1.1.познаје и користи

	<p>свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности. ЛК 1.1.2.изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК 1.1.3. и ЛК 1.2.3.описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)</p>	<p>свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p>	<p>различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК 3.1.2. и ЛК 3.2.1.одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК 3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат</p>
2. Споразумевање	<p>ЛК 1.1.2.изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК 1.2.3. и ЛК1.13.описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу.</p>	<p>ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p>	<p>ЛК 3.1.1.познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК 3.1.2. и ЛК 3.2.1.одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК 3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат</p>
3. Наслеђе	<p>ЛК 1.1.3. и ЛК 1.2.3.описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК 1.3.1. описује разлике које</p>	<p>ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p>	<p>ЛК 3.3.1.анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној</p>

	<p>уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода</p> <p>ЛК 1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)</p> <p>ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу.</p>		<p>припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)</p> <p>ЛК 3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности</p>
4. Сцена	<p>ЛК 1.1.3. и ЛК 1.2.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)</p> <p>ЛК 1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)</p> <p>ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу.</p>	<p>ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p>	<p>ЛК 3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности</p> <p>ЛК 3.1.2. и ЛК 3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју</p> <p>ЛК 3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат</p> <p>ЛК 3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности</p> <p>ЛК 3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота</p>

--	--	--	--

Назив наставног предмета: физичко и здравствено васпитање

Циљ предмета: Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада

Разред: четврти

Недељни број часова: 3

Годишњи број часова: 108

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
1. ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој	На	свим	часовима	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - прати	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.1.3. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.1. ФВ.3.1.1.	- компетенција за целоживотно учење: - естетска компетенција - брига за здравље	групни рад, тимски рад, индивидуални рад фронтални у пару	разговор, демонстративна, дијалогска	Посматрање Праћење -Процена -Повратна

покретљивости са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности. Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности				промене у сопственој тежини и висини; - самостално коригује неправилно држање; - правилно држи тело; - сагледа резултате физичких способности;					информација - упоређивање - мерење
6	6								
2. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ - Атлетика:	9	19	28	правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене	ФВ.1.2.1. ФВ.1.2.2. ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4. ФВ.1.2.5. ФВ.1.2.6. ФВ.1.2.7.	- компетенција за целоживотно учење: - естетска компетенција	групни рад, тимски рад, индивидуални рад фронтални	разговор, демонстративна, дијалогска	Посматрање Праћење -Процена

<p>Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчком техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Тробој</p> <p>- Спортска гимнастика:</p> <p>Основни садржаји Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (прескок разношка). Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе са променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди.</p>	13	15	28	<p>моторичке вештине у игри и свакодневном животу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - одржава равнотежу у различитим кретањима; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; 	<p>ФВ.2.2.1. ФВ.2.2.2. ФВ.2.2.3. ФВ.2.2.4. ФВ.2.2.5. ФВ.2.2.6. ФВ.3.2.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - решавање проблема - вештина комуникације - вештина сарадње 	у пару		<p>-Повратна информација</p> <p>- упоређивање</p> <p>- мерење</p>
--	----	----	----	---	---	--	--------	--	---

Проширени садржаји Вежбе на тлу: – летећи колут из места. – састав. - Основе тимских, спортских и елементарних игара: Мини– рукомет. Футсал – „мали фудбал”. Основни елементи кошарке и мини-кошарка. Основни елементи одбојке. Јаџент - Плес и ритмика: Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац”. Народно коло из краја у	13	15	28						
6	8	14							
	4	4							

<p>којем се школа налази.</p> <p>- Пливање: Основна обука пливања.</p> <p>Скок на ноге</p> <p>- Полигони: Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.</p>									
<p>3. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>Култура вежбања и играња:</p> <p>Основна правила вежбања.</p> <p>Основна правила мини- – рукомета, фудсала, кошарке, мини-кошарке и одбојке.</p> <p>Понашање према осталим учесницима у игри (према</p>	<p>на</p>	<p>свим</p>	<p>часовима</p>	<p>- користи терминологију вежбања;</p> <p>- поштује правила понашања на вежбаљима ;</p> <p>- поштује мере безбедности током вежбања;</p> <p>- одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима;</p> <p>- поштује и примени правила игре;</p> <p>- навија и бодри</p>	<p>ФВ.1.3.1. ФВ.1.3.2. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.2.3.1. ФВ.2.3.2. ФВ.2.3.3. ФВ.3.3.1. ФВ.3.3.2. ФВ.3.3.3.</p>	<p>-вештина за живот у демократском друштву</p> <p>- вештина комуникације</p> <p>- вештина сарадње</p> <p>- естетска компетенција</p>	<p>групни рад,</p> <p>тимски рад,</p> <p>индивидуални рад</p> <p>фронтални</p> <p>у пару</p>	<p>разговор,</p> <p>демонстративна,</p> <p>дијалогска</p>	<p>Посматрање</p> <p>Праћење</p> <p>-Процена</p> <p>-Повратна информација</p> <p>- упоређивање</p> <p>-мерење</p>

<p>судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз, толеранција). Значај вежбања у породици. Вежбање у слободно време</p> <p>- Здравствено васпитање: Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и</p>				<p>учеснике у игри на начин који никога не вређа;</p> <ul style="list-style-type: none"> - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и у другим ситуацијама; - уредно одржава простор у коме живи и борави; - увиди значај правилне исхране за вежбање; 					
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>зглобови тела. Хигијена простора за вежбање. Исхрана и вежбање. Значај лекарских прегледа за вежбање. Поступање у случају повреде (обавестити наставника и др.)</p>				<ul style="list-style-type: none"> - повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета и кретања; - користи научена вежбања у рекреацији породице; - правилно реагује у случају повреде у школи; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; - учествује у предлагању садржаја и начина рада. 					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди за физичко и здравствено васпитање

Наставна тема	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	ФВ.1.1.1. Унапређује моторичке способности ФВ.1.1.2. Правилно изводи једноставније вежбе обликовања, са и без реквизита ФВ.1.1.3. Разуме значај правилног држања тела за здравље	ФВ.2.1.1. Примењује самостално научени комплекс јутарње гимнастике ФВ.2.1.1. Правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела	ФВ.3.1.1. Зна утицај и значај вежби обликовања за организам, познаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију и функцију појединих вежби у комплексу.
2. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	ФВ.1.2.1. Правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат ФВ.1.2.2. Зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока ФВ.1.2.3. Зна правилно да скаче увис пркорачном варијантом технике ФВ.1.2.4. Правилно изводи вежбе на тлу ФВ.1.2.5. Ученик/ученица правилно баца лоптицу и вортекс и мери дужину хица. ФВ.1.2.6. Правилно изводи вежбе на греди и шведској клупи ФВ.1.2.7. Познаје правила спортских и елементарних игара	ФВ.2.2.1. Зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ. ФВ.2.2.2. Правилно изводи прескоке ФВ.2.2.3. Правилно изводи упоре и висове ФВ.2.2.4. Правилно изводи основне ритмичке вежбе са лоптом, вијачом и обручем ФВ.2.2.5. Правилно изводи плес и народно кола предвиђена за четврти разред ФВ.2.2.6. Игра Мини - рукомет, “Футсал” - мали фудбал, кошарку, одбојку и Јацент, примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других	ФВ.3.2.1. Игра Мини - рукомет, “Футсал” - мали фудбал, кошарку, одбојку и Јацент, примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других
3. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	ФВ.1.3.1. Зна основне појмове везане за физичко вежбање ФВ.1.3.2. Познаје основна начела безбедности у сали, на игралишту и	ФВ.2.3.1. Зна утицај физичког вежбања ФВ.2.3.2. Испољава заинтересованост за физичко	ФВ.3.3.1. Испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу ФВ.3.3.2. Доказује се кроз

	учионици ФВ.1.3.3.Примењује здравствено-хигијенске мере ФВ.1.3.4.Зна основна правила Мини - рукомета, “Футсала”, кошарке, одбојке и Јацента	вежбање ФВ.2.3.3.Позитивно вреднује успешне потезе и уложени труд свих учесника у игри, уз подстицање свих учесника у игри	физичко вежбање ФВ.3.3.3. испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког и здравственог васпитања
--	---	---	---

Назив наставног предмета: Пројетна настава

Циљ предмета: Стицање знања и способности учења ученика да знања примене у животу ; решавање актуелних проблема из животног окружења; самостално коришћење самосталих извора ради стицања нових знања; подстицање за истраживање, истраживачко учење; развој интересовања за уметност, културу и демократију; развој комуникационих вештина.

Разред: четврти

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

1. Ја сам ђак за пример!	1	3	4	<p>На крају разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостално и/или уз подршку одраслих проналази информације ; - покуша да реши проблем; 	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема</p>	<p>Групни Индивидуални и Фронтални У пару</p>	<p>Дијалошка метода Илустративна Демонстративна а Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова</p>	<p>Посматрање Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање е самосталног или групног рада</p>
2. У здравом телу- здрав дух	1	4	5	<p>ради у групи - сарађује;</p> <ul style="list-style-type: none"> - има критички однос према властитом и туђем раду; - доноси одлуке; - износи аргументе; - ради и учи на различите начине; 	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема</p>	<p>Групни Индивидуални и Фронтални У пару</p>	<p>Дијалошка метода Илустративна Демонстративна а Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова</p>	<p>Посматрање Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање е самосталног или групног рада</p>
3. Чувајмо наше птице	1	3	4	<p>планира своје активности и активности</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу,</p>	<p>Групни Индивидуални и Фронтални У пару</p>	<p>Дијалошка метода Илустративна Демонстративна а Монолошка Метода</p>	<p>Посматрање Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање</p>

				<p>групе уз помоћ одраслих; - препознаје и проналази одговарајуће ресурсе;</p>		<p>естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема</p>		<p>активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова</p>	<p>е самосталног или групног рада</p>
4. Празнична чаролија	1	3	4	<p>- добијене продукте представи другима; - разуме важност повезивања са другима (вршњацима, експертима различитих области, управом школе, локалне заједнице);</p>		<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема</p>	<p>Групни Индивидуални и Фронтални У пару</p>	<p>Дијалoшка метода Илустративна Демонстративна и Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова</p>	<p>Посматрање Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање самосталног или групног рада</p>
5. Еколошки календар	1	2	3	<p>- користи интернет и дигиталне уређаје самостално и/или уз помоћ одраслих; - самостално и/или уз помоћ одраслих</p>		<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема</p>	<p>Групни Индивидуални и Фронтални У пару</p>	<p>Дијалoшка метода Илустративна Демонстративна и Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова</p>	<p>Посматрање Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање самосталног или групног рада</p>

6. Мамама на дар	1	2	3	користи апликације и рачунарске програме у сврху учења; - зна да наведе могуће последице по здравље услед неправилног коришћења дигиталних уређаја утицај коришћења дигиталних уређаја на здравље.		Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема	Групни Индивидуални и Фронтални У пару	Дијаложка метода Илустративна Демонстративна а Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова	Посматрање Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање самосталног или групног рада
7. Медоносна башта	1	3	4			Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема	Групни Индивидуални и Фронтални У пару	Дијаложка метода Илустративна Демонстративна а Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова	Посматрање Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање самосталног или групног рада
8. Не	1	2				Комуникативна	Групни	Дијаложка	Посматрање

постоји резервна планета			3			а компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема	Индивидуални и Фронтални У пару	метода Илустративна Демонстративна Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова	Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање самосталног или групног рада
9. Књиге су увек у моди	1	3	4			Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема	Групни Индивидуални и Фронтални У пару	Дијалoшка метода Илустративна Демонстративна Монолошка Метода активног учења Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова	Посматрање Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање самосталног или групног рада
10. Два лица сунца	1	1	2			Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка	Групни Индивидуални и Фронтални У пару	Дијалoшка метода Илустративна Демонстративна Монолошка Метода активног учења	Посматрање Продукти ученичких активности Домаћи задаци Презентовање

						компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема		Метода читања и рада на тексту Метода практичних радова	самосталног или групног рада
--	--	--	--	--	--	---	--	--	------------------------------------

Назив наставног предмета: Верска настава – православни катихизис

Циљ предмета: упознавање ученика са садржајима вере и укључивање у литургијски живот Цркве

Разред: четврти

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
I – УВОД	1	/	1	Когнитивни аспект:			Фронтални, индивидуал	Монолошка, дијалогска	Евалуацију наставе

Упознавање са садржајем програма и начином рада				<ul style="list-style-type: none"> • стећи основне информације о темама које ће се обрађивати у настави Православног катихизиса током четвртог разреда <ul style="list-style-type: none"> • учити какво је његово предзнање из градива обрађеног у претходном разреду школовања Афективни аспект: <ul style="list-style-type: none"> • желети да активно учествује на часовима верске наставе 			ни		(процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова Непосредно описно
П – ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР ☐ Прича“Недостај	6	2	8	Когнитивни аспект: <ul style="list-style-type: none"> • учити важност 		Сарадња	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалoшка, илустративна,	

<p>ати “(за заједницу као основ живота) Т. Телехтон ☐ Песма Св. Владике Николаја „Заједничарење са небом“ ☐ Одабрани одељци из књиге „Из Јаграда у Тиград“ ☐ Одломак из песме“Зимска идила“ Војислава Илића“</p>			<p>постојања заједнице</p> <ul style="list-style-type: none"> • учити разлику између Цркве и сваке друге заједнице; • учити да је Црква слободна заједница у којој учествују само они који то желе; • знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; • знати да се заједница Бога, људи и природе зове Црква; • учити да изван Цркве свет не може 				<p>текстуална</p>	<p>оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ усмено испитивање; ☐ писмено испитивање; ☐ посматрање понашања ученика;
--	--	--	--	--	--	--	-------------------	--

				<p>постојати вечно. Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве • бити подстакнут да препознаје живот као дар Божји; • бити подстакнут да препознаје Живот Вечни као Божји дар. 				
<p>III – ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ</p> <p>Прилагођена и препричана новозаветна прича о Христовом позиву Апостола</p> <p>☐ Новозаветна прича о ап. Петру када тоне</p>	6	1	7	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да нас Христос позива у лични однос - заједницу љубави; • увидети да су апостоли људи који су слични 		Сарадња	Фронтални, индивидуал ни	Монолошка , дијалoшка, илустративн а, текстуална

☐ О делима Апостола ☐ «Мали принц», А. С. Егзипери - одломци ☐ Песма «Звезда се засја»				<p>нама;</p> <ul style="list-style-type: none"> • учити да је вера основ заједнице са Богом; • увидети да су Апостоли позивали људе у заједницу љубави са Христом; • разумети значај Христовог оваплоћења (рађања); ☐ Усвојити текст и мелодију песме „Звезда се засја“ Афективни аспект: <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да доживети Христа као Личност која нам иде у сусрет. 				
IV – ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМА	5	2	7	Когнитивни аспект: <ul style="list-style-type: none"> • поступно 	Естетичка компетенција	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалoшка, илустративн	

<p>☐ Прилагођена и препричана нека житија светих</p> <p>☐ Приче из живота Светога Саве Приповест о Светом Сави, његовим делима и духовним подвизима . Указати на неке од најважнијих поука из књига које је Свети Сава написао (Житије Св. Симеона, Законоправило, Хиландарски типик, Студенички типик,)</p> <p>☐ Одломак из књиге Михајла Пупина „Са пашњака до научењака“ (одломак у коме се говори о</p>			<p>изграђивати свест о томе ко су светитељи;</p> <ul style="list-style-type: none"> • увидети да су сви позвани да буду светиетљи; • уочити важност светитеља као наших узора за остваривање личног јединства са Богом; • знати какву важност Савине речи и дела имају за нас данас; • уочити да је за остваривање јединства са Богом потребна искрена жеља; • знати да је Литургија начин на 				<p>а, текстуална</p>	
--	--	--	--	--	--	--	----------------------	--

<p>нашој вери и Светоме Сави) ☐ Прича о Закхеју – препричана и прилагођена ☐ Празник Сретење Господње ☐ Св. Владика Николај одломак из „Небеске Литургије“</p>			<p>који сви остварујемо заједницу са Богом; • препознати да у нашу заједницу са Богом уводимо све оне (и све оно) што волимо. Афективни аспект: • бити подстакнут да следује светитељима Божјим и да буде добар човек; • бити подстакнут да препознаје љубав као највећу врлину.</p>					
<p>V – ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА Грех као промашај циља ☐ Последице пада</p>	5	2	7	<p>Когнитивни аспект: • увидети да се грех јавља као последица одсуства</p>	<p>Компетенциј а за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални</p>	<p>Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална</p>	

<p>у грех</p> <p>☐ Обрада одабраних поглавља из књиге «Из Ти-града у Небески град»</p> <p>☐ Поуке светих: Григорије С. Петров ;</p> <p>☐ Васкршња прича дарови доброг мудраца Христу Спаситељу „Четврти мудрац“;</p> <p>☐ Свети Спиридон (прича о смирењу);</p> <p>☐ Свети Василије Острошки - (прича „Свечев лијек“);</p> <p>☐ Поуке владике Николаја</p> <p>☐ Св. Јустин Ћелијски („Срна у изгубљеном рају“ одломак из казивања белих срна)</p>			<p>истинске љубави;</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да је грех наш погрешан избор; • увидети шта је самољубље и по чему се оно разликује од љубави; • увидети да без врлина нема љубави; • уочити да је само врлинама могуће остварити однос љубави са Богом и људима; • упознати најважније хришћанске врлине; • увидети да врлине нису човеку дате, већ да се за њих 					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>треба трудити;</p> <ul style="list-style-type: none"> • увидети да се и врлине усавршавају. <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да следује светитељима Божјим; • бити подстакнут да се труди да у себи развија хришћанске врлине. 				
<p>VI - СА НАМА ЈЕ БОГ</p> <p>Педесетница – рођендан Цркве;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Молитва Царе небески; ☐ Кроз одломке из јеванђелских текстова, допуњене фотографијама фресака, приказати домострој 	3	2	5	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом; ☐ упознати садржај молитве 	Естетичка компетенција	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална	

спасења.			<p>«Царе небески»;</p> <ul style="list-style-type: none"> • увидети да сам изглед православног храма изображава јединство Неба и земље. <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • код ученика ће се развијати жеља за очувањем природе; <p>☐ бити подстакнут да уреди школски простор најуспешнијим радовима;</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да и наредне године похађа часове Православног катихизиса; <ul style="list-style-type: none"> • учити у којој мери је 					
----------	--	--	---	--	--	--	--	--

				напредовао и савладао градиво Православно г катихизиса четвртог разреда основне школе.					

ДРУШТВЕНО-ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНО-СПОРТСКЕ, ИКУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ (СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ)

Општи циљеви и задачи	Развијање љубави према матерњем језику и потреби да се он негује и унапређује; -Развијање смисла и способности за правилно, течно, економично усмено и писмено истраживање, богаћење речника, језичког и стилског израза; -Развијање поштовања према културној баштини и потреби да се оно негује и унапређује; -Развијање интересовања музичке осетљивости и креативности; -Развијање ученичкох ликовних и визуелних способности; -Развијање моторичких способности ученика; -Подстицање и развој учениковог стваралачког мишљења и деловања; -Задовољавање основних дечјих потреба за игром и кретањем.				
	Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начиностваривања	
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Друштвене активности: Активности поводом обележавања: Дан	3	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује,	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа,	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових

	планете Земље, Дан борбе против пушења, Дан заштите животне средине, Дружимо се са великим Вуком		Слуша, Емпатише, Демонтираа, Посматра, Прати	Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује	активности белешке задовољство ученика
2.	Техничке активности: - уређење школског простора - Израда честитки ,слика, рамова или беџева поводом значајних датума - Израда костима	11	Организује, Умерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонтираа, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
3.	Хуманитарне активности -Акције поводом Дечје недеље -Јесењи и пролећни крос -Помоћ болесном другу -Помоћ старим особама	3	Организује, Умерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонтираа, Посматра, Прати	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира,	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика

				Игра се,	
4.	Културне активности Посете: -позоришту - музеју - учествовање и организовање активностима поводом празника и прослава	15	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрираа, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује, Размењује, Глуми, Артикулише, Сарађује	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика
5.	Спортске активности Организовање спортских такмичења одељенска међуодељењска	4	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрираа, Посматра, Прати	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се,	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Општи циљеви и задаци	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање на сарадњу и дружење међу децом - правила понашања у групи, друштву, у школи - уочавање различитог одевања у зависности од прилике - развијање љубави према другу или другарици - препознавање правих животних вредности и подстицање оптималног развоја личности - остваривање активног односа и узајамне сарадње школе-продице-заједнице - препознавање правих животних вредности - правила понашања у групи, друштву, на улици, у саобраћају, на излету, на екскурзији... - подстицање ученика на постизање бољег успеха у школи - стицање знања о здравим стилевима живота - формирање ставова и понашање ученика у вези са здрављем и здравим начином живота - унаређивање хигијенских услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље - стицање знања о рађању, репродукцији и полним разликама - развијање хуманих односа међу људима - пораст нивоа свести о различитом понашању као „узрочнику“ низа здравствених проблема
-----------------------	---

Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	<p>ПОРОДИЦА И ШКОЛА</p> <ul style="list-style-type: none"> - правила понашања у школи - упознајемо ученичке организације, колективе ученика - упознавање и представљање правила лепог понашања - зашто се тучемо, тужакамо, називамо ружним речима 	10	Организује, Умерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати	Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује Евоцира	посматрање разговор - дискусија - едукативна радионица

	<ul style="list-style-type: none"> - како се дружимо у породици - рад деце у породици, помоћ старијима без обзира на полне разлике - какав успех постижемо у школи - да ли је оцена мерило знања 				
2.	<p>ДРУЖЕЊЕ И ПРОСЛАВЕ ПРАЗНИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дан школе - Дечја недеља - Нова година - 8. март - Свети Сава - одевање у различитим приликама - идемо на излет - екскурзија - намењујем песму, изреку, бајку другу или другарици - погоди чиме се бавим 	10	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Уређује</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица
3.	<p>ИСХРАНА, ХИГИЈЕНА И</p>	5	<p>Организује, Усмерава,</p>	<p>Упознаје, Истражује,</p>	<p>посматрање</p>

	<p>ЗДРАВЉЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - правила здраве исхране - болести услед неправилне исхране - здравствени радници и здравствене установе - лична хигијена, хигијена простора и околине - путеви преношења болести (капљична инфекција, прљаве руке, храна, инсекти) - шта за тебе значи бити здрав 		<p>Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати</p>	<p>Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Евоцира, Игра се, Црта</p>	<p>разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица
4.	<p>СЕКСУАЛНО ВАСПИТАЊЕ, БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - постоје ли разлике у игри дечака и девојчица - болести зависности (алкохол, дуван и дрога) - развој и сазревање личности - како сам дошао на свет - шта је ХИВ инфекција - шта знам о штетности никотина и алкохола 	6	<p>Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Посматра, Прати</p>	<p>Упознаје, Црта, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Сакупља, Уређује, Препознаје, Игра се, Уређује, Размеђује, Сарађује</p>	<p>посматрање разговор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусија - едукативна радионица

5.	ПРВА ПОМОЋ - опасности при непрописној употреби воде, ватре, плина и струје - управљање љућњом - живот без страха и панике - стрес и психолошка прва помоћ - моја душевна задовољства	5	Организује, Усмерава, Подржава, Истиче, Охрабрује, Слуша, Емпатише, Демонстрира, Посматра, Прати	Упознаје, Истражује, Опажа, Изражава, Договара се, Учи, Презентује, Уређује, Препознаје, Игра се	посматрање разговор - дискусија - едукативна радионица
----	---	---	---	---	---

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Разред: IV

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења *A magyar nyelv – anyanyelvápolás* tanításának célja, hogy a szerb nyelvű tagozatra járó magyar anyanyelvűtanulók elsajátítsák a magyar nyelv alapvető nyelvhasználati szabályait, és megfelelő módon tudják magukat kifejezni szóban és írásban, tudatosuljon bennük az anyanyelv fontosságát a nemzeti identitás megőrzés szempontjából.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђивање	свега
1.	Irodalom	16	16	32
2.	Nyelv (nyelvtan és helyesírás)	10	10	20

3.	Nyelvi kultúra	10	10	20
укупно		36	36	72

Кључни појмови: irodalom, nyelv, nyelvi kultúra.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none"> - Felismeri a verset, az elbeszélést és a mesét (tanmese és tündérmese); - meghatározza a szöveg témáját; - meghatározza a szöveg számára kevésbé érthető tartalmi elemeit; - meghatározza a szöveg cselekményét, annak idejét és helyét; - elsajátítja a hangos és néma olvasás technikáját; - felismeri a szereplőket, és meg tudja különböztetni őket apozitív és negatív tulajdonságaik alapján; - képes rövid szöveget 	IRODALOM	<p>ISKOLAI OLVASMÁNYOK</p> <p>Költészet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz 2. Varró Dániel: Túl a Maszat-hegyen (versrészletek) 3. WeöresSándor: Galagonya 4. Fehér Ferenc: Bácskai tájkép 5. Brasnyó István: Nem szeretnék lakni szürke házban 6. József Attila: Betlehemi királyok 7. Tóth Krisztina: Állatságok (versválogatás) <p>Próza:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kosztolányi Dezső: Tükörponty 2. Janikovszky Éva: Dani meg a csuka 3. Gyurkovics Tibor: Az én barátom 4. Kányádi Sándor: A kisfiú hiányzik 5. Csukás István: Tapintat és egyéb lelki finomságok 6. Darvasi László: Daru Dénes 7. Lackfi János: Málnafolt 8. Csoóri Sándor: Kicsi néném (részlet) 9. JanikovszkyÉva: Örülj, hogy lány! (részlet) 10. JanikovszkyÉva: Örülj, hogy fiú! (részlet) <p>Népköltészeti alkotások:</p> <p>Közmondások, szólások, népi mondókák és</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> - Az irodalomra vonatkozóan az ajánlott szövegeket a tanulók a tanév folyamán fogadják be (a tanító/tanár felolvasása alapján). - A tanító/tanár az iskolában különböző szövegtípusokkal ismerteti meg a tanulókat. - A tanulók könnyen felfedezik a szövegekben az események időrendi sorrendjét, meghatározzák az esemény helyét és idejét, valamint felfedezik az ok-okozati összefüggéseket, következtetéseket vonnak le. - A tanulónak meg kell különböztetnie a verset, a mesétől. - A mesék elemzése során alkalmazható a globális és a részenkénti szövegfeldolgozás. Vizsgálható a mese címe,

<p>értelmezni; felismeri a versszakot, a verssort és a rímet.</p>	<p>gyermekjátékok, találós kérdések, sorolók és ünnepköszöntők.</p> <p>Drámai szövegek: – Mátyás király meg az igazmondó juhász – drámai szövegek gyermeklapokból</p> <p>Tudományos és ismeretterjesztő szövegek – A magyar nemzeti kultúra elemeivel kapcsolatos szövegek. – Válogatás a gyermekenciklopédiák és a gyermeklapok szövegeiből.</p> <p>KIEGÉSZÍTŐ IRODALOM: (a felsorolt művek közül három kerülhet feldolgozásra)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Juhász Ferenc: Nagymama 2. Dušan Radović: A szőke nyuszi 3. Csáki szalmája (magyar monda) 4. Mátyás király meg az igazmondó juhász 5. A tulipánná változott királyfi (magyar népmese) 6. A rátóti csikótojás (magyar népmese) 7. Az állatok nyelvén tudó juhász (magyar népmese) 8. Weöres Sándor: Suttog a fenyves 9. Domonkos István: Eperfa 10. A tulipánná változott királyfi (magyar népmese) 11. Fekete István: A bizonyítvány <p>Irodalomelméleti fogalmak: – vers; – rím; – hasonlat, megszemélyesítés, – metafora; – mese (népmese, műmese); – a cselekmény; helye és ideje; – a mű szereplője – külső és belső tulajdonságai és cselekedetei; – drámai szöveg a gyerekeknek; – elbeszélő és leíró rész, párbeszéd; – tréfás vers; – a humor; – tanmese; találós kérdés.</p>	<p>témája, tárgya; érzelmi, gondolati mondanivalója (üzenete); szerkezete, a mű által kitöltött idő, a szereplők rendszere, a jellemábrázolás módja, megformálásának sajátosságai.</p> <p>– Szoktatni kell a tanulókat arra, hogy felfedezzék a számukra ismeretlen szavakat, megkérdezzék a tanítótól azok jelentését, hogy minél pontosabban megértsék a szöveg értelmét.</p> <p>– A verseket szavalják, a gyermekek számára írt drámaszövegek feldolgozásakor a tanulók számos kreatív tevékenységre motiváltak, amelyek a mű hatására keletkeznek (színpadi előadás, drámajáték, bábjáték, gyermekszínházi előadások, dramatizált részletek megbeszélése).</p> <p>– A tanítónak/tanárnak folyamatosan, minden órán, új szavakkal kell hogy gyarapítsa a tanulók szókincsét, amelyeket a gyakorlás során be is építenek szókincsükbe.</p>
---	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;		слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Felismeri, megkülönbözteti és alkalmazza a kijelentő, a kérdő és a felszólító mondatokat a beszédben és az írásban;</p> <p>helyesen használja a megtanult rokon értelmű szavakat és az ellentétes jelentésű szavakat;</p> <p>odafigyel a helyes szórendre;</p> <p>megkülönbözteti a különféle időben végbemenő cselekvéseket, történéseket;</p> <p>az igeikötőket megfelelően használja;</p> <p>helyesen használja az igeidőket beszédben és</p>	<p>NYELV (Nyelvtan és helyesírás)</p>	<p>Csoportmunka, nyelvi játékok alkalmazása. A szerb nyelv hangrendszerétől eltérő magyar hangok ejtésének gyakorlása. Mondókák, versek hangosan történő felolvasása. A hosszú magánhangzók és mássalhangzók minél pontosabb kiejtésének gyakorlása. Beszélgetés. Párbeszéd folytatása játék keretében, illetve ismert szöveggel kapcsolatban. Képek alapján történet elmondása. Olvasmány alapján történet elmondása és leírása. Nyelvhelyességi gyakorlatok. Saját élmény, tapasztalat, vélemény megfogalmazása szóban. Hibás szövegek javítása. Üzenet írása. Saját élmény megfogalmazása, leírása. Helyesírási gyakorlatok.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>- A szófajokra vonatkozó alaptudást a szerb nyelvből tanult kategóriák alapján sajátítják el a tanulók. A feltételes igemódot használják a beszédben, szövegekben megértik azt. Használják az igeikötőket, felismerik szerepét a nyelvben. Szövegek olvasását követően a tanulók képesek a szöveg egyes szavait más szavakkal helyettesíteni, kiegészíteni rokon értelmű szavakkal. Képek és indukciós szövegek kapcsán mondatokat és kérdéseket fogalmaznak meg, majd összetett, illetve egyszerű bővített mondatokkal történetet mesélnek el. Megadott szavakból</p>

<p>írásban; felismeri a köznevet és a tulajdonnevet, és helyesen írja le őket; képes többes számú főneveket alkotni; alkalmazni tudja a melléknevet a nyelvhasználatban; megérti a névmások (személyes, mutató, kérdő) alkalmazását a beszédben és a szövegben; a hosszú magánhangzókat és mássalhangzókat helyesen használja írásban; a j hangot biztonságosan jelöli a tanult szófajok körében.</p>			<p>mondatokat alkotnak, a szórendre figyelnek, annak jelentőségét felismerik. Szavakat gyűjtenek adott témával kapcsolatban. A kérdésekre válaszokat fogalmazznak meg.</p>
---	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче учениke на увиђањеи повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЃУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Alkalmazza az alapvető szóbeli kifejezőmódot tartalom elmondásakor és, elbeszéléskor; – írása eléri az automatizáltság kezdeti fokát; – verset mond, kifejezően olvas, képes dramatizált szöveg reprodukálására, eljátszására; – alkalmazza az elsajátított rokon értelmű, valamint az ellentétes jelentésű szavakat; – felismeri a mindennapi szóhasználatban a szavak jelentését; – a lineáris szövegben megtalálja az ismeretlen kifejezéseket, fontos információkat; – képes szavakat, kifejezéseket gyűjteni megadott témával kapcsolatban; – képes mondatokat</p>	<p>NYELVI KULTÚRA</p>	<p>A szóbeli és az írásbeli kifejezés formái: teljes szöveg vagy egy részlet tartalmának elbeszélése (megadott vázlat segítségével). Helyesírási gyakorlatok: tollbamondás; a nagybetű és az írásjelek. Beszédgyakorlatok: versmondás, kifejező olvasás, dramatizált szöveg előadása, elbeszélés vagy mese tartalmának elmondása, színpadi előadás stb. A rokonértelmű szavak felismerése, és alkalmazása a gyakorlatokban; Az új szavak beépítése a mindennapi beszédbe és írásba. Szituatív beszédhelyzetek dramatizálása. Irodalmi és nem irodalmi szövegek. Szókincsfejlesztő gyakorlatok: szólánc alkotása; tárgykörös szógyűjtés. Nyelvi gyakorlatok: mondatok kiegészítése; mondatbővítés; ötsoros; keresztretjtvény; asszociációs játékok. Írásbeli és szóbeli gyakorlatok. A cím és a bekezdés. Bevezetés, tárgyalás, befejezés. Elbeszélő fogalmazás. Iskolai és házi feladatok: Rövidebb 10-12 mondatos fogalmazás. A levél, üdvözlőlap, képeslap formai jegyei. A megszólítás. A címzés.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>- A nyelvi kultúra alapvető feladata a tanuló nyelvi kifejezőeszközének tökéletesítése, azaz nyelvi készségének fejlesztése, szókincsének a gyarapítása. Továbbra is a nyelvi kultúra részterületének céljai az egyéb részterületekkel összhangban, vagy önálló tanegységek keretében valósulnak meg. A szóbeli és írásbeli kifejezés közlésformái (tartalom elmondása/leírása, elbeszélés) a beszédművelésre, az írásbeli kifejezőkészségre, a szókincs, vagyis a kommunikatív kompetencia fejlesztésére irányulnak. - A negyedik osztályban külön figyelmet szenteltünk az <i>elbeszélő fogalmazás</i> további gyakorlására, de az értelmes olvasással együtt nagy figyelmet fordítottunk a szóbeli kifejezőkészség permanens fejlesztésére is. A fejlesztés folyamatában nemcsak a nyelvi kultúra</p>

<p>alkotni adott szavakkal, kifejezésekkel; - kifejezésmódját a kommunikációs helyzetnek megfelelően választja meg; - elbeszélő fogalmazást tud készíteni élmény alapján, vagy egy szöveg tartalmáról; - képes életkorának és nyelvi szintjének megfelelő tömörséggel kifejezni gondolatait; - helyesen tagolja a szöveget, makroszerkezeti egységekre tudja osztani; - levelet és képeslapot, üdvözlőlapot tud megfogalmazni.</p>			<p>részterületeit használtuk ki, hanem a szövegelemzés, a nyelvtan és a helyesírás nyújtotta lehetőségeket is. A fogalmazástanításra vonatkozó alaptudást a szerb nyelvből tanult kategóriák alapján sajátítják el a tanulók. Elbeszélő fogalmazást készítenek az olvasmány tartalmáról, képsor, kép, átélt közös vagy egyéni élmény alapján (kirándulás, színházlátogatás, tárlatmegtekintés stb.).</p> <p>- A fogalmazásírás előkészítő szakaszában nyelvi gyakorlatokkal fejlesztjük a tanulók szóhasználatát (rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése, a szavak hangulatának tisztázása, szóláshasonlatok, szólások, közmondások jelentésének megbeszélése).</p> <p>- A levél tanítását olyan szemelvényekkel vagy előre megírt levelekkel kezdjük, amelyekből a tanulók kideríthetik, hogy ki a levélíró, ki a címzett, milyen kapcsolat van a címzett és a levélíró között, milyen céllal, szándékkal íródott, milyen a hangneme (személyes, humoros, baráti). Felhívjuk a figyelmüket a levél részeire (megszólítás, a levél témája, kifejtés, elbúcsúzás, dátum,</p>
---	--	--	---

				<p>aláírás).</p> <p>- A képeslap és az üdvözlőlap rövidebb, tömörebb forma, mint a levél. Megbeszéljük a tanulókkal, hogy milyen alkalomból írunk képes- illetve üdvözlőlapot. Megtanítjuk őket a levél és a képeslap címzésére, a levél tagolására, a megszólítás és a keltezés helyesírásra. Célszerű ezt az anyagot a megfelelő helyesírási gyakorlatokhoz kapcsolni.</p> <p>- A fogalmazástanítás igen fontos feladata, hogy rászoktassuk a tanulókat az önellenőrzésre. Az írásbeli munkákat rendszeresen kell ellenőrizni, javítani, javíttatni és értékelni.</p>
--	--	--	--	---

MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;</p>

План провере оставрености исхода-план евалуације

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време
<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Усмено испитивање; · Писмено испитивање; · Посматрање понашања ученика; · Редовно доношење домаћег задатка; <p>Прегледање свеске;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p>	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника.</p> <p>- Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно о бележење током године</p>
	<p>-Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>

<p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери показује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске
			године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

Ангажовање ученика у настави:	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)</p> <p>– показује делимични степен активности</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).</p> <p>- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности догађају.</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	По потреби
		<p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова.</p> <p>-Формативно оцењивање.</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано;</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима; - Учествује, помаже другима, израђује</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

<p>Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно историјским институцијама и догађајима; -Израда панона, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	
---	---	---	--	--

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Школски програм

четврти разред

Русински језик са елементима националне културе Циклус: први

Разред: 4

Наставни предмет: Русински језик са елементима националне културе

Недељни и годишњи фонд часова: 2 / 72

Циљ наставе и учења русинског језика са елементима националне културе је постићи такав степен развоја комуникативних способности ученика да би он могао примењивао вештине изговарања у стандардним и стручним комуникативним ситуацијама/ у складу са тематским минимумом и у писаној форми/, неговао свој национални и културни идентитет, етичко самопоштовање и упознавање ученика са елементима традиције, културе и обичаја Русина.

Програм наставе и учења	Исходи	Начин остваривања	Међупредметне компетенције	Стандарди постигнућа
.Школска лектира ПОЕЗИЈА Яков Кишлохас- Черешњов квиток 1.Мирон Будински- Наисце ше боїм 2.Мелания Римар - Ми би сцели	КЊИЖЕВНОСТ -Прецизно одредити место и време догађаја у књижевном делу -Описати ликове и ситуације у књижевном делу -Осим буквалног и основног значења речи разумети и пренесено значење речи -Са одговарајућим	Облици: фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад Методе: вербална (монолог, дијалог), илустративно-демонстративна, практичан рад и радионица, игровне активности Средства: слике,	1) компетенција за учење; 2) одговорно учешће у демократском друштву 3) естетичка компетенција; 4) комуникација; 5) одговоран однос према околини;	/

<p>3.Мелания Римар- Седми поверх Яков Кишюхас Ходзим видзим чуем чувствуем</p> <p>4.Михал Ковач- Кандур и тащок</p> <p>5.Микола Скубан - Шицко змотане</p> <p>6.Руска народна писня- Зламала ше кормань деска</p>	<p>речима именовати животну реалност -Прецизно са одговарајућим речима именовати животне ситуације и појаве -Разумети везу узрока и пследица у поступцима -Анализирати осећања и расположења ликова -Дати своје мишљење о прочитаном књижевном делу или о одгледаној позоришној представи -Подвући паралелу између приповетке и драмским текстом -Користити научене поуке из пословица</p>	<p>апликације, уџбеник, илустрације, ЦД Активности ученика: уочава, именује, чита, препознаје, открива, комуницира, разуме, упоређује, одговара на постављена питања, Активности наставника: Подстиче, осмишљава, по маже, партнер у дијалогу, партнер у активности, инспирише, р азговара, указује, уважава труд, показује, учествује, подст иче, мотивише, помаже у раду, објашњава, одабира садржај, одабира методе, одабира средства, бира текстове, коригује, вредну је, прати ефекте, оцењује, образлаже</p>	<p>6) одговоран однос према здрављу; 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву; 8) рад са подацима и информацијама; 9) решавање проблема; 10) сарадња; 11) дигитална компетенција</p>	
<p>. ПРОЗА</p> <p>1.Хвосты- Русийска народна сказка</p> <p>2.Мирон Канюх- Пчолка Смолка</p> <p>3.Кед бизме мали кридла</p> <p>4.Голуби</p> <p>5.Маричка</p> <p>6.Оргони</p> <p>7.Кед ме погласка</p>	<p>ЈЕЗИК ГРАМАТИКА И ПРАВОПИС</p> <p>-правилно користити русинску азбуку - правилно писати бројеве са бројевима и речима -правилно писати речцу не и глагол -разликовати променљиву врсту речи - разликовати глаголе који означавају стање и збивање - правилно користити</p>			

<p>8.Хори пес и лішка 9.Микола Скубан- 3 брегох на ровніну 10.Микола Скубан- Врацена цмота 11.Штефан Чакан- Шпак и соловей Сова и млади птички Стари и млади вовк 12.Драмски тексти зоз Заградки и присловки по вибору</p>	<p>личне и присвојне заменице - правилно користити придеве - правилно причати у прошлом,садашњем и будућем времену - користити акценат на предпоследњем слогу - правилно и у одређеним тренуцима користити поздраве ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА -Самостално препричати садржај приче -причати о доживљајима и појавама</p>			
<p>ЈЕЗИК ГРАМАТИКА И ПРАВОПИС 1.Писане словка не и дїєсловох 2.назви прменлївих файтох словох 3.Дїєслова хтори означую стан и збуване 4.Особни и присвойни заменовніки 5.Прикметніки 6.Правилне хасноване формох прешлого,</p>	<p>-проширити и скратити причу -описати изглед старе русинске куће и просторија у њој - разумети обим речи - приметити разлике и нијансе у значењу речи - разумети значење локалних речи и израза -разумети значење архаизама -користити одговарајуће речи за звук,боју и величину - разумети да реч има право значење и</p>			

<p>терашнього и будущего часу</p> <p>7. Усвоєноєц наглашки на прдостатнім складу</p> <p>8.Хаснованє основних формох виразох и здравканьох при опходзеню з другима младшима и старшима собешедніками</p> <p>9. Приповеданє о дожицох и зявеньох</p>	<p>функцију само онда кад се користи у реченици</p> <ul style="list-style-type: none"> - написати кратку вест -разумети прочитани текст у себи и наглас - разумљиво и изражајно читати текст по улогама - решити укрштеницу и задатке забавног карактера <p>ЕЛЕМЕНТИ НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> -разумети архаизме којима се именују ствари у старој кући 			
<p>1.Аутиматизовац писанє по правилох руского языка и рускей азбуки</p> <p>2.Писанє числох и датумох зоз числами и словами, буквами</p> <p>3.Писанє словка и дієсловох</p> <p>4.Назви прменлївих словох</p> <p>5.Диєслова хтори оюначую стан и збуванє</p> <p>6.Особни и присвойни заменовніки</p> <p>7.Прикметніки</p> <p>8. Правилне хаснованє формох прешлого,</p>	<ul style="list-style-type: none"> -разумети архаизме којима се именују делови куће и просторије -сарађивати са дечијим часописом Заградка -пратити дечије представе -учествовати у раду КУД -певати песме за Ускрс и Божић -лепо поздравити старије у различитим ситуацијама -разумети значење и важност експоната у музејима -ценити,поштовати и разумети прошлост и рад људи у прошлости 			

<p>терашнього и будуцого часу</p> <p>9. Хаснованє основних формох виразох и здравканьох при опходзеню з другима младшима и старшима собешеднікама</p>				
<p>.ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Приповеданє о дожицох и зявеньох.</p> <p>Преприповедац приповедку.</p> <p>Докончованє приповедки по власним виборе-преширйованє и скрацованє приповедки.</p> <p>Описованє вонкашнього простору-просторії у старим руским обисцу.</p> <p>Заменьованє словох.</p> <p>Хаснованє синонимох и пренешеного значеня словох.</p> <p>Розлики и ниянси словох у значеню.</p> <p>Обсяг значеня словох.</p> <p>Обачованє словох</p>				

<p>локалних виразох и архаїзмах.</p> <p>Меноване звукох, фарбох и велькосцох.</p> <p>Розуменє же слово функциониує лєм у виреченю.</p> <p>Ришованє задаткох типа крижальки, ребуса, допольньованя, заменованя и подобне.</p> <p>Писанє вистки за дзецински часопис Заградка.</p> <p>Читац зоз розуменьом наглас и у себе.</p> <p>Виразне читанє прозного тексту по улогах.</p>				
<p>ЕЛЕМЕНТИ НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ</p> <p>Нащивиц музей, видвоїц и описац найинтересантнєши експонат.</p> <p>Стари предмети наспрам нових предметох и стари слова наспрам нових.</p> <p>Одпатриц документарни филм у хтори мприказане</p>				

старе руске обисце.				
---------------------	--	--	--	--

Наставник:

Славица Мали

Директор:

Раденко Шимун

Допунска настава - математика

Општи циљеви и задаци	Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених планом и програмом на основном нивоу; неговање сарадничких и кооперативних односа у раду; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; оспособљавање ученика у повезивању градива сродних предмета и примени стечених знања, омогућити да ученик кроз вежбу овлада, како теоријским, тако и практичним делом градива у оквиру својих могућности.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	

1.	Бројеви	12	<p>Наставник редовно прати рад и залагање ученика на часу,</p> <p>води рачуна о индивидуализацији приступа ученику,</p>	<p>-Ученик усваја наставне садржаје који су обрађивани на допунској настави предвиђене основним нивоом;</p> <p>- остварује добре</p>	<p>Посматрање Разговор Петнаестоминутне провере Остварени резултати на проверама знања (тестови, контролне</p>
----	---------	----	---	--	--

2.	Геометрија	2	подстиче код ученика развој мишљења и разумевања, охрабрује, помаже и подстиче ученике на учење	сарадничке и кооперативне односе - стиче нове вештине и знања , радне навике и одговорност према раду - боље разуме наставне садржаје и успева да их примени на новим примерима.	вежбе, писмени задаци) Задовољство ученика Домаћи задаци
3.	Мерење и мере	4			

Допунска настава - српски језик

Општи циљеви и задаци	Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених планом и програмом на основном нивоу; неговање сарадничких и кооперативних односа у раду; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; оспособљавање ученика у повезивању градива сродних предмета и примени стечених знања, омогућити да ученик кроз вежбу овлада, како теоријским, тако и практичним делом градива у оквиру својих могућности.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Књижевност	1	Наставник редовно прати рад и залагање ученика на часу,	-Ученик усваја наставне садржаје који су обрађивани на допунској настави	Посматрање Разговор Петнаестоминутне провере

			води рачуна о индивидуализацији приступа ученику,	предвиђене основним нивоом; - остварује добре сарадничке и кооперативне односе	Остварени резултати на проверама знања (тестови, контролне вежбе, писмени задаци) Задовољство ученика Домаћи задаци
2.	Језик	12	подстиче код ученика развој мишљења и разумевања, охрабрује, помаже и подстиче ученике на учење	- стиче нове вештине и знања, радне навике и одговорност према раду - боље разуме наставне садржаје и успева да их примени на новим примерима.	
3.	Језичка култура	5			

Додатна настава - математика					
Општи циљеви и задаци	Проширивање знања и примена у свакодневном животу				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Скуп природних бројева	20	Мотивише, Усмерава, објашњава, координира,	Примена стечених знања о скупу природних бројева	Посматрање Разговор Домаћи задаци Резултати на

			припрема задатке, контролише, исправља		такмичењу
2.	Мерење и мере	10	Мотивише, Усмерава, објашњава, координира, припрема задатке, контролише, исправља	Примена стечених знања (површина, запремина)	Посматрање Разговор Домаћи задаци Резултати на такмичењу
3.	Геометрија	6	Мотивише, Усмерава, објашњава, координира, припрема задатке, контролише, исправља	Примена стечених знања о кружници, квадру, коцки.	Посматрање Разговор Домаћи задаци Резултати на такмичењу

ПЕТИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ:

Назив наставног предмета: српски језик и књижевност

Циљ предмета:

Циљеви наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско

уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Разред: пети

Недељни број часова: 5

Годишњи број часова: 180

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање	Укупно				Облици рада	Методе рада	
КЊИЖЕВНОСТ ЛИРИКА Лектира 1. Народна песма: Вила зида град 2. Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор) 3. Бранко Радичевић: Певам дању, певам	51	19	70	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: - разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности; - чита са	CJ. 1.1.1; CJ.1.1.7; CJ.1.2.5; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.4; CJ.1.3.9; CJ.1.4.1; CJ.1.4.2; CJ.1.4.3; CJ. 1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6;	Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за	Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима	Дијалошка, монолошка, текст метода, метода запажања и показивања	Иницијални тест; индивидуална ангажованост и ангажованост у пару и групи; израда презентација; истраживачки рад; контролни и

<p>ноћу 4. Милица Стојадиновић Српкиња: Певам песму 5. Душан Васиљев: Домовина/Алекса Шантић: Моја отаџбина 6. Војислав Илић: Зимско јутро 7. Милован Данојлић: Шљива/Десанка Максимовић: Сребрне плесачице 8. Пеђа Трајковић: Кад књиге буду у моди</p> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Песник и лирски субјекат. Мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме. Врста строфе према броју стихова у лирској песми: катрен; врста стиха по броју слогова (десетерац и осмерац). Одлике лирске поезије:</p>				<p>разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела; - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова; - одреди род књижевног дела и књижевну врсту; - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности; - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији; - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у</p>	<p>CJ.1.4.7; CJ.1.4.8; CJ.1.4.9; CJ.2.1.5; CJ.2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.2.4.1; CJ.2.4.2; CJ.2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ.2.4.8; CJ.2.4.9; CJ.3.2.5; CJ.3.3.4; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4.; CJ.3.4.5; CJ.3.4.6; CJ.3.4.7; CJ.3.4.8.</p>	<p>решавање проблема, читалачке компетенције.</p>			<p>писмени задаци; усмени одговори; петнаестоминутне провере; израда домаћих задатака; активност на часу; однос према раду; учешће на такмичењима; учешће на манифестацијама; учешће у секцијама; завршно тестирање.</p>
--	--	--	--	---	---	---	--	--	--

<p>сликовитост, ритмичност, емоционалност. Стилске фигуре: епитет, оноματοпеја. Врсте ауторске и народне лирске песме: описне (дескриптивне), родољубиве (патриотске); митолошке, песме о раду (посленичке) и породичне.</p> <p>ЕПИКА Лектира 1. Народна песма: Свети Саво 2. Народна песма: Женидба Душанова (одломак о савладавању препрека заточника Милоша Војиновића) 3. Еро с онога свијета 4. Ђевојка цара надмудрила 5. Милован Глишић: Прва бразда 6. Стеван Сремац: Чича Јордан (одломак)</p>				<p>стиху и у прози (делови фабуле - поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава); - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно- уметничком тексту - процени основни тон певања, приповедања или драмске</p>									
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>7. Бранко Ћопић: Поход на Мјесец 8. Иво Андрић: Мостови 9. Данило Киш: Дечак и пас 10. Горан Петровић: Месец над тепсијом (први одломак приче "Бели хлеб од претеривања" и крај приче који чине одељци "Можеш сматрати да си задобио венац славе" и "Мрави су вукли велике трошице тишине") 11. Антон Павлович Чехов: Шала</p> <p>Књижевни термини и појмови Писац и приповедач. Облици казивања: приповедање у првом и трећем лицу. Фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља. Карактеризација ликова - начин говора, понашање, физички изглед, животни ставови,</p>				<p>радње (шалвив, ведар, тужан и сл.); - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; - одреди тему и главне и споредне мотиве; - анализира узрочно- последично низање мотива; - илуструје особине ликова примерима из текста; - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у</p>									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>етичност поступака. Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и ауторска), новела (народна и ауторска), шалива народна прича. Врста стиха према броју слогова: десетерац.</p> <p>ДРАМА Лектира 1. Бранислав Нушић: Кирија 2. Душан Радовић: Капетан Џон Пиплфокс 3. Љубиша Ђокић: Биберче</p> <p>Књижевни термини и појмови Позоришна представа и драма. Чин, појава, лица у драми, драмска радња. Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте: једночинка, радио-драма.</p>				<p>књижевним делима; - уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; - наведе примере личне добити од читања; - напредује у стицању читалачких компетенција; - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст</p>									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати до 2 дела) 1. Вук Ст. Караџић: Моба и прело (одломак из дела Живот и обичаји народа српскога) 2. Доситеј Обрадовић: О љубави према науци 3. М. Петровић Алас: У царству гусара (одломци) 4. Милутин Миланковић: Успомене, доживљаји, сазнања (одломак) 5. Избор из енциклопедија и часописа за децу</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА: 1. Епске народне песме (о Немањићима и Мрњавчевићима - преткосовски тематски круг) 2. Народне бајке, новеле, шаљиве</p>															
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>народне приче (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке)</p> <p>3. Бранислав Нушић: Хајдуци</p> <p>4. Данијел Дефо: Робинсон Крусо (одломак о изградњи склоништа)</p> <p>5. Марк Твен: Доживљаји Хаклберија Фина/Краљевић и просјак/Доживљаји Тома Сојера</p> <p>6. Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана Нешић: Зеленбабини дарови (одломци))</p> <p>7. Игор Коларов: Аги и Ема</p> <p>8. Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...)</p> <p>Допунски избор лектире</p>															
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>(бирати до 3 дела)</p> <p>1. Јован Јовановић Змај: Песмо моја (из Ђулића)</p> <p>2. Стеван Раичковић: Велико двориште (избор)/Мале бајке (избор)</p> <p>3. Иван Цанкар: Десетица</p> <p>4. Љубивоје Ршумовић: Ујдурме и зврчке из античке Грчке (избор)/Густав Шваб: Приче из старине</p> <p>5. Џон Р. Р. Толкин: Хобит (одломци)</p> <p>6. Никол Лезије: Тајна жутог балона</p> <p>7. Корнелија Функе: Господар лопова (одломак)</p> <p>8. Вида Огњеновић: Путовање у путопис (одломак)</p> <p>9. Владислава Војновић: Приче из главе (избор, осим приче Позориште)</p> <p>10. Дејан Алексић: Музика тражи уши (избор)/Кога се тиче како живе приче (избор)</p>														
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>11. Јован Стерија Поповић: Лажа и паралажа (одломак о Месечевој краљици) и Едмон Ростан: Сирано де Бержерак (одломак о путу на Месец) Дело завичајног аутора по избору.</p>															
<p>ЈЕЗИК</p> <p>Граматика (морфологија, синтакса)</p> <p>Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (с напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози. Именице - значење и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне; мисаоне, глаголске).</p>	45	25	70	<ul style="list-style-type: none"> - разликује променљиве речи од непроменљивих; - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деklinацију; - разликује основне функције и значења падежа; - употребљава падежне облике у складу са нормом; - употребљава глаголске облике у складу са нормом; - разликује 	<p>CJ.1.2.1; CJ. 1.2.4; CJ.1.2.6; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.1; CJ.1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ.1.3.4; CJ. 1.3.6; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.10; CJ.2.2.5; CJ. 2.3.1; CJ 2.3.3; CJ.2.3.5; CJ. 2.3.6.CJ.2. 3.7; CJ.2.3.8; CJ.3.2.1; CJ.3.2.5;</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема.</p>									

<p>Промена именица (деклинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и значења падежа (с предлозима и без предлога): номинатив (субјекат); генитив (припадање и део нечега); датив (намена и усмереност); акузатив (објекат); вокатив (дозивање, обраћање); инструментал (средство и друштво); локатив (место).</p> <p>Придеви - значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева. Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу.</p> <p>Заменице - личне заменице: промена,</p>				<p>основне реченичне чланове (у типичним случајевима);</p> <p>- доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова</p> <p>- користи Правопис (школско издање);</p> <p>- правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице - говори јасно поштујући књижевнојезичку у норму;</p> <p>- течно и разговетно чита наглас</p>	<p>CJ.3.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.5; CJ.3.3.6;</p>				
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица себе, се.</p> <p>Бројеви - врсте и употреба: главни (основни, збирни бројеви, бројне именице на -ица) и редни бројеви.</p> <p>Глаголи - глаголски вид (несвршени и свршени); глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни глаголи); глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат, футур I.</p> <p>Предикатска реченица - предикат (глаголски; именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и</p>				<p>књижевне и неуметничке текстове;</p>											
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција.</p> <p>Правопис Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација (типични примери); велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања. Одрична речца не уз именице, придеве и глаголе; речца нај у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи</p>														
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>школа); црта (уместо наводника у управном говору).</p> <p>Ортоеџија Место акцента у вишесложним речима (типични случајеви). Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално или у групи).</p>									
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл) Богаћење речника: синоними и антоними;</p>	8	32	40	<p>- користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог;</p> <p>- издваја делове текста (наслов, пасусе) и</p>	<p>CJ.1.1.6; CJ.1.2.1; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ.1.2.6; CJ.1.2.8; CJ.1.3.2; CJ.1.3.4; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9;</p>	<p>Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, стваралачка компетенција, компетенција за</p>			

<p>некњижевне речи и туђице - њихова замена језичким стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и његове композицијско-стилске функције. Осам домаћих писмених задатака. Четири школска писмена задатка.</p>				<p>организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште; - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.</p>	<p>CJ.1.3.13, CJ.1.3.14, CJ.1.3.15, CJ.1.3.16; CJ. 1.3.20; CJ. 1.4.1; CJ.2.2.1; CJ.2.2.4; CJ. 2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.6; CJ.2.3.7; CJ. 2.3.10; CJ. 2. 3.11; CJ.2.4.1; CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.5; CJ.3.3.7; CJ. 3.3.8; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.7.</p>	<p>сарадњу, компетенциј а за решавање проблема.</p>			
---	--	--	--	---	--	---	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

КЊИЖЕВНОСТ:

CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи

CJ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту

CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)

CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)

CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима

CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи

CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми

CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела

CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)

CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму

CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)

CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог

CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, оноματοпеја)

CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...

CJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе

CJ.1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела

CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)

CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева

CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи

CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања

CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација

CJ.2.4.3. разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)

CJ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове

CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)

- CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност
- CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог
- CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела
- CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама
- CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму
- CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама
- CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива
- CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту
- CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу
- CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту
- CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе
- CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело
- CJ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже
- CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави

ЈЕЗИК:

- CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)
- CJ.1.2.4. уме да преприча текст
- CJ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу
- CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)
- CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима
- CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама
- CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације
- CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима
- CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи
- CJ.1.3.5. разликује прости речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела
- CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)
- CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)

- CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима
- CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми
- CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)
- CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева
- CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме
- CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи
- CJ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)
- CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима
- CJ.2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици
- CJ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика
- CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста
- CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму
- CJ.3.3.3. зна и у свом говору примењује акценатску норму
- CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама
- CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)
- CJ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:

- CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног
- CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)
- CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу
- CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)
 - CJ.1.2.4. уме да преприча текст
- CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)
- CJ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу
- CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)
- CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима

- CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације
- CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи
- CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)
- CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима
- CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми
- CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)
- CJ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.)
- CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви)
- CJ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама
- CJ.1.3.20. има позитиван став према дијалектима (свом и туђем)
- CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела
- CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан
- CJ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика
- CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева
- CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи
- CJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)
- CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима
- CJ.2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици
- CJ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава
- CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)
- CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања
- CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста
- CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму
- CJ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла
- CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима, и правилно их употребљава

CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива

CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту

CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу

CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту

CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе

CJ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; помоћ ученицима који раде по ИОП-у; пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било којих других разлога нису усвојили одређено наставно градиво; омогућавање да ученик кроз вежбање савлада како теоретски, тако и практични део градива у оквиру својих могућности.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Књижевност	3	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања,	Запажа, активно слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.	Успешно урађене контролне вежбе и тестови. Ученик се уверљиво писмено и усмено изражава. Ученик је оспособљен да води разговор о прочитаном делу.

			прилагођава захтеве индивидуалним могућностима ученика.		
2.	Језик (граматика и правопис)	3	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, прилагођава захтеве индивидуалним могућностима ученика.	Запажа, активно слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.	Успешно савладан програм. Ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, боље и лакше прате наставу на часовима, могу самостално да ураде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу. Поштују правописна правила приликом писања (писање великог слова, употреба интерпункцијских знакова).
3.	Језичка култура	3	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, прилагођава захтеве индивидуалним	Запажа, активно слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.	Ученици су усвојили општа правила о писму као облику општења. Смањен је број стилских грешака при изради писменог састава. Ученици богате свој речник, лакше и стилски боље износе своје мисли и осећања.

			могућностима ученика.		
--	--	--	--------------------------	--	--

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци		Уочавање потенцијално даровитих ученика, проширивање и продубљивање њихових знања и интересовања, непосредније активирање ученика, развијање маште, подстицање на стваралачки рад, припремање ученика за разне врсте такмичења, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима.			
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Књижевност	3	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике.	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, конкурсима и смотрема.
2.	Језик (граматика и правопис)	3	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава,	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује,	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, смотрема и конкурсима.

			<p>помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике.</p>	<p>ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.</p>	
3.	Језичка култура	3	<p>Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике.</p>	<p>Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.</p>	<p>Успешно савладан програм; ученик се уверљиво изражава, богати свој речник, успешно стилски обликује текст на одређену тему</p>

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК:

Назив наставног предмета: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: 5.

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
Starter	0	4	4	- разумеју једноставнији опис предмета и опишу њихове карактеристике користећи једноставна језичка средства; - разумеју и именују бића и предмете који се	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност	

				односе на тему; - разумеју познате исказе који се односе на поздрављање и представљање; - поздрављају, отпоздрављају, размењују информације личне природе (питају и кажу како се зову); - поштују правила учтиве комуникације. - разумеју једноставна упутства и налоге и реагују на њих	1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална		израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем
Module 1 Hello!	5	4	9	- разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања и хобија, допадање и недопадање; - опишу своја и туђа интересовања и хобије, допадање и недопадање једноставним	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање	Монолошка, дијалошка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација

				<p>језичким средствима; - разумеју и формулишу једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - питају и кажу шта неко има / нема и чије је нешто; - разумеју једноставнији опис предмета и опишу њихове карактеристике користећи једноставна језичка средства; - разумеју сличности и разлике у интересовањима и школском животу деце у земљама циљне културе и код на</p>	<p>2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>проблема, рад на тексту, дигитална</p>		<p>ученика за учењем и напредовањем</p>
<p>Module 2 Home & Places</p>	<p>7</p>	<p>4</p>	<p>11</p>	<p>- разумеју једноставне описе места; - опишу места користећи једноставна</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12.</p>	<p>Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са</p>	<p>Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални,</p>	<p>Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и</p>

				<p>језичка средства; - упореде и опишу карактеристике места; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и кажу колико нечега има/нема користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставнија питања која се односе на просторне односе и оријентацију у простору и одговоре на њих; опишу просторне односе једноставним, везаним исказима;</p>	<p>1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>
<p>Module 3 Every day</p>	6	8	14	<p>- разумеју једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости;</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12.</p>	<p>Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са</p>	<p>Монолошка, дијалошка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални,</p>	<p>Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и</p>

				<p>- размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију;</p> <p>- опишу сталне и уобичајене активности у неколико везаних исказа;</p> <p>- разумеју једноставне исказе који се односе на интересовања, планове и предлоге и реагују на њих;</p> <p>- размене једноставне исказе у вези са туђим интересовањима, плановима и предлозима;</p> <p>- разумеју и описују сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас</p>	<p>1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>
Module 4 All about food	8	4	12	<p>- разумеју једноставније</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4.</p>	<p>Функционално-прагматичка,</p>	<p>Монолошка, дијалогска,</p>	<p>Писмени задаци,</p>

				<p>изразе који се односе на количину нечега; питају и кажу колико нечега има/ нема, користећи једноставија језичка средства; на једноставан начин наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/каже/ израчуна колико нешто кошта; - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; размењују и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање допадања /недопадања; - упореде и опишу карактеристике живих бића,</p>	<p>1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.</p>	<p>лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>
--	--	--	--	---	---	---	---	---

				појава и места, користећи једноставнија језичка средства. - уочавају сличности и разлике у начину исхране у земљама циљне културе и код нас				
Module 5 It's fun!	7	5	12	- разумеју једноставне текстове којима се описују сталне/уобичајене и тренутне радње; - размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - опишу сталне/уобичајене и тренутне активности у неколико везаних исказа; - разумеју планове и намере и реагују на њих; - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална	Монолошка, дијалошка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем

				<p>намерама; - саопште шта они или неко други планира или намерава; - упоређују и уочавају сличности и разлике начину пробођења слободног времена циљне културе и код нас</p>	<p>2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.</p>			
<p>Module 6 London was great!</p>	<p>5</p>	<p>5</p>	<p>10</p>	<p>- разумеју једноставне текстове којима се описују радње у прошлости; - размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - разумеју краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размене информације у вези са догађајима и способностима у прошлости;</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20.</p>	<p>Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>Монолошка, дијалошка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>

				- опишу радње из прошлости у неколико везаних исказа; - опишу неки историјски догађај	2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.

ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење.

ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме.

ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.).

ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.).

ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства.

ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника.

ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.

ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.

ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на средњем** нивоу.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.

ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.

ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.

ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.

ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама.

ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.

ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике.

ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме.

ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.

ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама.

ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.

ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.

ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.

ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.

ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.

ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.

ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).

ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).

ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила.

ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.

ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).

ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.

ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.

ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.

ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.

ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на напредном** нивоу.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.

ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.

ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама.

ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих разговетних текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.

ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.).

ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика.

ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе.

ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција.

ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.

ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике.

ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.

ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама.

ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикана, информатора и сл.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност.

ПСТ.3.1.17. Учествује у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање.

ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.

ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима.

ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.

ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.

ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).

ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.

ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме.

ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.

ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.

ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

- ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.
- ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.
- ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога.
- ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.
- ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.
- ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).
- ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура.
- ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању.
- ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик.
- ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.
- ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема.
- ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.
- ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Пружање помоћ ученицима који заостају у савладавању наставног градива и потребна им је допунска настава за нормалан напредак у школовању.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и
			Активности	Активности ученика	

			наставника		остварености циљева / исхода
1.	Starter	1	<p>Организација часа, постављање питања, давање упустава и објашњења, надгледање рада, излагање градива кроз питања, захтеве, мотивисање ученика за рад</p>	<p>Слушање, писање, читање, одговарање на питања, понављање, размењивање информација, реаговање на захтеве, попуњавање</p>	<p>Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>
2.	Module 1 Hello!	1			
3.	Module 2 Home & Places	1			
4.	Module 3 Every day	2			
5.	Module 4 All about food	1			
6.	Module 5 It's fun!	1			
7.	Module 6 London was great!	2			

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Омогућити напредним ученицима да прошире своја знања и вештине из наставних области у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Starter	1	Организација часа, постављање питања, давање упуштава и објашњења, надгледање рада, излагање градива кроз питања, захтеве, мотивисање ученика за рад	Слушање, писање, читање, одговарање на питања, понављање, размењивање информација, реаговање на захтеве, попуњавање	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем, такмичења
2.	Module 1 Hello!	1			
3.	Module 2 Home & Places	1			
4.	Module 3 Every day	2			
5.	Module 4 All about food	2			
6.	Module 5 It's fun!	1			
7.	Module 6 London was great!	2			

ИСТОРИЈА:

Назив наставног предмета: Историја

Циљ предмета: Циљ наставе предмета историје јесте да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне

знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Разред: V

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облиц и рада	Метод е рада	
1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ Садржаји:	3	1	4	Ученик ће бити у стању да: - разликује основне временске	ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује	Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција;	фрон. инди.	монол. дијал. рад на тексту	Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина

<p>Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва. Хронологија – рачунање времена. Подела прошлости и периодизација историје. Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају. Сродне науке и помоћне историјске науке. Историја око нас. Историјско наслеђе – тековине.</p>				<p>одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); - лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; - разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; - разврста историјске изворе према њиховој основној подели; - повеже врсте историјских извора са</p>	<p>историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација .</p>			<p>историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање</p>
---	--	--	--	---	---	---	--	--	--

				<p>установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека).</p>	<p>појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.8. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима; ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе</p>			<p>нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					или географског простора; ИС 2.2.4. Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају или феномену, ИС.3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС.3.1.6. Уме да				часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминут не провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора.				свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.
2.ПРАИСТОРИЈА Садржаји: Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци). Подела праисторије (камено, метално доба). Најважнији праисторијски	2	1	3	Ученик ће бити у стању да: - наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; - разликује основне одлике каменог и металног	ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација; ; Рад са подацима и информацијама.	фрон. инди. групн и рад	монол. дијал. рад на тексту	Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама

<p>локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...).</p>				<p>доба.</p>	<p>одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других</p>				<p>из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности</p>
--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	---

					<p>текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава</p>			<p>појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминут</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	---

					<p>из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене</p>			<p>не провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					<p>експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1 . Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави).				
3.СТАРИ ИСТОК Садржаји: Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија). Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока.	3	2	5	Ученик ће бити у стању да: - лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; - користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; - одреди место	ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација ; Рад са подацима и информацијама.	фрон. инди.	монол. дијал. рад на тексту	Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других

<p>Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји, занимања, култура исхране и становања. Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...).</p> <p>Специфичности египатске религије. Специфичности религија цивилизација Месопотамије.</p>				<p>припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице;</p> <p>- пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку;</p> <p>- наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока;</p> <p>- идентификује основна обележја и значај религије у цивилизација ма Старог истока;</p> <p>- разликује врсте писама цивилизација</p>	<p>из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и</p>				<p>предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

<p>Основне одлике јудаизма. Најважније цивилизације Далеког истока (Индија, Кина).</p>				<p>Старог истока; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век; - изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним</p>	<p>карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских</p>				<p>саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминут не провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	--	---

				<p>хронолошким редоследом; - прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему; - визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом.</p>	<p>прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1 . Уме да примени знање из историјске</p>				<p>реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>историјских догађаја и које су последиче важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС 3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					графикона и закључује о појави).				
<p>4.АНТИЧКА ГРЧКА</p> <p>Садржаји:</p> <p>Појам античке Грчке – географске одлике. Најстарији период грчке историје (Критска и Микенска цивилизација). Грчки митови (појам, примери) и хомерски епови. Колонизација и основне одлике привреде. Полиси – Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење). Грчко-персијски ратови. Пелопонески рат – узроци и</p>	6	6	12	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке; - лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; - приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; - пореди начин живота припадника 	<p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС 1.1.6. Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем</p>	<p>Одговорно учешће у демократском друштву; Дигитална компетенција; Компетенција за учење; Комуникација ; Рад са подацима и информација ма.</p>	<p>фрон. инди. групн и рад</p>	<p>монол. дијал. рад на тексту</p>	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање</p>

<p>последнице. Култура и свакодневни живот (религија, олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хеленистичко доба и његова култура. Историјско наслеђе (институције, закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија, медицина, уметност, архитектура, беседништво, олимпијске игре). Пелопонески рат (ток рата, најважнији догађаји и личности). Најистакнутије личности: Драконт, Перикле, Филип II, Аристотел,</p>			<p>различитих друштвених слојева у античкој Грчкој, - идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата; - истражи основна обележја и значај религије старих Грка; - разликује легенде и митове од историјских чињеница; - наведе значај и последице освајања Александра Великог; - илуструје примерима важност утицаја</p>	<p>простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС 1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости. ИС. 1. 2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3.</p>				<p>релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>Архимед... Грчка митологија, пантеон. Седам светских чуда античког доба.</p>				<p>привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичко г доба на савремени свет; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; - израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; - користи</p>	<p>Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различно да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице</p>			<p>тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминут не провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног,</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>основне историјске појмове.</p>	<p>важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1 . Уме да примени</p>				<p>потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	------------------------------------	--	--	--	--	--

					<p>знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					<p>дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања;</p> <p>ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС 3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС 3.2.4. Уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					контекст извора), ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави).				
<p>5.АНТИЧКИ РИМ</p> <p>Садржаји:</p> <p>Појам античког Рима – географске одлике и периодизација. Оснивање Рима (легенда о Ромулу и Рему). Структура друштва и</p>	6	6	12	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; - наведе основне разлике између 	<p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС</p>	<p>Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Компетенција за целоживотно учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација</p>	фрон. инди.	монол. дијал. рад на тексту	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и</p>

<p>уређење Римске републике. Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда). Рим у доба царства – принципат и доминат. Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хришћанство – појава и ширење. Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства). Историјско наслеђе (абецеда, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви,</p>				<p>античке римске републике и царства; - разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; - истражи основна обележја и значај религије античког Рима; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; - пореди начин живота припадника различитих</p>	<p>1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС 1.1.6. Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС 1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости. ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних,</p>				<p>са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

<p>хришћанство, римско наслеђе на територији Србије). Етрурци. Римска војска. Римски градови на територији Србије. Најистакнутије личности: Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики...). Римски пантеон. Гладијаторске борбе.</p>				<p>друштвених слојева у античком Риму; - наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; - лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију.</p>	<p>сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и</p>				<p>важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање -</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

					<p>историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних</p>				<p>петнаестоминут не провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

					<p>историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1 . Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС 3.2.3. Уме да анализира</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС 3.2.4. Уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора), ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					закључује о појави).				
--	--	--	--	--	----------------------	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци		Успостављање интензивне сарадње и комуникације са ученицима који не могу да постигну основни ниво образовних стандарда на редовном часу наставног предмета историје.			
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.
2.	ПРАИСТОРИЈА	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.

3.	СТАРИ ИСТОК	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	<ul style="list-style-type: none"> - прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове. 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови знања; - вредновање активности на часу.
4.	АНТИЧКА ГРЧКА	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	<ul style="list-style-type: none"> - прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове. 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови знања; - вредновање активности на часу.
5.	АНТИЧКИ РИМ	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	<ul style="list-style-type: none"> - прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове. 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови знања; - вредновање активности на часу.

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Успостављање интензивне сарадње и комуникације са ученицима који желе да прошире своја знања из наставног предмета историје.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.
2.	ПРАИСТОРИЈА	1	Одабира литературу,	- прати упутства	- тестови знања;

			одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- вредновање активности на часу.
3.	СТАРИ ИСТОК	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник,	- тестови знања; - вредновање активности на часу.

				- препричава, - бележи непознате појмове.	
4.	АНТИЧКА ГРЧКА	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.
5.	АНТИЧКИ РИМ	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре	- тестови знања; - вредновање активности на часу.

			питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	
--	--	--	--	--	--

Назив наставног предмета: Математика

Циљ предмета: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: Пети

Недељни број часова: 4

Годишњи број часова: 144

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструментално оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ Први део Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу природних бројева. Дељење са остатком у скупу природних бројева. Својства дељивости; чиниоци и садржаоци	14	16	30	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -израчуна вредност једноставнијег бројевог израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у	МА.1.1.1. МА.1.1.5. МА.1.2.1. МА.2.1.2. МА.2.1.3. МА.2.1.4. МА.2.2.5. МА.3.1.1. МА.3.1.2. МА.3.1.3.	Ученик развија: -компетенције за целоживотно учење; -комуникацију; -компетенцију за рад са подацима и садржајима; -дигиталну компетенцију.	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративно - илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и	Свакодневно бележе активности и постигнуће ученика на часу у свесци ученика и евиденцији наставника, -разне форме усмено проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.

<p>природног броја. Дељивости са 2,5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Други део Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито. Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС</p>			<p>скупу природних бројева); -решити једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); -примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; -разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; -одреди и</p>				<p>графичких радова ученика, метода презентације према ИКТ, учење путем решавања проблема</p>	
---	--	--	--	--	--	--	---	--

				примени НЗС и НЗД: -изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке, -правилно користи речи и, или, не, сваки у математичко-логичком смислу.					
ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи.	10	7	17	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом; -опише	МА.1.3.1 МА.1.3.3. МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.4.4. МА.2.4.1.	Ученик развија: -компетенције за целоживотно учење; -комуникацију; -компетенцију за рад са подацима и садржајима; -дигиталну компетенцију.	Фронтални, индивидуални, Групни	Монолошка метода, дијалошка метода, демонстративно - илустративна метода, решавање проблема, учење путем	Свакодневно бележе активности и постигнута ученика на часу у свесци ученика и евиденцији наставника, -разне форме усмено проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци

Централна симетрија.
Вектор и транслагација.

основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг;
-нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор;
-упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски;
-преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслагацијом;
-правилно користи

открића,
илустративна

-тестови знања.

				геометријски прибор;					
УГАО Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.	7	10	17	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; -нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; -измери дати угао и нацрта угао задате	МА.1.4.1. МА.2.3.1. МА.3.3.1.	Ученик развија: -компетенције за целоживотно учење; -комуникацију; -компетенцију за рад са подацима и садржајима; -дигиталну компетенцију	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративно - илустративна метода, решавање проблема, учење путем открића, илустративна	Свакодневно бележе активности и постигнуће ученика на часу у свесци ученика и евиденцији наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контролне вежбе - писмени задаци -тестови знања.

				<p>мере; -упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно; -реш једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова).</p>					
<p>РАЗЛОМЦИ Први део Појам разломка облика a/b ($a, b \in N$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упоредивање бројева</p>	25	27	52	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и</p>	<p>МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.2.1. МА.1.5.2. МА.1.5.3. МА.1.5.4. МА.2.1.1. МА.2.1.4. МА.2.2.5. МА.2.4.3.</p>	<p>Ученик развија: -компетенције за целоживотно учење; -комуникацију; -компетенцију за рад са подацима и садржајима; -дигиталну компетенцију</p>	<p>Фронтални, индивидуал ни, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава</p>	<p>Монолошка метода, дијалозна метода, демонстрати вно - илустративн а метода, решавање проблема,уч ење путем</p>	<p>Свакодневно бележе активности и постиг ученика на часу у све ученика и евиденциј наставника, -разне форме усмено проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци</p>

<p>у децималном запису. Заокругљивање бројева.</p> <p>Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака.</p> <p>Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.</p>			<p>преводи их из једног записа у други запис; -месну вредност цифре у запису децималног броја; -заокружи број и процени грешку заокруживања; -израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; -реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или</p>	<p>МА.2.5.2. МА.2.5.3.</p>		<p>открића, илустративн а</p>	<p>-тестови знања.</p>
---	--	--	--	--------------------------------	--	---------------------------------------	------------------------

				неједначину; -одреди процент дате величине; -примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; -примени аритметичку средину датих бројева; -сакупи податке и прикаже их табелом потреби, користи и кружним дијаграмом и, по калкулатор или расположиви софтвер.					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>ОСНА СИМЕТРИЈА</p> <p>Осна симетрија у равни и њене особине.</p> <p>Оса симетрије фигуре.</p> <p>Симетрала дужи и конструкција нормале.</p> <p>Симетрала угла.</p>	7	5	12	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -идентификује оносиметричну у фигуру и одреди њену осу симетрије; -симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; -конструира симетралу дужи и симетралу угла и примењује њихова својства; -конструира праву која је нормална на дату праву или је паралелна датој правој. 	МА.2.3.6.	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> -компетенције за целоживотно учење; -комуникацију; -компетенцију за рад са подацима и садржајима; -дигиталну компетенцију. 	<p>Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава</p>	<p>Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративно - илустративна метода, решавање проблема, учење путем открића, илустративна</p>	<p>Свакодневно бележе активности и постигнута ученика на часу у свесци ученика и евиденцији наставника,</p> <ul style="list-style-type: none"> -разне форме усмено проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.
--	---	---	----	--	-----------	--	--	--	---

ОБНАВЉАЊЕ		4	4						
ПРИПРЕМА, ИЗРАДА И ИСПРАВКА ПИСМЕНИХ ЗАДАТАКА		12	12						

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)

МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно

МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно

МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број

МА.1.1.5. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим

МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама

МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану

МА.1.2.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима

МА.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе

МА.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом

МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)

МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)

МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да

их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)

МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)

МА.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе)

МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)

МА.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова

МА.1.4.2. претвори веће јединице дужине, масе и времена у мање

МА.1.4.3. користи различите апоене новца

МА.1.4.4. при мерењу одабере одговарајућу мерну јединицу; заокругљује величине исказане датом мером

МА.1.5.1. изражава положај објеката сврставајући их у врсте и колоне; одреди положај

МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине тачке у првом квадранту координатног система ако су дате координате и обратно

МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графикомом и обрнуто

МА.1.5.4. одреди задати проценат неке величине

МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима

МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа

МА.2.1.3. примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама

МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама

МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате

МА.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен

МА.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином

МА.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције

МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима

МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима

МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему

МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног пресека

МА.2.3.4. влада влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати

у задатку

МА.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку

МА.2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)

МА.2.4.1. пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу

МА.2.4.2. претвори износ једне валуте у другу правилно постављајући одговарајућу пропорцију

МА.2.4.3. дату величину искаже приближном вредношћу

МА.2.5.1. влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд)

МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)

МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном

МА.2.5.4. примени процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на пример, промена цене неког производа за дати проценат)

МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза

МА.3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама

МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама довео до солидног степена увежбаности

МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате

МА.3.2.2. користи особине степена и квадратног корена

МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији облик

МА.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства

МА.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке

МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали

МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише

МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука

МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису дати

МА.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати

МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката

МА.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима

МА.3.4.2. процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке (нпр. мање од 1 динар, 1cm, 1g)

МА.3.5.1. одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове

МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле

МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина

МА.3.5.4. примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) МА.1.1.5. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану	МА.2.1.3. примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима	МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза МА.3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама
ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у		

	<p>реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве) МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)</p>		
УГАО	<p>МА.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова</p>	<p>МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима</p>	<p>МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали</p>
РАЗЛОМЦИ	<p>МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у</p>	<p>МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима МА.2.4.3. дату величину исказе приближном вредношћу МА.2.5.2. чита једноставне</p>	<p>МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама МА.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима МА.3.4.2. процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке (нпр.</p>

	<p>случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $\frac{1}{5}$ од n, где је n дати природан број</p> <p>МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану</p> <p>МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине</p> <p>МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто</p> <p>МА.1.5.4. одреди задати проценат неке величине</p>	<p>дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)</p> <p>МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном</p>	<p>мање од 1 динар, 1cm, 1g)</p> <p>МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле</p> <p>МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина</p>
<p>ОСНА СИМЕТРИЈА</p>		<p>МА.2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма</p>	

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Допунски рад из математике организује се за поједине ученике или групе ученика који повремено или стално имају одређене тешкоће у учењу и не постижу задовољавајући успех. На тим часовима ће се обрађивати наставни садржаји у којима ученици заостају у раду.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	СКУПОВИ Појам скупа, елементи. Пресек и унија скупова	1	Води циљани разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације	Запажа, решава проблем, активно слуша, примењује, ради на задацима	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
2.	ГЕОМЕТРИЈСКИ ОБЈЕКТИ Основни геометријски појмови	2	Подстиче ученике, израђује и поставља задатке	Слуша, ради на задацима, следи инструкције, упоређује, црта,	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
3.	ДЕЉИВОСТ БРОЈЕВА Дељивост бројева декадном јед. и бројевима 2, 3, 4, 5,	2	Води циљани разговор, демонстрира, прати ефекте свог и рада	Упоређује, примењује, повезује, решава проблем, ослања се на	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере

	9 и 25 Прости и сложени бројеви		ученика	претходно искуство	белешке, наставни листићи за проверу
4.	УГАО Појам угла, елементи и обележавање Врсте углова Комплементни и супплементни углови	2	Демонстрира, подстиче ученике, израђује и поставља задатке	посматра, запажа, уочава, црта, упоређује, именује,	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
5.	РАЗЛОМЦИ Упоређивање разломака Превођење разломка у дец. облик Сабирање и одузимање разломака Множење разломака	4	Израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, објашњава, мотивише, слуша ученике, даје повратне	Поставља питања, следи инструкције, упоређује, именује, чита, пише, анализира, испробава, коментарише свој	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу

	Једначине у вези са множењем		информације,	рад и рад другова	
6.	ОСНА СИМЕТРИЈА Симетрала дужи и симетрала угла	1	Проверава рад ученика, обавештава, објашњава	Ради на задацима, следи инструкције, упоређује, црта, анализира	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Додатна настава треба да продуби и прошири математицка знања ученика који показују изразите способности и посебна интересовања за математику. Омогућити комплекснији приступ усвајању математичких садржаја, допринети формирању и ширењу научног погледа на свет, мотивисати и подстицати ученика на самостални рад, оспособити ученика на самообразовање уз помоћ литературе.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и оствареност и циљева /
			Активности наставника	Активности ученика	

					исхода
1.	СКУПОВИ Скуповне опетације	1	Води циљани разговор, демонстрира, обавештава, даје повратне информације	Запажа, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
2.	ГЕОМЕТРИЈСКИ ОБЈЕКТИ Полураван, изломљена линија, многоугао Кружница и круг	2	Демонстрира, подстиче ученике, израђује и поставља задатке, слуша ученике, даје повратне информације	Активно слуша, примењује, ради на задацима, користи изворе знања, следи инструкције, примењује знања,	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
3.	ДЕЉИВОСТ БРОЈЕВА Примена правила	2	Планира, организује, презентује, разговор, омогућава примену	Упореджује, примењује, повезује, решава	Посматрање праћење ангажовања

	<p>ДЕЉИВОСТИ Примена НЗД и НЗС Дељивост бројева</p>		<p>знањ</p>	<p>проблем, ослања се на претходно искуства</p>	<p>ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу</p>
<p>4.</p>	<p>УГАО Упоредни и унакрсни уг. Углови на трансверзали Углови са паралелним крацима</p>	<p>2</p>	<p>Подстиче ученике, израђује и поставља задатке, слуша ученике, даје повратне информације</p>	<p>Посматра, запажа, уочава, описује, илустује прати, црта, осмишља упоређује</p>	<p>Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу</p>
<p>5.</p>	<p>РАЗЛОМЦИ Једначине и неједначине. Бројевни изрази Примена једначина</p>	<p>4</p>	<p>Прати ефекте свог и рада ученика, подстиче, слуша ученике, даје повратне информације</p>	<p>Ради на задацима, поставља и одговара на питања, следи инструкције, примењује знања, упоређује, именује</p>	<p>Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу</p>

6.	ОСНА СИМЕТРИЈА Примена симетрале дужи Примена симетрале угла	1	Демонстрира, подстиче, слуша ученике, даје информације	Примењује, ради на задацима, упоређује, црта, именује, класификује, репродукује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
----	---	---	--	---	---

Назив наставног предмета: Биологија

Циљ предмета: Циљ наставе и учења *биологије* је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи као и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Разред: Пети

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА</p> <p>жива бића, нежива природа и биологија. особине живих бића:</p>	17	21	38	истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности	БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4. БИ.3.1.5. БИ.1.3.8.	-компетенција за учење; дигитална компетенција одговоран однос према околини; одговоран однос	фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода	Иницијални тест, учествовање у разговору, прикупља

<p>елијска грађа, исхрана, исисање, излучивање, адражљивост, окретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају у друге (груписање живих бића). Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за бављање свих животних процеса. Исисање као размена масова у различитим срединама. Излучивање. Адражљивост. Окретљивост – кретање. Размножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота.</p>				<p>током рада</p>	<p>БИ.1.3.9. БИ.1.3.10 БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3.</p>	<p>према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву; комуникација рад са подацима и информацијама решавање проблема, - Српски језик, географија, ликовна култура, историја, математика, физичко и здравствено васпитање, техника и технологија, страни језик</p>		<p>презентације</p>	<p>ње информац ија из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
--	--	--	--	-------------------	--	---	--	---------------------	--

ромене које човек ролази током развића; убертет и полна зрелост.									
ЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА				идентификује основне прилагођенос ти спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострање ње једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље	БИ.1.4.2 БИ.1.4.4 БИ.2.1.2. БИ. 2.4.1.	компетенција за учење; дигитална компетенција одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и орјентација ка предузетништву; комуникација рад са подацима и информацијама решавање проблема - Географија, ликовна култура, техника и технологија, српски језик, страни језик	фронтал ни, индивид уални, групни, рад у пару.	метода усменог излагања, текстуална метода, демонстрати вна метода, метода презентациј е	Учествова ње у разговору , прикупља ње информац ија из различити х извора, свакоднев на посматра ња, активност на часу, учествова ње у разговору и дискусији , рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентац
ивот у воденој и опненој средини: Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота – речна шкољка, речни рак, шаран, штука, оквањ, дрезга или нека лпа; Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота – човек, рна, пас, мачка, јазавац, лепи миш, сова ушара, окошка, шумски мрав, трижибуба, храст, смрча, ивља ружа, љубичица, ајдучка трава, камилица, ивадарка; прилагођености на начин живота – жаба, комарац, илин коњиц, чапља; Живот под земљом –	6	6	12						

ртица, ровац, кишна листа									ије, есејско излагање
<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p> <p>реношење особина са одитеља на потомке. азлике родитеља и отомака. Разлике полног бесполог азмножавања у настанку аријабилности. Јединке нутар једне врсте се еђусобно разликују (аријабилност) – узроци аријабилности: аслеђивање и утицај редине на развиће сваке динке. Варијабилност организама унутар врсте предуслов за еволуцију.</p>	2	4	6	<p>прикупља податке о варијабилност и организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на</p>	<p>БИ.1.4.3. БИ.1.4.4. БИ.1.6.1. БИ.1.6.3. БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2.</p>	<p>компетенција за учење; дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и орјентација ка предузетништву; комуникација рад са подацима и информацијама решавање проблема, - Географија, ликовна култура, математика, физичко и здравствено васпитање, техника и технологија, српски</p>	<p>фронтал ни, индивид уални, групни, рад у пару.</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстрати вна метода, метода презентациј е</p>	<p>Учествова ње у разговору , прикупља ње информац ија из различити х извора, свакоднев на посматра ња, активност на часу, учествова ње у разговору и дискусији , рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентац</p>

				<p>ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата</p>		језик, страни језик			ије, есејско излагање
<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</p> <p>ива бића из непосредног окружења.</p> <p>озитиван и негативан утицај људи на жива бића животну средину..</p> <p>аштита живих бића и животне средине.</p> <p>ројекат очувања природе у мом крају.</p> <p>ивље животиње као љубимци – да или не.</p> <p>начај врста за човека</p> <p>амоникло јестиво,</p>	3	5	8	<p>доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи;</p> <p>направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу;</p>	<p>БИ.1.5.3.</p> <p>БИ.1.6.1.</p> <p>БИ.1.6.2.</p> <p>БИ.2.6.1.</p> <p>БИ.2.6.2.</p> <p>БИ.3.5.4</p> <p>БИ.3.6.2.</p>	<p>компетенција за учење;</p> <p>дигитална компетенција;</p> <p>одговоран однос према околини;</p> <p>одговоран однос према здрављу;</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>комуникација рад са подацима и информацијама;</p>	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p>	<p>Учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање</p>

ековито, отровно биље; животиње као храна и огући преносиоци олести, отровне животиње).				предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима решава конflikте на ненасилан начин; илуструје примерима деловање људи на животну средину и схвата последиче таквих дејстава		решавање проблема Српски језик, географија, техника и технологија, ликовна култура, страни језик, математика			ње у разговору и дискусији , рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентац ије, есејско излагање
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	4	4	8	идентификује елементе здравог	БИ.1.5.3. БИ.2.5.3. БИ.2.5.4.	компетенција за учење; дигитална	фронтал ни, индивид	метода усменог излагања,	Учествова ње у разговору

<p>здрава исхрана и унос оде. Енергетски напаци, тетност дуванског дима психоактивних упстанци. изичка активност и дравље. ромене у пубертету и оследице прераног гупања у сексуалне дносе.</p>				<p>начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.</p>	<p>БИ.3.5.5.</p>	<p>компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и орјентација ка предузетништву; комуникација рад са подацима и информацијама решавање проблема</p> <p>Географија, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање, техника и технологија, српски језик, страни језик</p>	<p>уални, групни, рад у пару.</p>	<p>текстуална метода, демонстрати вна метода, метода презентациј е.</p>	<p>, прикупља ње информац ија из различити х извора, свакоднев на посматра ња, активност на часу, учествова ње у разговору и дискусији , рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентац ије, есејско излагање, завршни тест</p>
---	--	--	--	---	------------------	---	---	---	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Основни ниви:

БИ.1.1.1. уме да наведе основне карактеристике живог света

БИ.1.1.2. разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима

БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња

БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих

БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе

БИ.2.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком материјалу (препаратима, огледима)

БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима

БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе

БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме

БИ.3.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.)

БИ.3.1.2. уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо

БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима

БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група

БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама

БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије

БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија

БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма

БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси

БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном

БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)

БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином

Средњи ниво:

БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)

БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа

БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам

БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје

БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање

БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна да објасни шта он значи

БИ.2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију

БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини системи имају улогу у одржавању хомеостазе

Напредни ниво:

БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност

БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције

БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање

БИ.3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током животног циклуса

БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информису организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система)

БИ.3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа који враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање - улога ендокриног система)

БИ.3.2.8. зна и разуме које су последице стресног стања за организам

БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте

БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања

БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал

БИ.1.3.4. зна за појам и основну улогу хромозома

БИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивања

БИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују

- БИ.1.3.7. зна да од зигота настаје организам и да се тај процес назива развиће
- БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи
- БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа
- БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама
- БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања
- БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота
- БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима
- БИ.2.3.4. зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина
- БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма
- БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине
- БИ.3.3.1. разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба
- БИ.3.3.2. разуме да полне ћелије настају од посебних ћелија у организму
- БИ.3.3.3. зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији
- БИ.3.3.4. зна да је број хромозома у ћелији карактеристика врсте
- БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције
- БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста
- БИ.1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима
- БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације
- БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланаца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)
- БИ.1.4.4. препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају
- БИ.1.4.5. препознаје основне последице развоја човечанства на природу (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене) и најважније врсте загађивања воде, ваздуха, земљишта
- БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)
- БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)
- БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења
- БИ.2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи
- БИ.2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова
- БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација

- БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)
- БИ.2.4.5. препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на земљи
- БИ.2.4.6. препознаје животне услове који владају у појединим екосистемима Европе и света и карактеристичне представнике врста које их насељавају
- БИ.2.4.7. зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини
- БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије
- БИ.2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)
- БИ.3.4.1. уме да објасни како различити делови екосистема утичу један на други као и међусобне односе популација у биоценози
- БИ.3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутотрофне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде)
- БИ.3.4.3. разуме значај кружења појединих супстанци у природи (воде, угљеника и азота)
- БИ.3.4.4. разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација
- БИ.3.4.5. предвиђа на основу задатих услова средине тип екосистема који у тим условима настаје
- БИ.3.4.6. познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене)
- БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета
- БИ.3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете
- БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава
- БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране
- БИ.1.5.3. разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења са њима
- БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије)
- БИ.1.5.5. препознаје основне знаке поремећаја функције појединих органа и основне симптоме инфекције и разликује стање у коме може сам да интервенише од стања када мора да се обрати лекару
- БИ.1.5.6. разуме предности и недостатке употребе додатака у храни и исхрани (конзерванси и неконтролисана употреба витамина, антиоксиданата, минерала итд.) и опасности до којих може да доведе неуравнотежена исхрана (редукционе дијете, претерано узимање хране и сл.) и познаје основне принципе правилног комбиновања животних намирница
- БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека
- БИ.1.5.8. зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора)
- БИ.1.5.9. разуме да постоје полне болести, познаје мере превенције и могуће путеве инфекције, као и њихове негативне последице на здравље
- БИ.1.5.10. зна да постоје природне промене у понашању које настају као последица физиолошких

промена (пубертет, менопауза), зна да у адолесцентом добу могу да се појаве психолошки развојни проблеми (поремећаји у исхрани, поремећаји понашања, поремећаји сна и сл.)

БИ.1.5.11. разуме одговорност и опасност превременог ступања у сексуалне односе и разуме зашто абортус у доба развоја има негативне последице на физичко и ментално здравље

БИ.1.5.12. зна да болести зависности (претерана употреба дувана, алкохола, дроге) неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институцијама и стручњацима)

БИ.1.5.13. зна како се треба понашати према особи која болује од болести зависности или је ХИВ позитивна

БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља

БИ.2.5.2. разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница

БИ.2.5.3. зна како се чува хранљива вредност намирница

БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека

БИ.2.5.5. зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму и на понашање (утицај алкохола, различитих врста дрога, енергетских напитака и сл.)

БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести

БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести

БИ.3.5.3. разуме основне биолошке процесе који леже у основи физиолошки правилне исхране

БИ.3.5.4. познаје главне компоненте намирница и њихову хранљиву вредност

БИ.3.5.5. познаје симптоме и главне карактеристике болести метаболизма и узроке због којих настају (гојазност, анорексија, булимична болест)

БИ.3.5.6. разуме механизме поремећаја функције појединих органа

БИ.3.5.7. познаје основне биолошке механизме који доводе до развијања болести зависности

БИ.3.5.8. разуме механизме стресног стања и утицај јаких негативних емоција на физиолошке процесе у организму и на понашање појединца

Допунска настава

Општи циљеви и задаци	Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	6	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање		услено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика; прикупљање анкетних евалуационих листића;
2.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	1			
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	1			
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	1			
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	1			

Додатна настава					
Кључни циљеви и задаци	Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене научеог у свакодневном животу.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	6	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање.	Дефинише, идентификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се	усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика; прикупљање анкетних евалуационих листића;
2.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	1			
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	1			
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	1			
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	1			
1.	ПОРЕКЛО И	6			

	РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА				
--	--------------------------------	--	--	--	--

Назив наставног предмета: Географија

Циљ предмета: - упознавање ученика с предметом проучавања географије, њеном поделом и значајем;
 - развијање сазнајне мотивације и подстицање спремности за учење, вредновање и неговање знања;
 - подстицање радозналости у препознавању и описивању природних појава;
 - повезивање знања стечених у школи и у свакодневном животу с новим знањима.

Разред: ПЕТИ

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Тема и годишњи држаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно) оцењивање, пратимо и инструмент оцењивања
	Обрада	Утврђивање	Укупно				Облици рада	Методе рада	

<p>1. ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>Позавршеној теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; – повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно- техничким прогресом; -на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; – разликује одговорно одне одговорно понашање човека према природним ресурсима и опстанку живота на Земљи. 	<p>ГЕ.1.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – Одговоран однос према околини 	<p>Фронтални, индивидуални, рад у пару , групни</p>	<p>Дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, активне методе (методе критичког мишљења)</p>	<p>Бележење присуства учења на часовима домаћи задаци усмено испитивање тестирање (писмено испитивање контролни задаци ученички рад продуктивни ученичких активности разговор са ученицима посматрање стално праћење активност ученика</p>
<p>2. ВАСИОНА</p>	<p>3</p>	<p>1</p>	<p>4</p>	<p>По завршеној теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, 	<p>ГЕ.1.2.1. ГЕ.1.2.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална 			

				<p>Сунчевсистем, Земља; – објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; – разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; – одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене.</p>		–Естетичка			
<p>3. ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Облик Земље и структура њене ршине; Земљина кретања; Унутрашња грађа Земље; Ваздушни омотач Земље; Воде на Земљи; Биљни и животињски свет Земљи</p>	19	11	30	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: –помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; -помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; – примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач; – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице;</p>	<p>ГЕ.1.1.3. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.3.1.1. ГЕ.1.2.2. ГЕ.1.2.3. ГЕ.2.2.1. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.1. ГЕ.3.2.2.</p>	<p>– Учење –Комуникација –Сарадња – Одговораноднос према околини –Рад са подацима и информацијама –Дигитална –Естетичка Одговораноднос према околини</p>			

				<ul style="list-style-type: none"> – повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; – одређује стране света на основу привидног кретања Сунца; – повеже нагнутост Земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; – повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева; – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); – разликује основне 					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>омотаче унутрашње грађе Земље;</p> <ul style="list-style-type: none">– помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоче(вулканизам, земљотреси, набирање и раседање);– разликује хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији;– наведе поступке које ће предузети за време земљотреса;– опише процес вулканске ерупције и њене последице;– разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље;– помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена;– описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење;					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> – разликује деловање унутрашњих сила(сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље) – наводи спољашње силе Земље (вода и ветар); – помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; – наведе спољашње силе Земље; – разликује ерозивне и акумулативне процесе; – наведе примере деловања човека на промене у рељефу (брине, насипи, копови); – опише структуру атмосфере; – наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); 					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none">– разликује појам времена од појма климе;– користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима;– графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ;– наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања;– наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);– помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива;– наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току);– уочава и разликује на					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе;</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе и опише својства морске воде; – помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; – наведе и опише елементе реке (извор,ушће, различити падови на речном току); – разликује типове језерских басена према начину постанка; – помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; – помоћу карте наводе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; – опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; – наведе примере за заштиту живог света на Земљи. 					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

- ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте
- ГЕ.1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред
- ГЕ.1.2.2. описује облике Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања
- ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике
- ГЕ.2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања
- ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)
- ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом
- ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и схемом
- ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте
- ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања
- ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

Назив наставног предмета: Техника и технологија

Циљ предмета: Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа преузимајиво и иницијативно.

Разред: пети

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин проверености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шкoлски пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методe рада	
<p>Животно и радно окружење</p> <p>Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије. Правила понашања и рада у кабинету. Организација радног места кабинету и примена мера заштите на раду. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.</p>	4	2	6	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање, – разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју, – наводи занимања у области технике и технологије, – процењује сопствена интересовања у области технике технологије, 	Стандарди нису дефинисани у оквиру овог наставног предмета.	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целокупно учење – Комуникација <ul style="list-style-type: none"> – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима	Дијалoшка, монолошка, метода запажања и показивања	<p>Индивидуална ангажованост ангажованост у паровима и групи; израда презентација истраживачки рад контролни и писмени задаци; усмени одговор петнаестоминутне провере; израда домаћих задатака; активност на часопису однос према радном учешће на такмичењима учешће на манифестацијама учешће у секцији</p>

				<ul style="list-style-type: none"> – организује радно окружење у кабинету, правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу. 					завршно тестира
<p>Саобраћај</p> <p>лога, значај и историјски развој саобраћаја. Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени. професије у подручју рада саобраћај.</p> <p>Употреба информационих технологија у савременом саобраћају</p> <p>саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања.</p> <p>Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон. Обавезе и одговорност деце као учесника у</p>	9	5	14	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – процени како би изгледао живот људи без саобраћаја, – класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени, – наводи професије у подручју рада саобраћаја, – направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија, – разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила, 	Стандард и нису дефинисани у оквиру овог наставног предмета.	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема – Дигитална компетенција – Одговорно учење у демократском друштву 	Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима	Дијалогска, монолошка, метода запажања и показивања	

<p>саобраћају. заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.</p>				<ul style="list-style-type: none"> – правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају, – користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима, – аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник, – повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика, – показује поштовање према другим учесницима у саобраћају, <p>анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла.</p>					
<p>Техничка и дигитална</p>	<p>8</p>	<p>8</p>	<p>16</p>	<p>Ученик ће бити у стању</p>	<p>Стандард</p>	<p>– Компетенција за</p>	<p>Фронтал</p>	<p>Дијало</p>	

<p>ПИСМЕНОСТ</p> <p>Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера.</p> <p>Типови и дебљине линија пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена слободном руком; испрекидана танка линија; црта-тачка-црта танка линија).</p> <p>Геометријско цртање (цртање паралелних равних, цртање нормале на дату праву, цртање угла помоћу лењира и троугаоника).</p> <p>Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност).</p> <p>Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање).</p> <p>Пренос података између</p>				<p>да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет, – правилно чита технички цртеж, – преноси податке између ИКТ уређаја, – користи текст процесор за креирање докумената, – примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару, – користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима, – преузима одговорност, – представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер, 	<p>и нису дефинисани у оквиру овог наставног предмета.</p>	<p>целоживотно учење</p> <ul style="list-style-type: none"> – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Решавање проблема – Естетичка компетенција – Сарадња – Дигитална компетенција 	<p>ни, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>шка, монолошка, метода запажања и показивања</p>	
---	--	--	--	--	--	---	---	---	--

<p>ИКТ уређаја (рачунар, таблет, smartphone, дигитални фотоапарат). Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолуције слике, издвајање дела слике. Креирање документа у програму за обраду текста. Форматирање текста, уметање слике и графике. Интернет претрага и приступ online ресурсима.</p>				<p>користи Интернет сервисе за претрагу и приступање онлајн ресурсима.</p>					
<p>Ресурси и производња Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали. Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине). Врсте, својства и примена природних материјала. Технологија прераде и обраде дрвета. Технологија прераде и обраде коже. Текстилна технологија.</p>	11	5	16	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – направи план управљања отпадом, – повезује својства природних материјала са применом, – објасни технологије прераде и обраде дрвета и коже, производњу папира, текстила и коже, – сече, спаја и врши заштиту папира, 	<p>Стандард и нису дефинисани у оквиру овог наставног предмета.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација <ul style="list-style-type: none"> – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалогска, монолошка, метода запажања и показивања</p>	

<p>Технологија производње папира.</p> <p>Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање).</p> <p>Коришћење алата и рибора за ручну обраду и спајање наведених материјала – маказе, оделарска тестера, брусни папир, стега.</p>				<p>текстила, коже и дрвета,</p> <ul style="list-style-type: none"> – правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) <p>направи план израде једноставног производа.</p>					
<p>Конструкторско моделовање</p> <p>Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата.</p> <p>Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа.</p> <p>Тимски рад и подела задужења у тиму.</p>	3	17	20	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ уређаје и Интернет сервисе, – одабира материјале и алате за израду предмета/модела, – мери, обележава и оцртава предмет/модел, – ручно израђује једноставан 	<p>Стандард и нису дефинисани у оквиру овог наставног предмета.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација <ul style="list-style-type: none"> – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалогска, монолошка, метода запажања и показивања</p>	

				<p>предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате,</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи текст процесор за креирање докумената реализованог решења, – самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ, – показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха, – планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова, – активно учествује у раду пара или мале групе у складу са својом улогом и показује поштовање према сарадницима, 					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				– пружи помоћ у раду другим ученицима, процењује остварен резултат и развија предлог унапређења.					

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Допунска настава

пшти циљеви и задаци	Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; помоћ ученицима који раде по ИОП-у; пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било којих других разлога нису усвојили одређено наставно градиво; омогућавање да ученик кроз вежбање савлада како теоретски, тако и практични део градива у оквиру својих могућности.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
1.	Животно и радно окружење	1	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, прилагођава захтеве индивидуалним могућностима ученика.	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, успешно и самостално склапа моделе.	Успешно савладан програм. Ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, боље и лакше прате наставу на часовима, могу самостално да ураде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу.
2.	Саобраћај	1			
3.	Техничка и дигитална писменост	1			
4.	Ресурси и производња	1			
5.	Конструкторско моделовања	0			

Додатна настава					
пшти циљеви и задаци	Уочавање потенцијално даровитих ученика, проширивање и продубљивање њихових знања и интересовања, непосредније активирање ученика, развијање маште, подстицање на стваралачки рад, припремање ученика за разне врсте такмичења, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Животно и радно окружење	1	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике.	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, успешно и самостално склапа моделе.	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима.
2.	Саобраћај	1			
3.	Техничка и дигитална писменост	1			
4.	Ресурси и производња	1			
5.	Конструкторско моделовање	1			

Назив наставног предмета: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљ предмета: Образовно-васпитног рада изборног предмета је да се ученици оспособе за самостално коришћење рачунара.

Разред: ПЕТИ

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Ме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин пројектованог оствареног исхода (формативна и сумативна оцењивања пратимо)
	Обрада	Утврђивање/лабораторијске	Укупно				Облици рада	Метод рада	

		вежбе							инструмент оцењивања
ИКТ	7	4	11	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе примену информатике и рачунарства у Савременом животу – правилно користи ИКТ уређаје – именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја – прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања – креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа – креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и 		<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење – естетичка компетенција – комуникација – одговоран однос према здрављу – предузимљивост и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – сарадња – дигитална компетенција 	Индивидуални	Рад са текстом демонстративна	

				<p>сараднички)</p> <ul style="list-style-type: none"> – сачува и организује податке – разликује основне типове датотека 					
ИГИТАЛНА ИСМЕНОСТ	4	1	5	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; – доводи у везу значај правилног длагања дигиталног отпада и заштиту животне средине – разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету – реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем Интернета – приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај – информацијама на интернету приступи критички – спроводи поступке за заштиту личних података и Приватности на Интернету – објасни појам ауторских права и разликује основне лиценце за дељење 		<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење – естетичка компетенција – комуникација – рад са подацима и информацијама – сарадња – дигитална компетенција 	Индивидуални Рад у пару	Рад са текстом демонстративна	

				<p>садржаја</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем – рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на Интернету 					
ЧУНАРСТВО	5	7	12	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема – креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу – сврси сходно примењује програмске структуре и блокове наредби – користи математичке операторе за израчунавања – објасни сценарио и алгоритам пројекта – анализира и дискутује програм <ul style="list-style-type: none"> – проналази и отклања грешке у програму 		<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење – одговорно учешће у демократском друштву – комуникација – предузимљивост и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – решавање проблема – сарадња <ul style="list-style-type: none"> – дигитална компетенција 	Индивидуални Рад у пару	демонстративна вежбе	
ПРОЈЕКАТ		8	8	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сарађује са осталим члановима 		<ul style="list-style-type: none"> – одговорно учешће у 	Рад у групи	вежба	

			<p>групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака</p> <ul style="list-style-type: none"> – одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта – наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен <ul style="list-style-type: none"> – поставља резултат свог рада на Интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника 		<p>демократском друштву</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација – предузимљивост и оријентација – ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – сарадња <ul style="list-style-type: none"> – дигитална компетенција 			
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци					
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	

Додатна настава

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци					
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	

Приремна настава					
Општи циљеви и задаци					
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	

Назив наставног предмета: Ликовна култура

Циљ предмета: Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Разред: 5

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>1. Слободно ритмичко компоновање.</p> <p>Ритам у структурама природних и вештачких материјала: линија, облика и боја</p>	6	6	12	- Разликује врсте материјала - влада основним техникама обликовања материјала - активно учествује у стваралачком раду -разликује природне од вештачких	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3.	- Компетенција за учење; - одговорно учење у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; -	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалошка) -Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела

Слободан и спонтан ритам линија, боја, облика, мрља Слободно ритмичко компоновање				материјала	ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.	одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство		-Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна Партиципативна	- естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима
2. Линија Ритам у структурама природних и вештачких материјала: линија, облика	10	10	20	- Препознаје линију као ивицу тродимензионалног тела - израђује цртеж тушем -	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2.	- Компетенција за учење; - одговорно учење у демографском друштву; -	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	-Методу усменог излагања (монолошка и дијалогска) -Текстуална -	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног

<p>и боја Слободан и спонтан ритам линија, боја, облика, мрља</p> <p>Слободно ритмичко компоновање Непосред но извлачење линија са различитим цртачким материјалима, на различитим подлогама и колажирање</p> <p>Својства и врсте линија Линије у природи</p> <p>Линија као средство за стварање различитих ликовних својстава површина</p> <p>Линија као ивица тродимензиона лног тела</p> <p>Линија -</p>				<p>користи одговарајући материјал за постизање линеарне композиције -слободно компонује различите врсте линија при реализацији идеја - експериментише са различитим техникама у изради линеарног рада - решава одређени задатак користећи усвојене вештине и сазнања о линији</p>	<p>ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.</p>	<p>естетичка компетенциј а - комуникациј а; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информација ма; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенциј а</p> <p>биологија, географија, историја, математика, српски/мате рњи језик, музичка култура, информатик а и рачунарство</p>		<p>Демонстрати вна -Метода писаних радова -Метода лабораторијс ких радова - Илустративн а - Амбијенталн о учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживач ка - Кооператив на Партиципати вна</p>	<p>рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализован их ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновање м реализован их ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављени м критеријум има</p>
---	--	--	--	---	--	--	--	---	--

вежбање Линија - естетска анализа									
3. Облик Природа и њени облици Својства - карактеристике облика Врсте облика Основни површински и тродимензиона лни облици Величина облика и међусобни однос величина Груписањ е облика у равни или простору Додирива ње, мимоилажење, преклапање, прожимање, усецање Облик Естетска	12	10	22	- Користи кобиноване технике у изради задате теме -изводи одређени облик уз помоћ различитих материјала -повезује различите облике у једну целину и на основу тога изводи графичке отиске - резимира стечено знање и задате облике - анализира, показује, класиф икује додиривање, прожимање, преклапање.	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.	- Компетенциј а за учење; - одговорно учешће у демографско м друштву; - естетичка компетенциј а - комуникациј а; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информација ма; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенциј а	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализо вани	-Метод усменог излагања (монолошка и дијалошка) -Текстуална - Демонстрати вна -Метода писаних радова -Метода лабораторијс ких радова - Илустративн а - Амбијенталн о учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживач ка	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализован их ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновање м реализован их ученичких радова (кроз разговор са

анализа						биологија, географија, историја, математика, српски/мате рњи језик, музичка култура, информатик а и рачунарство		- Кооператив на Партиципати вна	ученицима) у складу са постављени м критеријум има
4. Орнамент Својства орнамента: ритмичност, симетричност и прецизност Орнамент	2	2	4	-Објашњава и класификује преплет, густину и прецзност -уочава међусобну повезаност елемената, принцима и садржаја на свом и радовима других -одабра адекватна средсва помоћу којих ће на најбољи начин реализовати идеју	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.	- Компетенциј а за учење; - одговорно учеће у демографско м друштву; - естетичка компетенциј а - комуникациј а; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информација ма; - решавање проблема; -	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализо вани	-Методе усменог излагања (молошка и дијалогска) -Текстуална - Демонстрати вна -Метода писаних радова -Метода лабораторијс ких радова - Илустративн а - Амбијенталн о учење - Примена ИКТ у	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализован их ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновање м реализован

						<p>сарадња, - дигитална компетенција</p> <p>биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство</p>		<p>настави</p> <p>- Пројектна</p> <p>- Истраживачка</p> <p>- Кооперативна</p> <p>Партиципативна</p>	<p>их ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима</p>
<p>5.</p> <p>Светлински објекти и колаж.</p> <p>Светлински објекти и колаж</p> <p>Светлински објекти и колаж</p>	2	2	4	<p>-Развија способности ученика за опажање модалитета свих ликовних елемената (линије, боје, облика)</p> <p>-уочава међусобну повезаност елемената принципа и садржаја на свом и радовима других -развја способност и визуелне</p>	<p>ЛК.1.1.1.</p> <p>ЛК.1.1.2.</p> <p>ЛК.1.1.3</p> <p>ЛК.1.3.2</p> <p>ЛК.1.3.3.</p> <p>ЛК.1.3.4.</p> <p>ЛК.2.1.1.</p> <p>ЛК.2.1.2.</p> <p>ЛК.2.2.2.</p> <p>ЛК.3.1.1.</p> <p>ЛК.3.1.2.</p> <p>ЛК.3.2.2.</p> <p>ЛК.3.2.3.</p> <p>ЛК.3.2.4.</p> <p>ЛК.3.3.2.</p> <p>ЛК.3.3.3.</p> <p>ЛК.3.3.4.</p>	<p>-</p> <p>Компетенција за учење; - одговорно учење у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са</p>	<p>-Фронтални</p> <p>-Групни</p> <p>-Индивидуални</p> <p>-Рад у пару</p> <p>-</p> <p>Индивидуализовани</p>	<p>-Методе усменог излагања (монолошка и дијалогска)</p> <p>-Текстуална</p> <p>-</p> <p>Демонстративна</p> <p>-Метода писаних радова</p> <p>-Метода лабораторијских радова</p> <p>-</p> <p>Илустративна</p>	<p>- Усменом провером усвојених знања</p> <p>- надзором у току практичног рада</p> <p>- естетском анализом уметничких дела</p> <p>- естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз</p>

				вредности које се стичу у настави а примењују у раду		подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција		- Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна Партиципација	разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима
6. Визуелно споразумевање. Визуелно споразумевање Визуелно споразумевање	2	2	4	-Препознаје и класификује различите знакове визуелног споразумевања - израда саобраћајних знакова на задату тему -користи различите материјале при изради	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2.	- Компетенција за учење; - одговорно учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; - одговоран однос према	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалошка) -Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом

				одређених знакова визуелног споразумевања	ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.	околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство		лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна Партиципативна	реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима
7. Преобликовање употребних предмета Обликовање употребних предмета				-Комбинује различите употребне материјале у изради задате теме -израђује асамблаж - експериментиш	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1.	- Компетенција за учење; - одговорно учење у демографском друштву; - естетичка компетенција	Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалошка) -Текстуална - Демонстративна	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском

Преобликовање употребних предмета	4	2	6	е са преобликовањем употребних предмета	ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.	а - комуникација; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство	-Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна Партиципативна	анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима
-----------------------------------	---	---	---	---	---	--	--	--

Назив наставног предмета:Музичка култура

Циљ предмета: Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Разред: Пети

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Метод е рада	
ЧОВЕК И МУЗИКА Човек у праисторији Улога музике у	8	2	10	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да:	М.К.1.1. 2. М.К.2.1. 1. М.К.2.1.	- Компетенција за учење, -одговорно учешће у	Фронтални, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажовано

<p>првобитном друштву; Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичкоантрополошка истраживања); Магијска моћ музике; Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес; Покрет: порекло плеса; Слушање/доживљај ритма телом; Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине. Човек Антикe Божанска природа музике: -митолошка свест античког човека; -музички атрибути богова; -музика и држава. Музика у храму и</p>				<p>-наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу -објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања -искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека - реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма -идентификује утицај ритуалног</p>	<p>2. М.К.2.1. 3. М.К.3.1. 1. М.К.3.1. 2. М.К.3.1. 3. М.К.3.1. 4.</p>	<p>демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација -рад са подацима и информацијама - решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција</p>		<p>аудио примера, перцепција а музичких примера</p>	<p>сти на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	---	---

<p>музика на двору; Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама; Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим; Појава првих нотација, пентатоника.</p>				<p>понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.)</p>					
<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Најстарији инструменти: тело, ударалјке, дувачки, жичани; Ударалјке – настанак, првобитни облик и развој; Ритмичке ударалјке као најједноставнија група инструмената; Мелодијске ударалјке;</p>	11	2	13	<p>У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: -класификује инструменте по начину настанка звука -описе основне карактеристике ударалјки -препозна везу између избора врсте</p>	<p>М.К.1.1. 2. М.К.2.1. 1. М.К.3.1. 1.</p>	<p>- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација -рад са подацима и информацијама - решавање проблема,</p>	<p>Фронтални, рад у групи и Индивидуални</p>	<p>Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера</p>	<p>Усмено испитивање, вођење посматрање ангажовано сти на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације</p>

				инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација)		-сарадња, -дигитална компетенција			, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокалноинструменталних и кратких инструменталних композиција домаћих и страних композитора; Слушање дела најстарије фолклорне традиције	10	0	10	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: -изражава се покретима за време слушања музике -вербализује свој доживљај музике -идентификује ефекте којима -различити елементи музичке изражајности	М.К.1.2. 1. М.К.1.2. 2. М.К.1.2. 3. М.К.1.2. 4. М.К.2.2. 1. М.К.2.2. 2. М.К.3.2. 1. М.К.3.2. 2. М.К.3.2. 3.	- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација -рад са подацима и информацијама - решавање проблема, -сарадња, -дигитална	Фронтални, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије,

<p>српског и других народа; Слушање народних и уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика, расположења, као и музичких прича;</p>			<p>(мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; -анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте -илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...) -критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље -понаша се у складу са правилима музичког бонтона</p>		<p>компетенција</p>			<p>продукти групних и тимских радова</p>
---	--	--	--	--	---------------------	--	--	--

				користи могућности ИКТ-а за слушање музике					
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Певање по слуху самостално и у групи; Певање песама из нотног текста солмизацијом; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем; Певање песама у комбинацији са покретом;	25	4	29	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: -пева и свира самостално и у групи -примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација) -кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику -користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене	М.К.1.3. 1. М.К.1.3. 2. М.К.3.3. 1. МК.1.1.1	- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација -рад са подацима и информацијама - решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција	Фронтални, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова

				и карактера композиције -искаже своја осећања у току извођења музике -примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању -учествује у школским приредбама и манифестацијама -користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...)					
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Креирање пратње за песме ритмичким и звучним	8	2	10	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: -користи	М.К.1.4. 1. М.К.1.4. 2. М.К.1.4. 3.	- Компетенција за учење, -естетичка компетенција, -	Фронтални, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на

<p>ефектима, користећи притом различите изворе звука; Креирање покрета уз музику коју ученици изводе; Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива; Импровизација мелодије на задани текст; Импровизација дијалога на Орфовим и другим инструментима Израда једноставних музичких инструмената; Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација.</p>				<p>музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет -изражава своје емоције осмишљавање мањих музичких целина -комуницира у групи импровизујућ и мање музичке целине гласом, инструментом или покретом -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката -користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво</p>	<p>М.К.1.4.4. М.К.3.4.1. М.К.3.4.2. М.К.3.4.3.</p>	<p>комуникација, предузимљивост и -оријентација ка предузетништву, -рад са подацима и информацијама, решавање проблема, -сарадња, дигитална компетенција</p>		<p>примера, перцепција примера</p>	<p>часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	------------------------------------	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
ЧОВЕК И МУЗИКА	<p>У области Знање и разумевање ученик уме да:</p> <p>М.К.1.1.2. опише основне карактеристике</p> <ul style="list-style-type: none"> • музичких инструмената и састава • историјско-стилских периода • музичких жанрова • народног стваралаштва. 	<p>У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност:</p> <p>М.К.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)</p> <p>М.К. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми)</p> <p>М.К. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота</p>	<p>У области Знање и разумевање ученик:</p> <p>М.К. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела</p> <p>М.К. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора</p> <p>М.К. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд</p> <p>М.К. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p>
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>У области Знање и разумевање ученик уме да:</p> <p>М.К.1.1.2. опише основне карактеристике</p> <ul style="list-style-type: none"> • музичких инструмената и састава • историјско-стилских периода • музичких жанрова • народног стваралаштва. 	<p>М.К.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)</p>	<p>М.К. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела</p>
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања</p>	<p>У области Слушање музике ученик уме да:</p>	<p>У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни</p>

	<p>музичких примера да именује: М.К. 1.2.1. музичке изражајне елементе М.К. 1.2.2. извођачки састав М.К. 1.2.3. музичке жанрове М.К. 1.2.4. српски музички фолклор.</p>	<p>М.К. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) М.К. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра.</p>	<p>пример и открије везу опажених карактеристика са: М.К. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера М.К. 3.2.2 жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера М.К. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора.</p>
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>У области Музичко извођење ученик уме да: М.К. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције М.К. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту У области Знање и разумевање ученик уме да: МК.1.1.1 препозна основне елементе музичке писмености</p>	<p>У области Музичко извођење ученик уме да: М.К.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>У области Музичко извођење ученик уме да: М.К.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	<p>У области Музичко стваралаштво ученик уме да: М.К.1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења М.К.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела М.К. 1.4.3. изводи пратеће</p>		<p>У области Музичко стваралаштво ученик уме да: М.К. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте М.К. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске)</p>

	<p>ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима</p> <p>М.К. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.</p>		<p>у оквиру различитих жанрова и стилова</p> <p>М.К. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>
--	--	--	---

Назив наставног предмета: Физичко и здравствено васпитање

Циљ предмета: Унапређење физичких способности, моторичких вештина и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: 5

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторijske вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
Физичке способности снага,покретљивост,брзина, аеоробна издржљивост, координација	0	16	16	примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у	ФВ.1.1.3 ФВ.1.1.5 ФВ.1.1.7 ФВ.1.1.9 ФВ.1.1.1 ФВ.1.1.11	одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; решавање проблема; сарадња;	Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Демонстративни и Индивидуализовани	батерија тестова провера знања кроз технику атлетских дисциплина	посматрање, селекција, ученичко напредовање, разговор, белешке,

				спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и са- гледа сопствени моторички напредак	ФВ.1.1. 12 ФВ.1.1. 20 ФВ.1.1. 21 ФВ.2.1. 3 ФВ.2.1. 4 ФВ.2.1. 6 ФВ.2.1. 8 ФВ.2.1. 1 ФВ.2.1. 2 ФВ.2.1. 9 ФВ.2.1. 18 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 1 ФВ.3.1. 2 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 16			на рукометна игра извођење вежби уз музичку пратњу, вежбе са веквизити ма и на справама осмишље ни полигони на основу обрађених области	задовољст во ученика
Атлетика	5	6	11	комбинује и користи	ФВ.1.1. 3	одговоран однос	Фронтални -Групни	батерија	посматра

<p>штафетно трчање,скок у даљ,бацање кугле од 2 кг,истрајно трчање,припрема за крос,скок у вис (опкорачна техника)</p>				<p>достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама</p>	<p>ФВ.1.1. 5 ФВ.1.1. 7 ФВ.1.1. 9 ФВ.1.1. 1 ФВ.1.1. 11 ФВ.1.1. 12 ФВ.1.1. 20 ФВ.1.1. 21 ФВ.2.1. 3 ФВ.2.1. 4 ФВ.2.1. 6 ФВ.2.1. 8 ФВ.2.1. 1 ФВ.2.1. 2 ФВ.2.1. 9 ФВ.2.1. 18 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1.</p>	<p>према околини; одговоран однос према здрављу; решавање проблема; сарадња;</p>	<p>-Индивидуални -Рад у пару - Демонстративн и Индивидуализо вани</p>	<p>тестова провера знања кроз технику атлетских дисципли на рукометна игра извођење вежби уз музичку пратњу, вежбе са веквизити ма и на справама осмишље ни полигони на основу обрађених</p>	<p>ње, селекција, ученичко напредова ње, разговор, белешке, задовољст во ученика</p>
--	--	--	--	--	---	--	---	--	--

					1 ФВ.3.1. 2 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 16			области	
Рукомет хватање лопте,додавање лопте,вођење лопте,скок шут,шутирање на гол,кретање у нападу и одбрани,контранапад, игра	10	10	20	-изводи елементе рукометне технике -примењује основна правила рукометне игре -користи елементе рукомета у игри -примењује основне елементе рукометне игре у	ФВ.1.1. 3 ФВ.1.1. 5 ФВ.1.1. 7 ФВ.1.1. 9 ФВ.1.1. 1 ФВ.1.1. 11 ФВ.1.1. 12 ФВ.1.1. 20 ФВ.1.1. 21 ФВ.2.1. 3 ФВ.2.1. 4 ФВ.2.1. 6 ФВ.2.1. 8 ФВ.2.1.	одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; решавање проблема; сарадња;	Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Демонстративн и Индивидуализо вани	батерија тестова провера знања кроз технику атлетских дисципли на рукометна игра извођење вежби уз музичку пратњу, вежбе са веквизити ма и на	посматра ње, селекција, ученичко напредова ње, разговор, белешке, задовољст во ученика

				одбрани инападу -учествује у одељењским такмичењима	1 ФВ.2.1. 2 ФВ.2.1. 9 ФВ.2.1. 18 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 1 ФВ.3.1. 2 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 16			справама осмишље ни полигони на основу обрађених области	
Гимнастика вежбе са вијачом,“Моравац“	6	10	16	-изводи кретање у различитом ритму -одржава равнотежу у различитим кретањима -изводи ротације тела -схвата	ФВ.1.1. 3 ФВ.1.1. 5 ФВ.1.1. 7 ФВ.1.1. 9 ФВ.1.1. 1 ФВ.1.1. 11 ФВ.1.1. 12 ФВ.1.1. 20 ФВ.1.1.	одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; решавање проблема; сарадња;	Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Демонстративн и Индивидуализо вани	батерија тестова провера знања кроз технику атлетских дисципли на рукометна игра	посматра ње, селекција, ученичко напредова ње, разговор, белешке, задовољст во ученика

				вредност гимнастике за сопствени развој -користи вежбе у самосталном вежбању	21 ФВ.2.1. 3 ФВ.2.1. 4 ФВ.2.1. 6 ФВ.2.1. 8 ФВ.2.1. 1 ФВ.2.1. 2 ФВ.2.1. 9 ФВ.2.1. 18 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 1 ФВ.3.1. 2 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 16			извођење вежби уз музичку праћњу, вежбе са веквизити ма и на справама осмишље ни полигони на основу обрађених области	
Полигони Реализују се у складу са реализованим моторчким садржајем	0	5	5	-побољшава своје физичке способности -одговорно се	ФВ.1.1. 3 ФВ.1.1. 5 ФВ.1.1. 7 ФВ.1.1.	одговоран однос према околини; одговоран однос према	Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Демонстративн и	батерија тестова провера знања	посматра ње, селекција, ученичко

				односи према справама и реквизитима -повезује различите вежбе и зна значај примене вежби на здравље	9 ФВ.1.1. 1 ФВ.1.1. 11 ФВ.1.1. 12 ФВ.1.1. 20 ФВ.1.1. 21 ФВ.2.1. 3 ФВ.2.1. 4 ФВ.2.1. 6 ФВ.2.1. 8 ФВ.2.1. 1 ФВ.2.1. 2 ФВ.2.1. 9 ФВ.2.1. 18 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 1 ФВ.3.1. 2 ФВ.3.1. 3	здрављу; решавање проблема; сарадња;	Индивидуализо вани	кроз технику атлетских дисципли на рукометна игра извођење вежби уз музичку пратњу, вежбе са реквизити ма и на справама осмишље ни полигони на основу обрађених области	напредова ње, разговор, белешке, задовољст во ученика
--	--	--	--	--	--	---	-----------------------	---	---

					ФВ.3.1. 16				
Физичка и здравствена култура	0	4	4	-утицај вежбања на здравље -користи здраве намернице у исхрани -примењује здравствено- хигијенске мере у вежбању	ФВ.1.1. 3 ФВ.1.1. 5 ФВ.1.1. 7 ФВ.1.1. 9 ФВ.1.1. 1 ФВ.1.1. 11 ФВ.1.1. 12 ФВ.1.1. 20 ФВ.1.1. 21 ФВ.2.1. 3 ФВ.2.1. 4 ФВ.2.1. 6 ФВ.2.1. 8 ФВ.2.1. 1 ФВ.2.1. 2 ФВ.2.1. 9	одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; решавање проблема; сарадња;	Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Демонстративн и Индивидуализо вани		посматра ње, селекција, ученичко напредова ње, разговор, белешке, задовољст во ученика

					ФВ.2.1. 18 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 1 ФВ.3.1. 2 ФВ.3.1. 3 ФВ.3.1. 16				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ФВ.1.1.3 Ученик правилно трчи

варијантама технике трчања на кратке ,средњеи дуге стазе

ФВ.1.1.5 Правилно скаче у даљ згрчком техником и мери дужину скока

ФВ.1.1.7 Правилно скаче у вис техником маказице

ФВ.1.1.9 Правилно баца куглу из места и мери дужину хица

ФВ.1.1.1 Игра рукомет примењујући основне елементе технике,неопходна правила и сарађује са члановима екипе

ФВ.1.1.11 Правилно изводи вежбе

ФВ.1.1.12 Правилно изводи прескоке разношку или згрчку уз помоћ

ФВ.1.1.20 Успешно се креће у ритму и темпу музичке пратње у простору основним облицима кретања

ФВ.1.1.21 Правилно изводи основне вежбе из ритмичке гимнастике

ФВ.2.1.3 Правилно изводи варијанту штафетног трчања

ФВ.2.1.4 зна правилно да скаче у даљ техником увинуће

ФВ.2.1.6 правилно баца куглу леђном техником

ФВ.2.1.8 учествује у једној атлетској дисциплину

ФВ.2.1.1 Игра рукомет примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације

ФВ.2.1.2 Зна функцију рукомета, већи број правила, принципе и утицај тренинга

ФВ.2.1.9 Правилно изводи сложеније вежбе на тлу, чува помаже

ФВ.2.1.18 Повезује просторно и временски плесне елементе у целини

ФВ.3.1.3 Правилно изводи варијанту технике штафетног трчања

ФВ.3.1.1 Игра рукомет примењујући сложене елементе технике, испуњава тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмици

ФВ.3.1.2 Зна тактику рукомета, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди

ФВ.3.1.3 Правилно изводи вежбе и комбинацију вежбе на тлу

ФВ.3.1.16 Самостално изводи сопствену комбинацију покрета и кретања

Назив наставног предмета: Обавезне физичке активности

Циљ предмета: Унапређење физичких способности, моторичких вештина и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: Пети

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/лабораторijske вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА снага, покретљивост брзина, аеробна издржљивост, координација	4	3	7	-Примена простих и опште припремних вежби у самосталном вежбању -користи научене вежбе у спорту и рекреацији -примењује досегнути ниво у свакодневном живота			Индивидуални	Вербална комуникација демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање белешке задовољство ученика, комплекс вежби обликовања
КОРЕКТИВНЕ ВЕЖБЕ равна стопала, кичмени	3	3	6	-Изводи елементе малог фудбала			Индивидуални	Вербална комуникација	Посматрање селекција

стуб(сколиоза,кифоза)				-користи елементе малог фудбала у игри -примењује правила кроз игру				демонстрација корекција	ученичко напредовање белешке задовољство ученика, комплекс вежби
МАЛИ ФУДБАЛ Примање,додавање лопте,шутирање на гол,правила игре,игра у одбрани и нападу	10	13	23	-Изводи елементе малог фудбала -користи елементе малог фудбала у игри			Групни	Вербална комуникација демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање белешке задовољство ученика, провера кроз игру

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

РУСКИ ЈЕЗИК:

Назив наставног предмета: Руски језик

Циљ предмета: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацијуи стекне позитиван однос према другим

језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: Пети

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облиц и рада	Метод е рада	
<p>1. ЗНАКОМСТВО</p> <p>Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима</p>	2	1	3	<p><i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i></p> <p>- представи себе и другог, -разговорно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје, поштује ритам и интонацију при говору, акцентује речи, -каже неколико информација о свом граду, о Русији и</p>	<p>ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.1.1 2. ДСТ.1.1.1 4. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.2. ДСТ.1.3.4. ДСТ.1.3.5.</p>	Комуникација	Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни	Формативно, сумативно	

				Москви.				
<p>2. ГОСТИ В ШКОЛЕ</p> <p>Исказивање просторних односа и величина; исказивање молбе, захтева и захвалности; представљање, поздрављање</p>	2	2	4	<p>На крају теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>-се поздрави, представи и упозна, -разуме и упути кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих,</p> <p>- искаже и прихвати захвалност на једноставан начин, - именује предмете у учионици и школски прибор и каже где се налазе, -разуме једноставна обавештења о простору, -описује непосредни простор у коме се налази</p>	<p>ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.1 3. ДСТ.1.1.1 4. ДСТ.1.1.2 3. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.</p>	Комуникација	фронтал, дијал, индивид, писани у пару радови	-//-
<p>3. ГОСТИ В ДОМЕ</p> <p>Опис места; поздрављање; исказивање добродошлице</p>	1	1	2	<p>На крају теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>- поздрави и отпоздрави, - представи чланове своје породице, - каже о својој</p>	<p>ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.1.1 2.</p>	Комуникација	фронтал, дијал, индивид, писани у пару радови	-//-

				улице, кући/стану, својој соби, - користи изразе учтивости за столом приликом јела, - разговетно изговара гласове, поштује акценат, ритам и интонацију, - зна основна правила графије и ортографије	ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.			
4. КОНЦЕРТ И ПРОВОДЫ Исказивање захвалности; поздрављање на растанку	1	1	2	На крају теме ученик ће бити у стању да: - исказе и прихвати захвалност, - правилно изговара гласове	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3.	Комуникаци- ја	фронтал, дијал, индивид, писани у пару радови	-//-
5. ЗВУКИ И БУКВЫ Исказивање просторних односа	2	1	3	На крају теме ученик ће бити у стању да: - исказе где се нешто налази, - правилно изговара гласове, - схвата функцију акцента, - уочава разлике у изговору српских и руских гласова.	ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.	Комуникаци- ја, однос према околини	фронтал, дијал, индивид, писани у пару радови	-//-
6. В МОСКВЕ	2	2	4	На крају теме	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2.	Сарадња, однос према	фронтал, дијал, групни, демонст,	-//-

Описивање места				<p><i>ученик ће бити у стању да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна и именује знаменитости Москве, - ступи у дијалог и у неколико реплика тражи и даје информације о знаменитостима Москве, - разликује изговор тврдих и меких сугласника, - влада техником гласног читања и читања у себи, - зна поједина правила граfiје и ортографије. 	<p>ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.2 2. ДСТ.1.2.1.</p>	околини	у пару текстуал.	
<p>7. СУББОТА</p> <p>Описивање места; исказивање просторних односа описивање уобичајених и тренутних активности</p>	2	2	4	<p><i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - именује предмете у стану и соби, као и музичке инструменте, - опише просторију (своју собу), - разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним 	<p>ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.</p>	Комуникација, рад са подацима	фронтал, дијал, групни, демонст, у пару текстуал.	-//-

				<p>активностима и способностима и реагује на њих, - опише и планира уобичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима, - опише шта уме/не уме да (у)ради, - правилно изговара гласове, - разуме поједина правила граfiје и ортографије, - влада техником гласног читања и читања у себи, - разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радном листу.</p>				
<p>8. ЧЬЯ ЭТО СЕМЬЯ?</p> <p>Описивање живих бића; давање и тражење основних информација о другима; изражавање припадања/неприпадања и</p>	3	2	5	<p>На крају теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у неколико реченица представи чланове своје породице, - ступи у дијалог и у неколико реплика тражи и даје информације о 	<p>ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.1</p>	<p>Комуникација</p>	<p>фронтал, дијал, групни, демонст, у пару текстуал</p>	<p>-//-</p>

поседовања/непоседова -ња; исказивање правила понашања				члановима породице (своје и туђе), - разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруче, забране) и реагује на њих - исказе припадност 1.и 2. лицу једнине и множине, - одговори потврдно и одрично.	5. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.			
9. ПЕРЕД НОВЫМ ГОДОМ Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности	2	1	3	<i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i> - именује превозна средства, -зна да исказе просторне односе уз помоћ простих именичко-падежних кострукција, -у неколико реплика каже како се у Русији припремају за дочек Нове године, - правилно изговара гласове, -зна правила	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.1.1 3. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.	Сарадња	фронтал, дијал, у пару текстуал	-//-

				изговора звучних и беззвучних сугласника, -користи облике садашњег времена глагола кретања <i>идти – ехати</i> , -разликује и употребљава номинатив множине именица, -влада техником гласног читања и читања у себи, - разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радном листу.					
<p style="text-align: center;">10. С НОВЫМ ГОДОМ!</p> <p style="text-align: center;">Честитање; изражавање припадања/не-припадања и поседовања/непоседовања</p>	2	2	4	<p><i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих, - упути једноставне честитке, - правилно изговара одређене сугласничке групе, - искаже припадност, - напише и адресује честитку, 	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.1.2 0. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1	.	Комуникаци- ја	фронтал, писани радови, у пару. текстуал.	-//-

				- каже како се у Русији слави Нова година, - влада техником гласног читања и читања у себи.				
11. ЗИМНИЕ ЗАБАВЫ Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	3	1	4	<i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i> - разуме позив и реагује на њега, - упути позив на заједничку активност, - именује зимске спортове и зимску одећу, - правилно изговара одређене сугласничке групе, - исказе радњу у прошлом времену, - каже правила писања и изговора слова <i>и</i> после <i>к, г, х, ж, ш, ч, ц,</i> - исказе номинатив јединине и множине именица сва три рода.	ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1.	Сарадња	фронтал, дијал, у пару текстуал.	-//-
12. О ВКУСАХ НЕ СПОРЯТ	2	1	3	- разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопада	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.1	Естетичка компетенција	фронтал, дијал, у пару текстуал.	-//-

<p>Изражавање допадања/недопадања</p>				<p>ња, слагања/неслагања и реагује на њих, - тражи мишљење и изражава допадање/недо- падање једноставним језичким средствима, - именује боје и укусе, - зна супротна значења појединих придева, - препозна род придева, - зна слагање именица и придевских</p>	<p>0. ДСТ.1.1.1 6. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1.</p>			
<p>13. МЫ СЧИТАЕМ, ВЫЧИТАЕМ Изражавање количине и бројева</p>	<p>1</p>	<p>4</p>	<p>5</p>	<p>-разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, и предмета, количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих, - тражи и пружи основне информације у вези са количи-нама и бројевима, -броји и пише бројеве до 100,</p>	<p>ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.1.1 5. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1.</p>	<p>Рад с подацима, решавање проблема</p>	<p>фронтал, дијал, у пару текстуал.</p>	<p>-//-</p>

<p style="text-align: center;">14. КАК ВСЁ УСПЕТЬ?</p> <p style="text-align: center;">Исказивање хронолошког времена</p>	2	2	4	<p>- пита и даје информације о годинама.</p> <p>На крају теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>- именује и користи прилоге за време, -пита и каже колико је сати, -наброји дане у недељи, - каже о својим дневним активностима</p>	<p>ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.</p>	Комуникација	фронтал, дијал, у пару текстуал.	-//-
<p style="text-align: center;">15. ЗАНИМАЙТЕСЬ СПОРТОМ!</p> <p style="text-align: center;">Разумевање и давање једноставних упутстава и налога; исказивање величина, исказивање потреба, осета и осећања</p>	2	1	3	<p>На крају теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>- разуме упутства и налоге и реагује на њих, - исказе заповест другом лицу, - правилно изговара гласове и/ы, - именује делове тела, - именује врсте спортова, - каже који је његов омиљени спорт и којим спортом се</p>	<p>ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 2</p>	Комуникација, сарадња	фронтал, дијал, у пару текстуал.	-//-

				бави.				
16. НАСТУПИЛА ВЕСНА Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности; исказивање времена	5	2	7	<i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i> - именује домаће и дивље животиње - именује годишња доба, - користи садашње време глагола 2.конјугације	ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.2 3. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.3.1.	Комуникаци- ја, сарадња	фронтал, дијал, групни, демонст, у пару текстуал	-//-
17. О РОССИИ Опис земље, града; исказивање просторних односа и величина	3	1	4	<i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i> -именује знаменитости града, -разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих, - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору - да на матерњем језику исприча о Москви, Санкт Петербургу и свом граду.	ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.3.4. ДСТ.1.3.5.	Комуникаци- ја, сарадња	индивидуал, дијал, групни, демонст, у пару текстуал.	-//-
18.	1	1	2	<i>На крају теме</i>		Сарадња	фронтал, дијал,	-//-

ЗАНЯТИЯ В ШКОЛЕ Исказивање начина; разумевање и давање једноставних упутстава				<i>ученик ће бити у стању да:</i> - разуме упутства и налоге и реагује на њих, -искаже припадност уз помоћ заменица, - именује предмете у школи, - напише распоред часова на руском	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 2. ДСТ.1.1.1 4. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3.		групни, демонст, у пару текстуал.	
19. ОБЕДАЕМ ПО- РУССКИ Описивање места; исказивање допадања/недопадања	1	2	3	<i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i> -разуме једноставан опис места, -на питања одговара потврдно или одрично именује воће и поврће јела и пића, - каже шта воли да једе, и које му је омиљено воће и поврће, - ступи у дијалог и у неколико реплика пита и одговара о храни, -наброји руска национална јела	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 2. ДСТ.1.1.1 4. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3.	Комуникаци- ја, сарадња	фронтал, дијал, групни, демонст, у пару текстуал.	-//-
20. СКОРО КАНИКУЛЫ	1	2	3	<i>На крају теме ученик ће бити у</i>	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3.	Комуникаци- ја, сарадња	фронтал, дијал, у пару текстуал.	-//-

Описивање планова и способности			<i>стању да:</i> - именује месеце у години, -каже где ће провести летњи распуст	ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1.			
---------------------------------	--	--	---	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ДСТ.1.1.1. Разуме најједноставније речи, имена, бројеве (нпр. цене, датуме, изразе за количину и меру) и успева да их запише, уколико му се саопштавају или диктирају полако и разговетно и уколико су јасно контекстуализовани.

ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.

ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.

ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.

ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.

ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).

ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставнија упутства, уколико укључују и визуелне елементе.

ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).

ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.

ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).

ДСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.

ДСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.

ДСТ.1.1.15. Поставља најједноставнија питања личне природе (о блиским темама, потребама, интересовањима, предметима у нечијем поседу) и одговара на слична питања саговорника.

ДСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ДСТ.1.1.18. Пише најкраће и најсажетије белешке о информацијама од непосредног личног интереса (нпр. списак за куповину).

ДСТ.1.1.19. Писаним путем доставља информације о себи или тражи информације о другима.

ДСТ.1.1.20. Пише кратке и једноставне поздраве и поруке (као СМС, путем електронске поште или социјалне мреже).

ДСТ.1.1.21. Повезује неколико кратких исказа у везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ДСТ.1.1.22. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ДСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ДСТ.1.1.24. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ДСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ДСТ.1.2.3. Познаје и/или користи ограничени број правилних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ДСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ДСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ДСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ДСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ДСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Развијање сазнајних способности ученика, стицање позитивниг односа према другом, различитом језику и култури, уважавање различитости, примена усвојених знања				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ШКОЛА	1	Објашњава, даје упутства	Учествује, разуме, решава	Говорне и писане вежбе
2.	ГЛ. ДВИЖЕНИЯ	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
3.	СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫЕ	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
4.	ЧИСЛИТЕЛЬНЫЕ	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
5.	КОТОРЫЙ ЧАС?	1	Објашњава, даје упутства	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
6.	ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ И ЦВЕТА	2	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
7.	ПРАЗДНИКИ	1	Објашњава, даје упутства, подстиче	Учествује, разуме, решава	Говорне и писане вежбе
8.	ФРУКТЫ И ОВОЩИ	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	Говорне и писане вежбе
9.	ЖИВОТНЫЕ	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	Говорне и писане вежбе

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Развијање интелектуалних способности ученика, као и њихових моралних и естетских ставова, отвореност ка комуникацији, стицање сазнања о функционисању страног и матерњег језика				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Времена года	1	Објашњава, даје упутства	Учествује, разуме, решава	рад на паноима
2.	Спорт	1	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа	текстови о познатим руским спортистима
3.	Мода	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	прикупљање информација
4.	Праздници	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	рад на паноима
5.	Стихи руских писателј	1	Објашњава, даје упутства	Вежба, запажа	рецитовање
6.	Театр и кино	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	осврт на актуелне тв серије
7.	Приготовление	2	Објашњава, даје упутства, подстиче	Учествује, разуме, решава	прикупљање

	пици				информација
--	-------------	--	--	--	--------------------

Назив наставног предмета: Верска настава – православни катихизис

Циљ предмета: Упознавање ученика са садржајима вере и укључивање у литургијски живот Цркве. Оспособљавање за прихватање и разумевање других религија и вероисповести. Давање теолошког погледа на целокупну животну стварност.

Разред: пети

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
I – УВОД ☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада ☐ Прелиминарна	1	/	1	По завршетку теме ученик ће: ☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и

систематизација				<p>Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе;</p> <p>☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.</p> <p>☐ бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса</p>				<p>исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <p>☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <p>☐ провером знања које ученици усвајају на часу и</p>
<p>II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА</p> <p>Религија и култура старог света</p> <p>☐ Човекова жеђ за Богом и вечним животом</p>	2	1	3	<p>моћи да именује неке политеистичке религије.</p> <p>☐ моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе</p>	Естетичка компетенција	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалoшка, илустративна, текстуална	<p>испитаивањем ставова</p> <p>Непосредно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <p>☐ усмено испитивање;</p> <p>☐ писмено</p>

☐ Митови и легенде				старог века					испитивање; ☐ посматрање понашања ученика
<p>III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ</p> <p>4. Божије Откровење 5. Свето Писмо (настанак, подела)</p> <p>Божије Откровење ☐ Свето Писмо (настанак, подела)</p>	3	1	4	моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; ☐ моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; ☐ моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка ☐ моћи да разликује Стари и Нови Завет ☐ бити подстакнут да се односи			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална	

				према Библији као светој књизи;					
<p>IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА</p> <p>Шестоднев</p> <p>☐ Стварање човека „по икони и подобју“</p> <p>☐ Прародитељски грех</p> <p>☐ Човек изван рајског врта (Каин и Авељ, Ноје, Вавилонска кула)</p>	5	2	7	<p>моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије</p> <p>☐ моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле</p> <p>☐ моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан</p> <p>☐ бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи;</p>	Компетенциј а за целоживотно учење	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална		

				☐ моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; ☐ моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; ☐ моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом; бити подстакнут на послушност као израз љубави према Богу;				
V - СТАРОЗАВЕТ НА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА Аврам и Божији позив ☐ Исак и	6	2	8	моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја ☐ моћи да уочи везу			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална

<p>Његови синови</p> <p>☐ Праведни Јосиф</p> <p>☐ Мојсије</p> <p>☐ Пасха</p>			<p>старозаветних праотаца и патријараха са Христом</p> <p>☐ моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта</p> <p>☐ моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести</p> <p>☐ моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији</p>					
<p>VI - ЗАКОН БОЖИЈИ</p> <p>Добијање Божијих заповести на гори Синају</p> <p>☐ Садржај</p>	3	1	4	<p>☐ моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију;</p> <p>☐ моћи да</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални</p>	<p>Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална</p>	

<p>Десет Божјих заповести</p> <p>☐ Смисао Декалога као припреме за Христа</p>			<p>наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести;</p> <p>☐ моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу;</p> <p>бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу.</p>					
<p>VII - МЕСИЈАНСКА НАДА</p> <p>Насељавање Обећане земље (Исус Навин, Самсон...)</p> <p>☐ Цар Давид</p> <p>☐ Соломон и јерусалимски храм</p>	6	3	9	<p>моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана</p> <p>☐ моћи да именује најважније</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у пару</p>	<p>Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална</p>	

☐ Псалми Давидови ☐ Старозаветни пророци ☐ Месијанска нада			личности јеврејског народа у Обећаној земљи ☐ моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства ☐ знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију ☐ моћи да наведе неке од старозаветних пророка ☐ моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије ☐ увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

			на основу одељака поучних и пророчких књига моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса у 5. разреду.					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Назив наставног предмета: грађанско васпитање

Циљ предмета: Циљ учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Разред: пети

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>ЉУДСКА ПРАВА</p> <p>Права и одговорности</p> <p>Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: <i>слобода да и припадајуће одговорности.</i> Посебна група права: <i>заштита од и припадајуће одговорности.</i> Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на</p>	5	4	9	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - учествује у 	Предмет нема утврђене образовне стандарде.	Комуникација, решавање проблема, компетенција на целоживотно учење, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	Радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекти, истраживање, покретање акција	Израда постера, аудио-видео записа, презентација, прикази резултата истраживања, ангажовање у раду групе, представе, изложбе и сл.

<p>квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности. Инклузивно образовање - квалитетно образовање за све.</p>				<p>доношењу правила рада групе и поштује их; - аргументује потребу посебне заштите права детета; - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечјих права; - наводи чиниоце који утичу на остварење људских права; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; -</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја; - поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита;					
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Демократско друштво и партиципација грађана Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин.	5	4	9	- поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице; - понаша се у	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Нивои и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе.</p>			<p>складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања; - препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - објасни улогу појединца и група у заштити дечјих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>чита, у медијима и у свакодневном животу; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита;</p>					
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца.</p>	5	4	9	<p>- наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита;</p>	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Интернет насиље и веза са Конвенцијом о правима детета. Карактеристике и последице интернет насиља. Седам златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама интернет насиља. Одговорности ученика и школе.</p>				<p>- у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу;</p> <p>- аргуентује предности конструктивног начина решавања сукоба;</p>					
<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p> <p>Планирање и извођење истраживања ставова и/или понашања ученика у школи о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона. Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем. Избор теме, узорка и инструмента истраживања. Спровођење истраживања. Обрада података. Тумачење</p>	4	5	9	<p>- препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе;</p> <p>- идентификује проблеме у својој школи;</p> <p>- прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике;</p> <p>- осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и</p>	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>результата. Припрема и презентација добијених резултата. Евалуација истраживања.</p>			<p>предвиђа могуће ефекте; - активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајућ и начин); - учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила; - учествује у извођењу акције; - процењује</p>					
---	--	--	---	--	--	--	--	--

				ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке; - презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи.					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Разред: V

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења *A magyar nyelvoktatásának és tanulásának célja, hogy a tanuló ápolja vagy idegen nyelvként tanulja a magyar nyelvet, helyesen használja a különféle kommunikációs szituációkban, beszédben és írásban. Ismerje meg, értékelje és becsülje a magyar nemzeti értékeket és hagyományokat, elfogadja a különböző kultúrákat és fejlessze az interkulturális kommunikációt; fejlessze a kulcskompetenciákat.*

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђивање	свега
1.	Irodalmi ismeretek	10	2	12

2.	Kommunikáció	4	6	10
3.	Nyelvi ismeretek	10	10	20
4.	Olvasás és szövegértés	6	6	12
5.	Helyesírás	5	5	10
6.	Szókészlet	4	4	8
укупно		39	33	72

Кључни појмови: artikuláció, prozódia, interakció, kérdés-válasz, bemutatkozás, helyesírás, állandósult szókapcsolatok, ünnepek, szituációs szövegek, ismeretterjesztő szövegek, szépirodalmi szövegek, film.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none"> - Felismeri az irodalmi mű jellemző vonásait; - Megismeri egyes magyar irodalmi szövegek szerb, illetve délszláv műfor-dításait és néhány délszláv alkotó művének magyar fordítását; - Megismeri néhány magyar író életrajzát; - Felismeri és megkülönbözteti a prózai és verses 		<p>Irodalmi alapfogalmak A szöveg formája: vers, próza. Műnemek: líra, epika, dráma.</p> <p style="text-align: center;">LÍRA</p> <p>Feldolgozásra szánt szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tamkó Sirató Károly: <i>Tengerecki Pál</i> 2. Fehér Ferenc: <i>Őszi vers</i> és ősz-versek a magyar irodalomban 3. Petőfi Sándor: <i>Szülőföldemen</i> és/vagy valamelyik szerelmes verse 4. Petőfi Sándor: <i>Arany Lacinak</i> 5. Kosztolányi Dezső: <i>A játék</i> 6. Kosztolányi Dezső: <i>A doktor bácsi</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенија за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенија 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенија 	<ul style="list-style-type: none"> • felfogják az irodalmi szöveg globális jelentését, az ismeretlen szavakra rákérdeznek, vagy megkeresik őket a szótárban, • kérdések segítségével megállapítják a szereplőket, a helyet és az időt, • verseket, dalokat, mondókákat,

<p>formákat; – Megérti az irodalmi mű témáját, felismeri szereplőit, összefoglalja, reprodukálja a cselekményt; – Megkülönbözteti a népköltészetet a műköltészettől, a szépirodalmi szöveget a nem szépirodalmi szövegektől; – Felismeri az epikai, drámai és lírai szövegek beszélőjét; – Meg tudja állapítani a cselekmény helyét és idejét; – Felismeri a költői jelzőt, megszemélyesítést, hasonlatot; – Képes a következő szépirodalmi szövegelemek meghatározására és példával való illusztrálására: téma, a cselekmény helye és ideje, főszereplő, mellékszereplő stb; – Ismeri és megnevezi a következő fogalmakat: monda, mese, tájleíró költemény, elbeszélés, regény, levél, mesejáték; – Megnevezi és a gyakorlatban is alkalmazza a leírás</p>	<p style="text-align: center;">IRODALOMI ISMERETEK</p>	<p>7. József Attila: <i>Betlehemi királyok</i> (zenei feldolgozása is) 8. Tandori Dezső egy verse</p> <p>Kiegészítő, választható szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ady Endre: <i>Balzsam tündér postája</i> 2. Domonkos István: <i>Tessék engem megdicsérimi; Béci</i> 3. Tolnai Ottó: <i>Puccs</i> 4. Varró Dániel: <i>Miért üres a postaláda mostanába?</i> <p>Irodalmi alapfogalmak A költő és a lírai én. Lírai műfajok. A lírai formanyelv jellemzői: képiség, ritmus, szerkezet. Rím. Stíluseszközök: hasonlat, megszemélyesítés, költői jelző.</p> <p style="text-align: center;">EPIKA</p> <p>Feldolgozásra szánt szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egy kortárs magyar szöveg feldolgozása pl. Tóth Krisztina novellája vagy tárcája, Darvasi László <i>Trapiti, avagy a nagy tökfőzelékháború</i> (részlet), Berg Judit egy meséje stb. 2. Egy világirodalmi szövegrészlet feldolgozása magyar nyelven pl. Exu- péry: <i>A kis herceg</i>, J. K. Rowling: <i>Harry Potter és a bölcsek köve</i>, Pamela Lyndon Travers: <i>A csudálatos Mary</i> stb. 3. Egy kortárs vajdasági magyar novella feldolgozása 4. Tamási Áron: <i>Vándormadár lennék</i> 5. Janikovszky Éva: <i>Kire ütött ez a gyerek?</i> (részlet) 6. <i>Egyszer volt Budán kutyavásár</i> <i>Mátyás és a bolond</i> (Mátyás-mesék a Vajdaságban; délszláv vonatkozások) <ol style="list-style-type: none"> 8. <i>Márkus szekrénye</i> 9. <i>A kis fánkocska</i> (láncmese) 10. Nagy Lajos: <i>A macska</i> (részlet) 11. <i>A csodaszarvas</i> (monda) 12. Mikszáth Kálmán: <i>A bágyi csoda</i> vagy <i>Bede Anna tartozása</i> (részlet) – anyanyelvpolitói szinten 13. Gárdonyi Géza: <i>Egri csillagok</i> (részlet) – anyanyelvpolitói szinten 14. Lázár Ervin: <i>A Hétféjű Tündér</i> vagy <i>A kisfiú meg az oroszlánok</i> (részlet) 	<p>meséket (meserészleteket), történeteket hallgatnak meg,</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókákat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének mesehőseit, dalait, szokásait, • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexikát, • magyar filmeket, gyermekfilmeket és rajzfilmeket tekintenek meg, • ápolják nemzeti hagyományokat, megismerkednek az ünnepi szokásokkal: Mikulás, karácsony, újév, farsang, húsvét, anyák napja, népi hagyományok, ünnepek – ezekhez kapcsolódó dramatikus játékokban vesznek részt, • megismerkednek a magyar művészet és tudomány egyes képviselőinek nevével és képviselőivel, a műfordítások jelentőségével és a kulturális kapcsolatok egyéb vonatkozásaival.
---	---	--	---

<p>formáit: személyleírás, tárgyleírás, tájleírás;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Felismeri és értelmezi az egyszerű szövegek konfliktushelyzeit, a hősök jellemvonásait, s velük kapcsolatban megállapít, véleményt formál; - Képes vázlat készítésére, és a vázlat alapján beszélni a szövegről; - Nyelvtudásának szintje alapján eljut a rövidebb és/vagy hosszabb szövegek megértéséig; - A szépirodalmi művek tudatos, igényes olvasója; - Képes esztétikai élmény átélésére; - Tiszteli a nemzeti irodalom és kultúra hagyományait. - Különböző beszédhelyzetekben nyelvtudásának megfelelően képes egyszerű és/vagy összetettebb/bonyolult információkat kérni és adni; - Képes a nem lineáris szövegek befogadására; - Megismeri a vajdasági magyar gyermeksjajtót. 		<p>15. Néhány magyar író életrajzának és délszláv kapcsolatainak feldolgozó- sa: Petőfi Sándor, Kosztolányi Dezső, József Attila stb.</p> <p>Kiegészítő, ismeretterjesztő választható szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Érdekességek a tűzhányókról 2. A rózsákról 3. Néhány szó Erdélyről 4. Minecraft 5. Mátyás király 6. Az udvari bolond 7. A farsangi fákn története 8. A macska mint szakács 9. A macskákról 10. A betlehemezés 11. Régi falusi lakodalmi szokások 12. A Nagy Könyv 13. Karinthy Frigyes: <i>Fejtörő</i> <p>Irodalmi alapfogalmak Szerző és elbeszélő. Epikai műfajok. Az elbeszélés mód sajátosságai: egyes szám harmadik személyű és egyes szám első személyű elbeszélés; jellemzés; párbeszéd. Leírások (táj-, epikai művek szerkezeti egységei. A szereplők jellemzésének eszközei: beszéd, tettek, külső tulajdonságok, életfelfogás. Néhány magyar vers és/vagy szöveg megtanulása fejből. Projektmunka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - faliújság, poszter készítése, - magyar és szerb műfordítások elemzése, összevetése az eredeti szöveggel, - évszak- és ős-versek a magyar irodalomban, - játékmotívumot középpontba állító szövegek a magyar és a délszláv irodalomban. <p style="text-align: center;">DRÁMA ÉS FILM</p> <p>Népszokásokkal kapcsolatos dramatikus játékok Választható filmek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lúdas Matyi, Vuk, Mindenki, A légy c. animációs film, Abigél (részlet) stb. 		
--	--	---	--	--

MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;

слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела износи мишљење о њима, поставља питања, препричава

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>– Күлőnbőző beszédhelyzetekben nyelvtudásának megfelelően képes egyszerű és/vagy összetettebb/bonyolult információkat kérni és adni;</p> <p>– Képes megérteni az alapvető információkat, amelyek a mindennapi kommunikációs helyzetekben hangzanak el;</p> <p>– Nyelvtudásának megfelelően képes a szituatív kódváltás alkalmazására;</p> <p>– Használja a megfelelő udvariassági formákat;</p> <p>– Megérti a hangzó, multimédiás anyagok lényeges információit;</p> <p>– Részt vesz szerepjátékokban.</p>	KOMMUNIKÁCIÓ	<p>Egyirányú és kétirányú kommunikáció. Témakörök: család, iskola, környezet és lakóhely, szabadidő tevékenységek, bolt, kórház, vásárlás, tudomány és technika (magyar tudósok és találmányok) stb. A hallásértés kialakítása és fejlesztése.</p> <p>Udvariassági formák: köszönés, bemutatkozás, bemutatás, elköszönés, megköszönés, bocsánatkérés, telefonálás, útbaigazítás, értesítés, meghívó, születésnap gratuláció, jókívánság kifejezése stb.</p> <p>Részvétel rövid interakciókban, a beszédszándékok nonverbális elemekkel támogatott kifejezése.</p> <p>Kommunikáció begyakorolt beszédfordulatokkal.</p> <p>A diákok anyanyelve hatására előállt interferencia jelenségek javítására irányuló képességek fejlesztése.</p> <p>A hangzó és multimédiás anyagokban bizonyos információk lokalizálása. Szerepjátékok.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учењеу демократском друштву</p> <p>9.Одговоран односпрема околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • gyakorolják a mindennapi témáról szóló beszélgetésbe való bekapcsolódást, • gyakorolják a kérdésmegértést és (rövid) – megválaszolást, • gyakorolják az állítás, tagadás, tiltás, felszólítás, kérés, köszö-net megértését és kifejezését, • fejlesztik a tárgyleírásnak, a személyek, állatok bemutatásának/ bemutatkozásának az eseménymondásnak és megértésnek a készségét, • beszélgetnek az emberek közti különbségekről, más kultúrákról, nyelvekről,
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>-Tudatosul benne, hogy a magyar nyelv agglutináló nyelv;</p> <p>- Képes alapszintű kontrasztív gondolkodásra, összevetésre;</p> <p>- Felismeri és megnevezi a mondatfajtákat a beszélő szándéka szerint;</p> <p>- Felismeri és megnevezi az alapszófajokat (ige, főnév, melléknév, szemé-lyes, birtokos, kérdő és mutató névmás);</p> <p>- Ismeri és alkalmazza az igeidőket és igemódokat;</p> <p>- Ismeri és alkalmazza az alanyi és tárgyas ragozást;</p> <p>- Ismeri és alkalmazza a melléknevek fokozását;</p> <p>- Felismeri és a gyakorlatban alkalmazza a fő mondatrészeket, tárgyat, hely-, idő-, mód-, eszköz- és társhatározót, minőség-, mennyiség és birtokos jelzőt;</p> <p>- Megkülönbözteti az egyszerű és összetett szavakat;</p> <p>- Képes az elsajátított nyelvi modellek alkalmazására.</p>	<p>NYELVI ISMERETEK</p>	<p>A mondatfajták és kifejezőeszközök; helyes használatuk. Alany, állítmány, tárgy, hely-, idő-, mód-, eszköz- és társhatározó, minőség-, mennyiség és birtokos jelző (csak alapszinten).</p> <p>Az irányhármasság: a <i>hol?</i>, <i>hová?</i>, <i>honnan?</i> kérdésre válaszoló helyhatá-rozóragok, névutók, -kor időhatározórag).</p> <p>Ige. Igeragozás. Igeidők. Igemódok. Igekötők. Főnév, tulajdonnév, köznév, a főnév többes száma, a főnév tárgyesete. Melléknév. A melléknév fokozása. Személyes, birtokos, kérdő és mutató névmás (csak a legegyszerűbb alapesetek). A szavak szerkezete (egyszerű, összetett)</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учењеу демократском друштву</p> <p>9.Одговоран односпрема околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elsajátítsák a legalapvetőbb nyelvi-nyelvtani ismereteket: tudják kifejezni az egyes és többes számot, használják a tárgyragot, ragoz- zák jelen, múlt, jövő időben az igéket, gyakorolják az alanyi és tárgyasragozást, • begyakorolják az elsajátított nyelvi modelleket: meghatározott mondat típusok elsajátítása, mondatbeli kapcsolatok, szó szerkezetek elsajátítása, transzformálási gyakorlatok, mondatalkotási gyakorlatok megadott elemek és szavak felhasználásával, a nyelvtani egységek kontrasztív (szerb-magyar) módszerekkel történő összehasonlítása, • ápolják nemzeti hagyományokat, megismerkednek az ünnepi szokásokkal: Mikulás, karácsony, újév, farsang, húsvét, anyák napja, népi hagyományok, ünnepek

				<p>– ezekhez kapcsolódó dramatikus játékokban vesznek részt,</p> <ul style="list-style-type: none"> • megismerkednek a magyar művészet és tudomány egyes képviselőinek nevével és képviselőivel, a műfordítások jelentőségével és a kulturális kapcsolatok egyéb vonatkozásaival.
MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>		<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЃUPРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	----------------------------------	-----------------	-----------------------------------	--

<p>- Képes többszöri olvasás után megérteni az egyszerű és/vagy összetettebb szövegeket;</p> <p>- Tud rövidebb és/vagy hosszabb szövegeket hangosan olvasni és reprodukálni, ügyelve a helyes artikulációra, hangsúlyra, hanglejtésre, valamint mondatformálásra;</p> <p>- Képek, kérdések, vázlat és kulcsszavak alapján képes összefoglalni a szöveg lényeges információit;</p> <p>- Képes megfogalmazni a szöveghez kapcsolódó egyéni élményeket;</p>	<p>OLVASÁS ÉS SZÖVEGÉRTÉS</p>	<p>Tanári minta alapján a szavak, szó szerkezetek, mondatok helyes felolvasása.</p> <p>Az ismert szavak néma olvasása és megértése.</p> <p>Az új szövegben az ismeretlen elemek azonosítása, jelentésük tisztázása. Szövegfeldolgozó feladatok megoldása.</p> <p>Nem lineáris szövegek feldolgozása (pl. állatkerti belépőjegyek, menetrendek, képregények, nyelvtani táblázatok, gondolattérképek, pókhálóábrák, diagramok, grafikonok stb.)</p> <p>Egy-egy cikk feldolgozása a vajdasági magyar gyermekszajtból (Mézeskalács, Jó Pajtás)</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9. Одговоран односпрема околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének mesehőseit, dalait, szokásait, • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexikát, • kérdések segítségével megállapítják a témát, a szereplőket, a helyet, az időt, • válaszolnak a szöveg (rajzfilm, film) cselekményére vonatkozó kérdésekre, maguk is tesznek fel kérdéseket,
--	--------------------------------------	--	---	---

MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илустрира; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-----------------------------	----------	-------------------------------	---

<ul style="list-style-type: none"> - Ismeri és alkalmazza a helyesírási alapelveket; - Képes rövid szövegek másolására; - Képes rövid szövegek alkotására (képeslap, meghívó, SMS stb;) - Ismeri és alkalmazza az elválasztás szabályait; - Képes 10-12 mondatos és/vagy hosszabb fogalmazás írására; 	HELYESÍRÁS	<p>Írott, majd nyomtatott minta alapján szavak, szókapcsolatok, később mondatok másolása. Rövid szavak leírása tollbamondás alapján. Rövid szavak, mondatok leírása emlékezetből (pl. képekhez kapcsolva). Rövid szövegek másolása. Mintaszöveg alapján egyszerű, rövid szövegek: pl. képeslap, meghívó, SMS írása. Helyesírási alapelvek. Tulajdonnevek helyesírása. Elválasztás szabályai. Magán- és mássalhangzók időtartama. J-hang kétféle jelölése. A múlt idő jele és a tárgyrag írása.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учење у демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • fejlesztik helyesírási készségüket: szótagolnak, elsajátítják és gyakorolják az elválasztás szabályait, gyakorolják a tulajdonnevek helyesírását, a magán- és mássalhangzók időtartamának jelölését a begyakorolt szavakban, a j- hang kétféle jelölését, az egybe- és különírás egyszerűbb eseteit, • alkalmazzák a helyesírási alapelveket,
--	-------------------	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	------------------------------	-----------------	-----------------------------------	--

<p>– Hangalak és jelentés alapján felismeri a rokon értelmű, többjelentésű, ellentétes jelentésű szavakat; – Felismeri a közmondásokat, szólásokat, jeles ünnepeket; – Szókincsét kb.250–300 további új lexikai egységgel gazdagítja.</p>	<p style="text-align: center;">SZÓKÉSZLET</p>	<p>Szóalkotás. Rokon értelmű, többjelentésű, ellentétes jelentésű szavak a választott szövegben. Állandósult szókapcsolatok. Jeles ünnepek. Megismerkedés az életkornak megfelelő szinten a magyar kultúra alapvető műveltségelemeivel (híres emberek, helyek, szokások, ünnepek stb.).</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • új szavak tanulásával gazdagítják szókincsüket, szókincsgyapító gyakorlatokat végeznek, szóképzéssel szavakat alkotnak (kb. 250–300 új szó), • megkülönböztetik a köznevet és a tulajdonnevet, melléknevet, • megismerik a tulajdonnév fajtáit (személynév, állatnév, földrajzi név, intézménynév, címek, márkanevek), • megnevezik környezetük személyeinek, tárgyainak tulajdonságait, ki tudják fejezni a különbségeket a melléknév fokozásával, • használják a személyes névmásokat és azok ragos alakjait (en-gem, téged, őt stb.) • használják a birtokos névmásokat (enyém, tied...), • használják a kérdő névmásokat és a mutató névmások tárgyragos és határozóragos alakjait (ki?, mi?, kik?, mik?, milyen?, mennyi? hány? hova?, mikor?, ez, az, ilyen, olyan, ennyi, annyi, ettől, attól, ezt, azt stb.)
---	---	---	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> • alkalmazzák az egyeztetés egyszerűbb eseteit,
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато	

План провере остварености исхода-план евалуације			
Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време

<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Усмено испитивање; · Писмено испитивање; · Посматрање понашања ученика; · Редовно доношење домаћег задатка; <p>Прегледање свеске;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника.</p> <p>- Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневн о бележење током године</p>
	<p>-Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
	<p>-Усмено одговарање.</p>	<p>Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
	<p>-Описно оцењивање.</p>	<p>На основу целокупног рада ученика током полугођа.</p>	<p>На крају полугодишта и школске</p>

<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u> -у довољној мери покаује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; -већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; -у довољној мери критички расуђује; -показује делимични степен активности и ангажовања.</p>			године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива	По потреби

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	догађају.		
		<p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно историјским институцијама и догађајима; -Израда панона, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; - Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

· Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)

- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Школски програм

пети разред

Русински језик са елементима националне културе

Циклус: други

Разред: 5

Наставни предмет: Русински језик са елементима националне културе

Недељни и годишњи фонд часова: 2 / 72

Циљ наставе и учења русинског језика са елементима националне културе је постићи такав степен развоја комуникативних способности ученика да би он стално примењивао вештине изговарања у стандардним и стручним комуникативним ситуацијама/ у складу са тематским минимумом и у писаној и/неговао национални и културни идентитет ,етичко самопоштовање и упознавање ученика са елементима традиције,културе и обичаја Русина.

Програм наставе и учења	Исходи	Начин остваривања	Међупредметне компетенције	Стандарди постигнућа
<p>ЛИРИКА</p> <p>Литературни термини и поњаца</p> <p>Поета и стих.</p> <p>Строфа и стих у писни/шпиванки.</p> <p>Файти авторских и народних писњох: описово и обрядово.</p> <p>Школска лектира</p> <p>1. Михал Ковач <i>Наша хижочка</i></p> <p>2. Мелания Горњак Руска дзивка</p> <p>3. Яким Олеяр <i>Коминяр</i></p>	<p>-одредити род књижевног дела</p> <p>-анализирати елементе композиције лирске песме (строфа,стих)</p> <p>-разликовати карактеристике народне књижевности од карактеристика уметничке књижевности</p> <p>-разликовати реалну од фантастичне прозе</p> <p>-разликовати књижевне облике приповедања</p> <p>-одредити основни тон интерпретације песме,</p>	<p><u>Облици:</u> фронтални,индивидуални, рад у пару,групни рад</p> <p><u>Методе:</u> вербална(монолог,дијалог),и лустративно-демонстартивна, практичан рад и радионица, игровне активности</p> <p><u>Средства:</u> слике, апликације, уџбеник, илустрације, ЦД</p> <p><u>Активности ученика:</u> уочава, именује,чита, препознаје, открива, комуницира, разуме, упоређује, одговара на постављена питања,</p> <p><u>Активности наставника:</u> Подстиче, осмишљава, помаже, партнер у дијалогу, партнер у</p>	<p>1) компетенција за учење;</p> <p>2) одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>3) естетичка компетенција;</p> <p>4) комуникација;</p> <p>5) одговоран однос према околини;</p> <p>6) одговоран однос према здрављу;</p> <p>7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>8) рад са подацима и информацијама;</p>	/

<p>4. Ирина Гарди Ковачевич <i>Нешор</i></p> <p>5. Гавриїл Костельник <i>Идилски венец</i> (виривки зоз шицких рочних часцох, опис Крачуна)</p> <p>6. Василь Мудри <i>Децембер</i></p> <p>7. Серафина Макаї <i>Амрели</i></p> <p>8. Гавриїл Надь <i>Глоса</i> (або даєдна другаго родолюбива писня)</p> <p>9. Народни шпиванки <i>Зламала ше кормань деска</i> (або друга по вибору)</p> <p>10. Крачунска писня: <i>Ноц над Вифлєм</i> (або даєдна друга по вибору)</p> <p>11. Народни колядки и крачунски винчованки (вибор)</p> <p>ЕПИКА</p> <p>Литературни термини и поняца</p> <p>Писатель и приповедач.</p> <p>Форми приповеданя: описоване, приповедане у першей и трецей особи;</p>	<p>приповедана или драмске ситуације (шаљиве, веселе, тужне и сл.)</p> <p>-одредити тему, место, време, набрајати догађаје</p> <p>-илустровати особине ликова са примерима из текста</p> <p>-описати веровања, обичаје, начин живота и догађаје из прошлости који су описани у књижевним делима</p>	<p>активности, инспирише, разговара, указује, уважава труд, показује, учествује, подстиче, мотивише, помаже у раду, објашњава, одабира садржај, одабира методе, одабира средства, бира текстове, коригује, вреднује, прати ефекте, оцењује, образлаже</p>	<p>9) решавање проблема;</p> <p>10) сарадња;</p> <p>11) дигитална компетенција</p>	
--	---	---	--	--

<p>диялог.</p> <p>Фабула: шорованє подїйох.</p>				
<p>Характеризованє подобох – способ виражованя, справованє, физични випатрунок <i>fizični</i> .</p> <p>Файти епских дїлох: басна, народна и авторска приповедка.</p> <p>Народни присловки, загадки, анегдоти.</p> <p>ШКОЛСКА ЛЕКТИРА</p> <p>1. Михал Ковач(приповедка по вибору)</p> <p>2. Мирон Будински <i>Сон</i>(або по вибору)</p> <p>3. Мелания Павлович <i>Шестра</i></p> <p>4. Янко Рац <i>Мудра мачка</i></p> <p>5. В. Реймонд <i>Ярнє рано</i></p> <p>6. Дюра Папаргаї <i>Хто розопял Христа</i></p> <p>7. Басни <i>Лев и лішка, Хори лев и лішка, Вовк и лішка, Младі и стари вовк</i> (або по вибору)</p>				

<p>8. Руски народни приповедки</p> <p><i>Як цар подаровал богачови бундаву за воли, Гуска на єдней ноги, (або по вибору)</i></p> <p>ДРАМА</p> <p>Литературни термини и поняца</p> <p>Дїя,подоби у драми.</p> <p>ЛЕКТИРА</p> <p>Бабкарски театар за дзеци або дзецинска театрална представа за дзеци (вибор)</p> <p>НАУКОВО ПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТИ</p> <p>(виберац до 2 дїлох)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народна творчосц 2. Зоз живота наших предкох 3. Выбор зоз кнїжкох, енциклопедийох, часописох за дзеци и зоз интернета <p>ДОМАШНЯ ЛЕКТИРА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Єдна руска народна приповедка по вибору. 2. Єдна авторска 				
---	--	--	--	--

<p>приповідка по вибору або виривок з романа або длугшей приповідки.</p> <p>ДОДАТНА ЛЕКТИТА</p> <p>Патрел/а сом театралну представу за дзеци</p>				
<p>Мацерински язык и языки других народох.</p> <p>Языки у контакту: руски и сербски язык.</p> <p>Тварди и мегки консонанти. Премєнлїви фйитисловох. меновнїки, прикетнїки, заменовнїки, числовнїки, дїєслова (розликовац и одредзиц у тексту).</p> <p>Мєновнїки – значєнє и фйити (засднїцки и власни).</p> <p>Прикетнїки – компарация прикетнїкох.</p> <p>Заменовнїки – особни заменовнїки.</p> <p>Числовнїки – значєнє и фйити (основни и порядково).</p> <p>Дїєслова – дїєсловни форми (терашнї, прєшли и будуци час).</p>				

<p>Писанє є, ї, ю, я.</p> <p>Хаснованє мєгкого знака.</p> <p>Велька буква у вєцєйчлєних гєографских назвєх, у назвєх кнїжкєх, литєратурних дїлєх, театралних прєдставєх, филмєх.</p> <p>Знаки интєрпункцїї: запятє (при начишльованю и ословйованю); наводнїки (дирєктна бєшєда); смуга (мєсто наводнїкєх удирєктнєй бєшєдє).</p> <p>Фонєтични и морфєлогийни єлємєнти правєписє.</p> <p>Словнїки Руско- сєрбски и Сєрбско - руски</p>				
<p>Вигварянє руских мєгких консонанти <i>d'</i> і <i>t'</i> і їх розликованє од сєрбских африкатєх <i>đ</i> і <i>ć</i>.</p> <p>Интонацє и павзи хтори у зависносци зєз знаками интєрпункцїї; интонацє упитних вирєчєньєх.</p> <p>Артикулєцєя: гласнє читанє язикєломкєх, прєшє помали, вєц швидшє</p>				

<p>(індивідуально або у групи).</p>				
<p>Приповіданє – о дожицох, о тим цо видзели, о особних жадаьох, о правдивих и задуманих зявеньох.</p> <p>Составяне групи словох на одредзену тему и составяне виреченьох од задатих словох.</p> <p>Самостойне приповіданє (даскеліх виреченьох) о свойому братови лебо шестри, товаришови,школскому товаришови,о живоце у школи, о своїм дожицу, о даякей події у хторей участвовали.</p> <p>Описованє – пейзажу,нукашнього и вонкашнього простору,людзох, животиных,природних зявеньох.</p> <p>Репродукция слуханого лебо пречитаного текста з помоцу плану лебо самостойно.</p>				

<p>Приповеданє – збуваньох у тро часових димензийох зоз правдивим або задуманим законченьом, правдиву або задуману фабулу, моделованє фабули справ своєї идеї.</p> <p>Директна и индиректна бешєда.</p> <p>Описованє слики або цеку подїї з помоцу илустрацийї подзелєней на вєцєй слички .</p> <p>Репродукция предстиви на основи направєного плану. Особнє становиско о пречитаним тексту (цо ше ми пачєло и чом).</p> <p>Наслов текста, автор, главна подоба и його прикмети.</p>				
<p>Хаснованє словнїка за збогацованє фонда слєвох, паралєлох зоз сєрбским язиком, толкованє значєньох слєвох у контексту.</p> <p>Хаснованє словнїка при прєкладаю.</p> <p>Лєксика – глєданє, обачованє, хаснованє</p>				

<p>лексики за рижни подруча роботи, дожицох, чувствох.</p> <p>Комуникация – препознац, хасновац и вежбац релациї часу, простору, количества, родзинствс, зменшованя.</p> <p>Подзековносц, молба за помоц, участвоване у диялогу.</p> <p>Привитоване/одпитоване, поставяне питая, гледане информации, потвердзуюци и одрекаюци форми; бонтон, винчованки, виражоване добрих жаданьох и дзеки, процивенє, протест, с очуствие.</p> <p>Читане на глас и у себе, правилна дикция и интонация виреченя.</p> <p>Преписоване кратших виреченьох и текстох, характеристичних словох и виразох, преписоване на основи датого задатку (пременка роду, числа, часу, складох...)</p> <p>Писане поволанки и винчованки.</p>				
--	--	--	--	--

<p>Явні наступи, презентація власного тексту и тимскей роботи.</p> <p>Традиційна народна култура.</p> <p>Обрацане уваги на характеристични часци о прешлосци и сучасни живот Руснацох, опис обичайох и историйних подійох.</p>				
--	--	--	--	--

Наставник:

Славица Мали

Директор:

Раденко Шимун

Основна школа "20.октобар"

у

Врбасу

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета Православни катихизис за 5. разред

за период 2022-2026.године

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ВЕРСКЕ НАСТАВЕ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ШКОЛСКЕ 2020/2021. ГОД.

Редни број теме	Тема/област	О б р а д а	П о н а в љ а њ е	в е ж б е	с и с т е м а т и з а ц и ј а	у к у п н о	МЕСЕЦИ									
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1									
II	РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА	2	/	/	1	3	II 3									

Редни број	Тема/област	О б	П о	в е	с и	у к	МЕСЕЦИ													
							р а	н а	ж б	е м	н о	III	IV	IV	IV	V	V	V	VI	VI
II	ОТКРИВЕЊЕ СВЕТА БИБЛИЈЕ	2	1	/	1	4		4												
IV	СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	4	3	/	1	8			IV	IV	IV									
V	СТАРЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА	5	1	/	1	7					V	V	V							
VI	ЗАКОН БОЖИЈИ	3	1	/	/	4								VI	VI					
VII	МЕСИЈАНСКА НАДА	6	1	/	2	9									VII	VII	VII			
		23	7		6	36														

Кључни појмови: Стварање света, религије, идоли, једнобоштво, многобоштво, Божије Откровење, Свето Предање, Библија, Стари Завет, Нови Завет..

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; -моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања	I УВОД	<p>1. Упознавање са садржајем програма и начином рада</p> <p>2.Прелиминарна систематизација</p> <p>Циљ наставе у 5. разреду јесте да ученици на примеру старозаветне историје уоче да Бог није одустао од остварења свог првобитног плана о свету, који се огледа у сједињењу свих створених бића са Богом преко човека, и поред тога што је то први човек Адам одбио да испуни. Бог је после греха првог човека променио начин остварења тог циља, али је циљ због кога је свет створен остао исти. Конкретна реализација тога циља почиње од избора Аврама и благосиљања јеврејског народа у њему,</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. 	<p>Катихизација као литургијска делатност је заједничко дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација ("знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у Богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Врсте наставе: Настава се реализује кроз следеће облике наставе: 1) теоријска настава (35 часова) 2) практична настава (1 час). Место реализације наставе: 1) Теоријска настава се реализује у учионици; 2) Практична настава се реализује у цркви - учешћем у литургијском сабрању; Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима,</p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
II	- моћи да именује неке политеистичке религије. - моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века	II РЕЛИГИ- ЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА	<p>Ови старозаветни догађаји, којима почиње остварење Царства Божијег у историји, показују, међутим, и то да се и у новом начину остварења Царства Божијег не заобилази човек и да Бог такође остаје при томе да апсолутно поштује слободу човека, да се преко њега и његовом сарадњом то Царство и оствари, као што је то био случај и са првим човеком Адамом.</p> <p>Кроз старозаветну историју почиње, међутим, да се назире и то коју је личност одабрао Бог да уместо првог Адама буде та спона између Њега и света како би се тај план испунио, као и то на који ће се начин то сада остварити.</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, 	<p>Катихета (вероучитељ) треба да упозна ученике са основним елементима религије и културе старог века, најзначајнијим паганским митовима и легендама о вечном животу и да припреми ученике за сусрет са Правим и Истинитим Богом који нам се открива у личном односу, а о чему нам сведоче Свето Писмо и Свето Предање. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би</p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
III	<p>моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава;</p> <p>-моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру;</p> <p>-моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка</p> <p>-моћи да разликује Стари и Нови Завет</p> <p>-бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;</p>	<p>III</p> <p>ОТКРИВЕ-</p> <p>ЊЕ -</p> <p>СВЕТ</p> <p>БИБЛИЈЕ</p>	<p>Десет Божијих заповести дате су јеврејском народу да би регулисале однос старозаветне Цркве са Богом, као и односе међу члановима Цркве.</p> <p>На основу позива Божијег Авраму и оснивања старозаветне Цркве, треба показати да се и старозаветна Црква, као новозаветна, темељи на вери у Христа и будући догађај сабрања око Њега и сједињења с Богом у њему, што ће донети бесмртност свима и целој природи. Овај програм треба реализовати читајући кључне одломке</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на 	<p>Катихета је позван да код ученика развија свест о Богу као Личности која нам се открива и да их упозна са појмовима Светог Писма и Светог Предања, као и са узроком и начином настанка Библије. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе - узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја,</p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
IV	<p>-моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије</p> <p>-моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле</p> <p>-моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан</p> <p>-бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи;</p> <p>-моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу;</p> <p>-моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама;</p> <p>-моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом</p> <p>-бити подстакнут на послушност као израз љубави према Богу;</p>	IV СТВАРА-ЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	<p>Тему <i>Припрема света за долазак Сина Божијег</i> треба реализовати препричавањем библијске историје од пада Адама до позива Авраму да напусти родитељски дом и пође за Богом. Овде треба указати ученицима на то да се Бог не пројављује у свету као индивидуа, већ кроз историјске догађаје и да су то они догађаји који својом структуром и елементима указују на будуће Царство Божије.</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, 	<p>Катихета (вероучитељ) треба да упозна ученике са истином да Бог ствара свет из љубави како би му дао вечно постојање, да их оспособи да увиде посебну улогу човека као споне између Бога и створеног света коју му је (човеку) Бог наменио, објасни им повест о прародитељском греху и упозна их са његовим последицама, укаже им на начин на који се Бог стара о свету и човеку од Адама до Ноја и пробуди у ученицима одговорност за свет који их окружује. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>

Имајући у виду захтеве наставног

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
V	<p>-моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја</p> <p>-моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом</p> <p>-моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта</p> <p>-моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести</p> <p>-моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији</p>	V СТАРОЗА- ВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА	<p>Теме: Избор Аврама... и Аврам и јеврејски народ као праслика Христа и Цркве, треба, такође, реализовати препричавањем библијске историје везане за Аврама и упућивањем на следеће моменте: да је Аврам, на основу веровања обећању Божијем, пошао за Њим, без обзира на то што су многи догађаји могли указивати на то да се то обећање неће испунити; да је покушај Аврама да жртвује свог сина Исака израз апсолутне везаности Аврама за Бога, односно вере у Бога и његово обећање; да Бог не жели жртву Исакову (из чега би требало извести закључак да се ниједно дело, уперено против човека и његовог живота, не може оправдати Богом), као и на моменат да је Исак праслика Сина Божијег и његове жртве за спасење људи, која подвлачи Божију</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p>	<p>Катихета (вероучитељ) треба да упозна ученике са старозаветним личностима и догађајима и њиховом повезаношћу са Христом, а посебно догађаја Пасхе, као и да им укаже на етичку вредност старозаветних списа, на библијску историју као сведочанство Божије бриге о свету и човеку, а осим тога и да их упозна са старозаветним мотивима у иконографији. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би</p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
VI	<ul style="list-style-type: none"> - моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; - моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; - моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу; - бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу. 	VI ЗАКОН БОЖИЈИ	Тему Десет Божијих заповести треба реализовати на основу старозаветног описа давања заповести Мојсију на гори Синају, указујући да суштина овог закона није његово индивидуално упражњавање и испуњење, већ да он има смисао у односу човека према Богу и другом човеку, односно да прописује шта не треба учинити другом човеку, на основу чега се подвлачи значај другог, Бога и човека, за живот нас самих.		<p>Катихета (вероучитељ) треба да објасни ученицима околности у којима је Бог дао Закон преко Мојсија, да им пружи основно знање о томе да се кроз Десет Божијих заповести остварује заједница Бога и људи и да оне представљају водич и припрему за Христове заповести љубави.</p> <p>Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <p>Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења</p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
VII	<ul style="list-style-type: none"> - моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана - моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи - моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства - знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију - моћи да наведе неке од старозаветних пророка - моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије -увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и 	VII МЕСИЈАН- СКА НАДА	<p>Упоредо с библијском историјом, глобална светска историја показује да људи, будући да су иконе Божије, не престају да теже бесмртности. То се види кроз стварање разних религија, митова, али и философије и науке, као и културе и уопште цивилизације, које све имају као крајњи циљ налажење начина да се превазиђе смрт. Ово треба искористити и покренути у настави дијалог између хришћанског виђења истинског постојања света, односно начина на који се може остварити бесмртност за све људе и за сву природу, и савремених религијских и научних теорија о решењу проблема смрти. Нагласак треба ставити на литургијско искуство превазилажења смрти, с назнаком да хришћанство остварење ове тежње види у слободи Бога и слободи човека и њиховом</p>		<p>Катихета (вероучитељ) треба да упозна ученике са појмом Обећана земља и његовим значајем за избрани Народ Божији, да им објасни значај Старозаветне Скиније и Храма, да им укаже на улогу старозаветних царева и пророка, лепоту Давидових псалама, да им објасни појам Месије и предочи им специфичност библијског текста и омогући да доживе његову сликовитост. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења,</p>

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:

Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

План провере оставрености исхода				
Шта пратимо		Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време
Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.	<p>Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <p>-лако логички повезује чињенице и појмове;</p>	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју

План провере оставрености исхода

<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p> <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

План провере оставрености исхода

	<p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери покаује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају. - Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>По потреби</p>
--	--	---	--	-------------------

План провере оставрености исхода

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање ; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима .</p>
--	--	---	---	---

Пројектна настава

У плану за час пројектне наставе на тему „Свето Писмо – настанак и подела“ је подстицање ученика на самосталну припрему и организацију часа на коме би они презентовали значај Библије као књиге у историји. Изложили кратку историју настанка Св. Писма

Старог и Новог завета и његов утицај на развој античке и средњевековне цивилизације. Реализацији теме учествују чланови стручног већа друштвених наука.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Основна школа "20.октобар " **у** **Врбасу**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА **изборног предмета грађанско васпитање за 5. разред** **за период 2022-2026. године**

Одељења: **5-1,2,3,**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама члана 67. Став 1. ЗОСОВ-а (Службени гласник РС , бр.88/17, 27/18-др.закон и 10/19)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ предмета је да ученици стекну сазнања, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности које су претпоставка за компетентан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву

Задаци предмета:

- разумевање значења кључних појмова који се односе на грађанина, државу и власт и схватање историјског развоја грађанских права и слобода
- упознавање са карактеристикама одговорног и активног грађанина и разумевање улоге детета као грађанина у друштву
- разумевање односа између грађанских права, појединца и општег добра
- упознавање са начинима развијања грађанске одговорности
- разумевање волонтерског покрета и значаја волонтерских акција
- разумевање значаја иницијативе за постизање промена у друштву и подстицање ученика да се ангажују у различитим иницијативама
- разумевање неопходности постојања власти и концепта неограничене власти
- упознавање са институцијом Бачког парламента и оспособљавање за самоиницијативност и извођење конкретних акција

Садржаји програма	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Број часова	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
1. Увод		2	Припремање наставника за часове	
2. Бачки парламент и иницијатива	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Комуникација и сарадња Дигитална	5	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: презентације, видео материјали,	<i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих</i>

	-Одговорано учешће у демократском друштву		<p>пројектна настава , симулација, играње улога, дебата..</p> <p>Обезбеђивање корелације са другим предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Оцена продуката рада и презентације</i></p>
3.Грађанин	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Комуникација и сарадња, Дигитална -Одговорано учешће у демократском друштву</p>	19	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: радионице, презентације, видео-записа, кратки филм.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација паноа, кратких видео записа.. Вршњачко предавање Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Оцена продуката рада и презентације урађеног</i></p> <p><i>Вршњачко предавање</i></p>
4.Држава и власт	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација и сарадња- Одговорано учешће у демократском друштву Решавање проблема</p>	7	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада : играње улога, симулације.. Комбиновање различитих врста дидактичког</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, и рада у групи, сумирање постигнућа ангажовања крајем маја</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Квиз</i></p> <p style="text-align: right;">5</p>

			<p>материјала:презентације, видео-записа...</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета ради припреме симулације и годишњег школског Квиза</p> <p>Организовати посету Градској општини</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	
5.Завршни део		3	Припремање наставника за часове	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, сарадње и комуникације у групном раду</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Оцена продуката рада и презентације урађеног</i></p> <p><i>Вршњашко предавање</i></p> <p><i>Квиз</i></p>

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор материјала за рад, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.

коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177

Шта пратимо		Критеријуми оцењивања (описна оцена)	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних исхода предмета ;	процењују у се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором и технологијама и извођење радних	Оцену истиче се добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Формативно оцењивање: недељно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника и личну евиденцију	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++	Недељно бележење током године
		Оцену добар у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у довољној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;	-Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту
		Оцену задовољава добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у минималној мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – ретко је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају ++😊 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	Месечно
			-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За недоношења домаћег - у свеску, а након 3- у дневник ☹ За редовно доношење домаћег задатка-+, за 3+у дневник😊	Пресек стања за тромесечје
			Квиз	Првопласирани +++😊 Другопласирани ++ Трећепласирани +	По једном у тромесечју
			Прегледање свески и личне евиденције	Уредност у вођењу евиденције и самоеваулацаја	На крају наставне године
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања и учешћа свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање	Редовно недељно
					7

	задатака.			результата рада, производа група (пано, презентације..)	
			- Вршњачко предавање (посматрање наставника, припрема, презентација, успешност реализације и утисци ученика)	Сви ангажовани ученици за успешну припрему-презентацију, реализацију и добре утиске ученика добију: 😊😊😊	По једном у полугодишту
Ангажовање ученика у настави	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	– показује изузетну и велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, производи) -Учешћу у вршњачком предавању -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, презентација, различитих врста излагања, квиза	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално и у сарадњи са другима производе рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, вршњачко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет производа	-Пресек стања по тромесечјима
		– показује делимични и мањи степен активности и ангажовања (добар)			
		– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (задовољава)			

Основна школа "20.октобар "
у
Врбасу

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета руски језик за 5. разред
за период 2022-2026.године

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

(Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *руског језика* у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
---------------------	-----------	--	------------------------	----------------	---	---

<p>- разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - постави и одговори на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;</p> <p>- разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега; - пита и каже колико нечега има/нема, користећи једноставна језичка средства; - на једноставан начин затражи артикле у</p>	<p>ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.</p> <p>ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.</p> <p>ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро. ДСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и</p>	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација</p>	<p>Привет. Россия! (4о+5у) Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих, једноставнијих текстова који се односе на дате комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (СМС, имејл, формулари, чланске карте, опис фотографије и сл.). Садржаји Привет! Меня зовут Мария. Как тебя зовут? Я - Ирина. Можно просто Ира. Мне 12 лет. Здравствуйте, Иван Владимирович. Добрый день, ребята! Как дела? Сколько тебе лет? Я из России, из Москвы. Ты откуда? Я живу в Воронеже. Я живу в городе Ниш. На какой улице ты живешь? Я</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Увођење ученика у главне појмове. Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник Клетов радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење Клет-овог е -уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак</p>
--	---	---	---	--	---

<p>разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; - упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства;</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p> <p>Естетичка компетенција; Дигитална компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p>Кафе „Планета“ (4о+6у)</p> <p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих описа живих бића, предмета, појава и места и њиховог поређења; усмено и писано описивање/поређење живих бића, предмета, појава и места; израда и презентација пројеката (постера, стрипова, ППТ-а, кратких аудио/видео записа, радио емисија и слично). Садржаји Кто мальчик в чёрных джинсах и белой рубашке? Что надела Маша? Она надела зелёную юбку и зелёную футболку. Она высокая и стройная. У неё голубые глаза и длинные светлые волосы. Какие у тебя глаза? Какой у тебя рост? Какого цвета у тебя футболка? Посмотрите, я надел сегодня новые джинсы! Мой брат умный, но не очень трудолюбивый. На улице Князя Михаила есть книжные магазины. В центре нашего города большой торговый</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, ликовна култура, биологија</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панора, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера вежба 10. мин</i></p>
---	---	--	--	---	---

<p>разуме једноставније предлоге и одговори на њих; - упути једноставан предлог; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање</p> <p>- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изрази, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;</p> <p>- разуме жеље планове и намере и реагује на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопшти шта он/она или неко</p>	<p>ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).</p> <p>ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).</p> <p>ДСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.</p> <p>ДСТ.1.1.14. Најједноставнијим</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p>Школа №3 (4о+7у)Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности;</p> <p>писање позивнице за прославу/журку или имејла/СМС-а којим се уговара заједничка активност;</p> <p>прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора.</p> <p>Садржаји Давай играти в футбол/баскетбол!</p> <p>Поиграем вместе? Пусть Витя играет в футбол.</p> <p>Приглашаю тебя ко мне на день рождения/вечеринку.</p> <p>Приходи ко мне на вечеринку! Ты сможешь прийти ко мне на день рождения завтра в семь? Вечеринка у меня дома/в кафе.</p> <p>Спасибо за приглашение, я</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, физичко васпитање, верска настава и грађанско васпитање.</p> <p>Осмишљавање додатног материјала Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p> <p>Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе</p> <p>Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера-вежба контролни задатак у децембру</i></p>
---	---	--	---	--	---

<p>- разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опише дневни/недељни распоред активности; - опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима;</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>Семља Ирины(4о+5у) Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих исказа којима се тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност; усмено и писано тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање жеља, извињења и захвалности. Садржаји Тебе помочь? Нет, спасибо. Да, пожалуйста. Что тебе нужно? Тебе нужна ручка? Ты хочешь апельсин? Передай, пожалуйста, соль. Конечно, вот она. Спасибо огромное. Не за что. Ничего. Дай мне, пожалуйста, ручку. Можно? Конечно, пожалуйста, вот она. К сож алению, ручка мне нужна. Извини(те), можно вопрос? Заповедни начин. Садашње време глагола хотеть . Предикатив можно . Интонација</p>	<p>дање,моје, имам, позивање на вечеру, неправда,предлог,забринутост,колико имаш година, рећи све о</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, верска настава, музичка култура. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмености у марту</p>
--	---	---	--	---	--	--

<p>разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком без ње; - да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.) - разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>Свободное время (4о+5у) Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују и честитају празници, рођендани и значајни догађаји; описивање празника, рођендана и значајних догађаја; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику; израда и презентација пројеката у вези са прославом празника, рођендана и значајних догађаја. Садржаји Поздрављаю тебя с днём рождения! Желаю всего самого лучшего! С Новым годом! С Рождеством С Днём Учителя! С Восьмым марта! Счас тливо! Желаю тебе/вам всего хорошего: здоровья, счастья, успеха. Тебе/вам тоже всего хорошего. Поздравляю с успехом! С приездом! Добро пожаловать! С Днём</p>	<p>Чај слободно време, коментари, слободно време, проблем, одећа, игра, слагање</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-15 минута</p>
--	---	---	---	---	--	---

ангела! Хочу пожелать

Ч

<p>- разуме честитку и одговори на њу; - упуту пригодну честитку; - разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја; - разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање ; - разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>Добро пожаловать в Москву!(4о+5у) Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и размењивање исказау вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја/активности и способности (разговор уживо или путем телефона, разгледница, СМС порука, имејл и сл.). Садржаји Я живу на втором этаже. Ты живёшь в одноэтажном или многоэтажном доме. У меня брат и сестра. Они не ходят в школу. Что ты делаешь по воскресеньям? Во сколько ты ложишься спать вечером? У него в комнате беспорядок. Они сейчас завтракают. Что ты обычно ешь на завтрак? Обычно я в школу я езжу на автобусе. Каждый день я хожу на тренировки по баскетболу. После</p>	<p>Превоз, планови, превозна средства, описати пут, разговор о неком месту</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада .Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине .</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-писмени задатак почетком маја</p>
---	---	---	--	--	--	--

<p>- разуме једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и способности; - размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/активност и способности користећи неколико везаних исказа;</p>			<p>Распусти и путовања</p>			
---	--	--	----------------------------	--	--	--

<p>- разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости; - опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;</p> <p>- разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавање допадања и недопадања; - опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p> <p>Естетичка компетенција; Дигитална компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p>Празници(30+8у)</p> <p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са догађајима/активности ма и способностима у прошлости; усмено и писано описивање догађаја/активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл.</p> <p>Садржаји Где ты был в прошлую среду в пять часов? Я был дома. Ты смотрела вчера фильм? Во сколько начался фильм? Я не смотрел телевизор вчера. Как ты провёл свои летние каникулы? Ты ездил к бабушке? По телевизору показывали мой любимый сериал. В пять лет я умел плавать.</p> <p>Прошло време фреквентних повратних и неповратних глагола.</p> <p>Прилози за време: вчера, сегодня, утром, вечером, ночью ...</p> <p>Глаголи кретања (прошло време):</p> <p>идти/ходить,</p>	<p>Дауми, празници, честитање, урадити, одабрати, жеље деце и младих, песме</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада- Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија, музичка култура . Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле</p> <p>Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено</p> <p>Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Прегледање свески Самоевалуација и евалуација Провера</i></p>
---	---	--	---	--	--	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених	и процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова;	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и	- Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и	- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, бар једном у полугодишту

уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алагом и технологијама и извођење	део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење домаћег задатка-5	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје
		Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
	ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме (3провере које се раде цео час провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)
	ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби

		(2);	-Изражајно читање	За изражајно читање без грешке оцена 5 За читање са фонетским грешкама 4 За читање са граматичким и фонетским грешкама 3 За читање уз помоћ наставника и ученика 2 За лоше односно немогућност читања самостално и уз помоћ 1	На крају школске године
Ангажовање ученика у настави	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о:	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано	-Пресек стања по тромесечјима
		висок степен ангажовања ученика (4)	-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)	-Учесталост јављања и активност по месецима	
		уз ангажовање ученика (3)	-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)	-Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада	
		ангажовање ученика (2)	-Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања	-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	

ШЕСТИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ:

Назив наставног предмета: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Циљ предмета: Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и

уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Разред: шести

Недељни број часова: 4

Годишњи број часова: 144

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>ЛИРИКА</p> <p>Лектира</p> <p>1. Обредне лирске народне песме (избор)</p> <p>2. Ђура Јакшић: Вече</p> <p>3. Јован Дучић: Село</p> <p>4. Мирослав Антић: Плава звезда</p> <p>5. Вељко</p>	47	7	54	повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; - чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој	CJ.1.4.2; CJ.1.4.3; CJ.1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ.1.4.8; CJ.1.4.9; CJ.2.4.1; CJ.2.4.2; CJ.2.4.3; CJ.2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6;	Комуникативна компетенција, Компетенција за учење, Компетенција за сарадњу, Естетичка компетенција, Дигитална компетенција	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад	монолошка, дијалошка, текстуална, истраживачка	посматрање, испитивање, контролне вежбе, писмени задаци, домаћи задаци, белешке, задовољство ученика на часу

<p>Петровић:Ратар /Алекса Шантић: О, класје моје</p> <p>6. Десанка Максимовић: Грачаница/ Војислав Илић: Свети Сава</p> <p>7. Стеван Раичковић: Хвала сунцу, земљи, трави</p> <p>8. Милован Данојлић: Овај дечак зове се Пепо Крста</p> <p>9. Сергеј Јесењин: Песма о керуши</p> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац).</p> <p>Одлике лирске поезије: нагласак речи и ритам; рима – парна, укрштена, обгрљена; улога риме у обликовању</p>			<p>доживљај различитих врста књижевних дела и научно- популарних текстова;</p> <p>- одреди род књижевног дела и књижевну врсту;</p> <p>- прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера;</p> <p>- разликује ауторску приповетку од романа;</p> <p>- анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима);</p> <p>- уочава основне елементе структуре књижевноуметни чког дела: тема, мотив; радња, време и место радње;</p> <p>- разликује заплет и расплет као</p>	<p>CJ.2.4.7; CJ.2.4.8; CJ.2.4.9; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.6; CJ.3.4.7.</p>	<p>а, решавање проблема.</p>			
--	--	--	--	--	--------------------------------------	--	--	--

<p>стиха.</p> <p>Стилске фигуре: контраст, хипербола.</p> <p>Врсте ауторске и народне лирске песме: социјалне песме, дитирамб, елегија;</p> <p>обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне).</p> <p style="text-align: center;">ЕПИКА</p> <p>Лектира</p> <p>1. Народна песма: Смрт Мајке Југовића</p> <p>2. Народна песма: Марко Краљевић укида свадбарину</p> <p>3. Петар Кочић: Јаблан</p> <p>4. Исидора Секулић: Буре (одломак)/Бранко Ћопић: Чудесна справа</p> <p>5. Иво Андрић: Аска и вук</p> <p>6. Антон Павлович</p>				<p>етапе драмске радње;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; - анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; - анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, 					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>Чехов: Вањка /Итало Калвино: Шума на ауто-путу (из збирке прича Марковалдо или годишња доба у граду)</p> <p>7. Светлана Велмар Јанковић: Сирото ждребе (из Књиге за Марка)</p> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Основна тема и кључни мотиви.</p> <p>Облици казивања: нарација (хронолошко приповедање), описи вање, дијалог, монолог.</p> <p>Фабула/радња, редослед догађаја.</p> <p>Врсте епских дела: приповетка, роман.</p> <p>Културно-историјско предање (нпр. Смрт Марка Краљевића)</p> <p>ДРАМА Лектира</p>			<p>служећи се аргументима из текста;</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочава хумор у књижевном делу; - разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; - препоручи књижевно дело уз кратко образложење; - упореди књижевно и филмско дело, 					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>1. Коста Трифковић: Избирачица (одломак)</p> <p>2. Миодраг Станисављевић: И ми трку за коња имамо (одломак)</p> <p>3. Бранислав Нушић: Анафалета (одломак)</p> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Драмске врсте: комедија– основне одлике. Монолог и дијалог у драми. Дидаскалије, реплика. Етапе драмске радње(заплет и расплет).</p> <p>НАУЧНОПОПУЛА РНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p> <p>(бирати 2 дела)</p> <p>1. Вук Караџић: Живот и обичаји народа српскога: Божих (одломак);</p>				<p>позоришну представу и драмски текст</p>					
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Ђурђевдан (одломак); Додоле, прпоруше и чароице (одломци)</p> <p>2. Владимир Хулпах: Легенде о европским градовима (избор)</p> <p>3. Никола Тесла: Моји изуми (поглавље по избору)</p> <p>4. Жан -Бернар Пиј, Серж Блок, Ан Бланшар: Енциклопедија лоших ђака, бунтовника и осталих генијалаца (избор)</p> <p>5. Гроздана Олујић: Били су деца као и ти (избор)</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <p>1. Епске народне песме о Косовском боју (избор)</p> <p>2. Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор)</p> <p>3. Бранислав Нушић:</p>															
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Аутобиографија</p> <p>4. Анђела Нанети: Мој дека је био трешња</p> <p>5. Весна Алексић: Каљави коњ (Прича о богињи Лади – Звездана вода; Прича о богу Сварогу – Небески ковач и Прича о богу Стрибору – Сеченско светло)</p> <p>6. Бранко Ћопић: Орлови рано лете</p> <p>7. Ференц Молнар: Дечаџи Павлове улице</p> <p>Допунски избор лектире (бирати 3 дела)</p> <p>1. Добрица Ерић: Месечеви миљеници (песме о свицима) (избор)</p> <p>2. Бранислав Петровић: избор из антологија песама за децу (Морава, Влашићи, Дунав,</p>															
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Говор дрвећа, Грађење куће, Па шта, па шта и друге)</p> <p>3. Владимир Стојиљковић: Писмописац (Писмо Бранку Ћопићу)</p> <p>4. Владимир Андрић: Пустолов</p> <p>5. Тиодор Росић: Приче старог чаробњака (једна прича по избору)</p> <p>6. Вилијем Саројан: Зовем се Арам</p> <p>7. Хенрик Сјенкијевич: Кроз пустињу и прашуму</p> <p>8. Џејмс Крис: Тим Талир или Продати смех</p> <p>9. Џек Лондон: Зов дивљине/Бели очњак</p> <p>10. Реј Бредбери: Маслачково вино (избор)</p> <p>11. Ивана Брлић Мажуранић: Приче из давнина (избор)</p> <p>12. Владислава Војновић: Приче из</p>									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>главе (прича Позориште – одломци)</p> <p>13. Јасминка Петровић: Ово је најстрашнији дан у мом животу</p> <p>14. Александар Поповић: Снежана и седам патуљака, драмска бајка</p>									
<p>ГРАМАТИКА</p> <p>Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси).</p> <p>Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основном и суфиксима.</p> <p>Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и</p>	27	25	52	<p>-повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;</p> <p>- препозна делове речи у вези са њиховим грађењем;</p> <p>- разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора;</p> <p>- разликује врсте гласовних промена у једноставним</p>	<p>CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.2; CJ.1.3.3; CJ.1.3.4; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.1 0 CJ.2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.2.3.6; CJ.2.3.7; CJ.2.3.8; CJ.3.2.5; CJ.3.3.4; CJ.3.3.5; CJ.3.3.6.</p>	<p>Комуникати вна компетенциј а, компетенциј а за учење, компетенциј а за сарадњу, естетичка компетенциј а, дигитална компетенциј а, решавање проблема</p>	<p>Фронтални, индивидуал ни, рад у пару, групни рад</p>	<p>монолошка , дијалошка, текстуална, истраживач ка</p>	<p>посматрањ е, испитивањ е, контролне вежбе, писмени задаци, домаћи задаци, белешке, задовољст во ученика на часу</p>

<p>сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора.</p> <p>Подела речи на слоге; слоготворно р.</p> <p>Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника.</p> <p>Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој, показне, односноупитне, неодређене, опште, одричне).</p>					<p>примерима и примењује књижевнојезичку норму;</p> <ul style="list-style-type: none"> - одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; - препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; - разликује реченице по комуникативној функцији; 					
---	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>Грамаичке категорије заменица: род, број, падеж и лице.</p> <p>Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола бити); плусквамперфекат.</p> <p>Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице.</p>									
<p>Писање имена васионских тела.</p> <p>Растављање речи на крају реда (основна правила).</p> <p>Правописна решења у вези са гласовним променама.</p> <p>Писање именичких и придевских одричних заменица</p>				<ul style="list-style-type: none"> - доследно примењује правописну норму; - користи правопис (школско издање); - разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи; 					

<p>са предлозима.</p> <p>Писање заменице Ваш великим почетним словом.</p> <p>Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика.</p> <p>. Правилан изговор гласова ч, ћ, ц, ч, р.</p> <p>Дуги и кратки акценти</p>									
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Текстови у функцији унапређивања језичке културе.</p> <p>Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка).</p> <p>Говорне вежбе на унапред одређену тему.</p> <p>Учтиве форме обраћања.</p> <p>Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са</p>	8	30	38	<p>- употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима), описивање;</p> <p>- разликује и гради аугментативе и деминутиве;</p> <p>- саставља</p>	<p>СЈ.1.1.6; СЈ.1.2.2: СЈ.1.2.3; СЈ.1.2.4; СЈ.1.2.5; СЈ. 1.2.6; СЈ. 1.2.7; СЈ. 1.2.8; СЈ.2.2.1; СЈ. 2.2.2; СЈ.2.2.4; СЈ.2.2.5; СЈ.3.2.1; СЈ.3.2.5; СЈ 3.4.3</p>	<p>Комуникати вна компетенциј а, компетенциј а за учење, компетенциј а за сарадњу, естетичка компетенциј а, дигитална компетенциј а, решавање проблема</p>	<p>Фронтални, индивидуал ни, рад у пару, групни рад</p>	<p>монолошка , дијалозна, текстуална, истраживач ка</p>	<p>посматрањ е, испитивањ е, контролне вежбе, писмени задаци, домаћи задаци, белешке, задовољст во ученика на часу</p>

<p>хипокористицима).</p> <p>Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту.</p> <p>Богаћење речника: лексичкосемантичке вежбе (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); стилске вежбе: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлог за тражење погодног израза).</p> <p>Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу.</p> <p>Четири школска писмена задатка – по два у сваком</p>				<p>обавештење, вест и кратак извештај;</p> <p>- разуме основна значења књижевног и неуметничког текста;</p> <p>- проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту;</p> <p>- драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста;</p> <p>- говори јасно, поштујући стандарднојезичку у норму;</p> <p>- изражајно чита обрађене књижевне</p>					
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање унапређене верзије састава).				текстове.					

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

- CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VII разреда) са именима аутора тих дела
- CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)
- CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епiku и драму
- CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)
- CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог
- CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја)
- CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...
- CJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе
- CJ.1.1.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела
- CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања
- CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација
- CJ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове
- CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)
- CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност
- CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог / унутрашњи монолог, дијалог
- CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела
- CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама*
- CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива
- CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту

- CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу
- CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту
- CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе
- CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело
- CJ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже
- CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави
- CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама
- CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације*
- CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима
- CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи
- CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)
- CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)
- CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима
- CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми
- CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)
- CJ.1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основне лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору као лексички механизам
- CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)
- CJ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.)
- CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и / или контекста у којем су употребљени (једноставни случајеви)
- CJ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама
- CJ.1.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој*
- CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме
- CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи
- CJ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)

CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима

CJ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика

CJ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима и правилно их употребљава

CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и / или контекста у којем су употребљени (сложенији примери)

CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима

CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама

CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)

CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима и правилно их употребљава

CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи

CJ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), нарација (приповедање), аргументација, пропаганда

CJ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима

CJ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста

CJ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима

CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног

CJ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту

CJ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе

CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)

CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу

CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)

CJ.1.2.4. уме да преприча текст

CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)

CJ.1.2.6. влада основним жанровима писмене комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу

CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)

CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима

CJ.1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње

- CJ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање” (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у руци” (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања
- CJ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање)
- CJ.2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове
- CJ.2.1.4. разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користи
- CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)
- CJ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у таквом тексту
- CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је јединствен, кохерентан и унутар себе повезан
- CJ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика
- CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева
- CJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)
- CJ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту
- CJ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе
- CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста
- CJ.3.2.2. саставља аргументативни текст
- CJ.3.2.3. пише репортажу CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму.

Допунска настава	
Општи циљеви и задаци	Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у

	учењу и бољем разумевању наставних садржаја; помоћ ученицима који раде по ИОП-у; пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било којих других разлога нису усвојили одређено наставно градиво; омогућавање да ученик кроз вежбање савлада како теоретски, тако и практични део градива у оквиру својих могућности.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	КЊИЖЕВНОСТ	3	Наставник презентује наставни садржај; усмерава активности ученика; подстиче на размишљање развија љубав ученика према књижевности подстиче на креативност у тумачењу књижевног дела; развија китички однос, моћ запажања, упоређивања и закључивања;	Запажа, активно слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.	Успешно урађене контролне вежбе и тестови. Ученик се уверљиво писмено и усмено изражава. Ученик је оспособљен да води разговор о прочитаном делу.
2.	ГРАМАТИКА	3	Наставник	Запажа, активно	Успешно савладан

			<p>презентује наставни садржај, усмерава активности ученика, подстиче на размишљање, увиђање</p>	<p>слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.</p>	<p>програм. Ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, боље и лакше прате наставу на часовима, могу самостално да ураде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу. Поштују правописна правила приликом писања.</p>
3.	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	3	<p>Наставник презентује наставни садржај, усмерава активности ученика, подстиче на креативност у изражавању</p>	<p>Анализира, препричава, допуњава описује, приповеда, ради домаће и писмене задатке, усваја и примењује нове термине, ради правописне и лексичкосемантичке вежбе</p>	<p>Смањен је број стилских грешака при изради писменог састава. Ученици богате свој речник, лакше и стилски боље износе своје мисли и осећања</p>

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Уочавање потенцијално даровитих ученика, проширивање и продубљивање њихових знања и интересовања, непосредније активирање ученика, развијање маште, подстицање на стваралачки рад, припремање ученика за разне врсте такмичења, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	КЊИЖЕВНОСТ	3	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, конкурсима и смотрама.
2.	ГРАМАТИКА	3	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада,	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује,	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, конкурсима и смотрама.

			<p>упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике</p>	<p>примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.</p>	
3.	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	3	<p>Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике</p>	<p>Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.</p>	<p>Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, конкурсима и смотрема.</p>

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК:

Назив наставног предмета: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: 6.

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњ и садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облиц и рада	Метод е рада	
Starter	0	4	4	- разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздраве и	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка,	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на	

				отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - размене једноставније информације личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - опишу радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; - разумеју једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност;	1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална		часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовање м
Module 1 My World	9	3	12	- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - размене појединачне информације и/или	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање

				<p>неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;</p> <p>- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;</p> <p>- опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости;</p> <p>- опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл.</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства</p>	<p>1.1.13.</p> <p>1.1.14.</p> <p>1.1.15.</p> <p>1.1.16.</p> <p>1.1.17.</p> <p>1.1.18.</p> <p>1.1.20.</p> <p>1.1.21.</p> <p>1.1.22.</p> <p>1.1.23. 1.2.1.</p> <p>1.2.2. 1.2.3.</p> <p>1.2.4. 1.3.1.</p> <p>1.3.2. 2.1.1.</p> <p>2.1.2. 2.1.3.</p> <p>2.1.5. 2.1.6.</p> <p>2.1.7. 2.1.8.</p> <p>2.1.9. 2.1.10.</p> <p>2.1.12.</p> <p>2.1.13.2.1.14</p> <p>. 2.1.15.</p> <p>2.1.16.</p> <p>2.1.18.</p> <p>2.1.19.</p> <p>2.1.20.</p> <p>2.1.22.</p> <p>2.1.24.</p> <p>2.1.25.</p> <p>2.1.26. 2.2.1.</p> <p>2.2.2. 2.2.3.</p> <p>2.2.4. 2.3.1.</p> <p>2.3.2.</p>	<p>информацијама , естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>рад, рад у пару, групи</p>	<p>текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовање</p> <p>М</p>
Module 2	6	6	12	- размене појединачне информације и/или	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4.	Функционално-прагматичка,	Монолошка, дијалогска,	Писмени задаци,

Fit for life			<p>неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;</p> <p>- опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости;</p> <p>- разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагују на њих;</p> <p>- размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе;</p> <p>- разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену;</p> <p>- питају и саопште колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- питају/кажу/израчунај у колико нешто кошта;</p> <p>- разумеју</p>	<p>1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>
--------------	--	--	--	--	---	---	---

				једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства				
Module 3 Fun time	7	4	11	- разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагују на њих; - размене једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопште шта они или неко други планира, намерава, предвиђа; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем

				стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражавају мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагују на њих; - изразе жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима	2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.			
Module 4 All things high tech	6	4	10	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, предмета, места,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9.	Функционално- прагматичка, лингвистичка, интеркултурна,	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна,	Писмени задаци, тестови, диктати,

				појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење; - упуте предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе	1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.	комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална	визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем
Module	7	5	12	- разумеју и следе	1.1.1. 1.1.2.	Функционално-	Монолошка,	Писмени

5 Be green				<p>једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; - разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упуте предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе</p>	<p>1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.</p>	<p>прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>дијалoшка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовање м</p>
------------	--	--	--	--	---	--	--	---

					2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.7. 2.3.8.			
Module 6 Round we go	5	6	11	<p>- разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговоре на њих;</p> <p>- затраже и разумеју обавештења о оријентацији/положају предмета и бића у простору и правцу кретања;</p> <p>- опишу правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима;</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23.</p>	<p>Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовање</p> <p>М</p>

					2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.7. 2.3.8.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.

ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење.

ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме.

ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.).

ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.).

ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства.

ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника.

ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.

ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.

ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на средњем** нивоу.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.

ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.

ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.

ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.

ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама.

ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.

ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике.

ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме.

ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.

ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама.

ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.

ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.

ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.

ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.

ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.

ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.

ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).

ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).

ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила.

ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.

ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).

ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.

ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.

ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.

ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.

ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на напредном** нивоу.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.

ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.

ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама.

ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих разговетних текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.

ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.).

ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика.

ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе.

ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција.

ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.

ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике.

ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.

ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама.

ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикана, информатора и сл.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност.

ПСТ.3.1.17. Учествује у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање.

ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.

ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима.

ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.

ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.

ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).

ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.

ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме.

ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.

ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.

ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

- ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.
- ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.
- ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога.
- ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.
- ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.
- ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).
- ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура.
- ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању.
- ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик.
- ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.
- ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема.
- ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.
- ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

Допунска настава				
Општи циљеви и задаци	Пружање помоћ ученицима који заостају у савладавању наставног градива и потребна им је допунска настава за нормалан напредак у школовању.			
Редни број	Назив теме	Оријентациони број	Начин остваривања	Начин праћења

		часова	Активности наставника	Активности ученика	ефеката и остварености циљева / исхода
1.	Starter	1	Организација часа, постављање питања, давање упуштава и објашњења, надгледање рада, излагање градива кроз питања, захтеве, мотивисање ученика за рад	Слушање, писање, читање, одговарање на питања, понављање, размењивање информација, реаговање на захтеве, попуњавање	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем
2.	Module 1 My World	2			
3.	Module 2 Fit for life	2			
4.	Module 3 Fun time	1			
5.	Module 4 All things high tech	1			
6.	Module 5 Be green	1			
7.	Module 6 Round we go	1			

	пици				информација
8.	Природа	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	текстови из новина

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Омогућити напредним ученицима да прошире своја знања и вештине из наставних области у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	

Назив наставног предмета: Историја

Циљ предмета: Циљ наставе предмета историје јесте да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Разред: VI

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облиц и рада	Метод е рада	
<p>1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ</p> <p>Садржаји:</p> <p>Основне одлике периода средњег века и новог века (појмови средњи век, нови век, преиндустријско доба,</p>	2	1	3	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - на 	<p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и</p>	<p>Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Компетенција за целоживотно учење; Одговорно учешће у демократском</p>	фрон. инди.	монол. дијал. рад на тексту	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са</p>

<p>хронолошки и просторни оквири). Историјски извори за историју средњег века и раног новог века и њихова сазнајна вредност (писани и материјални).</p>				<p>понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; - илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација ; - разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; - илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и</p>	<p>историју, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике,</p>	<p>друштву; Комуникација</p>			<p>оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење</p>
---	--	--	--	---	--	----------------------------------	--	--	--

				<p>културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; - користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе.</p>	<p>ИС 1.2.8. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима; ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС 2.2.4. Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења</p>			<p>важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање -</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--

				<p>два историјска извора који говоре о истом историјском догађају или феномену, ИС.3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС.3.2. 2. Уме да</p>				<p>петнаестоминут не провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

					анализира и процени релевантност историјског извора, ИС3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора.				
<p>2.ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ</p> <p>Садржаји:</p> <p>Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи (германска и словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи). Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство,</p>	10	8	18	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; - пореди историјске појаве; - наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; - на основу датих 	<p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем</p>	<p>Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација ; Рад са подацима и информација ма.</p>	фрон. инди. групн и рад	монол. дијал. рад на тексту	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног</p>

<p>Арабљани). Религија у раном средњем веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам). Феудално друштво (структура, друштвене категорије, вазални односи). Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христијанизација, ширење писмености).</p>				<p>примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); - сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - на историјској карти лоцира</p>	<p>простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате</p>				<p>прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку;</p> <p>- идентификуј е разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века;</p> <p>- изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице;</p> <p>- пореди положај и начин</p>	<p>у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и</p>				<p>ученицима.</p> <p>Сумативно оцењивање:</p> <p>-Иницијални тест</p> <p>-Тестови знања</p> <p>-Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање:</p> <p>-вредновање активности на часу</p> <p>-вредновање активности у тимском раду</p> <p>-учешће на такмичењима</p> <p>-вршњачко оцењивање</p> <p>- петнаестоминутне провере</p> <p>-израда презентација, панона, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја.</p> <p>Број јављања:</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--	---

				<p>живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;</p> <p>- разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку;</p> <p>- на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских</p>	<p>последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1 . Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском</p>				<p>успешно решен "проблем" +</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +</p> <p>Ко не учествује у активностима на часу ☹</p> <p>Самосталност у одговарању</p> <p>За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	--	---

			<p>чињеница, као и историјске од легендарних личности;</p> <p>- образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;</p> <p>- идентификуј е основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;</p> <p>- илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација ;</p> <p>- разликује споменике</p>	<p>периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања;</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; - илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; - користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских</p>	<p>ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави).</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

				<p>извора и литературе; - повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); - учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.</p>					
<p>3.ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ</p> <p>Садржаји:</p>	19	17	36	<p>Ученик ће бити у стању да: - образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним</p>	<p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед</p>	<p>Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Одговорно учење у демократском друштву; Комуникација</p>	<p>фрон. инди.</p>	<p>монол. дијал. рад на тексту</p>	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и</p>

<p>Државно уређење (типови европских монархија; република). Сусрети и прожимања цивилизација и народа (хришћанство, ислам, јудаизам, Крсташки ратови, најзначајнији путописци и њихова путовања – Марко Поло, Ибн Батута и др). Српске земље и суседи (краљевина и царство, деспотовина, аутокефална црква, односи са Византијом, Угарском, Бугарском, Венецијом, османска освајања у југоисточној Европи).</p>				<p>примерима; - пореди историјске појаве; - наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; - на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); - сагледа значај и улогу</p>	<p>историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч,</p>	<p>; Рад са подацима и информацијама.</p>			<p>вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове</p>
--	--	--	--	---	--	---	--	--	---

<p>Свакодневни живот у Европи и српским земљама (двор и дворски живот, живот на селу и граду – занимања, родни односи, правоверје и јереси, куга). Опште одлике средњовековне културе (верски карактер културе, витешка култура, културне области, школе и универзитети, проналасци; писана и визуелна култура код Срба, легенде – Косовска, о краљу Артуру...).</p>				<p>истакнутих личности у датом историјском контексту; - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; - идентификује разлике између типова државног уређења у периоду</p>	<p>ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност</p>				<p>целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>средњег и раног новог века; - изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; - пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; - разликује основна обележја и идентификује</p>	<p>регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор</p>				<p>такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминутне провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☺ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

			<p>најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку;</p> <p>- на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности;</p> <p>- образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;</p> <p>- идентификуј</p>	<p>када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1 . Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--

				<p>е основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;</p> <p>- илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација ;</p> <p>- разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини;</p> <p>- илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог</p>	<p>националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС 3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим</p>				
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

				<p>века у савременом друштву; - користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарно г истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; - повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајући м историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); - учествује у организовањ у и</p>	<p>симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави).</p>				
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

				спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.					
<p>4.ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустијско доба)</p> <p>Садржаји:</p> <p>Прединдустијско доба (хронолошки оквири, научна и техничка открића, штампа, промене у начину производње, банкарство, успон градова – примери Фиренце, Венеције, Антверпена...).</p>	8	7	15	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; - пореди историјске појаве; - наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; - на основу датих примера, 	<p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС 1.1.6. Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, ИС.1.1.7. Именује</p>	<p>Одговорно учешће у демократском друштву; Дигитална компетенција; Компетенција за учење; Комуникација ; Рад са подацима и информацијама.</p>	фрон. инди. групн и рад	монол. дијал. рад на тексту	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и</p>

<p>Велика географска открића и колонизација (истакнути морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; последице). Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма и ренесансе; књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања – прогон „вештица”...). Реформација и противреформац ија (узроци,</p>				<p>изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); - сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - на историјској карти лоцира правце</p>	<p>најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС 1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости. ИС.1.2 .1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који</p>				<p>анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима.</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

<p>протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови). Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, централизација државе, положај владара). Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво). Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пећке патријаршије; мењање верског и културног идентитета – исламизација, покатоличавање, унијаћење; учешће у ратовима, отпори</p>				<p>миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; - идентификуј е разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; - изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; - пореди положај и начин живота жена</p>	<p>говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из</p>				<p>Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминутне провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен</p>
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина).</p>				<p>и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; - разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; - на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница,</p>	<p>садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског</p>				<p>"проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

				<p>као и историјске од легендарних личности;</p> <p>- образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;</p> <p>- идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;</p> <p>- илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација ;</p> <p>- разликује споменике различитих</p>	<p>простора;ИС.3.1.1 . Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости,</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

				<p>эпоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; - илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; - користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарно г истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и</p>	<p>ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС 3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС 3.2.4. Уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички,</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>литературе; - повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајући м историјским контекстом (хронолошки , политички, друштвени, културни); - учествује у организовањ у и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.</p>	<p>географски контекст извора), ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави).</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Успостављање интензивне сарадње и комуникације са ученицима који не могу да постигну основни ниво образовних стандарда на редовном часу наставног предмета историје.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева
			Активности наставника	Активности ученика	

					/ исхода
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.
2.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.
3.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.
4.	ЕВРОПА, СВЕТ И	1	Одабира литературу,	- прати упутства	- тестови знања;

	<p>СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустијско доба)</p>		<p>одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.</p>	<p>наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.</p>	<p>- вредновање активности на часу.</p>
--	---	--	---	--	---

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Успостављање интензивне сарадње и комуникације са ученицима који желе да прошире своја знања из наставног предмета историје.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.
2.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.
3.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства,	- прати упутства наставника; - користи историјске	- тестови знања; - вредновање активности на часу.

	У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ		објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	
4.	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба)	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове.	- тестови знања; - вредновање активности на часу.

Назив наставног предмета: Математика

Циљ предмета: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: Шести

Недељни број часова: 4

Годишњи број часова: 144

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>ЦЕЛИ БРОЈЕВИ</p> <p>Скуп природних бројева</p> <p>Појам негативног</p>	9	9	18	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој</p>	<p>МА.1.1.1.</p> <p>МА.1.1.3.</p> <p>МА.1.1.4.</p> <p>МА.1.1.6.</p> <p>МА.2.1.2.</p> <p>МА.2.1.4.</p> <p>МА.3.1.1.</p>	<p>Ученик развија:</p> <p>-компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у пару,</p> <p>групни рад, тимски рад, тимска</p>	<p>Монолошка метода, дијалогска метода,</p> <p>демонстративно - илустратив</p>	<p>Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску</p>

целог броја. Супротни бројеви. Бројевна права. Скуп целих бројева. Апсолутна вредност броја. Сабирање и одузимање целих бројева Једначине у вези са сабирањем и одузимањем целих бројева Неједначине у вези са сабирањем и одузимањем целих бројева Множење целих бројева			целе бројеве; одреди супротан број и апсолутну вредност целог броја; израчуна вредности једноставнијих бројевних израза; реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз	МА.3.1.3.	-комуникација -рад са подацима и информацијама -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња	настава	на метода, решавање проблема,у чење путем открића, илустратив на	ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоми нутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.
--	--	--	--	-----------	--	---------	---	---

Дељење целих бројева Својства множења целих бројева Једначине и неједначине у вези са множењем и дељењем целих бројева									
ТРОУГАО Појам троугла. Врсте троугла Збир унутрашњих углова троугла. Спољашњи углови	11	13	24	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: класификује троуглове на основу њихових својстава; конструише углове од 90° и	МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.2. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење -комуникација -рад са подацима и	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалошка метода, демонстративно - илустративна метода, решавање	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника,

<p>троугла</p> <p>Однос страница и углова троугла</p> <p>Основне неједнакости за странице троугла</p> <p>Основне конструкције шестаром и лењиром.</p> <p>Конструкције неких углова.</p> <p>Подударност троуглова</p> <p>Ставови подударности троуглова (СУС и УСУ)</p> <p>Ставови подударности троуглова (ССС и ССУ)</p>			<p>60° и користи њихове делове за конструкције других углова;</p> <p>уочи одговарајуће елементе подударних троуглова;</p> <p>утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности;</p> <p>конструише троугао на основу задатих елемената (странице и углови);</p> <p>примени својства троуглова у једноставнијим задацима;</p> <p>одреди центар описане и уписане кружнице троугла;</p>		<p>информацијама</p> <p>-дигитална компетенција</p> <p>-ешавање проблема</p> <p>-сарадња</p>		<p>проблема,у чење</p> <p>путем открића, илустративна</p>	<p>-разне форме усменог проверавања</p> <p>-домаћи задаци,</p> <p>петнаестоми нутне провере,</p> <p>-контриолне вежбе</p> <p>- писмени задаци</p> <p>-тестови знања.</p>
--	--	--	---	--	--	--	---	--

<p>Конструкције троуглова Описана и уписана кружница Висине троугла и ортоцентар Тежишне дужи и тежиште Значајне тачке троугла</p>				<p>примењује особине осне симетрије, централне симетрије и транслације у једноставнијим задацима; правилно користи геометријски прибор</p>					
<p>РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ Скуп рационалних бројева. Бројевна права. Супротни број. Апсолутна вредност рационалног броја. Поређење рационалних бројева.</p>	18	30	48	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве у облику разломка и у децималном запису; одреди супротан</p>	<p>МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.4. МА.3.1.3. МА.1.5.3. МА.2.5.2. МА.2.5.3.</p>	<p>Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење -комуникација -рад с подацима и информацијама -дигитална компетенција</p>	<p>Фронтални, индивидуал ни, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава</p>	<p>Монолошк а метода, дијалoшка метода, демонстрат ивно - илустратив на метода, решавање проблема,у чење путем открића,</p>	<p>Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања</p>

<p>Децимални запис рационалног броја</p> <p>Сабирање рационалних бројева</p> <p>Одузимање рационалних бројева</p> <p>Својства сабирања рационалних бројева</p> <p>Решавање једначина у вези са сабирањем и одузимањем у скупу Q</p> <p>Решавање неједначина у вези са сабирањем и одузимањем у скупу Q</p> <p>Множење рационалних бројева облика p/q</p>				<p>број и апсолутну вредност рационалног броја;</p> <p>израчуна вредности једноставнијих бројевних израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева;</p> <p>решити једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева;</p> <p>примени</p>	<p>МА.3.5.2. МА.3.5.3.</p>	<p>-решавање проблема</p> <p>-сарадња</p>		<p>илустратив на</p>	<p>-домаћи задаци, петнаестоми нутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.</p>
---	--	--	--	--	--------------------------------	---	--	--------------------------	--

<p>Множење рационалних бројева у децималном запису Дељење рационалних бројева. Реципрочна вредност. Изрази са рационалним бројевима Решавање једначина и неједначинау вези са множењем и дељењем у скупу Q Примена једначина и неједначина Проценти и примене</p>				<p>пропорцију и процент у реалним ситуацијама; прикаже податке у зависности између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); тумачи податке приказане табелом и графички.</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

ЧЕТВОРОУГАО Појам четвороугла Углови четвороугла Паралелограм. Својства паралелограма. Правоугли паралелограми Косоугли паралелограми Паралелограм и симетрије Конструкција паралелограма Трапез	8	14	22	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: класификује четвороуглове на основу њихових својстава; конструише паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице, углови и дијагонале четвороугла); примени својства четвороуглова у једноставнијим задацима; сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама;	МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.1. МА.2.3.6. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење -комуникација -рад с подацима и информацијама -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративно - илустративна метода, решавање проблема, учење путем открића, илустративна	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени

<p>Конструкција трапеза</p> <p>Делтоид - својства и конструкција</p> <p>Делтоид</p>				<p>примењује особине осне симетрије, централне симетрије и translације у једноставнијим задацима</p>					<p>задаци</p> <p>-тестови знања.</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------------------------

ПОВРШИНА ТРОУГЛОВА И ЧЕТВОРОУГЛОВА Појам површине Једнаке површи Површина Правоугаоника Површина паралелограма Површина троугла Површина трапеца Површина четвороугла са нормалним дијагоналама Површина произвољног четвороугла	6	10	16	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или расположиву једнакост	МА.1.3.2. МА.1.3.6 МА.1.4.1. МА.3.4.1.	Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење -комуникација -рад с подацима и информацијама -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалoшка метода, демонстративно - илустративна метода, решавање проблема,учење путем открића, илустративна	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.

ОБНАВЉАЊЕ		4	4						
ПРИПРЕМА, ИЗРАДА И ИСПРАВКА ПИСМЕНИХ ЗАДАТАКА		12	12						

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) МА.1.1.3. упореди по величини	МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност	МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним

	<p>бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно</p> <p>МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број</p> <p>МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама</p>	<p>броја;</p> <p>израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа</p> <p>МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама</p>	<p>ситуацијама</p>
ТРОУГАО	<p>МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)</p>	<p>МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему</p>	<p>МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно</p>

	<p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p>		<p>дати у формулацији задатка; уме да их конструише</p> <p>МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства Геометријских објеката</p>
РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ	<p>МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)</p> <p>МА.1.1.2. преведе децимални</p>	<p>МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима</p> <p>МА.2.1.2. одреди супротан</p>	<p>МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама</p> <p>МА.3.5.2. тумачи дијаграме и</p>

	<p>запис броја у разломак и обратно</p> <p>МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно</p> <p>МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $\frac{1}{5}$ од n, где је n дати природан број</p> <p>МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто</p>	<p>број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја;</p> <p>израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа</p> <p>МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама</p> <p>МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу</p> <p>МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их</p>	<p>табеле</p> <p>МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина</p>
--	---	---	--

		табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном	
ЧЕТВОРОУГАО	<p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p> <p>МА.1.3.6. интуитивно схвата</p>	<p>МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим Степенима</p> <p>МА.2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)</p>	<p>МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише</p> <p>МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства Геометријских објеката</p>

	појам подударних фигура (кретањем до поклапања)		
ПОВРШИНА ТРОУГЛОВА И ЧЕТВОРОУГЛОВА	<p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страницу правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p> <p>МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)</p>		МА.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима

	МА.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова		
--	--	--	--

Допунска настава

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Допунски рад из математике организује се за поједине ученике или групе ученика који повремено или стално имају одређене тешкоће у учењу и не постижу задовољавајући успех. На тим часовима ће се обрађивати наставни садржаји у којима ученици заостају у раду.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	<p>Цели Бројеви</p> <p>Апсолутна вредност броја и сабирање и одузимање целих бројева</p> <p>Множење и дељење целих бројева, једначине и неједначине у вези са множењем и дељењем целих бројева</p>	2	<p>Прати ефекте свог и рада ученика, демонстрира, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава</p>	<p>Ради на задацима, поставља и одговара на питања, следи инструкције, упоређује, именује, чита, пише, анализира</p>	<p>Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу</p>

2.	<p>Троугао</p> <p>Појам троугла. Врсте троугла, збир унутрашњих и спољашњих углова троугла.</p> <p>Подударност троуглова</p>	2	<p>Израђује и поставља задатке, слуша ученике,</p> <p>даје повратне информације, презентује</p>	<p>Активно слуша, следи</p> <p>инструкције, упоређује, црта,</p> <p>повезује, решава проблем</p>	<p>Посматрање</p> <p>праћење</p> <p>ангажовања ученика</p> <p>усмене провере</p> <p>белешке,</p> <p>наставни листићи за проверу</p>
3.	<p>Рационални бројеви</p> <p>Скуп рационалних бројева. бројевна права, супротни број.</p> <p>Поређење рационалних бројева.</p> <p>Сабирање и одузимање рационалних бројева</p> <p>Множење и дељење рационалних бројева</p>	3	<p>Проверава рад ученика,</p> <p>обавештава, објашњава,</p> <p>слуша ученике, даје повратне информације</p>	<p>Сарађује, поставља и одговара на питања, следи</p> <p>инструкције, упоређује,</p> <p>именује, чита, пише,</p> <p>анализира, коментарише свој рад и рад другова</p>	<p>Посматрање</p> <p>праћење</p> <p>ангажовања ученика</p> <p>усмене провере</p> <p>белешке,</p> <p>наставни листићи за проверу</p>
4.	<p>Четвороугао</p>	2	<p>Израђује и поставља</p>	<p>Ради на задацима,</p>	<p>Посматрање</p>

	<p>Појам четвороугла, углови четвороугла</p> <p>Својства паралелограма и симетрије</p>		<p>здатке, мотивише, слуша</p> <p>ученике, даје повратне информације</p>	<p>следи</p> <p>инструкције, упоређује, црта,</p> <p>именује, запажа, упоређује,</p> <p>повезује,</p>	<p>праћење</p> <p>ангажовања ученика</p> <p>усмене провере</p> <p>белешке,</p> <p>наставни листићи за проверу</p>
5.	<p>Површина троугла и четвороугла</p> <p>Једнаке површи</p> <p>Површина паралелограма и троугла</p> <p>Површина трапеза и четвороугла са нормалним дијагоналама</p>	3	<p>Води рачуна о индивидуализацији и приступу ученику,</p> <p>прати рад и залагање ученика на часу</p>	<p>Упоређује, решава проблем,</p> <p>организује, повезује знања са другим областима</p>	<p>Посматрање</p> <p>праћење</p> <p>ангажовања ученика</p> <p>усмене провере</p> <p>белешке,</p> <p>наставни листићи за проверу</p>

Додатна настава

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Додатна настава треба да продуби и прошири математицка знања ученика који показују изразите способности и посебна интересовања за математику. Омогућити комплекснији приступ усвајању математичких садржаја, допринети формирању и ширењу научног погледа на свет, мотивисати и подстицати ученика на самостални рад, оспособити ученика на самообразовање уз помоћ литературе.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	<p>Цели Бројеви</p> <p>Бројени изрази у скупу целих бројева</p> <p>Једначине и неједначине у вези са множењем и дељењем целих бројева</p>	2	<p>Проверава рад ученика,</p> <p>обавештава,</p> <p>објашњава,</p> <p>мотивише, слуша ученике, даје повратне информације</p>	<p>Користи изворе знања,</p> <p>поставља и одговара на питања</p> <p>процењује,</p> <p>објашњава, следи инструкције, примењује знања,</p>	
2.	<p>Троугао</p> <p>Подударност троуглова</p>	2	<p>Мотивише, слуша ученике, даје повратне</p>	<p>Примењује, ради на задацима, користи изворе знања, следи</p>	

	Значајне тачке троугла		информације, организује, презентује	инструкције	
3.	Рационални бројеви Изрази са рационалним бројевима Примена једначина и неједначина	3	Подстиче ученике, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава	Користи изворе знања, поставља и одговара на питања процењује,, објашњава, следи инструкције, примењује знања	
4.	Четвороугао Углови четвороугла, Подударност четвороуглова Конструкција паралелограма и трапеза	2	Поставља задатке, мотивише, слуша ученике, даје повратне информације, планира,	Користи изворе знања, следи инструкције, примењује знања, упоређује, црта, именује, репродукује, запажа, решава	

			омогућава примену наученог, прати ефекте свог и рада ученика	проблем, организује, ослања се на претходно искуство, упоређује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство	
5.	Површина троугла и четвороугла Површина троугла и паралелограма Површина трапеза Површина четвороугла са нормалним дијагоналама	3	Води рачуна о индивидуализацији и приступу ученику, подстиче код ученика развој мишљења и разумевања		

Назив наставног предмета: Биологија

Циљ предмета: Циљ наставе биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговорано да се понаша према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Разред: Шести

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

									оцењивањ а)
<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p> <p>Грађа живих бића – спољашња и унутрашња. - Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. - Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски</p>	15	21	36	<p>Упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма;</p> <p>- повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма;</p> <p>- одреди положај органа човека и њихову улогу;</p> <p>Цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе</p>	<p>БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.2.2.1. БИ.2.2.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.1.2.7. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1.</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>комуникација</p> <p>дигитална компетенција;</p> <p>одговоран однос према околина;</p> <p>одговоран однос према здрављу;</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>предузимљивости</p> <p>орјентација ка предузетништву;</p> <p>рад са</p>	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације</p>	<p>Иницијални тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти,</p>

<p>организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. - Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. - Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. -</p>			<p>ћелије једноћелијских и вишећелијских организама;</p> <p>- користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата;</p> <p>- хумано поступа према организмима које истражује;</p> <p>- користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и</p> <p>Приказу резултата.</p> <p>- табеларно и графички представи</p>	<p>БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5</p>	<p>подацима и информацијама;</p> <p>решавање проблема;</p> <p>сарадња;</p> <p>естетичка компетенција;</p> <p>сарадња;</p> <p>естетичка компетенција;</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Информатика и рачунарство</p> <p>Географија</p>			<p>ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	---

<p>Откриће ћелије и микроскопа. - Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти). - Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. - Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези.</p>				<p>прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;</p> <p>- разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени</p>					
<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</p> <p>Популација, станиште,</p>	8	8	16	<p>Направи разлику између животне средине, станишта, популације екосистема и</p>	<p>БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.2.4.3. БИ.3.4.1. БИ.1.4.3.</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>комуникација</p> <p>дигитална компетенција;</p>	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна</p>	<p>Иницијални и тест, учествовање у разговору, прикупљање</p>

<p>екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. - Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. - Угрожавање живих бића и њихова заштита.</p>			<p>еколошке нише;</p> <p>- размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима;</p> <p>- илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином;</p> <p>- истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода;</p> <p>- користи ИКТ и другу опрему у истраживању,</p>	<p>БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3. БИ.3.4.4</p> <p>БИ.1.4.4. БИ.2.4.5. БИ.3.4.5. БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8. БИ.2.4.8. БИ.2.4.9. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7</p> <p>БИ.3.4.8.</p> <p>БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4.</p>	<p>одговоран однос према околини;</p> <p>одговоран однос према здрављу;</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>предузимљивости оријентација ка предузетништву;</p> <p>рад са подацима и информацијама;</p> <p>решавање проблема;</p> <p>сарадња;</p> <p>естетичка компетенција;</p>		<p>метода, метода презентације</p>	<p>информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
---	--	--	---	---	---	--	------------------------------------	--

				<p>обради података и приказу резултата.</p> <p>- табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;</p> <p>- разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени</p>	<p>БИ.3.6.4.</p> <p>БИ.3.6.5.</p> <p>.</p>	<p>сарадња;</p> <p>Математика, Физичко и здравствено васпитање, Информатика и рачунарство</p> <p>Географија, Техника и технологија, Ликовна култура</p>			
<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p> <p>Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. - Пренос наследног</p>	3	3	6	<p>- користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених</p>	<p>БИ.1.3.1.</p> <p>БИ.1.3.2.</p> <p>БИ.2.3.1.</p> <p>БИ.2.3.2.</p> <p>БИ.3.3.1.</p> <p>БИ.1.3.3.</p> <p>БИ.1.3.4.</p> <p>БИ.1.3.5.</p> <p>БИ.1.3.6.</p> <p>БИ.2.3.3.</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>комуникација</p> <p>дигитална компетенција;</p> <p>одговоран однос према околини;</p>	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентаци</p>	<p>Иницијални и тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различити</p>

<p>материјала. - Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). - Индивидуална варијабилност. - Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. - Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека</p>			<p>препарата; - хумано поступа према организмима које истражује; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији; - повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању,</p>	<p>БИ.2.3.4. БИ.3.3.3. БИ.3.3.4. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.1 БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5</p>	<p>одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивости оријентација ка предузетништву; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; естетичка компетенција; сарадња; Математика, Физичко и</p>	<p>је</p>	<p>х извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
--	--	--	--	--	--	-----------	--

				обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.		здравствено васпитање, Информатика и рачунарство Географија, Техника и технологија, Ликовна култура, Српски језик и књижевност, Матерњи језик, Информатика и рачунарство			
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава	3	3	6	истражи утицај средине на–испољавање особина, поштујући принципе научног метода; повеже еволутивне промене са–наследном	БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4. БИ.3.1.5. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5.	Компетенција за учење; комуникација дигитална компетенција; одговоран однос према околини;	фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације	Иницијални и тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакоднев

<p>вишећеличност и). „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота“.</p>			<p>варијабилношћу и природном селекцијом; групише организме према особинама– које указују на заједничко порекло живота на Земљи; одреди положај непознате врсте на– „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; користи ИКТ и другу опрему у– истраживању, обради података и приказу резултата.</p>	<p>БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3.</p>	<p>одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивости орјентација ка предузетништву; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; естетичка компетенција; сарадња; Математика, Физичко и</p>			<p>на посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
--	--	--	---	--	---	--	--	---

				табеларно и графички представи– прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; разматра, у групи, шта и како је– учио/учила и где та знања може да примени		здравствено васпитање, Географија, Техника и технологија, Ликовна култура, Српски језик и књижевност, Матерњи језик, Инфроматика и рачунарство			
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Путеви преношења	4	4	8	одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -	БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5. БИ.2.5.1. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.2.5.4.	Компетенција за учење; комуникација дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу;	фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације	Иницијални и тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрањ

<p>заразних болести. Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. Последице болести зависности – алкохолизам.</p>			<p>збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу</p>	<p>БИ.3.5.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивости оријентација ка предузетништву; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; естетичка компетенција; сарадња; Математика, Физичко и здравствено васпитање, Информатика и рачунарство</p>			<p>а, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

				резултата - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени		Географија, Ликовна култура, Српски језик и књижевност, Матерњи језик, Информатика и рачунарство			
--	--	--	--	---	--	---	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије

БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организма у чијим се оделцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија

БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма

БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)

БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, органи са истом функцијом системе органа

БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност

БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања јединке неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање

БИ.3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функција јединке током животног циклуса

БИ 1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином

БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна да објасни шта он значи

БИ.2.2.8. зна да је неопходна координиција функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију

БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини системи имају улогу у одржавању хомеостазе

БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информишу организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система)

БИ.3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа које враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање - улога ендокриног система)

БИ.3.2.8. зна и разуме које су последице стресног стања за организам

БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)

БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату

БИ.3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података

БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

БИ.3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата

БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада

БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата

БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника

БИ.2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату

БИ.3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак

БИ.3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере

БИ.1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште-биотоп, животна заједница-биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима

БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације

БИ.2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи

БИ.2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова

БИ.3.4.1. уме да објасни како различити делови екосистема утичу један на други, као и међусобне односе популација у биоценози

- БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланаца исхране и правце кружење најважнијих супстанци (вода, угљеник, азот)
- БИ.2.4.3. уме на разноврсним примерима да одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране, и најважнија својства биоценоза и популација
- БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (вода, угљеник и азот)
- БИ.3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија (и обратно) и интерпретира односе исхране у екосистему (аутотрофни, хетеротрофни, сапротрофни животни комплекси, ланци исхране и трофичке пирамиде)
- БИ.3.4.3. разуме значај кружења појединих супстанци у природи (вода, угљеник и азот)
- БИ.3.4.4. разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација
- БИ.1.4.4. препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају
- БИ.2.4.5. препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на Земљи;
- БИ.3.4.5. предвиђа на основу задатих услова средине тип екосистема који у тим условима настаје
- БИ.1.4.5. препознаје основне последице развоја човечанства на природу (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене) и најважније врсте загађивања воде ваздуха, земљишта
- БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад
- БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажа, компост) и заштити биодиверзитета (Националних паркова, природних резервата)
- БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења
- БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије
- БИ.2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)
- БИ.3.4.6. познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене)
- БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета
- БИ.3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете
- табели/графикону и извести о резултату
- БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника
-
- БИ.1.3.1. разуме да јединке једне врсте дају потомке исте врсте
- БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесу размножавања
- БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања;
- БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота
- БИ.3.3.1. разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба

- БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал
- БИ.1.3.4. зна за појам и основну улогу хромозома
- БИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивања
- БИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују
- БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима
- БИ.2.3.4. зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина
- БИ.3.3.3. зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији;
- БИ.3.3.4. зна да је број хромозома у ћелији карактеристика врсте
- БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на земљи и етапе земљине историје
- БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа
- БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма
- БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине
- БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, међајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције
- БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста табели/графикону и извести о резултату
- БИ.2.6.2. зна шта је грешка инструмента и прецизност мерења и уме по упутству да калибрише инструмент
- БИ.3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата
- БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника
- БИ.2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату
- БИ.3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак
- БИ.3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере
- БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих
- БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме
- БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група
- БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе
- БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе
- БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама
- БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи

БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа

БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама

БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма

БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине

БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције

БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржа

Допунска настава	
Општи циљеви и задаци	Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	5	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање	Дефинише, идентификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се.	усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика; прикупљање анкетних евалуационих листића;
2.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	2			
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	1			
4.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	1			
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	1			

Додатна настава

Општи циљеви и задаци	Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене научеог у свакодневном животу.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	5	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање	Дефинише, индентификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се.	усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика; прикупљање анкетних евалуационих листића;
2.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	2			
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	1			
4.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	1			
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	1			

Назив наставног предмета: Географија

Циљ предмета: географије у шестом разреду јесте да ученик појмовно и структурно овлада демографским, насеобинским, политичко–географским, економско–географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуре и патриотизма.

Разред: ШЕСТИ

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/провера	Укупно				Облици рада	Методе рада	

1. Географска карта	7	6+1	14	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>–одређује математичко-географски положај на Земљи;</p> <p>–анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте;</p> <p>–оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе;</p>	<p>ГЕ.1.1.1. разме појам оријентације и наводи начине оријентисања</p> <p>ГЕ.1.1.2. описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта)</p> <p>ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ.2.1.1. одређује стране света у простору и на</p>	<p>– комуникација</p> <p>– учење</p> <p>– сарадња</p> <p>– дигитална</p> <p>– рад са подацима и информацијама</p> <p>– предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>– одговоран однос према околини</p> <p>– естетичка</p>	Фронтални, индивидуални, рад у пару , групни	Дијалoшка, монолошка, илустративна , демонстративна, активне методе (методе критичког мишљења)	Бележење присуства ученика на часовима, домаћи задаци, усмено испитивање, тестирање (писмено испитивање) контролни задаци, ученички радови и продукти ученичких активности , разговор са ученицима посматрање и стално праћење активности ученика
---------------------------	---	-----	----	--	---	--	--	--	---

					<p>географској карти</p> <p>ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљен и моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке: на</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>немој карти, картографск им изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријски м знацима, симболички м знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографск им) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					анализе географске карте				
2. Друштвена географија	1	1	2	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: објашњава - развој друштвене географије кроз историју; – успоставља везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса;	ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о подели и развоју друштвене географије кроз историју; ГЕ.3.3.1. објашњава везе између природних и друштвених објеката , појава и процеса	1.Компетенција за целоживотно учење			
3. Становништво	6	5	11	–објашњава и доводи у везу размештај светског		1. Компетенција за целоживотно учење 2. Дигитална			

			<p>становништва са природним карактеристикама простора;</p> <p>–анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије и света;</p> <p>–анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних</p>	<p>компетенција</p> <p>3.Вештина сарадње</p>			
--	--	--	---	--	--	--	--

				група;					
4. Насеља	3	3	6	<p>–сагледава односе насеља са простором кроз анализу различитих природно-географских услова на Земљи и фактора положаја насеља;</p> <p>–објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији и свету;</p> <p>– доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва,</p>	<p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и</p>	<p>1. Вештина сарадње</p> <p>2. Предузетничка компетенција</p> <p>3. Еколошка компетенција</p>			

				миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима;	размештај становништва и насеља				
5. Привреда	7	7+1	15	–уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; – доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; – вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној	ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности	1. Вештина за живот у демократском друштву 2. Компетенција за целоживотно учење 3. Вештина комуникације			

				средини, Србији и свету;					
6. Држава	5	5	10	<p>–објасни политичко-географску структуру државе;</p> <p>–представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света;</p>	<p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам државе и препознаје</p> <p>ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст)</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава елементе и законитости интеграционих и регионалних процеса</p>	<p>1. Вештина заживот у демократском друштву</p> <p>2. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>3. Вештина комуникације</p>			
7.	8	6	14	–помоћу	ГЕ.1.4.1.	1.Дигитална			

<p>Географија Европе</p>				<p>географске карте одређује хомогене просторне целине; –објашњава елементе и законитости интеграционих и регионалних процеса; –истражује међузависност глобалних и локалних појава и процеса и даје примере.</p>	<p>препознаје основне природне и друштвене одлике Европе ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике Европе и наводи њене географске регије ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије ГЕ.3.4.2.</p>	<p>компетенција 2.Решавањепробл ема</p>			
------------------------------	--	--	--	---	--	---	--	--	--

					објашњава међузависност глобалних и локалних појава и процеса и даје примере.				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Назив наставног предмета: Техника и технологија

Циљ предмета: Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа преузимаљиво и иницијативно.

Разред: Шести

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у	Број часова	Исходи	Образовни	Опште и међупредметне	Начин и поступци остваривања програма	Начин провере
---------------------------	-------------	--------	-----------	-----------------------	---------------------------------------	---------------

оквиру теме	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно		стандарди	компетенције	Облици рада	Методерада	остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	4	2	6	<ul style="list-style-type: none"> – повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; – анализира карактеристике савремене културе становања; – класификује кућне инсталације на основу њихове намене; 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	Фронтални индивидуални	Вербална демонстративна	
САОБРАЋАЈ	3	5	8	<ul style="list-style-type: none"> – класификује врсте саобраћајних објеката према намени; – повезује неопходност изградње 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и 			

				<p>прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; – демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације 		<p>информацијама</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сарадња – Решавање проблема – Дигитална компетенција – Одговорно учење у демократском друштву 			
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	7	11	18	<ul style="list-style-type: none"> – скицира просторни изглед грађевинског објекта; – чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама 	индивидуални	демонстративна	

				<p>фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; – самостално креира дигиталну презентацију и представља је. 		<ul style="list-style-type: none"> – Решавање проблема – Естетичка компетенција – Сарадња – Дигитална компетенција 			
<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p>	8	12	20	<ul style="list-style-type: none"> – класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад са подацима и 	индивидуални	Рад са текстом демонстративна	

				<p>примене;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; – повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; – реализује активност која указује на важност рециклаже; – образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; – правилно и безбедно користи 		<p>информацијама</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сарадња – Решавање проблема 			
--	--	--	--	---	--	---	--	--	--

				<p>уређаје за загревање и климатизацију простора;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; – повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; – описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; – изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду. 					
КОНСТРУКТО	0	20	20	– самостално/тимски врши		– Компетенција за	групни	Практич	

<p>РСКО</p> <p>МОДЕЛОВАЊ</p> <p>Е</p>				<p>избор макете/модела грађевинског објекта и образлажи избор;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ; – креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста; – припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине 		<p>целоживотн о учење</p> <ul style="list-style-type: none"> – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 		<p>ан рад</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--

				<p>и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује;</p> <ul style="list-style-type: none">– израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду;– учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела .					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Додатна настава

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци					
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	

<p>– проширив ање знања из интерфејс технологије и роботике</p> <p>– оспособљавање за израду модела/робота и управљање моделом коришћењем рачунара</p> <p>развијање способности практичног стварања, креативности и оригиналности</p>	<p>5. Конструкторско моделовање</p>	<p>6</p>	<p>Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације</p>	<p>У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта.</p> <p>Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације .</p>	<p>Функционалност модела</p>
---	--	----------	--	--	------------------------------

Назив наставног предмета: Информатика и рачунарство

Циљ предмета: Циљ учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Разред: Шести

Недељни број часова: 36

Годишњи број часова: 1

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ИКТ	2	8	10	<p>... именује основне компоненте рачунара, наведе примере корисничких програма за одређену намену</p> <p>...користи програм за управљање документима на рачунару</p> <p>... разуме поступак дељења докумената преко Google диска</p> <p>...креира текстуални документ, примењује акције едитовања и форматирања и умеће табеле у документ</p> <p>...креира, уређује и</p>		<p>– компетенција за учење</p> <p>– естетичка компетенција</p> <p>– комуникација</p> <p>– одговоран однос према здрављу</p> <p>– предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	Индивидуални	Рад са текстом демонстративна	

				<p>структурира текстуалне документе који садрже табеле</p> <p>...креира и обрађује дигиталну слику</p> <p>...примењује алатке за снимање и обраду аудио-записа</p> <p>...правилно користи ИКТ уређаје</p> <p>...примењује алатке за снимање и обраду видео-записа</p> <p>...креира, уређује и структурира дигиталне садржаје (мултимедијалне презентације) који садрже табеле, видео и аудио записе</p>		<p>– рад са подацима и информацијама</p> <p>– сарадња</p> <p>– дигитална компетенција</p>			
Дигитална писменост	1	3	4	<p>...препознаје и објасни функцију основних интернет сервиса</p> <p>...ефикасно користи интернет сервисе</p> <p>...одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у</p>		<p>– компетенција за учење</p> <p>– естетичка компетенција</p> <p>– комуникација</p> <p>– рад са</p>	Индивидуални Рад у пару	Рад са текстом демонстративна	

				<p>мрежном окружењу</p> <p>... приступа интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права</p> <p>...објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом ССлиценцом</p> <p>... чува и организује податке локално и у облаку</p> <p>...примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи</p> <p>...поставља резултат свог рада на интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника</p>	<p>подацима и информацијама</p> <p>– сарадња</p> <p>– дигитална компетенција</p>			
Рачунарство	3	12	15	<p>... разуме разлику између текстуалних и визуелних програмских језика</p>	<p>– компетенција за учење</p> <p>– одговорно учење у</p>	Индивидуални Рад у пару	демонстративна	

			<p>... објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, читавања, исписа)</p> <p>... користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима</p> <p>...сврсисходно примењује програмске структуре (уграђене функције)</p> <p>... креира програм линијске структуре у текстуалном програмском језику</p> <p>... објасни и примени одговарајућу програмску структуру</p> <p>... разуме и предвиђа резултате наредби гранања</p> <p>... примени одговарајућу програмску структуру</p> <p>...користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и</p>	<p>демократском друштву</p> <p>– комуникација</p> <p>– предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>– рад са подацима и информацијама</p> <p>– решавање проблема</p> <p>– сарадња</p> <p>– дигитална компетенција</p>	<p>вежбе</p>
--	--	--	---	---	--------------

			<p>једнодимензионе низовске вредности</p> <p>... у визуелном окружењу креира једноставан рачунарски програм који укључује наредбе понављања</p> <p>...креира једноставан рачунарски програм који укључује наредбе повнављања</p> <p>...разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме)</p> <p>... вреднује своје знање о креирању програма који укључују наредбе повнављања, гранања и дефинисане функције у текстуалном програмском језику</p> <p>... креира програм који укључује математички алгоритам у текстуалном програмском језику</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>Пројектна настава</p>		<p>7</p>	<p>7</p>	<p>...сарађује с осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом</p> <p>... бира и примењује технике и алатке у складу са фазама реализације пројекта</p> <p>... сарађује с осталим члановима групе у прикупљању и обради материјала и формулацији закључака у вези са темом</p> <p>... сарађује с осталим члановима групе у представљању резултата и закључака</p> <p>...наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка</p> <p>...вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен</p>		<p>– одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>– комуникација</p> <p>– предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>– рад са подацима и информацијама</p> <p>– сарадња</p> <p>– дигитална компетенција</p>	<p>Рад у групи</p>	<p>вежба</p>	
--------------------------	--	----------	----------	--	--	---	--------------------	--------------	--

Назив наставног предмета: Физика

Циљ предмета: Општи циљ наставе физике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу.

Разред: Шести

Недељни број часова: 2

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>Увод у физику</p> <p>Физика као природна наука и методе којима се она служи (посматрање, мерење, огледи...).</p> <p>Огледи који илуструју различите физичке појаве.</p>	2	2	4	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стекне појам о начину како физика истражује природу – зна да разликује појмове физичких тела од супстанција од којих се састоје тела 	Основни и 1.4.2.	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивос 	Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима	Дијалoшка, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова	<p>Индивидуална ангажованост и ангажованост у пару и групи;</p> <p>израда презентација;</p> <p>истраживачки рад;</p> <p>контролни и писмени задаци;</p> <p>усмени одговори;</p>

						т и оријентација ка предузетништв у			петнаестоминут не провере; израда домаћих задатака; активност на часу; однос према раду; учешће на такмичењима; учешће на манифестацијама; учешће у секцијама; завршно тестирање.
<p>Кретање</p> <p>Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања.</p> <p>Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања).</p> <p>Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута од времена код равномерног праволинијског кретања.</p> <p>Променљиво праволинијско</p>	6	8	14	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зна врсте кретања и описује их помоћу појмова и физичких величина – зна математичку зависност брзине и уме да је израчуна – користи јединицу за брзину у SI систему: m/s – уме да измери и израчуна сталну брзину – разликује временски тренутак од временског интервала – користи јединице SI система набројаних физичких величина (m, s, ...) 	<p>Основн и</p> <p>1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.4.4.</p> <p>Средњи</p> <p>2.2.1. 2.2.2. 2.4.1. 2.6.1. 2.6.2. 2.6.3. 2.7.1.</p> <p>На предни</p> <p>3.2.1. 3.4.1. 3.7.1. 3.7.2.</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>–</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Фронталн и, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалoшка, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	

<p>кретање. Средња брзина.</p> <p>Систематизација и обнављање градива.</p> <p><u>Демонстрациони огледи.</u></p> <p>Кретање куглице по Галилејевом жљебу.</p> <p>Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са течномшћу.</p>									
<p>Сила</p> <p>Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање),</p>	7	7	14	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>– на основу појма узајамног деловања тела (одбијања, привлачења, деформација, промене кретања) схвати силу као меру узајамног деловања тела, која се мери динамометром</p>	<p>Основни</p> <p>1.1.1.</p> <p>1.1.2.</p> <p>Средњи</p> <p>2.1.1.</p> <p>2.1.2.</p> <p>2.4.1.</p> <p>2.4.3.</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Комуникација</p>	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалогска, монологска, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	

<p>трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух.</p> <p>Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела, правац и смер деловања.</p> <p>Процена интензитета силе демонстрационим динамометром.</p> <p>Сила Земљине теже (тежина тела).</p> <p>Систематизација и обнављање градива.</p> <p><u>Демонстрациони огледи.</u></p>				<p>– уме да измери силу динамометром</p> <p>– користи јединицу силе у SI систему: N</p> <p>– зна да је сила векторска величина</p>	<p>2.6.1.</p> <p>2.6.2.</p> <p>2.6.3.</p> <p>2.7.1.</p> <p>На предни</p> <p>3.7.1.</p> <p>3.7.2.</p>	<p>– Сарадња</p> <p>–</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Истежање и сабијање еластичне опруге. Трење при клизању и котрљању. Слободно падање. Привлачење и одбијање наелектрисаних тела. Привлачење и одбијање магнета.</p>									
<p>Мерење</p> <p>Мерење</p> <p>Основне и изведене физичке величине и њихове јединице. Међународни систем мера.</p> <p>Мерење дужине, запремине и времена. Појам средње вредности мерене величине и грешке при мерењу. Мерни инструменти.</p> <p><u>Демонстрациони</u></p>	7	6	13	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зна које су основне физичке величине и њихове мерне јединице – да повеже физичке величине са одговарајућим мерним јединицама – овлада мерењем следећих физичких величина: дужине, времена и запремине – уме да рукује мерилима и инструментима за мерење 	<p>Основн и</p> <p>1.4.1. 1.4.2. 1.4.3. 1.4.5, 1.4.6. 1.7.1. 1.7.2.</p> <p>Ср едњи</p> <p>2.4.1. 2.4.2. 2.4.3. 2.4.4. 2.7.3.</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња <p>–</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништв</p>	<p>Фронталн и, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалошка, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	

<p><u>огледи.</u></p> <p>Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (балон, мензура) и времена (часовник, хронометар, секундметар). Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, електрични инструменти).</p> <p><u>Лабораторијске вежбе</u></p> <p>Мерење димензија малих тела лењиром са милиметарском поделом.</p> <p>Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре.</p> <p>Одређивање средње брзине променљивог</p>				<p>одговарајућих физичких величина лењиром, мерном траком, нонијусом, хронометром, мензуром</p>	<p>На предни 3.4.1. 3.4.3. 3.7.1. 3.7.2.</p>	у			
---	--	--	--	---	--	---	--	--	--

<p>кретања тела и сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са мехуром.</p> <p>Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге.</p> <p>Калибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром.</p> <p>Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози.</p>									
<p>Маса и густина</p> <p>Маса и густина</p> <p>Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике).</p> <p>Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном</p>	6	9	15	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>– добије представу о маси као карактеристици физичког тела при узајамном деловању тела, да зна да се маса тела мери вагом и да је</p>	<p>Основн и</p> <p>1.1.1. 1.1.2.</p> <p>Средњи</p> <p>2.1.1. 2.1.2.</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Решавање</p>	<p>Фронталн и, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалoшка, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и</p>	

<p>деловању тела.</p> <p>Маса и тежина као различити појмови.</p> <p>Мерење масе тела вагом.</p> <p>Густина тела.</p> <p>Одређивање густине чврстих тела.</p> <p>Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.</p> <p>Систематизација и обнављање градива.</p> <p><u>Демонстрациони огледи.</u></p> <p>Илустровање инертности тела.</p> <p>Судар двеју кугли (а) исте величине, од истог материјала, (б) различите величине, од истог материјала, (в) исте величине, од различитог</p>				<p>адитивна величина – уме помоћу дефиниционих формула да израчуна бројне вредности густине – уме да одреди густину чврстих тела и течности мерењем масе и запремине – зна јединице масе и густине у SI систему: kg, kg/m^3</p>	<p>2.4.1. 2.4.3. 2.6.1. 2.6.2. 2.6.3. 2.7.1.</p> <p>На предни 3.7.1. 3.7.2.</p>	<p>проблема</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>–</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>		<p>радова</p>	
---	--	--	--	--	---	--	--	---------------	--

<p>материјала. Мерење масе вагом.</p> <p>Течности различитих густина у истом суду - "течни сендвич".</p> <p><u>Лабораторијске вежбе</u></p> <p>Одређивање густине чврстих тела правилног и неправилног облика.</p> <p>Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.</p>									
<p>Притисак</p> <p>Притисак</p> <p>Притисак чврстих тела.</p> <p>Притисак у мирној течности.</p> <p>Хидростатички притисак. Спојени судови.</p>	5	7	12	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама <ul style="list-style-type: none"> – Дигитална компетенција – Решавање 	<p>Ос новни 1.1.3. 1.4.1. 1.4.2. 1.4.3.</p> <p>Ср едњи 2.1.1. 2.1.5.</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема 	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалогска, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и</p>	

<p>Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри.</p> <p>Преношење спољњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена.</p> <p>Систематизација и синтеза градива.</p> <p><u>Демонстрациони огледи.</u></p> <p>Зависност притиска од величине додирне површине и од тежине тела. Стаклена цев са покретним дном за демонстрацију хидростатичког притиска.</p>				<p>проблема</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>2.1.6. 2.4.1. 2.4.3. 2.6.1.</p> <p>На предни 3.1.3. 3.1.4.</p>	<p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>–</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>		<p>радова</p>	
---	--	--	--	---	---	--	--	---------------	--

<p>Преношење притиска кроз течност (стаклена цев с мембраном, Херонова боца, спојени судови). Хидраулична преса.</p> <p>Огледи који илуструју разлику притисака ваздуха (како се ваздух може "видети", како свећа може да гори под водом ...)</p> <p><u>Лабораторијска вежба</u></p> <p>Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде.</p>																	
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ФИ.1.1.1.

Ученик/ученица уме да препозна гравитациону силу и силу трења која делује на тела која мирују или се крећу равномерно.

ФИ.1.1.2.

Ученик/ученица уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе.

ФИ.1.1.3.

Ученик/ученица разуме принцип спојених судова.

ФИ.1.2.1.

Ученик/ученица уме да препозна врсту кретања према облику кретања.

ФИ.1.2.2.

Ученик/ученица уме да препозна равномерно кретање.

ФИ.1.2.3.

Ученик/ученица уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге величине.

ФИ.1.4.1.

Ученик/ученица уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока.

ФИ.1.4.2.

Ученик/ученица уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена.

ФИ.1.4.3.

Ученик/ученица зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време.

ФИ.1.4.4.

Ученик/ученица уме да препозна јединице за брзину.

ФИ.1.4.5.

Ученик/ученица зна основна правила мерења, нпр. хоризонтални положај, затегнута трака.

ФИ.1.4.6.

Ученик/ученица зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време.

ФИ.2.1.1.

Ученик/ученица уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције.

ФИ.2.1.2.

Ученик/ученица зна основне особине гравитационе и еластичне силе и силе потиска.

ФИ.2.1.5.

Ученик/ученица разуме и примењује концепт густине.

ФИ.2.1.6.

Ученик/ученица зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба флуида.

ФИ.2.2.1.

Ученик/ученица уме да препозна убрзано кретање.

ФИ.2.2.2.

Ученик/ученица зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују.

ФИ.2.4.1.

Ученик/ученица уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке.

ФИ.2.4.2.

Ученик/ученица уме да препозна дозвољене јединице изван SI система, нпр. литар или тону.

ФИ.2.4.3.

Ученик/ученица уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метер.

ФИ.2.4.4.

Ученик/ученица зна када мерење понављамо више пута.

ФИ.2.6.1.

Ученик/ученица разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност.

ФИ.2.6.2.

Ученик/ученица уме да препозна векторске физичке величине, нпр брзину и силу.

ФИ.2.6.3.

Ученик/ученица уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина.

ФИ.2.7.1.

Ученик/ученица уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења.

ФИ.2.7.2.

Ученик/ученица уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата.

ФИ.3.1.3.

Ученик/ученица зна шта је притисак чврстих тела и од чега зависи.

ФИ.3.1.4.

Ученик/ученица разуме и примењује концепт притиска у флуидима.

ФИ.3.2.1.

Ученик/ученица уме да примени односе између физичких величина које описују равномерно променљиво кретање.

ФИ.3.4.1.

Ученик/ученица уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система.

ФИ.3.7.1.

Ученик/ученица уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења.

ФИ.3.7.2.

Ученик/ученица уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом.

Допунска настава

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци		Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; помоћ ученицима који раде по ИОП-у; пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било којих других разлога нису усвојили одређено наставно градиво; омогућавање да ученик кроз вежбање савлада како теоретски, тако и практични део градива у оквиру својих могућности.			
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Увод у физику	0	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, прилагођава захтеве индивидуалним могућностима	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава.	Успешно савладан програм. Ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, боље и лакше прате наставу на часовима, могу самостално да ураде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу.
2.	Кретање	1			
3.	Сила	1			
4.	Мерење	1			
5.	Маса и густина	1			
6.	Притисак	1			

			ученика.		
--	--	--	----------	--	--

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци		Уочавање потенцијално даровитих ученика, проширивање и продубљивање њихових знања и интересовања, непосредније активирање ученика, развијање маште, подстицање на стваралачки рад, припремање ученика за разне врсте такмичења, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима.			
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Увод у физику	0	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике.	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе.	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима.
2.	Кретање	1			
3.	Сила	1			
4.	Мерење	1			
5.	Маса и густина	1			
6.	Притисак	1			

Назив наставног предмета: Ликовна култура

Циљ предмета: Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Разред: 6

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
1. Спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина	1	2	3	-Спонтано компонује боју, линију, светлину - ритмички	ЛК.1.1.1 . ЛК.1.1.2 . ЛК.1.1.3	- Компетенција за учење; - одговорно учешће у	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару -	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалошка)	- Усменом провером усвојених знања - надзором

<p>Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима</p> <p>Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима</p> <p>Естетска анализа</p>				<p>компонује ликовне елементе</p>	<p>ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3 . ЛК.1.3.4 . ЛК.2.1.1 . ЛК.2.1.2 . ЛК.2.2.2 . ЛК.3.1.1 . ЛК.3.1.2 . ЛК.3.2.2 . ЛК.3.2.3 . ЛК.3.2.4 . ЛК.3.3.2 . ЛК.3.3.3 . ЛК.3.3.4 .</p>	<p>демографско м друштву; - естетичка компетенција - комуникација; -одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција</p> <p>биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство</p>	<p>Индивидуализовани</p>	<p>-Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна Партиципативна</p>	<p>у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима</p>
2.				- Препознаје и	ЛК.1.1.1	-	-Фронтални	-Методе	- Усменом

Визуелно споразумевање Визуелно споразумевање Визуелно споразумевање вежбање	1	2	3	разликује елементе визуелног споразумевања - ствара знакове визуелног споразумевања	. ЛК.1.1.2 . ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3 . ЛК.1.3.4 . ЛК.2.1.1 . ЛК.2.1.2 . ЛК.2.2.2 . ЛК.3.1.1 . ЛК.3.1.2 . ЛК.3.2.2 . ЛК.3.2.3 . ЛК.3.2.4 . ЛК.3.3.2 . ЛК.3.3.3 . ЛК.3.3.4 .	Компетенциј а за учење; - одговорно учешће у демографско м друштву; - естетичка компетенциј а - комуникациј а; -одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информација ма; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенциј а биологија, географија, историја, математика, српски/матер њи језик, музичка култура,	-Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	усменог излагања (монологска и дијалогска) -Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна Партиципативна	провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализовани х ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновање м реализовани х ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављени м критеријумима
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---

						информатика и рачунарство			
3. Текстура Текстуралне и тактилне вредности површине и облика Материјали (традиционални и савремени) и врсте материјала) Својства и врсте текстуре Текстура - вежбање	4	2	6	- Класификује, упоређује и анализира текстуралне вредности - разликује различите врсте текстура - користи различите врсте текстура за колажирање - примењује знање о текстури у изради задате теме	ЛК.1.1.1 . ЛК.1.1.2 . ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3 . ЛК.1.3.4 . ЛК.2.1.1 . ЛК.2.1.2 . ЛК.2.2.2 . ЛК.3.1.1 . ЛК.3.1.2 . ЛК.3.2.2 . ЛК.3.2.3 . ЛК.3.2.4 . ЛК.3.3.2 . ЛК.3.3.3 . ЛК.3.3.4 .	- Компетенција за учење; - одговорно учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција биологија, географија, историја, математика,	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалогска) -Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна Партиципација	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријум

						српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство		вна	има
<p>4. Светлина Тонске разлике Светло-тамно Степен светлине и затамњеност Градација светлости у односу на одређеност извора</p>	5	5	10	<p>-Препознаје разлику између тонова једне боје -класификује и упоређује светло и тамно -анализира степен светлине и затамњености -описује градацију светлости у односу на извор - експериментише са количином</p>	<p>ЛК.1.1.1 . ЛК.1.1.2 . ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3 . ЛК.1.3.4 . ЛК.2.1.1 . ЛК.2.1.2 . ЛК.2.2.2 . ЛК.3.1.1 . ЛК.3.1.2 . ЛК.3.2.2 . ЛК.3.2.3 . ЛК.3.2.4 . ЛК.3.3.2 .</p>	<p>- Компетенција за учење; - одговорно учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција</p>	<p>-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани</p>	<p>-Методе усменог излагања (монолошка и дијалогска) -Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживач</p>	<p>- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима)</p>

					ЛК.3.3.3 . ЛК.3.3.4 .	биологија, географија, историја, математика, српски/матер њи језик, музичка култура, информатика и рачунарство		ка - Кооператив на Партиципати вна	у складу са постављени м критеријум има
5. Боја Хроматски (основне и изведене) и ахроматски скуп Топле и хладне боје Комплементарне боје Контраст тоналитета Слојевито сликање	6	6	12	-Упоредњује различите тонове једне боје - експериментише са бојом -ствара слојевите композиције - примењује знање о боји у изради задате теме -класификује боје према одређеној шеми -стиче базичну језичку и уметничку писменост	ЛК.1.1.1 . ЛК.1.1.2 . ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3 . ЛК.1.3.4 . ЛК.2.1.1 . ЛК.2.1.2 . ЛК.2.2.2 . ЛК.3.1.1 . ЛК.3.1.2 . ЛК.3.2.2 . ЛК.3.2.3 .	- Компетенција за учење; - одговорно учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; -одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информација ма; - решавање проблема; - сарадња, -	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	-Методе усменог излагања (монологска и дијалогска) -Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких

Боја вежбање	-				ЛК.3.2.4 . ЛК.3.3.2 . ЛК.3.3.3 . ЛК.3.3.4 .	дигитална компетенциј а биологија, географија, историја, математика, српски/матер њи језик, музичка култура, информатика и рачунарство		настави - Пројектна - Истраживач ка - Кооператив на Партиципати вна	радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављени м критеријум има
6. Свет уобразиље у ликовним делима Свет уобразиље у делима ликовне уметности (снови, бајке, митови) Свет уобразиље у делима ликовне уметности вежбање	1	1	2	-Израђује радове на основу сећања, маште -анализира свој и радове других ученика - експериментиш е са различитим техникам и материјалима у изради задате теме	ЛК.1.1.1 . ЛК.1.1.2 . ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3 . ЛК.1.3.4 . ЛК.2.1.1 . ЛК.2.1.2 . ЛК.2.2.2 . ЛК.3.1.1 . ЛК.3.1.2 .	- Компетенциј а за учење; - одговорно учешће у демографско м друштву; - естетичка компетенциј а - комуникациј а; -одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информација	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализо вани	-Метод усменог излагања (монолошка и дијалошка) -Текстуална - Демонстрати вна -Метода писаних радова -Метода лабораторијс ких радова - Илустративн а -	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализовани х ученичких радова (кроз разговор са ученицима)

					ЛК.3.2.2 . ЛК.3.2.3 . ЛК.3.2.4 . ЛК.3.3.2 . ЛК.3.3.3 . ЛК.3.3.4 .	ма; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенциј а биологија, географија, историја, математика, српски/матер њи језик, музичка култура, информатика и рачунарство		Амбијенталн о учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживач ка - Кооператив на Партиципати вна	вредновање м реализовани х ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављени м критеријум има
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

Назив наставног предмета:Музичка култура

Циљ предмета: Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетку перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Разред: Шести

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова:36

Теме и годишњи садржаји у оквиру	Број часова	Исходи	Образовни	Опште и међупредметн	Начин и поступци остваривања програма	Начин провере
----------------------------------	-------------	--------	-----------	----------------------	---------------------------------------	---------------

теме	Обра да	Утврђивање/ лабораториј ске вежбе	Укупн о		стандард и	е компетенције	Облици рада	Метод е рада	оствареност и исхода (формативн о, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструмент и оцењивања)
ЧОВЕК И МУЗИКА Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал. Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувериминезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и	5	2	7	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: -повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; -наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе;	М.К.1.1. 2. М.К.2.1. 1. М.К 2.1.2. М.К.2.1. 3. М.К 3.1.1. М.К 3.1.2. М.К 3.1.3. М.К 3.1.4.	- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација, -рад са подацима и информацијама -решавање проблема. - сарадња, -дигитална компетенција	Фронтални, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова

<p>популарну музику. Ренесанса Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Пале-стрина, О. ди Ласо. Инструментална музика ренесансе</p>			<p>-уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси; -описује улогу музике у средњовековној Србији; -уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; -издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; -објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; -користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>					
<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти.</p>	4	1	5	<p>У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: -одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; -опише разлику у начину добивања звука код иснтрумената са диркама; -препозна</p>	<p>М.К.1.1. 2. М.К.2.1. 1. М.К.3.1. 1.</p>	<p>- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација, -рад са подацима и информација ма, -решавање проблема. - сарадња,</p>	<p>Фронтални, рад у групи и Индивидуал ни</p>	<p>Монолошк а, дијалошка , слушање аудио примера, перцепциј а музичких примера</p>	<p>Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованос ти на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске</p>

			инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; -разликује вокално- инструменталн е и инструменталн е облике средњег века и ренесансе; -идентификује репрезентатив не музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; -уочи сличности и разлике између православне и - (римо)католич ке духовне музике; -идентификује елементе средњовековне		-дигитална компетенција			дискусије, продукти групних и тимских радова
--	--	--	--	--	----------------------------	--	--	--

				музике као инспирацију у музици савременог доба; -користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.					
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокалноинструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела	8	2	10	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: -разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе; -коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; -идентификује репрезентативне музичке примере	М.К.1.2. 1. М.К.1.2. 2. М.К.1.2. 3. М.К.1.2. 4. М.К.2.2. 1. М.К.2.2. 2. М.К.3.2. 1. М.К.3.2. 2. М.К.3.2. 3.	- Компетенција за учење, -одговорно учење у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација, -рад са подацима и информацијама, -решавање проблема. - сарадња, -дигитална компетенција	Фронтални, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалошка, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских

<p>традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором</p>			<p>најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; -уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; -идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба; -понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; -критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; -користи</p>					<p>радова</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---------------

				могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.					
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијомИзвођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инстру-ментима. Свирање из нотног	9	2	11	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: -изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/или електронске инструменте, самостално и у групи; -примењује правилну технику певања; -примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције;	М.К.1.3.1. М.К.1.3.2. М.К.3.3.1. М.К.1.1.1.	- Компетенција за учење, -естетичка компетенција, - комуникација, -решавање проблема. - сарадња, -дигитална компетенција	Фронтални, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалошка, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова

<p>текста дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима</p> <p>Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом</p>				<p>-развије координацију и моторику кроз свирање и покрет;</p> <p>-примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;</p> <p>-учествује у школским приредбама и манифестацијама;</p> <p>-понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;</p> <p>-користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>					
<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Креирање пратње за</p>	2	1	3	У оквиру области/теме ученик ће бити	М.К.1.4.1. М.К.1.4.	- Компетенција за учење,	Фронтални, рад у групи и	Монолошка, дијалoшка	Усмено испитивање, вођење

<p>песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе</p>			<p>у стању да: -користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; -изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); -учествује у школским</p>	<p>2. М.К.1.4. 3. М.К.1.4. 4. М.К.3.4. 1. М.К.3.4. 2. М.К.3.4. 3.</p>	<p>-естетичка компетенција, - комуникација, - предузимљивост и оријентација ка предузетништву, -рад са подацима и информацијама, -решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција</p>	<p>Индивидуални</p>	<p>, слушање аудио примера, перцепција музичких примера</p>	<p>посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова</p>
--	--	--	--	---	--	---------------------	---	--

				приредбама и манифестацијама; -користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
ЧОВЕК И МУЗИКА	У области Знање и разумевање ученик уме да: М.К.1.1.2. опише основне карактеристике <ul style="list-style-type: none"> • музичких инструмената и састава • историјско-стилских периода • музичких жанрова • народног стваралаштва. 	У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност: М.К.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером) М.К. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног	У области Знање и разумевање ученик: М.К. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела М.К. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора

		музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми) М.К. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота	М.К. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд М.К. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	У области Знање и разумевање ученик уме да: М.К.1.1.2. опише основне карактеристике <ul style="list-style-type: none"> • музичких инструмената и састава • историјско-стилских периода • музичких жанрова • народног стваралаштва. 	М.К.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)	М.К. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера да именује: М.К. 1.2.1. музичке изражајне елементе М.К. 1.2.2. извођачки састав М. К. 1.2.3. музичке жанрове М.К. 1.2.4. српски музички фолклор.	У области Слушање музике ученик уме да: М.К. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) М.К. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра.	У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: М.К. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера М.К: 3.2.2 жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера М.К. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора.
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Музичко извођење Основни ниво У области Музичко извођење ученик уме да:		У области Музичко извођење ученик уме да: М.К.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и

	<p>М.К. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције</p> <p>М.К. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту.</p> <p>У области Знање и разумевање ученик уме да:</p> <p>МК.1.1.1 препозна основне елементе музичке писмености</p>		<p>свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	<p>У области Музичко стваралаштво ученик уме да:</p> <p>М.К.1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења</p> <p>М.К.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела</p> <p>М.К. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима</p> <p>М.К. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.</p>		<p>У области Музичко стваралаштво ученик уме да:</p> <p>М.К. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте</p> <p>М.К. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова</p> <p>М.К. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>

Назив наставног предмета: Физичко и здравствено васпитање

Циљ предмета: Унапређење физичких способности, моторичких вештина и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: Шести

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој	6	5	11	-Примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним		-Дигитална Компетенција -Одговоран однос према здрављу -естетичка Компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, тестови

координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности				ситуацијама - упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак					
АТЛЕТИКА Техника истрајног трчања Истрајно трчање - припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 г)	10	6	16	- Комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу - доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	ФВ.1.1.4. ФВ.1.1.6. ФВ.1.1.10 ФВ.2.1.7. ФВ.2.1.8. ФВ.3.1.3.	-Дигитална Компетенција -Одговоран однос према здрављу -естетичка Компетенција	Индивид уални	Вербална комуника ција, демонстра ција, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине
ГИМНАСТИКА Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису	6	4	10	- Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи	ФВ.1.1.19 ФВ.1.1.20 ФВ.1.1.23 ФВ.2.1.17 ФВ.2.1.19	-Одговоран однос према здрављу -сардња - естетичка	Индивид уални	Вербална комуника ција, демонстра ција,	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор

Ниска греда Гимнастички полигон				ротације тела - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици	ФВ.3.1.7. ФВ.3.1.17 ФВ.3.1.18	Компетенција		корекција	белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, провера кроз игру,састав
РИТМИКА И ПЛЕС Покрети уз ритам и уз музичку пратњу Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло "Моравац" Народно коло из краја у којем се школа налази Основни кораци друштвених Плесова	6	4	10	- Изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу - игра народно коло - изведе кретања у различитом ритму - изведе основне коракe плеса из народне традиције других култура	ФВ.1.1.19 ФВ.1.1.20 ФВ.1.1.23 ФВ.2.1.17 ФВ.2.1.19 ФВ.3.1.7. ФВ.3.1.17 ФВ.3.1.18	-Дигитална компетенција -Одговоран однос према здрављу -сардња -естетичка компетенција	Индивид уални	Вербална комуника ција, демонстра ција, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, провера кроз игру,састав, састав са лоптом и вијачом
КОШАРКА	8	4	12	- Користи елементе	ФВ.1.1.1.	Дигитална	Групни	Вербална	Посматрање

Ставови у нападу и одбрани Шутирања на кош, Вођење лопте, Дриблинг и пивотирање, Хватања и додавања лопте, Игра, Основна правила кошарке				технике у игри – примењује основна правила кошарке у игри учествује на унутародељенским такмичењима	ФВ.3.1.1.	компетенција -комуникација -Одговоран однос према здрављу -сардња -естетичка компетенција		комуникација, демонстрација, корекција	селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, провера кроз игру
ПОЛОГОН Батерија тестова		5	5	– Развија своје моторичке способности применом вежби из атлетике и гимнастике		-Дигитална компетенција -Одговоран однос према здрављу	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, провера кроз игру, састав, састав са лоптом и вијачом,

									полигони спортских игара, гимнастички полигони
ТЕСТОВИ снага, покрети, брзина, аеробна издржљивост, координација		8	8	-Примена простих вежби у самосталном вежбању -користи научене вежбе у спорту и рекреацији -примењује досегнути ниво вежби		-Дигитална Компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, батерија тестова

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ

Физичке способности			
Атлетика	ФВ.1.1.4. Зна терминологију, зачај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ ФВ.1.1.6. Зна терминологију, основе тренинга ФВ.1.1.10 Зна правила такмичења, сигуросна правила, влада терминологијом, основима тренинга	ФВ.2.1.7 Зна правила такмичења ФВ.2.1.8 Учествоје у једној атлетској дисциплини	ФВ.3.1.3 Учествоје на такмичењу атлетском петобоју
Гимнастика	ФВ.1.1.19 Зна називе вежби, основе организације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.1.1.20 Успешно се креће у ритму и темпо музичке пратње у простору ФВ.1.1.23 Зна вежбе и основе тренинга, пружа прву помоћ	ФВ.2.1.17 Зна називе вежби, основе организације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.2.1.19 Влада основном терминологијом, препознаје и разликује друштвене и народне плесове	ФВ.3.1.7 Правилно изводи згрчку и разношку са изразитијим фазама лета ФВ.3.1.17 Зна терминологију плесова и систем такмичења ФВ.3.1.18 Правилно изводи самостални састав са и без реквизита
Ритмичка гимнастика	ФВ.1.1.19 Зна називе вежби, основе организације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.1.1.20 Успешно се креће у ритму и темпо музичке пратње у простору ФВ.1.1.23 Зна вежбе и основе тренинга, пружа прву помоћ	ФВ.2.1.17 Зна називе вежби, основе организације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.2.1.19 Влада основном терминологијом, препознаје и разликује друштвене и народне плесове	ФВ.3.1.7 Правилно изводи згрчку и разношку са изразитијим фазама лета ФВ.3.1.17 Зна терминологију плесова и систем такмичења ФВ.3.1.18 Правилно изводи самостални састав са и без реквизита
Кошарка	ФВ.1.1.1 Игра одбојку примењујући		ФВ.3.1.1 Игра одбојку примењујући већи број

	елементе,неопходна правила и сарађује са са члановима екипе		одговарајућих елемената технике,испуњавајући тактичке задатке.такмичи се,учествује у организације утакмице и суди на утакмицама
Полигон			
Тестови			

Назив наставног предмета: Обавезне физичке активности

Циљ предмета: Унапређење физичких способности,моторичких вештина и знања из области физичке и здравствене културе,ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: Шести

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова:36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовн и стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно , сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА снага,покретљивост брзина,аеробна издржљивост,координација	4	3	7	-Примена простих и опште припремних вежби у самосталном вежбању -користи научене вежбе у спорту и рекреацији -примењује досегнути ниво у свакодневном живота			Индивидуални	Вербална комуникација демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање белешке задовољство ученика, комплекс вежби обликовања
КОРЕКТИВНЕ ВЕЖБЕ равна стопала,кичмени стуб(сколиоза,кифоза)	3	3	6	-Изводи елементе малог фудбала -користи елементе малог фудбала у игри -примењује правила кроз игру			Индивидуални	Вербална комуникација демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање белешке задовољство ученика, комплекс вежби
Рукомет Примање,додавање лопте,шутирање на гол,правила игре,игра у одбрани и нападу	10	13	23	-Изводи елементе рукомета -користи елементе рукомета у игри -примењује правила кроз игру			Групни	Вербална комуникација демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање белешке задовољство

									ученика, провера кроз игру
--	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------------------------

Изборни програми

РУСКИ ЈЕЗИК:

Назив наставног предмета: РУСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: ШЕСТИ

□

□

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторijske вежбе	Укупно				Облиц и рада	Метод е рада	
Школа, школски живот, школски систем, образовање и васпитање; лични идентитет	6	12	18	<p>На крају теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -разуме упутства и налоге и реагује на њих, -искаже припадност уз помоћ заменица, -именује предмете у школи, -напише распоред часова на руском, -влада техником гласног читања и читања у себи, -разуме упутства за израду, вежбања у уџбенику и радној свесци. 	DST.1.1.2. DST.1.1.4. DST.1.1.5. DST.1.1.6. DST.1.1.1 0. DST.1.1.1 1. DST.1.1.1 2. DST.1.1.1 3. DST.1.1.1 4. DST.1.1.1	Компетенција за целоживотно учење, комуникација сарадња, одговоран однос према здрављу	Фронтал. Дијал, у паровима, активно индивидуални, групни	Формативно, сумативно	

					5. ДСТ.1.1.1 6. ДСТ.1.1.1 7. ДСТ.1.1.1 8. ДСТ.1.1.2 1. ДСТ.1.1.2 3. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1. ДСТ. 1.3.5. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.8.			
Прославе - рођендан	4	5	9	На крају теме ученик ће бити у стању да: - разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/ неслагања и реагује на њих, - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима,	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.1.1 2. ДСТ.1.1.1 5. ДСТ.1.1.2	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња	фронтал, дијал, индивид, писани у пару радови	-//-

				- именује боје и укусе.	0. ДСТ.1.1.2 1. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.8. ДСТ.2.1.1 4. ДСТ.2.1.1 7. ДСТ.2.1.2 0.			
Мода и облачење	4	2	6	На крају теме ученик ће бити у стању да: - разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих, - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима, - именује боје и укусе, - зна супротна значења појединих придева	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ. 1.1.12. ДСТ. 1.1.14. ДСТ.1.1.1 5. ДСТ.1.1.1 6. ДСТ.1.1.1	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, естетичка компетенција	фронтал, дијал, групни, демонст, у пару текстуал.	-//-

					8. ДСТ.1.1.2 1.			
Уметност	8	4	12	<p>На крају теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме и користи исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих, - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање језичким средствима, - разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радној свесци. 	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.1.1 4. ДСТ.1.1.1 5. ДСТ.1.1.1 6. ДСТ.1.1.2 1. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3.	Компетенција за целоживотно учење, комуникација , сарадња, естетичка компетенција	фронтал, дијал, групни, демонст, у пару текстуал	-//-
Обичаји и традиција, фолклор; прослава празника; исхрана и гастрономске навике; празници	6	7	13	<p>На крају теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи учтиве реплике за столом, - именује воће и поврће јела и пића, - каже шта воли да једе, и које му је омиљено воће и поврће, -ступи у дијалог и у неколико реплика пита и одговара о храни, - наброји руска национална јела 	ДСТ.1.1.2 3. ДСТ.1.1.2 4. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.2	Комуникација, сарадња, решавање проблема, одговоран однос према здрављу	фронтал, дијал, групни, демонст, у пару текстуал	-//-

					8. ДСТ.2.1.3 0. ДСТ.2.3.1. ДСТ.2.3.1.			
Путовања	5	2	7	<p><i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - именује знаменитости града, - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору, - разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радној свесци, - да на матерњем језику исприча о Москви, Санкт Петербургу и свом граду. 	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.1.1 4. ДСТ.1.1.1 5. ДСТ.1.1.2 1. ДСТ.1.1.2 4. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.3. ДСТ.1.3.4. ДСТ.1.3.5. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.1 9. ДСТ.2.1.3	Компетенција за целоживотно учење, комуникаци- ја, сарадња, естетичка компетенција	фронтал, дијал, групни, демонст, у пару текстуал	-//-

					0. ДСТ.2.3.8. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.3.			
Живи свет – љубимци	2	2	4	На крају теме ученик ће бити у стању да: - именује домаће и дивље животиње - именује годишња доба, -користи садашње време глагола 2.конјугације, - разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радној свесци.	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.1 0. ДСТ.1.1.1 1. ДСТ.1.1.1 2. ДСТ.1.1.1 4. ДСТ.1.1.1 5. ДСТ.1.1.1 6. ДСТ.1.1.2 1. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2.	Компетенција за целоживотно учење, комуникаци- ја, сарадња, одговоран однос према околини	фронтал, дијал, групни, демонст, у пару	-//-
Пројектна настава		3	3	На крају теме ученик ће бити у стању да: -каже где ће провести летњи распуст, -ступи у дијалог и у неколико реплика пита и одговори о летњем распусту, - прави презентацију	ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.1 6. ДСТ.2.1.1 9. ДСТ.3.1.1 4.	Компетенција за целоживотно учење, комуникаци- ја, сарадња	фронтал, дијал, групни, демонст, у пару	-//-

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:**1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА****РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА**

ДСТ.1.1.1. Разуме најједноставније речи, имена, бројеве (нпр. цене, датуме, изразе за количину и меру) и успева да их запише, уколико му се саопштавају или диктирају полако и разговетно и уколико су јасно контекстуализовани.

ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.

ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.

ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.

ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.

ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).

ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставнија упутства, уколико укључују и визуелне елементе.

ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).

ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.

ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).

ДСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.

ДСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.

ДСТ.1.1.15. Поставља најједноставнија питања личне природе (о блиским темама, потребама, интересовањима, предметима у нечијем поседу) и одговара на слична питања саговорника.

ДСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ДСТ.1.1.18. Пише најкраће и најсажетије белешке о информацијама од непосредног личног интереса (нпр. списак за куповину).

ДСТ.1.1.19. Писаним путем доставља информације о себи или тражи информације о другима.

ДСТ.1.1.20. Пише кратке и једноставне поздраве и поруке (као СМС, путем електронске поште или социјалне мреже).

ДСТ.1.1.21. Повезује неколико кратких исказа у везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ДСТ.1.1.22. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ДСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ДСТ.1.1.24. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ДСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ДСТ.1.2.3. Познаје и/или користи ограничени број правилних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ДСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ДСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ДСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ДСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ДСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Развијање сазнајних способности ученика, стицање позитивниг односа према другом, различитом језику и култури, уважавање различитости, примена усвојених знања				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ШКОЛА	1	Објашњава, даје упутства	Учествује, разуме, решава	Говорне и писане вежбе
2.	ГЛ. ДВИЖЕНИЯ	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
3.	СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫЕ	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
4.	ЧИСЛИТЕЛЬНЫЕ	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
5.	КОТОРЫЙ ЧАС?	1	Објашњава, даје упутства	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
6.	ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ И ЦВЕТА	2	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
7.	ПРАЗДНИКИ	1	Објашњава, даје упутства, подстиче	Учествује, разуме, решава	Говорне и писане вежбе
8.	ФРУКТЫ И ОВОЩИ	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	Говорне и писане вежбе
9.	ЖИВОТНЫЕ	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	Говорне и писане вежбе

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Развијање интелектуалних способности ученика, као и њихових моралних и естетских ставова, отвореност ка комуникацији, стицање сазнања о функционисању страног и матерњег језика				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Времена года	1	Објашњава, даје упутства	Учествује, разуме, решава	рад на паноима
2.	Спорт	1	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа	текстови о познатим руским спортистима
3.	Мода	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	прикупљање информација
4.	Праздници	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	рад на паноима
5.	Стихи руских писателј	1	Објашњава, даје упутства	Вежба, запажа	рецитовање
6.	Театр и кино	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	осврт на актуелне тв серије
7.	Приготовление	2	Објашњава, даје упутства, подстиче	Учествује, разуме, решава	прикупљање

	пици				информација
8.	Природа	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	текстови из новина

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Омогућити напредним ученицима да прошире своја знања и вештине из наставних области у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Starter	1	Организација часа, постављање питања, давање упустава и објашњења, надгледање рада, излагање градива кроз питања, захтеве, мотивисање ученика за рад	Слушање, писање, читање, одговарање на питања, понављање, размењивање информација, реаговање на захтеве, попуњавање	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем, такмичења
2.	Module 1 My World	2			
3.	Module 2 Fit for life	1			
4.	Module 3 Fun time	2			
5.	Module 4 All things high tech	1			
6.	Module 5 Be green	1			
7.	Module 6 Round we go	1			

Назив наставног предмета: Верска настава – православни катихизис

Циљ предмета: Упознавање ученика са садржајима вере и укључивање у литургијски живот Цркве. Оспособљавање за прихватање и разумевање других религија и вероисповести. Давање теолошког погледа на целокупну животну стварност.

Разред: шести

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
I – УВОД Упознавање са садржајем програма и	1	/	1	По завршетку теме ученик ће: моћи да сагледа садржаје којима			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалочка	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације)

начином рада				ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. ☐ бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса.					наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:
II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ Историјске околности пред долазак Христов ☐	4	1	5	моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе ☐ моћи да препозна да су Јевреји очекивали			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална	

<p>Старозаветна пророштва о доласку Месије</p> <p>☐ Свети Јован Претеча</p>			<p>Месију на основу старозаветних пророштава</p> <p>☐ моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа</p> <p>☐ моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом</p>					<p>☐ усмено испитивање;</p> <p>испитивање;</p> <p>посматрање понашања ученика</p>
<p>III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ</p> <p>☐ Нови Завет је испуњење Старог Завета</p> <p>☐ Новозаветни списи (настанак, подела, функција,</p>	4	1	5		Естетичка компетенција	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална	

аутори...) Јеванђелисти				њиховог настанка; ☐ моћи да пронађе одређени библијски одељак; ☐ моћи да каже да се Библија користи на богослужењима; ☐ моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; ☐ бити подстакнут на читање Светог Писма.					
IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС Пресвета Богородица – Благовести ☐ Богородичини	13	4	17	моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; ☐ моћи да препозна службу анђела		Естетичка компетенција; Компетенција за целоживотно учење	Фронтални, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалoшка, илустративна, текстуална	

<p>празници</p> <p>☐ Рођење Христово</p> <p>☐ Христос је Богочовек</p> <p>☐ Крштење Христово</p> <p>☐ Христова чуда</p> <p>☐ Новозаветне заповести и Беседа на гори</p> <p>☐ Христос – Онај који је наш „пут, истина и живот“</p> <p>Лазарева Субота и Цвети</p> <p>☐ Тајна Вечера – прва Литургија</p> <p>☐ Страдање Христово</p> <p>☐ Васкрсење Христово</p>			<p>као гласника и служитеља Божијих;</p> <p>☐ моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе;</p> <p>☐ моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога</p> <p>☐ моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима;</p> <p>☐ моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог;</p> <p>моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога</p>					
---	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>и човека ☐ моћи да преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; ☐ моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; ☐ моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; ☐ бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; ☐ моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>Јерусалим; ☐ моћи да увиди контрадикторно ст између очекивања јеврејског народа спрам Христове личности; ☐ моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; ☐ моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; ☐ моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења ☐ моћи да кроз тумачење тропара</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих				
<p>V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА</p> <p>☐ Вазнесење и Педесетница</p> <p>☐ Заједница у Јерусалиму, према извештају из Дела апосолских</p> <p>☐ Мисионарско дело светог апостола Павла</p> <p>☐ Гоњења Цркве</p> <p>☐ Свети цар Константин и крштење царства</p>	5	3	8	<p>моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице;</p> <p>☐ моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова;</p> <p>☐ моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота;</p> <p>☐ моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од</p>		Естетичка компетенција ; Компетенција за целоживотно учење;	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална

				<p>примера мучеништва; ☐ моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; ☐ моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења; ☐ моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса у 6. разреду</p>					

Назив наставног предмета: грађанско васпитање

Циљ предмета: Циљ учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Разред: шести

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>ЉУДСКА ПРАВА</p> <p>Права и одговорности</p> <p>Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: <i>слобода да и припадајуће одговорности.</i> Посебна група права: <i>заштита од и припадајуће одговорности.</i> Право на очување личног, породичног, националног,</p>	5	4	9	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - својим речима и на примеру образложи везу права и одговорности; - наведе примере за групу права <i>слобода да и заштита од;</i> - аргументује значај инклузивног образовања, права и 	Предмет нема утврђене образовне стандарде.	<p>Комуникација, решавање проблема, компетенција на целоживотно учење, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву</p>	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	<p>Радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекти, истраживање, покретање акција</p>	<p>Израда постера, аудио-видео записа, презентација, прикази резултата истраживања, ангажовање у раду групе, представе, изложбе и сл.</p>

<p>културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности. Инклузивно образовање - квалитетно образовање за све.</p>			<p>потребе за образовањем свих ученика; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - препозна ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; - разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права;</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none">- препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава;- учествује у доношењу правила рада групе и поштује их;- аргументује потребу посебне заштите права детета;- наводи примере и показатеље остварености и кршења дечјих права;- наводи чиниоце који утичу на остварење људских права;- препозна ситуације кршења својих права и права других;- поштује правила одељењске					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>заједнице и правила на нивоу школе;</p> <ul style="list-style-type: none">- проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита;- у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира;- препозна одговорност одраслих у заштити права деце;- објасни улогу појединца и група у заштити дечјих права;					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				- реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;					
<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Демократско друштво и партиципација грађана</p> <p>Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу</p>	5	4	9	- на правилан начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт, подела власти; - својим речима на примеру образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>којих процедура. Власт. Нивои и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе.</p>			<p>власти; - препозна стварну партиципацију ученика у одељењу и школи; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - исказе свој став о значају правила у функционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања; - препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - објасни улогу појединца и</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>група у заштити дечјих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу;</p>					
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно</p>	5	4	9	<p>- наведе примере позитивног коришћења интернета и мобилног телефона; - образложи могући утицај друштвених</p>	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Интернет насиље и веза са Конвенцијом о правима детета. Карактеристике и последице интернет насиља. Седам златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама интернет насиља. Одговорности ученика и школе.</p>			<p>мрежа на мишљење и деловање појединца; - разликује безбедно од небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - примењује 7 златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука; - препознаје ситуације интернет насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ; - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим</p>					
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>основама; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминаци је, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; - аргуентује предности</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				конструктивно г начина решавања сукоба;					
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ				- препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе; - идентификује проблеме у својој школи; - прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; - осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; - активно учествује у	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				
Планирање и извођење истраживања ставова и/или понашања ученика у школи о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона. Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем. Избор теме, узорка и инструмента истраживања. Спровођење истраживања. Обрада података. Тумачење резултата. Припрема и презентација добијених резултата.	4	5	9						

<p>Евалуација истраживања.</p>			<p>тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајућ и начин); - учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила; - учествује у извођењу акције; - процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и</p>					
--------------------------------	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>грешке; - учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања; - учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака; - презентује спроведено истраживање и добијене резултате; - процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				на аргументима, комуницира на неугрожавајућ и начин; - проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора; - презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи.					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Разред: VI

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења *A magyar nyelvoktatásának és tanulásának célja*, hogy a tanuló ápolja vagy idegen nyelvként tanulja a magyar nyelvet, helyesen használja a különféle kommunikációs szituációkban, beszédben és írásban. Ismerje meg, értékelje és becsülje a magyar nemzeti értékeket és hagyományokat, elfogadja a különböző kultúrákat és fejlessze az interkulturális kommunikációt; fejlessze a kulcskompetenciákat.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђивање	свега
1.	Irodalmi ismeretek	12	4	16
2.	Nyelvi ismeretek	10	10	20
3.	Szókészlet	6	6	12
4.	Nyelvkultúra (Nyelvi kommunikáció)	5	5	10
5.	Helyesírás	7	7	14
укупно		40	32	72

Кључни појмови: artikuláció, prozódia, interakció, kérdés-válasz, bemutatkozás, helyesírás, állandósult szókapcsolatok, ünnepek, szituációs szövegek, ismeretterjesztő szövegek, szépirodalmi szövegek, film.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-----------------------	----------	----------------------------	---------------------------------------

<p>- Felismeri az irodalmi mű jellemző vonásait.</p> <p>- Megismeri egyes magyar irodalmi szövegek szerb, illetve délszláv műfordításait és néhány délszláv alkotó művének magyar fordítását.</p> <p>- Megismeri néhány magyar író életrajzát.</p> <p>- Felismeri és megkülönbözteti a prózai és verses formákat.</p> <p>- Megérti az irodalmi mű témáját, felismeri szereplőit, összefoglalja, reprodukálja a cselekményt.</p> <p>- Megkülönbözteti a népköltészetet a műköltészettől, a szépirodalmi szöveget a nem szépirodalmi szövegektől.</p> <p>- Felismeri az epikai, drámai és lírai szövegek beszélőjét.</p> <p>- Meg tudja állapítani a cselekmény helyét és idejét.</p> <p>- Felismeri a költői jelzõt, megszemélyesítést, hasonlatot.</p> <p>- Képes a következő szépirodalmi szövegelemek meghatározására és példákkal való illusztrálására: téma, a cselekmény helye és ideje, főszereplő, mellékszereplő stb.</p>	<p style="text-align: center;">IRODALOMI ISMERETEK</p>	<p style="text-align: center;">LÍRA</p> <p><i>Feldolgozásra szánt szövegek</i> <i>Kötelező szövegek</i> Fehér Ferenc: <i>A rigó Csík</i> Mónika: <i>Halebéd</i> Tolnai Ottó: <i>Semmi semmi</i> Kányádi Sándor: <i>Űl a tél a hegy tetején</i> Varró Dániel: <i>Nyúl tavaszi éneke</i> Kosztolányi Dezső: <i>Mostan színes tintákról álmodom</i></p> <p><i>Kiegészítő, választható szövegek</i> Fehér Ferenc: <i>Szeptemberi útravaló</i> Kiss Ottó: <i>A játékbán az az igazságos/Foci, foci, foci</i> Romhányi József: <i>Focimeccs</i> Csoóri Sándor: <i>Farsangi kutyabál</i> Szabó Lőrinc: <i>Nyitnikék</i> Kormos István: <i>Vackor fürdik a Balatonban</i> Petőfi Sándor: <i>Itt van az ősz, itt van újra</i> Weöres Sándor: <i>Kutyatár</i> Romhányi József: <i>A teve fohásza</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Lila fecske</i> Varró Dániel: <i>SMS-versek</i></p> <p>Irodalmi alapfogalmak A szöveg formája: vers, próza. Műnemek: líra, epika, dráma. A költő és a lírai én. Lírai műfajok. A lírai formanyelv jellemzői: képiség, ritmus, szerkezet. Rím. Stílusesszközök: hasonlat, megsze-mélyesítés, költői jelző.</p> <p style="text-align: center;">EPIKA</p> <p><i>Feldolgozásra szánt szövegek</i> <i>Kötelező szövegek</i> A fehér ló mondája Mírnics Zsuzsa: <i>Égig érő fák</i> Herceg János: <i>Három halász meg egy molnár</i> (elbeszélés) Majtényi Mihály: <i>Földgömb</i> Herceg János: <i>Vas Ferkó, a vitéz kovács</i> (részlet) Németh István: <i>Lepkelánc</i> <i>Mese a vadászról és az ördögről</i> Deák Ferenc: <i>Magány</i> Egy kortárs magyar szöveg feldolgozása (pl. Tóth</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9. Одговоран односпрема околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • felfogják az irodalmi szöveg globális jelentését, az ismeretlen szavakra rákérdéznek, vagy megkeresik őket a szótárban, • kérdések segítségével megállapítják a szereplőket, a helyet és az időt, • verseket, dalokat, mondókákat, meséket (meserészleteket), történeteket hallgatnak meg, • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókákat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének mesehőseit, dalait, szokásait, • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexikát, • magyar filmeket, gyermekfilmeket és rajzfilmeket tekintenek meg, • ápolják nemzeti hagyományokat, megismerkednek az ünnepi szokásokkal: Mikulás, karácsony, újév, farsang, húsvét, anyák napja, népi hagyományok, ünnepek – ezekhez kapcsolódó
---	---	--	---	--

<p>- Ismeri és megnevezi a következő fogalmakat: monda, mese, tájle-író költemény, elbeszélés, novella, regény, levél, mesejáték.</p> <p>- Megnevezi és a gyakorlatban is alkalmazza a leírás formáit: személyleírás, tárgyleírás, tájleírás.</p> <p>- Felismeri és értelmezi az egyszerű szövegek konfliktushelyzeteit, a hősök jellemvonásait, s velük kapcsolatban megállapít, véleményt formál.</p> <p>- Képes vázlat készítésére és a vázlat alapján beszélni a szövegről.</p> <p>- Nyelvtudásának szintje alapján eljut a rövidebb és/vagy hosszabb szövegek megértéséig.</p> <p>- A szépirodalmi művek tudatos, igényes olvasója.</p> <p>- Képes esztétikai élmény átélésére.</p> <p>- Tiszteli a nemzeti irodalom és kultúra hagyományait.</p> <p>- Képes többszöri olvasás után megérteni az egyszerű és/vagy összetettebb szövegeket.</p> <p>- Tud rövidebb és/vagy hosszabb szövegeket</p>		<p>Krisztina <i>A Miku-lás három élete</i>, Lázár Ervin szövegei, Darvasi László <i>Pálcika...</i>) Egy világirodalmi szövegrészlet feldolgozása magyar nyelven Egy kortárs vajdasági magyar novella feldolgozása <i>Kiegészítő, választható szövegek</i> Egy szabadon választott olvasmány a magyar népköltészet és hiede-lemvilág motívumairól <i>Mátyás király és az okos lány</i> <i>Az égig érő fa</i> Csáth Géza, Bartók Béla és Kodály Zoltán Kovács Jolánka: <i>Rétesország meséi</i> Németh István: <i>Lepkelánc/Felhőnézők</i> (néhány novella) Tömörkény István: <i>Így volt rendelve</i> Karinthy Frigyes: <i>Magyarázom a bizonyítványom</i> (Karinthy mintparodista) Mán-Várhegyi Réka: <i>A szupermenők</i> (összehasonlítható Leiner Laura <i>Szent Johanna gim</i> című regénysorozatával). Válogatott szövegek a <i>Tigrislélek</i> című kötetből</p> <p style="text-align: center;">ISMERETTERJESZTŐ ÉS INFORMATÍV SZÖVEGEK</p> <p>(javaslatok) A magyarok eredete és őshazája, a honfoglalás Magyarok a Vajdaságban Magyar népi, nemzeti és egyházi ünnepek Tavaszi, nyári, őszi, téli népszokások Kálmány Lajos és a mesegyűjtés Szövegek híres magyar nyelvtudósokról (Szarvas Gábor, Bárczi Géza, Kiefer Ferenc, Reguly Antal stb.) Rovásírás tanulmányozása: „titkosírások” megfejtése Egy-egy cikk feldolgozása a vajdasági magyar gyermeksjatjból (Mézeskalács, Jó Pajtás)</p> <p>Irodalmi alapfogalmak Szerző és elbeszélő. Epikai műfajok. Az elbeszélés mód sajátosságai: egyes szám harmadik személyű és én-elbeszélés; jellemzés; párbeszéd. Leírások (táj-, tárgy-, környezet-, személyleírás). Az epikai művek szerkezeti egységei. A szereplők jellemzésének eszközei:</p>		<p>dramatikus játékokban vesznek részt,</p> <ul style="list-style-type: none"> • megismerkednek a magyar művészet és tudomány egyes képviselőinek nevével és képviselőivel, a műfordítások jelentőségével és a kulturális kapcsolatok egyéb vonatkozásaival. • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókákat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének meshőseit, dalait, szokásait, • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexikát, • kérdések segítségével megállapítják a témát, a szereplőket, a helyet, az időt, • válaszolnak a szöveg (rajzfilm, film) cselekményére vonatkozó kérdésekre, maguk is tesznek fel kérdéseket, •
---	--	--	--	--

<p>hangosan olvasni és reprodukálni, ügyelve a helyes artikulációra, hangsúlyra, hanglejtésre, valamint mondatformálásra.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képek, kérdések, vázlat és kulcsszavak alapján képes összefoglalni a szöveg lényeges információit. - Képes megfogalmazni a szöveghez kapcsolódó egyéni élményeket. - Képes a nem lineáris szövegek befogadására. - Megismeri a vajdasági magyar gyermeksjajtót. 	<p>beszéd, tettek, külső tulajdonságok, életfelfogás. Memoriter: néhány magyar vers és/vagy szöveg megtanulása fejből.</p> <p style="text-align: center;">DRÁMA ÉS FILM</p> <p><i>Feldolgozásra szánt szövegek</i> <i>Kötelező szövegek</i> Népszokásokkal kapcsolatos dramaturgikus játékok Nothof Károly: <i>Viharos reggel</i> Híres magyar filmrendezők és opusai</p> <p><i>Választható filmek</i> Macskafogó I. és II., Dr. Bubó, Summer Hill – magyar felirattal, A repülő osztály – magyar szinkronnal, A szeleburdi család – családi vígjáték. Jankovics Marcell rajzfilmjei. <i>Tom Sawyer</i> (2011) – német kalandfilm</p> <p style="text-align: center;">KÖZÖS OLVASMÁNY (a nyelvtudástól függően)</p> <p>Tóth Krisztina tárcái (<i>Hazaviszlek, jó?</i>) Tolnai Ottó: <i>Grenadírmas</i> (egy vagy két szöveg a kötetből) Darvasi László: <i>Pálcika...</i> (néhány szöveg) Gion Nándor: <i>Sortűz egy fekete bivalyért</i> (A macska felrobbantása – részlet)</p> <p><i>Projektmunka vagy portfólió</i> (javaslatok):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jelentősebb, ma is élő népszokások (pl. húsvéti locsolás, busójárás). - Jellegzetes magyar tájak (pl. Hortobágy) és a magyar konyha. - A magyar Nobel-díjasok (pl. Szentgyörgyi Albert, Kertész Imre), a magyar feltalálók (pl. Bíró László, Rubik Ernő). - Fontos épületek és szimbolikus szerepük (pl. Parlament, budai vár, Nemzeti Múzeum, Szent István bazilika, Nemzeti Színház, Opera, hidak stb.). 		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Than Mór és a magyar képzőművészet - Jovan Jovanović Zmaj és a magyar irodalom - Danilo Kiš és a magyar kultúra, - Kultuszteremtés a Vajdaságban (emlékházak, irodalmi napok, ünnepek stb.) - Híres magyar utazók, vadászok - Faliújság, poszter készítése, - Magyar és szerb műfordítások elemzése, összevetése az eredeti szöveggel (pl. Ady Endre, József Attila, Radnóti Miklós, Kosztolányi Dezső, Weöres Sándor stb. szerb fordításai) - Jelentős fordítók, - Játékmotívumot középpontba állító szövegek a magyar és a dél-szláv irodalomban. - Đura Jakšić és Petőfi Sándor. <p>Vuk Karadžić magyar irodalmi kapcsolatai.</p>		
MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ			
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.			
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ			
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава</p>		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПИЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>-Tudatosul benne, hogy a magyar nyelv agglutináló nyelv.</p> <p>-Képes alapszintű kontrasztív gondolkodásra, összevetésre.</p> <p>-Felismeri és megnevezi a mondatfajtákat a beszélő szándéka szerint.</p> <p>-Felismeri és megnevezi az alapszófajokat (ige, főnév, melléknév, személyes, birtokos, kérdő és mutató névmás, kölcsönös, határozatlan, általános és vonatkozó névmás).</p> <p>-Ismeri és alkalmazza az igeneveket.</p> <p>-Ismeri és alkalmazza a feltételes és felszólító módot.</p> <p>-Ismeri és alkalmazza a szóelemeket.</p>	<p style="text-align: center;">NYELVI ISMERETEK</p>	<p>-A magyar mint agglutináló nyelv: a toldalékok típusai – kontrasztív nyelvi vizsgálatok: -ság, -ség, -ás, -és, -ász, -ész, a múlt idő jele, a többes szám jele, fokjelek, -é birtokjel, a felszólító mód jele, -ba, -be, -ban,-ben, -n -ig,tárgyrag stb. (a hármas irányultság, tér és idő kérdése)</p> <p>- Szóképzés: főnévből melléknevet (<i>főnév+ s, főnév + -tlan,-tlen, főnév + -i</i>).</p> <p>Szófaji ismeretek: Az igeire vonatkozó ismeretek elmélyítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az ige múlt ideje; - az ige feltételes és felszólító módja; - a határozott és általános ragozás használatának fejlesztése; - az igekötők fogalma, helyesírása. - a kölcsönös, határozatlan (valaki, valami) és általános névmások (mindenki, senki); - a vonatkozó névmások: <i>aki, amely, ami</i>. - kötőszavak: <i>hogy, és, ha, mint, vagy, ezért</i>. - az igenevek fajtái (főnévi, melléknévi, határozói), (A főnévi igenév használata a célhatározó kifejezésére.) – kontrasztív vizsgálatok; - Gyakori hely-és időhatározó-szók, módhatározószók (itt, ott, kint, bent, most, azonnal, így, úgy, gyalog stb.) 	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учењеу демократском друштву</p> <p>9.Одговоран односпрема околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elsajátítsák a legalapvetőbb nyelvi-nyelvtani ismereteket: tudják kifejezni az egyes és többes számot, használják a tárgyragot, ragoz- zák jelen, múlt, jövő időben az igéket, gyakorolják az alanyi és tárgyasragozást, • begyakorolják az elsajátított nyelvi modelleket: meghatározott mondatípusok elsajátítása, mondatbeli kapcsolatok, szó szerkezetek elsajátítása, transzformálási gyakorlatok, mondatalkotási gyakorlatok megadott elemek és szavak felhasználásával, a nyelvtani egységek kontrasztív (szerb-

<ul style="list-style-type: none"> - Ismeri és alkalmazza a határozott és határozatlan számnevet. - Ismeri és alkalmazza az alanyi és tárgyas ragozást. - Ismeri és alkalmazza a gyakori kötőszavakat. - Ismeri és alkalmazza a gyakori határozószavakat. - Megkülönbözteti a nyelvi rétegeket. - Megkülönbözteti az egyszerű és összetett szavakat. - Képes az elsajátított nyelvi modellek alkalmazására. - Felismeri és megnevezi az alanyos, tárgyas, határozós és jelzős szintagmákat. 		<ul style="list-style-type: none"> - A fővekre, mellékvekre, vonatkozó tudás elmélyítése: a fővek többes száma, a rokon értelmű melléknevek, az ellentétes jelentésű melléknevek, a melléknevek mondatbeli szerepe. - Határozott és határozatlan számnév. - A számnevek a mondatban, a számnevek helyes használata. - A névutók fogalma és helyesírása. - A szintagma fogalma /alanyos, tárgyas, határozós, jelzős/. - A magyar nyelv rétegződése és változatai: köznyelv, szaknyelv, tájnyelv, gyermeknyelv, diáknyelv 		<p>magyar) módszerekkel történő összehasonlítása,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ápolják nemzeti hagyományokat, megismerkednek az ünnepi szokásokkal: Mikulás, karácsony, újév, farsang, húsvét, anyák napja, népi hagyományok, ünnepek – ezekhez kapcsolódó dramatikus játékokban vesznek részt, • megismerkednek a magyar művészet és tudomány egyes képviselőinek nevével és képviselőivel, a műfordítások jelentőségével és a kulturális kapcsolatok egyéb vonatkozásaival.
---	--	---	--	---

MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>- Hangalak és jelentés alapján felismeri a rokon értelmű, többjelen-tésű, ellentétes jelentésű szavakat.</p> <p>- Felismeri a közmondásokat, szólásokat, jeles ünnepeket.</p> <p>- Szókincsét kb. 250–300 további új lexikai egységgel gazdagítja.</p>	<p>SZÓKÉSZLET</p>	<p>- Szóalkotás.</p> <p>- Rokon értelmű, többjelentésű, ellentétes jelentésű szavak a válasz-tott szövegben.</p> <p>- Állandósult szókapcsolatok.</p> <p>- Nyelvi játékok.</p> <p>- Találós kérdések.</p> <p>(A nyelvtani gyakorlatokat a szövegek vizsgálata révén valósítjuk meg.)</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9.Одговоран односпрема околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • új szavak tanulásával gazdagítják szókincsüket, szókincs-gyapító gyakorlatokat végeznek, szóképzéssel szavakat alkotnak (kb. 250–300 új szó), <ul style="list-style-type: none"> • megkülönböztetik a köznevet és a tulajdonnevet, melléknevet, • megismerik a tulajdonnév fajtáit (személynév, állatnév, földraj-z-i név, intézménynév, címek, márkanevek), <ul style="list-style-type: none"> • megnevezik környezetük személyeinek, tárgyainak tulajdonságait, ki tudják fejezni a különbségeket a melléknév fokozásával, • használják a személyes névmásokat és azok ragos alakjait (en-gem, téged, őt stb.) • használják a birtokos névmásokat (enyém, tied...), • használják a kérdő névmásokat és a

				<p>mutató névmások tárgyragos és határozóragos alakjait (ki?, mi?, kik?, mik?, milyen?, mennyi? hány? hova?, mikor?, ez, az, ilyen, olyan, ennyi, annyi, ettől, attól, ezt, azt stb.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • alkalmazzák az egyeztetés egyszerűbb eseteit,
MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;		слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЃUPРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	----------------------------------	-----------------	-----------------------------------	--

<p>- Különböző beszédhelyzetekben nyelvtudásának megfelelően képes egyszerű és/vagy összetettebb/bonyolult információkat kérni és adni.</p> <p>- Képes megérteni az alapvető információkat, amelyek a mindennapi kommunikációs helyzetekben hangzanak el.</p> <p>- Nyelvtudásának megfelelően képes a szituatív kódváltás alkalmazására.</p> <p>- Használja a megfelelő udvariassági formákat.</p> <p>-Megérti a hangzó, multimédiás anyagok lényeges információit.</p> <p>-Részt vesz szerepjátékokban.</p>	<p>NYELVKULTÚRA, NYELVI KOMMUNIKÁCIÓ</p>	<p>Egyirányú és kétirányú kommunikáció. Hogyan alkotunk szöveget? Kommunikáljunk! Miért kommunikálunk? Köszöntések, jókívánságok Gratuláció Küldjünk üdvözetet! Kommunikációs szituációk, témakörök: család, iskola, környezet és lakóhely, bútorok, berendezési tárgyak, öltözködés, divat, étkezés, receptek, időjárás, szabadidő tevékenységek, bolt, kórház, vásárlás, tudomány és technika (magyar tudósok és találmányok) stb. A hallás utáni szövegértés kialakítása és fejlesztése. Udvariassági formák: köszönés, bemutatkozás, bemutatás, elköszönés, megköszönés, bocsánatkérés, telefonálás, útbaigazítás, értesítés, meghívó, születésnapi gratuláció, jókívánság kifejezése stb. Részvétel rövid interakciókban, a beszédszándékok nonverbális elemekkel támogatott kifejezése. Kommunikáció begyakorolt beszédfordulatokkal. A diákok anyanyelve hatására előállt interferencia jelenségek javítására irányuló képességek fejlesztése. A hangzó és multimédiás anyagokban bizonyos információk lokalizálása. Szerepjátékok.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учење у демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • gyakorolják a mindennapi témáról szóló beszélgetésbe való bekapcsolódást, • gyakorolják a kérdésmegértést és (rövid) – megválaszolást, • gyakorolják az állítás, tagadás, tiltás, felszólítás, kérés, köszönet megértését és kifejezését, • fejlesztik a tárgyleírásnak, a személyek, állatok bemutatásának/ bemutatkozásának az eseménymondásnak és megértésnek a készségét, • beszélgetnek az emberek közti különbségekről, más kultúrákról, nyelvekről,
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>		<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задаток</p>		

ИСХОДИ

НАСТАВНА
ТЕМА/
ОБЛАСТ

САДРЖАЈИ

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ
КОМПЕТЕНЦИЈЕ

НАЧИН И ПОСТУПЦИ
ОСТВАРИВАЊА
ПРОГРАМА

--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Ismeri és alkalmazza a helyesírási alapelveket. - Képes rövid szövegek másolására. - Képes rövid szövegek alkotására (képeslap, meghívó, SMS stb.) - Ismeri és alkalmazza az elválasztás szabályait. - Képes 10-15 mondatos és/vagy hosszabb fogalmazás írására. 	HELYESÍRÁS	<p>Írott, majd nyomtatott minta alapján szavak, szókapcsolatok, később mondatok másolása. Tollbamondás és hibajavító gyakorlatok. Rövid szavak, mondatok leírása emlékeztetőből (pl. képekhez kapcsolva). Rövid szövegek másolása. A nagy kezdőbetűk helyesírása. Mintaszöveg alapján egyszerű, rövid szövegek: pl. képeslap, meg-hívó, SMS írás. Különböző szövegtípusok (pl. leírás, jellemzés) készítése. Személyes információk, vélemény megfogalmazása (pl. internetes fórum, blog stb.) Egyszerű levél, e-mail írás (pl. köszönetnyilvánítás, program-szer-vezés stb.). Helyesírási alapelvek megismerésének elmélyítése. Egyszerűbb szövegeket fordítása. A nagy kezdőbetűk helyesírása. A j hang kétféle jelölése. Az összetett szavak helyesírása. Egybeírás és a különírás. A múlt idő jele és a tárgyrag írás.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учење у демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • fejlesztik helyesírási készségüket: szótagolnak, elsajátítják és gyakorolják az elválasztás szabályait, gyakorolják a tulajdonnevek helyesírását, a magán- és mássalhangzók időtartamának jelölését a begyakorolt szavakban, a j- hang kétféle jelölését, az egybe- és különírás egyszerűbb eseteit, • alkalmazzák a helyesírási alapelveket,
--	-------------------	---	--	--

MEЃУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задаток

План провере остварености исхода-план евалуације

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време	
	<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Усмено испитивање; · Писмено испитивање; · Посматрање понашања ученика; · Редовно доношење домаћег задатка; <p>Прегледање свеске;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника.</p> <p>- Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневн о бележење током године</p>
		<p>-Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
		<p>-Усмено одговарање.</p>	<p>Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>

<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u> -у довољној мери покажује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; -већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; -у довољној мери критички расуђује; -показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске
			године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)	По потреби

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>- Вредновање самосталног рада ученика: ПШТ, истраживање о датој личности догађају.</p>	<p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	
		<p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПШ презентација, различитих врста</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; - Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

другима.		излагања.		
----------	--	-----------	--	--

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Школски програм

шести разред

Русински језик са елементима националне културе

Разред: 6

Наставни предмет: Русински језик са елементима националне културе

Недељни и годишњи фонд часова: 2 / 72

Циљ наставе и учења русинског језика са елементима националне културе је постићи такав степен развоја комуникативних способности ученика да би он стално примењивао вештине изговарања у стандардним и стручним комуникативним ситуацијама/ у складу са тематским минимумом и у писаној /, неговао национални и културни идентитет ,етичко самопоштовање и упознавање ученика са елементима традиције, културе и обичаја Русина.

Програм наставе и учења	Исходи	Начин остваривања	Међупредметне	Стандарди постигнућа
-------------------------	--------	-------------------	---------------	----------------------

			компетенције	
<p>Розликовац стандардну форму писні од писні написаней у шлебодним стиху – розликовац стилски фигури: епитет, поровнане, персонификацію и гиперболу – розликовац рефрен у народних писных – розликовац народни присловки, загадки и анегдоти – применювац народни поуки у каждодньовим живице – розликовац характеристики басни и обачуе поуки – розликовац жадане од можлівого у реалним живоце и сказкох – обачовац причину и пошлідок у литератюрним ділу – одредзиц главну подобу у литературним ділу – видвоїц главну тему од побочней – хасновац синоними, гомоними и антоними у преприповедованю – препознац писні з любовну, социялну и другу тематику – применювац</p>	<p>-Разликовати стандардни облик песме од песме написаној у слободном стиху</p> <p>-разликовати стилске фигуре:епитет,поређење, персонификацію и хиперболу</p> <p>-разликовати рефрен у народним песмама</p> <p>-разликовати народне пословице, загонетке и анегдоте</p> <p>-применити народне поуке усвакодневном животу</p> <p>-разликовати карактеристике басни и примећује поуке</p> <p>-разликовати жељено од могућег у реалном животу и бајки</p> <p>-уочити узрок и последице у књижевном делу</p> <p>-одредити главни лик у књижевном делу</p> <p>-издвојити главну тему од</p>	<p><u>Облици:</u> фронтални,индивидуални, рад у пару,групни рад</p> <p><u>Методе:</u> вербална(монолог,дијалог),и лустративно-демонстартивна, практичан рад и радионица, игровне активности</p> <p><u>Средства:</u> слике, апликације, уџбеник, илустрације, ЦД</p> <p><u>Активности ученика:</u> уочава, именује,чита, препознаје, открива, комуницира, разуме, упоређује, одговара на постављена питања,</p> <p><u>Активности наставника:</u> Подстиче, осмишљава, пом аже, партнер у дијалогу, партнер у активности, инспирише, раз говара, указује, уважава труд, показује, учествује, подстиче, мотивише, помаже у раду, објашњава, одабира садржај, одабира методе, одабира средства, бира текстове, коригује, вреднује, прати ефекте, оцењује, образлаже</p>	<p>1) компетенција за учење;</p> <p>2) одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>3) естетичка компетенција;</p> <p>4) комуникација;</p> <p>5) одговоран однос према околини;</p> <p>6) одговоран однос према здрављу;</p> <p>7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>8) рад са подацима и информацијама;</p> <p>9) решавање проблема;</p> <p>10) сарадња;</p> <p>11)дигитална компетенција</p>	/

<p>знаки інтерпункції у правописних нормах – дошлідно применювац мекки знак – дошлідно применювац випадни вокали О,Е у руским язикy и випадне А у сербским язикy у словах хтори ше не преклада на руски язик – применювац вельку букву у зложенших ситуацийох – правилно вигваряц руски гласи – правилно хасновац акцент у руских словах – правилно хасновац интонацию рускей бешеди – правилно хасновац опитну, одричну и викричну интонацию – розликовац розличитосц хаснованя дієсловних часох – хасновац слова за пошвидшанє и спомалшованє дії у литературним ділу – самостойно составиц текст по своєй особней идеї – хасновац слова за преувелічованє або зменшованє у приповеданю рижних дожицох – составиц и</p>	<p>споредне</p> <ul style="list-style-type: none"> -користити синониме , антониме и хомониме у препричавању -препознати песме са љубавном, социјалном...тематиком -применити знаке интерпункције у правописној норми -доследно примењивати меки знак -доследно примењивати непостојеће вокале о,е у русинском језику и непостојеће а у српском језику у речима које се не преводе на русински језик -примењивати велико слово у сложенијим ситуацијама -правилно изговарати русинске гласове -правилно користити акценат у русинским речима -правилно користити интонацију у русинском 			
---	---	--	--	--

<p>написац поволанку єдноставного змисту – виразно читац текст зоз розуменьом – хасновац вещей файти словнікох у зависносци од потреби – розумиц околносци у старим краю пред досельованьом Руснацох на простор южней Панонії – розумиц потребу присельованя перших фамелийох до тих крайох – розумиц и похопиц условия за живот и роботу – похопиц културни обставини – розумиц потребу за просвітну роботу – розумиц потребу за розвой духовного и културного живота ЛИТЕРАТУРА ПРАВОПИС ОРТОЕПИЯ КУЛТУРА ВИСЛОВЙОВАНЯ ЛИРИКА: ЛИТЕРАТУРНИ ТЕРМИНИ И ПОНЯЦА Строфа и стих у писні, шлебодни стих, родолюбива, домолубива и социялна писня. ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезия 1. Дюра Папгаргаї Рано 2. Велько Петрович</p>	<p>језику</p> <ul style="list-style-type: none"> -правилно користити упитну, одричну и узвичну интонацију -разликовати различност коришћења глаголских времена -користити речи за убрзавање у успоравање радње у књижевном делу -самостално саставити текст по сопственој идеји -користити речи за преувеличавање или смањивање у причању разних доживљаја -саставити и написати позивницу јадноставног садржаја -изражајно читање текста са разумевањем -користити више врста речника у зависности од потребе -разумети околности у старом крају пред досељењом Русина на простор јужне Паноније 			
--	--	--	--	--

<p>Параст 3. Михал Рамач Салаши 4. Дюра Папгаргаї Ту, такой при шерцу 5. Михал Рамач Врацим ше ище на старе Селище 6. Ирина Г. Ковачевич Перши немири 7. Народна шпиванка по вибору 8. Крачунска писня по вибору 9. Народни коляди и Крачунски винчованки Проза 1. Руска народна приповедка Треба у младосци робиц... 2. Микола Скубан Шамла, Коцур 3. Володимир Гнатюк Руски Валал 4. Янко Рамач Руска школа у Коцуре 5. Літопис Контракт о насельованю Керестура 6. Зоз хроніки Керестура 7. Штефан Чакан Вовк и лішка и други басни 8. Владимир Кочиш Иштванова дражка до неба 9. Руснаци у Новим Садзе Давни початки 10. Драмски текст по вибору зоз Заградки 11. Анегдоти по вибору Науково- популярни и информативни тексти 12.</p>	<p>-разумети потребу досељења првих породица у ове крајеве</p> <p>-разумети и схватити услове за живот и посао</p> <p>-схватити културно наслеђе</p> <p>-разумети потребу за просветни рад</p> <p>-разумети потребу за развој културног и духовног живота Русина</p>			
---	--	--	--	--

<p>Мирон Жирош Зоз живота наших предкох 13. Янко Рамач Вибор зоз исторії Руснацох 14. Домашня лектира Дюра Папгаргаї</p> <p>Конец швета Правилне писане буквох Я, Є, Ї, Ю, Щ Правилне хасноване гласох ДЗ, ДЖ Правилне хасноване мегкого знака Знаки интерпункції: точка зоз запяту, смуга, смужка Випадни вокали О, Е у руским язика и випадне А у сербским язика у словох хтори ше не меняю</p> <p>ЕЛЕМЕНТИ НАЦИОНАЛНЕЙ КУЛТУРИ</p> <p>Артикуляция шицких руских гласох, а окреме вигваряне д', т' и їх розликоване од сербских ђ и ћ Интонация опитних, розповедних и викричних виреченьох Пропиведане о дожицох и зявеньох з хаснованьом нарастаня дії Пошвидшане або спомалшоване дії Вибрац закончене дії спрам свойого розумена</p>				
---	--	--	--	--

<p>зьявеньох Описоване цеку події, руху у природи (животині у рушаню, природни зьявєня, непогода) Умирйоване дії Меноване дії, роботи, сцелосци Школяре треба же би патрели театрални представи Треба же би научели шпивац руски народни шпиванки Треба же би научели танцовац голем еден руски народни танец Треба же би провадзели часопис Заградка и сотрудзовали як сотрудніки и дописніки Тртеба же би провадзели радио и ТВ емисії за дзеци на руским язичу</p>				
---	--	--	--	--

Наставник:

Славица Мали

Директор:

Раденко Шимун

Основна школа «20.октобар» "у

Врбасу

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета Православни катихизис за 6. разред за период 2022-

2026.године

Годишњи фонд часова: 36 Недељни

фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ВЕРСКЕ НАСТАВЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД ШКОЛСКЕ 2020/2021. ГОД.

Редни број теме	Тема/област	о б р а да	понављање	в е ж б е	систематизација	укупно	МЕСЕЦИ									
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
I	УВОД	1	-	-	-	1	I 1									
II	ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ	3	2	-	-	5	II 3	II 2								

Редни број	Теме	об	понав	ве	систе	ук	МЕСЕЦИ											
							р	ља	ж	зациј	у	III	III					
II	Увод у Нови ЗАВЕТ	3	2	е	а	5			III	III								
IV	БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС	12	3	-	2	17				IV	IV	IV	IV	IV	IV			
V	ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА	5	2	-	1	8								V	V	V		
УКУПНО	5	24	9	-	3	36	4	5	4	4	3	2	4	4	4	2		

Кључни појмови садржаја у оквиру тематских области:

Припрема света за долазак Сина Божијег: Јевреји, Месија, Стари Завет, мит, религија...

Увод у Нови Завет: Откровење, вере, Јеванђеље, Библија, Апостоли...

Богочовек Исус Христос: Бог, Света Тројица, празници...

Црква Духа Светога: Литургија, саборност, причешће, вера, православље, Црква...

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	<p>По завршетку теме ученик ће моћи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> Сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6.разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	УВОД	<p>Циљ наставе у 6. разреду јесте да се покаже да је Син Божији постао нови Адам, преко кога се остварује јединство створене природе и Бога. У контексту догађаја везаних за Христа треба ученицима скренути пажњу на слободу, како Бога, тако и човека, као кључног елемента у остварењу јединства Бога и тварне природе у коме створена природа превазилази смрт. Треба нагласити, такође, да се у случају Христа слобода човека у односу на Бога изражава као вера у Бога Оца и његово обећање, односно као љубав према Богу Оцу која кроз Литургију чини присутним у историји оно што нам је Бог обећао да ће се десити на крају, а то је Царство Божије. Ово треба довести у везу са дефиницијом вере код ап. Павла (Јев.11,1 и даље), коју он поистовећује са љубављу, односно са Литургијском заједницом (1Кор. 12-13). - Црква је конкретна литургијска заједница ;</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. <p><i>Компетенција за целоживотно учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> уме да процени степен у ком је 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (34 часова) практична настава (2 часа) <p><i>Место реализације наставе</i></p>

- Теоријска настава се реализује у

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
II	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе; • моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава; • моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа; • моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом. 	ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ	Теме: Тајна Христова..., Христос је Син Божији који је постао човек..., треба реализовати кроз опис Христовог живота забележеног у Јеванђељима и одлукама 1. и 4. Васељенског сабора, али виђеног, протумаченог из литургијске перспективе. Тиме се показује да је догађај "Христос" истовремено јединство многих преко једног првог Богом, као и то да је Исус Христос конкретна личност у којој је поново остварена заједница створене природе с Богом, због чега је Исус Христос једини спаситељ света, присутан у догађају заједништва с Богом и са људима. На овај закључак нас упућује литургијско виђење Христа. На овај начин Христос престаје да буде индивидуа, и постаје оно што јесте - личност која да би постојала претпоставља заједницу с Богом, с другим људима и с природом, нашта указује литургијски догађај.	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, 	<p>Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада:</p> <p>-Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>-Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода,</p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
III	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима; • моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; • моћи да пронађе одређени библијски одељак; • моћи да каже да се Библија користи на богослужењи-ма; • моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; • бити подстакнут на читање Светог Писма. 	УВОД У НОВИ ЗАВЕТ	Теме: Рођење Христово..., Улога Бога у спасењу..., Улога човека у спасењу... и Христово страдање и васкрсење, треба, такође, реализовати на основу сведочанстава забележених у Св.Писму Новог Завета, а затим и на основу светоотачких тумачења, уз наглашавање да је кључни елемент у Тајни Христовој слобода, како Бога, тако и човека, и то слобода која се изражава као љубав према другом. Зачеће Господа Исуса Христа од Духа Светог и Марије Девојке указује на то да је овај догађај акт слободе, како Бога, тако и човека. Марија је на иницијативу Бога Оца слободно пристала да роди Сина Божијег као човека(в.Лк.1,34-38). Ово је посебно важно напоменути због тога што се и овде уочава да Бог, приликом сједињења створене природе са њим у Христу, поштује човекову слободу (у овом случају то је била Марија Дјева), као што је поштовао и слободу првог човека Адама. Док је први човек Адам своју слободу	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на 	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>-Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
IV	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења,,; • моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; • моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; • моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога; • моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; • моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог; • моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека; 	БОГОЧО-ВЕК ИСУС ХРИСТОС	<p>За разлику од првог човека Адама, који је слободно одбио да остане у заједници с Богом (у чему је и суштина првородног греха), нови Адам, Христос, од почетка до краја остао је у заједници са Богом и поред свих искушења. На то указује читав земаљски живот Исуса Христа – почевши од кушања у пустињи, па све до његовог страдања на крсту и смрти. Страдање Христа као Сина Божијег и човека јесте израз његове слободе као љубави према Богу Оцу. Јер, Христос као човек слободно, из љубави према Богу Оцу, иде у смрт. Овде треба нагласити улогу личности (човека) у спасењу природе од смрти.</p> <p>Васкрсење Христово из мртвих је израз слободе, љубави Бога Оца према Христу. То је исказано тврдњом апостола да је Бог Отац Духом Светим васкрсао Исуса из мртвих, да га је васкрсао слободно, из љубави. Међутим, у контексту васкрсења Христовог треба посебно скренути пажњу ученицима на то да Христос не васкрсава сам, већ да</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, 	<ul style="list-style-type: none"> -Вредновање самосталног рада ученика; -Праћење рада на часу; -Комбиновање више врста дидактичког материјала; -Илустрација, шеме, мапа ума; -ППТ презентације; -Коришћење веб алата;

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
V	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; • моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; • моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; • моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; • моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; • моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења. 	ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА	<p>Да бисмо указали на сличности и разлике између Христа као новог Адама и старог Адама, треба из Старог Завета користити опис стварања и живота првог човека Адама, као и литургијско виђење улоге Бога и човека у спасењу света. На примерима православне иконографије који показују Христов живот треба указати на наведене чињенице да је Христос и Бог и човек и да је Христос као личност везан за Бога Оца. (На пример, у сцени рођења Христовог, јасно се види да Христос није обично дете, већ Син Божији; Христос у наручју Богородице, за разлику од ренесансног приказивања ове сцене, где се Христос нимало не разликује од обичне новорођенчади, приказује се као онај који благосиља и од кога зависи постојање свих нас, па и Богородице, а не обрнуто, итд.).</p> <p>- Оно што је најважније и што је основни циљ катихизиса јесте то да ученици постану чланови Литургијске заједнице. Јер,</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p> <p><i>Естетска компетенција</i> – препознаје естетске елементе у различитим контекстима као што су: уметничко стваралаштво, национална и светска природна и културна баштина, језичка култура.</p>	<p>У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Фронтални; -Индивидуални; -Дијалогски; -Тимски; -Групни; -Илустративни; -Практични. <p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ● провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова.

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:

Српски језик, Историја (средњи век, хришћанство), Географија (регионална географија Еврпе; Опште географске одлике Европе), (демографске и географске одлике средине за које се везује радња дате наставне јединице), Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

План провере оставрености исхода				
Шта пратимо		Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време
Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова;	Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика. - Степен активности ученика на часу, индивидуално, упару или у групи	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године

План провере оставрености исхода

уметничко изражавање ; вештине и решавање задатака.	<u>Оцену истиче се добија ученик који:</u>	-Комисија ученика и наставника. -Однос према обавезама и додељеним задужењима	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју
	-лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.	-Усмено одговарање. - Степен и ниво сарадња са другим ученицима.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
	<u>Оцену добар добија ученик који:</u>	-Описно оцењивање. - Самоиницијативност	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта школске године
	-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју

План провере оставрености исхода

	-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u>	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	-у довољној мери покаује способност употребе информација;	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

План провере оставрености исхода

	<p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке којесе заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције.</p> <p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).</p> <p>- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају.</p> <p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова.</p> <p>-Формативно оцењивање.</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћау разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>По потреби</p>
--	--	---	---	-------------------

План провере оставрености исхода				
<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, производи); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима производе рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет производа</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима</p>

Пројектна настава

У плану је наставак пројектне наставе на тему „Сачувајмо наше писмо-ћирилицу.“ Подстакнути темама конкурса „Колевка“ и „ Моја отаџбина Србија“ имамо за циљ да ђацима приближимо сам настанак нашег писма као и потребу да се оно сачува јер само писмо једног народа чини његов идентитет. Реализацији теме учествују чланови стручног већа друштвених наука. У разматрање теме узимају се

историјски подаци о настанку писма, реформа правописа, саме историјске ситуације, значај писма данас, читање текстова филолога на дату тему, ћирилични натписи...

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Основна школа "20.октобар " **у** **Врбасу**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА **изборног предмета грађанско васпитање за 6. разред**

за период 2022-2026. године

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневнеприпреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама члана 67. Став 1. ЗОСОВ-а (Службени гласник РС , бр.88/17, 27/18-др.закон и 10/19)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	ЉУДСКА ПРАВА: Ја и други у одељењу	10
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО: Одељење/група као заједница	12
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ: Комуникација и сарадњ	8
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ: Акција одељења/групе	6
Укупно		36

Предметни исходи	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај	Кључни и појмови и садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>- наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; – уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; – препозна код себе и других основна осећања; – препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; – преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права</p>	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорано учешће у демократском друштву -Одговоран однос према здрављу - Дигитална - Комуникација и сарадња -Естетичка</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА ● Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо ● Таленти и интересовања која поседујемо ● Наше сличности и разлике. ● Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају ● Разлике између жеља и основних животних потреба ● Права детета ● Кршење и заштита права ● Препознавање кршења права</p>	<p>Социјална права, људска права, опште добро</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, презентације, кратки филм, видео записи, квиз.. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду, групни, радиониچارски облик рада, вршњачка предавања.. Обезбеђивање корелације са другим предметима- тематски дани, недеље, обележавање значајних датума.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација паноа, кратких видео записа.. Постављање ученика у</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, сарадње и комуникације у групном раду Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Оцена производа рада и презентације урађеног Вршњацко</i></p>

		детета <ul style="list-style-type: none"> • Кома се обратити у ситуацијама кршења права детета • Одговорност према себи и другима 		различите ситуације евалуације и самоевалуације	<i>предавање Квиз</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Функционисање заједнице • Одељење/група као заједница • Вредности одељења/групе – равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење • Уважавање различитости • Правила у одељењу/групи и њихова функција • Одлучивање у одељењу/групи • Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице. 	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Комуникација и сарадња Дигитална -Одговорано учешће у демократском друштву</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО – препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; – преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права;</p>	<p>Ви шеп арти јски сиси тем, нар одн а скупшти на, нар одн и посланци</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: презентације, видео материјали, пројектна настава, симулација, играње улога, дебата..</p> <p>Обезбеђивање корелације са другим предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Оцена производа рада и презентације</i></p>

<p>– разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима;</p> <p>– комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме;</p> <p>– слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција ; Комуникација и сарадња, Дигитална -Одговорано учешће у демократском друштву</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација • Слушање/ неслушање • Кад разговарамо држимо се теме • Изношење мишљења • Уважавање саговорника • Сарадња • Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима</p>	<p>Вршњачка група, вршњачки притисак, конформизам</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: радионице, презентације, видео-записа, кратки филм..</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација паноа, кратких видео записа..</p> <p>Вршњачко предавање</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Оцена продуката рада и презентације урађеног</i></p> <p><i>Вршњачко предавање</i></p>
<p>сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму;</p> <p>– договара се и одлучује у доношењу одељењских правила и да се понаша у складу са њима;</p> <p>– својим речима образложи неопходност правила која</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити • Одређивање циља и израда</p>	<p>Симулација наредности скупшти</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада : играње улога, симулације..</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, и рада у групи, сумирање постигнућа</i></p>

<p>регулишу живот у заједници; – препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати; – заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу; – учествује у изради плана једноставне акције; – са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију -</p>	<p>а и сарадња- Одговорано учешће у демократском друштву Решавање проблема</p>	<p>плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације •Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл •Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл. •Прављење постера или панона, објављивање прилога у школском листу •Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље</p>	<p>на, глас ање</p>	<p>материјала:презентације, видео-записа... Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета ради припреме симулације и годишњег школског Квиза Организовати посету Градској општини</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>ангажовања крајем маја Самоевалуација а на крају месеца и током појединих часова Квиз</i></p>
--	---	--	-------------------------------	--	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор материјала за рад, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.
коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177

Шта пратимо		Критеријуми оцењивања (описна оцена)	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних исхода предмета;	процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметнич	<p style="text-align: center;">Оцену истиче се добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	- Формативно оцењивање: недељно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника и личну евиденцију	<p style="text-align: center;">Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++</p>	Недељно бележење током године
		<p style="text-align: center;">Оцену добар у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	-Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту
			- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају ++😊 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	Месечно
			-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За недоношења домаћег - у свеску, а након 3- у дневник ☹ За редовно доношење домаћег задатка+, за 3+у дневник😊	Пресек стања за тромесечје
					9

	ко изражава ње; вештине, руковањ е прибором и технологијама и извођење радних задатака.	Оцену задовољава добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у минималној мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – ретко је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	Квиз	Првопласирани +++😊 Другопласирани ++ Трећепласирани +	По једном у тромесечју
			Прегледање свески и личне евиденције	Уредност у вођењу евиденције и самоеваулацаја	На крају наставне године
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања и учешћа свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, презентације..)	Редовно недељно
			- Вршњачко предавање (посматрање наставника, припрема, презентација, успешност реализације и утисци ученика)	Сви ангажовани ученици за успешну прпрему-презентацију, реализацију и добре утиске ученика добију: 😊😊😊	По једном у полугодишту
Ангажовање ученика у настави	одговора н однос према раду, постављеним задацима	- показује изузетну и велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима	-Пресек стања по тромесечјима 1
		- показује делимични и мањи степен активности и ангажовања (добар)			

	, и исказано интересо вање и мотивац ију за учење и напредов ање. активно учествов ање у настави, сарадњу са другима		активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу у вршњачком предавању -Посета културно- историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноя, презентација, различитих врста излагања, квиза	-Учествоје и израђује самостално и у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноя, вршњачко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта
		– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (задовољава)		

**Основна школа "20.октобар "у
Врбасу**

**ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета руски језик за 6. разред
за период 2022-2026. године**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

(Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *руског језика* у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Предметни исходи	Стандарди	Компетен ције Опште међупред метне компетен ције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
-----------------------------	------------------	--	--------------------------------	----------------------------	--	--

<p>Познавање специфичности промене именица на – ИЯ.</p> <p>Знати називе држава</p> <p>Употреба облика МОЖНО, повратних глагола, Промена придева у једнини.</p> <p>Употреба и промена заменице Какой у једнини.Учење правила у вези с видом глагола.</p> <p>Знам промене и специфичности промене именица у првој и другој деklinацији. Знам употребу упитних заменица КТО и ЧТО.</p> <p>Знам употребу и специфичност промене глагола на – обать и –евать. Знам употребу глагола интересоваться. Умем да правилно изговарам сугласнике Ж,Ш,Ч,Щ.</p> <p>Проширивање лексичког фонда на тему разговора о излету, затим учење конструкција за исказивање свиђања и несвиђања.</p> <p>Усвајање констукција за исказивање да става да неко нешто хоће и неће. Учење конструкција за</p>	<p>ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких , јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.</p> <p>ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.</p> <p>ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро.ДСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.</p> <p>ДСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).</p>	<p>- Компет енција за учење - Рад са подаци ма и инфор мација ма - - Кому н икациј а</p>	<p>Учење назива географских појмова, исказивање одушевљења и досаде, лексика на тему разговора о активностима током распуста. Постављање питања с циљем</p>	<p>Уст, време, Догађаји из прошлости</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ</p> <p>Увођење ученика у главне појмове.</p> <p>Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице.</p> <p>Демонстративно – експериментална: уџбеник Клетов радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Коришћење Клет-овог е -уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др.</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно- цртежи Москве, музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p>
---	---	---	---	---	--	--

<p>Разуме промену и специфичности промене именица у првој и другој деклинацији. Разуме употребу упитних заменица КТО и ЧТО.</p> <p>Разуме употребу и специфичност промене глагола на –обать и –евать. Зна употребу глагола интересоваться.</p> <p>Разуме правилан изговор сугласника Ж,Ш,Ч,Щ.</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.</p> <p>ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске теме</p> <p>ДСТ.2.1.2. Разуме једноставније поруке личне природе.</p> <p>ДСТ.2.1.3. Разуме једноставнија упутства и поступа у складу с њима.</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>В Санкт-ПетербургеПроширивање лексичког фонда на тему разговора о излету, затим учење конструкција за исказивање свиђања и несвиђања. Усвајање конструкција за исказивање да става да неко нешто хоће и неће. Учење конструкција за исказивање интересовања.</p>	<p>Излет, свиђа ми се, хоћу, нећу</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, ликовна култура, биологија</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера писмени задатак</i></p>
<p>ДСТ.2.1.4. Разуме краћа</p>						

<p>Разуме специфичности промене придева у множини, затим употреба заменице</p>	<p>ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).</p> <p>ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).</p> <p>ДСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.</p> <p>ДСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична и ДСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.</p> <p>ДСТ.2.3.7. Предлози да</p>	<p>Компет енција за учење; Рад са подаци ма и инфор мација ма Естети чка компет енција; Дигита лна компет енција Комуникациј а</p>	<p>Приширивање лексичког фонда, употреба конструкција за исказивање поређења у вези са темом поређења градова. Разговор о знаменитостима. Проширивање лексичког фонда на тему</p>	<p>совање, туристи</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, физичко васпитање, верска настава и грађанско васпитање. Осмишљавање додатног материјала Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија... Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-вежба контролни задатак у децембру</p>
--	--	--	---	------------------------	--	--

<p>Разуме употребу императива у руском језику. Учење бројева од 70 до 199. Учење специфичности облика генитива множине код именица. Затим употреба облика за исказивање количине много, мало... Употреба облика надо. Употреба личним заменица и просторних одредби. Изговор сугласника П и Б.</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>Вечеринка у Лены Проширивање знања на тему исказивања наредби и запосвести. Усвајање нове лексике на тему количине и употребна кроз језичке конструкције у разговору са продавцем. Проширивање лексичког фонда у вези са описивањем стана или собе.</p>	<p>Изражавање запосвести, количине, опис стана, собе</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, музичка култура. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е-уџбеника и е-модерних платформи, квиза, игре викторине</p> <p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмености у марту</i></p>
---	---	--	--	---	--

<p>Учење и употреба промене придева у једнини. Учење и употреба будућег времена, затим специфичности промене глагола <i>есть</i> и <i>пить</i>, употреба глагола <i>играть</i> са предлозима <i>В</i> и <i>На</i>, учење и употреба релативних реченица са обликом <i>который</i>, изговор <i>И</i> и <i>Й</i>.</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања. ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>Где мы учимся</p> <p>Учење лексике у циљу формирања конструкција поређења са акцентом на систем образовања у Русији, учење правила и лексике која омогућује вођење електронске преписке.</p> <p>Употреба језичких конструкција у циљу разговора на тему будућности, разговор о распореду часова и омиљеним предметима, учење и употреба конструкција за исказивања извињења и навођење разлога. Учење и употреба конструкција за исказивање онога што особа воли или не воли да једе и пије. Учење и употреба лексике на тему исказивања мишљења, слагање и неслагање.</p>	<p>истем оцењивања, разумевање имејла, распоред часова, извињавање, волим-не волим, школа</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле</p> <p>Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено</p> <p>Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера</i></p> <p><i>Евалуација и самоевалуација</i></p>
--	--	--	---	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених	и процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова;	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и	- Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)
			- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, бар једном у полугодишту

		део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење домаћег задатка-5	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје
			Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме (4 провере које се раде цео час - по две у полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби
			-Сналажење на карти и на рачунару	За показаних 5 лексичких појмова за један минут - оцена 5 За 4 -4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године

<p style="text-align: center;">Ангажовање ученика у настави</p>	<p style="text-align: center;">одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима</p>	<p>веома висок степен ангажовања ученика (5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>
		<p>висок степен ангажовања ученика (4)</p>	<p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)</p>	<p>-Учестује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада</p>	
		<p>уз ангажовање ученика (3)</p>	<p>-Учешћу на такмичењима</p> <p>-Посета културно-историјским институцијама и догађајима</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p> <p>-Спреман је да помогне другима</p>	
		<p>ангажовање ученика (2)</p>	<p>-Несебичном пружању помоћи другим ученицима</p> <p>-Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања</p>	<p>-Иницијатива и квалитет продукта</p>	

СЕДМИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ:

Назив наставног предмета: српски језик и књижевност

Циљ предмета: Циљ учења Српског језика и књижевности јесте да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Разред: седми

Недељни број часова: 4

Годишњи број часова: 144

	Број часова				Начин и поступци остваривања програма	Начин провере
--	-------------	--	--	--	---------------------------------------	---------------

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Обра да	Утврђивање / лабораториј ске вежбе	Укуп но	Исходи	Образов ни стандар ди	Опште и међупредмет не компетенције	Облици рада	Метод е рада	остваре но сти исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
---------------------------------------	---------	------------------------------------	---------	--------	-----------------------	-------------------------------------	-------------	--------------	--

<p>ЛЕКТИРА</p> <p>ЛИРИКА</p> <p>1. Јован Дучић: <i>Подне;</i></p> <p>2. Милан Ракић: <i>Божур;</i></p> <p>3. Владислав Петковић Дис: <i>Међу својима;</i></p> <p>4. Милутин Бојић: <i>Плава гробница;</i></p> <p>5. Десанка Максимовић: <i>Крвава бајка;</i></p> <p>6. Стеван Раичковић: <i>После кише;</i></p> <p>7. Јован Јовановић Змај: <i>Јутутунска јухахаха;</i></p> <p>8. Рабиндранат Тагоре: <i>Папирни бродови;</i></p> <p>9. Вислава Шимборска: <i>Облаци.</i></p> <p>ЕПИКА</p> <p>1. Народна бајка (једна по избору): <i>Међедовић /</i></p>	43	11	54	<p>– користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита;</p> <p>– истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;</p> <p>– чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом;</p> <p>– разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних</p>	<p>CJ.2.4.1. CJ.2.4.2. CJ.2.4.4. CJ.2.4.5.) CJ.2.4.6. т CJ.2.4.7. CJ.2.4.8. CJ.3.4.2. CJ.3.4.3. CJ.3.4.4. CJ.3.4.5. еCJ.3.4.6. CJ.3.4.7. CJ.3.4.8.</p>	<p>Комуникативна компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема</p>	<p>Монолошка, дијалогска, текстуална, истраживачка</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад</p>	<p>посматрање, испитивање, контролне вежбе, писмени задаци, домаћи задаци, белешке, задовољство ученика на часу</p>
---	----	----	----	---	---	--	--	--	---

<p><i>Чудотворни прстен / Златоруни ован;</i></p> <p>2. Стефан Митров Љубиша: <i>Кањош Мацедонових</i> (одломак);</p> <p>3. Радоје Домановић: <i>Вођа</i> (одломак);</p> <p>4. Петар Кочић: <i>Кроз међаву;</i></p> <p>5. Иво Андрић: <i>Јелена, жена које нема</i> (одломак);</p> <p>6. Данило Киш: <i>Прича о печуркама / Еолска харфа;</i></p> <p>7. Алфонс Доде: <i>Последњи час / Владимир Набоков: Лош дан;</i></p> <p>8. <i>Дневник Ане Франк</i> (одломак);</p> <p>9. Ефраим Кишон: <i>Код куће је најгоре</i> (једна прича по избору);</p> <p>10. Афоризми (Душан Радовић и други).</p>				<p>родова и основних књижевних врста;</p> <p>– разликује основне одлике стиха и строфе –укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен;</p> <p>– тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивност и) и песничке слике у одабраном лирском тексту;</p> <p>– локализује књижевна дела из обавезног школског програма;</p> <p>– разликује етапе драмске радње;</p> <p>– разликује аутора</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">ДРАМА</p> <p>1. Бранислав Нушић: <i>Власт</i> (одломак);</p> <p>2. Вида Огњеновић: <i>Кањош Мацедоновић</i> (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана).</p> <p style="text-align: center;">НАУЧНОПОПУЛ АРНИ И ИНФОРМАТИВН И ТЕКСТОВИ</p> <p>Обавезна дела</p> <p>1. Михајло Пупин: <i>Са паињака до научењака</i> (одломак);</p> <p>2. Јелена Димитријевић: <i>Седам мора и три океана</i> (одломак) / Милош Црњански: <i>Наша небеса</i> („Крф, плава гробница“ – одломак).</p> <p>Једно дело по избору</p> <p>1. Јован Цвијић: Охридско језеро (одломак) / Пеђа Милосављевић: <i>Потера за пејзажима</i>;</p> <p>2. Светлана Велмар Јанковић: <i>Српски</i></p>				<p>књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта;</p> <p>– разликује облике казивања (форме приповедања);</p> <p>– идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију;</p> <p>– анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста;</p> <p>– уочи разлике у карактеризациј и ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким;</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p><i>Београд деспота Стефана (Капија Балкана);</i></p> <p>3. Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја ;</p> <p>4. Избор из енциклопедија и часописа за децу.</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <p>1. Епске народне песме покосовског тематског круга (<i>Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакишића</i> и песма по избору);</p> <p>2. Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима (<i>Мали Радојица, Стари Вујадин, Старина Новак и кнез Богосав; Иво</i></p>				<ul style="list-style-type: none"> – разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; – критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; – доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; – размотри аспекте родне равноправност и у вези са ликовима књижевно- 					
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p><i>Сенковић и ага од Рибника, Ропство Јанковић Стојана);</i></p> <p>3. <i>Свети Сава у књижевности:</i> - одломак из <i>Житија Светог Симеона</i> (о опроштају оца од сина); - избор из народних прича и предања (на пример <i>Свети Сава и ђаво</i>, легенде о Светом Сави); - избор из ауторске поезије о Св. Сави (на пример Матија Бећковић: <i>Прича о Светом Сави</i>);</p> <p>4. Мирослав Антић: <i>Плави чуперак и Шашава</i> књига (избор);</p> <p>5. Антоан де Сент Егзипери: <i>Мали Принц</i>; Момо Капор: <i>Мали Принц</i>;</p> <p>6. Јован Стерија Поповић: <i>Покондирена тиква</i>;</p> <p>7. Душан Ковачевић:</p>					<p>уметничких текстова;</p> <p>– препоручи књижевно дело уз кратко образложење;</p> <p>– упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;</p>									
---	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p><i>Свемирски змај;</i> 8. Дејан Алексић: <i>Ципела на крају света / Игор Коларов:</i> <i>Дванаесто море.</i></p> <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати 3 дела)</p> <p>1. Милорад Павић: <i>Руски хрт (одломак);</i> 2. Тургеев: <i>Шума и степа;</i> 3. Антон Павлович Чехов: <i>Чиновникова смрт;</i> 4. Јанко Веселиновић: <i>Хајдук Станко (одломак из првог дела романа);</i> 5. Гордана Малетић: <i>Катарке Београда (прича Зебња и друге);</i> 6. Урош Петровић: <i>Загонетне приче;</i> 7. Александар Манић: <i>У свитање света;</i> 8. Јасминка Петровић: <i>Лето кад сам научила да летим;</i></p>														
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. Градимир Стојковић: *Хајдук у Београду*;
10. Корнелија Функе: *Срце од мастила*;
11. Душица Лукић: *Земља је у квару* (избор);
12. Гордана Брајовић: из збирке песама *Индија, Индија (Пролази слон пун мириса, Пролази слон пун Хималаја)*;
13. Душан Поп Ђурђевић: *Лет лионског Икара*.

**КЊИЖЕВНИ
ТЕРМИНИ И
ПОЈМОВИ**

Опкорачење. Рефрен.
Цезура.
Везани и слободни стих.
Ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма.
Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца

<p>и алитерација).</p> <p>Функција мотива у композицији лирске песме.</p> <p>Песма у прози.</p> <p>Фабула и сиже.</p> <p>Статички и динамички мотиви.</p> <p>Композиција.</p> <p>Епизода.</p> <p>Идејни слој књижевног текста.</p> <p>Хумор, иронија и сатира.</p> <p>Врсте карактеризације књижевног лика.</p> <p>Унутрашњи монолог.</p> <p>Хронолошко и ретроспективно приповедање.</p> <p>Дневник. Путопис.</p> <p>Аутобиографија.</p> <p>Легендарна прича.</p> <p>Предања о постанку бића, места и ствари.</p> <p>Афоризам.</p> <p>Пословице, изреке; питалице; загонетке.</p> <p>Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет.</p> <p>Драмска ситуација.</p> <p>Драма у ужем</p>														
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

смислу.									
<p>ЈЕЗИК:</p> <p>ГРАМАТИКА</p> <p>Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне.</p> <p>Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици.</p> <p>Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме.</p> <p>Логички субјекат. Сложени глаголски предикат.</p> <p>Напоредни односи међу реченичним</p>	30	22	52	<p>– разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом;</p> <p>– одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима;</p> <p>– уочи делове именичке синтагме;</p> <p>– разликује граматички и логички субјекат;</p> <p>– разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да;</p> <p>– препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и</p>	<p>CJ.1.3.1.</p> <p>CJ.1.3.2.</p> <p>CJ.1.3.3.</p> <p>CJ.1.3.4.</p> <p>CJ.1.3.6.</p> <p>CJ.1.3.7.</p> <p>CJ.1.3.8.</p> <p>CJ.1.3.9.</p> <p>CJ.1.3.10.</p> <p>CJ.1.3.12.</p> <p>CJ.1.3.13.</p> <p>CJ.1.3.15.</p> <p>CJ.1.3.16.</p> <p>CJ.2.3.1.</p> <p>CJ.2.3.3.</p> <p>CJ.2.3.5.</p> <p>CJ.2.3.6.</p> <p>CJ.2.3.8.</p> <p>CJ.2.3.11.</p> <p>CJ.3.3.1.</p> <p>CJ.3.3.4.</p> <p>CJ.3.3.5.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема</p>	<p>Монолошка, дијалошка, текстуална, истраживачка</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад</p>	<p>посматрање,</p> <p>испитивање,</p> <p>контролне вежбе,</p> <p>писмени задаци,</p> <p>домаћи задаци,</p> <p>белешке,</p> <p>задовољство ученика на часу</p>

<p>члановима – саставни, раставни и супротни.</p> <p>Појам комуникативне и предикатске реченице.</p> <p>Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни).</p> <p>Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене).</p> <p>Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом.</p> <p>Конгруенција – основни појмови.</p> <p>ПРАВОПИС Правописна решења у вези са обрађеним глаголским</p>				<p>независним реченицама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – идентификује врсте зависних реченица; – искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; – примени основна правила конгруенције у реченици; – доследно примени правописну норму; – разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат; 	СЈ.3.3.8.				
--	--	--	--	--	-----------	--	--	--	--

<p>облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница правописних знакова. ОРТОЕПИЈА Дугоузлазни и дугосилазни акценат.</p>									
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА: Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористицима). Правописне вежбе: диктат; допуњавање</p>	8	30	38	<p>-употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима), описивање; – разликује и гради аугментативе и деминутиве; – саставља обавештење, вест и кратак извештај;</p>	<p>СЈ.3.1.1. СЈ.3.1.3. уСЈ.3.1.4. е СЈ.3.2.1. СЈ.3.2.2. СЈ.3.2.3. СЈ.3.2.5.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема</p>	<p>Монолошка, дијалогска, текстуална, истраживачка</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад</p>	<p>посматрање, испитивање, контролне вежбе, писмени задаци, домаћи задаци, белешке, задовољство ученика на часу</p>

<p>текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту.</p> <p>Богаћење речника: лексичкосемантичке вежбе (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); стилске вежбе: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлог за тражење погодног израза).</p> <p>Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу.</p>				<ul style="list-style-type: none"> – разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; – говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; – изражајно чита обрађене књижевне текстове. 					

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

КЊИЖЕВНОСТ:

- CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VII разреда) са именима аутора тих дела;
 - CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност);
 - CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму;
 - CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац);
 - CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог;
 - CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, оноματοпеја);
 - CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...;
 - CJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе;
 - CJ.1.1.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела*.
-
- CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектуре са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања;
 - CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектуре и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација;
 - CJ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове;
 - CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст);
 - CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност;
 - CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог / унутрашњи монолог, дијалог;
 - CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела;
 - CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама*.
-
- CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива;
 - CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту;
 - CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу;
 - CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту;
 - CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе;
 - CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело;
 - CJ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже;
 - CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави*.

ГРАМАТИКА:

CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама;

CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације*;

CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима;

CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези са облицима речи;

CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу);

CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне);

CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима;

CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми;

CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта);

CJ.1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основне лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору* као лексички механизам;

CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.);

CJ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.);

CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и / или контекста у којем су употребљени (једноставни случајеви);

CJ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама;

CJ.1. CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме;

CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи;

CJ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица);

CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима;

CJ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика;

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:

CJ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима и правилно их употребљава;

CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и / или контекста у којем су употребљени (сложенији примери).

CJ.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој

- CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима;
- CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама;
- CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица);
- CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима и правилно их употребљава

- CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи;
- CJ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), наратив (приповедање), аргументација, пропаганда *;
- CJ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима;
- CJ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста;
- CJ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима;
- CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног;
- CJ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту;
- CJ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе;
- CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу);
- CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу;
- CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста);
- CJ.1.2.4. уме да преприча текст;
- CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања* (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални);
- CJ.1.2.6. влада основним жанровима писмене комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу;
- CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)*;
- CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима;
- CJ.1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње*.
- CJ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање” (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у руци” (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања*;
- CJ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање);
- CJ.2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове;
- CJ.2.1.4. разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користи;

- CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима);
- CJ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у таквом тексту;
- CJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима);
- CJ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту;
- CJ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе;
- CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста;
- CJ.3.2.2. саставља аргументативни текст
- CJ.3.2.3. пише репортажу CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; помоћ ученицима који раде по ИОП-у; пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било којих других разлога нису усвојили одређено наставно градиво; омогућавање да ученик кроз вежбање савлада како теоретски, тако и практични део градива у оквиру својих могућности.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева
			Активности наставника	Активности ученика	

					/ исхода
1.	КЊИЖЕВНОСТ	3	<p>наставник презентује наставни садржај; усмерава активности ученика; подстиче на размишљање; развија љубав ученика према књижевности; подстиче на креативност у тумачењу књижевног дела; развија китички однос, моћ запажања, упоређивања и закључивања;</p>	<p>Запажа, активно слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.</p>	<p>Успешно урађене контролне вежбе и тестови. Ученик се уверљиво писмено и усмено изражава. Ученик је оспособљен да води разговор о прочитаном делу.</p>
2.	ГРАМАТИКА	3	<p>наставник презентује наставни садржај; усмерава активности ученика; подстиче на размишљање; развија љубав ученика према књижевности; подстиче на креативност у тумачењу књижевног дела; развија китички однос, моћ</p>	<p>Запажа, активно слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.</p>	<p>Успешно савладан програм. Ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, боље и лакше прате наставу на часовима, могу самостално да ураде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу. Поштују правописна правила приликом писања (писање великог слова, употреба</p>

			запажања, упоређивања и закључивања;		интерпункцијских знакова).
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	3	наставник презентује наставни садржај; усмерава активности ученика; подстиче на размишљање; развија љубав ученика према књижевности; подстиче на креативност у тумачењу књижевног дела; развија китички однос, моћ запажања, упоређивања и закључивања;	Запажа, активно слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.	Ученици су усвојили општа правила о репортажи као облику новинарског изражавања Смањен је број стилских грешака при изради писменог састава. Ученици богате свој речник, лакше и стилски боље износе своје мисли и осећања.

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Уочавање потенцијално даровитих ученика, проширивање и продубљивање њихових знања и интересовања, непосредније активирање ученика, развијање маште, подстицање на стваралачки рад, припремање ученика за разне врсте такмичења, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	КЊИЖЕВНОСТ	3	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике.	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, конкурсима и смотрема.
2.	ГРАМАТИКА	3	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава,	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује,	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, конкурсима и смотрема

			<p>помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике.</p>	<p>ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.</p>	
3.	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	3	<p>Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике.</p>	<p>Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.</p>	<p>Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, конкурсима и смотрама.</p>

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК:

Назив наставног предмета: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: 7.

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
Starter	0	4	4	<ul style="list-style-type: none"> – разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран	Монолошка, дијалошка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу,	

				<p>отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;</p>	<p>1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25.</p>	<p>однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>
--	--	--	--	---	--	--	---

					2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.6.			
Module 1 Our World	6	5	11	<ul style="list-style-type: none"> – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем

				<p>- размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;</p> <p>- опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;</p> <p>- разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих;</p> <p>- затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања;</p> <p>- опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима</p>	<p>1.2.4.</p> <p>1.3.1.</p> <p>1.3.2.</p> <p>2.1.1.</p> <p>2.1.2.</p> <p>2.1.3.</p> <p>2.1.4.</p> <p>2.1.5.</p> <p>2.1.6.</p> <p>2.1.7.</p> <p>2.1.8.</p> <p>2.1.10.</p> <p>2.1.12.</p> <p>2.1.13.</p> <p>2.1.14.</p> <p>2.1.15.</p> <p>2.1.16.</p> <p>2.1.17.</p> <p>2.1.18.</p> <p>2.1.19.</p> <p>2.1.20.</p> <p>2.1.21.</p> <p>2.1.22.</p> <p>2.1.24.</p> <p>2.1.25.</p> <p>2.1.26.</p> <p>2.2.1.</p> <p>2.2.2.</p> <p>2.2.3.</p> <p>2.2.4.</p> <p>2.3.1.</p> <p>2.3.2.</p> <p>3.1.1.</p> <p>3.1.2.</p> <p>3.1.3.</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--	--

					3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.			
Module 2 Me & the others	5	7	12	- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - разумеју једноставније забране, правила понашања,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња,	Монолошка, дијалошка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака,

				<p>своје и туђе обавезе и реагују на њих;</p> <p>- размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе;</p> <p>- разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену;</p> <p>- питају и саопште колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- питају/кажу/израчунају колико нешто кошта:</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка</p>	<p>1.1.15.</p> <p>1.1.16.</p> <p>1.1.17.</p> <p>1.1.18.</p> <p>1.1.19.</p> <p>1.1.20.</p> <p>1.1.21.</p> <p>1.1.22.</p> <p>1.1.23.</p> <p>1.2.1.</p> <p>1.2.2.</p> <p>1.2.3.</p> <p>1.2.4.</p> <p>1.3.1.</p> <p>1.3.2.</p> <p>1.3.4.</p> <p>2.1.1.</p> <p>2.1.2.</p> <p>2.1.3.</p> <p>2.1.4.</p> <p>2.1.5.</p> <p>2.1.6.</p> <p>2.1.7.</p> <p>2.1.8.</p> <p>2.1.9.</p> <p>2.1.10.</p> <p>2.1.12.</p> <p>2.1.13.</p> <p>2.1.14.</p> <p>2.1.15.</p> <p>2.1.16.</p> <p>2.1.17.</p> <p>2.1.18.</p> <p>2.1.19.</p> <p>2.1.20.</p>	<p>решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>
--	--	--	--	---	--	--	--

				средства	2.1.21.			
					2.1.22.			
					2.1.24.			
					2.1.25.			
					2.1.26.			
					2.2.1.			
					2.2.2.			
					2.2.3.			
					2.2.4.			
					2.3.1.			
					2.3.2.			
					2.3.3.			
					3.1.1.			
					3.1.2.			
					3.1.3.			
					3.1.4.			
					3.1.5.			
					3.1.5.			
					3.1.6.			
					3.1.8.			
					3.1.10.			
					3.1.12.			
					3.1.15.			
					3.1.16.			
					3.1.17.			
					3.1.18.			
					3.1.19.			
					3.1.20.			
					3.1.22.			
					3.1.23.			
					3.1.24.			
					3.1.26.			
					3.1.27.			
					3.1.28.			
					3.1.29.			

					3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.			
Module 3 What if...?	6	6	12	<ul style="list-style-type: none"> – разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; – разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем

				<p>правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту; – разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање</p>	<p>1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.			
Module 4 Arts & Festivals	5	7	12	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација,	Монолошка, дијалошка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода;	Писмени задаци, тестови, диктати, читање,

				<p>активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење;</p> <p>– упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе;</p> <p>– затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;</p>	<p>1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9.</p>	<p>рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>
--	--	--	--	--	---	--	---	---

					2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

					3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.			
Module 5 Health is wealth	5	6	11	- разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; - разумеју једноставније	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална	Монолошка, дијалошка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем

				предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упуте предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе	1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.			
Module 6 In the news	4	6	10	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6.	Функционално-прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални,	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и

				<p>одговори на њих уз одговарајуће образложење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упути уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; – разуме и следи једноставнија упутства у вези с 	<p>1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14.</p>	<p>подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>
--	--	--	--	---	---	---	--	---

				уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота	2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.3.			
--	--	--	--	---	---	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.

ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење.

ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме.

ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.).

ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.).

ПСТ.1.1.11. Уз дуге паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

ПСТ.1.1.12. Уз дуге паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства.

ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника.

ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.

ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.

ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

- ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).
- ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.
- ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава.
- ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.
- ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).
- ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.
- ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.
- ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.
- ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на средњем** нивоу.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

- ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.
- ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.
- ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.
- ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.
- ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

- ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.
- ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.

ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама.

ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.

ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике.

ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме.

ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.

ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама.

ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.

ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.

ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.

ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.

ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.

ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.

- ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).
- ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).
- ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила.
- ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.
- ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.
- ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).
- ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).
- ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.
- ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.
- ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински.
- ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.
- ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.
- ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на напредном** нивоу.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

- ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.
- ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.
- ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.
- ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама.

ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих разговетних текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.

ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.).

ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика.

ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе.

ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција.

ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.

ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике.

ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.

ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама.

ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикана, информатора и сл.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност.

ПСТ.3.1.17. Учествује у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање.

ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.

ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима.

ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.

ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикана, информатора и сл.

ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.

ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).

ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.

ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме.

ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.

ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.

ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.

ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.

ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога.

ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.

ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.

ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).

ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура.

ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању.

ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик.

ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.

ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема.

ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.

ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Пружање помоћ ученицима који заостају у савладавању наставног градива и потребна им је допунска настава за нормалан напредак у школовању.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Starter	1	Организација часа, постављање питања, давање упуштава и објашњења, надгледање рада, излагање градива кроз питања, захтеве, мотивисање ученика за рад	Слушање, писање, читање, одговарање на питања, понављање, размењивање информација, реаговање на захтеве, попуњавање	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем
2.	Module 1 Our World	1			
3.	Module 2 Me & the others	2			
4.	Module 3 What if...?	2			
5.	Module 4 Arts & Festivals	1			

6.	Module 5 Health is wealth	1			
7.	Module 6 In the news	1			

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Омогућити напредним ученицима да прошире своја знања и вештине из наставних области у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Starter	1	Организација часа, постављање питања, давање упустава и објашњења, надгледање рада, излагање градива кроз питања, захтеве, мотивисање ученика за рад	Слушање, писање, читање, одговарање на питања, понављање, размењивање информација, реаговање на захтеве, попуњавање	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем, такмичења
2.	Module 1 Our World	2			
3.	Module 2 Me & the others	1			
4.	Module 3 What if...?	2			
5.	Module 4 Arts & Festivals	1			
6.	Module 5 Health is wealth	1			
7.	Module 6 In the news	1			

ИСТОРИЈА:

Назив наставног предмета: Историја

Циљ предмета: Циљ наставе предмета историје јесте да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Разред: VII

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облиц и рада	Методе рада	
1.ОСНОВИ	2	1	3	Ученик ће	ИС.1.1.1.	Компетенциј	фрон.	монол.	Развијање

<p>ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ</p> <p>Садржаји: Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустрijske револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустрijske револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).</p>			<p>бити у стању да: – доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском</p>	<p>Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2.</p>	<p>а за целоживотно учење; Вештине за живот у демократском друштву; Вештина комуникације; Дигитална компетенција; Рад с подацима и информацијама.</p>	инди.	дијал. рад на тексту	<p>основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и</p>
---	--	--	--	--	---	-------	----------------------	--

				<p>контексту; – наведе специфичност и друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – препознаје основне карактеристике различитих идеологија;</p>	<p>Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.8. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима; ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које</p>				<p>другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					<p>епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС 2.2.4. Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају или феномену, ИС.3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском</p>				<p>знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминутне провере -израда презентација, панорама, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног,</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					<p>периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора.</p>				<p>потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
2.ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА	11	9	20	Ученик ће бити у стању да:	ИС.1.1.1. Именује и разликује	Компетенциј а за целоживотно	фрон. инди. груп.	монол. дијал. рад на	Развијање основних знања и

<p>ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА</p> <p>Садржаји: Индустријска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе). Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма). Наполео ново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневн и живот и култура (промене у начину</p>				<p>– анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристик е; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; – уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; – препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава</p>	<p>основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС.1.2.1.</p>	<p>учење; Вештине за живот у демократско м друштву; Вештина комуникациј е; Дигитална компетенциј а; Решавање проблема; Рад с подацима и информација ма.</p>	<p>рад</p>	<p>тексту</p>	<p>њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање</p>
--	--	--	--	---	---	---	------------	---------------	---

<p>живота).Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење).Живот Срба под османском и хаџбуршком влашћу. Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај).Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа).Црна Гора у доба владичанства (основна обележја државног и друштвеног уређења). Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД</p>					<p>(грађанска права, парламентаризам, уставност); – анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и</p>	<p>Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се</p>					<p>плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства).Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот).</p>			<p>промена у новом веку; – уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; – пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима – доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности</p>	<p>тумаче;ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских</p>				<p>испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминутне провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе;</p>	<p>прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада</p>				<p>тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--	---

					одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања;				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>3. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА</p> <p>Садржаји: Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства).Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот).Кнежевина и</p>	16	13	29	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; 	<p>појави).</p> <p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније</p>	<p>Компетенциј а за целоживотно учење; Вештине за живот у демократском друштву; Вештина комуникације; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Рад с подацима и информацијама.</p>	фрон. инди.	монол. дијал. рад на тексту	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање</p>
---	----	----	----	--	---	--	-------------	-----------------------------	--

<p>Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу).</p>			<p>– анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – уочава специфичност и у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла – доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и</p>	<p>појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7.</p>				<p>релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе;</p>	<p>Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и</p>				<p>тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминутне провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" +</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	--	---

					<p>разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да</p>				<p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

					<p>одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					су последице важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС 3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					легенде, упоређује два графика и закључује о појави).				
<p>4. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ХХ ВЕКА</p> <p>Садржаји: Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови). Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена). Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура,</p>	11	9	20	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; – употреби податке из графика и табела у елементарном истраживању; – презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ; 	<p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС 1.1.6. Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације,</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење; Вештине за живот у демократском друштву; Вештина комуникације; Дигитална компетенција; Рад с подацима и информацијама.</p>	фрон. инди. груп. рад	монол. дијал. рад на тексту	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и</p>

<p>свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима). Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтови, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).</p>			<p>– упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; – раздваја битно од небитног у историјској нарави; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; – идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности</p>	<p>ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС 1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости. ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског</p>			<p>анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим</p>
---	--	--	---	---	--	--	---

				<p>везаних за развој културе сећања;</p> <p>– доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;</p> <p>– изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера;</p> <p>– уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе;</p>	<p>извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3.</p> <p>Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7.</p> <p>Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1.</p> <p>Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3.</p> <p>Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4.</p>			<p>ученицима.</p> <p>Сумативно оцењивање:</p> <p>-Иницијални тест</p> <p>-Тестови знања</p> <p>-Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање:</p> <p>-вредновање активности на часу</p> <p>-вредновање активности у тимском раду</p> <p>-учешће на такмичењима</p> <p>-вршњачко оцењивање</p> <p>- петнаестоминутне провере</p> <p>-израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја.</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	---

					<p>Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче</p>				<p>Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	--	---

					<p>историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1. 1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС 3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора,</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>ИС 3.2.4. Уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора),</p> <p>ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					појави).				
--	--	--	--	--	----------	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци		Успостављање интензивне сарадње и комуникације са ученицима који не могу да постигну основни ниво образовних стандарда на редовном часу наставног предмета историје.			
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове	- тестови знања; - вредновање активности на часу
2.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове	- тестови знања; - вредновање активности на часу
3.	ЕВРОПА, СВЕТ,	1	Одабира литературу,	- прати упутства	- тестови знања;

	СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА		одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове	- вредновање активности на часу
4.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове	- тестови знања; - вредновање активности на часу

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Успостављање интензивне сарадње и комуникације са ученицима који желе да прошире своја знања из наставног предмета историје.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	1	Одабира литературу, препоручује литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика	- тестови знања; - вредновање активности на часу
2.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА	2	Одабира литературу, препоручује литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика	- тестови знања; - вредновање активности на часу
3.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	1	Одабира литературу, препоручује литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава,	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања,	- тестови знања; - вредновање активности на часу

			тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- слуша одговоре других ученика	
4.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX БЕКА	2	Одабира литературу, препоручује литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика	- тестови знања; - вредновање активности на часу

Назив наставног предмета: Математика

Циљ предмета: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: 7

Недељни број часова:4

Годишњи број часова: 144

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>РЕАЛНИ БРОЈЕВИ Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2 = a, a > 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x = 2$). -Реални бројеви и бројевна права. Корен, једнакост Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства</p>	8	12	20	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; -одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; -на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са	МА.1.1. 2. МА.1.1. 3. МА.1.1. 4. МА.2.1. 1. МА.2.1. 2. МА.2.1. 4. МА.3.1. 1. МА.3.1. 3.	Ученик развија: –компетенција за целоживотно учење; –комуникација; –рад с подацима и информацијама –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња	Фронтални индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративно - илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере,

операција с реалним бројевима. Функција директне пропорционалности $y = kx, k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.				реалним бројевима; -одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; -нацрта график функције -примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама.				премана ИКТ, учење путем решавања проблема	-контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА Питагорина теорема - израчунавање странице Примена П.Т. на правоугаоник, квадрат, једнакокраки троугао и једнакостраничан троугао Примена П.Т на ромб и на трапез Правоугли троугао чији су оштри углови 30° и 60° Примене П.Т. у конструкцијама Конструктивни задаци у вези са П.Т. Обрт Питагорине	7	11	18	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; -правилно користи геометријски прибор.	МА.1.3. 2. МА.2.3. 2. МА.3.3. 2.	Ученик развија: –компетенција за целоживотно учење; –комуникација; –рад с подацима и информацијама –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња	Фронтални индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративно - илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе

Теореме Растојање између две тачке у координатном систему.								путем решавања проблема	- писмени задаци -тестови знања.
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце	19	26	45	По завршетку разредаученик ће бити у стању да: -трансформише збир, разлику и производ полинома; -примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; -растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); -примени трансформације полинома на решавање једначина.	МА.1.1. 6. МА.2.1. 4. МА.2.2. 2. МА.2.2. 3. МА.3.1. 1. МА.3.1. 3. МА.3.2. 2. МА.3.2. 3.	Ученик развија: –компетенција за целоживотно учење; –комуникација; –рад с подацима и информацијама –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња	Фронтални индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративно - илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације према ИКТ, учење путем решавања проблема	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаести нутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.

коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.									
<p>МНОГОУГАО Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.</p>	7	15	22	<p>По завршетку разредаученик ће бити у стању да: -примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; -израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; -конструише ортоцентар и тежиште троугла; -примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима.</p>	<p>МА.2.3. 1. МА.2.3. 2. МА.3.3. 2. МА.3.3. 3.</p>	<p>Ученик развија: –компетенција за целоживотно учење; –комуникација; –рад с подацима и информацијама –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња</p>	<p>Фронтални индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава</p>	<p>Монолошка метода, дијалошка метода, демонстративно - илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем решавања проблема</p>	<p>Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.</p>

<p>КРУГ Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π. Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.</p>	7	11	18	<p>По завршетку разредаученик ће бити у стању да: -примени својства централног и периферијског угла у кругу; –израчуна обим и површину круга и његових делова; –преслика дати геометријски објекат ротацијом.</p>	<p>МА.1.3.3. МА.2.3.3. МА.3.3.3.</p>	<p>Ученик развија: –компетенција за целоживотно учење; –комуникација; –рад с подацима и информацијама –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња</p>	<p>Фронтални индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава</p>	<p>Монолошка метода, дијалошка метода, демонстративно - илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације према ИКТ, учење путем решавања проблема</p>	<p>Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.</p>
<p>ОБРАДА ПОДАТАКА Средња вредност, медијана и мод.</p>	2	3	5	<p>По завршетку разредаученик ће бити у стању да: -одређује средњу вредност, медијану и мод</p>	<p>МА.1.5.2. МА.1.5.3. МА.2.5.2.</p>	<p>Ученик развија: –компетенција за целоживотно учење; –комуникација;</p>	<p>Фронтални индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски</p>	<p>Монолошка метода, дијалошка метода, демонстративно -</p>	<p>Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у</p>

					МА.2.5. 3. МА.3.5. 2. МА.3.5. 3.	–рад с подацима и информацијама –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња	рад, тимска настава	илустративн а метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем решавања проблема	свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоми нутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.
ОБНАВЉАЊЕ ГРАДИВА ИЗ ПРЕТХОДНИХ РАЗРЕДА		5	5						

ПРИПРЕМА, ИЗРАДА И ИСПРАВКА ПИСМЕНИХ ЗАДАТАКА		12	12						
--	--	----	----	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	<p>МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно</p> <p>МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно</p> <p>МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем);</p> <p>рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број</p>	<p>МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима</p> <p>МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа</p> <p>МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама</p>	<p>МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза</p> <p>МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама</p>
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	<p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи</p>	<p>МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему</p>	<p>МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису</p>

	прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непозnatу страницу правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)		обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама	МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама МА.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен МА.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином	МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама МА.3.2.2. користи особине степена и квадратног корена МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији обли
МНОГОУГАО		МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима МА.2.3.2. одреди однос углова и	МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у

		страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему	формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука
КРУГ	МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)	МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена	МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука
ОБРАДА ПОДАТАКА	МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто	МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу) МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном	МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина

Допунска настава

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Допунски рад из математике организује се за поједине ученике или групе ученика који повремено или стално имају одређене тешкоће у учењу и не постижу задовољавајући успех. На тим часовима ће се обрађивати наставни садржаји у којима ученици заостају у раду.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Реални бројеви	2	Објашњава, слуша ученике, даје повратне информације, подучава	Поставља и одговара на питања, ради на задацима, примењује знања, упоређује, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
	Скуп реалних бројева и бројевна права, Основне операције у реалних бројева				
	График зависности међу величинама Пропорција и њене особине	1	Објашњава, израђује и поставља задатке	Упоређује, запажа, повезује, решава проблем, прати, црта, осмишља	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке,

					наставни листићи за проверу
2.	Питагорина теорема П. теорема, Примена П. теореме у једноставнијим задацима	2	Демонстрира, обавештава, објашњава, израђује и поставља задатке	Следи инструкције, примењује, ради на задацима	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
3.	Цели алгебарски изрази	1	Обезбеђује наставна средства, прати ефекте свог и рада ученика	Запажа, упоређује, повезује, решава проблем, следи инструкције	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
	Степеновање Појам степена и операције са степенима				
	Полиноми Појам полинома (моном, бином, трином) Операције са полиномима	3	Обавештава, објашњава, мотивише, слуша ученике, даје повратне информације	Ради на задацима, сарађује, поставља питања следи инструкције, испробава	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
4.	Многоугао	1	Израђује и поставља	Посматра, запажа,	Посматрање

	Појам и врсте многоуглова, број дијагонаа многоугла, збир углова могоугла		здатке, слуша ученике, даје повратне информације	учава, илуструје прати, црта, осмишља упоређује, именује	праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
5.	Круг Елементи круга, обим и површина	1	Демонстрира, поставља здатке, проверава рад ученика	Ради на задацима, поставља и одговара на питања	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
6,	Обрада података Средња вредност, медијана и мод	1	Израђује и поставља здатке, слуша ученике, даје повратне информације	Ради на задацима, сарађује, поставља питања следи инструкције	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Додатна настава треба да продуби и прошири математицка знања ученика који показују изразите способности и посебна интересовања за математику. Омогућити комплекснији приступ усвајању математичких садржаја, допринети формирању и ширењу научног погледа на свет, мотивисати и подстицати ученика на самостални рад, оспособити ученика на самообразовање уз помоћ литературе.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Реални бројеви	2	Обавештава, објашњава, мотивише, слуша ученике, даје повратне информације	Користи изворе знања, ради на задацима, , следи инструкције, примењује знања	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
	Основна својства операција у скупу \mathbb{R} Бројевни изрази				
	Зависне величине и њихово графичко представљање График зависности $y = k \cdot x, x \in \mathbb{R}$ Пропорција и њене особине	1	Подстиче ученике да препознају, упоређују, изводе закључке	Запажа, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
2.	Питагорина	2	Подстиче ученике,	Процењује, следи	Посматрање

	<p>теорема Примена Питагорине теореме Правоугли троугао чији су оштри углови 30° и 60° и примене П.Т. конструкцијама</p>		<p>израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише</p>	<p>инструкције, примењује, ради на задацима, ради самостално, поставља и одговара на питања</p>	<p>праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови</p>
3.	<p>Цели алгебарски изрази</p>	1	<p>Планира, организује, обезбеђује наставна средства, омогућава примену наученог</p>	<p>Запажа, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови</p>
	<p>Степеновање Примена степена и операције са степенима</p>				
	<p>Полиноми Квадрат бинома и разлика квадрата Растављање полинома на чиниоце</p>	3	<p>Израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава</p>	<p>Ради на задацима, иницира рад, сарађује, користи изворе знања, поставља и</p>	<p>Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке,</p>

				одговара на питања	тестови
4.	Многоугао Број дијагонаа многоугла, збир углова могоугла и обим и површина многоугла	1	Демонстрира, израђује и поставља задатке, објашњава, даје повратне информације	Посматра, запажа, учава, описује, илустује, прати, црта, осмишља упоређује, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
5.	Круг Централни и периферијски угао круга и обим и површина круга и његових делова	1	Израђује и поставља задатке, проверава рад ученика	Упоредује, црта, именује, класификује, репродукује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
6.	Обрада података Средња вредност, медијана и мод	1	Израђује и поставља задатке, проверава рад ученика	Упоредује, црта, именује, класификује, репродукује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови

Назив наставног предмета: Биологија

Циљ предмета: Наставе и учења *биологије* је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи као и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Разред: Седми

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и	Број часова	Исходи	Образовн	Опште и	Начин и поступци	Начин
--------	-------------	--------	----------	---------	------------------	-------

годишњи садржаји у оквиру теме					и стандарди	међупредметне компетенције	остваривања програма		провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p> <p>Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија. - ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип). - Прво Менделово правило, крвне</p>	4	5	9	<p>– прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења;</p> <p>– упореди бесполно и полно размножавање;</p> <p>– идентификује разлике између митозе и мејозе на</p>	<p>БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.2.2.1. БИ.2.2.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; 	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације</p>	<p>Иницијални тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност</p>

<p>групе, трансјузија и трансплантација. - Наслеђивање пола. - Наследне болести. - Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. - Једнополни и двополни организми. - Значај и улога полног размножавања</p>				<p>основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији</p> <p>– одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији;</p> <p>– шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу;</p> <p>– користи ИКТ и другу опрему у истражива</p>	<p>БИ.1.2.7. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>- комуникација</p> <p>- рад са подацима и информацијама;</p> <p>- решавање проблема,</p> <p>- Српски језик, географија, ликовна култура, историја, математика, техника и технологија</p>			<p>на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
---	--	--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>њу, обради података и приказу резултата; ž – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.</p>					
<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ</p> <p>Појам симетријетипични примери код једноћелијских и вишећелијских</p>	14	15	29	<p>– одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализира их информација његовој</p>	<p>БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.2.4.3. БИ.3.4.1. БИ.1.4.3. БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.3.4.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском 	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације</p>	<p>Иницијални и тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора,</p>

<p>организама. - Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. - Присуство/ одсуство биљних органа. - Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... - Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма. - Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња</p>				<p>грађи; – упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне процесе; – користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива; – упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; – повеже</p>	<p>БИ.3.4.3. БИ.3.4.4 БИ.1.4.4. БИ.2.4.5. БИ.3.4.5. БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8. БИ.2.4.8. БИ.2.4.9. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.3.4.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - Српски језик, географија, ликовна култура, историја, математика, техника и технологија</p>			<p>свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
---	--	--	--	--	---	---	--	--	--

				<p>грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма;</p> <p>– одреди положај човекових органа и њихову улогу;</p> <p>– цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама;</p> <p>– користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				посматрање препарата; хумано поступа према организмима које истражује.					
<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА</p> <p>Основни принципи систематике - Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе -Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и</p>	3	4	7	<p>– одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупље них и анализира них информац ија о његовој грађи; – упореди организме на различити м позицијам а на „дрвету живота“ према начину на</p>	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.3.3.1. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. БИ.3.3.3. БИ.3.3.4. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.2.6.1. БИ.1.6.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљиво ст и орјентација ка предузетништв у; - комуникација - рад са подацима и информацијам а; - решавање 	<p>фронтални, индивидуал ни, групни, рад у пару.</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстрати вна метода, метода презентације</p>	<p>Иницијалн и тест, учествова ње у разговору, прикупља ње информац ија из различити х извора, свакоднев на посматрањ а, активност на часу, учествова ње у разговору и дискусији,</p>

<p>потомачке форме, прелазни фосили)</p>				<p>који обављају животне процесе; – користи микроскоп за посматрањ е грађе гљива, биљних и животињс ких ткива; – разврста организме према задатим критерију мима применом дихотомих кључева; – повеже принципе системати ке са филогениј ом и еволуцијо м на основу данашњих и изумрлих врста –</p>	<p>БИ.1.6.2. БИ.3.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>проблема, - Српски језик, географија, ликовна култура, историја, математика, техника и технологија</p>			<p>рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентац ије, есејско излагање, контролне вежбе</p>
--	--	--	--	---	--	---	--	--	---

				<p>фосила; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени.</p>					
<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМ У Састав и структура</p>	7	10	17	<p>– идентификује основне односе у биоценози на задатим</p>	<p>БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4.</p>	<p>- компетенција за учење; - дигитална компетенција - одговоран однос према</p>	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстрати</p>	<p>Иницијални и тест, учествовање у разговору,</p>

<p>популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције; - Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). - Мреже исхране. Животне области. Конвергенција и дивергенција животних форми. - Заштита природе. Заштита биодиверзитет а</p>				<p>примерим а; – илуструје примерим а однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; – упореди прикупље не податке о изабраној врсти и њеној бројности на различити м станишти ма; – повеже утицај абиотички х чинилица у одређеној животној области – биому са животним</p>	<p>БИ.3.1.5. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3.</p>	<p>околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљиво ст и орјентација ка предузетништв у; - комуникација - рад са подацима и информацијам а; - решавање проблема, - Српски језик, географија, ликовна култура, историја, математика, техника и технологија</p>		<p>вна метода, метода презентације</p>	<p>прикупља ње информац ија из различити х извора, свакоднев на посматрањ а, активност на часу, учествова ње у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентац ије, есејско излагање, контролне вежбе</p>
---	--	--	--	--	---	--	--	--	---

				<p>формама које га насељавај у; – анализира разлику између сличности и сродности организам а на примерим а конверген ције и дивергенц ије; – идентифик ује трофички ниво организма у мрежи исхране; – предложи акције заштите биодиверз итета и учествује у њима; – користи ИКТ и другу</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <ul style="list-style-type: none"> – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени. 					
<p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ -Примери наследних болести. - Особине и грађа вируса. Болести</p>	4	6	10	<ul style="list-style-type: none"> – анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује 	<p>БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5. БИ.2.5.1. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; 	<p>фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p>	<p>метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације</p>	<p>Иницијални тест, учествовање у разговору, прикупљање информац</p>

<p>изазване вирусима. - Имунитет. Вакцине. - Пулс и крвни притисак. - Прва помоћ, повреде крвних судова (практичан рад). - Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. - Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница, тровање храном. Промене у адолесценцији . - Здрави стилови живота (сан, кондиција...). -</p>				<p>поремећај е исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); – планира време за рад, одмор и рекреацију; – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – аргументује предности вакцинације; – примени поступке збрињавања лакших облика</p>	<p>БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.2.5.4. БИ.3.5.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>- одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - Српски језик, географија, ликовна култура, историја, математика, техника и технологија</p>			<p>ија из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Последице болести зависности (наркоманија)</p>			<p>крварења; – расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке</p>					
---	--	--	---	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте

БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал

БИ.1.3.4. зна за појам и основну улогу хромозома

БИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивања

БИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују

БИ.1.3.7. зна да од зигота настаје организам и да се тај процес назива развиће

БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама

БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)

БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада

БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника

БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања

БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота

БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима

БИ.2.3.4. зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина

БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине

БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату

БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата

БИ.3.3.1. разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба

БИ.3.3.3. зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији

БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције

БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња

БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих

- БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије
- БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија
- БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма
- БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси
- БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном
- БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)
- БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином
- БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)
- БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату
- БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада
- БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника
- БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)
- БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа
- БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека
- БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам
- БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје
- БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање
- БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату
- БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата
- БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима
- БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека

- БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност
- БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције
- БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе
- БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија
- БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи
- БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа
- БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)
- БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе
- БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме
- БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма
- БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције.
- БИ.1.1.2. разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима
- БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице
- БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном
- БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином
- БИ.1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима
- БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације
- БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)
- БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења
- БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека
- БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)
- БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

- БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме
- БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине
- БИ.2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи
- БИ.2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова
- БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација
- БИ.2.4.7. зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини
- БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и
- БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека
- БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату
- БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у
- БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста
- БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета
- БИ.3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података
- БИ.3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата
- БИ.3.6.4. разуме зачај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак
- БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава
- БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране
- БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије)
- БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека
- БИ.1.5.8. зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора)
- БИ.1.5.12. зна да болести зависности (претерана употреба дувана, алкохола, дроге) неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институцијама и стручњацима)
- БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља
- БИ.2.5.2. разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница
- БИ.2.5.3. зна како се чува хранљива вредност намирница
- БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека

БИ.2.5.5. зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму и на понашање (утицај алкохола, различитих врста дрога, енергетских напитака и сл.)

БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести

БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести

БИ.3.5.3. разуме основне биолошке процесе који леже у основи физиолошки правилне исхране

БИ.3.5.6. разуме механизме поремећаја функције појединих органа

БИ.3.5.7. познаје основне биолошке механизме који доводе до развијања болести зависности

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање,са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања,умења и вештина из наставног градива.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	2	Припремање, организовање, читање, објашњавање,разговор, слушање,посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење,процењивање, одлучивање	Дефинише,индетификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља,прилагођава, тумачи,илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира,формулише,планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се.	усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика; прикупљање анкетних евалуационих листића;
2.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ	5			
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	2			
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	2			
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	1			

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене научеог у свакодневном животу				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	2	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање.	Дефинише, индетификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се	усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика; прикупљање анкетних евалуационих листића;
2.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ	5			
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	2			
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	2			
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	1			

Назив наставног предмета: Географија

Циљ предмета: Циљ наставе географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Разред: Седми

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање	Укупно				Облици рада	Методе рада	
1. Регионална географија	2	1	3	-уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и	ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне одлике ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и	– комуникација – учење – сарадња – дигитална	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни	Дијалогска, монолошка, илустративна, демонс	Бележење присуства ученика на часовима, домаћи задаци, усмено

				<p>предлаже различите начине издавања регија;</p> <p>-доведе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора.</p>	издваја регије	<p>– рад са подацима и информацијама</p> <p>-одговоран однос према околини</p> <p>– естетичка</p>		<p>тративна, активне методе (методе критичког мишљења)</p>	<p>испитивање, тестирање (писмено испитивање) контролни задаци, ученички радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима посматрање и стално праћење активности ученика</p>
2. Европа	14	9	23	<p>-дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе,</p>	<p>ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске елементе карте;</p> <p>ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред;</p> <p>ГЕ.1.3.2.дефинише појам привреде и</p>	<p>– Комуникација</p> <p>– Учење</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Одговоран однос</p>			

				<p>пролазе;</p> <p>-проналази на карти државе проучаване регије и именује их;</p> <p>-приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике;</p> <p>-препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију;</p>	<p>препознаје привредне делатности и привредне гране; ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне одлике ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти; ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом; ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке на немој карти картографски изражајним средствима, графиком, табелом и схемом; ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике</p>	<p>према околини</p> <p>–</p> <p>Естетичка</p>			
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

				<p>-анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу;</p> <p>-објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента;</p> <p>-проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;</p>	<p>континената и наводи њи хове географске регије; ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чиње ница- објеката, појава, процеса и односа на осно ву анализе географске карте; ГЕ. 3.4.2.објашњава географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске регије; ГЕ.3.4.3.објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије;</p>				
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

			<p>-укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <p>-тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама;</p> <p>-открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима,</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>регијама и у одабраним државама;</p> <p>-доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;</p> <p>-објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност;</p> <p>-доведе у везу квалитет</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;</p> <p>-препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Назив наставног предмета : ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Циљ предмета: Циљ наставе и учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Разред: Седми

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ Појам, улога и развој машина и механизма.	4	2	6	Ученик ће бити у стању да: – повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада;		– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и	Фронтални индивидуални	Вербална демонстративна	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења.

<p>Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. Зависност очувања животне средине од технологије. Професије (занимања) у области производних техника и технологија.</p>				<ul style="list-style-type: none"> – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству. 		<p>информац ијама</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сарадња – Решавање проблема 			<p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко</p>
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--

									<p>оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.
САОБРАЋАЈ									
<p>Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов</p>	4	2	6	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује врсте транспортних машина; – повеже подсистеме код возила друског саобраћаја са њиховом улогом; – провери техничку исправност бицикла; – демонстрира поступке 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	Фронтални индивидуални	Вербална демонстративна	

безбедног учешћа у саобраћају.				одржавања бицикла или мопеда.					
<p>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p> <p>Специфичности техничких цртежа у машинству. Ортогонално и просторно приказивање предмета. Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола</p>	8	10	18	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; – користи CAD технологију за креирање техничке документације; – образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; – управља моделима користећи рачунар; – објасни улогу 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Решавање проблема – Естетичка компетенција – Сарадња – Дигитална компетенција 			

<p>коришћењем рачунарске технике и интерфејса. Вештачка интелигенција – појмови; примери технологија управљаних вештачком интелигенцијом.</p>				<p>основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја.</p>					
<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p> <p>Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине. Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.). Мерење и контрола – појам и примена</p>	14	6	20	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; – идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема 	индивидуални	Рад са текстом демонстративна	

<p>мерних средстава (мерила). Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде). Елементи машина и механизма (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи). Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња.</p>				<p>примене;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; – врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; – објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; – образложи значај примене савремених машина у 					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање). Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни). Моделовање погонских машина и/или школског мини робота.</p>				<p>машинској индустрији и предности роботизације производних процеса;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни основе конструкције робота; – класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом. 					
<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p>	<p>1</p>	<p>21</p>	<p>22</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; – изради производ у складу са принципима безбедности на раду; 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Естетичка компетенција 	<p>групни</p>	<p>Практичан рад</p>	

				<ul style="list-style-type: none"> - тимски представи идеју, потупак израде и производ; - креира рекламу за израђен производ; - врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; - процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.). 		<ul style="list-style-type: none"> - Дигитална компетенција - Решавање проблема 			
--	--	--	--	---	--	---	--	--	--

Назив наставног предмета: Информатика и рачунарство

Циљ предмета: Информатика и рачунарство у 7.разреду јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и информатичку писменост , да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.

Разред: седми

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и	Број часова	Исходи	Образовн	Опште и	Начин и поступци	Начин
--------	-------------	--------	----------	---------	------------------	-------

годишњи садржаји у оквиру теме					и стандарди	међупредметне компетенције	остваривања програма		провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструмент и оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ИКТ	6	4	10	<ul style="list-style-type: none"> – разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за учење – Естетичка компетенција – Комуникација – Одговоран однос према здрављу – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – Рад са подацима и информацијама – Сарадња – Дигитална компетенција 	Индивидуални	Рад са текстом демонстративна	

				<p>векторске графике и модела приказа боја;</p> <ul style="list-style-type: none"> – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – креира gif анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана; 					
Дигитална				– разликује појмове		– Компетенција за учење	Индивидуалн и	Рад са текстом	

писменост	2	2	4	<p>URL, DNS, IP адреса;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни појмове хипервеза и хипертекст; – креира, форматира и шаље електронск у пошту; – обавља електронск у комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; – препозна непримерен и садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; – сараднички креира и дели 	<ul style="list-style-type: none"> – Естетичка компетенција – Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Сарадња – Дигитална компетенција 	Рад у пару	демонстративна	
-----------	---	---	---	--	--	------------	----------------	--

				<p>документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа;</p> <ul style="list-style-type: none"> – подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији; 					
Рачунарство	5	9	14	<ul style="list-style-type: none"> – уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2D графике; – употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; – планира, 		<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за учење – Одговорно учешће у демократском друштву – Комуникација – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – Рад са подацима и информацијама – Решавање проблема – Сарадња – Дигитална 	Индивидуални и Рад у пару	демонстративна вежбе	

				<p>описе и имплементира решење једноставног проблема;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проналази и отклања грешке у програму; 		компетенција			
Пројектна настава		8	8	<ul style="list-style-type: none"> – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању 		<ul style="list-style-type: none"> – Одговорно учешће у демократском друштву – Комуникација – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – Рад са подацима и информацијама – Сарадња – Дигитална компетенција 	Рад у групи	вежба	

				<p>пројектног задатка;</p> <ul style="list-style-type: none">– поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника;– вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Назив наставног предмета: Физика

Циљ предмета: Општи циљ наставе физике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу.

Разред: седми

Недељни број часова: 2

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обр а д а	Утвр ђива ње/ лабораторијске вежбе	Уку пно				Облици рада	Методе рада	
<p>Сила и кретање Обнављање дела градива из шестог разреда које се односи на равномерно праволинијско кретање, силу као узрок промене стања тела и инертност тела. Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе.</p>	9	13 / 1	23	<p>Ученик ће бити у стању да: – разликује скаларне и векторске физичке величине – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички – анализира зависност брзине</p>	<p>Основн и: 1.1.1. 1.1.2. Средњи : 2.1.1. 2.1.4. 2.6.1. 2.6.2. 2.6.3. Напред ни: 3.1.3.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: – разликује скаларне и векторске физичке величине – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички – анализира</p>	Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима	Дијалoшка, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова	<p>Иницијални тест; индивидуална ангажованост и ангажованост у пару и групи; израда презентација; истраживачки рад; контролни и писмени задаци; усмени одговори; петнаестоминутне провере; израда домаћих</p>

<p>Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања. Тренутна и средња брзина тела. Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине и пута од времена код равномерно праволинијског кретања. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања. Међусобно деловање два тела - силе акције и реакције. Трећи Њутнов</p>				<p>и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – примењује Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења</p>		<p>зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – примењује Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења</p>			<p>задатака; активност на часу; однос према раду; учешће на такмичењима; учешће на манифестацијама; учешће у секцијама; завршно тестирање.</p>
---	--	--	--	--	--	---	--	--	--

<p>закон. Примери. Систематизација и обнављање градива. <u>Демонстрациони огледи:</u> Илустровање инерције тела помоћу папира и тега. Кретање куглице низ Галилејев жљеб. Кретање тела под дејством сталне силе. Мерење силе динамометром. Илустровање закона акције и реакције помоћу динамометара и колица, колица са опругом и других огледа (реактивно кретање балона и пластичне боце). <u>Лабораторијске вежбе</u> Одређивање сталног убрзања при кретању куглице низ жљеб. Провера Другог Њутновог закона помоћу покретног те-ла (колица) или помоћу Атвудове машине.</p>															
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Кретање тела под дејством Земљине гравитационе силе</p> <p>Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и хитац наниже.</p> <p>Силе трења и силе отпора средине (трење мировања, клизања и котрљања). Утицај ових сила на кретање тела.</p> <p>Систематизација и обнављање градива.</p> <p><u>Демонстрациони огледи:</u></p> <p>Слободно падање тела различитих облика и маса (Њутнова цев, слободан пад везаних новчића...). Падање тела у разним срединама.</p> <p>Бестежинско стање тела (огледи са динамометром, с два тега и папиром између</p>	7	5 / 1	13	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички – анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – показује од чега зависи сила трења и на основу тога процењује како може променити њено деловање – демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног 	<p>Основн и: 1.1.1. 1.1.2.</p> <p>Средњи : 2.1.1. 2.1.2. 2.1.4. 2.6.1. 2.6.2. 2.6.3.</p> <p>Напред ни: 3.1.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалoшка, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	
---	---	-------	----	---	---	--	--	--	--

<p>њих, са пластичном чашом која има отвор на дну и напуњена је водом). Трење на столу, косој подлози и сл. Мерење силе трења помоћу динамометра. <u>Лабораторијске вежбе</u> Одређивање убрзања тела које слободно пада. Одређивање коефицијента трења клизања.</p>				<p>кретања, кретања тела под дејством сталне силе, силе трења на примерима из окружења – самостално изводи експеримент из области кинематике и динамике, прикупља податке мерењем, одређује тражену физичку величину и објашњава резултате експеримента</p>					
<p>Равнотежа тела Деловање две силе на тело дуж истог правца. Појам и врсте равнотеже тела. Полуга, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена. Сила потиска у течности и гасу.</p>	7	4 / 1	12	<p>Ученик ће бити у стању да: – показује врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења – наводи</p>	<p>Основн и: 1.1.2. 1.1.3. Средњи : 2.1.1. 2.1.2. 2.1.4. 2.6.2.</p>	<p>– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема</p>	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалогска, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних</p>	

<p>Архимедов закон и његова примена. Пливање и тоњење тела. Систематизација и обнављање градива. <u>Демонстрациони огледи:</u> Врсте равнотеже помоћу лењира или штапа. Равнотежа полуге. Услови пливања тела (тегови и стаклена посуда на води, Картезијански гњурац, суво грожђе у минералној води, свеже јаје у води и воденом раствору соли, мандарина са кором и без коре у води, пливање коцке леда на води...).</p> <p><u>Лабораторијска вежба</u> Одређивање густине чврстог тела применом Архимедовог закона.</p>				<p>примере простих машина које се користе у свакодневном животу – приказује како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наводи услове пливања тела на води</p>	<p>2.6.3. Напредни: 3.1.1.</p>	<p>– Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>		<p>и лабораторијских вежби и радова</p>	
<p>Механички рад и енергија. Снага Квалитативно увођење</p>	6	8 / 1	15	<p>Ученик ће бити у стању да: – повезује</p>	<p>Основни: 1.1.3.</p>	<p>– Компетенција за учење – Рад са</p>	<p>Фронтални, индивидуални, групни</p>	<p>Дијалогска, монолошка, метода</p>	

<p>појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије. Снага. Коефицијент корисног дејства. Систематизација и обнављање градива. <u>Демонстрациони огледи:</u> Илустровање рада утрошеног на савладавање силе трења при клизању тела по различитим подлогама, уз коришћење динамометра. Коришћење потенцијалне енергије воде или енергије надуваног балона за вршење механичког</p>				<p>појмове: механички рад, енергија и снага и израчунава рад силе теже и рад силе трења – разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повезује њихове промене са извршеним радом – демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони</p>	<p>Средњи : 2.1.5. 2.6.1. 2.6.2. 2.6.3. Напред ни: 3.1.2. 3.1.3.</p>	<p>подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>рад, рад у паровима</p>	<p>писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	
---	--	--	--	--	---	---	----------------------------	---	--

<p>рада. Примери механичке енергије тела. Закон о одржању механичке енергије (Максвелов точак). <u>Лабораторијске вежбе</u> Одређивање рада силе под чијим дејством се тело креће по различитим подлогама. Провера закона одржања механичке енергије помоћу колица.</p>				<p>одржања...)</p>					
<p>Топлотне појаве Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа. Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Унутрашња енергија и температура. Систематизација и обнављање градива. <u>Демонстрациони</u></p>	4	4 / 1	9	<p>Ученик ће бити у стању да: – разликује појмове температуре и количине топлоте и приказује различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго – анализира промене стања тела (димензија,</p>	<p>Основн и: 1.2.1. 1.2.2. Средњи : 2.2.1. 2.2.2. Напред ни: 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.</p>	<p>– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништв</p>	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалoшка, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	

<p><u>огледи:</u> Дифузија и Брауново кретање. Ширење чврстих тела, течности и гасова (надувани балон на стакленој посуди - флаши и две посуде са хладном и топлом водом, Гравесандов прстен, издужење жице, капилара...).</p> <p><u>Лабораторијска вежба</u> Мерење температуре мешавине топле и хладне воде после успостављања топлотне равнотеже.</p>				запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења – наводи методе добијања топлотне енергије и указује на примере њеног рационалног коришћења		у			
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ФИ.1.1.1.

Ученик/ученица уме да препозна гравитациону силу и силу трења која делује на тела која мирују или се крећу равномерно.

ФИ.1.1.2.

Ученик/ученица уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе.

ФИ.1.1.3.

Ученик/ученица разуме принцип спојених судова.

ФИ.1.2.1.

Ученик/ученица уме да препозна врсту кретања према облику кретања.

ФИ.1.2.2.

Ученик/ученица уме да препозна равномерно кретање.

ФИ.2.1.1.

Ученик/ученица уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције.

ФИ.2.1.2.

Ученик/ученица зна основне особине гравитационе и еластичне силе и силе потиска.

ФИ.2.1.4.

Ученик/ученица уме да разуме како односи сила утичу на врсту кретања.

ФИ.2.1.5.

Ученик/ученица разуме и примењује концепт густине.

ФИ.2.2.1.

Ученик/ученица уме да препозна убрзано кретање.

ФИ.2.2.2.

Ученик/ученица зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују.

ФИ.2.6.1.

Ученик/ученица разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност.

ФИ.2.6.2.

Ученик/ученица уме да препозна векторске физичке величине, нпр брзину и силу.

ФИ.2.6.3.

Ученик/ученица уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина.

ФИ.3.1.1.

Ученик/ученица разуме и примењује услове равнотеже полуге.

ФИ.3.1.2.

Ученик/ученица зна какав је однос сила које делују на тело које мирује или се равномерно креће,

ФИ.3.1.3.

Ученик/ученица зна шта је притисак чврстих тела и од чега зависи.

Ученик/ученица уме да примени односе између физичких величина које описују равномерно променљиво кретање.

ФИ.3.2.2.

Ученик/ученица уме да примени односе између физичких величина који описују осцилаторно кретање.

ФИ.3.2.3.

Ученик/ученица зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; помоћ ученицима који раде по ИОП-у; пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било којих других разлога нису усвојили одређено наставно градиво; омогућавање да ученик кроз вежбање савлада како теоретски, тако и практични део градива у оквиру својих могућности.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Сила и кретање	1	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, прилагођава захтеве индивидуалним могућностима ученика.	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава.	Успешно савладан програм. Ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, боље и лакше прате наставу на часовима, могу самостално да ураде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу.
2.	Кретање тела под дејством Земљине гравитационе силе	1			
3.	Равнотежа тела	1			
4.	Механички рад и енергија. Снага	1			
5.	Топлотне појаве	1			

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Уочавање потенцијално даровитих ученика, проширивање и продубљивање њихових знања и интересовања, непосредније активирање ученика, развијање маште, подстицање на стваралачки рад, припремање ученика за разне врсте такмичења, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Сила и кретање	1	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике.	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе.	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима.
2.	Кретање тела под дејством Земљине гравитационе силе	1			
3.	Равнотежа тела	1			
4.	Механички рад и енергија. Снага	1			
5.	Топлотне појаве	1			

Назив наставног предмета: Хемија

Циљ предмета: Циљ учења Хемије је да ученик развије систем хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

Разред: Седми

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструмент и оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО -Предмет изучавања хемије.	2	1	3	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - наведе шта је хемија и предмет изучавања	ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.3, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.1.12, ХЕ.1.5.1,	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање	-фронтални -индивид. -у пару -групни	-дијалошка -демон.- илустратив. -рад на тексту	Прате се и вреднују процес и производи учења -ученичка запажања

<p>- Веза између хемије и других наука. -Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу -Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше Демонстрациони огледи: Демонстрирање узорака елемената, једињења и смеша</p>			<p>хемије -наведе значај хемије за развој технологије и развој друштва уопште -идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама и принципима одрживог развоја -објасни разлику између супстанце и физичког тела, супстанце и физичког поља, -наведе разлику елемената од једињења на примерима супстанци из окружења -дефинише шта су чисте</p>	<p>ХЕ.1.6.1, ХЕ.1.6.2; ХЕ.2.1.2, ХЕ.2.6.3; ХЕ.3.1.1, ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.8.</p>	<p>проблема Сарадња</p>			<p>-ученичка објашњења -ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: Макроскопском, честичном и симболичком нивоу -праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа ученика</p>
---	--	--	---	--	-----------------------------	--	--	---

				<p>супстанце</p> <p>-наведе примере елемената и једињења у свакодневном окружењу</p> <p>-наведе да постоји 118 елемената и да постоји могућност откривања нових</p> <p>-објани на основу огледа да елементи у једињењима не задржавају своја својства</p> <p>-објасни разлику једињења од смеша</p> <p>-наведе примере смеша у свакодневном окружењу</p> <p>-идентификује врсте смеша на примерима</p>					<p>-прати се и вреднује и процес наставе и учења</p> <p>- свака активност ученика на часу је прилика за процену напредовања и давање повратне информације</p> <p>-усмена провера постигнућа</p> <p>- писмена провера</p> <p>-практични рад</p> <p>- вежбе</p> <p>-онлај провере</p> <p>-квизови</p>
ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	2	5	7	-наведе фазе научног метода	ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2,	Компетенција за учење	-фронтални -индивид.	-дијалогска -демон.-	Прате се и вреднују

<p>-Хемијска лабораторија и експеримент -Лабораторијско посуђе и прибор -Физичка и хемијска својства супстанци -Физичке и хемијске промене супстанци Демонстрациони огледи: Демонстрирање правилног руковања лабораторијским посуђем и прибором, и правилног извођења основних лабораторијских техника рада; Испитивање физичких и хемијских својстава и промена супстанци Лабораторијска вежба I:</p>			<p>-објасни шта је хемијски експеримент и где се изводи -наведе шта је демонстрациони оглед и ко га изводи -наведе физичке величине и њихове мерне јединице и изабера мерне инструменте и физичке величине које се њима мере -наброји основна правила рада, мере опреза у хемијској лабораторији -наведе какве незгоде могу настати у хемијској лабораторији -објасни шта подразумева прва помоћ у</p>	<p>ХЕ.1.1.3, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.1.9, ХЕ.1.1.10, ХЕ.1.1.12, ХЕ.1.2.10, ХЕ.1.5.1, ХЕ.1.6.1, ХЕ.1.6.2; ХЕ.2.1.1, ХЕ.2.1.5, ХЕ.2.1.7, ХЕ.2.6.1, ХЕ.2.6.2, ХЕ.2.6.3, ХЕ.3.1.8, ХЕ.3.6.1, ХЕ.3.6.2, ХЕ.3.6.3, ХЕ.3.6.4. ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.8.</p>	<p>Комуникација Решавање проблема Сарадња</p>	<p>-у пару -групни</p>	<p>илустратив -практичан рад -рад на тексту</p>	<p>процес и производи учења -ученичка запажања -ученичка објашњења -ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: Макроскопском, честичном и симболичком нивоу -праћење остваривањ</p>
--	--	--	--	---	---	----------------------------	---	--

<p>Основне лабораторијске технике рада: мешање, уситњавање и загревање супстанци; Лабораторијска вежба II: Физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температуре супстанце; Лабораторијска вежба III: Физичке и хемијске промене супстанци</p>			<p>хемијској лабораторији -правилно рукује лабораторијским посуђем , прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини -експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци и физичке и хемијске промене супстанци -изведе мерења масе, запремине и температуре супстанце -објасни разлику између супстанце и</p>					<p>а циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и процес наставе и учења - свака активност ученика на часу је прилика за процену напредовања и давање повратне информације -усмена провера постигнућа - писмена провера -практични рад - вежбе</p>
---	--	--	---	--	--	--	--	--

			<p> физичког тела, супстанце и физичког поља, -наведе разлику између физичких и хемијских својстава супстанци -наведе разлику између физичких и хемијских промена супстанци -наведе примере физичких и хемијских промена у свакодневном окружењу -дефинише шта су чисте супстанце -објасни основну разлику између хемијских елемената и једињења и наведе примере хемијских елемената и </p>						-онлај провере -квизови
--	--	--	---	--	--	--	--	--	-------------------------------

			<p>једињења у свакодневном животу -објасни по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима -наведе примере смеша у свакодневном окружењу -наведе разлику између физичких и хемијских својстава супстанци -наведе разлику између физичких и хемијских промена супстанци -наведе примере физичких и хемијских промена у свакодневном окружењу</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ</p> <p>-Атоми хемијских елемената -Хемијски симболи -Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач -Атомски и масени број, изотопи -Распоред електрона по нивоима у атомима елемената -Периодни систем елемената (ПСЕ), Закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положај елемената у ПСЕ -Племенити гасови -Својства и примена Демонстрациони</p>	4	6	10	наведе да је атом најмања честица хемијског елемента -представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула -објасни и повеже распоред електрона у атому елемента с полажејем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента -наведе да нуклеони чине језго, а електрони образују електронски омотач атома -наведе	ХЕ.1.1.6, ХЕ.1.1.8; ХЕ.2.1.2; ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.4.	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	-фронтални -индивид. -у пару -групни	-дијалошка -демон.-илустратив -практичан рад -рад на тексту	Прате се и вреднују процес и производи учења -ученичка запажања -ученичка објашњења -ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: Макроскопском, честичном и симболичком нивоу
--	---	---	----	---	---	--	---	--	---

<p>огледи: Формулисање претпоставке о честичној грађи супстанци Лабораторијска вежба IV: Одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона</p>			<p>релативна наелектрисања протона, неутрона и електрона -објасни и повезује наелектрисања протона, неутрона и електрона са наелектрисањем атома -наведе однос маса протона, неутрона и електрона -наведе разлику атомског од масеног броја -објасни зависност масеног броја од броја нуклеона -објасни повеже атомски и масени број са израчунавањем броја протона, неутрона и</p>					<p>-праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и процес наставе и учења - свака активност ученика на часу је прилика за процену напредовања и давање повратне информације -усмена провера постигнућа - писмена провера -практични</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--

			електрона -наведе да су изотопи атоми истог елемента, али да се разликују по маси -објасни и повеже знање о изотопима са њиховом применом -објасни да се електрони крећу у електронском омотачу по енергетским нивоима -наведе да се електрони по енергетским нивоима разликују по енергији -дефинише појам валентних електрона -наведе и примењује правила					рад - вежбе -онлај провере -квизови
--	--	--	--	--	--	--	--	---

				<p>распоређивања електрона по енергетским нивоима -објасни квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола -прочита, уочи, анализира и објасни корисне податке из таблице Периодног система елемената -објасни својства елемената, атомски број, број и распоред електрона у електронском омотачу -наведе и разликује хемијске елементе и једињења на</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>основу хемијских симбола и хемијских формула</p> <p>-изгради знање о племенитим гасовима</p> <p>-наведе на који начин се добијају племенити гасови</p> <p>-наведе физичка својства племенитих гасова</p> <p>-објасни стабилност племенитих гасова</p>					
<p>МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p> <p>-Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења</p>	4	5	9	<p>-наведе да су атоми, молекули и јони основне врсте честица које изграђују хемијске елементе и једињења</p> <p>-објасни</p>	<p>ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.3, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.5, ХЕ.1.1.6, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.1.10, ХЕ.1.1.11;</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална</p>	<p>-фронтални</p> <p>-индивид.</p> <p>-у пару</p> <p>-групни</p>	<p>-дијалошка</p> <p>-демон.-</p> <p>илустратив</p> <p>-практичан рад</p> <p>-рад на тексту</p>	<p>Прате се и вреднују процес и производи учења</p> <p>-ученичка запажања</p> <p>-ученичка објашњења</p>

<p>-Атомска и молекулска кристална решетка -Јонска веза и јонска кристална решетка -Валенца -Хремијске формуле и називи Демонстрациони огледи: Својства супстанци са ковалентном и јонском везом Лабораторијска вежба V: упоређивањесвојстава супстанци са јонском и супстанцом са ковалентном везом</p>			<p>настајање ковалентне везе на једноставнијим примерима -препозна и разликује поларну и неполарну ковалентну везу -наведе квалитативно и квантитативно значење хемијских формула -разликује молекулске, електронске и структурне формуле и наведе њихово значење -објасни настајање молекула елемената и молекула једињења -објасни</p>	<p>ХЕ.2.1.1, ХЕ.2.1.2, ХЕ.2.1.4; ХЕ.3.1.1, ХЕ.3.1.3, ХЕ.3.1.4, ХЕ.3.1.7.</p>	<p>компетенција</p>			<p>-ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: Макроскопском, честичном и симболичком нивоу -праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и</p>
--	--	--	---	--	---------------------	--	--	---

			<p>настанак јонске везе на примерима -наведе да је хемијска формула једињења са јонском везом најмањи бројчани однос јона у јонској кристалној решетки -наведе разлике и сличности између атома и јона по броју и врсти субатомских честица -наведе шта је вленца елемената -објасни појам кристалне решетке и разликује атомске, молекулске и јонске кристалне решетке на</p>				<p>процес наставе и учења - свака активност ученика на часу је прилика за процену напредовања и давање повратне информације -усмена провера постигнућа - писмена провера -практични рад - вежбе -онлај провере -квизови</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

			<p>примерима -наведе и повеже честичну структуру супстанце и агрегатно стање које она има при нормалним условима -објасни и уочи зависност својстава хемијских једињења од типа хемијске везе и врсте кристалне решетке -објасни, уочи, анализира и закључи о разликама у својствима једињења са поларном и неполарном ковалентном везом на основу огледа -примени</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>правила писања хемијских формула на основу валенце елемената</p> <p>-објасни молекулске, електронске и структурне формуле и наведе њихово значење</p> <p>-одреди валенце елемената на основу хемијске формуле</p> <p>-напише хемијску формулу на основу модела</p>					
<p>ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ</p> <p>-Смеше: хомогене и хетерогене</p> <p>-Раствори-хомогене смеше</p> <p>-Растварање и растворњивост</p> <p>-Вода и ваздух-</p>	5	6	11	<p>-наведе хомогене и хетерогене смеше</p> <p>-наведе примере смеша из свакодневног живота</p> <p>-наведе да је састав смеше произвољан</p>	<p>ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.5, ХЕ.1.1.6, ХЕ.1.1.7, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.1.9, ХЕ.1.1.10, ХЕ.1.1.11,</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>-фронтални</p> <p>-индивид.</p> <p>-у пару</p> <p>-групни</p>	<p>-дијалошка</p> <p>-демон.-</p> <p>илустратив</p> <p>-практичан рад</p> <p>-рад на тексту</p>	<p>Прате се и вреднују процес и производи учења</p> <p>-ученичка запажања</p> <p>-ученичка објашњења</p> <p>-ученички</p>

<p>хомогене смеше у природи -Масени процентни састав смеша -Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета Демонстрациони огледи: Састав и својства смеша; Раствори и њихова својства; Растворљивост;незасићени, засићени и презасићени раствори; Раздвајање састојака смеша Лабораторијска вежба VI: Испитивање растворљивости супстанци Лабораторијска вежба VII: Раздвајање састојака смеша:</p>			<p>-објасни по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима -објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце -наведе који је састав и шта утиче на квалитет и састав ваздуха -наведе значај воде за живи свет и разликује једињење воде од вода у природи -изведе израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора</p>	<p>ХЕ.1.1.12, ХЕ.1.2.10, ХЕ.1.6.1; ХЕ.2.1.2, ХЕ.2.1.3, ХЕ.2.1.5, ХЕ.2.1.6, ХЕ.2.1.9, ХЕ.2.1.10; ХЕ.3.1.1, ХЕ.3.1.3, ХЕ.3.1.4, ХЕ.3.1.5, ХЕ.3.1.7, ХЕ.3.1.8.</p>				<p>закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: Макроскопском, честичном и симболичком нивоу -праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и процес</p>
---	--	--	--	---	--	--	--	--

<p>декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнет</p>			<p>-дефинише појам раствора и растворљивости -објасни зависност растворљивости чврстих супстанци и гасова од температуре -наведе које су компоненте раствора -наведе који је раствор незасићен, засићен и презасићен -наведе како се квантитативно изражава састав раствора преко процентне концентрације -направи раствор одређене процентне концентрације -наведе да је вода растварач за</p>					<p>наставе и учења - свака активност ученика на часу је прилика за процену напредова ња и давање повратне информаци је -усмена провера постигнућа - писмена провера -практични рад - вежбе -онлај провере -квизови</p>
---	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>супстанце са јонском и поларном ковалентном везом</p> <p>-наведе да је вода за пиће драгоценa и да се мора чувати од загађења</p> <p>-објасни да је чиста вода једињење а воде у природи да су смеше</p> <p>-наведе, изабере и примени основне методе раздвајања састојака смеше на основу својстава супстанци у смеси</p>					
<p>ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ</p> <p>-Хемијске реакције</p> <p>-Закон о одржању</p>	3	5	8	<p>-напише хемијским симболима и формулама супстанце и једначинама</p>	<p>ХЕ.1.1.5, ХЕ.1.1.6, ХЕ.1.1.8; ХЕ.2.1.2, ХЕ.2.1.4, ХЕ.2.2.2;</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>-фронтални</p> <p>-индивид.</p> <p>-у пару</p> <p>-групни</p>	<p>-дијалошка</p> <p>-демон.-илустратив</p> <p>-практичан рад</p> <p>-рад на</p>	<p>Прате се и вреднују процес и производи учења</p> <p>-ученичка</p>

<p>масе -Хемијске једначине Демонстрациони огледи: Мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном реакционом систему Лабораторијска вежба VIII: Састављање једначина хемијских реакција</p>			<p>хемијске промене -објасни квали- тативно и квантитативно значење хемијских симбола и формула -напише једначине хемијских реакција и објашњава њихово квалитативно и квантитативно значење -изједначи једначине хемијских реакција примењујући Закон о одржању масе -одреди масени однос елемената у једињењу -наведе које су реакције анализе</p>	<p>ХЕ.3.1.4.</p>			<p>тексту</p>	<p>запажања -ученичка објашњења -ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредова ња ученика на сва три нивоа презентова ња хемијских садржаја: Макроскоп ском, честичном и симболичк ом нивоу -праћење остваривањ а циља, исхода и стандарда постигнућа</p>
--	--	--	--	------------------	--	--	---------------	---

				и синтезе					ученика -прати се и вреднује и процес наставе и учења - свака активност ученика на часу је прилика за процену напредова ња и давање повратне информаци је -усмена провера постигнућа - писмена провера -практични рад - вежбе -онлај провере -квизови
ИЗРАЧУНАВАЊ	5	7	12	-наведе да је	ХЕ.1.1.1,	Компетенција	-фронтални	-дијалошка	Прате се и

<p>А У ХЕМИЈИ</p> <p>-Релативна атомска и релативна молекулска маса</p> <p>-Количина супстанце и мол</p> <p>-Моларна маса</p> <p>-Закон сталних односа маса</p> <p>-Масени процентни састав једињења</p> <p>-Израчунавања на основу једначина хемијских реакција</p> <p>Лабораторијска вежба IX:</p> <p>Мерење масе супстанце и израчунавање моларне масе и количине супстанце</p>			<p>стварна маса атома мала и да се користи релативна атомска маса</p> <p>-наведе да је стварна маса молекула мала</p> <p>-израчуна релативну молекулску масу на основу хемијске формуле</p> <p>-објасни квантитативно значење хемијских симбола и формула користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса</p> <p>-изводи извртачунава у</p>	<p>ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.5, ХЕ.1.1.6, ХЕ.1.1.7, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.1.10, ХЕ.1.1.12, ХЕ.1.6.1, ХЕ.1.6.2; ХЕ.2.1.8, ХЕ.2.1.9, ХЕ.2.1.10, ХЕ.2.6.1, ХЕ.2.6.2, ХЕ.2.6.3.; ХЕ.3.1.1, ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.3, ХЕ.3.1.5, ХЕ.3.1.9, ХЕ.3.6.1, ХЕ.3.6.2, ХЕ.3.6.3, ХЕ.3.6.4.</p>	<p>за учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>-индивид.</p> <p>-у пару</p> <p>-групни</p>	<p>-демон.-</p> <p>илустратив</p> <p>-практичан рад</p> <p>-рад на тексту</p>	<p>вреднују процес и производи учења</p> <p>-ученичка запажања</p> <p>-ученичка објашњења</p> <p>-ученички закључци о својствима и променама супстанци</p> <p>-праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: Макроскопском, честичном и симболичком нивоу</p> <p>-праћење</p>
--	--	--	--	--	---	--	---	---

			<p>вези с масеним процентним саставом раствора</p> <ul style="list-style-type: none"> -дефинише количину супстанце -израчуна моларну масу супстанци -реши стехиометријске задатке -наведе и примени Закон о одржању масе при писању једначина хемијских реакција и при хемијским израчунавањима -изведе једноставна израчунавања на основу једначине хемијске реакције-стехиометријска израчунавања 					<p>остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> -прати се и вреднује и процес наставе и учења - свака активност ученика на часу је прилика за процену напредовања и давање повратне информације -усмена провера постигнућа - писмена провера -практични рад
--	--	--	--	--	--	--	--	--

									- вежбе -онлај провере -квизови
ВОДНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ -Водоник -Кисеоник -Оксидација, сагоревање и корозија -Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства -Киселине: хемијске формуле, назив и основна својства -Хидроксиди (базе): хемијске формуле, назив и основна својства -Мера киселости раствора: рН-скала -Неутрализација- хемијска реакција киселина и	7	5	12	-наведе физичка и хемијска својстава водоника -наведе физичка и хемијска својстава кисеоника -објасни шта је реакција оксидације -дефинише шта су оксиди -наведе и примени правила писања формула оксида -запише и тиме представи хемијским једначинама хемијске реакције оксидације -дефинише појам киселина	ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.5, ХЕ.1.1.6, ХЕ.1.1.7, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.2.1, ХЕ.1.2.2, ХЕ.1.2.3, ХЕ.1.2.4, ХЕ.1.2.5, ХЕ.1.2.6, ХЕ.1.2.7, ХЕ.1.2.8; ХЕ.2.1.2, ХЕ.2.1.4, ХЕ.2.2.1, ХЕ.2.2.3, ХЕ.2.2.4; ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.8, ХЕ.3.2.1, ХЕ.3.2.2, ХЕ.3.2.3, ХЕ.3.2.4,	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Сарадња	-фронтални -индивид. -у пару -групни	-дијалошка -демон.- илустратив -практичан рад -рад на тексту	Прате се и вреднују процес и производи учења -ученичка запажања -ученичка објашњења -ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредова ња ученика на сва три нивоа презентова ња хемијских садржаја: Макроскоп ском,

<p>хидроксида (база) -Соли: формуле и називи Демонстрациони огледи: Испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора; Реакција неутрализације Лабораторијска вежба X: Испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора</p>			<p>-наведе начине добијања киселина -докаже киселине индикаторима -наведе разлику киселина од оксида -напише формуле киселина -наведе називе киселина -наведе називе њихових соли -дефинише појам хидроксида -напише формуле хидроксида применом правила писања хидроксида -наведе називе хидроксида -наведе начине добијања хидроксида -докаже</p>	<p>ХЕ.3.2.5, ХЕ.3.2.6.</p>			<p>честичном и симболичком нивоу -праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и процес наставе и учења - свака активност ученика на часу је прилика за процену напредовања и давање повратне информације -усмена провера</p>
--	--	--	---	--------------------------------	--	--	---

			<p>хидроксиде индикаторима -дефинише појам соли -наведе начине добивања соли -напише формуле соли -чита називе соли на основу формуле соли -наведе физичка и хемијска својства соли -објасни појам неутрализације -испита кисело- базна својства раствора помоћу индикатора -дефинише појам електролитичке дисоцијације, примени писање једначина дисоцијације киселина, хидроксида и соли -наведе значење</p>					<p>постигнућа - писмена провера -практични рад - вежбе -онлај провере -квизови</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				ознака са амбалаже супстанци/ комерцијалних производа					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

1. Основни ниво

1.1. Општа хемија

У области хемије ученик/ученица зна :

ХЕ.1.1.1. Да прави разлику између елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, на основу њихове сложености.

ХЕ.1.1.2. о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења, на основу њихових својстава.

ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанци могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу, као и да се при променама укупна маса супстанце не мења.

ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона и те честице међусобно да се разликују по наелектрисувању и сложености грађе.

ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима.

ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације.

ХЕ.1.1.7. шта су раствори, како настају и примере раствора у свакодневном животу.

ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор.

ХЕ.1.1.9. загрева супстанцу на безбедан начин.

ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце.

ХЕ.1.1.11. састави апаратуру и изведе поступак цеђења.

ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише.

1.2. Неорганска хемија

У области Неорганске хемије ученик/ученица зна:

ХЕ.1.2.1. Основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте, електрицитет и реакцију са кисеоником)

ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене.

ХЕ. 1.2.3. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава.

ХЕ. 1.2.4. да на основу формуле именују основне класе неорганских једињења.

ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база, соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења.

ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база, соли.

ХЕ. 1.2.7. утврди основна физичка својства оксида(агрегатно стање, боја, мирис)

ХЕ. 1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора.

ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли.

ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором.

1.3. Органска хемија

У области Органска хемија ученик/ученица зна:

ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара.

ХЕ. 1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара.

ХЕ.1.3.3. практични значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу.

1.4. Биохемија

У области Биохемија ученик/ученица зна:

ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина.

ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама.

1.5. Хемија животне средине

У области Хемија животне средине ученик/ученица зна.

ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, са циљем очувања здравља и животне средине.

2. Средњи ниво

2.1. Општа хемија

У области Општа хемија ученик/ученица зна:

ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуру топљења и кључања, као и растворљивост супстанци)

ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изонер, изотоп.

ХЕ.2.1.3. шта је засићен, незасићен и презасићен раствор.

ХЕ.2.1.4. Да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских и органских једињења и једначине хемијских реакција неутрализације и супституције.

ХЕ. 2.1.5. изабере најпогоднији начин за повећање брзине растварања супстанце (повећавањем температуре растварача, уситњавањем супстанце, мешањем)

ХЕ.2.1.6. промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце или растварача (разблаживање и концентровање)

ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно и шематски.

ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактанта и производа на основу хемијске једначине, то јест, да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мања при хемијским реакцијама.

ХЕ. 2.1.9. израчуна масу растворене супстанце и растварача, на основу процентног састава раствора и обрнуто

ХЕ.2.1.10. направи раствор одређеног процентног састава.

2.2. Неорганска хемија

У области Неорганска хемија ученик /ученица зна да :

ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база, соли састави формулу ових супстанци

ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења.

ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом.

ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)

2.3. Органска хемија

У области Органска хемија ученик/ученица зна да :

ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола.

2.4. Биохемија

У области Биохемија ученик/ученица зна да :

ХЕ.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима.

3. Напредни ниво

3.1. Општа хемија

У области Општа хемија ученик/ученица разуме:

ХЕ.3.1.1. разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују.

ХЕ.3.1.2. како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима.

ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица

ХЕ. 3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона.

ХЕ.3.1.5. зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача.

ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација

ХЕ.3.1.7. на основу својстава сатојака смеше да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање.

ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблему/питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е

ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце.

3.2. Неорганска хемија

У области Неорганска хемија ученик/ученица разуме:

ХЕ. 3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула

ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима)

ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима)

ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)

ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре

ХЕ.3.2.6. изведе реакцију неутрализације

3.3. Органска хемија

У области Органска хемија ученик/ученица разуме:

ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара.

ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају

ХЕ.3.3.3. пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара.

3.4. Биохемија

У области Биохемија ученик/ученица зна:

ХЕ.3.4.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине

ХЕ.3.4.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина.

Експеримент

Основни ниво

У области Експеримент на основном нивоу ученик/ученица уме да:

ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама

ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према упутству датом

Средњи ниво

У области Експеримент на средњем нивоу ученик/ученица уме да:

ХЕ. 2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте

ХЕ. 2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења

ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата

Напредни ниво

У области Експеримент на напредном нивоу ученик/ученица уме да:

ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем којисе може експериментално истражити

ХЕ.3.6.2. постави хипотезе

ХЕ. 3.6.3. планира и изведе експериментн за тестирање хипотезе

ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у неексперименталном раду.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Циљ допунске наставе је пружање помоћи ученицима који имају потешкоће при савладавању основних хемијских појмова, основних физичких и хемијских својстава најважнијих класа неорганских и органских једињења и биолошки важних органских једињења, те у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате. Другим речима, циљ допунске наставе је остваривање образовних стандарда основног нивоа код ученика.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО	1	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише, помаже у раду	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу
2.	ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	4	Илуструје, израђује и поставља задатке,	Запажа, активно слуша, примењује знање,	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на

			<p>проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише, помаже у раду</p>	<p>следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке</p>	<p>контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу</p>
3.	<p>АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ</p>	5	<p>Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише, помаже у раду</p>	<p>Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке</p>	<p>Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу</p>
4.	<p>МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p>	5	<p>Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика,</p>	<p>Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и</p>	<p>Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним</p>

			обавештава, објашњава, мотивише, помаже у раду	уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу
5.	ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	6	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише, помаже у раду	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу
6.	ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ	3	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава,	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности,	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде

			мотивише, помаже у раду	примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу
7.	ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ	6	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише, помаже у раду	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу
8.	ВОДНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	6	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише, помаже у раду	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на

				претходно искуство, посматра, учава, самостално решава задате здатке	ОСНОВНОМ НИВОУ
--	--	--	--	--	----------------

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Циљ додатне наставе хемије је пружање подршке ученицима који су током редовне наставе са лакоћом савладали градиво предвиђено наставним планом и програмом и показују изразите склоности и интересовања за хемијске наставне садржаје. На часовима додатне наставе знање ученика се проширује и продубљује и повећава се мотивација за учење.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО	1	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима
2.	ХЕМИЈСКА	4	Утврђује програм	Запажа,	Успешно савладан

	ЛАБОРАТОРИЈА		рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе	програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима
3.	АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	5	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима

			укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	демонстрационе огледе	
4.	МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА	5	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима
5.	ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	6	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује,	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање

			усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе	мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима
6.	ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ	3	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима
7.	ИЗРАЧУНАВАЊА У	6	Утврђује програм	Запажа,	Успешно савладан

	ХЕМИЈИ		рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе	програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима
8.	ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	6	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима

			укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	демонстрационе огледе	
--	--	--	---	--------------------------	--

Назив наставног предмета: Ликовна култура

Циљ предмета: Циљ наставе ликовне културе јесте да се осигура да сви ченици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одређених стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног програма.

Разред: 7**Недељни број часова:** 1**Годишњи број часова:** 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
1. Арабеска Арабеска - вежбање, естетска	1	3	4	-Препознаје елементе арабеске - експериментиса са ликовним	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4.	- Компетенција за учење; - одговорно учешће у демографско	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару -	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалошка) - Текстуална	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току

анализа,				<p>елементима - користи геометријске облике у изради арабеске -ствара арабеску у пару</p>	<p>ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.</p>	<p>м друштву; - естетичка компетенција - комуникација ; -одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; -рад са подацима и информација ма; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција</p> <p>биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство</p>	<p>Индивидуализовани</p>	<p>- Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна - Партиципативна</p>	<p>практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима</p>
2. Пропорције				<p>-Анализира пропорције тела -црта</p>	<p>ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3</p>	<p>- Компетенција за учење; -</p>	<p>-Фронтални -Групни -Индивидуални</p>	<p>-Методе усменог излагања</p>	<p>- Усменом провером усвојених</p>

<p>Пропорције. Пропорције - вежбање и естетска анализа.</p>	<p>1</p>	<p>3</p>	<p>4</p>	<p>пропорције фигуре</p>	<p>ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.</p>	<p>одговорно учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција</p> <p>биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство</p>	<p>-Рад у пару - Индивидуализовани</p>	<p>(монолошка и дијалогска) - Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна Партиципативна</p>	<p>знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима</p>
---	----------	----------	----------	------------------------------	---	---	--	--	--

<p>3.</p> <p>Композиција и простор</p> <p>Равнотежа облика и масе у простору.</p> <p>Равнотежа боје у простору.</p> <p>Компонирање величина у простору.</p> <p>Компонирање више ритмичких целина различитог значаја у простору.</p> <p>Понављање и степеновање облика у простору.</p> <p>Контраст, светлина, површина и облика у одређеном простору.</p> <p>Сродно</p>	10	10	20	<p>-Анализира авнотежу облика у простору -</p> <p>Препознаје равнотежу боје у простору -</p> <p>Објашњава, разликује и упоређује величине у композицији -</p> <p>Класификује и упоређује различите величине на одређеном делу -</p> <p>Препознаје различите ритмичке целине једне композиције -</p> <p>Анализира одређену композицију -</p> <p>класификује понављање и степеновање облика -</p> <p>Објашњава понављање и степеновање облика у</p>	<p>ЛК.1.1.1.</p> <p>ЛК.1.1.2.</p> <p>ЛК.1.1.3</p> <p>ЛК.1.3.2</p> <p>ЛК.1.3.3.</p> <p>ЛК.1.3.4.</p> <p>ЛК.2.1.1.</p> <p>ЛК.2.1.2.</p> <p>ЛК.2.2.2.</p> <p>ЛК.3.1.1.</p> <p>ЛК.3.1.2.</p> <p>ЛК.3.2.2.</p> <p>ЛК.3.2.3.</p> <p>ЛК.3.2.4.</p> <p>ЛК.3.3.2.</p> <p>ЛК.3.3.3.</p> <p>ЛК.3.3.4.</p>	<p>-</p> <p>Компетенција за учење; -</p> <p>одговорно учешће у демографском друштву; -</p> <p>естетичка компетенција</p> <p>-</p> <p>комуникација</p> <p>; -одговоран однос према околини; -</p> <p>одговоран однос према здрављу; -рад са подацима и информацијама; -</p> <p>решавање проблема; -</p> <p>сарадња, -</p> <p>дигитална компетенција</p> <p>биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура,</p>	<p>-Фронтални</p> <p>-Групни</p> <p>-Индивидуални</p> <p>-Рад у пару</p> <p>-</p> <p>Индивидуализовани</p>	<p>-Методе усменог излагања (монолошка и дијалошка) -</p> <p>Текстуална</p> <p>-</p> <p>Демонстративна</p> <p>-Метода писаних радова</p> <p>-Метода лабораторијских радова</p> <p>-</p> <p>Илустративна</p> <p>-</p> <p>Амбијентално учење</p> <p>- Примена ИКТ у настави</p> <p>- Пројектна</p> <p>- Истраживачка</p> <p>- Кооперативна</p> <p>Партиципативна</p>	<p>- Усменом провером усвојених знања</p> <p>- надзором у току практичног рада</p> <p>- естетском анализом уметничких дела</p> <p>- естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима)</p> <p>вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима)</p> <p>у складу са постављеним критеријумима</p>
--	----	----	----	---	--	---	--	--	--

ст ликовних вредности у одређеном простору. Композиција и простор - вежбање. Композиција и простор - естетска анализа.				простору на различитим делима		информатика и рачунарство			
4. Обједињавање покрета, игре и звука Обједињавање покрета, игре и звука.	2	4	6	-Израђује слике у покрету - разликује и анализира покрет, игру и звук на одређеном филму	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.	- Компетенција за учење; - одговорно учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; -одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; -рад са подацима и информацијама; -	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалогска) - Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем

						<p>решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција</p> <p>биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство</p>		<p>- Примена ИКТ у настави</p> <p>- Пројектна</p> <p>- Истраживачка</p> <p>- Кооперативна</p> <p>Партиципативна</p>	<p>реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима</p>
<p>5.</p> <p>Фотографија</p> <p>Фотографија.</p>	1	1	2	<p>-Упознаје се са могућностима фотоапарата и израдом фотографија - користи различите моделе у изради задатих тема</p>	<p>ЛК.1.1.1.</p> <p>ЛК.1.1.2.</p> <p>ЛК.1.1.3</p> <p>ЛК.1.3.2</p> <p>ЛК.1.3.3.</p> <p>ЛК.1.3.4.</p> <p>ЛК.2.1.1.</p> <p>ЛК.2.1.2.</p> <p>ЛК.2.2.2.</p> <p>ЛК.3.1.1.</p> <p>ЛК.3.1.2.</p> <p>ЛК.3.2.2.</p> <p>ЛК.3.2.3.</p> <p>ЛК.3.2.4.</p> <p>ЛК.3.3.2.</p> <p>ЛК.3.3.3.</p> <p>ЛК.3.3.4.</p>	<p>-</p> <p>Компетенција за учење; - одговорно учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција</p> <p>- комуникација; -одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; -рад са подацима</p>	<p>-Фронтални</p> <p>-Групни</p> <p>-Индивидуални</p> <p>-Рад у пару</p> <p>-</p> <p>Индивидуализовани</p>	<p>-Методе усменог излагања (монологска и дијалогска) -</p> <p>Текстуална</p> <p>-</p> <p>Демонстративна</p> <p>-Метода писаних радова</p> <p>-Метода лабораторијских радова</p> <p>-</p> <p>Илустративна</p>	<p>- Усменом провером усвојених знања</p> <p>- надзором у току практичног рада</p> <p>- естетском анализом уметничких дела</p> <p>- естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са</p>

						и информација ма; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција биологија, географија, историја, математика, српски/матер њи језик, музичка култура, информатика и рачунарство		- Амбијенталн о учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживач ка - Кооперативн а Партиципати вна	ученицима) вредновање м реализовани х ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављени м критеријуми ма
--	--	--	--	--	--	---	--	---	---

Стандарди

1. Основни ниво

ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности

ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове

ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.2.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.1.

описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода

ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)

ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)

ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу

2. Средњи ниво

ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности

ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт

ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст

3. Напредни ниво

ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности

ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју

(одабрану) идеју ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју

ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат

ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других

ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)

ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности

ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности

ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота

Назив наставног предмета: Музичка култура

Циљ предмета: Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Разред: Седми

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

<p>ЧОВЕК И МУЗИКА Барок. Рођење опере. Клаудио Монтеверди. Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата). Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско музицирање. Инструментални облици: свита, кончерто гросо. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл. Класицизам Појам сонате и симфоније. Жанрови класичне музике – опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка</p>	5	3	8	<p>У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да: -повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; -наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; -уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; -препозна инструмент или групу према врсти композиције у</p>	<p>М.К.1.1.2. М.К.2.1.1. М.К.2.1.2. М.К.2.1.3. М.К.3.1.1. М.К.3.1.2. М.К.3.1.3. М.К.3.1.4.</p>	<p>- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција , - комуникација , - рад с подацима и информацијама, - решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција</p>	<p>Фронталн, рад у групи и индивидуални</p>	<p>Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера</p>	<p>Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова</p>
---	---	---	---	--	---	--	---	--	--

<p>музика. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен. Развој српске црквене музике</p>			<p>оквиру датог музичког стила; -објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената); -разликује музичке форме барока и класицизма; -идентификује репрезентатив не музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; -идентификује елементе музике барока</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				и класицизма као инспирацију у музици савременог доба.					
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Жичани: трзалачки и гудачки. Градитељске школе. Појам симфонијског оркестра Српски народни музички инструменти.	3	1	4	У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да: -препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; -описуе начин добијања тона код жичаних инструмената	М.К.1.1.2. М.К.2.1.1. М.К.3.1.1.	- Компетенција за учење, -одговорно учење у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација, - рад с подацима и информацијама, - решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција	Фронталн, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје	7	4	11	У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да: -наведе	М.К.1.2.1. М.К.1.2.2. М.К.1.2.3.	- Компетенција за учење, -одговорно учење у демократско	Фронталн, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на

<p>различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике барока и класицизма. Слушање вокалних, вокалноинструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.</p>				<p>изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; -уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; -препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; -разликује музичке форме барока и класицизма; -идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; -идентификује</p>	<p>М.К.1.2.4. М.К.2.2.1. М.К.2.2.2. М.К.3.2.1. М.К.3.2.2. М.К.3.2.3.</p>	<p>м друштву, -естетичка компетенција, -комуникација, -рад с подацима и информацијама, -решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција</p>		<p>примера, перцепција музичких примера</p>	<p>часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	---	--

				елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба.					
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у комбинацији са покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном	8	3	11	У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да: -изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; -изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); -учествује у школским приредбама и манифестација	М.К.1.3. 1. М.К.1.3. 2. М.К.3.3. 1. МК.1.1.1	- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција , - комуникација , - рад с подацима и информацијама, - решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција	Фронталн, рад у групи и Индивидуални	Монолошка, дијалошка, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова

<p>темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике барока, класицизма.</p>				<p>ма; -примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; -понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; -критички просуђује утицај музике на здравље.</p>					
<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма.</p>	0	2	2	<p>У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да: -користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -комуницира у</p>	<p>М.К.1.4. 1. М.К.1.4. 2. М.К.1.4. 3. М.К.1.4. 4. М.К.3.4. 1. М.К.3.4. 2. М.К.3.4. 3.</p>	<p>- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација, - рад с подацима и</p>	<p>Фронталн, рад у групи и Индивидуални</p>	<p>Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера</p>	<p>Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи</p>

				<p>групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; -користи могућности ИКТ за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>		<p>информација ма, - решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција</p>			<p>задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
ЧОВЕК И МУЗИКА	<p>У области Знање и разумевање ученик уме да:</p> <p>М.К.1.1.2. опише основне карактеристике</p> <ul style="list-style-type: none"> • музичких инструмената и састава • историјско-стилских периода • музичких жанрова • народног стваралаштва. 	<p>У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност:</p> <p>М.К.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)</p> <p>М.К. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми)</p> <p>М.К. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота</p>	<p>У области Знање и разумевање ученик:</p> <p>М.К. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела</p> <p>М.К. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора</p> <p>М.К. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд</p> <p>М.К. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p>
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>У области Знање и разумевање ученик уме да:</p> <p>М.К.1.1.2. опише основне карактеристике</p> <ul style="list-style-type: none"> • музичких инструмената и састава 	<p>М.К.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)</p>	<p>М.К. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • историјско-стилских периода • музичких жанрова • народног стваралаштва. 		
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера да именује:</p> <p>М.К. 1.2.1. музичке изражајне елементе</p> <p>М.К. 1.2.2. извођачки састав</p> <p>М. К. 1.2.3. музичке жанрове</p> <p>М.К. 1.2.4. српски музички фолклор.</p>	<p>У области Слушање музике ученик уме да:</p> <p>М.К. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре)</p> <p>М.К. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра.</p>	<p>У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>М.К. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера</p> <p>М.К: 3.2.2 жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера</p> <p>М.К. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора.</p>
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>У области Музичко извођење ученик уме да:</p> <p>М.К. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције</p> <p>М.К. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту</p> <p>У области Знање и разумевање ученик уме да:</p> <p>МК.1.1.1 препозна основне елементе музичке писмености</p>	<p>У области Музичко извођење ученик уме да:</p> <p>М.К.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>У области Музичко извођење ученик уме да:</p> <p>М.К.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	<p>У области Музичко стваралаштво ученик уме да:</p> <p>М.К.1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете</p>		<p>У области Музичко стваралаштво ученик уме да:</p> <p>М.К. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов</p>

	<p>из окружења</p> <p>М.К.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела</p> <p>М.К. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима</p> <p>М.К. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.</p>		<p>инструментаријум и друге задате музичке инструменте</p> <p>М.К. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова</p> <p>М.К. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>
--	---	--	--

Назив наставног предмета: Физичко и здравствено васпитање

Циљ предмета: Унапређење физичких способности, моторичких вештина и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: Седми

Недељни број часова: 3

Годишњи број часова: 108

Теме и годишњи садржаји у оквиру	Број часова	Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне	Начин и поступци остваривања програма	Начин провере
----------------------------------	-------------	--------	---------------------	-----------------------	---------------------------------------	---------------

теме	Обра да	Утврђивање/лабораторијске вежбе	Укупно			компетенције	Облици рада	Методе рада	остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТ И снага, покрети, брзина, аеробна издржљивост, координација	6	5	11	- Примена простих вежби у самосталном вежбању - користи научене вежбе у спорту и рекреацији - примењује досегнути ниво вежби		- Дигитална Компетенција - Одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, тестови
АТЛЕТИКА штафетно трчање, скок у даљ, бацање кугле, истрајно трчање, скок у вис, крос	10	6	16	- Разликује атлетске дисциплине - изводи ротације тела - користи научене вежбе у спорту и	ФВ.1.1.4. ФВ.1.1.6. ФВ.1.1.10 ФВ.2.1.7. ФВ.2.1.8. ФВ.3.1.3.	- Дигитална Компетенција - Одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика,

				рекреацији -примењује достигнути ни					атлетске дисциплине
ОДБОЈКА прсти, чекић, игра у пољу, сервис, блокови рање, смечирање	10	6	16	-Изводи елементе одбојкашке игре -примењује основна правила одбојкашке игре -користи елементе одбојка у игри -примењује основне елементе одбојке у одбрани и нападу -учествује у одељењским такмичењима	ФВ.1.1.1. ФВ.3.1.1.	-Дигитална компетенција -комуникација -Одговоран однос према здрављу -сардња -естетичка компетенција	Групни	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру
КОШАРКА додавање и вођење	8	4	12	-Изводи елементе	ФВ.1.1.1. ФВ.3.1.1.	-Дигитална компетенција	Групни	Вербална комуникација,	Посматрање селекција

лопте, двокорак, дриблинг, игра у одбрани и нападу				кошаркашке игре - примењује правила кошаркашке игре - користи елементе кошарке у игри - примењује елементе кошарке у одбрани и нападу		- комуникација - Одговоран однос према здрављу - сардња - естетичка компетенција		демонстрација, корекција	ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, провера кроз игру
ГИМНАСТИКА вага, мост, став о шакама, предмет странце, разношка, згрчка	6	4	10	- Изводи кретање у различитом ритму - одржава равнотежу у различитим кретањима - изводи ротације тела - схвата вредност гимнастике за сопствени развој - користи вежбе у самосталном вежбању - побољшава	ФВ.1.1.19. ФВ.1.1.20. ФВ.1.1.23. ФВ.2.1.17. ФВ.2.1.19. ФВ.3.1.7. ФВ.3.1.17. ФВ.3.1.18.	- Одговоран однос према здрављу - сардња - естетичка Компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, провера кроз игру, састав

				своје физичке способности -одговорно се односи према справама и реквизитима -повезује различите вежбе и зна значај примене вежби на здравље					
РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА вежбе са лоптом и вијачом	6	4	10	-Изводи кретање у различитом ритму -одржава равнотежу у различитим кретањима -изводи ротације тела -схвата вредност гимнастике за сопствени развој -користи вежбе у самосталном вежбању -побољшава своје физичке способности	ФВ.1.1.19. ФВ.1.1.20. ФВ.1.1.23. ФВ.2.1.17. ФВ.2.1.19. ФВ.3.1.7. ФВ.3.1.17. ФВ.3.1.18.	-Дигитална компетенција -Одговоран однос према здрављу -сардња -естетичка компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, провера кроз игру, састав, састав са лоптом и вијачом

				-одговорно се односи према справама и реквизитима -повезује различите вежбе и зна значај примене вежби на здравље					
ПОЛИГОНИ у складу са реализованим садржајима		5	5	-Процена нивоа сопствених дневних активности- побољшава своје физичке способности -одговорно се односи према справама и реквизитима -повезује различите вежбе и зна значај примене вежби на здравље -побољшање своје физичке активности -повеже врсте вежби, игара и	-Дигитална компетенција -Одговоран однос према здрављу	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, провера кроз игру, састав, састав са лоптом и вијачом, полигони спортских игара, гимнастички	

				спорта					полигони
РУКОМЕТ додавање и вођење лопте, трокорак, скок шут, шутирање на гол, кретање у нападу и одбрани, контрана пад	7	5	12	-Изводи елементе рукометне игре -примењује правила -користи елементе рукомета у игри -примењује елементе рукомета у одбрани и нападу -учествује у одељењским такмичењима	ФВ.1.1.1. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.2.	-Дигитална компетенција -комуникација -Одговоран однос према здрављу -сардња -естетичка компетенција	Групни	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру
ТЕСТОВИ снага, покрети, брзина, аеробна издржљивост, координација		16	16	-Примена простих вежби у самосталном вежбању -користи научене вежбе у спорту и рекреацији -примењује досегнути ниво вежби		-Дигитална Компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација, корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине, провера кроз игру, батерија

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Физичке способности			
Атлетика	ФВ.1.1.4. Зна терминологију, зачај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ ФВ.1.1.6. Зна терминологију, основе тренинга ФВ.1.1.10 Зна правила такмичења, сигурозна правила, влада терминологијом, основима тренинга	ФВ.2.1.7 Зна правила такмичења ФВ:2.1.8 Учествоје у једној атлетској дисциплини	ФВ.3.1.3 Учествоје на такмичењу атлетском петобоју
Одбојка	ФВ.1.1.1 Игра одбојку примењујући елементе, неопходна правила и сарађује са члановима екипе		ФВ.3.1.1 Игра одбојку примењујући већи број одговарајућих елемената технике, испуњавајући тактичке задатке. такмичи се, учествоје у организације утакмице и суди на утакмицама
Кошарка	ФВ.1.1.1 Игра одбојку примењујући елементе, неопходна правила и сарађује са члановима екипе		ФВ.3.1.1 Игра одбојку примењујући већи број одговарајућих елемената технике, испуњавајући тактичке задатке. такмичи се, учествоје у

			организације утакмице и суди на утакмицама
Гимнастика	ФВ.1.1.19 Зна називе вежби,основе оргснизације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.1.1.20 Успешно се креће у ритму и темпо музичке пратње у простору ФВ.1.1.23 Зна вежбе и основе тренинга,пружа прву помоћ	ФВ.2.1.17 Зна називе вежби,основе организације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.2.1.19 Влада основном терминологијом,препознаје и разликује друштвене и народне плесове	ФВ.3.1.7 Правилно изводи згрчку и разношку са изразитијим фазама лета ФВ.3.1.17 Зна терминологију плесова и систем такмичења ФВ.3.1.18 Правилно изводи самостални састав са и без реквизита
Ритмичка гимнастика	ФВ.1.1.19 Зна називе вежби,основе оргснизације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.1.1.20 Успешно се креће у ритму и темпо музичке пратње у простору ФВ.1.1.23 Зна вежбе и основе тренинга,пружа прву помоћ	ФВ.2.1.17 Зна називе вежби,основе организације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.2.1.19 Влада основном терминологијом,препознаје и разликује друштвене и народне плесове	ФВ.3.1.7 Правилно изводи згрчку и разношку са изразитијим фазама лета ФВ.3.1.17 Зна терминологију плесова и систем такмичења ФВ.3.1.18 Правилно изводи самостални састав са и без реквизита
Полигон			
Рукомет	ФВ.1.1.1 Игра рукомет примењујући основне елементе технике,неопходна правила и сарађује са члановима екипе	ФВ.2.1.1 Игра рукомет примењујући виши ниво технике,већи број правила,једноставније тактичке комбинације ФВ.2.1.2 Зна функцију рукомета,већи број правила,принципе и утицај тренинга	ФВ.3.1.2 Зна тактику рукомета, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди
Тестови			

Изборни програми

РУСКИ ЈЕЗИК:

Назив наставног предмета: РУСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: СЕДМИ

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

Российские просторы (Школски распуст,	3	5	8	<i>На крају теме ученик треба да:</i>	ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9.	-Вештина комуникације -Рад са	Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти,	Формати- вно, сумативно
--	---	---	---	---	--	---	--	-------------------------------

<p>Доживљаји и занимљивости са туристичких путовања</p>				<p>-Научи да започне и заврши телефонски разговор -Искаже своје слагање/неслагање -Изрази одобравањe/похвалу -Дочека и поздрави госте -Изрази где се шта налази и одакле и куда се креће -Размени утиске са својим вршњацима о летњем распусту, о путовањима-реалним и виртуелним -Усвоји промену именица ж.рода типа ВЕСТ Ђ -Користи у реченицама редне и основне бројеве</p>	<p>ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16.</p>	<p>подацима и информацијама -Дигитална компетенција -Решавање проблема -Вештина сарадње -Брига за здравље</p>	<p>индивид, демонст. групни</p>	
<p>В здоровом теле - здоровый дух (Спорт и рекреација, спортски идоли</p>	<p>4</p>	<p>5</p>	<p>9</p>	<p><i>На крају теме ученик треба да:</i> -Научи да изрази забрану и упозорење -Изрази своје слагање/неслагање -Зна да се именице типа табло, такси</p>	<p>ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15.</p>	<p>-Компетенција за целоживотно учење -Вештина комуникације</p>	<p>Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни</p>	<p>-//-</p>

				<p>не мењају по падежима</p> <p>-Обнови и утврди глаголска времена</p> <p>-Сазна више о светски познатим руским, као и српским спортистима</p> <p>-Научи називе спортских дисциплина</p>	<p>ДСТ.1.1.16.</p> <p>ДСТ.1.1.17.</p> <p>ДСТ.1.1.18.</p> <p>ДСТ.1.1.19.</p> <p>ДСТ.1.1.20.</p> <p>ДСТ.1.1.21.</p>	<p>-Дигитална компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Вештина сарадње</p> <p>-Брига за здравље</p> <p>-Еколошка компетенција</p> <p>-Естетска компетенција</p>		
<p>Ах, эта мода! (Одећа и обућа, мода, креативност</p>	3	7	10	<p>На крају теме ученик треба да:</p> <p>-Дискутује о актуелним темама и аргументовано исказује свој став „за“ и „против“</p> <p>-Похвали или критикује нечији начин одевања</p> <p>-Мења по падежима (и употребљава) придеве (род, једнина, множина)</p> <p>-Изрази модни укус (свој и својих</p>	<p>ДСТ.1.1.6.</p> <p>ДСТ.1.1.7.</p> <p>ДСТ.1.1.8.</p> <p>ДСТ.1.1.9.</p> <p>ДСТ.1.1.10.</p> <p>ДСТ.1.1.11.</p> <p>ДСТ.1.1.12.</p> <p>ДСТ.1.1.13.</p> <p>ДСТ.1.1.14.</p> <p>ДСТ.1.1.15.</p> <p>ДСТ.1.1.16.</p>	<p>-Вештина сарад</p> <p>-Брига за здравље</p> <p>-Еколошка компетенција</p> <p>-Естетска компетенција</p>	<p>Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групи</p>	-//-

				вршњака) -Зна називе одеће и обуће				
Молодость всегда в пути (Неговање пријатељства, културно- историјске знаменитости)	4	5	9	На крају теме ученик треба да: -Научи да пита за пут, правац -Саговорнику нешто препоручи или допусти -Научи да заустави такси -Зна да именује основне врсте превозних средстава -Уме правилно да користи глаголе кретања -Научи промену именица типа РОССИ Я и именица м.рода типа ДРУГ/ДРУЗ БЯ -Кроз улогу водича упозна странце са својим градом (местом, земљом) -Упозна знаменитости Санкт-Петербурга	ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4	-Дигитална компетенција -Решавање проблема -Вештина сарадње		-//-
Делу время- потехе час	4	4	8	На крају теме ученик треба да:	ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.7.	-Еколошка компетенција	Фронтал. Дијал,	-//-

(Осмишљавање и испуњавање слободног времена				-Научи да изрази сагласност, несагласност и колебање -Научи (и употребљава) облике заповедног начина (II лице) -Изрази припадање трећем лицу -Говори о томе како проводи слободно време	ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21.	-Естетска компетенција - Предузетничка компетенција	у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни	
Семља всему начало (Породица, породичне вредности, породичне обавезе, исхрана)	4	5	9	На крају теме ученик треба да: -Научи да објасни како се припрема храна, сређује стан, испуњавају кућне обавезе -Изрази упозорење -Научи и употребљава облике заповедног начина за 1. и 3.лице -Зна неке од руских националних специјалитета	ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24.	-Компетенција за целоживотно учење -Вештина комуникације -Рад са подацима и информацијама	Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни	-//-
Екран и сцена - окно в	4	6	10	На крају теме ученик треба да:	ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11.	Компетенција за	Фронтал. Дијал,	-//-

<p>мир (Културне потребе, позориште и филм)</p>				<p>-Научи да изрази свој однос (позитиван, негативан или неутралан) о позоришној представи или филму -Употребљава реченице са одричним значењем (Никого нет дома; Ни о чѐм не думаю...) -Именује филмске жанрове</p>	<p>ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24.</p>	<p>целоживотно учење -Вештина комуникације -Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција</p>	<p>у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни</p>	
<p>Земља ждѐт твоей помоци (Биљни и животињски свет, екологија)</p>	4	5	9	<p><i>На крају теме ученик треба да:</i> -Разуме знаковни језик -Уме да изрази својства и карактер предмета и човека -Именује одређени број биљних и животињских врста -Изрази своје мишљење о значају екологије -Изрази свој однос у вези са заштитом биљног и</p>	<p>ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1.</p>	<p>-Компетенција за целоживотно учење -Вештина комуникације -Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција -Решавање проблема</p>	<p>Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни</p>	-//-

				животињског света	ДСТ.1.3.2. ДСТ.1.3.3. ДСТ.1.3.4.	-Вештина сарадње -Еколошка компетенција		
--	--	--	--	-------------------	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ДСТ.1.1.1. Разуме најједноставније речи, имена, бројеве (нпр. цене, датуме, изразе за количину и меру) и успева да их запише, уколико му се саопштавају или диктирају полако и разговетно и уколико су јасно контекстуализовани.

ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.

ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.

ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.

ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.

ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).

ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставнија упутства, уколико укључују и визуелне елементе.

ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).

ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.

ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).

ДСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.

ДСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.

ДСТ.1.1.15. Поставља најједноставнија питања личне природе (о блиским темама, потребама, интересовањима, предметима у нечијем поседу) и одговара на слична питања саговорника.

ДСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ДСТ.1.1.18. Пише најкраће и најсажетије белешке о информацијама од непосредног личног интереса (нпр. списак за куповину).

ДСТ.1.1.19. Писаним путем доставља информације о себи или тражи информације о другима.

ДСТ.1.1.20. Пише кратке и једноставне поздраве и поруке (као СМС, путем електронске поште или социјалне мреже).

ДСТ.1.1.21. Повезује неколико кратких исказа у везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ДСТ.1.1.22. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ДСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ДСТ.1.1.24. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ДСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ДСТ.1.2.3. Познаје и/или користи ограничени број правилних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ДСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ДСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ДСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ДСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ДСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Развијање сазнајних способности ученика, стицање позитивниг односа према другом, различитом језику и култури, уважавање различитости, примена усвојених знања				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ШКОЛА	1	Објашњава, даје упутства	Учествује, разуме, решава	Говорне и писане вежбе
2.	ГЛ. ДВИЖЕНИЯ	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
3.	СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫЕ	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
4.	ЧИСЛИТЕЛЬНЫЕ	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
5.	КОТОРЫЙ ЧАС?	1	Објашњава, даје упутства	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
6.	ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ И ЦВЕТА	2	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
7.	ПРАЗДНИКИ	1	Објашњава, даје упутства, подстиче	Учествује, разуме, решава	Говорне и писане вежбе
8.	ФРУКТЫ И ОВОЩИ	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	Говорне и писане вежбе
9.	ЖИВОТНЫЕ	2	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	Говорне и писане вежбе

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Развијање интелектуалних способности ученика, као и њихових моралних и естетских ставова, отвореност ка комуникацији, стицање сазнања о функционисању страног и матерњег језика				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Времена года	1	Објашњава, даје упутства	Учествује, разуме, решава	рад на паноима
2.	Спорт	1	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа	текстови о познатим руским спортистима
3.	Мода	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	прикупљање информација
4.	Праздници	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	рад на паноима
5.	Стихи руских писателј	1	Објашњава, даје упутства	Вежба, запажа	рецитовање
6.	Театр и кино	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	осврт на актуелне тв серије
7.	Приготовление	2	Објашњава, даје упутства, подстиче	Учествује, разуме, решава	прикупљање

Назив наставног предмета: Верска настава – православни катихизис

Циљ предмета: Упознавање ученика са садржајима вере и укључивање у литургијски живот Цркве. Оспособљавање за прихватање и разумевање других религија и вероисповести. Давање теолошког погледа на целокупну животну стварност.

Разред: седми

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

<p>I – УВОД</p> <p>Упознавање са садржајем програма и начином рада</p>	<p>1</p>	<p>/</p>	<p>1</p>	<p>По завршетку теме ученик ће: моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; □ моћи да уочи какво је његово</p>		<p>Фронтални, индивидуални</p>	<p>Монолошка, дијалoшка</p>	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и оствареност и задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на</p>
--	----------	----------	----------	--	--	--------------------------------	-----------------------------	--

				предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. ☐ бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса.					два начина: ☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова
<p>II – БОГОПОЗНАЊЕ</p> <p>Процес сазнавања као дело целе личности: чула, разум, слободна воља, искуство</p> <p>☐ Личносно познање, упознавање кроз љубав</p> <p>☐ Познање Бога</p> <p>☐ Бог је један, али није сам (Бог је заједница три личности: Отац, Син и Свети Дух)</p>	4	1	5	☐ моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; ☐ моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања ☐ моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас	Компетенциј а за целоживотно учење	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална	<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <p>☐ усмено испитивање;</p> <p>испитивање;</p> <p>посматрање понашања</p>	

				постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; ☐ моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; ☐ моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности; моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује према својим ближњима; ☐ бити подстакнут на одговорније обликовање заједничког живота са другима.						ученика
III –	5	2	7	моћи да уочи			Фронтални,	Монолошка		

<p>ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ</p> <p>Сабори као израз јединства Цркве</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Васељенски сабори ☐ Символ вере ☐ Христос је истинити Бог и истинити Човек 			<p>да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; ☐ знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; ☐ умети да интерпретира Символ вере; ☐ знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; ☐ моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога 			<p>индивидуални</p>	<p>, дијалошка, илустративна, текстуална</p>	
---	--	--	---	--	--	---------------------	--	--

				и истинитог Човека;					
<p>IV - СВЕТОТАЈИНС КИ ЖИВОТ ЦРКВЕ</p> <p>Светотајински живот Цркве</p> <p>☐ Света Литургија као светајна Цркве</p> <p>☐ Свете Тајне Крштења и Миропомазања</p> <p>☐ Света Тајна Исповести Света Тајна брака (слика Христа и Цркве)</p> <p>☐ Монашка заједница (искорак ка животу будућег века)</p> <p>☐ Света Тајна Рукоположења</p> <p>☐ Молитвословља Цркве</p>	9	3	12	<p>моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...)</p> <p>☐ моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; знати да је Причешће врхунац светотајинског живота</p> <p>☐ моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне</p>		<p>Компетенциј а за целоживотно учење; Естетичка компетенциј а</p>	<p>Фронтални, индивидуал ни, рад у пару</p>	<p>Монолошка , дијалошка, илустратив на, текстуална</p>	

			<p>уласка у Цркву;</p> <p>☐ бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота;</p> <p>☐ моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу;</p> <p>☐ моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ);</p> <p>☐ моћи да препозна своју службу у Цркви;</p> <p>☐ моћи да у молитвословљи ма уочи важност природних елемената (воде, грозђа, жита,</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				светлости...) ☐ бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве				
V - СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ ☐ Света браћа Кирило и Методије ☐ Свети Сава ☐ Срби светитељи (вероучитељ ће на више часова описати живот и подвиге неколико светитеља Српске Цркве по избору: - Света лоза Немањића Св. цар Лазар - Св. Василије Острошки - Св. Николај Жички и Охридски - Св. Петар Цетињски	7	4	11	☐ моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолих Кирила и Методија; ☐ моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ; ☐ бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; моћи да препозна	Компетенција за целоживотно учење; Естетичка компетенција	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална	

<p>- Св. Вукашин из Клепаца) ☐ Крсна слава и обичаји (литије, храмовне и градске славе...) ☐ Српска црквена баштина</p>			<p>неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља ☐ моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; ☐ бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију ☐ бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине. ☐ моћи да уочи у којој мери је напредовао и</p>					
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				савладао градиво Православног катихизиса у 7. разреду.					

Назив наставног предмета: грађанско васпитање

Циљ предмета: Циљ учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Разред: седми

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовн и стандард и	Опште и међупредметн е компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно)
	Обрад а	Утврђива ње	Укупн о				Облици рада	Методе рада	

									оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
<p>ЉУДСКА ПРАВА</p> <p>Права и одговорности</p> <p>Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: <i>слобода да и припадајуће одговорности.</i> Посебна група права: <i>заштита од и припадајуће одговорности.</i> Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће</p>	5	4	9	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе и опише основне карактеристике људских права; - својим речима опише везу између права појединца и општег добра; - дискутује о односу права и правде и о сукобу права; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - својим речима и на примеру 	Предмет нема утврђене образовне стандарде.	Комуникација, решавање проблема, компетенција на целоживотно учење, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	Радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекти, истраживање, покретање акција	Израда постера, аудио-видео записа, презентација, прикази резултата истраживања, ангажовање у раду групе, представе, изложбе и сл.

<p>одговорности. Инклузивно образовање - квалитетно образовање за све.</p>			<p>образложи везу права и одговорности; - наведе примере за групу права <i>слобода да и заштита од</i>; - аргуентује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школ и; - препозна ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; - разликује жеље од</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>потреба и наведе примере везе између потреба и људских права;</p> <ul style="list-style-type: none">- препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава;- учествује у доношењу правила рада групе и поштује их;- аргументује потребу посебне заштите права детета;- наводи примере и показатеље остварености и кршења дечјих права;- наводи чиниоце који утичу на остварење људских права;- препозна					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>ситуације кршења својих права и права других; - поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе; - проналази примере нетолеранције и дискриминаци је у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминаци је, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна одговорност одраслих у заштити права</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				деце; - објасни улогу појединца и група у заштити дечјих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;					
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Демократско друштво и партиципација грађана Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да	5	4	9	- аргументује потребу ограничења и контролу власти; - наведе кораке од предлагања до усвајања закона; - образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Нивои и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе.</p>			<p>скупштине; - на правилан начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт, подела власти; - својим речима на примеру образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти; - препозна стварну партиципацију ученика у одељењу и школи; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају</p>					
---	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>правила у функционисању заједнице;</p> <ul style="list-style-type: none">- понаша се у складу са правилима и дужностима у школи;- наводи начине демократског одлучивања;- препозна одговорност одраслих у заштити права деце;- објасни улогу појединца и група у заштити дечјих права;- реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;- проналази примере					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу;					
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Интернет насиље и веза са</p>	5	4	9	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; - наведе примере позитивног коришћења интернета и мобилног телефона; 	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>Конвенцијом о правима детета. Карактеристике и последице интернет насиља. Седам златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама интернет насиља. Одговорности ученика и школе.</p>			<p>- образложи могући утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца; - разликује безбедно од небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - примењује 7 златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука; - препознаје ситуације интернет насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ; - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминаци</p>					
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>је, нетолеранције по различитим основама; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминаци је, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				сукобу; - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;					
<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p> <p>Планирање и извођење истраживања ставова и/или понашања ученика у школи о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона. Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем. Избор теме, узорка и инструмента истраживања. Спровођење истраживања. Обработка података. Тумачење резултата. Припрема и</p>	4	5	9	<p>- учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања;</p> <p>- учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака;</p> <p>- презентује спроведено истраживање и добијене резултате;</p> <p>- процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и</p>	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>презентација добијених резултата. Евалуација истраживања.</p>			<p>грешке; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајућ и начин; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора; - препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе;</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				- идентификује проблеме у својој школи; - осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте.					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Разред: VII

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења А *magyar nyelv*oktatásának és tanulásának **célja**, hogy a tanuló ápolja vagy idegen nyelvként tanulja a magyar nyelvet, helyesen használja a különféle kommunikációs szituációkban, beszédben és írásban. Ismerje meg, értékelje és becsülje a magyar nemzeti értékeket és hagyományokat, elfogadja a különbözőkultúrákat és fejlessze az interkulturális kommunikációt; fejlessze a kulcskompetenciákat.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђивање	свега
1.	Irodalmi ismeretek	14	8	22

2.	Kommunikáció	2	8	10
3.	Szófajtan	3	3	6
4.	Olvasás és szövegértés	6	12	18
5.	Helyesírás	3	6	9
6.	Szókészlet	3	4	7
укупно		31	41	72

Кључни појмови: artikuláció, prozódia, interakció, kérdés-válasz, bemutatkozás, helyesírás, állandósult szókapcsolatok, ünnepek, szituációs szövegek, ismeretterjesztő szövegek, szépirodalmi szövegek, film.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>- Felismeri az irodalmi mű jellemző vonásait.</p> <p>- Felismeri és megkülönbözteti a prózai és a verses formákat</p> <p>- Meghatározza az irodalmi mű témáját, szereplőit, összefoglalja, reprodukálja a cselekményt.</p> <p>- Megkülönbözteti a népköltészetet a műköltészettől, a szépirodalmi szöveget a nem szépirodalmi szövegektől.</p> <p>Különbséget tesz a szerző és a narrátor/lírai</p>		<p>LÍRA</p> <p>Feldolgozásra szánt szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Radnóti Miklós: <i>Éjszaka</i> 2. Weöres Sándor: <i>Őszi zápor</i> (részlet) és/vagy más gyermekverse 3. Petőfi Sándor: <i>Csatadal</i> 4. Arany János: <i>Családi kör</i> 5. Pilinszky János: <i>Téli ég alatt</i> 6. Nemes Nagy Ágnes: <i>Tavaszi felhők</i> (zenei feldolgozása is) 7. Kosztolányi Dezső: <i>Kip-kop, köveznek</i> <p>Kiegészítő, választható szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ady Endre: <i>Balzsam tündér postája</i> 2. Domonkos István: <i>Tessék engem megdicsérni; Béci</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учењеу демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> • felfogják az irodalmi szöveg globális jelentését, az ismeretlen szavakra rákérdeznek, vagy megkeresik őket a szótárban, • kérdések segítségével megállapítják a szereplőket, a helyet és az időt, • verseket, dalokat, mondókákat, meséket (meserészleteket), történeteket hallgatnak meg,

<p>én között.</p> <p>- Felismeri az epikai, drámai és lírai szövegek beszélőjét.</p> <p>- Meg tudja állapítani a cselekmény helyét és idejét.</p> <p>- Felismeri a költői jelzőt, a megszemélyesítést, a hasonlatot, a metaforát, az iróniát, a fokozást, a túlzást és a hiperbolát.</p> <p>- Meghatározza és példákkal illusztrálja a következő szépirodalmi szövegelemeket:</p> <p>: a téma, a cselekmény helye és ideje, főszereplő, mellékszereplő stb.</p> <p>- Ismeri és megnevezi a következő fogalmakat: monda, mese, tájleíró költemény, elbeszélés, novella, regény, levél, napló, életrajz, önéletrajz, ballada, dráma.</p> <p>- Megnevezi és a gyakorlatban is alkalmazza a leírás formáit: személyleírás, tárgy-leírás, tájleírás.</p> <p>- Felismeri és értelmezi az egyszerű szövegek konfliktushelyzeteit, a</p>	<p style="text-align: center;">IRODALOMI ISMERETEK</p>	<p>3. Tolnai Ottó: <i>Puccs</i></p> <p>4. Varró Dániel: <i>Miért üres a postaláda mostanába?</i></p> <p>5. Petőfi Sándor: <i>Reszket a bokor, mert...</i></p> <p>6. Ács Károly: <i>Valaki verset olvasott</i></p> <p>7. Fehér Ferenc: <i>Apám citerája</i></p> <p>8. Varró Dániel: <i>Pakolható vagy Maszat-hegyi naptár</i></p> <p>9. Weöres Sándor: <i>Ó, ha cinke volnék</i></p> <p>10. Weöres Sándor: <i>Újévi jókívánságok</i></p> <p>11. Kiszámoló</p> <p>12. Varró Dániel: <i>Nem, nem, hanem</i></p> <p>13. <i>Honfoglalás</i></p> <p>Kortárs költők alkotásai.</p> <p>Néhány magyar költő rövid életrajza és délszláv kapcsolatainak feldolgozása (pl. Petőfi Sándor, Arany János)</p> <p>Néhány magyar irodalmi szöveg szerb, illetve délszláv fordítása.</p> <p>Irodalmi alapfogalmak</p> <p>Műnemek: líra.</p> <p>A szöveg formája: a verses forma.</p> <p>Műfaji ismeretek: a dal, a szabadvers.</p> <p>Stílusesszók: pl. a megszemélyesítés, a költői jelző, a hiperbola, a fokozás, a metafora, a hasonlat, a hangutánzás és a hangulatfestés.</p> <p>A költői és a lírai én.</p> <p>A lírai formanyelv jellemzői: képiség, ritmus, szerkezet. Rímfajták.</p> <p>EPIKA</p> <p>Feldolgozásra szánt szövegek – kötelező szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egy kortárs magyar szöveg feldolgozása 2. Egy világirodalmi szövegrészlet feldolgozása magyar nyelven 3. Csáth Géza: <i>Egy vidéki gimnazista naplójából</i> 4. Illyés Gyula: <i>Petőfi Sándor</i> (részlet) 5. <i>Rúzsza Sándor</i> (zenei feldolgozása is) 6. Gion Nándor: <i>A kárókatona még nem jött vissza</i> (részlet) 7. Janikovszky Éva: <i>A tükör előtt</i> (<i>Egy kamasz monológja</i>) 8. Gobby Fehér Gyula: <i>Az ujjak mozgása</i> 9. Méhes György: <i>Duci bácsi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókákat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének mesehőseit, dalait, szokásait, • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexikát, • magyar filmeket, gyermekfilmeket és rajzfilmeket tekintenek meg, • ápolják nemzeti hagyományokat, megismerkednek az ünnepi szokásokkal: Mikulás, karácsony, újév, farsang, húsvét, anyák napja, népi hagyományok, ünnepek – ezekhez kapcsolódó dramatikus játékokban vesznek részt, • megismerkednek a magyar művészet és tudomány egyes képviselőinek nevével és képviselőivel, a műfordítások jelentőségével és a kulturális kapcsolatok egyéb vonatkozásaival. • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókákat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének mesehőseit, dalait,
--	---	--	--

<p>hősökjellemtvonásait, s velük kapcsolatban megállapít, véleményét formál.</p> <p>- A szépirodalmi művek tudatos, igényes olvasója.</p> <p>- Képes esztétikai élmény átélésére.</p> <p>- Tiszteli a nemzeti irodalom és kultúra hagyományait.</p> <p>- Többszöri olvasás után megérti az egyszerű és/vagy összetettebb szövegeket.</p> <p>- Hangosan olvas és reprodukál rövidebb és/vagy hosszabb szövegeket, úgyelve a helyes artikulációra, hangsúlyra, hanglejtésre, valamint mondatformálásra.</p> <p>- Képek, kérdések, vázlat és kulcsszavak alapján összefoglalja a szöveg lényeges információit.</p> <p>- Megfogalmazza a szöveghez kapcsolódó egyéni élményeit.</p> <p>- Képes a nem lineáris szövegek befogadására.</p> <p>- Megismeri a vajdasági magyar gyermeksjajtót.</p>		<p>Kiegészítő, ismeretterjesztő, választható szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arany János: <i>Mátyás anyja</i> 2. <i>Kőműves Kelemenné</i> 3. Mikszáth Kálmán: <i>Akik ugatnak</i> 4. <i>Görög Ilona (A csudahalott)</i> 5. Móra Ferenc: <i>A csókai csata</i> 6. Karinthy Frigyes: <i>Röhög az egész osztály</i> (részlet) 7. Nógrádi Gábor: <i>Hogyan neveljük szüleinket?</i> 8. Herceg János: <i>Medvetánc</i> (részlet) 9. Németh István: <i>Színötös</i> 10. <i>A szilvás gombóc</i> (mese) <p>Irodalmi alapfogalmak Szerző és elbeszélő. Epikai műfajok: a napló, az életrajz és az önéletrajz, a novella és az elbeszélés. A leírás (táj-, személy- és tárgyleírás). A komikum és az irónia. A jellemzés fajtái pl. párbeszédben, az önjellemzés. Az epikai művek szerkezeti egységei.</p> <p>Nemzeti kultúra Kötelező témák:</p> <p>Híres magyar személyiségekről szóló íráások (pl. Árpád magyarfejedelelem, Szent István király, Mátyás király, Kossuth Lajos, gróf Széchenyi István stb.) Mondák (pl. a török dúlás idejéből, A fehér ló mondája, Mátyás királyról stb.)</p> <p>Kiegészítő, választható szövegek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A magyar népviselet 2. A magyar néptánc – a csárdás (pl. <i>Az a szép</i>) 3. Népszokások (pl. húsvét, pünkösöd, mindenszentek és ahalottak napja, karácsony stb.) 4. Idénymunkálatokhoz kötött népi szokások (pl. kukoricafosztás, szüret) <p>Válogatás a kortárs epikai alkotásokból.</p> <p>Projektmunka: - magyar és szerb műfordítások elemzése, összevetése az eredeti szöveggel,</p>		<p>szokásait,</p> <ul style="list-style-type: none"> • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexikát, • kérdések segítségével megállapítják a témát, a szereplőket, a helyet, az időt, • válaszolnak a szöveg (rajzfilm, film) cselekményére vonatkozó kérdésekre, maguk is tesznek fel kérdéseket, •
--	--	---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekversek a magyar és a délszláv irodalomban (pl. Jovan Jovanović Zmaj és Arany János vagy Weores Sándor), - ünnepek a magyar és a délszláv kultúrában, - híres ételek a magyar és a délszláv kultúrában(összehasonlítás), - hangszerek a magyar és a délszláv kultúrában (poszter, video- vagy hanganyag készítése), - magyar és délszláv népviselet, - magyar történelmi személyiségek (pl. Mátyás király), - magyar személyek a délszláv történelemben (pl. Hunyadi János / Sibirjani Janko) - Mutasd be a családot! - családfa készítése, a családtagok jellemzése - A kedvenc sportom / sportolóm - Hova szeretnél elutazni? Mutasd be a kedvenc országodat! - Mutasd be a szülőhelyedet! - Szervezzük meg egy utazást! stb. - Védett állatok Szerbiában és pl. Magyarországon - Mít tehetünk a Föld megmentése érdekében? <p>DRÁMA ÉS FILM Népszokásokkal kapcsolatos dramatikus játékok (pl. lucázás, betlehemezés stb.) Választható filmek Mancs (részlet), Egri csillagok, Gusztáv, Magyar népmesék, Mesék Mátyás királyról stb.</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ			
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.			
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ			
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;		слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава	

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>– Különböző beszédhelyzetekben nyelvtudásának megfelelően egyszerű és/vagy összetettebb/bonyolult információkat kér és ad.</p> <p>– Megérti azokat alapvető információkat, amelyek a mindennapi kommunikációs helyzetekben hangzanak el.</p> <p>– Nyelvtudásának megfelelően alkalmazza a szituatív kódváltást.</p> <p>– Használja a megfelelő udvariassági formákat.</p> <p>– Megérti a hangzó, multimédiás anyagok lényeges információit.</p> <p>– Részt vesz szerepjátékokban.</p> <p>Kommunikációs alapismeretek elsajátítása</p>	<p>KOMMUNIKÁCIÓ</p>	<p>A kommunikáció tényezői A non-verbális kommunikáció A szupraszegmentális tényezők – szerb–magyar kontrasztív összevetés A kommunikációs helyzetek: a beszélgetés, a felszólalás, az érvelés és a vita. A levélírás. Témakörök: információkérés- és adás, tanácskérés- és adás, egyszerű felszólítások alkalmazása. Családtagok, irodalmi alkotások hőseinek, filmek / színházi előadások hőseinek bemutatása és jellemzése. Környezet/lakóhely, tárgyak, videojátékok bemutatása, munkafolyamatok elmesélése. Szabadidős tevékenységek bemutatása. Nyári élmények elmesélése. Utazás megtervezése: keressük meg a legrövidebb / legolcsóbb utazási módot, vásároljunk jegyet, béreljünk hotel / szobát, szervezzük meg a programot! (dramatizált játék, képregény, videó készítése) Vásárlás dramatizálása (pl. hangszer, ruházat). Ki vagyok én? - egy ismert ember életrajza (múlt idő, E/1), jellemzés. Naplóírás (valós vagy kitalált személy) stb. A hallás utáni szövegértés fejlesztése. Udvariassági formák: köszönés, bemutatkozás, bemutatás, elköszönés, megköszönés, bocsánatkérés, telefonálás, útbaigazítás, értesítés, meghívó, születésnapi gratuláció, jókívánság kifejezése stb. Részvétel rövid interakciókban, a beszédzándékok egyszerű kifejezése. Kommunikáció begyakorolt beszédfordulatokkal. Rövid, egyszerű szövegek létrehozása (napi tevékenységek, tervek, kívánságok, útmutatások). A diákok anyanyelve hatására előállt interferencia jelenségek javítására irányuló képességek fejlesztése. Bizonyos információk lokalizálása hangzó és</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • gyakorolják a mindennapi témáról szóló beszélgetésbe való bekapcsolódást, • gyakorolják a kérdésmegértést és (rövid) – megválaszolást, • gyakorolják az állítás, tagadás, tiltás, felszólítás, kérés, köszönet megértését és kifejezését, • fejlesztik a tárgyleírásnak, a személyek, állatok bemutatásának/ bemutatkozásának az eseménymondásnak és megértésnek a készségét, • beszélgetnek az emberek közti különbségekről, más kultúrákról, nyelvekről,

		multimédiás anyagokban. Szerepjátékok.		
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;		слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	--------------------------------------	-----------------	---------------------------------------	--

<p>- Alapszinten kontrasztív módon gondolkodik, összetevet.</p> <p>- Felismeri és megnevezi az alapszófajokat (ige, főnév, főnévi igenév, melléknév, számnevek, névmások, határozószók).</p> <p>- Ismeri és alkalmazza az igeidőket és igemódokat.</p> <p>- Ismeri és alkalmazza az alanyi és tárgyas ragozást.</p> <p>- Ismeri és alkalmazza a melléknevek fokozását.</p> <p>- Képes az elsajátított nyelvi modellek alkalmazására.</p>	<p style="text-align: center;">SZÓFAJTAN</p>	<p>A magyar és a szerb nyelv szerkezetének összehasonlítása. A szófajok – kontrasztív összevetés.</p> <p>A főnevekre vonatkozó tudás elmélyítése: a főnév fajtái, mondatbeli elhelyezése és toldalékolása.</p> <p>A névmásokra vonatkozó tudás elmélyítése.</p> <p>A személyes, kérdő, mutató és vonatkozó névmás.</p> <p>A névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása a szövegalkotásban.</p> <p>A határozószók és mondatbeli szerepük.</p> <p>A névutók és mondatbeli szerepük.</p> <p>A kötőszavak.</p> <p>Információk gyűjtése, adatok elrendezése, lexikonhasználat.</p> <p>Helyesírási táblázatok, fűrtábrák, folyamatábrák stb. készítése, ún. nehéz szavak jegyzékének készítése.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9. Одговоран односпрема околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elsajátítsák a legalapvetőbb nyelvi ismereteket: tudják kifejezni az egyes és többes számot, használják a tárgyragot, ragoz- zák jelen, múlt, jövő időben az igéket, gyakorolják az alanyi és tárgyasragozást, • begyakorolják az elsajátított nyelvi modelleket: meghatározott mondatfajták elsajátítása, mondatbeli kapcsolatok, szó szerkezetek elsajátítása, transzformálási gyakorlatok, mondatalkotási gyakorlatok megadott elemek és szavak felhasználásával, a nyelvtani egységek kontrasztív (szerb-magyar) módszerekkel történő összehasonlítása, • ápolják nemzeti hagyományokat, megismerkednek az ünnepi szokásokkal: Mikulás, karácsony, újév, farsang, húsvét, anyák napja, népi hagyományok, ünnepek – ezekhez kapcsolódó dramatikus játékokban vesznek részt, • megismerkednek a magyar művészet és tudomány egyes
--	--	---	---	--

				<p>képviselőinek nevével és képviselőivel, a műfordítások jelentőségével és a kulturális kapcsolatok egyéb vonatkozásaival.</p> <ul style="list-style-type: none"> • új szavak tanulásával gazdagítják szókincsüket, szókincsgyarapító gyakorlatokat végeznek, szóképzéssel szavakat alkotnak (kb. 250–300 új szó), • megkülönböztetik a köznevet és a tulajdonnevet, melléknevet, • megismerik a tulajdonnév fajtáit (személynév, állatnév, földrajzi név, intézménynév, címek, márkanevek), • megnevezik környezetük személyeinek, tárgyainak tulajdonságait, ki tudják fejezni a különbségeket a melléknév fokozásával, • használják a személyes névmásokat és azok ragos alakjait (engem, téged, őt stb.) • használják a birtokos névmásokat (enyém, tied...), • használják a kérdő névmásokat és a mutató névmások tárgyragos és határozóragos
--	--	--	--	--

				<p>alakjait (ki?, mi?, kik?, mik?, milyen?, mennyi? hány? hova?, mikor?, ez, az, ilyen, olyan, ennyi, annyi, ettől, attól, ezt, azt stb.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • alkalmazzák az egyeztetés egyszerűbb eseteit,
MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>		<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЃUPРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	----------------------------------	-----------------	-----------------------------------	--

<p>-Többszöri olvasás után megérti az egyszerű és/vagy összetettebb szövegeket.</p> <p>- Hangosan olvas és reprodukál rövidebb és/vagy hosszabb szövegeket, ügyelve a helyes artikulációra, hangsúlyra, hanglejtésre, valamint mondatformálásra.</p> <p>- Képek, kérdések, vázlat és kulcsszavak alapján összefoglalja a szöveg lényeges információit.</p> <p>- Megfogalmazza a szöveghez kapcsolódó egyéni élményeit.</p> <p>- Képes a nem lineáris szövegek befogadására.</p> <p>Megismeri a vajdasági magyar gyermeksjajtót.</p>	<p>OLVASÁS ÉS SZÖVEGÉRTÉS</p>	<p>Tanári minta alapján a szavak, szó szerkezetek, mondatok helyes felolvasása a szupraszegmentális jegyek (ritmus, hangsúly, hanglejtés) helyes felhasználásával.</p> <p>Szövegek hallgatása és megértése, a tanult témák keretében. A kifejező és a néma olvasás gyakorlása, az egyszerűbb szövegek megértése kifejező és néma olvasás után.</p> <p>Az egyszerűbb átvitt értelmű szavak és szókapcsolatok megértésének gyakorlása.</p> <p>Ismeretlen elemek azonosítása új szövegekben, jelentésük tisztázása.</p> <p>Szövegfeldolgozó feladatok megoldása.</p> <p>Nem lineáris szövegek feldolgozása (pl. képregények, táblázatok, gondolattérképek, pókhálóábrák, diagramok, grafikonok stb.)</p> <p>Egy-egy cikk feldolgozása a vajdasági magyar gyermeksjajtóból (Jó Pajtás)</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9. Одговоран односпрема околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókákat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének mesehőseit, dalait, szokásait, • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexicát, • kérdések segítségével megállapítják a témát, a szereplőket, a helyet, az időt, • válaszolnak a szöveg (rajzfilm, film) cselekményére vonatkozó kérdésekre, maguk is tesznek fel kérdéseket,
---	-------------------------------	--	---	---

MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-----------------------------	----------	-------------------------------	---

<p>- Ismeri és alkalmazza a helyesírási alapelveket.</p> <p>- Képes rövid szövegek másolására.</p> <p>- Képes rövid szövegek alkotására (képeslap, meghívó, SMS stb.)</p> <p>- Ismeri és alkalmazza az elválasztás szabályait.</p> <p>- Képes 10-12 mondatos és/vagy hosszabb fogalmazás írására.</p>	<p>HELYESÍRÁS</p>	<p>Nyomatott minta alapján szavak, szókapcsolatok, mondatok másolása.</p> <p>Mondatok, szövegrészek leírása tollbamondás alapján.</p> <p>Szavak, szó szerkezetek, mondatok leírása emlékeztetből (pl. képekhez kapcsolva).</p> <p>Az igezőkötők helyesírása.</p> <p>A rövid és a hosszú magánhangzók és mássalhangzók megkülönböztetése.</p> <p>Az igemódok helyesírása: kijelentő mód, feltételes mód, felszólító mód és a határozott ragozás.</p> <p>Az elválasztás szabályai – az eddig megszerzett tudáselmélyítése.</p> <p>A tulajdonnevek helyesírásának gyakorlása, elmélyítése.</p> <p>A helyesírási szabályzat használata.</p> <p>A leggyakoribb nyelvi hibák.</p> <p>A vessző helyes használata.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9.Одговоран односпрема околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<p>• fejlesztik helyesírási készségüket: szótagolnak, elsajátítják és gyakorolják az elválasztás szabályait, gyakorolják a tulajdonnevek helyesírását, a magán- és mássalhangzók időtartamának jelölését a begyakorolt szavakban, a <i>j</i>- hang kétféle jelölését, az egybe- és különírás egyszerűbb eseteit,</p> <p>• alkalmazzák a helyesírási alapelveket,</p>
---	--------------------------	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	------------------------------	-----------------	-----------------------------------	--

<p>- Hangalak és jelentés alapján felismeri a rokon értelmű és az ellentétes jelentésű szavakat.</p> <p>- Felismer (egyszerűbb) közmondásokat, szólásokat.</p> <p>- Szókincsét kb.250–300 további új lexikai egységgel gazdagítja.</p>	<p>SZÓKÉSZLET</p>	<p>Szóalkotás.</p> <p>Rokon értelmű, többjelentésű, ellentétes jelentésű, hangutánzó szavak a választott szövegben, azok stílusértéke.</p> <p>Állandósult szókapcsolatok.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>9.Одговоран односпрема околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<p>• új szavak tanulásával gazdagítják szókincsüket, szókincsgyarapító gyakorlatokat végeznek, szóképzéssel szavakat alkotnak (kb. 250–300 új szó),</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ</p>				
<p>Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.</p>				
<p>АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ</p>				
<p>АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА</p>		<p>АКТИВНОСТ УЧЕНИКА</p>		
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;</p>		<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>		

План провере остварености исхода-план евалуације

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време	
	<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Усмено испитивање; · Писмено испитивање; · Посматрање понашања ученика; · Редовно доношење домаћег задатка; · Прегледање свеске; · Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; 	<ul style="list-style-type: none"> - Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика. 	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневн о бележење током године</p>
	<ul style="list-style-type: none"> -Комисија ученика и Наставника. 	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> -Усмено одговарање. 	<p>Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> -Описно оцењивање. 	<p>На основу целокупног рада ученика</p>	<p>На крају полугодиш</p>	

<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u> -у довољној мери покаује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; -већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; -у довољној мери критички расуђује; -показује делимични степен активности и ангажовања.</p>		током полугођа.	та и школске
			године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива	По потреби

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности догађају.</p>		
		<p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; - Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Школски програм

седми разред

Русински језик са елементима националне културе

Разред: 7

Наставни предмет: Русински језик са елементима националне културе

Недељни и годишњи фонд часова: 2 / 72

Циљ: Циљ наставе и учења русинског језика са елементима националне културе је постићи такав степен развоја комуникативних способности ученика да би он стално примењивао вештине изговарања у стандардним и стручним комуникативним ситуацијама/ у складу са тематским минимумом и у писаној форми/, неговао национални и културни идентитет, етичко самопоштовање и упознавање ученика са елементима традиције, културе и обичаја Русина.

Програм наставе и учења	Исходи	Начин остваривања	Међупредметне компетенције	Стандарди постигнућа
КЊИЖОВНОСЦ Школска лектира Поезија 1. Мелания Павлович, Ёст една нітка 2. Мирон	- одредзиц характеристики трох књижовних родох: лирики, епики и драми; - препознац и одредзиц тему прозног дїла; - одредзиц мотив у писнї -	<u>Облици:</u> фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад <u>Методе:</u> вербална (монолог, дијалог), и лустративно- демонстративна, практичан	1) компетенција за учење; 2) одговорно учешће у демократском друштву 3) естетичка	/ 18

<p>Колошній, Зарод 3. Мирон Колошній, Вербово пруче 4. Гавриїл Костельник, З мойого валала (виривок) 5. Михал Рамач, Драща на салаш 6. Гавриїл Надь, Шерцу 7. Агнета Бучко, Ѓу слунку Проза 1. Евґеній М. Кочиш, Цо паметам о себе (виривок) 2. Евґеній М. Кочиш, Наднічаре (виривок) 3. Руска народна приповідка, Треба у младосци робиц 4. Руска народна приповідка, Хто шме есц на лежацо Домашня лектира: 1. Руски народни писні (школске виданє зборніка) – вибор; робота Володимира Гнатюка 2. Хмара на верху тополі, Антологія поезії за дзеци – вибор Кніжовни</p>	<p>зжато виприповідац змист діла (фабулу) – обачиц и видвоїц подобносци и розлики медзи епским и лирским ділом; - одредзиц поетичну слику у писні; - навесц характеристики сонету; - поцагнуц паралелу медзи биографию и автобиографию; - швидко читац и розумиц пречитане; - видвоїц зоз тексту потребу информацию; - розумиц текст, гоч з нього вихабени даедни информации; - препознац народну приповідку або писню и на основу територіялних розликох у язичу дзе є записана, чи у Керестуре, чи у Коцуре; - розликовац восточни, заходни и южни славянски язичи; - потолковац характеристики руского язича; - препознац норми руского язича; - розликовац букви и гласи у руским язичу - правиц розлику медзи простим, преширеним и зложеним виреченьом; - препознац</p>	<p>рад и радионица, игровне активности <u>Средства</u>: слике, апликациє, уцбеник, илустрациє, ЦД <u>Активности ученика</u>: уочава, именує, чита, препознає, открива, комуницира, разуме, упоређує, одговара на постављена питања, <u>Активности наставника</u>: Подстиче, осмишљава, пом аже, партнер у дијалогу, партнер у активности, инспирише, раз говара, указує, уважава труд, показує, учествує, подстиче, мотивише, помаже у раду, објашњава, одабира садржај, одабира методе, одабира средства, бира текстове, коригує, вреднує, прати ефекте, оцењує, образлаже</p>	<p>компетенција; 4) комуникација; 5) одговоран однос према околини; 6) одговоран однос према здрављу; 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву; 8) рад са подацима и информацијама; 9) решаванје проблема; 10) сарадња; 11) дигитална компетенција</p>	
--	---	---	--	--

<p>род: лирика, епіка и драма – характеристики</p> <p>Тема діла, фабула, мотив, зжати зміст</p> <p>Подобносци и розлики медзи епским и лирским ділом</p> <p>Поетични слики у писні Народни писні и приповедки – робота етноґрафа Володимира Гнатюка</p> <p>Сонет – характеристики</p> <p>Биоґрафия и автобиоґрафия</p> <p>Розвиванє способносци швидкого читаня з розуменьом</p> <p>Дияґональне читанє зоз цильом находзеня одредзених информацийох и легкого знаходзеня у рижних текстох</p> <p>Страна 108 – Број 1 ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК 21. јануар 2020. - прекладац текст з єдного јазика на други;</p> <p>- обачовац дух јазика</p>	<p>независни зложени виреченя; - одредзиц главне, тє. зависне виречене у зложеним виреченю; - правилно хасновац слова у хторих ше зявюю випадни вокали О, Е и А у сербских словох (сербски презвиска и ґеографски назви); - правилно писац слова у хторих окончене виєдначоване консонантох по дзвонкосци; - розликовац праве и пренєшене значенє при вецейзначних словох; - возиц розгварку зоз виражованьом складаня або нескладаня зоз собешедніком; - водзиц розгварку хаснуюци слова за виповеданє процивеня, преувелічованя, несогласносци; - прецизно виражовац думки и чувства хаснуюци синоними, антоними, гомоними, деминутиви и аугментативи;</p>			<p>20</p>
--	--	--	--	-----------

<p>при прекладаню; - написац кратку конференсу за приредбу; - написац сценарио за школску приредбу; - представиц Руснацох припадніком других народох и то представиц историю, традицию, язык, культуру и обичаї; - представиц живот Руснацох на Горніци; - потолковац потребу за селеньом до Бачки; - препознац народни писні и приповедки записани у Керестуре и Коцуре; - розликовац народну бешеду у Коцуре и Керестуре; - повязац нешкайши обичаї зоз давнима; - мац формоване поняце националней припадносци; - идентификовац</p>				
--	--	--	--	--

<p>постояне припаднікох других народох; - робиц на пестованю квалитетного живота ведно зоз припаднікама других народох; - уключовац ше до роботи културно-уметніцких дружтвох; - провадзиц дзецински радио и ТВ емисії на руским язичу; - провадзиц часопис за дзеци Заградка.</p> <p>ЯЗИК ГРАМАТИКА И ПРАВОПИС</p> <p>Руски язич у фамелиї славянских язичох Нормоване руского язича – робота Гавриїла Костельника Глас, буква, слово, синтаґма, виречене Просте, преширене и зложене виречене Независно зложене виречене Зависно зложене виречене; главне у зависним виреченю Випадни вокали О и Е и</p>				<p>22</p>
--	--	--	--	-----------

<p>випадни вокал А у сербских словох хтори хаснуеме у руским язичу</p> <p>Виєдначованє консонантох по дзвонкосци</p> <p>Лексични и семантични вежби</p> <p>Вецеїзначносц словох, праве и пренєшене значенє словох</p> <p>Правилне писанє словох у хторих окончене виєдначованє по дзвонкосци</p> <p>ЯЗИЧНА КУЛТУРА</p> <p>Розправянє о патрениї представи, вистави або спортским змаганю</p> <p>Лексика – слова за виповеданє складаня, несогласносци, процивеня, преувелїчованя, наглашованя</p> <p>Синоними, антоними, гомоними, деминутиви и аугментативи</p> <p>Преклад зоз руского на сербски язич и процивно зоз сербского на руски, та поровнац два руски тексти</p> <p>Писанє конферанси, або краткого сценария за школску приредбу</p> <p>Представиц Руснацох на основу</p>				
---	--	--	--	--

<p> научених историйних податкох ЕЛЕМЕНТИ НАЦИОНАЛНЕЙ КУЛТУРИ Зоз прешлосци Руснацох Присельованє Руснацох до Бачки Школи на Горніци Школа у Керестуре Перши кнїжки: перша кнїжка уметнїцкей поезиї, перша ґраматика руского языка, календари и новини Зазберованє народного скарбу и робота Володимира Гнатюка Снованє дружтвох Обичаї Облїванє Прадки Вереня и суеверя Сунякалов Кресценє дзецка Карпаторуски храм Валал музей Випатрунок обисца О 250 рокох Уключованє до роботи културноуметнїцких дружтвох спрам интересованьох Проваденє дзецинских радио и ТВ емисийох на руским языку Провадзенє часопису на руским языку Заградка Ключни поняца змисту: кнїжовноц, язык, язична култура, елементи </p>				
--	--	--	--	--

націоналней култури.				
<p>Вигваряне гласох хтори школяром представляю почужкоц: <i>з, х и д', т'</i>. Приповедане о подїюх з родительского дому, школи; приповедане по слики и плану у форми питаньох.</p> <p>Розликоване виреченьох як обвисценя, питаня и розказу з вигваряньом (интонацию) и їх препознаванe на слух.</p> <p>Традиційна руска народна култура.</p> <p>Подоба школяра; знац ше представиц, виприповедац дацо о себе и своей фамелиї, о товаришови, виприповедац о своей омиленой животинї, бависку.</p> <p>Драмски, драматизовани тексти,</p>	<p>-правилно изговарати кратке и потпуне реченице</p> <p>-усмено препричати текст</p> <p>-усмено причати по задатим сликама и о догађајима</p> <p>-усмено описивати предмете из непосредног окружења</p> <p>-правилно користити нове речи у свакодневном говору</p> <p>-правилно изговарати специфичне гласове у свакодневној конверзацији</p> <p>-напамет изговарати кратке књижевне текстове</p> <p>-учествовати у сценском</p>			25

<p>сценски обробок. Збогацоване словніка. Бешедни ситуації и язични бависка. Реални и симулативни ситуації. Аудио-визуелни записи Литературни тексти чита наставнік або ше емітує аудио- визуелни запис Нелитературни тексти: текст зоз таблічки, розпорядок годзинох, уходніца, поволанка и друге. Информативни тексти: правила справованя у школи, живот у нашим околїску, енциклопедия за дзеци. Одредзоване главней особи и других особох у приповедки Обачоване цека дії у приповедки Композиция приповедки: увод, заплет и розплет (розришене) Опис простору и особох Поручене присловки Поуки баснох и реални живот Фантастичне у сказкох Чувства у писньох Характеристики драмского діла Страна 44 – Број 1 ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК 21.</p>	<p>извођењу текста</p> <ul style="list-style-type: none"> -учествовати у културно – уметничким манифестацијама/и као учесник и као посматрач/ -лепо захвалити и замолити за помоћ -с пажњом слушати саговорника -интерпретација песама које се односе на празнике или годишња доба -учествовати у дечијим драмским игроказима у складу са својим узрастом -упознати традиционалне русинске обичаје/Божић,Ускрс/и упознати традиционална јела -уочавати разлике између русинских и српских народних обичаја -разликовати и користити обавештајне,упитне и узвичне реченице -правилно изговарати гласове русинског језика 			
---	--	--	--	--

<p>јануар 2020. – обачовац розлики и подобносци меџи сербску и руску кирилку – складац виреченя зоз датих словох – препознац слова зоз хторима ше меную особи, предмети и чувства – розликовац слова зоз хторима ше означує дїя, прикмета и количество – розликовац и правилно хансовац три дїєсловни часи – розликовац и меновац три роди у єднини и множини – розликовац и меновац три особи у єднини и множини при власних заменовнікох – правилно вигваряц и писац гласи руского языка – правилно хасновац знаки интерпункції; запяту при начишльованю и наводніки при писаню насловох кнїжовних дїлох – писац по диктату пейц до шейсц слова у виреченю и коло шейсц слова у диктату – правилно писац букви Я, Є, І, Ю, Й, Ъ у розличних</p>	<p>-користит једноставне реченице о себи и о блиским и познатим особама</p> <p>-постављати једноставна питања и одговарати на њих</p> <p>-интерпретација песама које се односе на празнике или годишња доба</p>			<p>27</p>
---	---	--	--	-----------

<p>позиційох – правильно писац мегки знак Ъ зоз буквами Д, Т, Л, Н – правильно писац слова зоз буквами (гласами) ДЗ и ДЖ – правильно хасновац букву Щ – правильно хасновац вельку букву при писаню назвох кнїжкох, часописох, школох, местох и уліцох – правильно вигваряц гласи руского языка – хасновац правилну интонацію розповедного виреченя – правильно хасновац наглашку на предостатнім складу – приповедац о власних дожицох, о тим цо видзел и цо жада – пренесц цудзи слова на директни и</p> <p>индиректни способ – виражовац количество зоз словами половка и штварцина – водзиц диялог на дату тему – виражовац приближносц места, часу и количества – виразно читац драмски текст подзелени по улогох и заменьовац улоги –</p>				
--	--	--	--	--

<p>хасновац загадки за забаву и розвагу – розумиц словнік каждодньовой конверзації – препознац значене словох на основу контексту – зжато преприповедац филм, представу, спортске змагане або музичну маніфестацию – описац нукашні, вонкашні простор и людзох – хасновац прикметніки при описованю – драматизовац текст або дожиту подію, анегдоту – читац у себе и розумиц пречитане зоз напредок датим задатком – хасновац правилну интонацию виреченя – писац кратки литературни состави на познати и блізки каждодньово теми – здравкац на стретнуцу и при розходзе так як вимага швето Велька ноц або Крачун – шпивац єдну руську народну шпиванку – шпивац єдну руску дзецинску популярну шпиванку – препознац, меновац и одредзиц зач</p>				
---	--	--	--	--

<p>служели хижни ствари старого руского обисца: руски пец, кочерга, ожох, дзивоцка лада, кудзель, кросна, керпари, перини – поровнац живот у сучасней рускей фамелиї зоз животом рускей фамелиї у прешлосци</p> <p>ЯЗИК ГРАМАТИКА И ПРАВОПИС</p> <p>Морфологія Слова хтори меную дацо и слова хтори означую дію, прикмету або количество Дієсловни часи: прешли, терашні и будуци час Особни заменовніки Род пременлівих словох Правопис Правилне писанє двозначних вокалских буквох Я, Є, Ї, Ю Писанє буквох Щ, Й, Ъ и словох зоз ДЗ и ДЖ Писанє словка НЄ и дієсловох</p> <p>ЯЗИЧНА КУЛТУРА</p> <p>Приповеданє о власним дожицу Зжате преприповедованє филмох, театралних представох, спортских змаганьох або музичних</p>				<p>30</p>
--	--	--	--	-----------

<p>манифестаційох</p> <p>Описоване нукашнього простору и людзох Диялог, директна и индиректна бешеда Драматизация текста; читане по улогах и заменьоване улогах Розгварка, теми з каждодньового живота, словнік каждодньовой конверзациі (комуникациі) Присловки, загадки и „питаня за роздумоване” Словнік меней познатих словох и виразох у хторих ше таки слова хасную Заменьоване странских словох зоз словами руского языка; толковане значеня словох у контексту Розлични значеня истих словох у зависносци од контексту Читане наглас и у себе зоз напредок датим задатком Составяне особного словніка Составяне крижалькох и ребусох Преписоване кратших виреченьох; записоване стихох и фразох Писане диктату Писане составох</p> <p>ELEMENTI NAЦИОНАЛНЕЙ</p>				<p>31</p>
--	--	--	--	-----------

<p>КУЛЬТУРИ Народни писні хтори ше шпиваю Дзецински популярни писні зоз фестивала Червене пупче Сотрудніцтво зоз часописом Заградка Драмски мемориял Петра Ризнича Дядї – брац учасц у драмских секцийох Провадзене руских дзецинских ТВ емисийох Двоєне родичом и старшим людзом Медзисобне двоєне старших людзох; муж- жена, сушедово, родзини и подобне Здравкане старшим при стретнуцу на уліци Окремне здравкане на швета Вельку ноц и Крачун Старе руске обисце; ствари у хижи: руски пец, дзивоцка лада, ормани, лавка, посцелї, керпари, перини, образи и друге Живот у сучасней фамелиї и фамелиярни живот Руснацох у прешлосци Ключни поняца: кніжовносц, язык ґраматика и правопис, язична култура, елементи</p>				<p>32</p>
---	--	--	--	-----------

националней култури.				
----------------------	--	--	--	--

Наставник:

Славица Мали

Директор:

Раденко Шимун

**Основна школа *20.октобар у
Врбасу**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

**предмета Православни катихизис за 7. разредза период 2022-
2026.године**

Годишњи фонд часова: 36 Недељни

фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ВЕРСКЕ НАСТАВЕ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ШКОЛСКЕ 2020/2021. ГОД.

Редни број теме	Тема/област	О бр а д а	П о н а в љ а њ е	в е ж б е	с и с т е м а т и з а ц и ј а	у к у п н о	МЕСЕЦИ										
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1										
II	БОГОПОЗНАЊЕ	4	/	/	1	5	II 3	II 2									

Редни број	Тема/област	Обр	Пон	веж	си ст	укуп	МЕСЕЦИ										
							III 3	III 4	IV 4	IV 3	IV 2	IV 3	V 1	V 4	V 4	V 2	
II	ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ	4	3	/	Мат	7		III 3	III 4								
IV	СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	8	2	/	2	12				IV 4	IV 3	IV 2	IV 3				
V	СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ	7	2	/	2	11							V 1	V 4	V 4	V 2	
УКУПНО	5	24	7	/	5	36	4	5	4	4	3	2	4	4	4	2	

Кључни појмови: Бог, човек, Литургија, Свете Тајне, саборност, заједница, вера, првославље, светитељи, слава...

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • жели да активно учествује на часовима верске наставе. 	УВОД	<p>Реализацијом наставног програма за 7. разред треба да се постигну следећи циљеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се код ученика изгради свест о томе да је носилац постојања природе личност; - да је личност израз заједнице слободe с другом личношћу; - да је Црква у својој литургијској пројави икона начина постојања Св.Тројице, односно постојања човека као личности- као иконе Божије. <p>Да би се ово постигло, потребно је најпре детаљно изложити православно учење о Богу као Св. Тројици, а затим и саму структуру Литургије. Тема Бог у кога хришћани верују јесте Св.Тројица... треба да има следећу садржину: Бог у кога хришћани верују јесте Св.Тројица: Отац, Син и Свети Дух, односно Бог је конкретна личност, Отац, Син и Св.Дух, а не безлична виша сила, или пак, безлична природа. Божанска природа не постоји безлично, већ као конкретне личности: Отац, Син и Св.Дух. Да</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге каоравноправне чланове тима или групе. 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учење у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (34 часова) • практична настава (2 часа) <p><i>Место реализације наставе</i></p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
II	<p><i>Когнитивни аспект</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; • моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања • моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; • моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; • моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности; • моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује према својим ближњима; • бити подстакнут на 	БОГОПО-ЗНАЊЕ	<p>Међутим, кад говоримо о Божанским личностима, Оцу, Сину и Св.Духу, не говоримо о три Бога, о три Божанске индивидуе, које су међусобно раздвојене по природи, као што је то случај с нама људима, где кад говоримо о човеку, говоримо о многим људима. Божанске личности су неразделиве међу собом по природи. Зато што нису створене, односно зато што Божанска природа није створена, не постоји ни временско-просторна дистанца између постојања Оца и постојања Сина и Духа. (Примера ради, не постоји прво Отац као јединка, као индивидуа, који је касније родио Сина као јединку да би њихове природе биле раздвојене, као што је случај с нама људима, већ су обојица исте природе и савечни су). Једна Божанска природа постоји цела, неразделива, у свакој од три личности: у личности Оца, у личности Сина и у личности Св. Духа, односно то су три личности,</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свимуметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, 	<p>Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада:</p> <p>-Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и такода наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>-Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у</p>

одговорније обликовање

три савечна конкретна

осећања, на

погледу употребе разноврсних метода,

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
Ш	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; • бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; • знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; • умети да интерпретира Символ вере; • знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; • моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека; <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Боги његови ближњи ; • бити подстакнут да се 	ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ	<p>Овим се подвлачи да је постојање божанске природе слободно постојање, због тога што је њено постојање израз слободе личности Оца. Јер, мимо личности Оца не постоји божанска природа. Отац слободно постоји, жели и постоји, и зато је Један Бог Отац, једна конкретна личност, а не безлична божанска природа.</p> <p>Што се, пак, тиче личности, она не може да постоји сама, без заједнице с другом личношћу. Отац је Отац у заједници са Сином. Ако нема Сина, нема ни Оца. Божија слобода постојања као Оца изражава се као љубав према другој личности, односно изражава се на тај начин што Отац вечно рађа Сина и исходи Св.Духа. Један Бог је Отац који је истовремено и Св.Тројица као заједница љубави Оца са Сином и Св.Духом. Постојање личности Оца, која је носилац постојања природе у Богу, претпоставља постојање Св. Тројице. То има за последицу да се у Богу личност</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на 	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонована наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>-Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>

Труди да воли све људе

поистовећује са слободом, односно

личном нивоу,

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
IV	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) • моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; • знати да је Причешће врхунац светотајинског живота; • моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; • бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; • моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; • моћи да разликује и именује службе у Цркви 	СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	<p>Теме Антрополошке последице вере у Бога као Св.Тројицу и Кроз Литургију се пројављује Св.Тројица треба реализовати тумачењем одељка Св.Писма Старог завета који говори о стварању човека као иконе Божије и опис Литургије. За Оце Цркве човек је икона (слика) Божија. По природи човек је створен и зато његова природа подлеже ограничењима и на крају смрти. Но, и поред тога, човек је створен слободан. То значи да је призван да постоји не на начин на који постоји његова природа, већ слободно у односу на своју природу, односно, човек је позван да своју слободу изрази као љубав према другој личности, односно према Богу, и да тако постоји слично Богу. На овај начин човек би ослободио своју природу последица њене створености, односно детерминисаности постојања, и обожио би се. Слично Христовом начину постојања.</p>	<p><i>Одговорно учење у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, <p>могу унапредити</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Вредновање самосталног рада ученика; -Праћење рада на часу; -Комбиновање више врста дидактичког материјала; -Илустрација, шеме, мапа ума; -ППТ презентације; -Коришћење веб алата;

(епископ, свештеник,

Ре-дни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
V	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; • моћи да објасни просветитељску улогу значај Светога Саве за српски народ; • бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; • моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља • моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; • бити подстакнут да прослављање Крсне славе 	СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ	Литургија указује на то да се у литургијском искуству Бог открива као Отац, Син и Св.Дух, као три конкретне личности, које се познају и пројављују односом који имају једна према другој. Христос, Син Божији, јесте онај који приноси дарове. Он их приноси Богу Оцу, док је Дух Свети онај који сабира многе људе око Христа, односно, Дух се пројављује као онај који конституише Литургију кроз Крштење, Миропомазање и Рукоположење. Истовремено треба указати ученицима на то да се Св.Тројица овде пројављује преко људи и њихових служби које они пројављују у односу један према другом. Овим се показује да је човек икона Божија и да се Бог не среће другачије осим преко човека у литургијском догађају. За остваривање овог програма треба користити: Св. Писмо Старог и Новог завета, литургијско искуство откривења Бога, литургијски начин постојања човека, као и помоћну	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p>	<p>У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Фронтални; -Индивидуални; -Дијалогски; -Тимски; -Групни; -Илустративни; -Практични. <p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ● провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова.

везује за Литургију

литературу: Св. Григорије Ниски, О

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик,

Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

План провере оставрености исхода				
Шта пратимо		Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време
Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање вештине и решавање задатака.	Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
	<u>Оцену истиче се добија ученик који:</u> -лако логички повезује чињенице и појмове;	-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју

План провере оставрености исхода

<p>-самостално изводи закључке који се заснивајуна подацима;</p> <p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p> <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивајуна подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодиштаи школске године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

План провере оставрености исхода

	<p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери покаује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке којисе заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају. - Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Број и квалитет добровољног учешћау разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>По потреби</p>
--	---	---	---	-------------------

План провере оставрености исхода				
<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, производи); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима производе рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет производа</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима</p>

Пројектна настава

У плану је наставак пројектне наставе на тему „Сачувајмо наше писмо-ћирилицу.“ Подстакнути темама конкурса „Колевка“ и „ Моја отаџбина Србија“ имамо за циљ да ђацима приближимо сам настанак нашег писма као и потребу да се оно сачува јер само писмо једног народа чини његов идентитет. Реализацији теме учествују чланови стручног већа друштвених наука. У разматрање теме узимају се

историјски подаци о настанку писма, реформа правописа, саме историјске ситуације, значај писма данас, читање текстова филолога на дату тему, ћирилични натписи...

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Основна школа "20.октобар " **у** **Врбасу**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА изборног предмета грађанско васпитање за 7. разред

за период 2022-2026. године

Одељења: **7-1,2,3,**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама члана 67. Став 1. ЗОСОВ-а (Службени гласник РС , бр.88/17, 27/18-др.закон и 10/19)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва, постане свестан својих права и одговорности, осетљив на потребе других и спреман да активно делује у заједници.

Предметни исходи	Стандарди (нема)	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>-наведе и опише основне карактеристике људских права</p> <p>-својим речима опише везу између права појединца и општег добра</p> <p>-дискутује о односу права и правде и о сукобу права</p> <p>-образложи личну одговорност у заштити свог здравља</p> <p>-штити своја права на начин који не угрожава права других</p> <p>-у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин</p> <p>-проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора</p>		<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Одговорано учешће у демократском друштву</p> <p>-Одговоран однос према здрављу</p> <p>- Дигитална</p> <p>-Комуникација и сарадња</p> <p>-Естетичка</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА (9 часова)</p> <p>Карактеристике људских права-урођеност,универзалност, неутуђивост</p> <p>Опште добро</p> <p>Права појединаца и опште добро</p> <p>Сукоб појединачно право и опште добро</p> <p>Права и правда</p> <p>Социјална правда</p>	<p>Социјална правда, људска права, опште добро</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, презентације, кратки филм, видео записи , квиз..</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду, групни, радионичарски облик рада, вршњачка предавања..</p> <p>Обезбеђивање корелације са другим предметима-тематски дани, недеље, обележавање значајних датума..</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација паноа, кратких видео записа..</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, сарадње и комуникације у групном раду</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Оцена продуката рада и презентације урађеног</i></p> <p><i>Вршњачко предавање</i></p> <p><i>Квиз</i></p> <p>4</p>

<p>Образложи постојање политичких странака Аргументује потребу ограничења и контроле власти Наведе кораке од предлагања до усвајања закона Образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине</p> <p>-у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин -проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора</p>		<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Комуникација и сарадња Дигитална -Одговорано учење у демократском друштву</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО 6 часова</p> <p>Политичке странке у вишепартијском систему-владајуће и опозиционе Народна скупштина-сврха и надлежности Народни посланици, посланичке групе Процедуре у раду народне скупштине Скупштинска дебата Предлагање и доношење закона</p>	<p>Вишепартијски систем, народна скупштина, народни посланици и</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: презентације, видео материјали, пројектна настава, симулација, играње улога, дебата..</p> <p>Обезбеђивање корелације са другим предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Оцена продуката рада и презентације</i></p>
<p>- препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска -препозна опасност када се нађе у великој групи људи и заштити се</p> <p>-у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин -проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора</p>		<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Комуникација и сарадња, Дигитална -Одговорано учење у демократском друштву</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ 9 часова</p> <p>Припадност групи Групни идентитет Односи у вршњачкој групи и њен утицај на појединца Вршњачки притисак Конформизам Приватност-обим и ганице Понашање људи у маси и угроженост права појединаца</p>	<p>Вршњачка група, вршњачки притисак, конформизам</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: радионице, презентације, видео-записа, кратки филм.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација панона, кратких видео записа.. Вршњачко предавање Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Оцена продуката рада и презентације урађеног Вршњачко предавање</i></p>
<p>-Учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације народне скупштине</p> <p>-у дискусији показује вештину активног</p>		<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ 9 часова</p> <p>Симулација Народне</p>	<p>Симулација народна скуп</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада : играње улога, симулације..</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, и рада у групи, сумирање</i></p>

<p>слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин -проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора</p>		<p>Дигитална компетенција</p> <p>Комуникација и сарадња-Одговорано учешће у демократском друштву Решавање проблема</p>	<p>скупштине: Одређивање улога и процедура у скупштини Формирање посланичких група Избор председника скупштине Формирање предлога закона Скупштинска дебата Гласање Евалуација симулације</p> <p>3 часа систематизација 36 часова годишње</p>	<p>штин а, гласа ње</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала:презентације, видео-записа... Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета ради припреме симулације и годишњег школског Квиза Организовати посету Градској општини</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>постигнућа ангажовања крајем маја</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Квиз</i></p>
--	--	---	---	-------------------------------------	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор матерјала за рад, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.
коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

<p align="center">ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ</p>				
<p align="center">Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика</p>				
<p align="center">Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177</p>				
Шта пратимо	Критеријуми оцењивања (описна оцена)	Поступак	Инструменти оцењивања	Време

<p>Степен остварености циљева и прописаних исхода предмета;</p>	<p>процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>Оцену истиче се добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; <ul style="list-style-type: none"> – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање: недељно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника и личну евиденцију</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++</p>	<p>Недељно бележење током године</p>
		<p>Оцену добар</p> <p>у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Учесталост јављања на часу по месецима</p>	<p>Пресек стања на полугодишту</p>
		<p>Оцену задовољава добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у минималној мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – ретко је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која прва ураде задатак добијају ++😊 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -</p>	<p>Месечно</p>
			<p>-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију</p>	<p>За недоношења домаћег - у свеску, а након 3- у дневник 😊 За редовно доношење домаћег задатка+, за 3+у дневник😊</p>	<p>Пресек стања за тромесечје</p>
			<p>Квиз</p>	<p>Првопласирани +++😊 Другопласирани ++ Трећепласирани +</p>	<p>По једном у тромесечју</p>
			<p>Прегледање свески и личне евиденције</p>	<p>Уредност у вођењу евиденције и самоеваулацаја</p>	<p>На крају наставне године</p>
			<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања и учешћа свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, презентације..)</p>	<p>Редовно недељно</p>

			- Вршњачко предавање (посматрање наставника, припрема, презентација, успешност реализације и утисци ученика)	Сви ангажовани ученици за успешну прпрему-презентацију, реализацију и добре утиске ученика добију: 😊😊😊	По једном у полугодишту
Ангажовање ученика у настави	одговоран однос према раду, поставље ним задацима, и исказано интересовање и мотивациј у за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	– показује изузетну и велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу у вршњачком предавању -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, презентација, различитих врста излагања, квиза	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално и у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, вршњачко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	-Пресек стања по тромесечјима
		– показује делимични и мањи степен активности и ангажовања (добар)			
		– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (задовољава)			

Основна школа "20.октобар "
у
Врбасу

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета руски језик за 7. разред
за период 2022-2026.године

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

(Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *руског језика* у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
-----------------------------	------------------	--	--------------------------------	------------------------------------	--	--

<p>Разуме конструкције за описивање спољашњег изгледа, затим описивање оркестра и разговора на тему музичких интересовања. Познаје конструкција за исказивање способности касклоностима. Разуме конструкција завођење разговора на тему спорта. Разуме конструкција за исказивање формираног става. Разуме конструкције за исказивање владањастраним језицима.</p>	<p>ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.</p> <p>ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.</p> <p>ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро.ДСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног животаи прихвата постојање разлика.</p> <p>ДСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћањаи поздрављања).</p>	<p>- Компетенција за учење са подацима и информацијама -Комуникација</p>	<p>Кумиры молодёжи. Учење терминологије на тему спољашњег изгледа, учење терминологије на тему музике. Употреба глагола уметь, мочь, давать, заниматься, интересоваться, увлекаться. Учење формула за исказивање временских односа помоћу глагола, прилога, предлошко-падешке конструкције. Учење терминологије на тему карактера кроз проширивање и продубљивање знања о придевима. Учење правила за грађење антонима у руском језику. Проширивање знања о присвојним заменицама.</p>	<p>оркестар, спорт, став о теми, карактер</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Увођење ученика у главне појмове. Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник Клетов радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење Клет-овог е-уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно-цртежи Москве, музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- историја, српски језик</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак</i></p>
---	--	--	--	---	---	--

<p>Разуме језичке конструкције у циљу остваривања комуникације на тему транспорта, врсте, куповина карата, давања инструкција уз стављање акцента на правилној употреби глагола кретања.</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске теме</p> <p>ДСТ.2.1.2. Разуме једноставније поруке личне природе.</p> <p>ДСТ.2.1.3. Разуме једноставнија упутства и поступа у складу с њима.</p> <p>ДСТ.2.1.4. Разуме краћа</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>Счастливог пути. Проширивање лексичког фонда на тему железнички саобраћај. Учење бројева од 200 – 999. Употреба глагола братъ. Учење правила о промени и употреби именица на – ие, - ние, - ение.Учење прилога за исказивање места и правца. Проширивање и продубљивање знања о употреби глагола кретања. Учење правила за исказивање предлошко-падешки конструкција.</p>	<p>Станица,цена,возна карта,ред вожње</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, ликовна култура, биологија Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера писмени задатак</i></p>
---	---	--	--	--	---	---

<p>Разуме језичке конструкције за исказивање породичних односа, и старости чланова породице. ширевање знања у вези са описивањем стамбеног простора. Разуме правила о формулисању датума на руском језику.Разуме језичке конструкције на тему ресторана, поручивања хране</p>	<p>ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).</p> <p>ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).</p> <p>ДСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.</p> <p>ДСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична иДСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.</p> <p>ДСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из сопственог и иностраног језика</p>	<p>е; ија; Комуникација</p> <p>Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>3.Летняя школа в России Проширивање лексичког фонда на тему породица и мојакућа. Проширивање знања о именицама у руском језику – именице треће деклинације и именице мушког рода са неправилним облицима. Учење редних бројева од 40. Утврђивање и проширивање знања на тему заповедног начина.проширивање и утврђивање лексичког фонда на тему кухиње, хране. Проширивање и утврђивање знања о употреби будућег времена. Употреба глагола са префиксом ПО-. Употреба глагола есть и дать.</p>	<p>осторрије у стану,породично стабло,мени</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, физичко васпитање, верска настава и грађанско васпитање. Осмишљавање додатног материјала Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија... Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе Израђује помоћна наставна средства: панос, карте, шеме, лозе...</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-вежба контролни задатак у децембру</p>
---	---	--	---	--	--	--

<p>Разуме језичке конструкција за разговор на тему празника с акцентом на празник Масленица. Разуме језичке онструкције за разговор на тему здавља, субјективно осећаја и разговора са лекаром.</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања. ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>4. Мы умеем веселиться Порширивање и продубљивање знања на тему исказивања негације, употреба повратних и прелазних глагола. Употреба речи можно и нельзя. Разлика у употреби глагола слушать и слышать. Употреба глагола неодређеног кретања и глагола «бити».</p>	<p>Празници и народна традиција, масленица, доктор</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, музичка култура. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера писмености у марту</i></p>
--	---	--	--	---	---	--

<p>разуме језике конструкције за разговор на тему животне средине и екологије, свести о важности заштите животне средине. Разуме језичке конструкције за разговор на тему путовања, одлазак, припреме, прављење списка ствари. Разуме потребе и одсуства потребе. Разуме и аргуентује чињенице у одбрани свог става.</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>5.В Сибири Проширивање лексичког фонда на тему заштите животне средине. Продубљивање знања о глаголима кретања. Усвајање правила за грађење и употребу условних реченица са если, затим зависних реченица циља са везником чтобы. Учење правила о акцентовању одричног облика глагола «бити». Употреба облика нужен, нужна, нужно.</p>	<p>Животна средина, треба, не треба, проблем, имати став на тему</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле</p> <p>Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено</p> <p>Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера</i></p> <p><i>Евалуација и самоевалуација</i></p>
---	--	--	--	---	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова;	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);		- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
	ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и		- Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)
	ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и		- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, бар једном у полугодишту

Школски програм ОШ „Стари град“, Ужице за 2022-2026. годину

		део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За три недonoшења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење домаћег задатка-5	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје
			Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме (4 провере које се раде цео час - по две у полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
			- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	-Сналажење на карти и на рачунару	За показаних 5 лексичких појмова за један минут - оцена 5 За 4 -4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године

<p style="text-align: center;">Ангажовање ученика у настави</p>	<p style="text-align: center;">одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима</p>	<p>веома висок степен ангажовања ученика (5)</p>	<p>Вођење свих иницијатив од стране наставника о:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)</p>	<p>Средство од стране наставника о: свескама и уредно је написано</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима</p>	<p>Преглед по тромесечјима</p>
		<p>висок степен ангажовања ученика (4)</p>	<p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)</p>	<p>-Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада</p>	
		<p>уз ангажовање ученика (3)</p>	<p>-Учешћу на такмичењима</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>ангажовање ученика (2)</p>	<p>-Посета културно-историјским институцијама и догађајима</p> <p>-Несебичном пружању помоћи другим ученицима</p> <p>-Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања</p>	<p>-Спреман је да помогне другима</p> <p>-Иницијатива и квалитет продукта</p>	

2022-2023. годину

ОСМИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ:

Назив наставног предмета: српски језик и књижевност

Циљ предмета: циљеви предмета јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички

сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Разред: осми

Недељни број часова: 4

Годишњи број часова: 136

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање	Укупно				Облици рада	Методе рада	
КЊИЖЕВНОСТ Лирика 1. Ђура Јакшић: „Отаџбина“ 2. Јован Јовановић Змај: „Светли гробови“ 3. Јован Јовановић Змај: „Ђулићи“ (избор) 4. Десанка Максимовић: „Пролетња песма“	50	2	52	- чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне	СЈ.1.4.1. СЈ.1.4.2. СЈ.1.4.3. СЈ.1.4.4. СЈ.1.4.5. СЈ.1.4.6. СЈ.1.4.7. СЈ.1.4.8. СЈ.1.1.9. СЈ.2.4.1. СЈ.2.4.2. СЈ.2.4.4. СЈ.2.4.5. СЈ.2.4.6.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање	Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима	Дијалoшка, молошка, текст метода, метода самосталних ученичких радова, метода показивања и запажања	Иницијални тест; индивидуална ангажованост и ангажованост у пару и групи; израда презентација; истраживачки рад; контролни и писмени

<p>/ „Опомена“ 5. Момчило Настасијевић: „Труба“ 6. Иван В. Лалић: „Ветар“ 7. Марина Цветајева: „Месечев сјај“</p> <p>Епско-лирске врсте</p> <p>1. Бранко Радичевић: „Ђачки растанак“ (одломак „Ој Карловци, место моје драго...“) 2. Народна епско- лирска песма: „Женидба Милића Барјактара“</p> <p>Епика</p> <p>1. Вук Стефановић Карацић: „О народним певачима“ 2. Вук Стефановић Карацић: „Житије Ајдук Вељка Петровића“ (одломак) 3. Доситеј Обрадовић:</p>			<p>особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; - уме да истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста</p>	<p>CJ.2.4.7. CJ.2.4.8. CJ.2.4.9. CJ.3.4.1. CJ.3.4.2. CJ.3.4.3. CJ.3.4.4. CJ.3.4.5. CJ.3.4.6. CJ.3.4.7. CJ.3.4.8.</p>	<p>проблема</p>			<p>задаци; усмени одговори; петнаестомину тне провере; израда домаћих задатака; активност на часу; однос према раду; учешће на такмичењима; учешће на манифестација ма; учешће у секцијама; завршно тестирање.</p>
--	--	--	---	--	-----------------	--	--	--

<p>„Живот и прикљученија“ (одломак) 4. Прота Матеја Ненадовић: „Мемоари“ (одломак) 5. Петар Петровић Његош: „Горски вијенац“ (одломак „Бадње вече“) 6. Симо Матавуљ: „Пилипенда“ 7. Лаза Лазаревић: „Све ће то народ позлатити“ 8. Милош Црњански: „Сеобе“ (одломак) / „Роман о Лондону“ („Пролеће је стигло у Лондон“) 9. Бранимир Ћосић: „Покошено поље“ (одломак из прве књиге „Читава једна младост“) 10. Дино Буцати: „Колумбар“ 11. Херман Хесе: „Магија књиге“ / Нил Гејмен: „Зашто наша</p>			<p>у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>будућност зависи од библиотека, читања и сањарења“ / Милорад Павић: „Роман као држава“ (избор одломака из огледа „Кратка историја читања“, „Последњих сто читалаца“, „Нова генерација електронске књиге“, „Скакутаво читање или повратак фусноте“, „Романи без речи“)</p> <p>Драма</p> <p>1. Данило Киш: „Ноћ и магла“</p> <p>2. Петар Кочић: „Јазавац пред судом“ (одломак)</p> <p>3. Жан Батист Поклен Молијер: „Грађанин племић“ (одломак)</p> <p>Научнопопуларн и и</p>				<p>народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања; – објасни настанак и развој српског књижевног језика;</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>информативни текстови</p> <p>1. Веселин Чајкановић: „О ускршњим обичајима“</p> <p>2. Милутин Миланковић: „Кроз васиону и векове“ (одломак)</p> <p>3. Хилда Дајч: „Писма“ (одломак)</p> <p>4. Споменка Крајчевић: „Кругом двојке“ (избор одломака: „Унутрашња пруга“: „Станица пристаниште“ - „Почетак и крај“, „Одлазак“, „Станица Калемегдан“ - „Гозбе“, „Теорија“, „Станица Браће Барух“ - „Извесност“, „Тајна“, „Станица Вуков споменик“ - „Простор“, „Булеварска бајка“)</p> <p>5. Герман Титов:</p>														
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>„25 сати у свемиру“</p> <p>Домаћа лектира</p> <p>1. Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: „Почетак буне против дахија“, „Бој на Мишару“, „Бој на Чокешини“...)</p> <p>2. Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка“, „Љубавни растанак“...); обичајне народне лирске песме (избор)</p> <p>3. Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: „Очију твојих да није“, Бранко Миљковић: „Критика метафоре“, Војислав Карановић: „О читању поезије“, Момчило</p>															
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског“, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће“...)</p> <p>4. Иво Андрић: „Деца“ („Деца“, „Књига“ и „Панорама“)</p> <p>5. Бранислав Нушић: „Сумњиво лице“</p> <p>6. Клод Кампањ: „Збогом мојих петнаест година“</p> <p>7. Давид Албахари: „Мамац“</p> <p>Допунски избор лектире (бира се 3-6 дела)</p> <p>1. Милош Црњански: „Ја, ти и сви савремени парови“</p> <p>2. Оскар Давичо: „Србија“ / „Детињство“</p> <p>3. Бранко Ћопић: „Мала моја из Босанске Крупе“</p> <p>4. Станислав Винавер: „Ратни</p>															
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>другови“ („Аритон“) 5. Народна приповетка „Усуд“ 6. Вук Стефановић Карацић: „Српски рјечник“ (избор) 7. Растко Петровић: „Африка“ (одломци) 8. Радослав Братић: „Масторова рука“ (одломак) 9. Милорад Павић: „Хазарски речник“, одреднице о Ћирилу и Методију (одломци) 10. Душан Ковачевић: „Ко то тамо пева“ 11. Гроздана Олујић: „Гласам за љубав“ 12. Џон Селинџер: „Ловац у житу“ 13. Ричард Бах: „Галеб Џонатан Ливингстон“ 14. Кајо Ритер:</p>									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>„Дечко који није био из Ливерпула“ 15. Џон Бојн: „Дечак у пругастој пиџами“ 16. Сју Таузенд: „Дневник Адријана Мола“</p> <p>Књижевни термини и појмови Стилска средства: анафора и епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице, здравице); љубавна песма (ауторска). Епско-лирске врсте: поема, балада. Драмски спев. Мемоари. Биографија.</p>									
<p>ЈЕЗИК Граматика Језик Словена у</p>	22	28	50	– разуме значај књижевног језика за културу и	СЈ.1.3.1. СЈ.1.3.2. СЈ.1.3.3. СЈ.1.3.4.	Комуникативна компетенциј			

<p>прапостојбини, сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба. Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица). Развој српског књижевног језика: српскословенски, рускословенски, славеносрпски језик. Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа. Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци).</p> <p>Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика. Дијалекти српског језика: екавски (призренско-</p>			<p>историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; - доследно примени правописну норму; – примени основна правила о распореду акцената;</p>	<p>CJ.1.3.6. CJ.1.3.7. CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.10 . CJ.1.3.12 . CJ.1.3.13 . CJ.1.3.14 . CJ.1.3.15 . CJ.1.3.16 . CJ.1.3.21 . CJ.2.3.1. CJ.2.3.3. CJ.2.3.5. CJ.2.3.6. CJ.2.3.8. CJ.2.3.10 . CJ.2.3.11 . CJ.3.3.1. CJ.3.3.4. CJ.3.3.5. CJ.3.3.8.</p>	<p>а, компетенциј а за учење, компетенциј а за сарадњу, дигитална компетенциј а, решавање проблема</p>			
--	--	--	---	---	--	--	--	--

<p>тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци).</p> <p>Језик – основне особине говорног и писаног језика.</p> <p>Грађење речи: - основни модели: извођење, слагање, префиксација; - просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне</p>															
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>творенице); - састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс.</p> <p>Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе. Фонетика: подела гласова и гласовне промене. Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије. Синтакса: реченични чланови (састав и функција), независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова.</p> <p>Правопис Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену.</p>															
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). Генитивни знак. Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци.</p> <p>Ортоегија Краткоузлазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).</p>									
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе.</p> <p>Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички</p>	13	21	34	<p>– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – уочи</p>	<p>CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.3. CJ.1.1.4. CJ.1.1.5. CJ.1.1.6. CJ.1.1.7. CJ.1.1.8. CJ.1.2.1. CJ.1.2.2. CJ.1.2.3. CJ.1.2.4. CJ.1.2.5. CJ.1.2.6. CJ.1.2.7.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран</p>			

<p>стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија; бирократски језик); научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина).</p> <p>Лексикологија: - једнозначност и вишезначност речи; - лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности; - синонимија, антонимија и хомонимија; - застареле речи; нове речи – неологизми; - речник,</p>			<p>разлику између речи и лексема; – препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – напише приказ, расправу и краћи есеј; – разликује деловетекста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их</p>	<p>CJ.1.2.8. CJ.1.2.9. CJ.2.1.1. CJ.2.1.2. CJ.2.1.3. CJ.2.1.4. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.2.1. CJ.2.2.4. CJ.2.2.5. CJ.3.1.1. CJ.3.1.3. CJ.3.1.4. CJ.3.2.1. CJ.3.2.2. CJ.3.2.3. CJ.3.2.5.</p>	<p>однос према околини, решавање проблема</p>			
--	--	--	---	---	---	--	--	--

<p>лексикон, енциклопедија.</p> <p>Прпагандни текстови (рекламе и слично).</p> <p>Расправа и есеј на задату тему.</p> <p>Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.).</p> <p>Говорне вежбе: интерпретативно- уметничке (изражајно читање, рецитовање); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и коментара.</p> <p>Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту;</p>				<p>користи; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, - уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.</p>					
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независнослужени м реченицама.</p> <p>Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање.</p> <p>Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и</p>									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема.</p> <p>Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу.</p> <p>Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.</p>														
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

- CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VII разреда) са именима аутора тих дела
- CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)
- CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму
- CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)
- CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог
- CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја)

- CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...
- CJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе
- CJ.1.1.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела
- CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања
- CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација
- CJ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове
- CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)
- CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност
- CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог / унутрашњи монолог, дијалог
- CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела
- CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама*
- CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива
- CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту
- CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу
- CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту
- CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе
- CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело
- CJ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже
- CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави
- CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама
- CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације*
- CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима
- CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи
- CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)

- CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)
- CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима
- CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми
- CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)
- CJ.1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основне лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору као лексички механизам
- CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)
- CJ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.)
- CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и / или контекста у којем су употребљени (једноставни случајеви)
- CJ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама
- CJ.1.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој*
- CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме
- CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи
- CJ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)
- CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима
- CJ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика
- CJ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима и правилно их употребљава
- CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и / или контекста у којем су употребљени (сложенији примери)
- CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима
- CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама
- CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)
- CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима и правилно их употребљава

CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи

CJ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), наратија (приповедање), аргументација, пропаганда

CJ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима

CJ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста

CJ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима

CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног

CJ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту

CJ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе

CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)

CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу

CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)

CJ.1.2.4. уме да преприча текст

CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)

CJ.1.2.6. влада основним жанровима писмене комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу

CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)

CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима

CJ.1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње

CJ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање“ (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у руци“ (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања

CJ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање)

CJ.2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове

CJ.2.1.4. разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користи

CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)

CJ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у таквом тексту

CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је јединствен, кохерентан и унутар себе повезан

CJ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика

CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева

CJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)

CJ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту

CJ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе

CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслову деловима текста

CJ.3.2.2. саставља аргументативни текст

CJ.3.2.3. пише репортажу CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; помоћ ученицима који раде по ИОП-у; пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било којих других разлога нису усвојили одређено наставно градиво; омогућавање да ученик кроз вежбање савлада како теоретски, тако и практични део градива у оквиру својих могућности.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	

1.	Књижевност	3	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, прилагођава захтеве индивидуалним могућностима ученика.	Запажа, активно слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.	Успешно урађене контролне вежбе и тестови. Ученик се уверљиво писмено и усмено изражава. Ученик је оспособљен да води разговор о прочитаном делу.
2.	Језик	3	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, прилагођава захтеве индивидуалним могућностима ученика.	Запажа, активно слуша, примењује знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.	Успешно савладан програм. Ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, боље и лакше прате наставу на часовима, могу самостално да ураде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу. Поштују правописна правила приликом писања.
3.	Језичка култура	3	Води разговор, објашњава,	Запажа, активно слуша, примењује	Ученици су усвојили

			<p>мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, прилагођава захтеве индивидуалним могућностима ученика.</p>	<p>знање, ради на тексту, следи инструкције, повезује, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава, пише и именује.</p>	<p>општа правила о писму као облику општења.</p> <p>Смањен је број стилских грешака при изради писменог састава. Ученици богате свој речник, лакше и стилски боље износе своје мисли и осећања.</p>
--	--	--	--	--	---

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Уочавање потенцијално даровитих ученика, проширивање и продубљивање њихових знања и интересовања, непосредније активирање ученика, развијање маште, подстицање на стваралачки рад, припремање ученика за разне врсте такмичења, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Књижевност	3	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике.	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, смотрама и конкурсима.
2.	Језик	3	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада,	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује,	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, конкурсима и

			<p>упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике.</p>	<p>примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.</p>	<p>смотрема.</p>
3.	Језичка култура	3	<p>Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (смотре, конкурси, такмичења), мотивише ученике.</p>	<p>Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.</p>	<p>Успешно савладан програм; ученик се уверљиво изражава, богати свој речник, успешно стилски обликује текст на одређену тему .</p>

Припремна настава					
Општи циљеви и задаци		Припремање ученика за завршни испит, понављање градива из свих области од 5. до 8. разреда, интензивнији рад на областима које слабије знају или су их пропустили, вежбање задатака из тестова како би се ученици што боље припремили за завршни испит.			
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Вештина читања и разумевање прочитаног	5	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, врши систематизацију градива.	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.	Успешно урађен завршни испит.
2.	Писано изражавање	5	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже,	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра,	Успешно урађен завршни испит.

			поставља питања, врши систематизацију градива.	уочава, пише, именује.	
3.	Граматика, лексика, народни и књижевни језик	5	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, врши систематизацију градива.	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.	Успешно урађен завршни испит.
4.	Књижевност	5	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, врши систематизацију градива.	Запажа, активно слуша, примењује, ради на тексту, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, пише, именује.	Успешно урађен завршни испит.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК:

Назив наставног предмета: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: 8.

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 68

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облиц и рада	Метод е рада	

									оцењивања)
Starter	0	4	4	<p>- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- размене информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања;</p> <p>- разумеју краће низове исказа који се односе на количину; размене информације у вези са количином, димензијама и ценама;</p>	<p>1.1.1.</p> <p>1.1.2.</p> <p>1.1.3.</p> <p>1.1.4.</p> <p>1.1.5.</p> <p>1.1.7.</p> <p>1.1.8.</p> <p>1.1.9.</p> <p>1.1.10.</p> <p>1.1.11.</p> <p>1.1.12.</p> <p>1.1.13.</p> <p>1.1.15.</p> <p>1.1.16.</p> <p>1.1.17.</p> <p>1.1.18.</p> <p>1.1.20.</p> <p>1.1.21.</p> <p>1.1.22.</p> <p>1.1.23.</p> <p>1.2.1.</p> <p>1.2.3.</p> <p>1.2.4.</p> <p>1.3.1.</p> <p>1.3.2.</p> <p>2.1.1.</p> <p>2.1.2.</p> <p>2.1.3.</p> <p>2.1.14.</p> <p>2.1.6.</p> <p>2.1.7.</p> <p>2.1.8.</p> <p>2.1.12.</p>	<p>Функционално -прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем</p>	

					2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.			
Module 1 Everyday life	5	5	10	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости и прошлости; - размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости и из	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15.	Функционално -прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама , естетичка, одговоран однос према здрављу и околини,	Монолошка, дијалошка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задачи, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих

				прошлоси; - поштују правила учтиве комуникације	1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17.	сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална		задатака, мотивација ученика за учењем и напредовање м
--	--	--	--	---	--	--	--	---

					3.1.18.			
Module 2 Travel the World	6	6	12	<p>- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости;</p> <p>- размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости;</p> <p>- опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на описивање способности у садашњости;</p> <p>- саопште своје и туђе способности у садашњости;</p> <p>- размене неколико информација о способностима у садашњости</p>	<p>1.1.1.</p> <p>1.1.2.</p> <p>1.1.3.</p> <p>1.1.4.</p> <p>1.1.5.</p> <p>1.1.7.</p> <p>1.1.8.</p> <p>1.1.9.</p> <p>1.1.10.</p> <p>1.1.11.</p> <p>1.1.12.</p> <p>1.1.13.</p> <p>1.1.14.</p> <p>1.1.15.</p> <p>1.1.16.</p> <p>1.1.17.</p> <p>1.1.18.</p> <p>1.1.20.</p> <p>1.1.21.</p> <p>1.1.22.</p> <p>1.1.23.</p> <p>1.2.1.</p> <p>1.2.2.</p> <p>1.2.3.</p> <p>1.2.4.</p> <p>1.3.1.</p> <p>1.3.2.</p> <p>2.1.1.</p> <p>2.1.2.</p> <p>2.1.3.</p> <p>2.1.14.</p> <p>2.1.6.</p> <p>2.1.7.</p> <p>2.1.8.</p>	<p>Функционално -прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовање</p> <p>М</p>

					2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30.			
Module 3 What's next?	7	4	11	<p>- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на изражавање мишљења и давање препорука;</p> <p>- размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука;</p> <p>- повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке;</p> <p>- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на будуће радње и предвиђања;</p> <p>- размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима; саопште будуће</p>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14.	Функционално -прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовање М

			<p>радње и предвиђања; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на прошлост; размене неколико информација у низу о догађајима у прошлости; - опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - саопште своја и туђа мишљења, планове и намере; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација; - размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама; - разумеју и објасне сличности и разлике навикама куповине између своје и циљне културе</p>	<p>2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.11. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.</p>			
--	--	--	---	---	--	--	--

<p>Module 4 Can we help?</p>	<p>5</p>	<p>5</p>	<p>10</p>	<p>- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања; - размене неколико повезаних информација у вези са осећањима; - искажу и образложе осећања; - разумеју једноставније текстове који се односе на могућности; - размене неколико информација које се односе на могућности; - разумеју једноставније текстове који се односе на способности, обавезе, предлоге и савете, и реагују на њих; - размене неколико информација које се односе на способности, обавезе, предлоге и савете;</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15.</p>	<p>Функционално -прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама, естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална</p>	<p>Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи</p>	<p>Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовање М</p>
--	----------	----------	-----------	--	--	--	--	--

					2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

					3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.9.			
Module 5 Breakthroughs	5	6	11	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање бића, предмета и места; - опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - размене неколико информација у низу о	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15.	Функционално -прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама , естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња,	Монолошка, дијалогска, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака,

				карактеристикама бића, предмета и места; - упореде и наведу сличности и разлике у употреби технологије у својој и циљној култури	1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2.	решавање проблема, рад на тексту, дигитална		мотивација ученика за учењем и напредовање М
--	--	--	--	---	---	--	--	--

					2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1.			
Module 6 For all tastes	5	5	10	<p>- разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговоре на њих;</p> <p>- затраже и разумеју обавештења о оријентацији/положај у предмета и бића у простору и правцу кретања;</p> <p>- опишу правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима;</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа,</p>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Функционално -прагматичка, лингвистичка, интеркултурна, комуникација, рад са подацима и информацијама , естетичка, одговоран однос према здрављу и околини, сарадња, решавање проблема, рад на тексту, дигитална	Монолошка, дијалoшка, демонстративна, аудитивна, визуелна метода; фронтални, индивидуални рад, рад у пару, групи	Писмени задачи, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовање М

				биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства	1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.1. 3.1.2.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

					3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

					3.3.4.			
					3.3.5.			
					3.3.6.			
					3.3.8.			
					3.3.9.			

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.

ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење.

ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме.

ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.).

ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.).

ПСТ.1.1.11. Уз дуге паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

ПСТ.1.1.12. Уз дуге паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства.

ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника.

ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.

ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.

ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на средњем** нивоу.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.

ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.

ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.

ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.

ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама.

ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.

ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике.

ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме.

ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.

ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама.

ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.

ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.

ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.

ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.

ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.

ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.

ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).

ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).

ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила.

ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.

ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).

ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.

ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.

ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.

ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.

ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме **на напредном** нивоу.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.

ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.

ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама.

ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих разговетних текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.

ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.).

ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика.

ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе.

ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција.

ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.

ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике.

ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.

ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама.

ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикана, информатора и сл.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност.

ПСТ.3.1.17. Учествује у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање.

ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.

ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима.

ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.

ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.

ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).

ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.

ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме.

ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.

ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.

ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

- ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.
- ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.
- ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога.
- ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.
- ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.
- ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).
- ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура.
- ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању.
- ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик.
- ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.
- ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема.
- ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.
- ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Пружање помоћ ученицима који заостају у савладавању наставног градива и потребна им је допунска настава за нормалан напредак у школовању.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Starter	1	Организација часа, постављање питања, давање упуштава и објашњења, надгледање рада, излагање градива кроз питања, захтеве, мотивисање ученика за рад	Слушање, писање, читање, одговарање на питања, понављање, размењивање информација, реаговање на захтеве, попуњавање	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем
2.	Module 1 Everyday life	1			
3.	Module 2 Travel the World	1			
4.	Module 3 What's next?	1			
5.	Module 4 Can we help?	1			
6.	Module 5 Breakthroughs	1			
7.	Module 6 For all tastes	1			

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Омогућити напредним ученицима да прошире своја знања и вештине из наставних области у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Starter	1	Организација часа, постављање питања, давање упустава и објашњења, надгледање рада, излагање градива кроз питања, захтеве, мотивисање ученика за рад	Слушање, писање, читање, одговарање на питања, понављање, размењивање информација, реаговање на захтеве, попуњавање	Писмени задаци, тестови, диктати, читање, слушање и разумевање текста, активност на часу, редовност израде домаћих задатака, мотивација ученика за учењем и напредовањем, такмичења
2.	Module 1 Everyday life	1			
3.	Module 2 Travel the World	1			
4.	Module 3 What's next?	1			
5.	Module 4 Can we help?	1			
6.	Module 5 Breakthroughs	1			
7.	Module 6 For all tastes	1			

7.	Кем быть? – разговорная тема Давайте споём!	2	Објашњава, даје упутства, подстиче	Учествује, разуме, решава	прикупљање информација
----	--	---	------------------------------------	---------------------------	-------------------------------

ИСТОРИЈА:

Назив наставног предмета: Историја

Циљ предмета: циљ наставе предмета историје јесте да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Разред: VIII

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 68

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облиц и рада	Методе рада	
1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	3	1	4	Ученик ће бити у стању да: – смешта	ИС.1.1.1. Именује и разликује	Компетенција за целоживотно	фрон. инди.	монол. дијал. рад на	Развијање основних знања и

<p>Садржаји:</p> <p>Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални).</p>				<p>кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти;</p> <p>– уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти;</p> <p>– пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности;</p> <p>– анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;</p> <p>– поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора;</p> <p>– образложи утицај</p>	<p>основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје</p>	<p>учење;</p> <p>Вештине за живот у демократском друштву;</p> <p>Вештина комуникације ; Дигитална компетенција ; Рад с подацима и информацијама.</p>		<p>тексту</p>	<p>њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана</p>
---	--	--	--	--	---	--	--	---------------	---

			<p>историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; – анализира историјске догађаје и појаве</p>	<p>разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.8. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима; ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или</p>				<p>решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p>
--	--	--	---	---	--	--	--	--

				<p>на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p>	<p>са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС 2.2.4. Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају или феномену, ИС.3.1.1. Уме да примени знање из</p>				<p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестомину тне провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

					<p>историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског</p>				<p>на часу ☹ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	--	---

					извора, ИС3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора.				
<p>2.ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА</p> <p>Садржаји:</p> <p>Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мирозна конференција у Паризу – нова карта Европе и света). Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице).</p>	13	9	22	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова 	<p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење; Вештине за живот у демократском друштву; Вештина комуникације; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Рад с подацима и информацијама.</p>	фрон. инди. груп. рад	монол. дијал. рад на тексту	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и</p>

<p>Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање и границе). Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету (либералне демократије, тоталитарне идеологије, економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот). Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво; конституисање државе, политички живот; међународни положај; економске прилике; култура,</p>				<p>појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитет а српске државности; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; – препозна, на примерима из савремене историје, важност</p>	<p>историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3.</p>				<p>анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--	---

<p>улога двора; национално и верско питање).</p>				<p>поштовања људских права; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – образложи утицај различитих друштвено- економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – критички се односи према информацијама из медија користећи</p>	<p>Препознаје једноставне и карактеристичн е историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из</p>				<p>ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестомину тне провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања:</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>се историјским знањима и вештинама; – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; – истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;</p>	<p>садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је</p>				<p>успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☺ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--	---

					<p>текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					<p>контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС3.2.3. Уме да</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави).				
3. ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ Садржаји: Свет у рату – узроци, међународне кризе, сукоби и освајачка политика	10	7	17	Ученик ће бити у стању да: – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; – пореди	ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна	Компетенциј а за целоживотно учење; Вештине за живот у демократском друштву; Вештина комуникације	фрон. инди.	монол. дијал. рад на тексту	Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи

<p>тоталитарних држава; почетак и ток рата, зараћене стране, савезништва, фронтови, најважније операције, нови начини ратовања; ратна свакодневица; страдање цивила и ратни злочини; крај рата, победа антифашистичке коалиције. Југославија и српски народ у рату – улазак у рат, војни пораз, окупација, подела, квислиншке творевине; геноцид и злочини; устанак, антифашистичка борба и грађански рат; војне операције, живот у рату. Последице рата – људски и материјални губици;</p>				<p>различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитет а српске државности; – идентификује основне карактеристике тоталитарних</p>	<p>редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних,</p>	<p>; Дигитална компетенција ; Решавање проблема; Рад с подацима и информација ма.</p>			<p>ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера</p>
---	--	--	--	---	--	---	--	--	--

<p>демографске и друштвене промене, миграције; уништавање културног наслеђа; суђења за ратне злочине; стварање ОУН.</p>				<p>идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – идентификује</p>	<p>сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са</p>				<p>и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у</p>
---	--	--	--	---	--	--	--	--	---

			<p>узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <p>– објасни значење појмова геноцид и Холокауст;</p> <p>– изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;</p> <p>– препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији;</p> <p>– анализира историјске догађаје и појаве на основу</p>	<p>одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3.</p> <p>Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4.</p> <p>Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС</p>			<p>тимском раду</p> <p>-учешће на такмичењима</p> <p>-вршњачко оцењивање</p> <p>-</p> <p>петнаестоминутне провере</p> <p>-израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја.</p> <p>Број јављања: успешно решен "проблем" +</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +</p> <p>Ко не учествује у активностима на часу ☺</p> <p>Самосталност у одговарању</p> <p>За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у</p>
--	--	--	---	---	--	--	--

				<p>доступног аудио-визуелног изворног материјала; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;</p>	<p>2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије</p>				евиденцију.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------

					<p>(уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС 3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					(закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави).				
<p>4. СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА</p> <p>Садржаји:</p> <p>Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети еманципације – покрети за женска</p>	10	7	17	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – образложи значај и улогу 	<p>ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС 1.1.6.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење; Вештине за живот у демократском друштву; Вештина комуникације; Дигитална компетенција; Рад с подацима и информацијама.</p>	фрон. инди. груп. рад	монол. дијал. рад на тексту	<p>Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других</p>

<p>и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура. Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај, економске и културне прилике, самоуправљање, несврстаност; свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури.</p>				<p>истакнутих личности у датом историјском контексту; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно-</p>	<p>Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС 1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних,</p>				<p>предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

				<p>технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – критички се</p>	<p>материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом</p>				<p>саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање</p> <p>Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестоминутне провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

			<p>односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;</p> <p>– осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p> <p>– истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;</p> <p>– уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и</p>	<p>временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3.</p> <p>Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4.</p> <p>Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје; ИС 2.2.2. Уме да</p>			<p>реализација наставних садржаја.</p> <p>Број јављања: успешно решен "проблем" +</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +</p> <p>Ко не учествује у активностима на часу ☹</p> <p>Самосталност у одговарању</p> <p>За недоношење свеске и уџбеника – запис датума у евиденцију.</p>
--	--	--	---	---	--	--	--

				<p>уметничким делима.</p>	<p>закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно</p>				
--	--	--	--	---------------------------	--	--	--	--	--

					<p>да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					<p>до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања;</p> <p>ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора,</p> <p>ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС 3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора,</p> <p>ИС 3.2.4. Уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки,</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					социјални, политички, географски контекст извора), ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави).				
5. СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА Садржаји:	5	3	8	Ученик ће бити у стању да: – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти;	ИС.1.1.1. Именује и разликује основне временске одреднице, ИС.1.1.2. Именује историјске	Компетенциј а за целоживотно учење; Вештине за живот у демократско м друштву; Вештина	фрон. инди.	монол. дијал. рад на тексту	Развијање основних знања и њихово коришћење у развоју вештина историјског мишљења и

<p>Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети. Српски народ на крају 20. и почетком 21. века – криза СФРЈ 80-тих година, међунационалне</p>				<p>– пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; – образложи утицај историјских</p>	<p>периоде и зна редослед историјских периода, ИС.1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју, ИС 1.1.5. Уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, ИС.1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје, ИС 1.1.9. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, ИС.1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора</p>	<p>комуникације ; Дигитална компетенција ; Решавање проблема; Рад с подацима и информацијама.</p>			<p>изградњи ставова и вредности. Повезивање оног што ученик учи са оним што зна и са ситуацијама из живота. Повезивање оног што ученик учи са оним што је учио из историје или из других предмета. Вештину самосталног прикупљања и анализирања података и информација, постављање релевантних питања себи и другима и развијање плана решавања задатог проблема. Предлагање нових решења, смишљање</p>
---	--	--	--	---	--	---	--	--	---

<p>тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализа ција сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000. године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања Европској унији, култура и спорт.</p>				<p>догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – наведе примере утицаја спортских и</p>	<p>(текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч, ИС.1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику који говоре о истим историјским појавама, ИС.1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, ИС 1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче; ИС 2.1.1. Уме да повеже личност и историјски</p>				<p>нових примера и повезивање садржаја у нове целине. Смишљање аргумената, поређење важности појединих чињеница и података. Дискусија, размена мишљења, уважавање аргумената саговорника, сарадња са наставником и другим ученицима. Сумативно оцењивање: -Иницијални тест -Тестови знања -Усмено испитивање Формативно оцењивање: -вредновање активности на часу -вредновање</p>
---	--	--	--	---	---	--	--	--	--

			<p>уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; – изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног</p>	<p>феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом, ИС 2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, ИС 2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, ИС.2.1.5. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, ИС 2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште</p>				<p>активности у тимском раду -учешће на такмичењима -вршњачко оцењивање - петнаестомину тне провере -израда презентација, паноа, семинарских радова, реферата, самостална реализација наставних садржаја. Број јављања: успешно решен "проблем" + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + Ко не учествује у активностима на часу ☺ Самосталност у одговарању За недоношење свеске и уџбеника –</p>
--	--	--	---	---	--	--	--	---

				<p>изворног материјала; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; – препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>	<p>историје; ИС 2.2.2. Уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, ИС.2.2.3. Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора; ИС.3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије</p>				запис датума у евиденцију.
--	--	--	--	--	---	--	--	--	----------------------------

					<p>(уме прецизно да одреди којој деценији, веку и историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен), ИС 3.1.2. Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, ИС.3.1.4. Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје, ИС 3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, ИС.3.1.6. Уме да закључи</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања; ИС 3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских извора, ИС.3.2.2. Уме да анализира и процени релевантност историјског извора, ИС3.2.3. Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора, ИС.3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					(закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави).				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Успостављање интензивне сарадње и комуникације са ученицима који не могу да постигну основни ниво образовних стандарда на редовном часу наставног предмета историје.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове	- тестови знања; - вредновање активности на часу
2.	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства,	- прати упутства наставника; - користи историјске	- тестови знања; - вредновање активности на часу

	ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА		објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове	
3.	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове	- тестови знања; - вредновање активности на часу
4.	СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове	- тестови знања; - вредновање активности на часу
5.	СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	1	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове,	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања,	- тестови знања; - вредновање активности на часу

			поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- слуша одговоре других ученика - користи уџбеник, - препричава, - бележи непознате појмове	
--	--	--	--	--	--

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци		Успостављање интензивне сарадње и комуникације са ученицима који желе да прошире своја знања из наставног предмета историје.			
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	1	Одабира литературу, препоручује литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика	- тестови знања; - вредновање активности на часу
2.	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	2	Одабира литературу, препоручује литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика	- тестови знања; - вредновање активности на часу

			питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.		
3.	СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	1	Одабира литературу, препоручује литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика	- тестови знања; - вредновање активности на часу
4.	СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	2	Одабира литературу, препоручује литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	- прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика	- тестови знања; - вредновање активности на часу

Припремна настава					
Општи циљеви и задаци	Успостављање интензивне сарадње и комуникације са ученицима како би се што боље припремили за завршни испит.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	

1.	Увод у историју и праисторија	2	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	<ul style="list-style-type: none"> - прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика, - препричава, - бележи непознате појмове 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови знања; - вредновање активности на часу
2.	Стари век	3	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	<ul style="list-style-type: none"> - прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика, - препричава, - бележи непознате појмове 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови знања; - вредновање активности на часу
3.	Средњи век	5	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	<ul style="list-style-type: none"> - прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика, - препричава, - бележи непознате појмове 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови знања; - вредновање активности на часу
4.	Нови век	3	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове,	<ul style="list-style-type: none"> - прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови знања; - вредновање активности на часу

			поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	<ul style="list-style-type: none"> - слуша одговоре других ученика, - препричава, - бележи непознате појмове 	
5.	Савремено доба	3	Одабира литературу, одабира и користи наставна средства, објашњава, тумачи непознате појмове, поставља питања, даје инструкције за рад, вреднује, дискутује.	<ul style="list-style-type: none"> - прати упутства наставника; - користи историјске и географске карте, - одговара на питања, - слуша одговоре других ученика, - препричава, - бележи непознате појмове 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови знања; - вредновање активности на часу

Назив наставног предмета: Математика

Циљ предмета: Циљ наставе и учења математике је да ученик ,овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: Осми

Недељни број часова: 4

Годишњи број часова: 136

Теме и годишњи садржаји у оквиру	Број часова	Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне	Начин и поступци остваривања програма	Начин провере
----------------------------------	-------------	--------	---------------------	-----------------------	---------------------------------------	---------------

теме	Обра- да	Утврђи- ивање/ Лабора- торијске вежбе	Уку- пно			компетенције	Облици рада	Методе рада	остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
СЛИЧНОСТ -Талесова теорема -Ставови сличности троуглова -Примена сличности троугл. на правоугли троугао -Однос страница, обима и површина сличних троуглова	6	10	16	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту; -примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту	МА.1.3.1. МА.3.3.1. МА.1.3.3. МА.2.3.2. МА.3.3.6.	Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад с подацима и информацијама ; -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња	Фронтални, индивидуал- ни, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстрати вно - илустративн а метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци петнаестоминутне провере -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови

								решавања проблема	знања
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН -Однос тачке и праве, тачке и равни, одређеност праве и равни -Однос праве и праве, праве и равни, равни и равни -Диједар и полиедар -Ортогонална пројекција	7	6	13	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; -представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; -уочи правоугли троугао у простору и	МА.1.3.1. МА.2.3.2. МА.3.3.6.	Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад с подацима и информацијама -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња	Фронтални, индивидуал- ни, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстрати вно – илустратив- на метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем решавања проблема	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усног проверавања -домаћи задаци петнаестоминутне провере -контролне вежбе - писмени задаци -тестови знања

				примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту					
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ -Једнакост и линеарне једнач -ине -Неједнакост и линеарне неједначине -Еквивалентне једначине -Еквивалентне неједначине	6	11	17	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -решити линеарну једначину и неједначину; -решити реалне проблеме користећи линеарну једначину или неједначину	МА.1.2.1. МА.2.2.1. МА.3.2.1. МА.2.2.5. МА.3.2.5.	Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад с подацима и информацијама -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња	Фронтални, индивидуал- ни, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстрати вно - илустративн а метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задачи, петнаестомин

-Решавање једначина са једном непознатом -Решавање неједначина са једном непознатом -Примена једначина са једном непознатом -Примена неједначина са једном непознатом								ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем решавања проблема	утне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.
ПРИЗМА -Појам и врсте призме -Дијагонални пресеци -Површина и запремина правилне четворостране призме -Површина и запремина правилне тростране призме	4	8	12	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -израчуна површину и запремину праве призме; -примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама	МА.1.3.2. МА.1.3.4. МА.3.3.2. МА.2.3.4. МА.3.3.4. МА.3.3.6.	Ученик развија: –компетенција за целоживотно учење; –комуникација; –рад с подацима и информацијама –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња.	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративно - илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци,

-Површина и запремина правилне шестостране призме -Запремина и маса сложених тела								радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем решавања проблема	петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.
ПИРАМИДА -Појам и врсте пирамиде -Дијагонални пресеци -Површина и запремина правилне четворостране пирамиде -Површина и запремина правилне тростране пирамиде -Површина и	4	7	11	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -израчуна површину и запремину четворостране пирамиде (основа правоугаоник); -правилне тростране и шестостране пирамиде; -примени	МА.1.3.2. МА.1.3.4. МА.3.3.2. МА.2.3.4. МА.3.3.4. МА.3.3.6.	Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад с подацима и информацијама -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња.	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалoшка метода, демонстративно - илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика,	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере,

запремина правилне шестостране пирамид -Запремина и маса сложених -Тела				обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама				метода презентације премана ИКТ, учење путем решавања проблема	-контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.
ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА -Линеарна функција облика $y = kx + n$ -График линеарне функције, -Нуле функције и имплицитни облик функције -Растућа и оппадајућа ф-ја -График линеарне функције читање графика	5	8	13	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -нацрта и анализира график линеарне функције.	МА.1.2.4. МА.2.2.4. МА.3.2.4.	Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад с подацима и информацијама -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња.	Фронтални, индивидуал- ни, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалoшка метода, демонстрати вно – илустратив- на метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестомин утне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови

								решавања проблема	знања.
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ -Линеарна једначина са две непознате, -Графичко решавање система једнач са две непознате -Метод замене у решавању система једначина са две непознате -Метод супротних кофицијената у решавању система једначина са две непознате -Примена система једначина са две непознате у решавању текстуалних задатака	5	7	12	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -решити систем линеарних једначина са две непознате; -решити реалне проблеме користећи систем линеарних једначина са две непознате.	МА.2.2.1. МА.3.2.1. МА.3.2.5.	Ученик развија –компетенција за целоживотно учење; –комуникација; –рад с подацима и информацијама –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња.	Фронтални, индивидуални, и, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративна метода, илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем решавања проблема	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестомин утне провере, -контролне вежбе - писмени задаци -тестови знања.

ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА -Ваљак,појам, елементи и дијагонални пресеци -Површина и запремина ваљка -Површина, запремина и маса сложених тела	9	12	21	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: Ученик ће бити у стању да: -израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте; -примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама	МА.1.3.3. МА.2.3.3. МА.3.3.3. МА.1.3.5. МА.2.3.5. МА.3.3.5.	Ученик развија: -компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад с подацима и информацијама -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња.	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалогска метода, демонстративно - илустративна метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем решавања проблема	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестоминутне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.
ОБНАВЉАЊЕ ГРАДИВА ИЗ ПРЕТХОДНИХ РАЗРЕДА		4	4						
ПРИПРЕМА, ИЗРАДА И ИСПРАВКА		12	12						

ПИСМЕНИХ ЗАДАТАКА									
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК избор једног пројектног задатка по избору наставника или ученика		5	5	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада		Ученик развија: –компетенција за целоживотно учење; –комуникација; –рад с подацима и информацијама –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња.	Фронтални, индивидуалн и, рад у пару, групни рад, тимски рад, тимска настава	Монолошка метода, дијалoшка метода, демонстрати вно - илустративн а метода, учење путем открића, метода самосталних писаних и графичких радова ученика, метода презентације премана ИКТ, учење путем решавања проблема	Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника, -разне форме усменог проверавања -домаћи задаци, петнаестомин утне провере, -контриолне вежбе - писмени задаци -тестови знања.

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
СЛИЧНОСТ	<p>МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)</p> <p>МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)</p>	<p>МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему</p>	<p>МА.3.3.6. уме да примени сличност троуглова повезујући тако разна својства геометријских Објеката</p> <p>МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали</p>
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	<p>МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)</p>	<p>МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему</p>	<p>МА.3.3.6. уме да примени сличност троуглова повезујући тако разна својства геометријских Објеката</p>
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	<p>МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану</p>	<p>МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате</p> <p>МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним</p>	<p>МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате</p>

		задацима	МА.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке
ПРИЗМА	МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући	МА.2.3.4. влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства

	<p>Питагорину теорему) МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)</p>		<p>геометријских објеката</p>
<p>ПИРАМИДА</p>	<p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом</p>	<p>МА.2.3.4. влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p>	<p>МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати МА.3.3.6. примени</p>

	<p>задатку; уме да израчуна непознату страницу правоуглог троугла примењујући Питагорину теор МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)ему)</p>		<p>подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката</p>
ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	<p>МА.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом</p>	<p>МА.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције</p>	<p>МА.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства</p>
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ		<p>МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате</p>	<p>МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних</p>

			једначина са две непознат МА.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатка
ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА	МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника) МА.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе)	МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена МА.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука МА.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати

Општи циљеви и задаци	Допунски рад из математике организује се за поједине ученике или групе ученика који повремено или стално имају одређене тешкоће у учењу и не постижу задовољавајући успех. На тим часовима ће се обрађивати наставни садржаји у којима ученици заостају у раду.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Сличност троуглова Сличност троуглова и Талесова теорема	1	Илуструје, демонстрира, подстиче ученике, израђује и поставља задатке	Запажа, упоређује, решава проблем, повезује знања са другим областима	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
2.	Тачка, права и раван Тачка, права и раван, однос тачке, праве и равни	1	Подстиче ученике, израђује и поставља задатке, слуша ученике, даје повратне информације	Ради на задацима, следи инструкције, упоређује, црта, именује, репродукује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
3.	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом Решавање линеарних једначина с једном непознатом Решавање линеарних	2	Објашњава, слуша ученике, даје повратне информације, посматра, презентује	Ради на задацима, сарађује, поставља и одговара на питања	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за

	неједначина с једном непознатом				проверу
4.	Призма Призма, појам, врсте, елементи Површина и запремина призме	1	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Ради на задацима, поставља питања процењује, следи инструкције, упоређује, црта, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
5.	Пирамида Пирамида, Појам, врсте, елементи Површина и запремина Пирамиде	1	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Ради на задацима, поставља питања процењује, следи инструкције, упоређује, црта, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
6.	Линеарна функција Функција облика $y = k \cdot x$ њен рафик и особине	1	Демонстрира, подстиче ученике, израђује и поставља задатке, обавештава, објашњава	Следи инструкције, упоређује, црта, именује, класификује, репродукује, анализира, испробава	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
7.	Графичко представљање	1	Демонстрира, подстиче ученике, израђује и	Посматра, запажа, уочава,	Посматрање праћење

	статистичких података Графичко приказивање статистичких података Цртање дијаграма		поставља задатке, објашњава	прати, црта, осмишља упоређује, именуј	ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
8.	Системи линеарних једначина са две непознате Решавање система линеарних једначина	1	Израђује и поставља задатке, објашњава, слуша ученике, даје повратне информације, презентује	Ради на задацима, иницира рад, сарађује,	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
9.	Ваљак Површина ваљка Запремина ваљка	1	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Ради на задацима, поставља питања процењује, следи инструкције, упоређује, црта, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу
10.	Купа Површина купе Запремина купе Површине и запремине сложенијих тела	1	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Ради на задацима, поставља питања процењује, следи инструкције, упоређује, црта, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за

					проверу
11.	Лопта Површина лопте Запремина лопте	1	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Ради на задацима, поставља питања процењује, следи инструкције, упоређује, црта, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, наставни листићи за проверу

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Додатна настава треба да продуби и прошири математицка знања ученика који показују изразите способности и посебна интересовања за математику. Омогућити комплекснији приступ усвајању математичких садржаја, допринети формирању и ширењу научног погледа на свет, мотивисати и подстицати ученика на самостални рад, оспособити ученика на самообразовање уз помоћ литературе.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Сличност троуглова Талесова теорема и њена примена у конструкцијама	1	Подстиче ученике да опажају, препознају, упоређују, решавају проблеме, практично примењују	Примењује, повезује, решава проблем, повезује знања са другим областима	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
2.	Тачка, права и раван Растојање тачке од праве и равни и ортогонална пројекција	1	Подстиче ученике, израђује и поставља задатке, слуша ученике, даје повратне информације	Активно слуша, примењује, ради на задацима, користи изворе знања, следи инструкције, примењује знања	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
3.	Линеарне једначине	2	Обавештава,	Ради на задацима,	Посматрање

	<p>и неједначине са једном непознатом Решавање линеарних једначина и неједначина с једном непознатом Примена линеарних једначина и неједначина</p>		<p>објашњава, мотивише, слуша ученике, даје повратне информације, посматра, презентује</p>	<p>иницира рад, сарађује, користи изворе знања, поставља и одговара на питања</p>	<p>праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови</p>
4.	<p>Призма Површина и запремина призме</p>	1	<p>Подстиче ученике, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава</p>	<p>Примењује, ради на задацима, ради самостално, поставља и одговара на питања упоређује, црта, именује</p>	<p>Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови</p>
5.	<p>Пирамида Површина и запремина пирамиде</p>	1	<p>Подстиче ученике, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава</p>	<p>Примењује, ради на задацима, ради самостално, поставља и одговара на питања упоређује, црта, именује</p>	<p>Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови</p>
6.	<p>Линеарна функција Цртање и читање графика линеарне функције (нуле функције,</p>	1	<p>Израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, објашњава, мотивише</p>	<p>Ради на задацима, следи инструкције, упоређује, црта, именује,</p>	<p>Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере</p>

	рашћење и опадање)			испробава,	белешке, тестови
7.	Графичко представљање статистичких података Графичко представљање статистичких података у облику дијаграма Поређење података са средњом вредношћу	1	Израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, објашњава, слуша ученике, даје повратне информације	Запажа, уочава, описује, илуструје прати, црта, упоређује, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
8.	Системи линеарних једначина са две непознате Примена система линеарних једначина у решавању проблема	1	Израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава	Ради на задацима, иницира рад, сарађује, користи изворе знања	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
9.	Ваљак Површина и запремина ваљка	1	Израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, објашњава	Примењује, ради на задацима, упоређује, црта, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
10.	Купа Површине и	1	Демонстрира, подстиче	Примењује, ради на задацима, ради	Посматрање праћење

	запремине купе		ученике, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава	самостално, поставља и одговара на питања упоређује, црта, именује	ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови
11.	Лопта Површина и запремина лопте	1	Демонстрира, подстиче ученике, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава	Примењује, ради на задацима, ради самостално, поставља и одговара на питања упоређује, црта, именује	Посматрање праћење ангажовања ученика усмене провере белешке, тестови

Припремна настава					
Кључни циљеви и задаци	Циљеви и задаци припремне наставе: Припремање ученика за завршни испит, понављање градива из свих области од 5. до 8. разреда, интензивнији рад на областима које слабије знају или су их пропустили, вежбање задатака из тестова како би се ученици што боље припремили за завршни испит.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Бројеви и операције са њима	4	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, врши систематизацију градива.	Ученик чита, пише, примењује рачунске операције, слушање, упоређивање, самостално закључивање, практично примењивање	Домаћи задаци, тестови, активност ученика
2.	Алгебра и функције	4	Наставник организује, припрема, прати, помаже мотивише, планира учествује, едукује вреднује	Ученик решава једначине, система једначина, неједначине; влада појмовима степен, степеновање	Домаћи задаци, тестови, активност ученика

3.	Геометрија	4	<p>Наставник организује, припрема, прати, помаже мотивише, планира учествује, едукује вреднује</p>	<p>Ученик препознаје и црта геометријске појмове и објекте; израчунава обиме и повшине геометријских фигура и повшине и запремине геометријских тела; конструише кружницу, углове, многоуглове и</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстративна метода - монолошка; - дијалошка; - вербална; - индивидуални - тимски рад <p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје и црта основне геометријске појмове, 	<p>Домаћи задаци, тестови, активност ученика</p>

				<p> фигуре и тела; - израчунава обиме и површине геометријских фигура, - израчунава површине и запремине геометријских тела, - израчунава величину угла у јединицама мере, - зна и конструише основне геометријске фигуре, - зна појмове подударности и сличности и уочава подударне и сличне фигуре мреже геометријских тела; читање, слушање, упоређивање, самостално закључивање, практично </p>	
--	--	--	--	--	--

				примењивање	
4.	Мерење	4	Наставник организује, припрема, прати, помаже мотивише, планира учествује, едукује вреднује	Ученик користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена, углова и новчаних валута; претвара мерне јединице из веће у мању и обрнуто; користи различите апоене новца и претвара једну валуту у другу; процени и заокружи величину;	Домаћи задаци, тестови, активност ученика

5.	Обрада података	4	Наставник организује, припрема, прати, помаже мотивише, планира учествује, едукује вреднује	Ученик црта тачке у координатном систему и одређује њихове координате; црта и чита дијаграме и табеле и - демонстративна метода; - монолошка; - дијалогски; - текстовни; - индивидуални - тимски рад Ученик треба да: - зна да нацрта координатни систем и тачке са датим координатама на њему; - зна да прочита координате датих тачака у координатном систему; - зна да чита табеле, дијаграме и	Домаћи задаци, тестови, активност ученика
----	------------------------	---	---	--	---

				графиконе и на основу њих обради податке по датом критеријуму на основу њих обрађује податке; обрађује прикупљене податке и представља их табелом или дијаграмом; рачуна средњу вредност и медијану; примењује процентни рачун	
--	--	--	--	--	--

Назив наставног предмета: Биологија

Циљ предмета: наставе и учења *биологије* је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи као и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Разред: Осми

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 68

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструментно оцењивање)
	Обрада	Утврђивање/лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ЈЕДИНСТВО				- повеже грађу ћелијских	БИ.1.4.1.	- компетенц	фронт	метода	Иниција

<p>ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ</p> <p>Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми.</p> <p>Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције.</p> <p>Принцип економичност и грађе и функције живих бића</p> <p>Улога и значај ензима.</p>	14	12	26	<p>органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије;</p> <ul style="list-style-type: none"> - повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; - идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; - илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини; - цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; - користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата; - хумано поступа према организима које истражује; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени. 	<p>БИ.1.4.2. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.2.4.3. БИ.3.4.1. БИ.1.4.3. БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3. БИ.3.4.4 БИ.1.4.4. БИ.2.4.5. БИ.3.4.5. БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8. БИ.2.4.8. БИ.2.4.9. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.3.4.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3.</p>	<p>ија за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, <p>- Српски језик, географија,</p>	<p>ални, индивидуални, групни, рад у пару.</p>	<p>усмено Г излагања, текстуална метода, демонстративна метода презентације</p>	<p>лни тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП</p>
---	----	----	----	---	---	--	--	---	--

<p>Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси,</p>					<p>БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>ликовна култура, историја, математика, техника и технологија</p>			<p>презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
---	--	--	--	--	--	---	--	--	--

драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирациј а. Температурна регулација									
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ Резултати стандардних лабораторијс ких анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценциј е (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне	4	5	9	<ul style="list-style-type: none"> – одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота; – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота; – користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата; – хумано поступа према организима које истражује; – користи ИКТ и другу опрему 	БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5. БИ.2.5.1. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.2.5.4. БИ.3.5.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљ 	фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода презентације	Иницијални тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања,

генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље.				у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представити прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени	БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.	ивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - Српски језик, географија, ликовна култура, историја, математика, техника и технологија			активност на часу, учествовање у разговорима и дискусијама, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА „Календар живота“, еволуција различитих група	3	4	7	- доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; - истражи давно нестале екосистеме; - повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; - повеже промене наследног	БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.3.3.1. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6.	- компетенција за учење; - дигитална компетенција - одговоран однос према околини; - одговоран	фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна	Иницијални тест, учествовање у разговорима, прикупљање информација

<p>организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O₂ и озонског омотача, као заштита од UV зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно</p>				<p>материјала са настанком нових врста путем природне селекције;</p> <ul style="list-style-type: none"> - установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; - табеларно и графички представи прикупљен еподатке и изведе одговарајуће закључке; <p>разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени</p>	<p>БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. БИ.3.3.3. БИ.3.3.4. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.2.6.1. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.3.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>	<p>однос према здрављу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, <p>- Српски језик, географија, ликовна култура, историја, математика, техника и технологија</p>		<p>метода, метода презентације</p>	<p>ција из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, контролне вежбе</p>
<p>НАСЛЕЂИВ</p>		<p>3</p>	<p>7</p>	<p>- повеже промене које се</p>	<p>БИ.1.2.1.</p>	<p>- компетенци</p>	<p>фронт</p>	<p>метода</p>	<p>Иницијација</p>

<p>АЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адоlescenciја човека. Цветање, плодоношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека</p>	4			<p>догађају организму током животног циклуса са активностима гена; - повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције; - користи ИКТ и другуопрему у истраживању, обрадиподатака и приказурезултата; - табеларно и графичкипредставиприкупљ енеподатке и изведеодговарајућезакључке; - разматра, у групи, шта и какојеучио и гдетазнањаможедапримени.</p>	<p>БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.2.2.1. БИ.2.2.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.3.2.4 БИ.3.2.5. БИ.1.2.7. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3.</p>	<p>ија за учење; - дигитална компетенц ија - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократск ом друштву; - предузимљ ивост и орјентација ка предузетни штву; - комуникац ија - рад са подацима и информаци јама; - решавање проблема, - Српски језик, географија,</p>	<p>ални, индив идуал ни, групн и, рад у пару.</p>	<p>усмено Г излага ња, текстуа лна метода, демонс тратив на метода, метода презен тације</p>	<p>лни тест, учествов ање у разговор у, прикупљ ање информа ција из различит их извора, свакодне вна посматра ња, активнос т на часу, учествов ање у разговор у и дискусиј и, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП</p>
---	---	--	--	--	---	---	---	--	---

					БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.	ликовна култура, историја, математика, техника и технологија			презента ције, есејско излагање , контролн е вежбе
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕ МУ Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи(Н2 О, С, N) и њихова повезаност. Азотофиксац ија, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост	9	10	19	<ul style="list-style-type: none"> – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; <p>разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени</p>	БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4. БИ.3.1.5. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3.	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - дигитална компетенција - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - одговорно учешће у демократском друштву; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - комуникација 	фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, презентације	Иницијални тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору

ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукци је и инвазивне врсте. Последице глобалних промена						<ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема, - Српски језик, географија, ликовна култура, историја, техника и технологија		у и дискусиј и, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презента ције, есејско излагање , контролн е вежбе
---	--	--	--	--	--	---	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

БИ.1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима

БИ.2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи

БИ.2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова

БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација

БИ.3.4.1. уме да објасни како различити делови екосистема утичу један на други као и међусобне односе популација у биоценози

БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланаца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)

БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација

БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)

БИ.3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутотрофне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде)

БИ.3.4.3. разуме значај кружења појединих супстанци у природи (воде, угљеника и азота)

БИ.3.4.4. разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација

БИ.1.4.4. препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају

БИ.2.4.5. препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на земљи

БИ.3.4.5. предвиђа на основу задатих услова средине тип екосистема који у тим условима настаје

БИ.1.4.5. препознаје основне последице развоја човечанства на природу (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене) и најважније врсте загађивања воде, ваздуха, земљишта

БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)

БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)

БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења

БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије

БИ.2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)

БИ.3.4.6. познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене)

БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета

БИ.3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете

БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)

БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату

БИ.3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података

БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

БИ.2.6.2. зна шта је грешка инструмента и прецизност мерења и уме по упутству да калибрише инструмент

БИ.3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата

БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада

БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата

БИ.3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај

БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника

БИ.2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату

БИ.3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак

БИ.3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере

БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава

БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране

БИ.1.5.3. разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења са њима

БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије)

БИ.1.5.5. препознаје основне знаке поремећаја функције појединих органа и основне симптоме инфекције и разликује стање у коме може сам да интервенише од стања када мора да се обрати лекару

БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља

БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести

БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести

БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека

БИ.1.5.8. зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора)

БИ.1.5.9. разуме да постоје полне болести, познаје мере превенције и могуће путеве инфекције, као и њихове негативне последице на здравље

БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека

БИ.3.5.6. разуме механизме поремећаја функције појединих органа

БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте

БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања

БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполног размножавања

БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота

БИ.3.3.1. разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба

БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте

БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања

БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал

БИ.1.3.4. зна за појам и основну улогу хромозома

БИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивања

БИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују

БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима

БИ.2.3.4. зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина

БИ.3.3.3. зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији

БИ.3.3.4. зна да је број хромозома у ћелији карактеристика врсте

БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи

БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа

БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама

БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма

БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине

БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције

БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије

БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија

БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма

БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)

БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност

- БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање
- БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси
- БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном
- БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам
- БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје
- БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање
- БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање
- БИ.3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током животног циклуса
- БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином
- БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна да објасни шта он значи
- БИ.2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију
- БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини системи имају улогу у одржавању хомеостазе
- БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информишу организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система)
- БИ.3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа који враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање -улога ендокриног система)
- БИ.3.2.8. зна и разуме које су последице стресног стања за организам

БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих

БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе

БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група

БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе

БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме

БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама

БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи

БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа

БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама

БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма

БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине

БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције

БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

Општи циљеви и задаци	Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ	5	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање	Дефинише, индетификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се.	усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика; прикупљање анкетних евалуационих листића;
2.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	2			
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	4			
4.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	3			
5.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	2			

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене научеог у свакодневном животу				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и
			Активности	Активности ученика	

			наставника		остварености циљева / исхода
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ	5	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање	Дефинише, идентификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се.	усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика; прикупљање анкетних евалуационих листића;
2.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	2			
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	4			
4.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	3			
5.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	2			

Припремна настава					
Кључни циљеви и задаци		Припремање ученика за завршни испит, понављање градива из свих области од 5. до 8. разреда, интензивнији рад на областима које слабије знају или су их пропустили, вежбање задатака из тестова како би се ученици што боље припремили за завршни испит.			
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ЈЕДИНСТВО	13	Припремање,	Читање,	Резултат на завршном

	ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ		организовање, објашњавање,	слушање,	испиту.
2.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ		разговор,	упоређивање,	
3.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА		слушање,	самостално закључивање,	
4.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА		посматрање,	практично примењивање,	
5.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ		праћење,	решавање задатака	
			показивање,		
			подстицање,		
			предвиђање,		
			анализирање,		
			закључивање,		
			вредновање,		
			саопштавање,		
			иницирање,		
			вођење,		
			процењивање		

Назив наставног предмета: Географија

Циљ предмета: Циљ наставе географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Разред: Осми

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 68

Теме и годишњи адржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин проверености исхода (формативно сумативно оцењивање, ш
	Обрада	Утврђивање	Укупно				Облици рада	Методе рада	

									пратимо и инструменти оцењивања)
<p>1.ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ</p> <p>гоисточна Европа, интеграциони и езинтеграциони процеси.</p> <p>еографски положај Србије.</p> <p>сторијско-географски развој Србије.</p> <p>симболи Србије.</p> <p>ранице и проблеми ограничених крајева.</p>	3	1	4	<p>Позавршетку теме ученик ће моћи :</p> <p>–да на географској карти Света одреди математичко-географски положај Србије, њене географске координате и простирање и да покаже државе с којима се Србија граничи;</p> <p>–знати да се Србија налази у умереном топлотном појасу;</p> <p>–моћи да на географској карти Европе</p>	<p>ГЕ.1.1.3.</p> <p>ГЕ.1.4.1.</p> <p>ГЕ.2.1.1.</p> <p>ГЕ.2.1.2.</p> <p>ГЕ.2.1.3.</p> <p>ГЕ.2.1.4.</p> <p>ГЕ.2.4.1.</p> <p>ГЕ.3.1.1.</p> <p>ГЕ.3.4.3</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>комуникација;</p> <p>дигитална компетенција;</p> <p>одговоран однос према околини;</p> <p>одговоран однос према здрављу;</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>предузимљивости оријентација ка предузетништву;</p> <p>рад са подацима и информацијама;</p> <p>решавање проблема;</p> <p>сарадња;</p> <p>естетичка компетенција.</p>	<p>Фронтални , индивидуални, рад у пару , групни</p>	<p>Дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, активне методе (методе критичког мишљења)</p>	<p>Бележење присуства ученика на часовима, домаћи задаци, усмени испитивање, тестирање (писмено испитивање) контролни задаци, ученички радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима, посматрање стално праћени активности ученика</p>

				одреди саобраћајно-географски положај Србије; –знати да се Србија налази на додиру Јужне, Средње и Источне Европе.					
<p>2.ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ</p> <p>теотектонски процеси на територији Србије. Екстремизам Србије. Тектонски облици рељефа.</p> <p>Климатски процеси и рељеф настао деловањем ветра.</p> <p>Рељеф настао деловањем ветра, ветра и човека.</p> <p>Ерозија ерозивних и акумулативних процеса на човека.</p> <p>Климатски фактори и елементи.</p> <p>Климатске области у Србији.</p> <p>Подземне воде Србије. Реке Србије.</p>	19	10	29	<p>Позавршетку теме ученик ће моћи :</p> <p>– да именује највеће Рељефне целине у Србији, планине, низије, котлине, већереке, бање, језера,</p> <p>И да их препознаје на географској карти Србије;</p> <p>– моћи да наводи типове</p>	<p>ГЕ.1.1.3.</p> <p>ГЕ.1.4.1.</p> <p>ГЕ.2.1.2.</p> <p>ГЕ.2.1.3.</p> <p>ГЕ.2.1.4.</p> <p>ГЕ.2.2.2.</p> <p>ГЕ.2.4.1.</p> <p>ГЕ.3.1.1.</p> <p>ГЕ.3.2.2.</p> <p>ГЕ.3.4.1.</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>комуникација;</p> <p>дигитална компетенција;</p> <p>одговоран однос према околини;</p> <p>одговоран однос према здрављу;</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>предузимљивости орјентација ка предузетништву;</p> <p>рад са подацима и информацијама;</p> <p>решавање проблема;</p> <p>сарадња;</p> <p>естетичка компетенција.</p>	<p>Фронтални , индивидуални, рад у пару , групни</p>	<p>Дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, активне методе (методе критичког мишљења)</p>	<p>Бележење присуства ученика на часовима, домаћи задаци, усмени испитивање, тестирање (писмено испитивање) контролни задаци, ученички радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима, посматрање стално праћење</p>

<p>зера Србије. заштита вода и заштита д вода. емљишта Србије. аспрострањеност илног и животињског ета.</p>			<p>климе и Земљишта заступљене на територији Србије; – моћи да описује одлике рељефа Србије, као и њене рељефне целине; – знати имена планина и котлина Србије; –моћи да именује спољашње и Унутрашње факторе климе и описује Основне одлике типова климе у Србији; –знати да именује морске сливове у Нашој држави и веће реке и језера; –моћи да</p>					<p>активности ученика</p>
---	--	--	---	--	--	--	--	--------------------------------

				<p>описује одлике типова Земљишта у Србији; – моћи да доводи у везу распрострањено стбилних и животињских врста и физичко- географске карактеристике простора; –објашњавати повезаност и Међуусловљено ствих природних и Друштвених елемената на територији Наше државе; – умети да издвоји географске Регије на територији Србије и објасни</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				Њихове основне одлике.					
<p>3. ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ</p> <p>кретање броја становника и њихов просторни размештај. природно кретање. миграциони процеси. структуре становништва. демографски проблеми популациона политика. прва насеља у Србији. село и рурални процеси. градови. урбанизација и проблеми урбаног развоја. Београд. природни ресурси и привредни развој. друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде. пољопривреда и географски простор. индустрија и географски простор. обраћај и географски простор.</p>	17	8	25	<p>По завршетку теме ученик ће:</p> <p>– моћи да препознаје народе и етничке Заједнице у Републици Србији;</p> <p>–моћи да именује главни град и веће Градове на територији Србије и знати Да их покаже на географској карти;</p> <p>–разликовати врсте и типове Насеља у Србији;</p> <p>– познавати основне демографске појмове (број</p>	<p>ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.1. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.4.1. ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.1.</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>комуникација;</p> <p>дигитална компетенција;</p> <p>одговоран однос према околини;</p> <p>одговоран однос према здрављу;</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>предузимљивости орјентација ка предузетништву;</p> <p>рад са подацима и информацијама;</p> <p>решавање проблема;</p> <p>сарадња;</p> <p>естетичка компетенција.</p>	<p>Фронтални , индивидуални, рад у пару , групни</p>	<p>Дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, активне методе (методе критичког мишљења)</p>	<p>Бележење присуства ученика на часовима, домаћи задаци, усмени испитивање, тестирање (писмено испитивање) контролни задаци, ученички радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима, посматрање стално праћени активности ученика</p>

туризам и трговина.
елатности кварталног
ктора.

становника своје
земље);–бити у
стању да
објашњава
географскепојаве
и процесе који су
представљени
графиконом,
табелом и шемом
у уџбенику;
–разликовти и
моћи да објасни
кретање
становништва и
структуре
становништва;
–моћи да описује
друштвене
одлике наше
државе и наводи
густину
насељености, као
и области високо
и ниског
природног
прираштаја;
– моћи да
објашњаваутицај
природних и
друштвенихфакт

				<p>ранаразвој и размештај становништва и насеља; –бити у стању да анализира географску карту и доноси закључке о везама природне средине и размештаја становништва Србије, да анализира узроке и последице миграција, висине природног прираштаја, као и дужине животног века становништва; – моћи да повезује демографске појаве са степеном привредне развијености; –моћи да дефинише појам привреда и дели Привреду на</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>привредне делатности, привредне Гране и секторе привреде, именује гране пољопривреде, оп исује њихов развој и наводи основне одлике;</p> <p>– моћи да наводизначајшума, да именује енергетске изворе, минералног порекла, црне метале, руде обојених метала, племените метале, ретке и радиоактивне метале;</p> <p>– знати да именује гране индустрије;</p> <p>– знати поделу туризма и трговине и услов њиховог развоја;</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>– моћи да доноси закључке о просторним и каузалним везама да користећи географску карту утврди везе између природе и људског друштва (рељеф–рудно богатство–привреда, клима–хидрографија–привреда...);</p> <p>–моћи да објашњава утица природних и друштвених фактора на развој привреде и привредних делатности.</p>					
<p>4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ</p> <p>природна баштина Србије. културна баштина Србије. ветска баштина под</p>	2	1	3	<p>По завршетку теме ученик ће:</p> <p>–моћи да препознаје и чита географске и допунске</p>	<p>ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.4.1. ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.4.1.</p>	<p>Компетенција за учење; комуникација; дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос</p>	<p>Фронтални , индивидуални, рад у пару , групни</p>	<p>Дијалошка, монолошка, илустративна, демонстративна, активне методе</p>	<p>Бележење присуства ученика на часовима, домаћи задаци, усмени испитивање, тестирање</p>

штитом Унескоа у Србији.				<p>елементе карте Србије;</p> <p>–моћи да одређује положај места и тачака на географској карти, положај природне и културне баштине Србије;</p> <p>–моћи да објасни историјске и географске факторе који су утицали на формирање локалитета природне и културне баштине Србије.</p>		<p>према здрављу;</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>предузимљивости орјентација ка предузетништву;</p> <p>рад са подацима и информацијама;</p> <p>решавање проблема;</p> <p>сарадња;</p> <p>естетичка компетенција.</p>		(методе критичког мишљења)	(писмено испитивање) контролни задаци, ученичкови радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима, посматрање стално праћени активности ученика
<p>5. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА</p> <p>Положај и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Историјске карактеристике.</p>	2	1	3	<p>По завршетку теме ученик ће:</p> <p>–моћи да одређује географски Положај</p>	<p>ГЕ.1.1.3.</p> <p>ГЕ.1.3.1.</p> <p>ГЕ.1.3.2.</p> <p>ГЕ.1.4.1.</p> <p>ГЕ.2.1.2.</p> <p>ГЕ.2.1.3.</p> <p>ГЕ.2.1.4.</p> <p>ГЕ.2.3.1.</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>комуникација;</p> <p>дигитална компетенција;</p> <p>одговоран однос према околини;</p> <p>одговоран однос</p>	<p>Фронтални , индивидуални, рад у пару , групни</p>	<p>Дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, активне методе</p>	<p>Бележење присуства ученика на часовима, домаћи задаци, усмени испитивање, тестирање</p>

				завичаја на географској Карти Србије и да описује његове основне природне и друштвене одлике; – моћи да наводи перспективе развоја завичаја; – моћи да објасни који природни и друштвено-економски фактори утичу на развој завичаја	ГЕ.2.4.1. ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.2.2. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.1.	према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивости орјентација ка предузетништву; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; естетичка компетенција.		(методе критичког мишљења)	(писмено испитивање) контролни задаци, ученичкови радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима, посматрање стално праћени активности ученика
5. СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ Срби у Црној Гори. Срби у БиХ – Република Српска. Срби у Хрватској. Срби у осталим суседним државама.	2	1	3	–познавати основне демографске појмове (број становника своје земље, миграције и врсте	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.4.1.	Компетенција за учење; комуникација; дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће	Фронтални , индивидуални, рад у пару , групни	Дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, активне методе (методе	Бележење присуства ученика на часовима, домаћи задаци, усмено испитивање, тестирање (писмено

			<p>миграција, земље у којима живе Срби);</p> <p>–препознавати основне друштвене одлике наше државе (појам избеглица);</p> <p>– знати области и места на географској карти у којима живе Срби;</p> <p>–моћи да објашњава географске појаве и процесе који су представљени графиконом, табелом и шемом у уџбенику; –разликовати и објашњавати кретање становништва и структуре становништва,</p>		<p>у демократском друштву;</p> <p>предузимљивости орјентација ка предузетништву;</p> <p>рад са подацима и информацијама;</p> <p>решавање проблема;</p> <p>сарадња;</p> <p>естетичка компетенција.</p>		<p>критичког мишљења)</p>	<p>испитивање)</p> <p>контролни задаци, ученичкови радови и продукти ученичких активности,</p> <p>разговор са ученицима,</p> <p>посматрање стално праћене активности ученика</p>
--	--	--	--	--	---	--	---------------------------	--

				као и врсте и узроке миграција Срба; –моћи да приказује понуђене географске податке на немој карти картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским нацима, симболичким знацима...);–обј ашњавати утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва ; –анализирати географску					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				карту и доносити закључке о везама природне средине и распоређености становништва Србије; –бити у стању да објасни узроке и последице миграција, висине природног прираштаја, дужине животног века становништва, честе промене државних граница, формирање нових држава на подручју Балкана.					
7. ГОДИШЊА ИСТЕМАТИЗАЦИЈА			1						

Стандарди:

ГЕ.1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања	ГЕ.1.1.2.
наводи и описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта)	ГЕ.1.1.3.
препознаје и чита географске и допунске елементе карте	ГЕ.1.2.1. именује
небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред	ГЕ.1.2.2.
описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања	
ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике	
ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред	ГЕ.1.3.2.
дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране	ГЕ.1.4.1. препознаје
основне природне и друштвене одлике наше државе	ГЕ.1.4.2. именује континенте и
препознаје њихове основне природне и друштвене одлике	ГЕ.2.1.1. одређује стране света у простору и на
географској карти	ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској
карти	ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте,
појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом	
ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим	ГЕ.2.2.1. описује
геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и схемом	ГЕ.2.2.2. разликује и
небеска тела и њихова кретања	
објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)	
ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва	ГЕ.2.3.2.
менује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст)	
ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије	ГЕ.2.4.2.
описује природне и друштвене одлике континената и наводи њихове географске регије	ГЕ.3.1.1. доноси
закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе	ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава
географске карте	ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у
последнице Земљиног облика и њених кретања	
географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање	
ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља	ГЕ.3.3.2.
објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности	ГЕ.3.4.1. објашњава
географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји	

географске регије

ГЕ.3.4.2. објашњава географске везе

(просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије

ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије

Назив наставног предмета: Техника и технологија

Циљ предмета: Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Разред: осми

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 68

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
1.	3	3	6	–процењује		1.Рад с	фронталн	вербална-	Уредност

<p>Животно и радно кружење (6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику • Електрична инсталација – опасност и мере заштите • Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност • Професије (занимања) у области електротехнике 				<p>значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи – образлаже важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству – повезује професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим 		<p>подацима и информацијама</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Решавање проблема 3. Сарадња 4. Дигитална компетенција 5. Одговоран однос према здрављу 6. Компетенција за учење 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Естетичка компетенција 9. Комуникација 10. Одговоран однос према околини 	<p>и и групни фронтални и индивидуални</p>	<p>демонстративна , метода учења путем открића</p>	<p>Систематичност Залагање Самоиницијативност Креативност Вршњачко оцењивање</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ученици су мотивисан и за дискусију, аргументују своје ставове, поштујући туђе мишљење. – Ученици су усвојили ново градиво и нове термине који ће им бити важни удаљем раду и формирањ у личности.
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

и мехатронике				интересовањима												
<p>2. Саобраћај (6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике • Хибридна возила. • Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима • Основи телекомуникација 	3	3	6	- упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима	1. Рад са подацима и информацијама	2. Решавање проблема	3. Сарадња	4. Дигитална компетенција	5. Одговоран однос према здрављу	6. Компетенција за учење	7. Одговорно учење у демократском друштву	8. Естетичка компетенција	9. Комуникација	10.	фронтални групни	вербална-демонстрација комбинована метода

						Одговоран однос према околини			
<p>3. Техничка и дигитална писменост (18)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основне компоненте ИКТ уређаја • Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ • Основни симболи у електротехници • Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола 	3	15	18			<p>1. Рад с подацима и информацијама</p> <p>2. Решавање проблема</p> <p>3. Сарадња</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>5. Одговоран однос према здрављу</p> <p>6. Компетенција за учење</p> <p>7. Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>8. Естетичка компетенција</p> <p>9.</p>	фронтални индивидуални	Метода практичног рада	

<ul style="list-style-type: none"> • Израда и управљање електромеханичким моделом 						<p>Комуникација 10. Одговоран однос према околини</p>			
<p>4. Ресурси и производња (20)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Електроенергетски систем. • Производња, трансформација и пренос електричне енергије. • Обновљиви извори електричне енергије. • Електроинсталациони материјал и прибор. 	9	11	20			<p>1. Рад са подацима и информацијама 2. Решавање проблема 3. Сарадња 4. Дигитална компетенција 5. Одговоран однос према здрављу 6. Компетенција за учење 7. Одговорно учење у демократском друштву 8.</p>	<p>фронтални индивидуални групни</p>	<p>вербална демонстрација комбинована метод</p>	

<ul style="list-style-type: none"> •Кућне електричне инсталације. •Састављање електричних кола •Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. •Електричне машине. •Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. •Основни електронике. •Рециклажа електронских компоненти. 						<p>Естетичка компетенција</p> <p>9. Комуникација</p> <p>10. Одговоран однос према околини</p>			
						<p>1.Рад с подацима и информацијама</p> <p>2.</p>			

<p>5. Конструкторско моделовање (18)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моделовање електричних машина и уређаја. • Огледи са електропанелима. • Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. • Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета. 	2	16	18			<p>Решавање проблема</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Сарадња 4. Дигитална компетенција 5. Одговоран однос према здрављу 6. Компетенција за учење 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Естетичка компетенција 9. Комуникација 10. Одговоран однос према околини 	Фронтални групни	рад у пару/групни	
---	---	----	----	--	--	---	------------------	-------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> • Рад на пројекту: израда производа/модела управљање моделом представљање производа/модела. 									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард: _

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци					
Редни број	Назив теме	Оријентацио ни број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
<ul style="list-style-type: none"> - подсећање на важност правилног коришћења и штедњу енергије - информисање о количини енергије коју троше одређени потрошачи у домаћинству - упознавање са начинима штедње енергије у домаћинству 	1. Животно и радно кружење	2	<p>Правилну употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије</p>	<p>Ученици анализирају утицај развоја електротехнике, рачунарства и мехатронике на савремен начин живота</p>	<p>Однос према раду Активно учествовање у настави Исказано интересовање и мотивација Сарадња са другима Степен самосталности</p>
<p>упознавање са основним деловима, наменом и начином рада електричних уређаја у моторним возилима</p>	2. Саобраћај	2	<p>Потребно је ученицима приближити телекомуникациону технологију и указати на убрзани</p>	<p>- ученици самостално, путем доступних извора знања, истражују предности и</p>	<p>- континуирано дијагностички, формативно исумативно.</p>

			<p>развој телекомуникационих система и њихов утицај на живот. У овом сегменту обрадити пренос информација путем аудиовизуелних средстава (радио и телевизија), мобилне телефоније, GPS система, рачунарских и бежичних мрежа.</p>	<p>недостатке возила на електрични и хибридни погон и упоређују их са конвенционалним возилима. У ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад).</p>	
<p>Вежбање цртања електричних шема коришћењем симбола у електротехници Проширивање знања о начину израдеи примени управљања електромеханичким моделима</p>	<p>3. Техничка и дигитална писменост</p>	<p>6</p>	<p>Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности</p>	<p>ученици састављају и управљају електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс. Сложеност модела прилагођена је условима и опреми са којом</p>	

			<p>користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и предзнањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања.</p>	<p>школа располаже. Комбинују знања и вештине из програмирања..</p>	
<p>Упознавање ученика са начинима везивања електроинсталационих материјала у струјна кола</p> <p>–. оспособљавање за самосталну израду једноставнијих уз помоћ комплета материјала за 8. разред развијање способности практичног стварања, креативности и</p>	<p>4. Ресурси и производња</p>	<p>6</p>	<p>Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне</p>	<p>Ученици цртају у свесци или на рачунару основна струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло прикључнице са уземљењем, сијалице са једнополним,</p>	

оригиналности			<p>електране, значај трансформисањ а електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача.</p> <p>део садржаја посветити обновљивим изворима електричне енергије.</p>	серијским и наизменичним прекидачем).	
<ul style="list-style-type: none"> – проширивање знања из интерфејс технологије и роботике – оспособљавање за израду модела/робота и управљање моделом коришћењем рачунара развијање способности практичног стварања, креативности и оригиналности 	<p>5. Конструкторско моделовање</p>	6	Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до	У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је	

			<p>процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације.</p>	<p>неопходно пошто се та знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта.</p> <p>Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације производа/модела користећи ИКТ, израђују производ/модел, поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући</p>	
--	--	--	---	---	--

				<p>процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројект се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. Када је пројекат реализован, ученици представљају резултате до којих су дошли. При томе треба омогућити да се самопроценом односе на одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела</p>	
--	--	--	--	---	--

				приликом представљања производа/мод ела.	
--	--	--	--	---	--

Назив наставног предмета: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљ предмета: Циљ учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Разред: осми

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 34

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обр	Утврђивање/лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ИКТ - Радно окружење програма за табеларне прорачуне. - Креирање радне табеле и унос података	3	7	10	ученик ће бити у стању да: – унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира		<ul style="list-style-type: none"> • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција • Компетенција за 	Фронтални индивидуални	Дијалошка Демонстративна	- Свакодневно бележење активности ученика на часу (практичан рад као и усмено одговарање) у евиденције

<p>(нумерички, текстуални, датум, време ...).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Формуле и функције. - Примена формула за израчунавање статистика. - Сортирање и филтрирање података. - Груписање података и израчунавање статистика по групама. - Визуелизација података – израда графикона. - Форматирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу. - Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене 		<p>податке по задатом критеријуму;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи формуле за израчунавање статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – примени основне функције формирања табеле, сачува је у пдф формату и одштапа; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа; – разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; – објасни појам 		<p>учење</p> <ul style="list-style-type: none"> • Естетичка компетенција • Комуникација 			<p>наставника: Оцењивање је на бази вежби и практичних радова</p>
---	--	---	--	---	--	--	---

и коментари).			<p>„отворени подаци”;</p> <ul style="list-style-type: none"> – успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте,...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...) – изврши анализе које 					
---------------	--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>укључују статистике по групама;</p> <p>– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка;</p> <p>– сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка;</p> <p>самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима;</p> <p>– креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка;</p> <p>– поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника;</p> <p>– вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.</p>					
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	-	2	2	<p>ученик ће бити у стању да:</p> <p>– чува и организује податке локално и у</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема 	Фронтални индивидуални групн	Дијалошка Демонстра	- Писане онлајн провере, квизови вежбе

<p>- Заштита личних података.</p> <p>- Права детета у дигиталном добу</p>			<p>облаку;</p> <p>– одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу;</p> <p>– разликује основне интернет сервисе;</p> <p>– примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи;</p> <p>– приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права;</p> <p>– објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња • Дигитална компетенција • Одговоран однос према здрављу • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација 		<p>тивна</p>	
<p>РАЧУНАРСТВО</p> <p>- Програмски језици и окружења</p>	<p>6</p>	<p>6</p>	<p>ученик ће бити у стању да:</p> <p>– објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника;</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња 	<p>Фронтални индивидуални Рад у пару</p>		<p>водити рачуна о:</p> <ul style="list-style-type: none"> - свеобухватности одговора - сналажењу у одговарајућим и

<p>погодни за анализу и обраду података (Јупутер)</p> <p>- Унос података у једнодимензионе низове.</p> <p>- Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање).</p> <p>- Графичко представљање низова података.</p> <p>- Унос и представљање табеларно записаних података.</p> <p>- Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке</p>			<p>– креира једноставан програм у текстуалном програмском језику;</p> <p>– користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима;</p> <p>– објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље);</p> <p>– користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности;</p> <p>– разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Дигитална компетенција • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција <p>Комуникација</p>			<p>наменским програмима и апликацијама</p> <p>- хоризонталном и вертикалном повезивању градива</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--

<p>колоне, минимум сваке врсте, ...).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...). - Груписање података и одређивање статистика за сваку групу. - Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). - Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). - Отворени подаци. - Инфографик. <ul style="list-style-type: none"> - Управљање дигиталним уређајима (програмирање 																
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

уређаја).								
<p>ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАЦИ</p> <p>- Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.</p> <p>- Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима.</p> <p>- Вредновање резултата пројектног задатка</p>	2	10	10	<p>ученик ће бити у стању да:</p> <p>– сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака;</p> <p>– користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње;</p> <p>– креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;</p> <p>– вреднује процес и резултате пројектних активности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција • Одговоран однос према здрављу • Компетенција за уче • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација <p>Одговоран однос према околини</p>	Рад у пару - Групни рад	Дијалош ка Демонстр ативна вежбе	(посматрање наставника, излагање парова (посматрање наставника, излагање група),

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

Назив наставног предмета: Физика

Циљ предмета: Општи циљ наставе физике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу.

Разред: Осми

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 68

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>Осцилације и таласи</p> <p>-Обнављање дела градива из седмог разреда које се односи на закон одржања механичке енергије</p> <p>-Осцилаторно кретање (осциловање тела</p>	5	4 / 2	11	<p>- повезује физичке величине које описују осцилације и таласе</p> <p>- описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере</p>	<p>Основни ниво: ФИ 1.2.1. ФИ 1.7.1. ФИ 1.7.2.</p> <p>Средњи ниво: ФИ 2.2.3. ФИ 2.6.1. ФИ 2.7.3.</p> <p>Напредни</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Естетска</p>	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалогска, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода</p>	<p>Иницијални тест; индивидуална ангажованост и ангажованост у пару и групи; израда презентација; истраживачки рад; контролни и писмени задаци;</p>

<p>обешеног о опругу, осциловање куглице клатна) - Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција) -Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела -Таласно кретање (механички талас) -Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина) -Звук -Карактеристике звука и звучна резонанција <u>Демонстрациони огледи</u> Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности)</p>				<p>примене ултразвука - демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова - примењује превентивне мере заштите од буке решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>	<p>ниво: ФИ 3.2.2. ФИ 3.2.3. ФИ 3.2.4. ФИ 3.2.5. ФИ 3.7.1.</p>	<p>компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>		<p>практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	<p>усмени одговори; петнаестоминутне провере; израда домаћих задатака; активност на часу; однос према раду; учешће на такмичењима; учешће на манифестацијама; учешће у секцијама; завршно тестирање.</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

<p>Осциловање жица и ваздушних стубова (фрула зароњена у воду, ксилофон, различите затегнуте жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде) Одакле долази звук (гумено црево са два левка, канап и две пластичне чаше...) Таласи (таласна машина или када).</p>									
<p>Светлосне појаве -Светлост (основни појмови) -Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца) -Закон одбијања светлости - Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета</p>	4	5 / 2	11	<p>Ученик ће бити у стању да: - повезује физичке величине које описују осцилације и таласе - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука</p>	<p>Основни ниво: ФИ 1.7.1. ФИ 1.7.2.</p> <p>Средњи ниво: ФИ 2.7.2. ФИ 2.7.3.</p> <p>Напредни ниво: ФИ 3.2.5. ФИ 3.2.6. ФИ 3.7.1.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала и сочива) - користи лупу и микроскоп - демонстрира и објасни појаву сенке - демонстрира и објасни</p>	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалогска, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских</p>	

<p>-Брзина светлости у различитим срединама</p> <p>- Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија.</p> <p>Преламање светлости кроз призму и сочива.</p> <p>Одређивање положаја ликова код сочива. Оптички инструменти. Лупа и микроскоп.</p> <p>Систематизација и обнављање градива.</p> <p><u>Демонстрациони огледи.</u></p> <p>Сенке. Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости.</p> <p>Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са</p>				<p>- демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и тела</p> <p>обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова</p> <p>- примењује превентивне мере заштите од буке</p> <p>решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>		<p>функционисање ока и корекцију вида</p> <p>- примењује превентивне заштите од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>		<p>вежби и радова</p>	
---	--	--	--	--	--	--	--	-----------------------	--

<p>водом и испод ње).</p> <p>Преламање беле светлости при пролазу кроз призму.</p> <p>Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво).</p> <p>Лупа и микроскоп.</p> <p><u>Лабораторијска вежба</u></p> <p>Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала.</p> <p>Одређивање жижне даљине сабирног сочива.</p>									
<p>Електрично поље</p> <p>Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине</p>	5	6 / 0	11	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>- повезује физичке величине које описују осцилације и</p>	<p>Основни ниво: ФИ 1.1.2.</p> <p>Средњи ниво: ФИ 2.4.1. ФИ 2.6.1.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>- прикаже и опише електрично поље</p> <p>- израчуна силу којом поље</p>	<p>Фронталн и, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалошка, монолошка, метода писмених и графички</p>	

<p>наелектрисања. Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери. Систематизација и обнављање градива. <u>Демонстрациони огледи.</u> Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у ричинусовом уљу и јаком електричном пољу).</p>				<p>таласе - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова - примењује превентивне мере заштите од буке решава квалитативне, квантитативне и графичке</p>	<p>Напредни ниво: не постоје стандарди дефинисани у оквиру наставне области</p>	<p>делује на наелектрисање - повеже електрични напон и јачину електричног поља - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>		<p>х радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	
---	--	--	--	--	---	--	--	--	--

<p>Фарадејев кавез. Антистатичке подлоге. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана.</p>				задатке					
<p>Електрична струја Електрична струја (једносмерна, наизменична). Услови за настајање електричне струје и извори струје (ЕМС). Мерење електричне струје и напона. Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори. Омов закон за део струјног кола. Рад и снага електричне струје. Цул-Ленцов закон. Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника. Електрична струја у</p>	10	7 / 3	20	<p>Ученик ће бити у стању да: - повезује физичке величине које описују осцилације и таласе - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и тела обешеног о</p>	<p>Основни ниво: ФИ 1.3.1. ФИ 1.4.1. ФИ 1.4.2. ФИ 1.4.3. ФИ 1.7.1. ФИ 1.7.2.</p> <p>Средњи ниво: ФИ 2.3.1. ФИ 2.3.2. ФИ 2.3.3. ФИ 2.3.4. ФИ 2.3.5. ФИ 2.3.6. ФИ 2.4.1. ФИ 2.4.3. ФИ 2.5.2. ФИ 2.6.1. ФИ 2.7.1.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове - упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика - наводи и користи различите изворе електричне струје (ЕМС) и зна да их разврстава ради рециклаже - познаје основне елементе</p>	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима</p>	<p>Дијалогска, монологска, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	

<p>течностима и гасовима. Систематизација и обнављање градива. <u>Демонстрациони огледи.</u> Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника електричном струјом. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пражњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног</p>				<p>опругу, осциловање жица и ваздушних стубова - примењује превентивне мере заштите од буке решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>	<p>ФИ 2.7.3. Напредни ниво: ФИ 3.3.1. ФИ 3.4.2. ФИ 3.7.1.</p>	<p>електричног кола и уме да их повеже - изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину електричне струје и напон - одређује вредност редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички - описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје - препозна основна својства наизменичне струје - израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству</p>			
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

<p>трансформатора. <u>Лабораторијске</u> <u>вежбе</u> Зависност електричне струје од напона на проводнику (таблични и графички приказ зависности). Одређивање електричне отпорности отпора у колу помоћу амперметра и волтметра. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности.</p>						<p>се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у животу - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>			
<p>Магнетно поље Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље. Магнетно поље</p>	3	1 / 0	4	<p>Ученик ће бити у стању да: - повезује физичке величине које описују</p>	<p>Основни ниво: ФИ 1.1.2. ФИ 1.3.2. Средњи ниво:</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - описује узајамно деловање два паралелна проводника са</p>	<p>Фронталн и, индивиду лни, групни рад, рад у</p>	<p>Дијалошк а, молошк а, метода писмених и</p>	

<p>електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник. Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени. <u>Демонстрациони огледи.</u> Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед. Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.</p>				<p>осцилације и таласе - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова - примењује превентивне мере заштите од буке решава квалитативне, квантитативне и</p>	<p>ФИ 2.5.2. ФИ 2.6.1. Напредни ниво: ФИ 3.7.2.</p>	<p>струјом - деловање магнетног поља на струјни проводник - принцип рада електромагнета и електромотора - објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља - користи компас и апликације за паметне телефоне за оријентацију у природи</p>	<p>паровима</p>	<p>графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова</p>	
--	--	--	--	---	--	--	-----------------	--	--

				графичке задатке					
<p>Елементи атомске и нуклеарне физике</p> <p>Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе.</p> <p>Природна радиоактивност.</p> <p>Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово биолошко дејство на биљни и животињски свет.</p> <p>Заштита од радиоактивног зрачења.</p> <p>Вештачка радиоактивност.</p> <p>Фисија и фузија.</p> <p>Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења.</p> <p><u>Демонстрациони оглед.</u></p> <p>Детекција присуства радиоактивног</p>	5	3 / 0	8	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повезује физичке величине које описују осцилације и таласе - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова - примењује превентивне 	Стандарди нису дефинисани у оквиру ове наставне области.	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе - опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, препознаје њихово дејство, примену и мере заштите - разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене 	Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима	Дијалочка, монолошка, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова	

зрачења. (школски Гајгер-Милеров бројач).				мере заштите од буке решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке					
Физика и савремени свет Утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије.	3	0 / 0	3	Ученик ће бити у стању да: - повезује физичке величине које описују осцилације и таласе - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и	Стандарди нису дефинисани у оквиру ове наставне области.	Ученик ће бити у стању да: - препозна значај физике и схвати њен значај за развој других природних наука	Фронтални, индивидуални, групни рад, рад у паровима	Дијалoшкa, монолошкa, метода писмених и графичких радова, демонстрација, метода практичних и лабораторијских вежби и радова	

				тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова - примењује превентивне мере заштите од буке решава квалитативн е, квантитатив не и графичке задатке					

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ФИ.1.1.2.

Ученик/ученица уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе.

ФИ.1.2.1.

Ученик/ученица уме да препозна врсту кретања према облику кретања.

ФИ.1.3.1.

Ученик/ученица уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале.

ФИ.1.3.2.

Ученик/ученица уме да препозна магнетне ефекте електричне струје.

ФИ.1.4.1.

Ученик/ученица уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока.

ФИ.1.4.2.

Ученик/ученица уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена.

ФИ.1.4.3.

Ученик/ученица зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време.

ФИ.1.7.1

Ученик/ученица поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији.

ФИ.1.7.2.

Ученик/ученица уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.

ФИ.2.2.3.

Ученик/ученица уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање.

ФИ.2.3.1.

Ученик/ученица зна да разликује електричне проводнике и изолаторе.

ФИ.2.3.2.

Ученик/ученица зна називе основних елемената електричног кола.

ФИ.2.3.3.

Ученик/ученица уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно.

ФИ.2.3.4.

Ученик/ученица уме да израчуна отпор, јачину електричне струје или напон ако су познате друге две величине.

ФИ.2.3.5.

Ученик/ученица уме да препозна топлотне ефекте електричне струје.

ФИ.2.3.6.

Ученик/ученица разуме појмове енергије и снаге електричне струје.

ФИ.2.4.1.

Ученик/ученица уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке.

ФИ.2.4.3.

Ученик/ученица уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метер.

ФИ.2.5.2.

Ученик/ученица уме да препозна појаве код којих се електрична енергија троши на механички рад.

ФИ.2.6.1.

Ученик/ученица разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност.

ФИ.2.7.2.

Ученик/ученица уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата.

ФИ.2.7.3.

Ученик/ученица уме да реализује експеримент по упутству.

ФИ.3.2.2.

Ученик/ученица уме да примени односе између физичких величина који описују осцилаторно кретање.

ФИ.3.2.3.

Ученик/ученица зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању.

ФИ.3.2.4.

Ученик/ученица зна основне физичке величине које описују таласно кретање.

ФИ.3.2.5.

Ученик/ученица уме да препозна основне особине звука и светлости.

ФИ.3.2.6.

Ученик/ученица зна како се прелама и одбија светлост.

ФИ.3.3.1.

Ученик/ученица зна како се везују отпорници и инструменти у електричном колу.

ФИ.3.4.2.

Ученик/ученица уме да мери јачину струје и напон у електричном колу.

ФИ.3.7.1.

Ученик/ученица уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења.

ФИ.3.7.2.

Ученик/ученица уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутстава за савладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; помоћ ученицима који раде по ИОП-у; пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било којих других разлога нису усвојили одређено наставно градиво; омогућавање да ученик кроз вежбање савлада како теоретски, тако и практични део градива у оквиру својих могућности.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Осцилације и таласи	1	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, прилагођава захтеве индивидуалним могућностима ученика.	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, запажа, уочава.	Успешно савладан програм. Ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, боље и лакше прате наставу на часовима, могу самостално да ураде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу.
2.	Светлосне појаве	1			
3.	Електрично поље	1			
4.	Електрична струја	1			
5.	Магнетно поље	1			
6.	Елементи атомске и нуклеарне физике	1			
7.	Физика и савремени свет	1			

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Уочавање потенцијално даровитих ученика, проширивање и продубљивање њихових знања и интересовања, непосредније активирање ученика, развијање маште, подстицање на стваралачки рад, припремање ученика за разне врсте такмичења, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Осцилације и таласи	1	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике.	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе.	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима.
2.	Светлосне појаве	1			
3.	Електрично поље	1			
4.	Електрична струја	1			
5.	Магнетно поље	1			
6.	Елементи атомске и нуклеарне физике	1			
7.	Физика и савремени свет	1			

Припремна настава

Општи циљеви и задаци	Припремање ученика за завршни испит, понављање градива из свих области од 6. до 8. разреда, интензивнији рад на областима које слабије знају или су их пропустили, вежбање задатака из тестова како би се ученици што боље припремили за завршни испит.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Кретање Сила	1	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, објашњава, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, помаже, поставља питања, врши систематизацију градива.	Запажа, активно слуша, примењује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава.	Успешно урађен завршни испит.
2.	Мерење Маса и густина	1			
3.	Притисак Убрзање	1			
4.	Кретање тела под дејством Земљине гравитационе силе	1			
5.	Механички рад и енергија. Снага	1			
6.	Равнотежа тела Топлотне појаве	1			
7.	Осцилације и таласи Светлосне појаве	1			
8.	Електрично поље Електрична струја	1			

Назив наставног предмета: Хемија

Циљ предмета: Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способност апстрактног и критичког мишљења, способност за сарадњу, тимски рад и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

Разред: Осми

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 68

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међу-предметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и
	Обра-да	Утврђивање/ Лаборато-ријске вежбе	Уку-пно				Облици рада	Методе рада	

									инструмент и оцењивања)
<p>МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ</p> <p>-Метали у неживој и живој природи</p> <p>-Општа физичка и хемијска својства метала</p> <p>-Алкални и земноалкални метали</p> <p>-Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк, њихове легуре и практична примена</p> <p>-Оксиди метала и хидроксида, својства и примена</p> <p>Демонстрациони огледи:</p> <p>Реакција Na, K, Mg и Ca са водом, реакција MgO и CaO са водом и испитивање својстава насталог раствора помоћу лакмус-хартије,</p>	5	5	10	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>-правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини</p> <p>- изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке,</p>	<p>ХЕ.1.1.2.;</p> <p>ХЕ.1.1.6.;</p> <p>ХЕ.1.1.8.;</p> <p>ХЕ.1.1.10;</p> <p>ХЕ.1.1.12;</p> <p>ХЕ.1.2.1.;</p> <p>ХЕ.1.2.2.;</p> <p>ХЕ.1.2.3.;</p> <p>ХЕ.1.2.4.;</p> <p>ХЕ.1.2.5.;</p> <p>ХЕ.1.2.6.;</p> <p>ХЕ.1.2.10;</p> <p>ХЕ.1.6.1.;</p> <p>ХЕ.1.6.2.;</p> <p>ХЕ.2.1.7.;</p> <p>ХЕ.2.2.1.;</p> <p>ХЕ.2.2.2.;</p> <p>ХЕ.2.2.4.;</p> <p>ХЕ.2.6.1.;</p> <p>ХЕ.2.6.2.;</p> <p>ХЕ.2.6.3.;</p> <p>ХЕ.3.2.1.;</p> <p>ХЕ.3.2.2.;</p> <p>ХЕ.3.6.1.;</p> <p>ХЕ.3.6.2.;</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>-фронтални</p> <p>-индивид.</p> <p>-у пару</p> <p>-групни</p>	<p>-дијалогска</p> <p>-демон.-илустратив</p> <p>-практичан рад</p> <p>-рад на тексту</p>	<p>-Прате се и вреднују процес и производи учења</p> <p>-прати се остваривање циља, исхода и стандарда постигнућа ученика</p> <p>-прати се и вреднује и процес наставе и учења</p> <p>-ученичка запажања</p> <p>-ученичка објашњења</p> <p>-ученички закључци о својствима и</p>

<p>испитивање електропроводљивост и раствора натријум-хидроксида Лабораторијска вежба I: Испитивање физичких својстава метала; Реакција метала са киселинама.</p>			<p>формулише објашњења и изведе закључке -наведе заступљеност метала и неметала , неорганских и органских једињења, у живој и неживој природи -испита и опише физичка својства метала и неметала и повеже их с њиховом практичном применом - испита и опише хемијска својства метала -повезује</p>	<p>ХЕ.3.6.3.; ХЕ.3.6.4.</p>				<p>променама супстанци -праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: макроскопском, честичном и симболичком нивоу - свака активност ученика на часу -домаћи задаци -усмена провера постигнућа -писмене провере - иницијални</p>
--	--	--	--	-----------------------------	--	--	--	--

				својства метала са положајем у Периодном систему елемената -објашњава значење појмова хидроксид -примењује правила писања формула хидроксида -наводи начине добијања хидроксида -примењује начин доказивања хидроксида индикаторима -разликује на основу формуле оксиде, киселине и хидроксиде					тестови -практични рад -вежбе -онлај провере -квизови
--	--	--	--	---	--	--	--	--	---

				-наводи својства и примене важнијих легура -наводи заступљеност метала и њихових једињења у природи					
<p>НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ</p> <p>-Неметали у неживој и живој природи -Општа физичка и хемијска својства неметала -Халогени елементи, сумпор, азот, фосфор и угљеник -Оксиди неметала и киселине, својства и примена Демонстрациони огледи: Добијање сумпор(IV)-оксида и испитивање</p>	4	6	10	- наводи заступљеност неметала и њихових једињења у природи -наводи физичка својства неметала -испита и опише хемијска својства неметала -повезује својства неметала и	ХЕ.1.1.2.; ХЕ.1.2.1.; ХЕ.1.2.2.; ХЕ.1.2.4.; ХЕ.1.2.5.; ХЕ.1.2.6.; ХЕ.1.2.10; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2.; ХЕ.2.1.1.; ХЕ.2.2.1.; ХЕ.2.2.3.; ХЕ.2.6.1.; ХЕ.2.6.2.; ХЕ.2.6.3.; ХЕ.3.1.1.; ХЕ.3.2.1.; ХЕ.3.2.2.;	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	-фронтални -индивид. -у пару -групни	-дијалогска -демон.- илустратив -практичан рад -рад на тексту	-Прате се и вреднују процес и производи учења -прати се остваривање циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и процес наставе и учења -ученичка

<p>његових својстава; Разблаживање концентроване сумпотне киселине; Добијање угљеник (IV)-оксида и испитивање његових својстава; Испитивање електропроводљивост и дестиловане воде и хлороводоничне киселине; Доказивање базних својстава воденог раствора амонијака I Лабораторијска вежба II: Испитивање физичких својстава неметала Лабораторијска вежба III: Доказивање киселости неорганских киселина помоћу лакмус-хартије</p>				<p>објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему елемената -представља хемијским једначинама реакције оксидације -напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли -испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, база и соли - примењује правила</p>	<p>ХЕ.3.6.1.; ХЕ.3.6.2.; ХЕ.3.6.3.; ХЕ.3.6.4.</p>				<p>запажања -ученичка објашњења -ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: макроскопском, честичном и симболичком нивоу - свака активност ученика на часу -домаћи задаци</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

			<p>писање формула оксида -наводи примене важнијих неметала и њихових једињења у свакодневном животу -наводи значење појмова, оксиди и оксидација, киселина -наводи начине добивања киселина -разликује на основу формуле оксида и киселине -примењује начине доказивања киселина</p>					<p>- усмена провера постигнућа - писмене провере - иницијални тестови - практични рад - вежбе - онлај провере - квизови</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

				индикаторима					
<p>СОЛИ</p> <p>-Добијање соли</p> <p>-Формуле соли и називи</p> <p>-Дисоцијација соли</p> <p>-Физичка и хемијска својства соли</p> <p>-Примена соли</p> <p>Демонстрациони огледи:</p> <p>Реакција неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријум-хидроксида;</p> <p>Реакција између метала и киселине;</p> <p>Хемијске реакције соли: између калцијум-карбоната и хлороводоничне киселине, раствора гвожђе(III)- хлорида и натријум-хидроксида, раствора сребро-нитрата и натријум-хлорида</p> <p>Лабораторијска</p>	4	4	8	<p>-наводи значење појма соли</p> <p>-составља формуле на основу назива</p> <p>-составља називе соли на основу формуле</p> <p>-наводи начине добијања соли</p> <p>-уочава генетску повезаност оксида, киселина, хидроксида и соли</p> <p>-наводи физичка својства соли</p> <p>-наводи хемијска својства соли</p> <p>-разликује на основу</p>	<p>ХЕ.1.1.4.;</p> <p>ХЕ.1.1.5.;</p> <p>ХЕ.1.1.8.;</p> <p>ХЕ.1.2.1.;</p> <p>ХЕ.1.2.2.;</p> <p>ХЕ.1.2.3.;</p> <p>ХЕ.1.2.4.;</p> <p>ХЕ.1.2.5.;</p> <p>ХЕ.1.2.6.;</p> <p>ХЕ.1.2.8.;</p> <p>ХЕ.1.2.9.;</p> <p>ХЕ.1.2.10.;</p> <p>ХЕ.1.6.1.;</p> <p>ХЕ.1.6.2.;</p> <p>ХЕ.2.1.4.;</p> <p>ХЕ.2.2.1.;</p> <p>ХЕ.2.6.1.;</p> <p>ХЕ.2.6.2.;</p> <p>ХЕ.2.6.3.;</p> <p>ХЕ.3.2.2.;</p> <p>ХЕ.3.2.3.;</p> <p>ХЕ.3.2.4.;</p> <p>ХЕ.3.2.5.;</p> <p>ХЕ.3.6.1.;</p> <p>ХЕ.3.6.2.;</p> <p>ХЕ.3.6.3.;</p> <p>ХЕ.3.6.4.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>-фронтални</p> <p>-индивид.</p> <p>-у пару</p> <p>-групни</p>	<p>-дијалогска</p> <p>-демон.-илустратив</p> <p>-практичан рад</p> <p>-рад на тексту</p>	<p>-Прате се и вреднују процес и производи учења</p> <p>-прати се остваривање циља, исхода и стандарда постигнућа ученика</p> <p>-прати се и вреднује и процес наставе и учења</p> <p>-ученичка запажања</p> <p>-ученичка објашњења</p> <p>-ученички закључци о својствима и променама супстанци</p> <p>-праћење</p>

<p>вежба IV: Добијање соли и испитивање растворљивости различитих соли у води, добијање баријум-сулфата, доказивање угљеник (IV)-оксида и настајање калцијум-карбоната</p>			<p>формуле оксиде, киселина, хидроксида и соли -наводи примене важнијих соли -објашњава шта су електролити -објашњава појам електролитичке дисоцијације -објашњава реакције електролитичке дисоцијације киселина, хидроксида и соли и представља их хемијским једначина -тумачи рН-скалу</p>					<p>напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: макроскопском, честичном и симболичком нивоу - свака активност ученика на часу - домаћи задаци - усмена провера постигнућа - писмене провере - иницијални тестови - практични рад</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				-наводи рН вредност воде -наводи киселост неких супстанци из свакодневног живота (сапуна, кафе, итд.)					-вежбе -онлај провере -квизови
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА -Својства атома угљеника и многобројност органских једињења -Функционалне групе и класе органских једињења -Општа својства органских једињења Демонстрациони огледи: Упоредивање својстава органских и неорганских једињења, Доказивање угљеника	2	0	2	-наводи да су једињења угљеника, изузев оксида, угљене киселине и њених соли (карбоната и хидроген-карбоната) органска једињења -наводи да су различити начини повезивања угљеникових једињења узрок многобројности	ХЕ.1.3.1.; ХЕ.1.3.2.; ХЕ.1.3.3.; ХЕ.2.3.1.; ХЕ.3.3.1.; ХЕ.3.3.2.; ХЕ.3.3.3.	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	-фронтални -индивид. -у пару -групни	-дијалогска -демон.- илустратив -практичан рад -рад на тексту	-Прате се и вреднују процес и производи учења -прати се остваривање циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и процес наставе и учења -ученичка запажања -ученичка

у органским супстанцама				органских једињења -наводи општа својства органских једињења					објашњења -ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: макроскопском, честичном и симболичком нивоу - свака активност ученика на часу -домаћи задаци -усмена провера
-------------------------	--	--	--	---	--	--	--	--	---

									постигнућа -писмене провере - иницијални тестови -практични рад -вежбе -онлај провере -квизови
УГЉОВОДОНИЦИ -Подела угљоводоника -Номенклатура -Изомерија -Физичка својства угљоводоника -Хемијска својства угљоводоника -Полимери -Нафта и земни гас Демонстарциони огледи: Испитивање растворљивости и сагоревања п-хексана (медицински бензин), Разликовање	6	6	12	-наводи састав, поделу и физичка својства угљоводоника -составља формуле и наводи називе једноставнији х угљоводоника -наводи састав, поделу и физичка својства угљоводоника -разликује алкане,	ХЕ.1.1.5.; ХЕ.1.1.6.; ХЕ.1.3.1.; ХЕ.1.3.2.; ХЕ.1.3.3.; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2. ХЕ.2.1.2.; ХЕ.2.3.1.; ХЕ.2.6.1.; ХЕ.2.6.2.; ХЕ.2.6.3.; ХЕ. 3.3.1.; ХЕ.3.3.2.; ХЕ.3.3.3.; ХЕ.3.6.1.; ХЕ.3.6.2.; ХЕ.3.6.3.;	-фронтални -индивид. -у пару -групни	-дијалошка -демон.- илустратив -практичан рад -рад на тексту	-Прате се и вреднују процес и производи учења -прати се остваривањ е циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и процес наставе и учења -ученичка	

<p>засићених и незасићених ацикличних угљоводоника (реакција са калијум-перманганатом)</p> <p>Вежба V: Састављање модела молекула угљоводоника, писање структурних формула и именовање угљоводоника</p>			<p>алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и на основу назива</p> <p>-саставља формуле и називе једноставнијих угљоводоника</p> <p>-наводи да угљоводоници и подлежу реакцији сагоревања у којој се ослобађа топлота</p> <p>-објашњава основне хемијске реакције алкана (супституција), алкена и алкина (адисија)</p>	<p>ХЕ.3.6.4.</p>				<p>запажања</p> <p>-ученичка објашњења</p> <p>-ученички закључци о својствима и променама супстанци</p> <p>-праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања</p> <p>хемијских садржаја: макроскопском, честичном и симболичком нивоу</p> <p>- свака активност ученика на часу</p> <p>-домаћи задаци</p>
--	--	--	---	------------------	--	--	--	--

				-наводи да су главни природни извори угљоводоника нафта и земни гас -наводи примене важнијих деривата нафте и земног гас -наводи примену важнијих полимера					-усмена провера постигнућа -писмене провере -иницијални тестови -практични рад -вежбе -онлај провере -квизови
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ -Алкохоли-номенклатура, својства и примена -Карбоксилне киселине-номенклатура, својства и примена -Масне киселине -Естри-номенклатура, својства и примена	4	4	8	-уочава хидроксилну групу алкохола као функционалн у групу која карактерише алкохоле као класу органских једињења -примењује правила	ХЕ.1.1.6.; ХЕ.1.1.12; ХЕ.1.2.10; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2.; ХЕ.1.3.1.; ХЕ.1.3.2.; ХЕ.1.3.3.; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2.; ХЕ.2.1.4.; ХЕ.2.3.1.; ХЕ.2.6.2.;	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	-фронтални -индивид. -у пару -групни	-дијалогска -демон.-илустратив -практичан рад -рад на тексту	-Прате се и вреднују процес и производи учења -прати се остваривање циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и

<p>Демонстрациони огледи: Добијање алкохола алкохолним врењем, Доказивање киселости карбоксилних киселина, Лабораторијско добијање и испитивање својстава етил-етаноата</p> <p>Лабораторијска вежба VI: Физичка и хемијска својства органских једињења са кисеоником, Испитивање растворљивости алкохола и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу у води и неполарном растварачу, Реакција етанске и лимунске киселине са натријум-</p>				<p>номенклатуре алкохола разликује алкохоле на основу различитих подела -повезује добијање етанола са претходним знањима -наводи физичка и хемијска својства алкохола одређена присуством хидроксилне групе -уочава, испитује, анализира и закључује о својствима алкохола на основу огледа -повезује претходна</p>	<p>ХЕ.2.6.3.; ХЕ.2.6.1.; ХЕ.2.6.2.; ХЕ.2.6.3.; ХЕ.3.1.6.; ХЕ.3.3.1.; ХЕ.3.3.2.; ХЕ.3.3.3.; ХЕ.3.6.1.; ХЕ.3.6.2.; ХЕ.3.6.3.; ХЕ.3.6.4.</p>				<p>вреднује и процес наставе и учења -ученичка запажања -ученичка објашњења -ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: макроскопском, честичном и симболичком нивоу - свака</p>
--	--	--	--	---	--	--	--	--	---

<p>хидрогенкарбонатом</p>			<p>знања са применом алкохола и разуме примену етанола као замену за фосилна горива -уочава функционалн у групу карактеристи чну за карбоксилне киселине -примењује правила номенклатуре карбоксилних киселина -повезује знања о органиским киселинама (сирћетна, лимунска, млечна киселина) са знањима из</p>					<p>активност ученика на часу -домаћи задаци -усмена провера постигнућа -писмене провере - иницијални тестови -практични рад -вежбе -онлај провере -квизови</p>
---------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

				других предмета или из свакодневног живота - повезује присуство карбоксилне групе са физичким и хемијским својствима карбоксилних киселина -уочава, објашњава, анализира и закључује о својствима карбоксилних киселина на основу огледа испитивања својстава сирћетне киселине -повезује знања о општим својствима					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				карбоксилних киселина са својствима виших масних киселина наводи да су више масне киселине састојци примарних биомолекула- масти и уља - дефинише појам естара -наводи правила номенклатуре естара -наводи шта је реакција естерификаци је -уочава својства естара на основу огледа -наводи утицај својстава естара					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				присутних у природним производима на њихове одлике					
<p>БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p> <p>-Масти и уља -Угљени хидрати у прегледу: моносахариди (глукоза и фруктоза), дисахариди (сахароза и лактоза), полисахариди (скроб и целулоза) -Амино-киселине -Протеини -Витамини</p> <p>Демонстрациони огледи: Сапонификација масти-сапуни</p> <p>Лабораторијска вежба VII: -Испитивање растворљивости масти и уља и</p>	5	7	12	<p>-наводи хемијски састав масти и уља -наводи физичка својства масти и уља -наводи основна хемијска својстава масти и уља -наводи значај и улогу масти и уља у живим бићима -наводи шта су угљени хидрати и о њиховом значају и улози у живим</p>	<p>ХЕ.1.4.1.; ХЕ.1.4.2.; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2.; ХЕ.2.4.1.; ХЕ.2.6.1.; ХЕ.2.6.2.; ХЕ.2.6.3.; ХЕ.3.1.6.; ХЕ.3.4.1.; ХЕ.3.4.2.; ХЕ.3.6.1.; ХЕ.3.6.2.; ХЕ.3.6.3.; ХЕ.3.6.4.</p>	<p>Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција</p>	<p>-фронтални -индивид. -у пару -групни</p>	<p>-дијалогска -демон.-илустратив -практичан рад -рад на тексту</p>	<p>-Прате се и вреднују процес и производи учења -прати се остваривање циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и процес наставе и учења -ученичка запажања -ученичка објашњења -ученички закључци о својствима и</p>

<p>угљених хидрата у води, Доказивање скроба, Денатурација протеина</p>			<p>бићима - представља структурним формулама глюкозу и фруктозу - наводи физичка својства угљених хидрата - разликује према сложености моносахариде , дисахариде и полисахариде - наводи практичну примени угљених хидрата - наводи структуру аминокиселина - наводи формуле и називе важнијих</p>					<p>променама супстанци - праћење напредовања ученика на сва три нивоа презентовања хемијских садржаја: макроскопском, честичном и симболичком нивоу - свака активност ученика на часу - домаћи задаци - усмена провера постигнућа - писмене провере - иницијални</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--

				аминокиселин а -наводи да су протеини природни полимери протеинских аминокиселин а наводи значај есенцијалне аминокиселин е -наводи о значају и улози протеина у живим бићима -наводи животне намирнице богате мастима и уљима, угљеним хидратима и протеинима - разликује витамине					тестови -практични рад -вежбе -онлај провере -квизови
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

				према растворљивос ти у води -наводи значај и улогу витамина у људском организму -испитује и уочава својства масти и уља, угљених хидрата и протеина на основу огледа - доказује скроб у намирницама					
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА -Загађивачи,	3	3	6	-наводи загађиваче (неорганске и органске супстанце)	ХЕ.1.5.1.	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема	-фронтални -индивид. -у пару -групни	-дијалогска -демон.- илустратив -практичан рад	-Прате се и вреднују процес и производи учења

загађујуће супстанце и последице загађивања -Рециклажа -Зелена хемија			ваздуха, воде и земљишта и мере заштите - рукује супстанцама и комерцијални м производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи- - придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада - наводи загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и описује њихов утицај на животну		Сарадња Дигитална компетенција		-рад на тексту	-прати се остваривањ е циља, исхода и стандарда постигнућа ученика -прати се и вреднује и процес наставе и учења -ученичка запажања -ученичка објашњења -ученички закључци о својствима и променама супстанци -праћење напредова ња ученика на сва три нивоа презентова ња хемијских
---	--	--	---	--	--------------------------------------	--	-------------------	---

				<p>средину - критички процењује последиче људских активности које доводе до загађивања воде, земљишта и ваздуха - објашњава значај планирања и решавања проблема заштите животне средине</p>					<p>садржаја: макроскопс ком, честичном и симболичк ом нивоу - свака активност ученика на часу - домаћи задаци - усмена провера постигнућа - писмене провере - иницијални тестови - практични рад - вежбе - онлај провере - квизови</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

1. Основни ниво

1.1. Општа хемија

У области хемије ученик/ученица зна :

- ХЕ.1.1.1. Да прави разлику између елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, на основу њихове сложености.
- ХЕ.1.1.2. о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења, на основу њихових својстава.
- ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанци могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу, као и да се при променама укупна маса супстанце не мења.
- ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона и те честице међусобно да се разликују по наелектрисању и сложености грађе.
- ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима.
- ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације.
- ХЕ.1.1.7. шта су раствори, како настају и примере раствора у свакодневном животу.
- ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор.
- ХЕ.1.1.9. загрева супстанцу на безбедан начин.
- ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце.
- ХЕ.1.1.11. састави апаратуру и изведе поступак цеђења.
- ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише.

1.2. Неорганска хемија

У области Неорганске хемије ученик/ученица зна:

- ХЕ.1.2.1. Основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте, електрицитет и реакцију са кисеоником)
- ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене.
- ХЕ.1.2.3. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава.
- ХЕ.1.2.4. да на основу формуле именују основне класе неорганских једињења.
- ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база, соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења.
- ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база, соли.
- ХЕ.1.2.7. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис)
- ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора.
- ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли.
- ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором.

1.3. Органска хемија

У области Органске хемије ученик/ученица зна:

- ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара.
- ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара.

ХЕ.1.3.3. практични значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу.

1.4. Биохемија

У области Биохемија ученик/ученица зна:

ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина.

ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама.

1.5. Хемија животне средине

У области Хемија животне средине ученик/ученица зна.

ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, са циљем очувања здравља и животне средине.

2. Средњи ниво

2.1. Општа хемија

У области Општа хемија ученик/ученица зна:

ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуру топљења и кључања, као и растворљивост супстанци)

ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изонер, изотоп.

ХЕ.2.1.3. шта је засићен, незасићен и презасићен раствор.

ХЕ.2.1.4. Да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских и органских једињења и једначине хемијских реакција неутрализације и супституције.

ХЕ. 2.1.5. изабере најпогоднији начин за повећање брзине растварања супстанце (повећавањем температуре растварача, уситњавањем супстанце, мешањем)

ХЕ.2.1.6. промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце или растварача (разблаживање и концентровање)

ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно и шематски.

ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактаната и производа на основу хемијске једначине, то јест, да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мања при хемијским реакцијама.

ХЕ. 2.1.9. израчуна масу растворене супстанце и растварача, на основу процентног састава раствора и обрнуто

ХЕ.2.1.10. направи раствор одређеног процентног састава.

2.2. Неорганска хемија

У области Неорганска хемија ученик /ученица зна да :

ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база, соли састави формулу ових супстанци

ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења.

ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом.

ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)

2.3. Органска хемија

У области Органска хемија ученик/ученица зна да :

ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола.

2.4. Биохемија

У области Биохемија ученик/ученица зна да :

ХЕ.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима.

3. Напредни ниво

3.1. Општа хемија

У области Општа хемија ученик/ученица разуме:

ХЕ.3.1.1. разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују.

ХЕ.3.1.2. како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима.

ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица

ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона.

ХЕ.3.1.5. зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача.

ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација

ХЕ.3.1.7. на основу својстава сатојака смеше да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање.

ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблему/питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е

ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце.

3.2. Неорганска хемија

У области Неорганска хемија ученик/ученица разуме:

ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула

ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима)

ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима)

ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)

ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре

ХЕ.3.2.6. изведе реакцију неутрализације

3.3. Органска хемија

У области Органска хемија ученик/ученица разуме:

ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара.

ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају

ХЕ.3.3.3. пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара.

3.4. Биохемија

У области Биохемија ученик/ученица зна:

ХЕ.3.4.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине

ХЕ.3.4.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина.

Експеримент

Основни ниво

У области Експеримент на основном нивоу ученик/ученица уме да:

ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама

ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према упутству датом

Средњи ниво

У области Експеримент на средњем нивоу ученик/ученица уме да:

ХЕ. 2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте

ХЕ. 2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења

ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата

Напредни ниво

У области Експеримент на напредном нивоу ученик/ученица уме да:

ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем којесе може експериментално истражити

ХЕ.3.6.2. постави хипотезе

ХЕ. 3.6.3. планира и изведе експериментн за тестирање хипотезе

ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у неексперименталном раду.

Допунска настава

Општи циљеви и
задачи

Циљ допунске наставе је пружање помоћи ученицима који имају потешкоће при савладавању основних хемијских појмова, основних физичких и хемијских својстава најважнијих класа неорганских и органских једињења и

биолошки важних органских једињења, те у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате. Другим речима, циљ допунске наставе је остваривање образовних стандарда основног нивоа код ученика.					
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	5	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише, помаже у раду	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу
2.	НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	6	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство,	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу

				посматра, уочава, самостално решава задате здатке	
3.	СОЛИ	4	Илустрuje, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате здатке	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и здатке на часу на основном нивоу
4.	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	1	Илустрuje, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и здатке на часу на основном нивоу

				решава задате задатке	
5.	УГЉОВОДОНИЦИ	5	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу
6.	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	4	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу

7.	БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	7	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу
8.	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	2	Илуструје, израђује и поставља задатке, проверава рад ученика, обавештава, објашњава, мотивише	Запажа, активно слуша, примењује знање, следи инструкције, повезује градиво и уочава разлике и сличности, примењује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, самостално решава задате задатке	Успешно савладан програм, ученици постижу боље резултате на контролним тестовима, самостално раде домаће задатке и задатке на часу на основном нивоу

Додатна настава

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Циљ додатне наставе хемије је пружање подршке ученицима који су током редовне наставе са лакоћом савладали градиво предвиђено наставним планом и програмом и показују изразите склоности и интересовања за хемијске наставне садржаје. На часовима додатне наставе знање ученика се проширује и продубљује и повећава се мотивација за учење.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	5	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима
2.	НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	6	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује,	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на

			<p>најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике</p>	<p>следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе</p>	<p>такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима</p>
3.	СОЛИ	4	<p>Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике</p>	<p>Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе</p>	<p>Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима</p>
4.	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И	1	<p>Утврђује програм рада са ученицима,</p>	<p>Запажа, активно слуша,</p>	<p>Успешно савладан програм,</p>

	ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА		<p>проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике</p>	<p>усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе</p>	<p>освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима</p>
5.	УГЉОВОДОНИЦИ	5	<p>Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике</p>	<p>Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе</p>	<p>Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима</p>

6.	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	4	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима
7.	БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	7	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, уочава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима

			(такмичења), мотивише ученике	огледе	
8.	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	2	Утврђује програм рада са ученицима, проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, упућује и усмерава, помаже да се дође до решења и закључака, прати и евидентира, обезбеђује укључивање у организоване облике рада ван школе (такмичења), мотивише ученике	Запажа, активно слуша, усваја нове термине, дискутује, следи инструкције, упоређује, примењује, повезује градиво, посматра, учава, стиче увид у сопствено знање, изводи демонстрационе огледе	Успешно савладан програм, освојена места и учешћа на такмичењима, усмено испитивање, посматрање мотивисаности ученика, анкетним евалуационим листовима

Припремна настава					
Општи циљеви и задаци	Припремање ученика за завршни испит, обнављање градива из свих области 7. разреда, интензивнији рад на областима које слабије знају или су их пропустили, вежбање задатака из тестова и збирки за завршни испит, како би се ученици што боље припремили за завршни испит.				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	2	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, упућује, поставља питања, врши систематизацију градива, задаје задатке	Учествује у разговору, запажа, активно слуша, примењује, следи инструкције, упоређује, повезује, ослања се на претходно искуство, закључује, уочава, одговара на питања, решава задате задатке	Решени тестови, урађени задаци из збирки, домаћи задаци, активност ученика, резултат на завршном испиту
2.	НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	2	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације,	Учествује у разговору, запажа, активно слуша, примењује,	Решени тестови, урађени задаци из збирки, домаћи задаци, активност ученика,

			подстиче ученике, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, упућује, поставља питања, врши систематизацију градива, задаје задатке	следи инструкције, упоређује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, учава, одговара на питања, решава задате	резултат на завршном испиту
3.	СОЛИ	2	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, упућује, поставља питања, врши систематизацију градива, задаје задатке	Учествује у разговору, запажа, активно слуша, примењује, следи инструкције, упоређује, повезује, ослања се на претходно искуство, закључује, учава, одговара на питања, решава задате	Решени тестови, урађени задаци из збирки, домаћи задаци, активност ученика, резултат на завршном испиту
4.	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	2	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације,	Учествује у разговору, запажа, активно слуша, примењује,	Решени тестови, урађени задаци из збирки, домаћи задаци, активност ученика,

			подстиче ученике, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, упућује, поставља питања, врши систематизацију градива, задаје задатке	следи инструкције, упоређује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, уочава, одговара на питања, решава задате	резултат на завршном испиту
5.	УГЉОВОДОНИЦИ	2	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, упућује, поставља питања, врши систематизацију градива, задаје задатке	Учествује у разговору, запажа, активно слуша, примењује, следи инструкције, упоређује, повезује, ослања се на претходно искуство, закључује, уочава, одговара на питања, решава задате	Решени тестови, урађени задаци из збирки, домаћи задаци, активност ученика, резултат на завршном испиту
6.	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	2	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације,	Учествује у разговору, запажа, активно слуша, примењује,	Решени тестови, урађени задаци из збирки, домаћи задаци, активност ученика,

			подстиче ученике, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, упућује, поставља питања, врши систематизацију градива, задаје задатке	следи инструкције, упоређује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, учава, одговара на питања, решава задате	резултат на завршном испиту
7.	БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	2	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације, подстиче ученике, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, упућује, поставља питања, врши систематизацију градива, задаје задатке	Учествује у разговору, запажа, активно слуша, примењује, следи инструкције, упоређује, повезује, ослања се на претходно искуство, закључује, учава, одговара на питања, решава задате	Решени тестови, урађени задаци из збирки, домаћи задаци, активност ученика, резултат на завршном испиту
8.	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	1	Води разговор, објашњава, мотивише, даје повратне информације,	Учествује у разговору, запажа, активно слуша, примењује,	Решени тестови, урађени задаци из збирки, домаћи задаци, активност ученика,

			подстиче ученике, демонстрира, прати ефекте свог и рада ученика, упућује, поставља питања, врши систематизацију градива, задаје задатке	следи инструкције, упоређује, повезује, ослања се на претходно искуство, посматра, учава, одговара на питања, решава задате	резултат на завршном испиту
--	--	--	--	--	--------------------------------

Назив наставног предмета: Ликовна култура

Циљ предмета: Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа

Разред: 8

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 34

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
1. Композиција а Примена	6	6	12	– Бира одговарајућ и прибор, материјал,	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2	- Компетенција за учење; - одговорно	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалогска) -	- Усменом провером усвојених знања

<p>принципа компоновања. Простор и пропорције (ергономија, перспектива).</p>				<p>технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи</p>	<p>ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.</p>	<p>учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција</p> <p>биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство</p>	<p>- Индивидуализовани</p>	<p>Текстуална - Демонстративна - Метода писаних радова - Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна Партиципативна</p>	<p>- надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима</p>
--	--	--	--	--	--	---	----------------------------	---	--

				са другима; – дискутује аргументова но о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информациј е; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику; – разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				очување културног идентитета земље.					
2. Наслеђе Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету.	10	2	12	– Бира одговарајућ и прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.	- Компетенција за учење; - одговорно учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, - дигитална компетенција биологија, географија, историја, математика, српски/матер	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалогска) - Текстурална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у настави - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна - Партиципатив	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) вредновањем реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима

				<p>свакодневно м животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику;</p>		<p>њи језик, музичка култура, информатика и рачунарство</p>		<p>на</p>	
--	--	--	--	---	--	---	--	-----------	--

				– разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље.					
3. Комуникација Декодирање слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, пиктограми..). Пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм, анимација, игрице, стрип,	5	5	10	– Бира одговарајућ и прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3 ЛК.1.3.2 ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.2. ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.	- Компетенција за учење; - одговорно учешће у демографском друштву; - естетичка компетенција - комуникација; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња, -	-Фронтални -Групни -Индивидуални -Рад у пару - Индивидуализовани	-Методе усменог излагања (монолошка и дијалогска) - Текстуална - Демонстративна -Метода писаних радова -Метода лабораторијских радова - Илустративна - Амбијентално учење - Примена ИКТ у	- Усменом провером усвојених знања - надзором у току практичног рада - естетском анализом уметничких дела - естетском анализом реализованих ученичких радова (кроз разговор са ученицима) - вредновање реализованих ученичких

<p>графити, мурали, инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...</p>				<p>знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневно м животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације</p>		<p>дигитална компетенција</p> <p>биологија, географија, историја, математика, српски/матерњи језик, музичка култура, информатика и рачунарство</p>		<p>настави</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пројектна - Истраживачка - Кооперативна - Партиципативна 	<p>радова (кроз разговор са ученицима) у складу са постављеним критеријумима</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>е; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику; – разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље.</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Стандарди

1. Основни ниво

ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности

ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове

- ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)ЛК.1.2.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода
- ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)
- ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)
- ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу

2. Средњи ниво

- ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности
- ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт
- ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст

3. Напредни ниво

- ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности
- ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идејуЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју
- ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат
- ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других
- ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима другихЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)
- ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности
- ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности
- ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота

Назив наставног предмета: Музичка култура

Циљ предмета: Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Разред: Осми

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 34

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање / лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
ЧОВЕК И МУЗИКА Романтизам Програмска и апсолутна музика Соло песма Клавирска минијатура Националне и стилизоване игре(полка,мазурка чардаш,казачок, сиртаки,валцер...) Музичко сценска дела Сметана,Дворжак	5	2	7	У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да: -повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у	М.К.1.1. 2. М.К.2.1. 1. М.К.2.1. 2. М.К.2.1. 3. М.К.3.1. 1. М.К.3.1. 2. М.К.3.1.	- Компетенција за учење, -одговорно учење у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација,	Фронтални рад у групи и индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких

<p>Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајковски, Бородон, Мусоргски, Мокрањац Импесионизам Равел, Дебиси Савремено доба Жанрови: Цез, популарна музика, апстрактна музика импровизација (појам) Стравински, Прокофјев, Коњовић, Константин Бабић, Вера Миланковић</p>			<p>коме су настали; - уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импесионизму и савременом добу; - препознаје националне игре у делима уметничке музике; - наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период романтизма, импесионизма и савременог доба; - разликује музичке форме романтизма, импесионизма и савременог доба; - идентификује репрезентатив</p>	<p>3. М.К.3.1. 4.</p>	<p>- рад с подацима и информацијама - решавање проблема, - сарадња, - дигитална компетенција</p>		<p>активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова</p>
---	--	--	---	-------------------------------	--	--	--

				не музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; -идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;					
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Дувачки инструменти	4	1	5	У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да: -препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; -опише начин добијања тона код дувачких инструмената	М.К.1.1. 2. М.К.2.1. 1. М.К.3.1. 1.	- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација, - рад с подацима и информацијама - решавање	Фронтални рад у групи и индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрањем ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске

						проблема, -сарадња, -дигитална компетенциј а			дискусије, продукти групних и тимских радова
<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената.</p> <p>Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба.</p> <p>Слушање вокалних, вокално-инструменталних и уметничких композиција, домаћих и страних композитора.</p> <p>Слушање дела традиционалне народне музике.</p>	7	2	9	<p>У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да:</p> <p>-наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба;</p> <p>-разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба;</p> <p>-идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма</p>	<p>М.К.1.2.1.</p> <p>М.К.1.2.2.</p> <p>М.К.1.2.3.</p> <p>М.К.1.2.4.</p> <p>М.К.2.2.1.</p> <p>М.К.2.2.2.</p> <p>М.К.3.2.1.</p> <p>М.К.3.2.2.</p> <p>М.К.3.2.3.</p>	<p>-</p> <p>Компетенција за учење, -одговорно учење у демократском друштву, -естетичка компетенција,</p> <p>- комуникација,</p> <p>- рад с подацима и информацијама</p> <p>- решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција</p>	Фронтални рад у групи и индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова

				а и савременог доба; -идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба; -препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку;					
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Певање песама по слиху и из нотног текста(солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у мешовитим тактовима(7/8,5/8) по слуху. Певање песама у комбинацији са плесним покретом. Певање и свирање из нотног текста внародних и уметничких композиција на	8	2	10	У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да: -изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; -изрази доживљај музике језиком других уметности	М.К.1.3. 1. М.К.1.3. 2. М.К.3.3. 1. МК.1.1.1 .	- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократском друштву, -естетичка компетенција, - комуникација, - рад с подацима и информацијама - решавање	Фронтални рад у групи и индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, перцепција музичких примера	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажованости на часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске

инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење(певање или свирање)једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера(одломака/тема) у стилу музике романтизма,импресионизма и савремених доба,				(плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); -учествује у школским приредбама и манифестацијама; -примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; -понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; -критички просуђује утицај музике на здравље;		проблема, -сарадња, -дигитална компетенција			дискусије, продукти групних и тимских радова
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Импровизација Креирање покрета уз музику коју ученици изводе.	2	1	3	У оквиру области/теме ученица/ученика ће бити у стању да: -користи	М.К.1.4. 1. М.К.1.4. 2. М.К.1.4. 3.	- Компетенција за учење, -одговорно учешће у демократско	Фронтални рад у групи и индивидуални	Монолошка, дијалогска, слушање аудио	Усмено испитивање, вођење посматрање ангажовано сти на

<p>Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике. Израда дувачких инструмената од доступних материјала.</p>			<p>музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; -користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво</p>	<p>М.К.1.4. 4. М.К.3.4. 1. М.К.3.4. 2. М.К.3.4. 3.</p>	<p>м друштву, -естетичка компетенција, - комуникација, - рад с подацима и информацијама - решавање проблема, -сарадња, -дигитална компетенција</p>		<p>примера, перцепција музичких примера</p>	<p>часу, писмене провере, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, илустрације, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова</p>
---	--	--	--	--	--	--	---	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ

ЧОВЕК И МУЗИКА	У области Знање и разумевање ученик уме да: М.К.1.1.2. опише основне карактеристике • музичких инструмената и састава • историјско-стилских периода • музичких жанрова • народног стваралаштва.	У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност: М.К.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером) М.К. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми) М.К. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота	У области Знање и разумевање ученик: М.К. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела М.К. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора М.К. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд М.К. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	У области Знање и разумевање ученик уме да: М.К.1.1.2. опише основне карактеристике • музичких инструмената и састава • историјско-стилских периода • музичких жанрова • народног стваралаштва.	М.К.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)	М.К. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера да именује: М.К. 1.2.1. музичке изражајне елементе М.К. 1.2.2. извођачки састав М. К. 1.2.3. музичке жанрове	У области Слушање музике ученик уме да: М.К. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат	У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: М.К. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера

	М.К. 1.2.4. српски музички фолклор.	специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) М.К. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра.	М.К: 3.2.2 жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера М.К. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора.
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Музичко извођење Основни ниво У области Музичко извођење ученик уме да: М.К. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције М.К. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту. У области Знање и разумевање ученик уме да: МК.1.1.1 препозна основне елементе музичке писмености		У области Музичко извођење ученик уме да: М.К.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	У области Музичко стваралаштво ученик уме да: М.К.1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења М.К.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела М.К. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима М.К. 1.4.4. учествује у одабиру		У области Музичко стваралаштво ученик уме да: М.К. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте М.К. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова М.К. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.

	музике за дати жанровски и историјски контекст.		
--	---	--	--

Назив наставног предмета: Физичко и здравствено васпитање

Циљ предмета: Унапређење физичких способности, моторичких вештина и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: Осми

Недељни број часова: 3

Годишњи број часова: 102

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	

		е							
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТ И снага,покрети, брзина,аеробна издржљивост, координација	6	5	11	-Примена простих вежби у самосталном вежбању -користи научене вежбе у спорту и рекреацији -примењује досегнути ниво вежби		-Дигитална компетенција -Одговоран однос према здрављу -естетичка компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, тестови
АТЛЕТИКА штафетно трчање.скок у даљ,бацање кугле,истрајно трчање,скок у вис,крос	10	6	16	-Разликује атлетске дисциплине -изводи ротације тела -користи научене вежбе у спорту и рекреацији -примењује достигнути ниво	ФВ.1.1.4. ФВ.1.1.6. ФВ.1.1.10 ФВ.2.1.7. ФВ.2.1.8. ФВ.3.1.3.	-Дигитална компетенција -Одговоран однос према здрављу -естетичка Компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, атлетске дисциплине
ОДБОЈКА Прсти.чекић. игра у пољу,сервис,блок	10	6	16	-Изводи елементе одбојкашке игре -примењује основна правила	ФВ.1.1.1. ФВ.3.1.1.	-Дигитална компетенција -Одговоран однос	Групни	Вербална комуникација, демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање

ирање, смечирање				одбојкашке игре -користи елементе одбојка у игри -примењује основне елементе одбојке у одбрани и нападу -учествује у одељењским такмичењима		према здрављу -естетичка компетенција			разговор белешке задовољство ученика, провера кроз игру
КОШАРКА додавање и вођење лопте, двокорак, дриблинг, игра у одбрани и нападу	8	4	12	-Изводи елементе кошаркашке игре -примењује правила кошаркашке игре -користи елементе кошарке у игри -примењује елементе кошарке у одбрани и нападу	ФВ.1.1.1. ФВ.3.1.1.	-Дигитална компетенција -комуникација -Одговоран однос према здрављу -сардња -естетичка компетенција	Групни	Вербална комуникација, демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, провера кроз игру
ГИМНАСТИКА вага, мост, став о шакама, прамет	6	4	10	-Изводи кретање у различитом ритму -одржава	ФВ.1.1.19. ФВ.1.1.20. ФВ.1.1.23.	-Одговоран однос према здрављу	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација	Посматрање селекција ученичко

странце,разношка ,згрчка				равнотежу у различитим кретањима -изводи ротације тела -схвата вредност гимнастике за сопствени развој -користи вежбе у самосталном вежбању -побољшава своје физичке способности -одговорно се односи према справама и реквизитима -повезује различите вежбе и зна значај примене вежби на здравље	ФВ.2.1.17. ФВ.2.1.19. ФВ.3.1.7. ФВ.3.1.17. ФВ.3.1.18.	-сардња -естетичка компетенција		корекција	напредовање разговор белешке задовољство ученика,састав
РУКОМЕТ додавање и вођење лопте,трокорак,,ск ок шут,шутирање	7	5	12	-Изводи елементе рукометне игре -примењује правила -користи елементе	ФВ.1.1.1. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.2.	-Дигитална компетенција -комуникација -Одговоран однос	Групни	Вербална комуникација, демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор

на гол,кретање у нападу и одбрани,контрана пад				рукомета у игри -примењује елементе рукомета у одбрани и нападу -учествује у одељењским такмичењима		према здрављу -сардња -естетичка компетенција			белешке задовољство ученика, провера кроз игру
ФУДБАЛ додавање и вођење лопте,шутирање на гол,кретање у нападу и одбрани,контрана пад	5	4	9	-Изводи елементе фудбалске игре -примењује правила -користи елементе фудбала у игри -примењује елементе фудбала у одбрани и нападу -учествује у одељењским такмичењима	ФВ.1.1.1. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.2.	-Дигитална компетенција -комуникација -Одговоран однос према здрављу -сардња -естетичка Компетенција	Групни	Вербална комуникација, демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика, провера кроз игру
ТЕСТОВИ снага,покрети, брзина,аеробна издржљивост, координација		16	16	Примена простих вежби у самосталном вежбању -користи научене вежбе у спорту и рекреацији -примењује		-Дигитална Компетенција	Индивидуални	Вербална комуникација, демонстрација корекција	Посматрање селекција ученичко напредовање разговор белешке задовољство ученика

				досегнути ниво вежби					батерија тестова
--	--	--	--	----------------------	--	--	--	--	------------------

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

ТЕМА/ОБЛАСТ	НИВО ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА		
	ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Физичке способности			
Атлетика	ФВ.1.1.4. Зна терминологију, зачај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ ФВ.1.1.6. Зна терминологију, основе тренинга ФВ.1.1.10 Зна правила такмичења, сигуросна правила, влада терминологијом, основима тренинга	ФВ.2.1.7 Зна правила такмичења ФВ:2.1.8 Учествоје у једној атлетској дисциплини	ФВ.3.1.3 Учествоје на такмичењу атлетском петобоју
Одбојка	ФВ.1.1.1 Игра одбојку примењујући елементе, неопходна правила и сарађује са члановима екипе		ФВ.3.1.1 Игра одбојку примењујући већи број одговарајућих елемената технике, испуњавајући тактичке задатке, такмичи се, учествоје у организације утакмице и суди на утакмицама
Кошарка	ФВ.1.1.1 Игра одбојку		ФВ.3.1.1 Игра одбојку

	примењујући елементе,неопходна правила и сарађује са члановима екипе		примењујући већи број одговарајућих елемената технике,испуњавајући тактичке задатке.такмичи се,учествује у организације утакмице и суди на утакмицама
Гимнастика	ФВ.1.1.19 Зна називе вежби,основе организације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.1.1.20 Успешно се креће у ритму и темпо музичке пратње у простору ФВ.1.1.23 Зна вежбе и основе тренинга,пружа прву помоћ	ФВ.2.1.17 Зна називе вежби,основе организације рада на справама и пружа прву помоћ ФВ.2.1.19 Влада основном терминологијом,препознаје и разликује друштвене и народне плесове	ФВ.3.1.7 Правилно изводи згрчку и разношку са изразитијим фазама лета ФВ.3.1.17 Зна терминологију плесова и систем такмичења ФВ.3.1.18 Правилно изводи самостални састав са и без реквизита
Рукомет	ФВ.1.1.1 Игра рукомет примењујући основне елементе технике,неопходна правила и сарађује са члановима екипе	ФВ.2.1.1 Игра рукомет примењујући виши ниво технике,већи број правила,једноставније тактичке комбинације ФВ.2.1.2 Зна функцију рукомета,већи број правила,принципе и утицај тренинга	ФВ.3.1.2 Зна тактику рукомета, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди
Фудбал	ФВ.1.1.1 Игра фудбал примењујући основне елементе технике,неопходна правила и сарађује са члановима екипе	ФВ.2.1.1 фудбал примењујући виши ниво технике,већи број правила,једноставније тактичке комбинације ФВ.2.1.2 Зна функцију фудбала,већи број правила,принципе и утицај	ФВ.3.1.2 Зна тактику фудбала, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди

		тренинга	
Тестови			

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

Назив наставног предмета: РУСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета:

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу; развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, њихових хуманистичких, моралних и естетских ставова; уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији.

Разред: ОСМИ

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно				Облици рада	Методе рада	
Снова за партой	3	6	9	<i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i> -разуме упутства и налоге и реагује на	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.	-Вештина комуникације -Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција	Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни	Формативно, сумативно	

				Њих, -искаже припадност -именује предмете у школи, -напише распоред часова на руском језику -разуме упутства за израду, вежбања у уџбенику и радној свесци.				
Годовой круговорот	3	6	9	<i>На крају теме ученик ће бити у стању да:</i> - именује домаће и дивље животиње -именује и описује годишња доба, - користи садашње време	DST.1.1.5. DST.1.1.10. DST.1.1.23. DST.1.2.1. DST.1.2.2. DST.1.2.3. DST.1.3.	Дигитална компетенција -Решавање проблема -Вештина сарадње	Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни	-//-

				глагола 2.конјугације				
Родитељскиј дом – начало начал	3	8	11	На крају теме ученик треба да: -Научи да објасни како се припрема храна, сређује стан, испуњавају кућне обавезе -Изрази упозорење	ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ. 1.1.10. ДСТ. 1.1.12. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.	-Компетенција за целоживотно учење -Вештина комуникације -Рад са подацима и информацијама		-//-
Зимние радости	3	5	8	На крају теме ученик ће бити у стању да: - разуме позив и реагује на њега, - упути позив на заједничку активност, - именује зимске спортове и зимску одећу, - правилно	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.	Компетенција за целоживотно учење -Вештина комуникације -Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција	Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни	-//-

				изговара одређене сугласничке групе, - каже правила писања и изговора слова <i>и</i> после <i>к, г, х, ж, ш,</i> <i>ч, ц,</i>				
Кто в Москве не бывал, красоты не видал	4	5	9	На крају теме ученик ће бити у стању да: -именује знаменитости града, -тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору, -разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радној свесци, - да на	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.2.1.	Компетенција за целоживотно учење -Вештина комуникације -Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција	Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни	-//-

				матерњем језику исприча о Москви, Санкт Петербургу и свом граду				
У кога што болит, тот о том и говорит	3	9	12	На крају теме ученик треба да: - Уме да изрази својства човека - Зна делове тела човека - Уме да наброји болести	ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1	Компетенција за целоживотно учење -Вештина комуникације -Рад са подацима и информацијама	Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни	-//-
Едем на екскурсию! Ура!	4	6	10	На крају теме ученик ће бити у стању да: -именује знаменитости града, -тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору,	ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3.	Компетенција за целоживотно учење -Вештина комуникације -Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција	Фронтал. Дијал, у парови- игров. ма, активно сти, индивид, демонст. групни	-//-

				- разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радној свесци				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Стандарди са комплетним текстом за сваки стандард:

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ДСТ.1.1.1. Разуме најједноставније речи, имена, бројеве (нпр. цене, датуме, изразе за количину и меру) и успева да их запише, уколико му се саопштавају или диктирају полако и разговетно и уколико су јасно контекстуализовани.

ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.

ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.

ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.

ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.

ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).

ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставнија упутства, уколико укључују и визуелне елементе.

ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).

ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.

ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).

ДСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.

ДСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.

ДСТ.1.1.15. Поставља најједноставнија питања личне природе (о блиским темама, потребама, интересовањима, предметима у нечијем поседу) и одговара на слична питања саговорника.

ДСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ДСТ.1.1.18. Пише најкраће и најсажетије белешке о информацијама од непосредног личног интереса (нпр. списак за куповину).

ДСТ.1.1.19. Писаним путем доставља информације о себи или тражи информације о другима.

ДСТ.1.1.20. Пише кратке и једноставне поздраве и поруке (као СМС, путем електронске поште или социјалне мреже).

ДСТ.1.1.21. Повезује неколико кратких исказа у везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ДСТ.1.1.22. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).

ДСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ДСТ.1.1.24. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ДСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ДСТ.1.2.3. Познаје и/или користи ограничени број правилних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ДСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ДСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ДСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ДСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ДСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Допунска настава					
Општи циљеви и задаци	Развијање сазнајних способности ученика, стицање позитивниг односа према другом, различитом језику и култури, уважавање различитости, примена усвојених знања				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	ШКОЛА	1.	Објашњава, даје упутства	Учествује, разуме, решава	Говорне и писане вежбе
2.	ГЛ. ДВИЖЕНИЯ	1.	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
3.	СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫЕ	1.	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
4.	ЧИСЛИТЕЛЬНЫЕ	1.	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
5.	КОТОРЫЙ ЧАС?	1.	Објашњава, даје упутства	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
6.	ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ И ЦВЕТА	1.	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	Говорне и писане вежбе
7.	ПРАЗДНИКИ	2.	Објашњава, даје упутства, подстиче	Учествује, разуме, решава	Говорне и писане вежбе
8.	ФРУКТЫ И ОВОЩИ	2.	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	Говорне и писане вежбе
9.	ЖИВОТНЫЕ	2.	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа, решава	Говорне и писане вежбе

Додатна настава					
Општи циљеви и задаци	Развијање интелектуалних способности ученика, као и њихових моралних и естетских ставова, отвореност ка комуникацији, стицање сазнања о функционисању страног и матерњег				
Редни број	Назив теме	Оријентациони број часова	Начин остваривања		Начин праћења ефеката и остварености циљева / исхода
			Активности наставника	Активности ученика	
1.	Выражение вида Школа – разговорная тема	1	Објашњава, даје упутства	Учествује, разуме, решава	рад на паноима
2.	Наречия Моя семья – разговорная тема	1	Прилагођава градиво, помаже	Вежба, запажа	прикупљање информација
3.	Степени сравнения Белград – разговорная тема	2	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	прикупљање информација
4.	Стихи русских писателей	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	рад на паноима
5.	Местоимения Москва – разговорная тема	2	Објашњава, даје упутства	Вежба, запажа	рад на паноима
6.	Так говорят русские... Театр, кино	1	Подстиче, мотивише	Вежба, запажа	осврт на актуелне тв серије

7.	Кем бытъ? – разговорная тема Давайте споём!	2	Објашњава, даје упутства, подстиче	Учествује, разуме, решава	прикупљање информација
----	---	---	---------------------------------------	------------------------------	-----------------------------------

Назив наставног предмета: Верска настава – православни катихизис

Циљ предмета: Упознавање ученика са садржајима вере и укључивање у литургијски живот Цркве. Оспособљавање за прихватање и разумевање других религија и вероисповести. Давање теолошког погледа на целокупну животну стварност.

Разред: осми

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

	Број часова				Начин и поступци остваривања програма	Начин провере
--	-------------	--	--	--	--	------------------

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Обрада	Утврђивање/ лабораторијске вежбе	Укупно	Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Облици рада	Методе рада	остварености исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти
---------------------------------------	--------	----------------------------------	--------	--------	---------------------	------------------------------------	-------------	-------------	---

									оцењивања)
I – УВОД ☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада	1	/	1	По завршетку теме ученик ће: моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. ☐ бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса.			Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалoшка	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем
II - ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА	5	2	7	моћи да увиди да је човек		Компетенција за	Фронтални, индивидуални	Монолошка, дијалoшка,	м

<p>БОЖИЈА</p> <p>☐ Човек - икона Божја и свештеник твари</p> <p>☐ Хришћанско схватање личности</p> <p>☐ Грех као промашај човековог назначења</p> <p>☐ Две велике заповести о љубави</p> <p>☐ Слобода и љубав у хришћанском етосу</p>			<p>икона Божја јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света.</p> <p>☐ моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим.</p> <p>☐ бити подстакнут да учествује у литургијској заједници.</p> <p>☐ моћи да сагледа грех као промашај људског назначења;</p> <p>☐ моћи да разликује слободу од самовоље; моћи да увиди да човек може бити</p>		<p>целоживотно учење</p>	<p>и</p>	<p>илустративна, текстуална</p>	<p>ставова</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <p>☐ усмено испитивање;</p> <p>☐ писмено испитивање;</p> <p>☐ посматрање понашања ученика</p>
--	--	--	---	--	--------------------------	----------	---------------------------------	---

				<p>роб својих лоших особина и навика;</p> <p>☐ бити подстакнут да увиди вредност ближњег у сопственом животу;</p> <p>☐ моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт;</p> <p>☐ моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.</p>				
<p>III - ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС</p> <p>Хришћански подвиг</p> <p>☐ Примери</p>	6	1	7	<p>моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви;</p> <p>☐ моћи да препозна различите подвиге као путеве који</p>		<p>Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Фронтални, индивидуални, рад у пару</p>	<p>Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална</p>

<p>подвига: свети људи су имали различите подвиге ☐ Хришћански пост (духовни смисао, начин поста, евхаристијски, једнодневни и вишедневни пост) ☐ Основне хришћанске врлине ☐ Евхаристијски поглед на свет</p>				<p>воде ка истом циљу; ☐ моћи да објасни кад и како се пости; ☐ моћи да увиди смисао и значај поста; ☐ бити подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу; ☐ бити подстакнут да развија хришћанске врлине; ☐ бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; ☐ бити подстакнут да чита Житија Светих; ☐ бити подстакнут да заснује свој однос према</p>					
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				Богу на захвалности.					
<p>IV – ЛИТУРГИЈА</p> <p>Молитва - лична и саборна</p> <p>☐ Црква је Тело Христово</p> <p>☐ Божанствена литургија</p> <p>- Проскомидија</p> <p>- Литургија речи (јектенија, мали вход, читања)</p> <p>- Евхаристија (велики вход, анафора, Молитва Господња, причешће)</p> <p>☐ Литургијски простор (делови храма)</p> <p>☐ Повезивање времена са литургијским доживљајем вечности (дневни, недељни и годишњи богослужбени круг)</p>	6	3	9	<p>моћи да увиди да је молитва разговор са Богом;</p> <p>☐ бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот;</p> <p>☐ моћи да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву;</p> <p>☐ моћи да објасни значење речи Литургија и Евхаристија;</p> <p>☐ моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу;</p> <p>☐ моћи да препозна неке од елемената</p>			Фронтални, индивидуални, групни рад	Монолошка, дијалошка, илустративна, текстуална	

				<p>Литургије; ☐ моћи да увиди да Молитва Господња има литургијску основу; ☐ моћи да наведе најважније делове храма и препозна њихову богослужбену намену. ☐ моћи да именује нека богослужења и да зна да постоје покретни и непокретни празници; ☐ бити подстакнут да активније учествује у богослужењима;</p>				
<p>V – ЦАРСТВО БОЖИЈЕ</p> <p>Царство Божије</p> <p>–</p>	6	3	9	<p>моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане</p>		<p>Компетенциј а за целоживотно учење; Естетичка</p>	<p>Фронтални, индивидуални</p>	<p>Монолошка , дијалoшка, илустративна, текстуална</p>

<p>циљ стварања</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Васкрсење мртвих и живот будућег века Етос хришћана као сведочанство Царства Божијег ☐ Обожење – живот у савршеној заједници с Богом и другима ☐ Знаци присутва Царства Божијег у овом свету (чуда, мошти...) ☐ Икона – прозор у вечност 			<p>Царство Божије;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; ☐ моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; ☐ моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; ☐ бити подстакнут да активније учествује у Светој Литургији. ☐ моћи да преприча догађај Преображења 		<p>компетенциј а</p>			
--	--	--	--	--	--------------------------	--	--	--

				<p>Господњег; ☐ моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством Светога Духа ☐ моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима... ☐ моћи да препозна разлику између православне иконографије и световног сликарства; ☐ моћи да препозна икону као символ Царства Божијег; ☐ бити подстакнут да</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				на правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама. ☐ моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса у 8. разреду, као и у целом циклусу.					

Назив наставног предмета: грађанско васпитање

Циљ предмета: Циљ учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Разред: осми

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 34

Теме и годишњи садржаји у оквиру теме	Број часова			Исходи	Образовни стандарди	Опште и међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма		Начин провере оствареност и исхода (формативно, сумативно оцењивање, шта пратимо и инструменти оцењивања)
	Обрада	Утврђивање	Укупно				Облици рада	Методе рада	
<p>ЉУДСКА ПРАВА</p> <p>Права и одговорности</p> <p>Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: <i>слобода да и припадајуће одговорности.</i> Посебна група</p>	5	4	9	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>- Изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; - наведе</p>	Предмет нема утврђене образовне стандарде.	Комуникација, решавање проблема, компетенција на целоживотно учење, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, сарадња, одговорно учење у	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	Радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекти, истраживање, покретање акција	Израда постера, аудио-видео записа, презентација, прикази резултата истраживања, ангажовање у раду групе, представе,

<p>права: <i>заштита од</i> и припадајуће одговорности. Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности. Инклузивно образовање - квалитетно образовање за све.</p>			<p>примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; - покаже интересовање за упознавањем различитих култура; - наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и</p>		<p>демократском друштву</p>			<p>изложбе и сл.</p>
---	--	--	---	--	-----------------------------	--	--	----------------------

				<p>критички их анализира; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; - наведе и опише основне карактеристике људских права; - својим речима опише везу између права појединца и општег добра; - дискутује о односу права и правде и о сукобу права; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - својим речима и на примеру</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>образложи везу права и одговорности; - наведе примере за групу права <i>слобода да и заштита од</i>; - аргуентује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школ и; - препозна ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; - разликује жеље од потреба и наведе примере</p>					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - аргументује потребу посебне заштите права детета; - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечјих права; - наводи чиниоце који утичу на остварење људских права; - препозна ситуације кршења својих права и права других;</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none">- поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе;- проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита;- препозна одговорност одраслих у заштити права деце;- објасни улогу појединца и група у заштити дечјих права;- реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Демократско друштво и партиципација грађана</p> <p>Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Нивои и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација</p>	5	4	9	<ul style="list-style-type: none"> - образложи значај слободе медија за развој демократије; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; - аргументује потребу ограничења и контролу власти; - наведе кораке од предлагања до усвајања закона; - образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине; - на правилан 	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>ученика на нивоу одељења и школе.</p>			<p>начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт, подела власти; - својим речима на примеру образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти; - препозна стварну партиципацију ученика у одељењу и школи; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у функционисању у заједнице; - понаша се у складу са</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>правилима и дужностима у школи;</p> <ul style="list-style-type: none">- наводи начине демократског одлучивања;- препозна одговорност одраслих у заштити права деце;- објасни улогу појединца и група у заштити дечјих права;- реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;- проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				животу;					
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Интернет насиље и веза са Конвенцијом о правима детета.</p>	5	4	9	<p>- препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; - препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; - наведе примере позитивног коришћења интернета и мобилног телефона;</p>	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>Карактеристике и последице интернет насиља. Седам златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама интернет насиља. Одговорности ученика и школе.</p>			<p>- образложи могући утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца; - разликује безбедно од небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - примењује 7 златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука; - препознаје ситуације интернет насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ; - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминациј</p>					
---	--	--	---	--	--	--	--	--

				<p>е, нетолеранције по различитим основама; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминациј е, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				сукобу; - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;					
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Планирање и извођење истраживања ставова и/или понашања ученика у школи о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона. Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем. Избор теме, узорка и инструмента истраживања. Спровођење истраживања. Обрада података. Тумачење резултата.	3	4	7	- учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања; - учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака; - презентује спроведено истраживање и добијене резултате; - процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и	Предмет нема утврђене образовне стандарде.				

<p>Припрема и презентација добијених резултата. Евалуација истраживања.</p>			<p>грешке; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора; - учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма.</p>					
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Разред: VIII

Годишњи фонд: 68

Недељни фонд: 2

Циљ учења А *магyar nyelv*oktatásának és tanulásának **целја**, hogy a tanuló ápolja vagy idegen nyelvként tanulja a magyar nyelvet, helyesen használja a különféle kommunikációs szituációkban, beszédben és írásban. Ismerje meg, értékelje és becsülje a magyar nemzeti értékeket és hagyományokat, elfogadja a különböző kultúrákat és fejlessze az interkulturális kommunikációt; fejlessze a kulcskompetenciákat.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђивање	свега
1.	Irodalmi ismeretek	7	4	11
2.	A nemzeti kultúra alapjai	7	6	13
3.	Kommunikáció	4	7	11
4.	Mondattan	3	3	6
5.	Általános nyelvészet	1	1	2
6.	Olvasás és szövegértés	3	2	5
7.	Helyesírás	5	5	10
8.	Szókészlet	4	4	8
9.	Beszédművelés	0	2	2
укупно		34	34	68

Кључни појмови: magyar mint környezetnyelv, szövegértés, szöveghallgatás, szövegalkotás, kultúra, írás, helyesírás, olvasás, frazeológia, mondat, film.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-----------------------------	----------	-------------------------------	---

<p>-Az előző évfolyamokon tanult irodalmi fogalmakat össze- függésbe hozza az új tananyaggal, és mindezt felhasználja az irodalmi mű elemzése során.</p> <p>- Megkülönbözteti az irodalmi műfajokat.</p> <p>- Bemutatja a műfajok jellemző tulajdonságait.</p> <p>- Meghatározza a mű témáját, szereplőit, röviden elmondja a cselekményt.</p> <p>- Felismeri az epikai, drámai és lírai szövegek beszélőjét.</p> <p>- Megkülönbözteti az E/1 és az E/3 személyű narrátort.</p> <p>- Kérdések és kulcsszavak alapján összefoglalja a szöveg lényeges információit.</p> <p>- Megállapítja a cselekmény helyét és idejét.</p> <p>- Meghatározza és példával illusztrálja a mű témáját, a főszereplőt, a mellékszereplőket stb.</p> <p>Érti és megnevezi a szereplők közötti viszonyokat.</p> <p>- Felismeri a mű alaphelyzetét, a kibontakozást, a feszültséget, a</p>	IRODALOMI ISMERETEK	<p>LÍRA</p> <p>Feldolgozásra szánt szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Juhász Gyula: <i>Milyen volt...</i> 2. Tolnai Ottó: <i>Nam hangzott hasonló édes hang</i> 3. Radnóti Miklós: <i>Tétova óda</i> 4. Ady Endre: <i>A Tűz csiholója</i> 5. Arany János: <i>Toldi</i> (részlet) 6. József Attila: <i>Tél</i> 7. Kosztolányi Dezső: <i>Negyven pillanatkép</i> (részletek a ciklusból) 8. Áprily Lajos: <i>Március</i> 9. Petőfi Sándor: <i>Föltámadott a tenger</i> 10. József Attila: <i>Születésnapomra</i> 11. Babits Mihály: <i>Vasárnapi impresszió, autón</i> <p>Kiegészítő, választható szövegek</p> <p>Kortárs költők alkotásai.</p> <p>Néhány magyar költő rövid életrajza és délszláv kapcsolatainak feldolgozása</p> <p>Néhány magyar irodalmi szöveg szerb, illetve délszláv fordítása.</p> <p>Irodalmi alapfogalmak</p> <p>Műnemek: líra.</p> <p>Lírai műfajok: óda, eposz, elégia.</p> <p>A szöveg formája: az időmértékes verselés, a betűrím, az áthajlás. Műfaji ismeretek: a dal, a szabadvers.</p> <p>Stílusesszók: pl. a megszemélyesítés, a költői jelző, a hiperbola, a fokozás, a metafora, a hasonlat, az ironia, a túlzás, az allegória, a szinesztézia.</p> <p>A lírai formanyelv jellemzői: a szimbolizmus kifejezőmódja, az impresz-szionista kifejezőmód</p> <p>EPIKA</p> <p>Feldolgozásra szánt szövegek – kötelező szövegek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egy kortárs magyar szöveg feldolgozása 2. Egy világirodalmi szövegrészlet feldolgozása magyar nyelven 3. Móricz Zsigmond: <i>Hét krajcár</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> • felfogják az irodalmi szöveg globális jelentését, az ismeretlen szavakra rákérdeznek, vagy megkeresik őket a szótárban, • kérdések segítségével megállapítják a szereplőket, a helyet és az időt, • verseket, dalokat, mondókákat, meséket (meserészleteket), történeteket hallgatnak meg, • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókákat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének mesehőseit, dalait, szokásait, • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexikát, • magyar filmeket, gyermekfilmeket és rajzfilmeket tekintenek meg, • ápolják nemzeti hagyományokat, megismerkednek az ünnepi szokásokkal: Mikulás, karácsony, újév, farsang, húsvét, anyák napja, népi hagyományok, ünnepek
--	----------------------------	--	---	---

<p>csattanót. – Ismeri és megnevezi a következő fogalmakat: líra, elégia, eposz, óda. – Megnevezi és alkalmazza a leírás formáit: a személyleírást, a tárgyleírást, a tájleírást. – Felismeri és értelmezi az egyszerű szövegek konfliktushelyzeteit, röviden jellemzi a hősöket és kifejti a véleményét velük kapcsolatban. – Többszöri olvasás után megérti az egyszerű és/vagy összetettebb szövegeket. – Hangosan, megfelelő tempóban olvas és reprodukál rövidebb és/vagy hosszabb szövegeket, ügyelve a helyes artikulációra, hangsúlyra, hanglejtésre, valamint a mondatformálásra. – Megérti a humor szerepét az irodalmi művekben. – Megfogalmazza a szöveghez kapcsolódó egyéni élményeit, és meg is indokolja. Összehasonlítja saját és a társa olvasmányélményeit. – (Tanári segítséggel)</p>		<p>4. Német István valamelyik riportja 5. Kontra Ferenc valamelyik novellája (részlet) 6. Terék Anna valamelyik drámarészlete 7. Egy esszé (pl. Harmath Károlytól) 8. Egy tanulmány (részlet) 9. Nagy Lajos: <i>Pesti gyermek egy napja</i> 10. Gelléri Andor Endre: <i>Egy fillér</i></p> <p>Kiegészítő, ismeretterjesztő, választható szövegek 1. Déry Tibor valamelyik elbeszélése 2. Válogatás Örkény egyperces novellái közül Szathmáry István: <i>A fa</i> Irodalmi alapfogalmak Műnemek: epika, drama. Epikai műfajok: elbeszélés, novella, riport, esszé, tanulmány. A leírás (táj-, személy- és tárgyleírás). A komikum, az irónia, a groteszk. A jellemzés fajtái pl. párbeszédben, az önjellemezés. Az epikai művek szerkezeti egységei.</p> <p>DRÁMA ÉS FILM Népszokásokkal kapcsolatos dramatikus játékok (pl. lucázás, betleheme-zés stb.) Választható filmek Egri csillagok, A kárókatona még nem jöttek vissza, Árvácska, Fehér Isten, Kincsem stb.</p>		<p>– ezekhez kapcsolódó dramatikus játékokban vesznek részt, • megismerkednek a magyar művészet és tudomány egyes képviselőinek nevével és képviselőivel, a műfordítások jelentőségével és a kulturális kapcsolatok egyéb vonatkozásaival. • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókákat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének mesehőseit, dalait, szokásait, • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexikát, • kérdések segítségével megállapítják a témát, a szereplőket, a helyet, az időt, • válaszolnak a szöveg (rajzfilm, film) cselekményére vonatkozó kérdésekre, maguk is tesznek fel kérdéseket,</p>
---	--	--	--	---

előad irodalmi művek részleteit, dialógusait. – Röviden megindokolja, miért ajánl egy-egy irodalmi művet olvasásra. Felismeri az azonos motívumokat a magyar és a szerb irodalmi művekben.				
--	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче учениke на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;

слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	----------------------------------	-----------------	-----------------------------------	--

<p>- Felismeri a magyar nemzeti jelképeket</p> <p>- Megismeri a magyar kultúra kiemelkedő személyiségeit (zeneszerzők, festők)</p> <p>- Megismeri a legfontosabb magyar művészeti értékeket.</p> <p>- Megismeri a legismertebb magyar filmművészeti alkotásokat.</p> <p>- Megismeri és összehasonlítja a magyar és a szerb ünnepi népszokásokat.</p> <p>- Össze tudja vetni a kortárs magyar és szerb kultúra kiemelkedő egyéniségeinek tevékenységét.</p>	<p>A NEMZETI KULTÚRA ALAPJAI</p>	<p>Kötelező témák: A magyar nemzeti jelképek (a zászló, a címer, a himnusz) A magyar film Híres magyar zeneszerzők Híres magyar festők</p> <p>Kiegészítő, választható szövegek: Érdekeségek a magyar történelemből Magyar történelmi hősök, amelyek jelen vannak a magyar irodalomban is (pl. Kinizsi Pál, Dobó István, Bethlen Gábor) A magyar konyha (néhány magyar ételkülönlegesség receptje) Népszokások (pl. húsvét, mindenszentek, karácsony stb.) Fejtörők, nyelvi játékok Kvízjáték</p> <p>Projektmunka: - a magyar és a szerb nemzeti jelképek összevetése - a magyar és a szerb filmek - zeneszerzők a magyar és a délszláv kultúrában (poszter, video-vagy hanganyag készítése), - rövid magyar és szerb művek vagy szövegrészek fordításának elemzése, összevetése az eredeti szöveggel, - ünnepek a magyar és a délszláv kultúrában, - híres ételek a magyar és a délszláv kultúrában (összehasonlítás), - magyar és szerb történelmi személyiségek (egy-egy történelmi kor-szakban) - Milyen középiskolában szeretnéd folytatni tanulmányaid? - Mi szeretnél lenni/Mivel szeretnél foglalkozni? - Mivel töltöm a szabadidőm? - A kedvenc filmem. - Hol voltunk kirándulni Szerbiában? – foglald össze az ott látottakat. - Képzeld el hogy idegenvezető vagy, mutasd be helyiséged nevezetéseit. Hogyan hasznosíthatjuk újra a hulladékot?</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран односпрема околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>- ápolják a nemzeti hagyományokat, megismerkednek a nemzeti szimbólumokkal, a zászlóval, a címerrel, a himnusszal, az ünnepi szokásokkal, - megismerkednek a magyar kultúra, művészet és történelem néhány képviselőjével, a műfordítások jelentőségével és a kulturális kapcsolatok egyéb vonatkozásaival.</p>
--	----------------------------------	---	---	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илustrује; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверava оствареност исхода;

слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>– Мегфеleлően алкалмалза а кммуникациос моделлек а леггакорибб белзедситуациокба н.</p> <p>– Уленетекет товоббит ирасбан вага шобан.</p> <p>– Мегерти а мимденнапи есемениекарл шолб белзелгетесек темалгал, мегерти а олок ас а кветекменекет; кердесекеттеш фел,</p>		<p>А белзедхелзет оссзетевои</p> <p>А белзелбб ис халлгалтб шзепонтгаи</p> <p>А тбмеккммуникациб</p> <p>Аз иротт салтб ис аз електроникус мEDIA</p> <p>А тбмеккммуникациос ескзбкб мифагаи: а хир, а тудоситас, аз интержу, а рипорт, а бирдетес.</p> <p>Нем вербалис кодбк а тбмеккммуникациббан.</p> <p>А фелолвасас.</p> <p>Аз ирасжелек ис а фелолвасас.</p> <p>Шзбвегертес.</p> <p>Темакбрбк:</p> <p>Информацибдас, кердесек мегфогалмалзаса, еггсзеруб хирек кблзлесе.</p>	<p>1.Компетенцига за целбживотно учее</p> <p>2.Кбмуникацига</p> <p>4.Дигитална компетенцига</p> <p>6.Сарадуба</p> <p>7.Одговорно учешћей демократском друштву</p> <p>9.Одговоран односпрема околени</p> <p>10.Естетичка компетенцига</p>	<ul style="list-style-type: none"> • гагоролгал а мимденнапи темарбл шолб белзелгетесбе валб бекалпсолбдас, • гагоролгал а кердесмегертес ис (рбвид) – мегваллсоллб, • гагоролгал аз аллитас, тагадас, тилтас, феллсоллитас, керес, кбшбнет мегертес ис кифежелзес ит, • феллзелтк а таргилеираснак, а шзелмелйек, аллатбк бемутатасанак/ бемутаткбшасанак аз

<p>válaszol, önállóan elmondja véleményét.</p> <p>– Elolvassa a rövidebb ismeretlen szövegeket, megérti mondanivalóját, ha a téma közel áll az érdeklődési köréhez, illetve ha mindennapi eseményekről szólnak.</p> <p>– Megérti a mindennapi témákkal foglalkozó műsorokat.</p> <p>– Rövid médiaszöveget alkot (hírt, interjút, riportot).</p> <p>– Bejelent valamilyen eseményt.</p> <p>– Nyelvtudásának megfelelően alkalmazza a szituatív kódváltást az elektronikus médiában.</p> <p>– Használja a megfelelő udvariassági formákat.</p> <p>– Bemutatja önmagát és a környezetében lévő embereket, elmesél történeteket, tolmácsolja saját kívánságait, bemutatja céljait.</p> <p>– Nyelvtudásának megfelelően megfogalmaz egy hírt.</p> <p>– Felismer alapvető nem verbális kódokat.</p> <p>Részt vesz szerepjátékokban.</p>	<p>KOMMUNIKÁCIÓ</p>	<p>Filmbemutató bejelentése. Színházéledés bemutatójának bejelentése. Híres festők tárlatának bejelentése és rövid beszélgetés a szerzővel Fontos esemény beharangozása a sajtóban. Sporteseményről való tudósítás. Riport. Rövid útleírás. Hirdetés készítése egy kedvenc árucikkről. A kedvenc videojáték reklámozása vagy bemutatása. Hogyan készülünk fel egy interjúra? A hallás utáni szövegértés fejlesztése. Udvariassági formák az elektromos médiában: köszönés, bemutatkozás, bemutatás, elköszönés, megköszönés, bocsánatkérés, értesítés, jókívánás kifejezése stb.</p> <p>Kapcsolatteremtési formák a tömegkommunikációban. Rövid tájékoztató szövegek létrehozása (napi hírek, helyszíni jelentések). A diákok anyanyelve hatására előállt interferencia jelenségek javítására irányuló képességek fejlesztése. Bizonyos információk lokalizálása a tömegkommunikációs eszközökben. Szerepjátékok: bemondó, riporter, interjúkészítő....</p> <p>Projekt munkák: – Hogyan kell elkészíteni a kedvenc ételemet? A(z egészséges) táplálkozás és az egészséges életmód az életben. – A ház/lakás fenntartása, munkák megszervezése (mester hívása, nagyta-karítás, mindennapi feladatok). – Egy családi összejövételünk bemutatása. – Az öltözködés, a kiegészítők és a divat: mi a szép? – Egészség és a tinkor: a függőség veszélyei. – Oktatás: továbbtanulási lehetőségek, melyik szakma érdekel. – A környezetvédelem és én. – A környezetem: régiók jellemzői, nemzeti parkok. – Én és a sportesemények (Hogyan viselkedünk egy sporteseményen?)</p>		<p>eseménymondásnak és megértésnek a készségét,</p> <ul style="list-style-type: none"> • beszélgetnek az emberek közti különbségekről, más kultúrákról, nyelvekről,
---	----------------------------	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Vásárlás – szaküzletben (sportbolt, könyvesbolt): kedvenc (internetes) vásárlóhelyem bemutatása, vásárlási szituáció. - Én és a közlekedés. Hogyan viselkedjünk utazás közben? (vasút, repü-lő, autóbusz...) Gyalogsként a közlekedésben. - Kedvenc múzeumom, kiállításom bemutatása. - Kedvenc filmem/színelőadásom: történetmesélés - Az internet: jelen lenni a közösségi hálón. Előnyök és hátrányok. - Tudásszerzés a világhálón: Hogyan és mit keresek? - Általános emberi tulajdonságok, tanácsok. Milyen vagyok, ha..... ? - Érdekes történelmi események. - Mivel töltöm a szabadidőm? <p>A kedvenc filmem.</p>		
--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илustrује; подстиче ученике на увиђањеи повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Alapszinten kontrasztív módon gondolkodik, összevet.</p> <p>Érti és használja az előző osztályokban elsajátított nyelvtani szerkezeteket.</p> <p>Használja az egyszerűbb összetett mondatokat.</p> <p>Meg tudja fogalmazni a egyszerű mondat mibenlétét és fajtáit.</p> <p>Felismeri az összetett mondatokat, ismeri felosztásukat.</p> <p>Tudja mi az alárendelt összetett mondat, és fel tudja sorolni fajtáit.</p> <p>Tudja mi a mellérendelő összetett mondat és ismeri felosztását.</p> <p>Ismeri a többszörösen összetett mondat</p>	<p>MONDATTAN</p>	<p>Az egyszerű mondat.</p> <p>Az összetett mondat</p> <p>A magyar és a szerb összetett mondatok felosztásának különbségei.</p> <p>Az alárendelő összetett mondat fogalma és a tagmondatok kapcsolódása egymáshoz: állítmányi, alanyi, tárgyi, határozói, jelzői.</p> <p>A mellérendelő összetett mondatok fogalma és fajtái: kapcsolatos, ellen-tétes, választó, magyarázó, következő.</p> <p>Az alárendelő és mellérendelő összetett mondatok a magyarban és a szerbben (különbségek és hasonlóságok).</p> <p>A többszörösen összetett mondat a magyarban és a szerbben.</p> <p>A magyar és szerb szórend közötti hasonlóságok és különbségek.</p> <p>Szószerkezeti különbségek a magyarban és a szerbben.</p> <p>A tagmondatok közötti és a mondatok végén levő írásjelek használata a magyarban és a szerbben.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9.Одговоран односпрема околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elsajátítsák a legalapvetőbb nyelvi-nyelvtani ismereteket: tudják kifejezni az egyes és többes számot, használják a tárgyragot, ragoz- zák jelen, múlt, jövő időben az igéket, gyakorolják az alanyi és tárgyasragozást, • begyakorolják az elsajátított nyelvi modelleket: meghatározott mondatípusok elsajátítása, mondatbeli kapcsolatok, szószerkezetek elsajátítása, transzformálási gyakorlatok, mondatalkotási gyakorlatok megadott elemek és szavak felhasználásával, a nyelvtani egységek

<p>fogalmát Össze tudja vetni a magyar és a szerb összetett mondatok jellemzőit. Ismeri a mondatok szerkezeti felosztását. Megfelelően használja a magyar szórendet, reflektál az anyanyelvén megjelenő különbségekre. Megfelelően használja a mondatok közötti írásjeleket. Nyelvtanilag helyes mondatokat alkalmaz, a kommunikációs szituációtól függően.</p>				<p>kontrasztív (szerb-magyar) módszerekkel történő összehasonlítása, <ul style="list-style-type: none"> • ápolják nemzeti hagyományokat, megismerkednek az ünnepi szokásokkal: Mikulás, karácsony, újév, farsang, húsvét, anyák napja, népi hagyományok, ünnepek – ezekhez kapcsolódó dramatikus játékokban vesznek részt, • megismerkednek a magyar művészet és tudomány egyes képviselőinek nevével és képviselőivel, a műfordítások jelentőségével és a kulturális kapcsolatok egyéb vonatkozásaival. • új szavak tanulásával gazdagítják szókincsüket, szókincsgyarapító gyakorlatokat végeznek, szóképzéssel szavakat alkotnak (kb. 250–300 új szó), • megkülönböztetik a köznevet és a tulajdonnevet, melléknevet, • megismerik a tulajdonnév fajtáit (személynév, állatnév, földrajzi név, intézménynév, címek, márkanevek), </p>
---	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • megnevezik környezetük személyeinek, tárgyainak tulajdonságait, ki tudják fejezni a különbségeket a melléknév fokozásával, • használják a személyes névmásokat és azok ragos alakjait (engem, téged, őt stb.) • használják a birtokos névmásokat (enyém, tied...), • használják a kérdő névmásokat és a mutató névmások tárgyragos és határozóragos alakjait (ki?, mi?, kik?, mik?, milyen?, mennyi? hány? hova?, mikor?, ez, az, ilyen, olyan, ennyi, annyi, ettől, attól, ezt, azt stb.) • alkalmazzák az egyeztetés egyszerűbb eseteit,
MEЃUPРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче учениke на увиђањеи повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>			<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима,постављапитања, решава задато</p>	

--	--

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none"> - Felismeri és megnevezi a nyelvi jeleket. - Tagolni tudja a szöveget, elemeire bontani. - Megismerkedik a konnexitással a szöveget összekötő elemek- kel. - Alkalmazni tudja a konnexitást rövid szövegek létrehozásakor. - Megismerkedik a szövegkohézió fogalmával. 	ÁLTALÁNOS NYELVÉSZET	<p>A nyelv mint jelrendszer. A szöveg fogalmának megállapítása. A szöveg tartalma és természete. A szöveg tagolása. A szövegkonnexitás fogalmának mint a szövegösszekötő elemek összességének a bemutatása. A szövegkohézió (globális és lineáris).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetnek az emberek közti különbségekről, más kultúrákról, nyelvekről - a nyelvtudás szintjének megfelelően elsajátítják a legfontosabb nyelvi-nyelvtani ismereteket, pl. a helyes mondatalkotást, a szövegszerkesztés módját, a szöveg helyes tagolását, a szövegkohéziót és a konnexitást

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;	слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>– Төббсзөри олвас шдн мегerti аз егyszerű és/vagy összetet-tebb ismeretlen szövegeket.</p> <p>– Hangosan olvas és reprodukál rövidebb és/vagy hosszabb, szövegeket</p> <p>– Önállóan összefoglalja a szöveg lényeges információit.</p> <p>Képes a nem lineáris szövegek befogadására.</p>	<p>OLVASÁS ÉS SZÖVEGÉRTÉS</p>	<p>Ismeretlen szövegek helyes felolvasása.</p> <p>Szövegek hallgatása és megértése, a tanult témák keretében.</p> <p>A kifejező és a néma olvasás gyakorlása, az egyszerűbb ismeretlen szövegek megértése kifejező és néma olvasás után, szótárhasználattal.</p> <p>Az új szavak megértésére irányuló stratégiák alkalmazása.</p> <p>Az egyszerűbb átvitt értelmű szavak és szókapcsolatok megértésének gyakorlása.</p> <p>Ismeretlen elemek azonosítása új szövegekben, jelentésük tisztázása.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9. Одговоран односпрема околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hallás és olvasás után megtanulnak rövidebb verseket, dalokat, mondókákat, összehasonlítják a magyar és a társadalmi környezet nyelvének mesehőseit, dalait, szokásait, • alkalmazzák a szövegekben előforduló új lexicát, • kérdések segítségével megállapítják a témát, a szereplőket, a helyet, az időt, • válaszolnak a szöveg (rajzfilm, film) cselekményére vonatkozó kérdésekre, maguk is tesznek fel kérdéseket,
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ</p>				
<p>Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismere, történelem, földrajz.</p>				
<p>АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ</p>				

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;	слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none"> - Alkalmazza a helyesírási alapelveket. - Képes rövid szövegek alkotására (képeslap, meghívó, SMS stb.) - Alkalmazza az elválasztás szabályait. - 10–12 mondatos és/vagy hosszabb fogalmazásokat ír. 	HELYESÍRÁS	<p>Mondatok, szövegrészek leírása tollbamondás alapján.</p> <p>Az írásjelek használata.</p> <p>A tagmondatok közötti írásjelek begyakoroltatása.</p> <p>Egyéb írásjelek használatának tudatosítása: idézőjelek, kis- és nagykötő-jelek, gondolatjelek.</p> <p>A korábban megtanult szabályok begyakoroltatása: elválasztás, tulaj-donnevek írása stb.</p> <p>A helyesírási szabályzat használata.</p> <p>A vessző helyes használata.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>6. Сарадња</p> <p>7. Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9. Одговоран односпрема околини</p> <p>10. Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> • fejlesztik helyesírási készségüket: szótagolnak, elsajátítják és gyakorolják az elválasztás szabályait, gyakorolják a tulajdonnevek helyesírását, a magán- és mássalhangzók időtartamának jelölését a begyakorolt szavakban, a j- hang kétféle jelölését, az egybe- és különírás egyszerűbb eseteit, • alkalmazzák a helyesírási alapelveket,

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Ћрти и сазналја а мгтануланллу сзавакат, сзлкнцсет.</p> <p>Кћпес сзлмезлкет алкотнл.</p> <p>Кћпес јелентесмезлкет алкотнл.</p> <p>Сзлкнцсет кб.250–300 тлवलббл ул леклкел егслсћгел глзлалглтјл.</p> <p>Тулдлсодлк бенне а мггар и сзерб фраземлк хлснллатлнлк мглдјл: аз егелзелсек, хлснлслслголк и кћлнлнслсегек</p>	<p>СЗЛКЭСЗЛЕТ</p>	<p>Сзлмезлкет алкотлс аз елсјлтлтот кћпзсл мглдок сеглтслсегел.</p> <p>Јелентесмезлкет кллклклтлс.</p> <p>Сзлтлрхлснллат – аз лсмерetlen сзавак клкересесе.</p> <p>Азлнлс структурллу и јелентесул сзлслсок, кћлзмонллслсок гыллтјесе пројект-мунка керетелбен.</p>	<p>1.Компетенцлја зл целолжлвотнл учелне</p> <p>2.Комуналкцлја</p> <p>4.Длглталнл компетенцлја</p> <p>6.Сарлднл</p> <p>7.Олглворнл учешћел демократском друштву</p> <p>9.Олглворлн олноспремл околнл</p> <p>10.Естетлчкл компетенцлја</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ул сзавак тануллслवल глзлалглтјлк сзллкнцслкет, сзллкнцсгарплтл гылкорлатокат велзек, сзлкћпзлсел сзавакат алкотнлк (кб. 250–300 ул сзл),
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗЛВАЊЕ</p>				
<p>Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.</p>				
<p>АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ</p>				
<p>АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА</p>		<p>АКТИВНОСТ УЧЕНИКА</p>		
<p>пллнлрл, прлпремл, влдл рлзглвор; прлмећулје рлзлчлчлте обллкел и мгтеде рлдл; демлнстрлрл и ллуструлје; подстлчел учелнке дл боглте речнлк; проверлв олстваренлст лсходл;</p>		<p>слулшл, посматрл, повезулје сл нлученлм, актлवलнл учелствује у рлзглвору, улчлвл врстл релчл и кћлжлвнлм текстовлм, постлवलлплтлћл, релшлвл злдлто</p>		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none"> - Felismeri a helytelen beszédjelenségeket. - Helyesen használja a viszonyragokat. 	BESZÉDMŰVELÉS	<p>Suksükölés és nákolás. Rávezetni a diákokat hogy vegyék észre és javítsák a hibákat. Sok ilyen jellegű gyakorlatot kell megoldani. A viszonyragok helyes használatának gyakorlása.</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учење у демократском друштву 9.Одговоран односпрема околини 10.Естетичка компетенција</p>	<ul style="list-style-type: none"> - alkalmazzák a helyes mondatrendet, szórendet - gyakorolják a mindennapi témákról szóló beszélgetésbe való bekapcsolódást, - gyakorolják a kérdésmegértést és - megválaszolást, - gyakorolják az állítás, tagadás, tiltás, felszólítás, kérés, köszönet megértését és kifejezését,

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Zenekultúra, képzőművészeti kultúra, szerb, mint anyanyelv, környezetismeret, történelem, földrajz.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>	<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>

План провере остварености исхода-план евалуације

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време
<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Усмено испитивање; · Писмено испитивање; · Посматрање понашања ученика; · Редовно доношење домаћег задатка; <p>Прегледање свеске;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника.</p> <p>- Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневн о бележење током године</p>
	<p>-Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
	<p>-Усмено одговарање.</p>	<p>Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>

<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u> -у довољној мери покажује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; -већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; -у довољној мери критички расуђује; -показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске
			године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)	По потреби

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности догађају.</p>	<p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	
		<p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно историјским институцијама и догађајима; -Израда панона, ПП презентација,</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; - Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

сарадњу са другима.		различитих врста излагања.		
---------------------	--	----------------------------	--	--

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Школски програм

осми разред

Русински језик са елементима националне културе

Циљ наставе и учења русинског језика са елементима националне културе је постићи такав степен развоја комуникативних способности ученика да би он могао примењивао вештине изговарања у стандардним и стручним комуникативним ситуацијама/ у складу са тематским минимумом и у писаној форми/, неговао свој идентитет и културни идентитет, етичко самопоштовање и упознавање ученика са елементима традиције, културе и обичаја Русина.

Програм наставе и учења	Исходи	Начин остваривања	Међупредметне компетенције	Стандарди постигнућа
.КЊИЖЕВНОСТ ШКОЛСКА ЛЕКТИРА ПОЕЗИЈА 1.Руска народна писня Кед голубица лецела 2.Тарас Шевченко Мне шицко едно 3.Дюра Папаргаї Руснак 4.Микола М.Кочиш Смутку нашому не хуби причина 5.Михал Ковач	КЊИЖЕВНОСТ - у песми издвојити и објаснити песничке слике - разумети поруку дела - кроз књижевно дело стећи ново искуство - одредити ток догађаја - приметити логичну повезаност - препознати посебност и карактеристике сваког писца - имати преглед русинске књижевности кроз историју - препознати русинску народну и уметничку књижевност	Облици: фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад Методе: вербална (монолог, дијалог), илустративно-демонстративна, практичан рад и радионица, игровне активности Средства: слике, апликације, уџбеник, илустрације, ЦД Активности ученика: уочава, именује, чита, препознаје, открива, комуницира, разуме, упоређује, одговара на постављена питања,	1) компетенција за учење; 2) одговорно учешће у демократском друштву 3) естетичка компетенција; 4) комуникација; 5) одговоран однос према околини; 6) одговоран однос према здрављу; 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву; 8) рад са подацима и	/

<p>Нас беда вигнала 6. Михал Ковач Я дуб червоточни ПРОЗА 1. Гавриїл Костельник Цар над слунечніками 2. Дюра Папаргаї Ровняцки соблазни 3. Владимир Кочиш Облаки майстра Василя 4. Юлиан Тамаш О ровніни Зоз прешлосци Руснацох. Присельованє до Бачки. Приманє християнства. Назва Руснак-Руснаци. Повстаня Руснацох и других народох. Ужгород, ужгородски замок. Валал музей. Обичаї. Свадзба и питанки. Обичай пред свадзбу. Обичай после свадзби.</p>	<p>-знати представити живот и дело Русина од досељења до данас -препознати разне врсте песама по мотивима и описаних осећања -у изражавању мисли, посебно у писаном облику, користити разна стилска средства за потпуније и прецизније саопштавање мисли ЈЕЗИК ГРАМАТИКА И ПРАВОПИС -стечено знање из језика систематизовати и користити у разним новим ситуацијама -правилно користити русинску азбуку -правилно изговарати -правилано користити акцент и интонацију -правилно користити интерпункцију -правилно писати и у говору користити потенцијал и императив -правилно користити и писати одричне и неодређене заменице -правилно користити именице</p>	<p>Активности наставника: Подстиче, осмишљава, по маже, партнер у дијалогу, партнер у активности, инспирише, р азговара, указује, уважава труд, показује, учествује, подст иче, мотивише, помаже у раду, објашњава, одабира садржај, одабира методе, одабира средства, бира текстове, коригује, вредну је, прати ефекте, оцењује, образлаже</p>	<p>информацијама; 9) решавање проблема; 10) сарадња; 11) дигитална компетенција</p>	
---	---	--	--	--

<p>O250.рокох</p> <p>Характеристики руского языка.</p> <p>ДОМАШНЯ ЛЕКТИРА</p> <p>1.Руски народни приповедки –вибор</p> <p>2.Робота Владимира Гнатюка</p> <p>3.На крижних драгох- Антология краткей прози- вибор</p> <p>Обробок вибраних и пред ложених прикладох з народней и уметницькей творчосци на руским язичу .</p> <p>Обачоване поетичней слики.</p> <p>Одкриване и толковане нових значеньох порученьох, пренешеного искусства през кнїжовне дїло. Замерковане рядошлїду, логичносци хронологїї або окремносц поступка писателя. Историйни прегляд кнїжовносци на руским язичу. Стилски фигури –</p>	<p>-правилно писати не са глаголом</p> <p>-препознати и користити врсту речи</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>-препричати прочитану причу</p> <p>-на интересантан начин испричати лични доживљај</p> <p>-детално описати ликове и предмете</p> <p>-знати више значења једне речи</p> <p>-знати више речи са истим или сличним значењем</p> <p>-користити деми нутиве и аугментативе у различитим ситуацијама</p> <p>-препознати различите облике новинарског изражавања</p> <p>-користити речник за превођење</p> <p>-разумети мање познате речи из контекста</p> <p>-користити упитне, узвичне и обавештајне реченице уз помоћ речи и интонације реченице</p>			
--	---	--	--	--

<p>поровнанє, метафора и епитет. Характеристики социјалней и родолюбивей писнї.</p>	<p>ЕЛЕМЕНТИ НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - причати о животу Русина у прошлости - причати о стваралаштву Русина у прошлости и садашњости - створити слику амбијента у каквом су живели наши преци 			
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Систематизованє усного и писаного висловйованя.</p> <p>Овладованє з елементами приповеданя, преприповеданя и описованя.</p> <p>Богаценє активногo словнїка, розуменє цo векшого обсягу значеня слoвoх, виразoх, тематични групи слoвoх, значеня слoвoх у контексту и значенє слoвoх лoкaлнeй бeшeди.</p> <p>Упoзнaвaнє, привитoвaнє, витaнє, мoлбa, инфoрмaциja.</p> <p>Хаснoвaнє oпитнeй, рoзпoвeднeй и викричнeй вaриjaнти вислoвйoвaнjа зoз слoвaми и интoнaциo.</p> <p>Систeмaтизoвaц знaнjа и пoвтoриц</p>	<ul style="list-style-type: none"> - упoзнaти и рaзумeти сaдaшњу књижевнoст, музикy и сликарствo - упoзнaти сe сa сaврeмeним књигaмa, чaсoписимa и нoвинaмa - пeвaти нaрoднe и умeтничкe пeсмe - игрaти нaрoднy игрy - учeствoвaти у рaдy КУД - писaти кoнфeрaнсe зa дeчијe прeдстaвe и мaнифeстaцијe - читaти изрaжajнo, бити вoдитeљ или глумaц - другимa прeдстaвити нaрoднy нoшњу Прeзeнтoвaти нaрoднy нoшњу - прeзeнтoвaти русинскy кућу - рaзумeти живoт Русинa прe дoсeљeњa 			

<p>синоними,гомоними антоними,демунитиви и аугментативи.</p> <p>Форми новинарського висловйованя усвоїц на уровню препознаваня, характеристики дац информативно за вистку ,репортажу,письмо,интервю ,здогаднік и звит.</p> <p>Вежбац прекладане з помоцу словніка з руского на сербски язык и процивно.</p>	<p>-разумети потребу за опстанком и селидбом на југ -разумети примање хришћанства и опредељење за веру -ценити и неговати свадбене обичаје -ценити и поштовати свој језик и культуру</p>			
<p>ЕЛЕМЕНТИ НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ</p> <p>Историйни прегляд живота и творчосци Руснацох од присельованя по нешка.</p> <p>Нащива музейней вистави,музичней манифестациї,редакциї РТВ,видавательней хижи або даякей вистави.Стретнуце и розгварка зоз писателями,малярами,муз ичарами и другима творителями.</p>				

<p>Упознаване зоз школярами зоз других школах и других местох.</p> <p>Сотрудніцтво зоз КУД и учасц и їх програмох. Научиц танцовац и шпивац вецей руски шпиванки и танци, научиц плесц варгочи и вязац баршонь, фитюлу и хисточку. Научиц як ше облека руске народне облечиво. Упознац ше зоз свадзєбнима обичаями яки ше одвивали пред свадзбу, под час свадзби и после свадзби.</p>				
---	--	--	--	--

Наставник:

Славица Мали

Директор:

Раденко Шимун

Основна школа "20.октобар" у Врбасу

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета Православни катихизис за 8. разред за период 2022-

2026.године

Годишњи фонд часова: 34 Недељни

фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА

Редни број теме	Тема/област	О б р а д а	П о н а в љ а њ е	в е ж б е	с и с т е м а т и з а ц и ј а	у к у п н о	МЕСЕЦИ										
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1										

Редни број	Тема/област	О б	П о	в е ж	с и ст	укуп	МЕСЕЦИ										
							н о	и ј	и ј	и ј	и ј	и ј	и ј	и ј	и ј	и ј	
II	ЧОВЕК И ИКОНА БОЖИЈА	5	1	/	1	7	II3	II3									
III	ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС	5	1	/	1	7		III 1	III 5	III 1							
IV	ЛИТУРГИЈА	6	2	/	2	10				IV3	IV3	IV2	IV2				
V	ЦАРСТВО БОЖИЈЕ	6	2	/	2	10							V2	V4	V3	V1	
УКУПНО	5	24	7	/	5	34	4	4	5	4	3	2	4	4	3	1	

Кључни појмови: Царство Божије, други Христов долазак, живот будућег века, Преображење Господње, Свето Причешће, евхаристија, пост, хришћанске врлине, подвиг, Света литургија...

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	<p>- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе;</p> <p>- моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања</p>	УВОД	<p>Циљ наставе у 8. разреду јесте рекапитулација целокупног градива из претходних разреда с посебним истицањем следећих елемената: - да је метафизичко начело постојања Бог, односно да истинско биће треба тражити у Богу који је Св.Тројица; - да је онтолошко начело на основу православног учења о Богу као Св.Тројици личност, а не природа; - да је личност заједница слободе са другом личношћу; - да је човек створен као личност и да је позван да постоји на начин на који постоји Св.Тројица ако жели да превазиђе ограничења своје природе, што се остварује у Христу, односно у Литургији. Схватање човека као личности, односно као апсолутног и непоновљивог бића, извире из хришћанске триадологије. До појаве хришћанства, свету није био познат појам човека као личности. Старојелинска философија, ма колико била узвишена, појединачној личности</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (32 часова) ● практична настава (2 часа) <p><i>Место реализације наставе</i></p>

- Теоријска настава се реализује у

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
II	<ul style="list-style-type: none"> - моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. - моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим - бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. - моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; - моћи да разликује слободу од самовоље; - моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; - бити подстакнут да увиди вредност ближњега у сопственом животу; - моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; - моћи да вреднује своје 	ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА	<p>Теме Учење о личности... и Разлика природе и личности треба реализовати у контексту триадологије како је изложена код православних отаца: Василија Великог, Григорија Богослова и других. Као помоћну литературу за разумевање овог учења, треба узети чланке Ј.Зизијуласа, Допринос Кападокије хришћанској мисли у Православна Теологија, Београд, 1995; и Од маске до личности, Београд, 1989. и сл. У контексту излагања Божијег постојања, а касније и постојања људи, треба посебну пажњу обратити на разлику између природе и личности у Богу, односно у човеку. Природа је нешто опште, заједничко свим личностима. Личност је начин постојања природе. Природа указује на то да нешто јесте, да нешто постоји, док личност указује на то како нешто јесте, односно на који начин то нешто постоји. Својства Божанске природе су</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, 	<p>Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада:</p> <p>-Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>-Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода,</p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
III	<ul style="list-style-type: none"> - моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; - бити подстакнут да увиди вредност ближњега у сопственом животу; - моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; - моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави. 	ПОДВИЖНИ-ЧКО – ЕВХАРИСТИЈ-СКИ ЕТОС	<p>Теме: Сједињење тварне и нетварне природе у Христу... и Обожење створене природе... треба реализовати у контексту дефиниције ове проблематике на 4. Васељенском сабору уз следеће објашњење: личност може бити носилац постојања више природе. На пример, човек као личност има у себи многе природе, воду, ваздух, минерале, материјалну природу, духовну, али све те природе постоје у свакој од конкретних личности на посебан начин, не престајући да буду то што јесу по природи. Такође, после оваплоћења, Син Божији има поред Божанске и људску природу. Међутим, људска природа у Христу постоји сада на божански начин, не престајући да буде људска природа, односно људска природа у Христу је превазишла своје ограничености, тј. обожила се захваљујући личности Сина Божијег.</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на 	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>-Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
IV	<ul style="list-style-type: none"> - Указати ученицима на значај личне и саборне молитве; - Објаснити ученицима важност Литургије тумачењем значења речи Евхаристија и Литургија (захвалност и заједничко дело); - Указати ученицима да је литургијско сабрање израз Цркве као Тела Христовог; - Указати ученицима на целину литургијског догађаја као узајамног даривања Бога и његовог народа - Упознати ученике са смислом и основним елементима Литургије; - Подстаћи ученике на заједничко учешће у богослужењима; - Објаснити ученицима динамику богослужбеног времена. 	ЛИТУРГИЈА	Тему Црква као Тело Христово треба реализовати на основу објашњења које о томе даје ап.Павле у 1.Кор.12. После оваплоћења створена природа је уипостазирана у Христову личност, односно постала је тело Христово, Христова природа. Будући да створена људска природа не постоји мимо конкретних личности, процес њеног узимања од стране Сина Божијег - Христа претпоставља заједницу људских личности са Сином Божијим-Христом. Овај процес почиње Христовим оваплоћењем и наставља се Духом Светим кроз крштење у Литургији. Зато је Црква Тело Христово, јер је Христова личност носилац постојања створене природе која постоји као заједница многих у Христу, тј. као литургијска заједница која је преко њеног начелника Христа у заједници с Богом Оцем.	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, 	<ul style="list-style-type: none"> -Вредновање самосталног рада ученика; -Праћење рада на часу; -Комбиновање више врста дидактичког материјала; -Илустрација, шеме, мапа ума; -ППТ презентације; -Коришћење веб алата;

Ре-дни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
V	<ul style="list-style-type: none"> - моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије; - моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; - моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; - моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; - бити подстакнут да активније учествује у Светој Литургији. - моћи да преприча догађај Преображења Господњег; - моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством Светога Духа - моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, 	ЦАРСТВО БОЖЈЕ	Тему Будуће Царство као узрок постојања Цркве треба обрадити на основу објашњења које о овоме даје Св.Максим Исповедник (РГ 4, 157). Бог је створио свет и људе са жељом да се сједине са Њим преко једног човека, што указује на Тајну Христову, односно на Литургију, како би постојали вечно. Дакле, будуће Царство је узрок стварања и постојања света и људи. На тај начин Св.Максим указује да узрок постојања света није у прошлости, као што су о томе говорили грчки философи, већ у будућности, у будућем догађају који се још увек није збио, али који се остварује кроз историју. Тиме се мења поглед на историју у односу на јелинистичко схватање историје, која за Јелине значи вечно кружење, вечно понављање истог. Хришћанска историја има почетак и крај, циљ. Крај, односно циљ историје, јесте узрок њеног почетка. Тачније речено, литургијско постојање	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p>	<p>У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Фронтални; -Индивидуални; -Дијалогски; -Тимски; -Групни; -Илустративни; -Практични. <p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ● провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова.

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик,

Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

План провере оставрености исхода				
Шта пратимо		Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време
Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање вештине и решавање задатака.	Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
	<u>Оцену истиче се добија ученик који:</u> -лако логички повезује чињенице и појмове;	-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју

План провере оставрености исхода

<p>-самостално изводи закључке који се заснивајуна подацима;</p> <p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p> <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивајуна подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодиштаи школске године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

План провере оставрености исхода

	<p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери покаује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке којисе заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају. - Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>По потреби</p>
--	---	---	---	-------------------

План провере оставрености исхода

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима</p>
---	--	---	---	--

Пројектна настава

У плану је реализација часа у коме би ученици направили макету једног правоугаоног храма. У оквиру тог пројекта они би испоштовали сва правила која одређују изглед једне цркве у којој се одвија богослужбени живот. То подразумева да макета храма, веродостојно, приказује спољашње и унутрашње уређење. Том приликом би искористили најразличитије материјале: дрво, картон, метал, папир,

боје, и неке већ готове елементе које би дочарали ентеријер црквеног објекта. Током реализације овог пројекта биће обрађена наставна јединица: Литургијски простор (делови храма) али и остварена корелација са предметима: Техника и технологија, Ликовна култура, историја...

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

Основна школа "20.октобар " **у** **Врбасу**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА **изборног предмета грађанско васпитање за 8. разред**

за период 2022-2026. године

Одељења: 8-1,2,3,

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама члана 67. Став 1. ЗОСОВ-а (Службени гласник РС , бр.88/17, 27/18-др.закон и 10/19)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ предмета је да ученици стекну сазнања, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности икоје су претпоставка за компетентан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву

Задачи предмета:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе грађанског васпитања сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе грађанског васпитања буду у пуној мери реализовани;
- разумевање концепта универзалности права детета;
- стицање знања о узроцима различитог степена остварености права детета у савременом свету;

- подстицање развоја критичког односа према појавама злоупотребе права детета;
- упознавање са неопходним условима за остваривање најбољег интереса детета;
- упознавање са местом, улогом и значајем међународних организација које се у свом раду баве унапређивањем положаја деце;
- упознавање са местом, улогом и значајем институција и организација које се у свом раду баве унапређивањем положаја деце у Србији;
- упознавање са националним законодавним оквиром чији је циљ заштита интереса деце;
- разумевање места, улоге и одговорности државе, друштва, породице и детета у унапређивању положаја деце у једном друштву;
- идентификовање особина, знања и вештина код деце које су значајне за њихову активну улогу у унапређивању положаја деце у друштву;
- разумевање улоге и значаја медија у савременом друштву;
- унапређивање вештина критичког разматрања информација добијених преко различитих медија;
- упознавање са улогом медија у креирању слике детета у друштву.

Предметни исходи	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај	Кљ учн и пој мов и сад ржа ја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>- изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; покаже интересовање за упознавање различитих култура; наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају; разликује</p>	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорано учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Дигитална - Комуникација и сарадња - Естетичка</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА</p> <p>Припадност држави и нацији Патриотизам – осећај љубави и поноса према домовини и свим њеним припадницима. Начини изражавања патриотизма. Обесправљивање и угрожавање лободе људи. Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам.</p>	<p>Сло бода</p> <p>,изра жа ва ња пра во на жив от</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, презентације, кратки филм, видео записи, квиз.. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду, групни, радионичарски облик рада, вршњачка предавања.. Обезбеђивање корелације са другим предметима-тематски дани, недеље, обележавање значајних датума.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација паноа,</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, сарадње и комуникације у групном раду Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Оценџ</i> <i>продуката рада и презентације урађеног</i> <i>Вршњашко</i></p>

<p>појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продуктима културе на који начин се преносе родни обрасци; указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве; наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником;</p>		<p>Заједница различитих културних група Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности . Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и заједничког живота. Припадници националних мањина у Србији – заштита права и слобода припадника националних мањина.</p>		<p>кратких видео записа.. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>предавање</i> <i>Квиз</i></p>
<p>– наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; образложи значај слободе медија за развој демократије у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; проналази и користи информације из различитих извора, критички их</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама а Комуникација и сарадња Дигитална -Одговорано учешће у демократском друштву</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Пол и род Биолошке разлике (анатомске и физиолошке), на супрот разликама које друштво ствара (очекивања друштва од мушкараца и жена). Преношење родних образаца. Стереотипи и предрасуде о роду.</p>	<p>Родна равноправност</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: презентације, видео материјали, пројектна настава, симулација, играње улога, дебата.. Обезбеђивање корелације са другим предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала Постављање ученика у различите ситуације евалуације</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Оцена продуката рада и презентације</i></p>

<p>разматра и вреднује; препозна пример злоупотребе деце у медијима;</p>		<p>Родна перспектива Укључивање родне перспективе приликом доношења одлука важних за једну заједницу (образовање, здравље, породица, запошљавање, спорт...).</p> <p>Родна равноправност Родна равноправност и једнаке могућности за све ради развоја друштва. Препреке родној равноправности. Одговорност државе, организација цивилног друштва и појединца у постизању родне равноправности. Привремене позитивне мере за постизање родне равноправности (квоте уписа на факултет, субвенције за запошљавање...).</p> <p>Родно засновано насиље Родне разлике као основа неравнотеже моћи. Злоупотреба</p>		<p>и самоевалуације</p>	<p>6</p>
--	--	--	--	-------------------------	----------

		моћи насилника. Карактеристике особе која врши насиље, која је изложена насиљу или која му сведочи. Мере заштите од родно заснованог насиља.			
у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, учествује у избору садржаја и начина рада	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Комуникација и сарадња, Дигитална -Одговорано учешће у демократском друштву	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Медији Врсте и функције медија. Слобода медија и њихов допринос развоју демократије. Медији као извор информација и дезинформација. Манипулације путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...) Медијска писменост Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја. Кодекс у медијима Кодекс деца и медији. Кодекс новинара. Притисци на	Толе ранц ија, иден тите т, меди ји	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: радионице, презентације, видео-записа, кратки филм.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација паноа, кратких видео записа.. Вршњачко предавање Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	<i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Оцена продуката рада и презентације урађеног</i> <i>Вршњачко предавање</i>

		новинаре као инструмент ограничавања слободе изражавања			
у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, учествује у избору садржаја и начина рада.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација и сарадња- Одговорано учешће у демократском друштву Решавање проблема	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Вредности грађанског друштва	Парт ицип ациј а, груп а и тим	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада : играње улога, симулације.. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала:презентације, видео-записа... Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета ради припреме симулације и годишњег школског Квиза Организовати посету Градској општини Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	<i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, и рада у групи, сумирање постигнућа ангажовања крајем маја Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Квиз</i>

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор матерјала за рад, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима

размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.

коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177

Шта пратимо		Критеријуми оцењивања (описна оцена)	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних исхода предмета;</p>	<p>процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором и технологи</p>	<p>Оцену истиче се добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање: недељно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника и личну евиденцију</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++</p>	<p>Недељно бележење током године</p>
		<p>Оцену добар у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Учесталост јављања на часу по месецима</p>	<p>Пресек стања на полугодишту</p>
		<p>Оцену задовољава добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; 	<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која прва ураде задатак добијају ++😊 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -</p>	<p>Месечно</p>
			<p>-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију</p>	<p>За недоношења домаћег - у свеску, а након 3- у дневник ☹ За редовно доношење домаћег задатка-+, за 3+у дневник😊</p>	<p>Пресек стања за тромесечје</p>
		<p>Оцену задивољава добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; 	<p>Квиз</p>	<p>Првопласирани +++😊 Другопласирани ++ Трећепласирани +</p>	<p>По једном у тромесечју</p>
			<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност у вођењу евиденције и самоевалуација</p>	<p>На крају наставне</p>

	учествова ње у настави, сарадњу са другима		-Израда паноа, презентација, различитих врста излагања, квиза		
--	---	--	--	--	--

**Основна школа "20.октобар"
у
Врбасу**

**ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета руски језик за 8. разред
за период 2022--2026.године**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

(Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *руског језика* у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
---------------------	-----------	---	------------------------	----------------	--	---

<p>Разуме језичке конструкције за разговор на тему боравка у међународном кампу, прича о својим искуствима. Пише извештаје о боравку у камповима и како разговара отоме.</p>	<p>ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.</p> <p>ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.</p> <p>ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро. ДСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.</p> <p>ДСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата</p>	<p>и информацијама</p>	<p>1.В међународном младежном лагере</p> <p>Учење промене и употребе повратне заменица друг друга, свой, себя, такой. Учење и употреба</p>	<p>ку на кампу и екскурзији</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ</p> <p>Увођење ученика у главне појмове. Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице.</p> <p>Демонстративно – експериментална: уџбеник Клетов радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Коришћење Клет-овог е-уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др.</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p style="text-align: right;">5</p>
---	---	------------------------	--	---------------------------------	---	--

<p>Разуме употребу језичких конструкција за разговор на тему употребу медија, разговор о ТВ програму, исказује свој став о нечему и аргументација, исказује жеље, води разговор о предностима и недостацима медија, описује садржај филма и саставља резиме. Разуме и користи језичке конструкције у циљу презентовања књиге или филма.</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања. ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске теме</p> <p>ДСТ.2.1.2. Разуме једноставније поруке личне природе.</p> <p>ДСТ.2.1.3. Разуме једноставнија упутства и поступа у складу с</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>2.СМИ в нашей жизни Учење и употреба глагола хотеть и хочется, учење правила за исказивање циља: 1. зависним реченицама са везником чтобы са инфинитивом и прошлим временом глагола, 2. Исказивање циља предлошко падешким конструкцијама . Учење правила употребе везника что и чтобы. Учење правила и употреба прошлог времена глагола без суфикса Л.</p>	<p>Медији, тв, књига, филм програм, желим, мислим, књига,</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, ликовна култура, информатика.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера вежба 10. мин</i></p>
---	---	---	--	---	---

<p>Разуме и употребу језичких конструкција за разговор на тему будућих занимања. Познаје конструкције за поређење и давање савета. Разуме правила за писање радне биографије и учешћа на разговору за посао. Разуме језичке конструкције које су корисне за заузимање става приликом интернет комуникације. Разуме и употребу језичких конструкција за описивање одређење особе са аспекта позитивних и негативних страна њене професије, и описивање једног замишљеног дана у животу који ће се одиграти 2050 године.</p>	<p>ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).</p> <p>ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).</p>		<p>3.Плани на будуће.Проширивање лексичког фонда на тему занимања. Учење правила за употребу глагола стать, работать, быть са инструменталом.Учење правила и употреба везника И, А и НО. Проширивање знања и употреба простог и сложеног компаратива., генитива поређења, неправилних облика простог комапаратива. Учење правила и примена правилног читања –тсья и –тсья. Учење и примена облика сложеног суперлатива прилога и придева и суперлатива са речима всего и всех.</p>		<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, физичко васпитање, верска настава и грађанско васпитање. Осмишљавање додатног материјала Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија... Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера- вежба контролни задатак у децембру</i></p>
---	--	--	---	--	--	--

ДСТ.1.1.13.

<p>Разуме употребу језичких конструкција за разговор на тему догађаја из прошлости. Разуме и употребу језичких конструкција за разговор на тему емоционалних стања неке особе на основу бележака из дневника. Разуме и употребу језичких конструкција за разговор о томе како поступити у одређеним ситуацијама и како исказати осећања. Разуме и користи језичке конструкције за разговор на тему живота Срба у Русији. Разуме и користи језичке конструкције за састављање званичног писма. Разуме језичке конструкције за представљање живота личности у првом лицу.</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања. ДСТ.2.1.1.</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>4.Из прошлого в будущее Учење правила и употреба глагола дать, хотеть и хотеться. Учење правила у употреба условних реченица са если бы...то. Учење правила и употреба неодређених заменица са суфиксима – то и нибудь. Учење правила и употреба истих у циљу давања информација о датуму, временском периоду. Учење правила и употреба истих у циљу исказивања времена помоћу предлошко – падешких конструкција.</p>	<p>Емоције, Срби у Русији, званично писмо</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, музичка култура, историја. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак Писана провера писмености у марту</i></p>
--	--	--	---	--	---	---

<p>Разуме и користи језичке конструкције на тему истрије руске рок музике. Разуме правила за разумевање текстова, објављених на сајтовима. Разуме језичке конструкције и употребу истих у циљу разговора на тему «Дворског трга» у Санкт Петербургу на основу бележака. Разуме правила за састављање анкете, претраживање информација на инатернету. Разуме и употребљава језичке конструкције за представљање омиљеног мизучара.</p>	<p>ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.ДСТ.2.1.1.</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>5.Российский рок Учење правила и употреба истих у циљу исказивања времена помоћу предлошко-падешких конструкција. Проширивање лексичког фонда на тему музике.</p>	<p>Рок музика, топ листа омиљене музике, музичари</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, верска настава, историја, географија,музичка култура. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера</i> <i>Евалуација и самоевалуациј</i></p>
--	--	--	---	--	--	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених	и процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова;	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и	- Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и	- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, бар једном у полугодишту

уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алагом и технологијама и извођење	део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење домаћег задатка-5	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје
		Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
	ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме (3провере које се раде цео час провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)
		- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
	ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби

		(2);	-Изражајно читање	За изражајно читање без грешке оцена 5 За читање са фонетским грешкама 4 За читање са граматичким и фонетским грешкама 3 За читање уз помоћ наставника и ученика 2 За лоше односно немогућност читања самостално и уз помоћ 1	На крају школске године
Ангажовање ученика у настави	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање, активно учествовање у настави, сарадњу са другима	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о:	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано	-Пресек стања по тромесечјима
		висок степен ангажовања ученика (4)	-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)	-Учесталост јављања и активност по месецима	
		уз ангажовање ученика (3)	-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)	-Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада	
		ангажовање ученика (2)	-Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања	-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	

• ПРОГРАМ АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА СА НАЧИНОМ И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

/ПРИЛОГ/

• ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ/ПРИЛОГ/

На основу Правилника о допуни Правилника о програму наставе и учења за пети,шести, седми и осми разред основног образовања и васпитања изашлог у

Службеном гласнику РС – Просветни гласник, бр. 17/2021 од 05.11.2021. године дошло је до измене у понуди школе у складу са својим организационим и просторним могућностима у избору обавезних слободних наставних активности

Концепт и сврха слободних наставних активности

Слободне наставне активности (у даљем тексту СНА), су део плана наставе и учења који школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученици у сваком разреду, од петог до осмог, бирају један од три програма СНА који школа нуди што значи да ће сваки ученик током другог циклуса основног образовања и васпитања похађати четири различита програма. Ученици и њихови родитељи се пре избора упознају са понуђеним програмима на часу одељенског старешине, на родитељском састанку, путем сајта школе, лифлета и др. Одабрани програми СНА су за ученика обавезни а успех се изражава описном оценом и не утиче на општи успех.

Иако се за неке СНА може направити природна веза са одговарајућим обавезним предметима не треба их посматрати као неку врсту њиховог проширивања или продубљивања. У њиховом остваривању наставник се ослања на ученичка и школска и ваншколска знања и искуства. Програми СНА нису намењени само некој групи ученика као што су нпр. ученици који се спремају за такмичење или им је потребна додатна подршка у учењу. Сврха СНА је да допринесу остваривању општих исхода образовања и васпитања, развијању кључних и општих међупредметних компетенција потребним за сналажење у свакодневном животу. Осим тога, подршка су професионалном развоју ученика који на крају основне школе доносе важну одлуку о наставку школовања у контексту новог концепта средње школе у којој се полагају општа и стручна матура. И на крају, мада не мање важно, СНА доприносе бољем упознавању ученика и њиховој сарадњи, јер се остварују у групама састављеним од ученика из различитих одељења.

Програми СНА садрже циљ, компетенције, исходе, теме, кључне појмове садржаја, упутство за дидактичко-методичко остваривање и оцењивање ученика. Програми СНА које је припремио

Завод дати су у две групе. Прву чине програми намењени ученицима 5. и 6. разреда, а другу 7. и 8.

Начин остваривања програма и улога наставника

Програми СНА су тако конципирани да фаворизују активност ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе.

Програми СНА реализују се комбиновањем различитих техника рада са ученицима, као што су: презентације, демонстрације, студије случаја, симулације, играње улога, дебате, рад у малим групама, рад на пројектима, гледање и анализа видео прилога, креативне радионице, рад у групи на платформама за учење, повезивање са вршњацима из других школа или држава, гостовања стручњака, учење у другим установама, посете разним дешавањима, укључивање у акције... Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења, а улога наставника је преваходно у томе да уведу ученике у тему, представе им кључне појмове садржаја и подстакну их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују. Уколико је потребно може се користити модификовано кратко предавање које држи наставник или ученик.

Концепт СНА не базира се на коришћењу уџбеника који су посебно за њих припремљени. Напротив, ученици се подстичу да користе што различитије изворе информација и да према њима имају критички однос. Циљ је јачати ученике да се ослањају на сопствене снаге, да развијају компетенције за рад са подацима. Иако се очекује да ће се ученици у великој мери ослањати на интернет као брз и лако доступан извор информација, треба их охрабривати да користе и друге изворе као што су књиге, старе фотографије, интервју и др.

Праћење, вредновање и оцењивање

У складу са чланом 61. Закона о основном образовању и васпитању и Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (члан 7), СНА се описно оцењују (истиче се, добар и задовољава), а оцена не улази у општи успех ученика. То подразумева да наставник континуирано прати активности ученика и њихов напредак у достизању исхода и развоју компетенција.

Имајући у виду концепт програма СНА, исходе и компетенције које треба остварити, односно развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа остварује се на различите начине. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати.

Током школске године наставник пратити и вреднује и друге показатеље напретка као што су нпр. начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како брани своје ставове. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.

У школској 2022/2023. понуђене су следеће СНА

ПЕТИ РАЗРЕД

1. Музиком кроз живот
2. Вежбањем до здравља
3. Медијска пименост

ШЕСТИ РАЗРЕД

1. Медијска писменост
2. Музиком кроз живот
3. Вежбајмо до здравља

СЕДМИ РАЗРЕД

1. Моја животна средина
2. Уметност
- 3.Предузетништво

ОСМИ РАЗРЕД

1. Моја животна средина
2. Уметност
3. Предузетништво

ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА

Циљ учења слободне наставне активности *Вежбањем до здравља* је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

Разред

Пети или шести

Годишњи фонд

36 часова

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕ ТНЕ	ИСХОДИ На крају програма ученикће бити у стању	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
-------------------------------------	---	---------------------------------------

КОМПЕТЕНЦИЈЕ	да:	
— Компетенција за целоживотно учење	— дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и	ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА Појам и врсте здравља, начини његовог

<p>— Комуникација</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>— Сарадња</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>образлаже утицај вежбања на здравље;</p> <p>упореди специфичност вежбања у спорту и ван спорта;</p> <p>разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима;</p> <p>има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању;</p> <p>препозна ситуације у којима не сме да вежба;</p> <p>препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље;</p> <p>повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет;</p> <p>поштује еколошка правила у средини где вежба;</p> <p>правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању;</p> <p>критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање;</p> <p>користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед;</p> <p>разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела;</p> <p>препозна ризике гојазности и мршавости;</p> <p>наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу;</p> <p>критички се односи према рекламираним производима животних намирница;</p>	<p>праћења и чувања.</p> <p>Утицај вежбања на здравље, раст и развој. Људско тело и вежбање — кости, зглобови, мишићи.</p> <p>Специфичности вежбања у и ван спорта. Правилно и неправилно вежбање.</p> <p>Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустанак.</p> <p>Када не треба вежбати. Вежбање и имунитет.</p> <p>Значај вежбања на чистом ваздуху.</p> <p>Вежбање и очување животне средине. Повреде при вежбању и прва помоћ.</p>
		<p>ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ</p> <p>Исхрана као извор енергије.</p> <p>Карактеристике основних животних намирница важних за вежбање.</p> <p>Гојазност и мршавост – ризици и компликације.</p> <p>Како и где се информисамо о здравом начину исхране. Производи који се рекламирају, а треба их избегавати.</p> <p>Различите врсте дијета и њихови позитивни и негативни ефекти.</p> <p>Правилна исхрана пре и после вежбања.</p>
		<p>ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД</p> <p>Идеал физичког изгледа некад и сад.</p> <p>Правилно држање тела и физички изглед.</p> <p>Претерана употреба дигиталних технологија и последице на здравље и физички изглед.</p> <p>Утицај вежбања и здравих начина живота на физички изглед.</p>
		<p>У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ</p> <p>Остваривање права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима и потребама.</p> <p>Доступност опреме и простора за вежбање.</p>

	<p>аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета;</p> <p>доведе у везу вежбање са правима детета;</p> <p>аргументује значај вежбања после болести и неких повреда;</p> <p>поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту;</p> <p>преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером.</p>	<p>Родна (не)равноправност у вежбању и спорту.</p> <p>Вежбање после болести и повреда.</p> <p>Значај вежбања за особе са сметњама у развоју и инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима.</p>
--	--	--

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Концепт слободне наставне активности Вежбањем до здравља припремљен је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања у коме се наводи као један од циљева развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, као и општа међупредметна компетенција одговоран однос према здрављу.

Истраживања спроведена на школској популацији показала су да ученици немају довољно физичке активности, посебно на свежем ваздуху и да се често неправилно хране. Ученици у 5. и 6. разреду су у узрасту када формирају однос према вежбању и потребно је да добију шири контекст физичког вежбања које се не повезује само са спортом већ са правом на развој и здравље.

Основац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма Вежбањем до здравља.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм се природно надовезује на садржај програма предмета Физичко и здравствено васпитање и не захтева посебан простор и опрему. Увидом у исходе може се видети да је фокус програма на вежбању као вредности, стицању релевантних знања о вежбању, здрављу и исхрани, као и развоју позитивних ставова који ће допринети да ученик самостално, без присиле одраслих, бира да се храни правилно и уместо седења у затвореном простору за компјутером изађе напоље и физички буде активан са својим вршњацима.

Наставник планира начин на који ће реализовати програм, као и број часова за сваку од четири теме. Број часова по темама не мора да буде исти, а подразумева се да неке активности својим садржајем и исходима којима воде могу припадати различитим темама. Захтеви писања програма су такви да се теме приказују одвојено али у свакодневном животу дати садржаји су међусобно повезани па сами тим предност у планирању треба

дати оним активностима које изражавају интерисаност вежбања, здравља, исхране, физичког изгледа, животне средине.

Наставник се унапред припрема за часове тако што бира подстицаје којима ће ученике увести у тему и кључне појмове садржаја и изазвати њихову радозналост да о томе причају, постављају питања, истражују, уче. Постоје бројне могућности избора начина рада у зависности од теме, садржаја, претходног искуства, узраста и интересовања ученика. Предност свакако имају они начини рада у којима су ученици активно укључени у процес наставе и учења, као и они где се савремене технологије користе у едукативне сврхе. Реализација програма треба да буде заснована на комбиновању различитих техника рада као што су демонстрације, презентације, мини предавања, дебате, студије случаја, анализе видео прилога, гостовање стручњака, посете просторима за вежбање, спортским и рекреативним дешавањима.

У остваривању програма наставник се ослања на ученичка школска и ваншколска искуства. Осим везе са програмом Физичко и здравствено васпитање, садржаји овог програма надовезују се на оно што ученици уче у Биологији у петом и шестом разреду.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА

Тема прожима вежбање, здравље и животну средину и настоји да одговори на питање чему служи вежбање и како и где то радити. Има већи број кључних појмова и било би добро да наставник предност да оним активностима и примерима на којима ће ученици најлакше разумети ту повезаност.

Како свако вежбање није аутоматски и здраво, на различитим примерима, треба ученицима указати на разлику између правилног и неправилног вежбања и више пута се током целог програма враћати на то јер се ради о важном исходу. Ученици се могу организовати да радећи у мањим групама на интернету пронађу и направе избор и план вежби по одређеном задатку (вежбе за јачање мишића ногу, вежбе за правилно држање и сл.).

На ту тематику природно се надовезује питање о томе зашто нека особа вежба, односно из којих мотива то ради као и зашто се одустаје од вежбања. За тај садржај погодне су активности у којима ученици имају могућност да изнесу сопствено мишљење, дискутују, супротстављају аргументе. Ученици се могу поделити у две групе тако да једна треба да припреми аргументе којима би некога убедили да вежба, а друга да не вежба.

Наставник треба да прати аргументацију ученика и да интервенише уколико се мотивација за вежбање тражи само у томе што то сви раде, што је лепо ићи у теретану, што се купује лепа спортска одећа и сл.

Трећи елемент теме односи се на животну средину и предвиђа упознавање ученика са могућностима вежбања у природи и са правилима чувања природе приликом вежбања. Посебно је важно указати на важност праћења квалитета ваздуха непосредно пре вежбања јер вежбање у условима загађеног ваздуха има више штете него користи.

Ученике треба упутити да о квалитету ваздуха информације прикупљају на званичном сајту <http://www.sepa.gov.rs/>

У оквиру ове теме предвиђено је да се са ученицима обради и садржај који се односи на повреде којих свакако има чак и када се правилно вежба. Било би добро да ученици стекну увид које су то најчешће повреде и шта се може урадити у првом тренутку како би се последице повреде умањиле. Ту се мисли и на самопомоћ и пружање прве помоћи другоме. У оквиру фонда од једног часа недељно није могуће много времена посветити

првој помоћи те се треба задржати на основним принципима прве помоћи и свакако упутити ученике да у случају повреде консултују лекаре.

ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ

Тематика правилне исхране природно је повезана са вежбањем и зато има своје место у овом програму. Како ученици о томе већ имају солидна школска и ваншколска знања, навике и ставове наставник може, у оквиру првих активности, да направи неку врсту снимања стања у смислу да кроз разговор или наменски припремљен упитник утврди шта знају о нутритивним вредностима намирница, какве су им навике у исхрани, шта знају о правилима исхране пре и после вежбања и сл. У складу са добијеним одговорима може планирати даљи рад на овој теми.

Истраживања показују да на узрасту ученика од 12 и 13 година има пуно оних који се неправилно хране. Поред рада на стицању знања о принципима правилне исхране наставник треба да планира и активности које ће водити достизању исхода који тражи од ученика да се критички односе према рекламираним производима животних намирница. То је важно јер су циљна група реклама произвођача намирница које имају превише масти, соли и шећера најчешће баш ученици 5. и 6. разреда. То није случајно јер на ранијем узрасту исхрана ученика је под већом контролом родитеља који су најчешће ученицима припремали ужину код куће. Међутим, у првим разредима другог циклуса ученици мењају понашање и за време одмора одлазе у самопослуге и пекаре и сами бирају шта ће ужинати. Нажалост, њихови избори су често повезани са атрактивним реклама производа који нису добри за раст и развој. Зато са ученицима треба радити на анализи таквих реклама, коме се оне обраћају и са каквим порукама, као и на њиховом оснаживању да буду пажљиви потрошачи и пре куповине се упознају са информацијама о садржају производа, као и о њиховом року трајања и цени. Ученици могу да спроведу мини истраживање са циљем да утврде да такви рекламирани нездравни производи немају високу цену, да су често на акцијама, да су изложени на местима која су лако доступна и близу касе, да понекад уз њих гратице иде други нездравни производ или играчка из чега се јасно види да произвођачи заједно са трговинама подржавају да деца и млади што више купују такве производе.

Иако у тим годинама ученици још увек не прибегавају у већој мери дијетама прави је тренутак да се упознају са њиховим позитивним и негативним последицама и развију позитиван став да се вишак или мањак килограма правилним вежбањем и исхраном може боље решити него дијетом преузетом из новина. Уколико је дијета неопходна онда је стручно лице прописује и прилагођава потребама конкретне особе.

ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД

Ова тема у потпуности одговара узрасту ученика 5. и 6. разреда који су у фази интензивног психофизичког мењања из детета у одраслог и физички изглед им је врло важан. Свакодневно посматрају себе у огледалу и углавном су незадовољни како изгледају. Рад на садржајима у оквиру ове теме има за циљ да ученици прихвате своје тело, његове потребе и могућности што је важно јер одрастају у култури где медији и друштвене мреже намећу идеал физичког изгледа који је најчешће удаљен од реалних пропорција људи. Ученици треба критички да промишљају о информацијама које их „бомбардују“ о физичком изгледу као и да се упознају са акцијама широм света да се тај „диктат“ промени. Највећу пажњу треба да добије кључни појам садржаја који се односи на правилно држање јер се оно вежбањем може унапредити што је значајно и за здравље и за физички изглед.

У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ

Садржај ове теме су важни за формирање правилног става према вежбању и развоју компетенције за одговорно учешће у демократском друштву. Ученици су већ упознати са Конвенцијом о правима детета и треба је повезати са садржајем овог програма у смислу колики значај има физичко вежбање у остваривању права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење.

Доступност опреме и простора за вежбање је повезана са правима и ученици могу организовати покретање иницијативе да се направе неке промене у том смислу нпр. да се у околини школе у парку поставе справе за вежбање или да. Таква иницијатива може бити покренута заједно са ученицима који похађају Грађанско васпитање јер у петом разреду програмом је предвиђена акција у корист права ученика.

Код рада на родној равноправности у вежбању и спорту важно је да се она не представи да су једнаки захтеви у вежбању за мушкарце и жене. Неопходно је да ученици увек воде рачуна о уважавању различитих потреба, могућности и физичких ограничења као и да препознају примере дискриминације кад су за исти спорт и исто постигнут резултат мушкарци и жене различито награђени. У теми није дат садржај који се односи на вежбање и менструални циклус јер је то већ предвиђено програмом обавезног предмета Физичко и здравствено васпитање али се може повезати са садржајем из овог програма.

У оквиру рада на овој теми ученици ће имати прилику, вероватно по први пут, да се упознају са значајем вежбања код особа које су биле болесне или повређене (саобраћајне незгоде, спортске повреде), као и са специфичностима вежбања особа са сметњама у развоју и инвалидитетом. За раду на тим садржајима погодне су различите технике, а посебно се издваја примена студије случаја јер омогућава да се ученици упознају са током и изазовима у вежбању стварних особа које су направиле велики успех у спорту иако су нпр. биле озбиљно повређене или рођене са неким тешким обољењима. То се може повезати са садржајем из прве теме који се односи на мотивацију за вежбање и факторе одустајања од вежбања.

Тема пружа одличне могућности за реализацију радионица у оквиру којих ученици имају могућност да размене сопствена искуства о вежбању, искажу своје ставове, дилеме, страхове и чују шта други о томе мисле. То је посебно погодно за оне који избегавају да вежбају јер су тојазни или мршави а задатак наставника је да радионицу тако води да они буду охрабрени да вежбају.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити наставник континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како аргументују, које ставове изражавају. Поуздани показатељи напретка су квалитет постављених питања, способност да се промени мишљење у контакту са аргументима, разликовање чињеница од интерпретације, способност да се изведе закључак, прихватити другачије мишљење, примени научено, предвиде последице.

Код неких садржаја могу се урадити иницијални и излазни тест којим ће се утврдити знања, вештине, ставови пре и после рада на неком садржају.

Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Оцењивање је описно (истиче се, добар, задовољава), а оцена не улази у општи успех.

МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ

Циљ учења слободне наставне активности *Музиком кроз живот* је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред

Пети или шести

Годишњи фонд

36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење	примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Проширивање знања о музичким елементима.

Естетичка компетенција	препознаје елементе динамике у свакодневном животу;	Изражајна својства динамике.
Решавање проблема	анализира врсте такта и ритам у уметничким делима;	Врста, карактер и применатемпа.
Комуникација	препознаје боју тона у складу са садржајем композиције;	Тон: боја и текстура
Сарадња	изводи композиције домаћих и страних аутора	Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити.
Рад са подацима и информацијама	самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте;	Повезивање звука и ритма.
Дигитална компетенција	изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора;	Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу
Одговорно учешће у демократском друштву	искаже своја осећања у току извођења музике;	Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања;
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;	Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас.
Одговоран однос према здрављу	— учествује у манифестацијама;	Индивидуално и групно свирање.
Одговоран однос према околини	користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи;	
	примењује технике правилног дисања у свакодневном животу;	
	— препознаје говор тела, свој и своје	
		ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких

	<p>околине;</p> <ul style="list-style-type: none"> – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; – критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; 	<p>капацитета</p> <p>Правилно дисање.</p> <p>Концентрација.</p> <p>Говор тела.</p> <p>Јачање одређених деловата тела. Рефлекс. Пажња.</p> <p>Брзина реаговања на различите захтеве из окружења.</p> <p>Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу.</p> <p>Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу.</p> <p>Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела.</p> <p>Body percussion.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано исказе утисак ослушаним делима; – вербализује свој доживљај музике; – исказе свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог – примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима; – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења; 	<p>КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ</p> <p>Технике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата.</p> <p>Шест шешира. Мозгалица. Трибине.</p> <p>Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема.</p> <p>Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска.</p> <p>Обликовање оригиналног мишљења.</p> <p>Музичка критика. Анализа композиције</p> <p>Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање.</p>

УПУТСТВО ЗА МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности Музиком кроз живот даје могућност заинтересованим ученицима да могу у целости изразити своје креативне потенцијале и тако у потпуности искористити планиране садржаје програма музичке културе. Омогућава ученицима: да упознају културу и уметност свог народа; да уче како да користе разноврсне, релевантне и поуздане податке и информације за истраживачки и стваралачки рад; да ефикасно сарађују и комуницирају; да развијају критичко мишљење, конструктивно размењују мишљења и формирају позитивне вредносне ставове са циљем очувања културе и идентитета, развијања самопоуздања и самопоштовања, поштовања и заштите људских права; да развијају радозналост, мотивацију, као и афинитет према култури и уметности; да се изражавају у одабраним уметничким дисциплинама и медијима.

Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма Музиком кроз живот.

Активности и методе које су погодне за реализацију овог програма су: креативне радионице, рад на пројекту, покретање акција, реаговање на одређене теме, дискусије, дебате, играње улога, анализа информација, истраживање и анализа добијених резултата, прављење досијеа, вртлог идеја, студије случаја, промоције, организовање кампања и сл. Погодне технике критичког мишљења које могу да се успешно користе, дрво проблема, грозд техника, **brainstorming**, шест шешира... При реализацији сложенијих активности (на пример, приликом сарадње са локалним/ уметничким/културним институцијама) прати се и вреднује ток организације, међусобна сарадња ученика, поштовање процедура, учачавање тешкоћа, идентификација више различитих решења за уочени проблем, идентификација могућих помагача, овладавање вештином евалуације и вештином презентације постигнутог, размена искуства између група. Свака активност доприноси остварењу задатака.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм слободне наставне активности Музиком кроз живот се природно надовезује на програм предмета Музичка култура. Конципиран је тако да фаворизује активности ученика сходно њиховим индивидуалним могућностима и афинитетима, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, спознају о социо-емоционалном здрављу, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе. Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења, а улога наставника је превасходно да уведу ученике у тему, представе кључне појмове садржаја и подстакну их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују.

Ученици раде у групама и темама за које имају афинитет уз могућност промене активности. У односу на избор модула, наставник пројектује, репројектује и поставља циљеве, одређује обим и структуру садржаја, облике и методе реализације, планира и обезбеђује ресурсе, врши избор и адаптацију расположиве технологије и повезује све елементе у целину. Наставник је главни креатор климе на часу и треба да буде свестан да се и на тај начин доприноси остварењу циља предмета. Активности на часу треба да се одвијају у атмосфери поверења, поштовања различитости, међусобног уважавања, конструктивне комуникације и демократске процедуре. Циљ учења мора бити атрактиван за све ученике. Конкретни задаци за које ће се везати ученикова ментална и физичка активност морају бити јасни и изводљиви. У процесу организације унутар групе наставник истражује како ученици виде допринос групе у остваривању својих циљева и ствара опште колективно расположење да се циљеви остваре.

Захтеви писања програма су такви да се теме приказују одвојено али у свакодневном животу, дати садржаји су међусобно повезани.

Наставник се унапред припрема за часове тако што бира подстицаје којима ће ученике увести у тему и кључне појмове садржаја и изазвати њихову радозналост да о томе причају, постављају питања, истражују, уче. Постоје бројне могућности избора начина рада у зависности од теме, садржаја, претходног искуства, узраста и интересовања ученика. Предност свакако имају они начини рада у којима су ученици активно укључени у процес наставе и учења, као и они где се савремене технологије користе у едукативне сврхе. Како би се што боље остварила веза између садржаја програма и реалног живота пожељно је, кад год је то могуће, да се ученицима омогуће посете установама и институцијама у средини где живе, као и непосредни контакт са људима који имају интересантна животна и/или професионална искуства у вези са темом која се обрађује.

Концепција ове слободне активности посебан нагласак ставља на подршку сваком детету, индивидуално, у складу са могућностима, афинитетима и претходним предзнањем.

Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ се ученици подстичу да користе што различитије изворе информација и да имају према њима критички однос. Циљ је оснажити ученике да се ослањају на сопствене снаге у процесу проналажења релевантних информација.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

У реализацији слободне наставне активности Музиком кроз живот, у складу са могућностима школе и креативностима наставника, треба инсистирати на већој афирмацији тематских јединица у области Извођење музике. Нагласити и инсистирати на индивидуалном емотивном доживљају при извођењу музичких дела кроз рад на различитом садржају традиционалне и уметничке музике, које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика. Пожељно је повезивање садржаја песама са садржајима осталих наставних предмета уколико је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...).

Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност свих видова изражавања. Уједно је важно да кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања.

Кроз индивидуално и вишегласно гласовно и инструментално извођење инсистирати на поставци тона, интонацији, правилном дисању, агогички, дикцији, ритму, динамици, поштовању различитости у групном раду (ансамблу)...Елементе музичке писмености треба обрађивати кроз одговарајуће музичке примере и композиције, од нотне слике и тумачења према звуку.

Репертоар одређује наставник сходно саставу и узрасту групе ученика, поштујући мишљење и жеље ученика, узимајући у обзир одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха и стилова, тематски разноврсне и усклађене са применом.

ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ

У оквиру ове теме обједињене су три групе вештина: когнитивне, социјално-емоционалне и организационе. Зато већ у процесу увођења у тему треба изабрати примере на којима ће ученици схватити сложеност коришћења тела као инструмента и сам значај бављења овом темом.

У процесу реализације програмских садржаја наставник треба да уведе ученике у одређену тему, кроз кратки теоријски приказ или аудио-видео запис, на сам значај коришћења тела као инструмента, а затим да их кроз конкретне задатке усмери на истраживање које може да се односи на различите аспекте деловања. Сам здравствени аспект кроз побољшање концентрације, техника дисања, развијање самопоуздања, контроли покрета, јачање мускулаторног система, различитих стимулација и уопштено свесности о своме телу, обрадити кроз предавања у којима ће учешће узети и ученици.

За почетак рада предлаже се примена лаганијих примера, као што су тапшалице и бројалице, како би се ученици ослободили и испробавали могућности свога тела као инструмента. Пожељно је да се у почетку ученицима да слобода у креирању ритмичке пратње, како би спознали своје индивидуалне могућности.

У циљу упознавања извора као грађе за истраживање елемената и техника телесних перкусија, може да се остварује и кроз посете појединим институцијама, као и гостовања експерата у школу.

Материјала и готових аранжмана за ову тему има на **YouTube** каналу, тако да у зависности са интересовањима ученика и креативности наставника, може да се користи унастави, а ученике треба оснаживати и осамосталити да сами праве аранжмане или импровизију већ постојеће.

Резултати истраживања у овој области могу бити полазиште за примену вршњачке едукације кроз умрежавање ученика истог или различитог узраста. Ученици стечена знања из ове области такође могу презентовати ученицима првог циклуса основног образовања, преузимајући улогу вршњака ментора.

Рад у групама и радионицама је користан у комбинацији са осталим начинима рада, поготово када постоји изазов значајнијег (нпр. емотивног) експлорирања ученика, као вид премошћавања стидљивости или анксиозности.

КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ

После увода наставника у музичку критику као вида уметничке критике ученике треба кроз разговор навести да сами или истраживањем дођу до података који ће им дати одговоре на различита питања као што су: шта је то што музичку критику одваја од извештавања, шта може бити предмет уметничке критике, ко може бити музички критичари који су објективни за разлику од субјективних аспеката музичке критике; који је значај музичке критике за извођача, публику, музикологе... Ова тема треба да резултира музичком критиком који ће ученици у улози музичког критичара написати након посете неком концерту, или слушања одређене композиције/извођача на часу.

Основна идеја теме је да се код ученика развија конструктивно размишљање путем критике, стварање атмосфере где ученици сами постављају питања. Типови питања којима се доводи до развоја критичког мишљења: меморијска, где се траже чињенице, транслацијска, где се тражи преобликовање информација, интерпретацијска, где се установљавају везе између идеја, чињеница, дефиниција, вредности, аналитичка, где се доводи у сумњу и која траже додатна објашњења, синтетичка, уз које се креативно решавају проблеми помоћу оригиналног мишљења или могућих

алтернатива, евалуациска, где се долази до закључка о добром или лошем и где се заузима став.

Коришћењем различитих метода и техника, као што су шест шешира, дрво проблема, грод техника и многе друге, наставник приближава ученицима решење проблема који је у почетку изгледао нерешив. Након тога се приступа анализи музичког дела, изведеног или слушаног, користећи научена питања и технике критичког мишљења, које резултирају доношењем појединачног и групног мишљења/става. Потребно је нагласити појединости до којих се долази на основу опсервирања. Тако ученици уочавају доминантна својства по којима су музички инструменти одабрани, изражајни ефекти примењени, музички облици препознатљиви, затим постепено проучавају сложеније облике. На исти начин, поступно проучавају природу, окружење, жива бића и вербално и визуелно изражавају и пореде утиске, те самостално доносе ставове.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама. Уместо тога, наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, примењују, процењују последице итд.

Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. За неке садржаје прикладни су и други начини провере напредовања као што су нпр. квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек — природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

Разред

Пети

Годишњи фонд

36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
------------------------	---------------------------------------	--

КОМПЕТЕНЦИЈЕ	бити у стању да:	
<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Естетичка компетенција Решавање проблема</p> <p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према окоolini</p>	<p>наведе основне појмове о животној средини;</p> <p>наведе примере утицаја човека на животну средину;</p> <p>уочи узрочно-последичне везе и односе на релацији човек и животна средина;</p> <p>препозна проблеме у локалној средини на основу концепта одрживог развоја;</p> <p>активно и одговорно управља и решава интегративне пројектне задатке;</p> <p>повезује хоризонтално и вертикално знања о одрживом коришћењу ресурса и користи холистички приступ у решавању проблема одрживог развоја;</p> <p>развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету;</p> <p>емоционално реагује на проблеме локалног окружења;</p> <p>схвати и разуме поделу значај природних ресурса</p> <p>разликује обновљиве од необновљивих природних ресурса;</p> <p>препозна и наводи примере обновљивих и необновљивих природних ресурса;</p> <p>критички се односи према нерационалном коришћењу необновљивих природних ресурса;</p>	<p>ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ</p> <p>Основни појмови из области животне средине.</p> <p>Утицај човека на животну средину.</p> <p>Концепт одрживог развоја.</p> <p>Спровођење акција у заштити и очувању животне средине (мали пројекти).</p> <p>ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ</p> <p>Природни ресурси (богатства) — дефиниција, подела и значај.</p> <p>Обновљиви и необновљиви природни ресурси.</p> <p>Жива бића као природни ресурс (мали пројекти).</p> <p>Одрживо коришћење ресурса.</p>
	<p>наведе изворе и последице загађења природне средине</p> <p>разликује изворе и врсте загађења;</p> <p>анализира из различитих угла утицај загађења на живи свет;</p>	<p>ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p> <p>Појам, извори и врсте загађивања.</p> <p>Глобалне промене и глобалне последице.</p> <p>Озонске рупе и последице на</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – разврстава изворе загађења; – истражи изворе загађења улокалној средини; – наведе примере последица стварања озонских рупа и других глобалних проблема на животну средину; уочава узрочно последичне везе између глобалних и локалних проблема загађења и очувања природне средине; уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине; – креира решења за смањење загађења од отпада у оквиру пројеката; – користи методе и алате истраживања на терену; – прикупља податке из различитих извора уз критичко сагледавање и доношење закључка; – разликује биодиверзитет од геодиверзитета; – идентификује и објашњава факторе који доводе до угрожавања биодиверзитета и геодиверзитета; – процењује негативан утицај појединих фактора на биодиверзитет и геодиверзитет улокалној средини; – наводи примере заштите биодиверзитета и геодиверзитета; – креира истраживачке задатке; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања о геодиверзитету и биодиверзитету; – ради у тиму, размењује мишљење и учествује у акцијама очувања животне средине; – објашњава резултате 	<p>животну средину.</p> <p>Смањење загађења од отпада.</p> <p>БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ</p> <p>Дефиниција биодиверзитета и геодиверзитета.</p> <p>Угрожавање биодиверзитета и геодиверзитета.</p> <p>Заштита биодиверзитета и геодиверзитета.</p>
--	---	--

	истраживања повезаности геодиверзитета и биодиверзитета.	
--	--	--

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Све су чешћи захтеви да процес наставе буде иновирани на такав начин да боље и успешније припреми младе људе за активан живот у друштву знања и рад у непосредном окружењу. У том смислу, кроз наставу се све више потенцира стицање процедуралних, контекстуалних и функционалних знања и развијање истраживачких вештина, ставова и вредности о околини, који су засновани на принципима одрживог развоја и одрживог образовања. Усредсређеност на исходе образовања и промене парадигме са бихевиоралног ка конструктивистичком и контекстуалном приступу у настави доприноси конструисању компетенција ученика, развијању критичког мишљења, флексибилности, предузетничких вештина, креативности, процени ризика, доношењу одлука, што се одражава на квалитет живота појединца и друштва у целини. Компетенцијски приступ захтева превазилажење оквира традиционалног предметног приступа и концепције преношења знања ка концепцији конструкције знања и захтева оријентацију образовног процеса ка већој партиципацији ученика у васпитно-образовном процесу, са посебним акцентом ка динамичнијем и ангажованијем интересању знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену. Наведени садржаји програма поседују теоријски приступ и приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. Овако конципиран програм даје велике могућности наставницима и ученицима да га на креативан начин реализују сходно условима, могућностима и времену. Улога наставника је да уз примену различитих метода рада подстичу и усмеравају интересовање и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину. Оперативна разрада програмских садржаја препуштена је наставницима који сами креирају место извођења и број часова за одређене теме.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У програму су предложене четири теме: **ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ, ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ, ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ.**

Полазећи од принципа одрживог развоја, првенствено холизма и интердисциплинарности, програм слободне наставне активности је конципиран тако да се током наставе и учења преферирају стратегије које се заснивају на принципима одрживости као што су: стратегија интерактивног учења и рада на пројекту; стратегија интегративног учења и настава усмерена на деловање; стратегија кооперативних облика наставе; стратегија учења откривањем и решавања проблема, метакогнитивне стратегије, различити облици искуственог учења. Кроз рад на пројектима у различитим амбијентима (природног и социјалног) окружења, сарадњом са родитељима, локалном и широм заједницом постиже се отвореност, одговоран однос и понашање према окружењу са циљем постизања активног односа ученика, развој критичког и конструктивног мишљења и одговорност према себи, природној и социјалном окружењу. Стварају се везе између стеченог знања у школи, сопственог искуства и примене у свакодневном животу. Амбијентални приступ у настави и непосредни контакт и искуство са предметима сазнања се допуњује употребом савремене технологије (коришћење мултимедијалних ресурса и визуелних помагала како у настави тако и у размени информација. Потребно је

укључивање средстава јавног информисања, организације цивилног друштва, института, истраживачких и образовних центара, удружења у циљу коришћења њиховог знања и искуства, ресурса (физички, људски, материјални) и дистрибуцијских канала.

Једна од важних компетенција наставника је успостављање сарадње са локалним окружењем кроз извођење наставних активности ван учионице. Наставник има сложен задатак да одабиром савремених дидактичких стратегија за остваривање циљева и задатака наставне теме осмишљава и креира наставне ситуације у неформалним ванучионичким амбијентима у локалном окружењу. Како би се што боље остварила веза између садржаја програма и реалног живота пожељно је, кад год је то могуће, да се ученицима омогући истраживање проблема који се проучавају у реалном (локалном) контексту кроз коришћење проблемско-истраживачког приступа у настави. Препоручује се употреба модификованих предавања (добро структурирано, систематично и кратко представљање најважнијих елемената теме/садржаја), затим различитих врста презентације, демонстрације, студије случаја, симулације, играње улога, дебате, рад у малим групама, рад на пројектима, цртање мапе ума, округли сто. Улога наставника је преваходно у подстицању ученика у настави на откривање, истраживање, доживљавање, проучавање, вредновање, креирање у процесу учења чиме им се омогућава самостално управљање процесом учења како у учионици тако и ван ње, да уведу ученике у тему, представе кључне појмове садржава и подстакну их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују.

За сваку тему наставник треба да припреми што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, мотивисања ученика за рад на њима. Поред материјала (филмови, слике, приче, новински текстови...), то могу бити гостовања стручњака за дату област или посета установама. Избор подстицаја треба да одговара теми, узрасту ученика и њиховим интересовањима. Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ се ученици подстичу да користе што различитије изворе информација и да имају према њима критички однос. Циљ је оснажити ученике да развијају своје компетенције у раду са подацима. Број часова по темама и редослед тема нису унапред дефинисани. За сваку тему и наставне јединице, потребно је формулисати исходе који су рефлексиа исхода за крај разреда и индикатора међупредметних компетенција, а садрже специфичности везане за конкретну тему/проблем.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА

У ПРИРОДИ

Човек има двоструку улогу у природи, јавља се као њен део, али и као фактор који утиче на њу и мења је. У првим фазама развоја људског друштва промене природе под утицајем човека сведене су на локалну средину. Са развојем друштва промене природе су све дубље и трајније, да би данас достигле глобалне размере. Те промене у природи настају под утицајем посредних или непосредних човекових активности и изазивају одговарајуће последице. Ту спадају: промене физичких услова и изгледа животне средине, промене састава живог света, стварање нових обрадивих површина, гајење билљака и животиња, уношење нових врста у крајеве у којима их није било, урбанизација, индустријализација, загађивање животне средине итд. Ученици у групама кроз истраживачке задатке анализирају по један од утицаја човека на природну средину као и последице тих утицаја на живот људи. Такође, могу да праве промотивне материјале који се односе на заштиту и очување природе и да осмишљавају различите активности везане за ту сврху.

ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ

Природни ресурси могу се дефинисати као разноврсна тела, материје и појаве које човек користи за задовољавање својих потреба. Функционисање савремених друштава у потпуности зависи од ресурса чије су основне карактеристике необновљивост и исцрпљивост, при чему потреба за њима рапидно расте док се њихове доступне количине смањују. С обзиром на то, решавање питања недостатка ових ресурса у будућности биће једно од најважнијих за читаво човечанство. Један од начина превазилажења датог проблема је свакако одрживи развој. Он подразумева коришћење ресурса у оквиру дугорочних ограничења планете уз максимално умањивање утицаја који коришћење једног ресурса може да има на друге ресурсе, односно, коришћење ресурса од стране данашњих генерација на начин који неће угрозити могућности будућих генерација да располажу ресурсима. Стога је инсистирање на ефикасном коришћењу ресурса од суштинске важности за спречавање њиховог прекомерног коришћења. Ученици се деле у две групе тако да једна група ради истраживачки задатак везан за предности и недостатке коришћења обновљивих, а друга за коришћење необновљивих извора енергије, а своје резултате приказују путем паноа, ппт и сл.

ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Загађење животне средине јесте уношење загађујућих материја или енергије у животну средину изазвано људском делатношћу, или природним процесима које има или може имати штетне последице на квалитет животне средине и здравље људи. Загађење можемо поделити на оно које смањује квантитет и оно које смањује квалитет животне средине и природних ресурса. У прву групу спадају: појава киселих киша, хемијско загађење вода, емисија гасова стаклене баште итд. У другу групу спадају сва загађења која смањују биодиверзитет, здравље живог света, квалитет ваздуха, воде и земљишта итд. Загађење се још може поделити према компонентама животне средине, према начину загађивања, природи загађења и зони утицаја. Извори загађења животне средине могу се поделити према следећим критеријумима: начину постанка, мобилности, просторној расподели, итд. Загађујуће материје се деле према природи загађујућих материја, према могућности смањења загађења и физичком стању. Постојање великог броја различитих извора загађења као и великог броја и врста загађујућих материја, захтева препознавање, класификацију и систематизацију врста и извора загађења на једној територији, односно држави. Из тог разлога се саставља Интегрални катастар загађивача животне средине, који представља регистар систематизованих информација и података о загађивачима животне средине. То је јавна књига у којој се региструју све врсте загађивача са подацима неопходним за праћење стања, планирање и пројектовање и предузимање мера за заштиту животне средине. Из Интегралног катастра загађивача Републике Србије пронаћи податке о загађењу животне средине на локалном нивоу и након тога обавезно са ученицима разговарати како они виде проблем и што је још важније, како виде решење проблема загађења. С обзиром на то да се као глобалне последице загађења животне средине издвајају ефекат стаклене баште, киселе кише, озонске рупе, ученици у групама путем паноа, стрипа или филма представљају њихове узроке.

БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ

Према Конвенцији о биолошкој разноврсности донетој на Конференцији УН о животној средини и развоју у Рио де Жанеиру 1992. године, биодиверзитет је дефинисан као

„варијабилност међу живим организмима, укључујући између осталог копнене, морске, и друге водене екосистеме чији су они део; ово укључује диверзитет унутар врста, између врста и између екосистема”. Геодиверзитет је географска разноврсност предела која је исказана геолошким грађом и морфолошким елементима и процесима. Осим стена, геоморфолошких облика и земљишта, у геодиверзитет се укључују и разни хидролошки и

климатолошки процеси, под чијим утицајем се они модификују. Појаве и облици од изузетног значаја који су издвојени из геодиверзитета, чине геонаслеђе, због чега се штите као природна добра. Ту спадају геолошке, геоморфолошке, хидролошке, педолошке и посебне археолошке вредности које су настале у току формирања литосфере, њеног морфолошког уобличавања и међузависности природе и људских култура. Уколико постоји могућност требало би организовати посету Заводу за заштиту природе Србије или организовати предавања, презентације, креативне радионице, еко- играонице, прилагођена истраживања на терену, излете у природна добра, изложбе цртежа и фотографија, пројекције филмова и слично, чиме се код ученика развија свест о вредностима и значају природних ресурса, њиховом очувању у циљу изграђивања знања и вештина еколошки активних и одговорних грађана.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа се темељи на целомитом (холистичком) приступу и подстицању индивидуалног развоја и развијање свих потенцијала ученика (когнитивни, афективни и психомоторички домен).

Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како предвиђају последице, како критички промишљају, чиме се руководе у процесу доношења одлука, како комуницирају. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, а успех се изражава описно (истиче се, добар и задовољава). Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Ученик је активни субјект у процесу учења, вредновања и самовредновања сопствених постигнућа. Сама природа и концепција предмета и потенцирање на активном, пројектном и истраживачком приступу у стицању ученичких компетенција наглашава формативно оцењивање. Оно се исказује кроз: опис постигнућа ученика, опис ангажовања ученика у настави и препоруке за даље напредовање.

СЕДМИ РАЗРЕД

МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.

Разред

Седми или осми

Годишњи фонд часова

36 или 34

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема	<ul style="list-style-type: none"> – образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерена достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наведећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; 	<p>ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК Еколошки отисак. Биокапацитет. Еколошки дуг. Одрживи развој Еколошко право.</p> <p>УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ Врсте отпада. Управљање отпадом. Комунални отпад. Депонија.</p> <p>РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА</p>

Сарадња	— користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања;	Секундарне сировине: папир, уља у исхрани, текстил, пластика.
Одговорно учешће у демократском друштву	— вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада;	Предности и недостаци поновне употребе добара и сировина.
Одговоран однос према здрављу	— учествује у акцијама које су усмерене на заштиту, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју;	ЗР правила.
Одговоран однос према околини	повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу;	ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ
Естетичка компетенција	одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу;	Извори енергије.
Предузимљивост и оријентација на предузетништво	— користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет;	Енергетска ефикасност. Обновљиви извори енергије.
	— сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући	Предности и недостаци обновљивих извора енергије.

	толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и радсарадника у групи.	
--	---	--

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Сврха програма слободне наставне активности *Моја животна средина* је да се ученици оспособе за мултидисциплинарно изучавање проблема из домена очувања животне средине и одрживог развоја, остваривање својих идеја кроз различите пројекте и даљи професионални развој.

Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма *Моја животна средина*.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У програму су предложене четири теме: *Еколошки отисак и опстанак, Управљање отпадом, Рециклажа, ремедијација и поновна употреба добара и сировина И Обновљиви извори енергије.*

Програм је тако конципиран да фаворизује активности ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе. Препоручује се употреба модификованих предавања (добро структурирано, систематично и кратко представљање најважнијих елемената теме/садржаја), затим различитих врста презентације, демонстрације, студије случаја, симулације, играње улога, дебате, рад у малим групама, рад на пројектима. Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења, а улога наставника је преваходно да уведу ученике у тему, представе кључне појмове садржава и подстакну их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују.

За сваку тему наставник треба да припреми што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, мотивисања ученика за рад на њима. Поред материјала (филмови, слике, приче, новински текстови...), то могу бити гостовања особа или посета установама. Избор подстицаја треба да одговара теми, узрасту ученика и њиховим интересовањима.

Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ се ученици подстичу да користе што различитије изворе информација и да имају према њима критички однос. Циљ је оснажити ученике да се ослањају на сопствене снаге, да развијају осећај компетентности у раду са подацима. Иако се очекује да ће се ученици у великој мери ослањати на интернет као брз и лако доступан извор информација, треба их охрабривати да користе и друге изворе као што су књиге, старе фотографије и разговор са људима.

Како би се што боље остварила веза између садржаја програма и реалног живота пожељно је, кад год је то могуће, да се ученицима омогуће посете установама и институцијама у средини где живе, као и непосредни контакт са људима који имају интересантна животна и/или професионална искуства у вези са темом која се обрађује.

Број часова по темама и редослед тема нису унапред дефинисани. За сваку тему и наставне јединице у којима се она обрађује, потребно је формулисати исходе који су рефлексја исхода за крај разреда и индикатора међупредметних компетенција, а садрже специфичности везане за конкретну тему/проблем.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК

У активностима за достизање исхода акценат треба да буде на истраживању појмова биокапацитет и еколошки дефицит на интернету и у литератури. Ученици ће стећи сазнања о томе шта се подразумева под еколошким дугом и зашто се обележава међународни еколошки значајан датум Дан еколошког дефицита. На тај начин упутиће се у потешкоће које прате човечанство (како производи храну и како се снабдевати енергијом). Даље учење може да се настави кроз друштвену игру, у групама, тако да таблу за игру и правила осмишљавају сами. Таблу могу да праве користећи једно од „Р- правила” (нпр. поновна употреба одбачених материјала), као што се може видети у кратком филму: <https://www.dailymotion.com/video/x2z91xz>. Игра треба да буде у вези са темом (победник је онај који не прекорачи еколошки дуг; игра може да има и картице са питањима у вези са еколошким отиском; више фигурица на табли може да доведе до потешкоћа за играча, како би се приказао проблем пренасељености итд.), а циљ је да ученици савладају основне појмове о еколошком дефициту и да схвате проблеме који настају услед еколошког дуга.

Додатне информације се могу добити на: <https://www.wwfadria.org/sr/?uNewsID=307170>

<https://www.wwfadria.org/sr/?uNewsID=346896>

<https://balkangreenenergynews.com/rs/dan-ekoloskog-duga-2020-je-u-avgustu-skoro-ceo-balkan-vec-probio-limit/>

<https://www.nationalgeographic.rs/vesti/12219-sta-je-dan-ekoloskog-duga-i-zasto-dolazi-sve-ranije.html>

<https://www.overshootday.org/>

Потребно је најпре обрадити појам еколошког отиска и његову сврху (које информације и увиде пружа појединцу, породици и друштву). Потом ученици рачунају еколошки отисак на онлајн наменском калкулатору: <https://www.footprintcalculator.org/>. У паровима праве табеле у које ће уносити податке за сопствени еколошки отисак, али и еколошки отисак замишљених личности, које ће разврставати по унапред осмишљеним критеријумима. Веома је значајно да критеријум осмисле, односно одаберу самостално, тј. у договору са својим паром. На пример, ако је критеријум превоз до посла, могу упоређивати еколошке отиске особа које користе сопствени аутомобил, градски превоз или бицикл, или, уколико је критеријум исхрана, да упоређују особе са здравим навикама у исхрани, са особама које се хране у ресторанима брзе хране, вегетаријанцима итд.

Податке до којих су дошли представљају оделјењу табеларно и уз помоћ графика и сви заједно изводе закључке, али и предлоге како да се смањи еколошки отисак.

Додатне информације се могу добити на:

https://www.footprintnetwork.org/?_hstc=207509324.f808b906e9fb58f7b3586309ec391ca5.1616951460185.1616951460185.1616951460185.1

<https://data.footprintnetwork.org/#/> <https://csienvisci.files.wordpress.com/2012/09/lab-1-ecological-footprint-activity.pdf>

<https://www.homeworkmarket.com/questions/lab-10-11-12-13>

Достизање исхода може да се оствари у радионичарском раду за смањење еколошког отиска. Ученици у групама проналазе ликовне приказе еколошког отиска (пример: <https://i.pinimg.com/564x/45/9d/d5/459dd5aa24b7c7136670b97564771b1f.jpg>), а онда и сами треба да осмисле и реализују своју идеју како да тај еколошки отисак смање

(кроз корекцију сопствене исхране или избегавањем супстанци које изазивају болести зависности). Свој рад могу да насликају и направе у виду панорама или да направе онлајн инфографик,

пунот: https://www.canva.com/design/DAEXi7I_bXk/olvzsCio7wy_uJTxKlq9jw/view?utm_content=DAEXi7I_bXk

Право на животну средину припада основним људским правима, па тако је и основно право детета. Ђаци могу да погледају снимак где добијају основна сазнања о еколошком праву: <https://rtsplaneta.rs/video/show/1426836/>. Ту ће сазнати који су циљеве одрживог развоја које су прописале Уједињене нације. Наставници могу да користе и приручник Зелени пакет (GreenPack_SB_Dec2012). Ученици треба да формирају парове и сваки пар треба да се определи за један од циљева и да истраже приче из живота или медија које су у вези са њим. Потом ће представити ту причу целом одељењу и тада се организује дебата: једна половина одељења заступа став да су ту прекршена људска права, а друга заступа став да нису и аргументују своје ставове. Групе могу да упореде развијеност циљева одрживог развоја једне високо развијене државе и ниско развијене државе, високи и низак животни стандард и дођу до сазнања који од циљева се најспорије развија у тим земљама.

Додатне информације се могу добити на: [https://www.unicef.org/serbia/publikacije/mapiranje-globalnih-ciljeva-](https://www.unicef.org/serbia/publikacije/mapiranje-globalnih-ciljeva-odr%C5%BEivog-razvoja-i-konvencije-o-pravima-deteta)

[odr%C5%BEivog-razvoja-i-konvencije-o-pravima-deteta](https://www.unicef.org/serbia/media/12731/file/mapiranje.pdf)

<https://www.unicef.org/serbia/media/12731/file/mapiranje.pdf>

УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Ученици се баве темом решавања проблема отпада (депониие, мелиоризација земљишта, спаљивање отпада и рециклажа). Све групе добијају потребан материјал, истражују литературу и претражују интернет. За остваривање исхода у реализацији ове теме потребно је обрадити класификацију отпада према: врсти материјала од којег је направљен (лим, пластика, стакло, органски...), према изворима настајања (кућни, индустријски, медицински...) или према критеријуму који ученици сами одреде, претходно информишући се о томе какве врсте отпада могу бити. Своје резултате представљају табеларно. Такође, потребно је да истраживањем сазнају шта се подразумева под појмом

„управљање отпадом“ и да представе нека решења како се отпадом управља у другим државама.

Ученици ће стечена знања о управљању отпадом (посебну пажњу обратити на комунални отпад), најпре применити у свом домаћинству уз подршку чланова своје породице, а касније реализовати у школском простору. Своја искуства ученици ће поделити са млађим ученицима школе, породицом и локалном заједницом, тако што ће направити панорама са илустрованим ситуацијама (или фотографијама које су сами направили) како се правилно поступа са отпадом.

У оквиру ове теме ученици могу да истраже које институције у локалној заједници су надлежне за решавања проблема отпада, да остваре сарадњу са тим институцијама, тако што ће направити интервјуе са представницима тих институција и на тај начин направити подкасте на Јутјубу или чланке за школски часопис.

У оквиру ове теме задатак ученика је да у својој школи промовишу значај класификовања отпада (органски, папир, пластика) и осмисле кампању промовисања правилног поступања са отпадом у својој школи. То могу урадити тако што ће у групама

осмислити назив кампање, лого и паролу и то пропратити ликовним презентацијама, видео клиповима, презентацијама, стрипом. Надаље ће описивати циљ и реализацију своје кампање. Заједно са другим групама анализирају колико је њихова кампања реална и колико може бити успешна. Дискутују о могућим потешкоћама да се кампања спроведе, као и о могућим позитивним ефектима које она може да произведе. У разговору са својим другарима кориговаће слабе стране своје кампање, те проналазити нове начине како да она буде што успешнија, односно масовнија.

РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА

За остваривање исхода и у реализацији ове теме потребно је представити све могућности смањења отпада (тзв. Р-правила на енглеском говорном подручју). Ученици се деле у групе и свака има другачији задатак: једна да рециклира, друга да врши ремедијацију, а трећа да осмисли идеју како да поново употреби отпад за неку другу сврху (практичан рад је пожељан). Све групе добијају исти материјал (папир, пластику, органски отпад итд.), односно исти отпад, али ће претраживањем интернета и литературе налазити начине како да га третирају у складу са активностима своје групе. Кроз рад, одговориће на бројна питања: На који начин можемо добити папир? Како на животну средину утиче бацање штампаног папира на депонију? Како настају угља која се користе у исхрани? Како употреба истог јестивог угља више пута у припремању хране утиче на здравље људи? Да ли се употребљено угље у домаћинству и ресторани може још једном користити и у које сврхе? Како добијамо текстил? Како на животну средину утиче производња памука? Шта су банке одеће? Како рециклажа текстила утиче на животну средину? Како настаје пластика? Како производња пластике утиче на животну средину? Зашто пластичне кесе мењамо биоразградивим? Где можемо употребити рециклирану пластику? Шта је ремедијација? Који су добри примери праксе ремедијације? Које су предности а који су недостаци поновне употребе добара и сировина?

Ученици у групама могу да направе пано, стрип или филм (<https://www.youtube.com/watch?v=BXHPNgww5Q8>) о „животу једне конзерве”. Шта се дешава ако конзерва заврши на депонији или водотоку или у рециклажном центру. Да би урадили овај рад потребно је да истражују шта се дешава са одбаченим конзервама, али и да разумеју зашто је неопходно рециклирање конзерви и других материјала. Такође, могу да праве паное на теме: колико дуго одређени пластични производи остају у природи

(<https://www.wwf.org.au/Images/UserUploadedImages/408/img-lifecycle-of-plastics-infographic-1000px.jpg>) или да упоређују колико се воде и енергије утроши на израду новог папира и на његову рециклажу.

ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

За достизање исхода треба искористити већ стечена знања ученика о обновљивим и необновљивим изворима енергије, али и знања из географије и вештине стечене на тежици и технологији за радиониچارски рад о изворима енергије. Ученици у групама раде на неким картама означавају места у Србији и другим државама у којима се користе обновљиви извори енергије (за означавање се могу користити и ЗДе модели; ручно израђене ветрењаче и соларни панели, на пример). Свака група добија задатак да ради на другој држави и потом презентује своје радове и упоређују колико која држава користи обновљиве, а колико необновљиве изворе енергије.

Ученици могу да учествују у дебати на тему колико су обновљиви извори енергије добри и лоши по животну средину. Како би што успешније учествовали у дискусији, треба претходно да се припреме и да на интернету и литератури пронађу о каквом се извору енергије ради, које су његове добре и лоше стране и у којој мери је развијена технологија која такве изворе користи. Правила којих треба да се придржавају у дебати је да

користите аргументе, а не мишљење, да буду парламентарни и саслушају аргумент противника на који онда могу да дају контрааргумент.

Треба обрадити појам енергетске ефикасности и зашто је она значајна, а може се радионицарски урадити заједно са начинима штедње енергије тако да ђаци цртежима или фотографијама своје околине упоређивати одрживу и неодрживу потрошњу енергије. На једном онлајн зиду ће бити примери одрживог коришћења (штедљива сијалица, искључен ТВ док ради компјутер итд.), а на другом контрапримери (обичне сијалице, укључени разни апарати истовремено).

Такође, ђаци могу правити промотивне постере за активност коју организује WWF „Сат за нашу планету” (https://www.wwfadria.org/sr/ukljuci_se/sat_za_nasu_planetu/), као и да осмишљавају активности (старе дече игре које су се играле пре појаве интернета, свирање гитаре и сл) које се тад могу уприличити.

Ђаци у групама истражују енергетски ефикасне грађевине у свету, дају своје идеје и у корелацији са предметом „техника и технологија” праве макете таквих грађевина. Макете могу бити и динамичне, попут фонтане која никад не пресушује:

https://www.youtube.com/watch?v=K49QOM_B8dA

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама. Уместо тога, наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују итд.

Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. За неке садржаје прикладни су и други начини провере напредовања као што су нпр. квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

УМЕТНОСТ

Циљ учења слободне наставне активности Уметност је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Рад са подацима информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>— образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца;</p> <p>— повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада;</p> <p>— обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе;</p> <p>— опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде;</p> <p>— пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа;</p> <p>— објасни значај и улогу културног наслеђа;</p> <p>— објасни главне карактеристике традиционалне музике на простору Балкана и Србије и њихов међусобни утицај;</p>	<p>ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА</p> <p>Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Аборигина, традиционална тетоважа Маора)</p> <p>Уметност америчких народа (тотеми, керамика, пилими, корпе)</p> <p>Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо)</p> <p>Уметност народа Африке (маске и штитови)</p> <p>Словенска традиција (митологија, симболика и орнаментика)</p>
<p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>	<p>прикаже елементе прожимања традиционалне музике различитих народа на простору Балкана на музичким примерима;</p> <p>презентује традиционалну музику карактеристичну за различите крајеве Балкана и Србије;</p> <p>прикаже начине очувања музичког културног наслеђа;</p> <p>објасни како савремене технологије утичу на развој музике;</p> <p>— презентује начине промоције музичких дела и догађаја;</p> <p>— прикаже примену музике у другим уметностима;</p> <p>— истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога;</p>	<p>ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ</p> <p>Културно наслеђе (значај и улога)</p> <p>Традиционална музичка уметност Балкана (основне карактеристике у односу на ентитет и међусобни утицаји, сличности и разлике)</p> <p>Традиционална музика Србије (певање, свирање, обичаји, обреди, ношња, кола...)</p> <p>Начини очувања културног наслеђа</p> <p>МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА</p> <p>Савремене технологије и музика.</p> <p>Маркетинг у музици. Примењена музичка уметност.</p> <p>Музичка критика и интервју.</p>

	<p>аргументовано искаже утисак ослушаним делима.</p> <p>комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја;</p> <p>проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију;</p> <p>учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.</p>	
--	--	--

УПУТСТВО ЗА МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности *Уметност* интегрише садржаје из културе, различитих уметности и више уметничких дисциплина. Он омогућава ученицима: да упознају културу и уметност народа свих континената, њихове сличности, разлике и међусобне утицаје; да открију како се прожимају различите врсте уметности; да уче како да користе разноврсне, релевантне и поуздане податке и информације за истраживачки и стваралачки рад; да ефикасно сарађују и комуницирају; да развијају критичко мишљење, конструктивно размењују мишљења и формирају позитивне вредносне судове са циљем очувања културе и идентитета, развијања самопоуздања и самопоштовања, поштовања и заштите људских права; да развијају радозналост, мотивацију, као и афинитет према култури и уметности; да се изражавају у одабраним уметничким дисциплинама и медијима.

Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма *Уметност*.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Предвиђено је да се прва тема реализује током првог полугодишта, а друга и трећа у другом полугодишту.

Програм је тако конципиран да фаворизује активности ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе. Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења, а улога наставника је превасходно да уведу ученике у тему, представе кључне појмове садржаја и подстакну их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују.

Активности које су погодне за реализацију програма *Уметност* су: креативне радионице; презентације; анализа инсерата филмова, аудио-визуелних прилога, аудио и визуелних садржаја; рад на истраживачким и пројектним задацима; прављење досијеа, дигиталне збирке и сл.; студије случаја; играње улога; дискусије; рад у групи на платформама за учење; повезивање са вршњацима из других школа или држава; гостовања стручњака; учење у другим установама; посете разним културно-уметничким дешавањима; обликовање и организовање промоција и кампања; укључивање у акције у локалној заједници...

У складу са специфичностима програма и просторно-техничким капацитетима, ученици се могу изражавати кроз различите медије: слику (скице, цртежи, слике, плакати, књига уметника, мурали...); скулптуру; фотографију; видео; анимацију; акцију (перформанс, хепенинг, флеш моб, игровне активности); дизајн (сценографија, костимографија...); музику (инструментална, вокална, вокално-инструментална и сценска); сценски израз (пума, кореографија, плес); музичку критику...

Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ се ученици подстичу да користе што различитије изворе информација и да имају према њима критички однос. Циљ је оснажити ученике да се ослањају на сопствене снаге у процесу проналажења релевантних информација.

За сваку тему наставник треба да припреми што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, мотивисања ученика за рад на њима. Како би се што боље остварила веза између садржаја програма и реалног живота пожељно је, кад год је то могуће, да се ученицима омогуће посете установама и институцијама у средини где живе, као и непосредни контакт са људима који имају интересантна животна и/или професионална искуства у вези са темом која се обрађује

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА

Основна идеја теме је да се ученици упознају са одабраном баштином народа свих континената из области визуелних уметности и културе, при чему је предвиђено да то буду садржаји који нису обухваћени програмом предмета Ликовна култура. Ради постизања динамике наставе и подстицања радозналости и стваралачког мишљења препорука је да се сваки континент представи другим уметничким дисциплинама и да се планирају другачије активности ученика, где је то могуће.

Предлог је да након уводног часа ученици упознају визуелну уметност Аустралије и Новог Зеланда кроз индивидуални истраживачки рад (у школи и код куће). Ученици могу да припреме кратке дигиталне презентације или видео прилоге. Потребно је да наставник постави јасне критеријуме према којима ће проценити квалитет презентације и да одреди број слајдова, односно трајање видео прилога (до 3 минута) водећи рачуна о томе да сви ученици треба да виде све радове и да изнесу своја запажања и утиске. Током уводног часа је потребно објаснити да је визуелна уметност важна за идентитет народа и појединца и зашто је идентитет важан. Потребно је нешто рећи о техникама и мотивима, као и о томе какву функцију је сликарство народа Аустралије и Новог Зеланда имало некада, а какву има данас. Прилози за приказивање могу да садрже и краће прилоге о музици (на пример, диџериду технике опонашања звука из природе) и плесу (традиционални плес *хака*) како би ученици добили јаснију слику о уметности ових народа.

Могуће истраживачке теме за ученике су: повезаност прича и слика у култури аустралијских народа; симболи у сликарству аустралијских народа; техника сликања тачкама (dot-painting); слике на кори еукалиптуса (bark-painting); слике на стенама у региону Кимберли; најпознатија дела једног савременог аустралијског сликара инспирисаног традицијом — Клифорд Посум (Clifford Possum Tjapaltjarri) или Квини Мекензи (Queenie McKenzie); значење традиционалне тетоваже та моко (*tā moko*); старе фотографије становништва Новог Зеланда; стилови традиционалних ортача и њихов утицај на савремену моду; један познати новозеландски уметник — Џорџ Нуку (George Nuku) или Чарлс Фридрик Голди (Charles Frederick Goldie)...

Материјали који се могу користити за припремање наставе:

- Australian Aboriginal peoples - Leadership and social control | Britannica
- <https://www.artfactory.com/aboriginal-art/aboriginal-art.html>
- The Wandjina - YouTube
- Mysterious Kimberley Rock Art - YouTube
- Culture of New Zealand - history, people, women, beliefs, food, customs, family, social, marriage (everyculture.com)
- T HYPERLINK “<https://www.tepapa.govt.nz/discover-collections/read-watch-play/maori/tamoko-maori-tattoos-history-practice-and-meanings>”āmoko | Māori tattoos: history, practice, and meanings | Te Papa
- Traditional Maori costume Archives - World4
- Contemporary M HYPERLINK “<https://nzhistory.govt.nz/culture/nz-painting-history/contemporary-maori-art>”āori art - History of New Zealand painting | NZHistory, New Zealand history online
- Aboriginal Dreamtime Stories - Japingka Aboriginal Art Gallery
- Dreamtime Aboriginal Art Library of Knowledge (aboriginal-art-australia.com)
- Aboriginal Australian Bark Paintings | Museum of Natural and Cultural History (uoregon.edu)
- The Bradshaw Paintings - Australian Rock Art Archive (bradshawfoundation.com)
- The meaning behind M HYPERLINK “<https://www.fq.co.nz/maori-cloaks-traditional-meaning>”āori cloaks | Fashion Quarterly (fq.co.nz)

Уметност америчких народа ученици могу да упознају кроз креативну радионицу где могу, према интересовањима, да моделују тотеми или посуде од меког материјала, да цртају дизајн употребних предмета са мотивима карактеристичним за одабрано племе, као и да их обликују одабраном традиционалном техником. Препорука је да ученици пореде орнаменте различитих племена тражећи сличности и разлике, као и да изложе фотографију свог рада заједно са примером који им је послужио као подстицај за стварање.

Материјали који се могу користити за припремање наставе:

- Traditional Native American Tribal Art (indians.org)
- Native American art - The function of art | Britannica
- Native American religions - Forms of religious authority | Britannica
- Native American Art: Sandpainting, Baskets, Pottery and Painting (nativeamerican-art.com)
- Home | Museum of Pre-Columbian Art of Cusco of Peru (mapcusco.pe)
- The Collection
- Aztec Designs (aztecsandtenochtitlan.com)
- USA Native American Navajo Weaving HYPERLINK “<https://textiledesigntechniques.as.ua.edu/usa-native-american-navajo-weaving>”–

- Peruvian Textiles History | Study.com
- The Paracas Textile (article) | Khan Academy
- El Paso Museum of Art - Expressions in Clay: Pre-Columbian Pottery Types from the Southwest - YouTube
- Native American Pottery: How to Identify and Price Cochiti and Tesuque Pueblo Pottery (Part 1) - YouTube

Култура древне Индије, Кине и Јапана може се истраживати кроз компаративну анализу. Ученици могу да се поделе у мање групе које ће припремити краће презентације о сличностима и разликама између: обичаја; најстаријих градова; архитектуре храмова; традиционалне одеће или писма. Ученици које ове културе посебно занимају могу да ураде додатна истраживања (да истраже елементе одеће самураја; да истраже традиционална позоришта; да напишу задату реч на сва три језика...), као и да ураде ликовни рад на основу садржаја који их највише мотивише.

Материјали који се могу користити за припремање наставе:

- Indian HYPERLINK “<https://www.holidify.com/pages/indian-traditions-and-culture-1331.html>”
- Chinese Culture, Customs and Traditions in China (chinahighlights.com)
- 138 Types of Japanese Culture - Japan Talk (japan-talk.com)
- Cities of the Indus Valley Civilization | World Civilization (lumenlearning.com)
- Top 10 Staggering Ancient Towns in China | Places HYPERLINK “<https://www.pandotrip.com/top-10-staggering-ancient-towns-in-china-28519/>”
- The Top 7 Historic Cities in China: China’s 7 Ancient Capitals (chinahighlights.com)
- India’s Oldest Surviving Temples (livehistoryindia.com)
- 10 Most Amazing Temples in China (with Map HYPERLINK “<https://www.touropia.com/temples-in-china/>”
- INDIAN 29 States traditional Dressing Style Officially - YouTube
- Traditional Japanese Clothing - WorldAtlas
- Samurai Armor: Evolution and Overview - YouTube
- Getting to Know the Chinese Traditional Clothing - Hanfu - YouTube
- Traditional Chinese Clothing - Han Couture - YouTube
- Learn Marathi / Devanagari Calligraphy in Marathi | Beginners Calligraphy HYPERLINK “<https://www.youtube.com/watch?v=jXDI6r-UnFw>”
- Appreciating Chinese Calligraphy - YouTube
- How to start? | Chinese Calligraphy Tutorial - YouTube
- Beautiful traditional Japanese Calligraphy KANA SHODO | Satisfying handwriting - YouTube

Предлог је да ученици упознају уметност афричких народа кроз обилазак Музеја афричке уметности у Београду и/или разгледање дигиталних збирки, гостовање стручњака или онлајн састанак са стручњацима... Ученици могу да разговарају са стручњацима о приликама у којима су се маске користиле, како су маске утицале на

савремену западну уметност, у којим музејима се чувају..., као и да направе маску или штит техником папир маше или комбинованом техником.

Материјали који се могу користити за припремање наставе: <https://www.artyfactory.com/africanmasks/index.htm> (dodato)

– <http://thegypsetters.net/dot-dot-dot/> HYPERLINK “<http://thegypsetters.net/dot-dot-dot/5-fun-facts-african-masks>”5 HYPERLINK “<http://thegypsetters.net/dot-dot-dot/5-fun-facts-african-masks>”-fun-facts-african-masks

– https://www.blendspace.com/lessons/tAffwmFdAlwl_Q/c-african-masks

– African Masks Examined: History, Type, Role, Meaning HYPERLINK “<https://afrikanza.com/blogs/culture-history/african-masks>”

– stories behind african masks - YouTube

– Sadigh Gallery African Masks - YouTube

– African Shields (hamillgallery.com)

– National Museums of Kenya HYPERLINK “<https://www.museums.or.ke/>” – HYPERLINK “<https://www.museums.or.ke/>”

Предлог је да ученици у школи заједно погледају филм/видео прилоге о Словенима, а затим размене утиске и дискутују. Како је словенска митологија и традиција популарна тема стрипова, ученици могу да осмисле и нацртају јунака стрипа или видео игре. Могућа активност је и обликовање накита или другог употребног предмета украшеног словенским орнаментима.

Материјали који се могу користити за припремање наставе:

– Stari Sloveni - Istorija i tradicija [ceo film] - YouTube

– Митска бића (Словенска митологија) - Mitska bica (Slovenska mitologija) - YouTube

– Mitologija Ju HYPERLINK “<https://www.youtube.com/watch?v=MdbO7YVoV7o>”žnih Slovena - YouTube

– Čudotvorni mač - YouTube

– Ruslan and Ludmila HYPERLINK

“<https://www.youtube.com/watch?v=j6YB59ETDqk>”Руслан и Людмила (HYPERLINK

“<https://www.youtube.com/watch?v=j6YB59ETDqk>”1972 HYPERLINK

“<https://www.youtube.com/watch?v=j6YB59ETDqk>”) Aleksandr Ptushko - YouTube

– Slavic Symbols - Visual Library of Slavic Symbols (symbolikon.com)

– Славянские узоры и орнаменты. Шпаргалка с эскизами - YouTube

– www.starisloveni.com :: Stari Sloveni, Staroslovenska mitologija, religija i istorija

ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ

Основна идеја теме је да се ученици упознају и оснаже за позитиван и одговоран однос према историјском наслеђу у домену традиционалне музике Балкана и Србије са акцентом на међусобан утицај, трајање и очување.

Наставник планира како ће се учење одвијати у складу са интересовањима ученика и могућностима школе (опремљеност савременим техничким уређајима, доступност етнолошких филмова...) и локалне заједнице.

У процесу реализације програмских садржаја наставник треба да уведе ученике у тему кроз кратки теоријски приказ или аудио–видео запис, а затим да их кроз конкретне задатке усмери на истраживање које може да се односи на различите аспекте изучавања предмета музичког наслеђа у односу на временски оквир настанка, просторни оквир настанка, носиоце, примаоце, контекст настанка, контекст садашњег деловања и сл.

У циљу упознавања материјалних извора као грађе за истраживање елемената народне културе учење може да се одвија и кроз посете појединим институцијама, на првом месту етнографским збиркама и музејским поставкама или посете нпр. културној школи. У оквиру народне уметности, ученике би требало упутити на значај старих уметничких заната и њихов опстанак, а као крајњи продукт тог рада било би организовање изложбе ученичких радова.

У циљу упознавања и очувања музичке традиције на простору Балкана и Србије ученици проучавају музику, плес, ношњу, обичаје, обреде, начин живота, из различитих географских локалитета. Истраживање може да се односи на: прожимање елемената традиционалних култура различитих народа на простору Балкана и Србије и миграције као чинилац прожимања; развој традиционалне музике у домену певања (техника певања, текстови песама, пратња...) или свирања (врсте инструмената, распрострањеност у односу на географски центар, карактеристике...); преношење музичких записа из једне средине у другу (исти текст, различита мелодија и обрнута); реконструкцију и демонстрирање народних обичаја из различитих крајева земље и у склопу њих музике, народне ношње, кола... У том смислу уколико услови локалне средине то дозвољавају, део програма се може реализовати у сарадњи са фолклорним друштвима или певачким групама које изводе народне игре (кола) и традиционалну музику. У склопу истраживања традиционалне и народне песме ученици могу ићи и трагом актуелних етно група (Моба, Бистрик, Траг, Бело платно...) како би упознали наше вокално традиционално наслеђе које је подељено на старије и ново певање, тј. на певање *на глас* (старији начин певања у секундама) и певање *на бас* (новије).

Поред обредних, ученици могу да изучавају песме које су настале у вези са празницима који се обележавају у локалној средини (Васкршње, Божићне, Лазаричке и друге песме) и реконструишу исте.

Резултати истраживања у овој области могу бити полазиште за примену вршњачке едукације кроз умрежавање ученика и наставника из различитих делова Србије путем интернет платформи. Ученици стечена знања из области традиционалне музичке уметности такође могу презентовати ученицима првог циклуса основног образовања, преузимајући улогу вршњака ментора при реконструкцији/демонстрацији народних обичаја.

Рад у групама и радионицама је користан у комбинацији са осталим начинима рада, поготово када постоји изазов значајнијег (нпр. емотивног) експонирања ученика, као вид преомошћавања стидљивости. Понуђени предлози литературе и сајтова, нису обавезујући.

Материјали који се могу користити за припремање наставе:

— Боривоје Дробњаковић, *Етнологија народа Југославије*, Научна књига, Београд, 1960, 9—89.

— Димитрије Големовић, *Свака птица својим гласом пева*, *Balkan Culture Heritage*, Београд, 2019.

— Љиљана Гавриловић, *Балкански костими Николе Арсеновића*, Посебна издања, књ. 52, Етнографски институт САНУ, Београд, 2004, 5–35.

— Тихомир Р. Ђорђевић, *Наш народни живот*, Том 1, Просвета, Београд, 1984, 9–37.

— Петар Влаховић, *Србија: земља, народ, живот, обичаји*, Етнографски музеј и Вукова задужбина, Београд, 1999, 55–94.

— Роман Јакобсон и Петар Богатиријов, „Фолклор као нарочит облик стваралаштва“, Петар Влаховић, „Етничка структура и миграције становништва (у Србији)“, Гласник Етнографског музеја, књ. 44, Београд, 1980, 21–39.

— Драгослав Девид (1960) „Сакупљачи наших народних песама“. Гласник Етнографског музеја 22–23: 99–122

— Зечевић, *Српске народне игре*, „Вук Караџић“, Етнографски музеј, Београд, 1983.

— Андријана Гојковић, *Народни музички инструменти*, „Вук Караџић“, Београд, 1989.

— Јасна Бјеладиновић, „Сеоске ношње и њихова типолошка класификација“, *Гласник Етнографског музеја*, књ. 44, Етнографски музеј, Београд, 1980, 75–97.

— Никола Ф. Павковић, „Село као обредно-религијска заједница“, *Етнолошке свеске I*, Београд, 1978, 51–65.

— Младен Марковић (1994) „Етномузикологија у Србији“. Нови звук 3: 19–29.

— Филм „Русе косе цуро имаш“ као показатељ симбиозе уметности читавог Балкана
<https://www.youtube.com/watch?v=NGCURBHF>

МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА

У оквиру ове теме ученици могу да истражују развој модерних технологија у служби широке заступљености примењене музике у медијима, односно мултимедијалним уметностима. Ученици упознају сценску музику, музику на филму, позоришту, радију, телевизији и интернету кроз приказивање видео материјала који ће подстаћи истраживачке задатке, презентације, дебате, интервјуе, критике... Препорука је да фокус рада буде на примењеној музици на подручју Србије и то истраживањем музике за филмове/серије српских композитора Зорана Симјановића, Војислава Вокија Костића, Војкана Борисављевића, Горана Бреговића...

У оквиру теме ученици могу да раде на припреми извођење одређене музичке нумериз филма, мјузикла, позоришта..., откривајући повезаност музике и других уметности.

Маркетинг у музици се може истраживати на више начина. Један аспект може бити одговор на питање како одређено дело или музички догађај промовисати (како је то некада изгледало, а како данас...), а други аспект је на који начин избор музике и сама музика утиче на маркетинг неког другог уметничког (или друге врсте) производа. У циљу разумевања значаја музике у рекламама, а у сврху маркетинга (промоције школе, догађаја, хуманитарних акција, локалне заједнице...), ученици истражују одабране рекламе, анализом одабраних доноси суд о улози музике и дефинишу кораке у процесу израде. Ради унапређивања маркетинга школе ученици припремају материјал за израду спота за химну школа/џингла за различита дешавања...), користећи ИКТ.

После увода наставника у музичку критику као вида уметничке критике ученике треба кроз разговор навести да сами или истраживањем дођу до података који ће им дати одговоре на различита питања као што су: шта је то што музичку критику одваја од извештавања, шта може бити предмет уметничке критике, ко може бити музички критичари који су објективни за разлику од субјективних аспеката музичке критике; који је значај

музичке критике за извођача, публику, музикологе... Ова тема треба да резултира музичком критиком коју ће ученици у улози музичког критичара написати након посете неком концерту, или слушања одређене композиције/извођача на часу. Ученици могу, такође, да направе кратак приказ музичке критике из пера Бранке Радовић, Смиљке Исаковић...

Материјали који се могу користити за припремање наставе:

- Вартекс Баронијан: „Музика као примењена уметност”, Београд, РТС
- Зоран Симјановић: „Примењена музика”, Београд, Бикић Студио, 1996
- Рихард Мерц: „А, Б, Ц... звука у аудио визуелним медијима”, Београд, РТС, 2013.
- Дејвид Бирн: „Како ради музика”, Геопоетика, Београд, 2015.

— Примена музике у маркетингу, најбоље домаће рекламе, Видео (за ученике):

<https://www.youtube.com/watch?v=j> HYPERLINK

"<https://www.youtube.com/watch?v=j85rX5NXIFU&t=185s>"85

- Примери музичке критике: http://stankosepic.com/prikazi_i_kritike.php
- Бранка Радовић: „Шта је то музичка критика”, Наслеђе, Крагујевац, 2007. вол. 4, број8, стр. 121–154.
- Смиљка Исаковић. „Бемус преплетум мобиле”, Службени гласник, Београд 2012.
- Смиљка Исаковић: „Viđenja – Musica modus vivendi”, РТС, Београд 2013. ПРАЋЕЊЕ И

ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама. Уместо тога, наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, примењују, процењују последице итд.

Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиди последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. За неке садржаје прикладни су и други начини провере напредовања као што су нпр. квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Циљ учења слободне наставне активности Предузетништво је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег

разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

Разред

Седми или осми

Годишњи фонд часова

36 или 34 часа

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
<p>Комуникација</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>наведе основна права потрошача и начине њихове заштите;</p> <p>на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета;</p> <p>посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности;</p> <p>повезује одређена занимања и врсту и ниво образовања;</p> <p>препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања;</p> <p>се укључи у иницијативе које се покрећу у школи;</p> <p>разликује особине лидера и менаџера;</p> <p>одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука;</p> <p>планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије);</p> <p>учествује у осмишљавању пословне идеје;</p> <p>информише се о постојању сличних производа на тржишту;</p> <p>комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима;</p> <p>— примењује правила пословне комуникације;</p> <p>— поштује етичке принципе у пословању;</p>	<p>ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА</p> <p>Однос цене и квалитета производа/услуге.</p> <p>Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу.</p> <p>Остваривање права потрошача.</p>
		<p>СВЕТ РАДА</p> <p>Свет занимања некад, сад и у будућности.</p> <p>Професионална оријентација.</p> <p>Професионални развој.</p> <p>Форма и функција CV и мотивационог писма.</p> <p>Концепт целоживотног учења.</p>
		<p>ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ</p> <p>Покретање иницијативе.</p> <p>Менаџмент и лидерство.</p>
		<p>УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА</p> <p>Појам предузећа (привредног субјекта).</p> <p>Производ и/или услуга. Појам тржишта.</p> <p>Људски и материјални ресурси.</p> <p>Пословна комуникација.</p> <p>Основни етички принципи у пословању.</p> <p>Процес производње и процес пружања услуга.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> — израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; — прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; — учествује у промоцији и продаји производа; — презентује рад свог тима. 	<p>Цена производа или услуге.</p> <p>Облици промовисања производа.</p> <p>Продаја производа или услуге.</p>
--	---	---

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Сврха слободне наставне активности *Предузетништво* је развој предузетничких компетенција, подршка професионалном развоју ученика као и припрема за сналажење у савременом свету рада који се мења услед технолошког развоја.

Осноац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма *Предузетништво*.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У програму су предложене четири теме које иако су програмски дате одвојено у реалном животу се прожимају и са ученицима треба тако радити да се укаже на њихову повезаност. По садржају тема програм има највећу корелацију са програмом Техника и технологија уз уважавање ученичких ваншколских знања и вештина из света рада.

Наставник је модератор активности. За увођење ученика у тему он припрема што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, односно мотивисања ученика за рад на њима. Избору мотивационог материјала треба посветити велику пажњу имајући у виду узраст ученика, њихова интересовања, специфичност теме и предзнања. Материјал треба да мотивише ученике да истражују, улазе у дискусију, образлажу своје ставове. Наставник је пратилац ученичких активности и, уколико је потребно, давалац додатних подстицаја, али не и готових решења. Потребно је подстицати радозналост, аргументовање, креативност, рефлексивност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, једнакост међу половима.

Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ се ученици подстичу да користе што различитије изворе информација и да према њима имају критички однос.

Број часова по темама није унапред дефинисан. За сваку тему и часове на којима се она обрађује, потребно је формулисати исходе који су рефлексивна исхода за крај разреда и индикатора међупредметних компетенција, а садрже специфичности везане за конкретну тему/садржај.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА

Кроз студију случаја ученици се оспособљавају да у оквиру задатог буџета одаберу производ или услугу и аргументују свој избор у односу на критеријуме као што су квалитет, цена, еколошка подобност, корисност производа/услуге, естетска вредност, робна марка, трајање гаранције, могућности сервисирања итд. Ученици се оспособљавају

да се информишу о производу (прехранбеном, хемијском, техничком, одећа и обућа) на основу његове декларације. Упознају се шта су то права потрошача и на који начин могу да их остваре. Упутити ученике на услове које потрошач мора да испуни да би остварио своја права. Посебну пажњу посветити правима потрошача у односу на безбедност и квалитет производа/услуге, могућност замене или повраћаја новчаних средстава уколико није испуњена потпуна функционалност производа у гарантном року, као и у случајевима када производ није у складу са декларацијом или за услугу није испуњена уговорна обавеза. Постоје велике могућности за истраживачке задатке као што су нпр. да ученици пронађу информације о уобичајеном трајању гаранције за различите врсте производа.

СВЕТ РАДА

Уводне активности у ову тематску целину имају за циљ да ученици сагледају развојност занимања што подразумева и њихово нестајање, као и факторе који до тога доводе (технолошки развој, промене људских потреба...). За промишљање о развоју занимања у будућности погодне су креативне радионице.

Ради пуног разумевања света рада ученици треба да се упознају са образовним профилима у оквиру различитих подручја рада, школама које их образују и захтевима које треба да испуне они који желе да се за њих школују. У ту сврху може се користити информатор за упис у средњу школу, а ученици подељени у групе могу добити различите задатке да га проуче (подручја рада, образовни профили у подручју рада, услови за упис, трогодишњи и четворогодишњи образовни профили, дуално образовање...). Неко од ученика требао би да се бави и информацијама о питањима како се наставља школовање после средње школе и разликама које постоје између похађања гимназије и стручне школе, односно разликама између опште и стручне матуре. Имајући у виду узраст ученика ниво академског образовања треба да буде само на информативном нивоу. На основу тог истраживачког рада може се организовати активност у којој сваки ученик или пар треба да припреми презентацију у стандардизованој форми за изабрани образовни профил. Презентација би требало да садржи информације о школама које образују тај образовни профил, минималном броју бодова из претходних школских година, условима уписа, могућностима запошљавања и наставка школовања, као и за које послове су ученици оспособљени након завршетка школовања. Припремљене појединачне презентације објединити и обавити на сајту школе. Уколико постоји могућност, ученицима омогућити комуникацију са представницима средњих школа, као и појединцима који се баве тим занимањима а то може бити неко од родитеља.

У оквиру ове теме ученици треба да се упознају и са појмовима професионални развој, професионална оријентација и селекција, форма и функција **CV** и мотивационог писма. Током рада ученицима сугерисати да ће због динамичних промена на тржишту рада, током своје професионалне каријере бити принуђени да буду флексибилни, да се континуирано усавршавају и оријентишу ка целоживотном учењу.

ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ

За увођење у тему наставник може да припреми примере неких иницијатива, пожељно је да буду на глобалном и локалном нивоу, који илуструју снагу иницијативе и предузетништва. Након тога, може се организовати активност у којој ученици треба да идентификују различите проблеме у свом непосредном окружењу (нпр. проблеми у вези са животном средином, безбедношћу у саобраћају...), и сагледају могућности њиховог решавања из перспективе сопственог ангажовања и укључивања појединаца, група и организација из локалне заједнице. Овај садржај добро кореспондира са програмом Грађанског васпитања за све разреде јер он потенцира грађански активизам који се заснива на истим овим корацима: препознавање проблема – тражење решења.

Након спроведене анализе ученици треба да изаберу два проблема и промишљају које су могућности њиховог решавања. Подељени у групе сачињавају план акције са основним елементима. Наставник кроз примере успешних менаџера и лидера, упознаје ученике са особинама које их одликују. На основу својих интересовања и способности ученици преузимају улоге у тиму, а затим анализирају које особине менаџера и лидера су им потребне за успешно обављање задатка. У раду се могу консултовати са особама за које процене да им могу помоћи. Спровођење ове активности не треба да траје дуже од 3 часа јер је то увод у следећу тему где се очекује да ученици искажу, у складу са својим узрастом и знањем неки ниво иницијативности и предузимљивости.

УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА

Током остваривања ове теме, ученици треба кроз практичан рад и симулацију рада привредног друштва да стекну јаснију слику о економском, финансијском функционисању предузећа, да развијају сопствене предузетничке капацитете, социјалне, организационе и лидерске вештине. Привредно друштво се оснива као виртуелни привредни субјект који нема правни значај, али су сви процеси који се одвијају у њему реални. Уколико школа има регистровану ученичку задругу, пословање ученичких предузећа је потребно укључити у рад ученичке задруге.

Ученици се дели на две групе (од 10–15 ученика). Свака група оснива и води сопствено предузеће — привредни субјект, са реалним процесима, производима/услугама и остварује зараду. Ученичко предузеће, под менторством предметног наставника, пролази кроз све фазе развоја стварног привредног друштва (оснивање, развијање, затварање). Свако ученичко предузеће осмишљава свој производ или услугу, трудећи се да буду оригинални, иновативни и креативни. Са циљем постизања ових захтева, важно је да ученици прикупе информације о истим или сличним производима или услугама на тржишту и успоставе комуникацију са окружењем како би испитали могућност остваривања пословног успеха. У складу са производом/уslugом, ученици бирају назив предузећа, израђују лого предузећа и праве план активности. Са циљем прикупљања новчаних средстава за почетак рада предузећа, ученици могу да организују културни или спортски догађај, продајну изложбу, аукцију, сајам. Како би обезбедили успешно пословање, ученици се уз помоћ наставника упознају са правилима пословне комуникације, основним етичким принципима у пословању и рационалном управљању расположивим ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије).

Ученицима указати на важност поштовања кодекса пословног понашања, од начина опхођења до кодекса облачења. Неопходно је да ученици уоче разлику између свакодневне и пословне комуникације (вербалне и невербалне). Инсистирати на поштовању основних етичких начела, као што је професионално обављање пословне делатности, савесно извршавање обавеза и преузимање одговорности, поштовање преузетих обавеза, коришћење допуштених средстава за постизање пословних циљева.

Ученици израчунавају све трошкове које су имали током реализације своје идеје. У те трошкове спадају трошкови материјала, трошкови израде и други трошкови. На основу прикупљених података, формирају продану цену и усклађују је са ценама сличних производа на тржишту.

Уз помоћ наставника, осмишљавају различите облике промовисања и продаје свог производа и остварују интеракцију са пословним сектором и потенцијалним купцима. Промовисање се може остварити и коришћењем ИКТ алата. Продајне активности могу бити реализоване на продајним изложбама, сајмовима и базарима.

Након реализоване теме, неопходно је да сваки тим изврши евалуацију спроведених активности и изради презентацију о раду свог предузећа. Чланови тима доносе заједничку

одлуку у које сврхе ће бити искоришћена новчана средства зарађена током пословања ученичког предузећа.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама. Уместо тога, наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како комуницирају и сарађују, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, дају креативна решења, како представљају резултате свога рада итд.

Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиди последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, колико су креативни, како решавају задатке који садрже неке аспекте истраживачког рада, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам.

Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновањепостигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

ПРОГРАМИ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ КОЈЕ СУ ПРИПРЕМИЛА СТРУЧНА ДРУШТВА

ДОМАЋИНСТВО

Циљ учења слободне наставне активности Домаћинство је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.

Разред

Седми или осми

Годишњи фонд часова

36 или 34

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Комуникација	– одговорно испуњава обавезе потребне за живот у заједници / домаћинству;	САВРЕМЕНО ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА Домаћинство.

<p>Рад са подацима информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>— преиспита сопствене и навике других чланова заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика;</p> <p>— користи рачунарске апликације, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређења домаћинства, уважавајући потребе савремене културе становања;</p> <p>— учествује у активностима уређења и заштите домаћинства и окружења у коме се оно налази;</p> <p>— анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства;</p> <p>— правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу;</p> <p>— образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у домаћинству;</p> <p>— правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора;</p> <p>— разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава;</p> <p>— планира буџет домаћинства и управља њиме;</p> <p>— планира радну недељу, улажује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству;</p> <p>— припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране;</p>	<p>Организација домаћинства.</p> <p>Породица, односи и потребе у породици и њихово усклађивање.</p> <p>Формирање здраве породице. Фазе породичног живота.</p> <p>Култура као начин живота и културно наслеђе.</p> <p>КУЛТУРА СТАНОВАЊА</p> <p>Породично домаћинство на селу и у граду.</p> <p>Породица и домаћинство.</p> <p>Функционалне целине домаћинства и њихове улоге.</p> <p>Технички апарати у домаћинству. Безбедност у домаћинству.</p> <p>Уређење домаћинства и околине градској и сеоској средини.</p> <p>Економично коришћење и потрошња воде у градском и сеоском домаћинству.</p> <p>Уштеда енергије у домаћинству.</p> <p>Хемијска и микробиолошка исправност воде.</p> <p>Отпадне воде у домаћинству.</p> <p>Основни хигијенски захтеви домаћинства.</p> <p>Прикупљање, сортирање и одлагање отпада у домаћинству.</p> <p>КУЛТУРА ОДЕВАЊА</p> <p>Улога одеће и обуће у животу човека.</p> <p>Природни и вештачки материјали, њихова својства и употреба у домаћинству.</p> <p>Одржавање одеће, кућног текстила, и декоративног плана у домаћинству.</p>
	<p>— правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и здрављу породице; планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са</p>	<p>Одржавање и чишћење природних и вештачких материјала.</p> <p>Организација складиштења</p>

	<p>општим принципима правилне исхране уз уважавање потребасвих чланова домаћинства;</p> <p>примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилноруковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране;</p> <p>истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства;</p> <p>процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих проблемских ситуација;</p> <p>комуницира на конструктиван начин;</p> <p>процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот;</p> <p>осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животної средини;</p> <p>критички процењује сопствени рад и рад сарадника у групи;</p> <p>сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмишетолеранцију и равноправност у дијалогу.</p>	<p>кућног текстила, обуће и одеће.</p> <p>Рециклажа кућног текстила и одеће.</p> <p>КУЛТУРА ПОНАШАЊА</p> <p>Планирање и расподела буџета. План набавке и избор артикала. План и припреме за путовање.</p> <p>Правила понашања у превознимсредствима, у граду и на путовању.</p> <p>Савремена средства комуникације и претраживање различитих информација.</p> <p>СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА</p> <p>Значај воде за одржавање хигијене.</p> <p>Средства за личну хигијену. Козметичка средства.</p> <p>Кућна апотека.</p> <p>Материјали за опремање домаћинства</p> <p>Одржавање домаћинства</p> <p>Отпадни материјали удомаћинству.</p> <p>ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ</p> <p>Хранљиви састојци и животне намирнице.</p> <p>Класификација животних намирница према пореклу (биљне и животињске), улози у организму (енергетска, радивна, заштитна и регулаторна) и саставу.</p> <p>Енергетска вредност намирница.</p> <p>Потребе за састојцима хране зависно од узраста, занимања, пола, спољашње средине, здравственог и физиолошког стања организма.</p> <p>Рационална исхрана човека. Принципи рационалне исхране.</p>
--	--	--

		<p>Законски прописи, правилници о намирницама и квалитету хране.</p> <p>Последице неправилне исхране.</p> <p>Припремање хране, начини обраде намирница.</p> <p>Хигијенски услови приликом припремања хране.</p> <p>Одлагање, чување и конзервисање намирница.</p> <p>Апарати и машине за припремање, чување и обраду хране и намирница</p> <p>Загађујуће супстанце хране и мере заштите</p> <p>Адитиви</p> <p>Органска и ГМО храна</p> <p>Култура исхране и понашање затрпезом: послуживање и узимање хране, стоно посуђе и прибор.</p> <p>Национална кухиња и кухиње усвету.</p>
--	--	---

